

Bibliya

Deuterokanonik kitabları

Yoxlama versiyası

Bakı 2019

Kitabın adı	Qısaltma	Səhifə
TOVİT	TOV	1
YUDİT	YUD	17
ESTER yunan dilində	EST yun	35
1 Makkabilər	1 MAK	49
2-ci MAKKABİLƏR	2 MAK	87
SÜLEYMANIN MÜDRİKLİYİ	MÜD	116
SİRAX	SİR	139
YEREMYANIN MƏKTUBU	YERM	201
BARUX	BAR	204
DANİEL: UÇ GƏNCİN NƏĞMƏSİ	Dan 3	210
DANİEL: SUSANNA	Dan 13	212
DANİEL: BEL VƏ ƏJDAHA	Dan 14	215

TOVİTİN KİTABI

GİRİŞ

«Tovitin Kitabı» Aşşur sürgünü dövründə yaşamış mömin İsraili Tovitin və onun oğlu Toviyanın başına gələn əhvalatlardan bəhs edir. Sınaqlardan keçən ata və oğul Allahın yardımını ilə ailə səadəti və uzun ömür əldə edirlər. Kitabda Allaha və ataların öyüdlərinə sadıq qalan insanların xoşbəxtliyə qovuşacağı fikri vurğulanır.

Kitabın məzmunu:

- 1:1–2:14 Tovitin xeyirxah əməlləri
- 3:1–17 Tovitin və Saranın duası
- 4:1–5:3 Tovitin oğlu Toviya tapşırığı
- 5:4–6:19 Toviya səfərə çıxır
- 7:1–8:21 Toviya və Sara
- 9:1–10:14 Toviyanın öz evinə qayıtması
- 11:1–12:22 Tovitin şəfa tapması
- 13:1–14:15 Tovitin alqışı və vəsiyyəti

1
Bu, Naftali qəbiləsindən, Asiel nəslindən olan Raquel oğlu Rafael oğlu Qavael oğlu Aduel oğlu Xananiel oğlu Tobiel oğlu Tovitin əhvalatı kitabıdır. 2 Tovit Aşşur padşahı Şalmaneserin dövründə Tisbedən sürgünə aparıldı. Tisbe yuxarı Qalileyadakı Qadeş-Naftalinin sağ tərəfində, Aşerin yuxarisından qərbə doğru, Xasorun sol tərəfindədir.

Tovit sürgündə

3 Mən Tovit, həyatımın bütün günləri boyu doğru yolla gedib saleh işlər etdim. Ninevaya, Aşşur ölkəsinə mənim kimi sürgün olunan qardaşlarıma və öz xalqıma çox yaxşılıqlar etdim. 4 Gəncliyimdə, İsrail ölkəsində yurdumda ikən əcdadım Naftalinin bütün qəbiləsi Davud nəslindən və Yerusəlimdən ayrıldı. Yerusəlim bütün İsrail qəbilələrinin öz qurbanlarını təqdim etməsi üçün seçilmişdi; bu şəhərdə məbəd – Allahın evi tikilmişdi və bütün gələcək nəsillər üçün təqdis edilmişdi. 5 Amma bütün qardaşlarım və Naftali qəbiləsi İsrail

padşahı Yarovamın Danda düzəltdiyi dana bütünə və bütün Qalileya dağlarında qurban gətirirdi.

6 Mən isə tez-tez bayramlar üçün Yerusəlimə gedirdim; bütün İsrail üçün əbədi qoyulmuş qanuna əməl edirdim. Torpağın ilk məhsulu, ondabirlərlə və qoyunların ilk qırxım yunu ilə Yerusəlimə yollanırdım. 7 Bunları qurbangah üçün Harun oğulları olan kahinlərə verirdim. Buğdanın, şərabın, zeytunun, narın, əncirin və başqa meyvələrin ilk məhsullarının ondabirini Yerusəlimdə xidmət edən Levi oğullarına verirdim. Həmçinin altı il müddətində olan gəlirimdən yığdığım ikinci ondabiri götürüb Yerusəlimdə ödədim. 8 Gəlirimizin üçüncü ondabirini yetimlərə, dullara və İsraililərlə birlikdə yaşayan yadellilərə verdim; hər üç ildə bunu onlara hədiyyə olaraq verdim. Yemək yeyərkən Musanın buyurduğu qaydalara və atam Tobielin anası Devoranın öyüdlərinə əməl edirdik, çünki atam ölmüşdü və mən yetim qalmışdım. 9 Böyüyüb gənc bir oğlan olanda ata nəslindən olan

qohumlarımdan Xanna adında bir qadınla evləndim. Bir oğlumuz oldu, onun adını Toviya qoydum.

Tovitin xeyirxah əməlləri

10 Aşşur ölkəsinə sürgün ediləndə mənə Ninevaya sürgünə apardılar. Bütün qardaşlarım və mənə xalqımdan olan adamlar bütperəstlərin yeməyindən yedilər. 11 Amma mən bütperəstlərin yeməyindən yemədim. 12 Çünki bütün ürəyimlə Allahu düşünürdüm. 13 Allah-Taala Şalmaneserin gözündə mənə lütf və rəğbət verdi; mən onun yanında tədarükçü vəzifəsinə təyin edildim. 14 O ölənə qədər mən Midiyaya gedirdim və orada onun üçün tədarük edirdim. Midiya ölkəsində olanda Qavrinin qardaşı Qavaelə on talant gümüş verdim.

15 Şalmaneser öləndən sonra onun yerinə oğlu Sanxeriv padşah oldu. Artıq Midiyaya gedən yollar təhlükəli olmuşdu. Mən daha Midiyaya gedə bilmirdim. 16 Şalmaneserin dövründə mən öz soydaşlarıma çoxlu sədəqə verirdim. 17 Çörəyimi aclara, paltarlarımı çılpaq olanlara verirdim. Ninevanın divarlarından kənara atılan həmvətənlərimin cəsədlərini gördüyüm zaman onları dəfn edirdim.

18 Mən həmçinin padşah Sanxerivin qəzəblənərək öldürdüyü adamları da dəfn etdim. Sanxeriv o zaman küfr etdiyinə görə Göylərin padşahı tərəfindən cəzalandırıldığı üçün Yəhudəyadan qaçıb gəlmişdi. O qəzəblənərək çoxlu sayda İsrailini öldürdü. Mən isə cəsədləri gizli olaraq götürüb dəfn etdim. Sanxeriv cəsədləri axtardı, amma tapmadı. 19 Ninevalı bir adam onları dəfn etdiyimi gedib padşaha xəbər verdi, onda mən gizləndim. Padşaha söylənənləri və mənə öldürmək üçün axtardıqlarını biləndə qorxub kənara qaçdım. 20 Bütün əmlakım müsadirə olundu, padşah xəzinəsinə götürüldü,

arvadım Xanna və oğlum Toviya başqa heç nəyim qalmadı.

21 Heç qırx gün keçməmiş padşahın iki oğlu padşahı öldürüb Ararat dağlarına qaçdı. Oğlu Esar-Xaddon onun yerinə padşah oldu. O, qardaşım Anaelin oğlu Axixarı öz padşahlığının bütün maliyyə işlərinə başçı təyin etdi və Axixar idarəçilik üzrə səlahiyyətə malik oldu. 22 Axixar mənə görə vəsatət etdi və mən Ninevaya qayıtdım. Aşşur padşahı Sanxerivin dövründə Axixar baş saqi, möhür saxlayan, maliyyə idarəçiliyi vəzifələrini daşıyırdı; Esar-Xaddon da onu yenidən öz vəzifələrinə təyin etdi. Axixar mənə qohumum, qardaşım oğlu idi.

2

1 Beləliklə, Esar-Xaddonun padşahlığı dövründə öz evimə qayıtdım, yenidən arvadım Xannaya və oğlum Toviyaya qovuşdum. Müqəddəs Həftələr bayramı olan Əllinci gün bayramında mənə üçün gözəl bir yemək süfrəsi hazırlanmışdı və mən yemək üçün oturdum. 2 Masanı yanıma çəkib çeşidli yeməkləri qabağıma qoydular. O zaman oğlum Toviyaya dedim: «Oğlum, get Ninevaya sürgün edilən soydaşlarımız arasından bütün ürəyi ilə haqqı düşünən yoxsul bir adam tapıb buraya gətir ki, yeməyimi onunla bölüşüm. Geri qayıdana qədər səni gözləyəcəyəm». 3 Toviya soydaşlarımız arasından yoxsul bir adamı axtarmaq üçün bayıra çıxdı. Sonra geri qayıdıb «Ata!» dedi. «Nədir, oğlum?» deyə soruşdum. O əlavə etdi: «Budur, ata, soydaşlarımızdan birini öldürdülər; bazar meydanında onu boğub yerə atdılar. Hələ də oradadır». 4 Yeməyə toxunmadan tez yerimdən qalxdım, o adamın cəsədini küçədən götürüb evimdəki otaqlardan birinə qoydum və onu dəfn etmək üçün günəşin batmasına qədər gözlədim. 5 Geri qayıdaraq yuyundum və

yeməyimi kədər içində yedim. 6 Bu vaxt Amosun Bet-El əleyhinə söylədiyi peyğəmbərliyini xatırladım:

«Bayramlarınız yasa dönəcək, Bütün mahnılarınız mərsiyəyə çevriləcək». Mən ağladım.

7 Günəş batanda gedib bir qəbir qazdım və cəsədi dəfn etdim. 8 Qonşularım gülüb dedilər: «Bu, hələ də qorxmur. Bu işə görə başına qiymət qoyulmuşdu və qaçqın olmuşdu, amma yenə də ölüləri dəfn etməkdədir».

Tovit kor olur

9 Həmin gecə yuyundum. Sonra həyətə çıxdım və həyət divarının altında uzanıb yatdım. İsti olduğu üçün üzümü örtməmişdim. 10 Divarın üstündə sərçələrin olduğunu bilmirdim. Onlardan daman isti ifrazat gözlərimin içinə düşdü və gözlərimə ağ ləkə gəldi. Mən həkimlərin yanına müalicəyə getdim, amma onların gözlərimə çoxlu məlhəm sürtməsinə baxmayaraq, görmə qabiliyyətim titə səbəbindən daha da zəiflədi və axırda tamamilə kor oldum. Dörd il görməkdən məhrum qaldım. Bütün qohumlarım mənim fikrimi çəkirdi. Axixar Elimaisə gedənə qədər iki il ərzində mənim ehtiyaclarımı təmin etdi.

11 Bundan sonra arvadım Xanna qadınların işlədiyi toxuculuq işlərində çalışmağa başladı. 12 O, hazırladığı şeyləri iş sahiblərinə göndərir və bunun əvəzində zəhmət haqqı alırdı. Distrus^a ayının yeddisində o, toxuduğu şeyi qurtarıb iş sahiblərinə göndərdi. Onun dəyərini tam ödəyib, əlavə olaraq ona bir çəpiş də verdilər. 13 O, çəpişi evimə gətirəndə çəpiş mələməyə başladı. Mən arvadımı çağırıb ondan soruşdum: «Bu çəpiş haradandır? Yoxsa oğurluqdur? Tez onu sahibinə qaytar, çünki oğurluq malı yeməyə haqqımız yoxdur». 14 O, mənə cavab

verdi: «Xeyr, bunu mənə zəhmət haqqından əlavə hədiyyə olaraq veriblər». Amma mən ona inanmadım, çəpişi sahibinə qaytarmağı təkid etdim. Arvadıma qarşı qəzəbindən qızardım. O, mənə belə cavab verdi: «Bəs sənın verdiyin sədəqələr harada qaldı? Etdiyin yaxşılıqlar necə oldu? Bunların əvəzində başına gələnləri hamı bilir».

a2:12 Distrus – Makedoniya təqvimində fevralın sonunu və martın bir hissəsini əhatə edən ay. Yəhudi təqviminə görə, Şevət ayına uyğun gəlirdi.

3

Tovitin duası

1 O zaman ürəyimdə dərin kədərlə iç çəkib ağladım və inləyərək belə dua etdim:

2 «Ya Rəbb, Sən salehsən!

Bütün işlərin doğrudur,

Bütün yolların mərhəmət və həqiqətlə doludur.

Sən əbədi Hakimsən.

3 İndi, ya Rəbb, məni yada sal və mənə nəzər yetir:

Günahlarıma və düşünmədən etdiyim səhvlərimə görə,

Sənın önündə günah edən əcdadlarıma görə

Məni cəzalandırma!

Çünki mən Sənın əmrlərinə itaət etmədim,

4 Sən də bizi qarətə, sürgünə və ölümə təslim etdin.

Aralarına yayıldığımız bütün millətlərin içində

Söz-söhbət, məsəl və kinayə hədəfi olduq.

5 İndi də mənim və atalarımın günahlarına görə

Sərt cəzalarla etdiyiniz çoxlu hökmlərinə haqlısan.

Çünki Sənın əmrlərinə əməl etmədik,

Sənın önündə doğruluqla davranmadıq.

6 İndi mənimlə istədiyini kimi rəftar et;
Dünyanı tərk etməyim və torpağa
dönməyim üçün
Ruhumun məndən ayrılmasını əmr et.
Çünki yaşamaqdansa ölməyim yaxşıdır,
Ona görə ki haqsız məzəmmətlər eşidirəm,
Mənə üz verən kədər böyükdür.
Ya Rəbb, bu əzabdan azad olmağımı əmr
et ki,
Əbədi axirət evinə gedim.
Ya Rəbb, məndən üz döndərmə,
Çünki həyatımda çoxlu əzab görməkdənsə,
Məzəmmətlərə qulaq asmaqdansa
Ölməyim yaxşıdır».

Sara məzəmmət edilir

7 Təsadüfən elə həmin gün Midiyada olan Ekbatanada^b Raquelin qızı Sara atasının qarabaşlarından birinin məzəmmətlərini eşitdi. 8 Belə ki Sara yeddi dəfə ərə getmişdi, amma şər ruh Asmodey onların hamısını Sara ilə yaxınlıq etməmişdən əvvəl öldürürdü. Qarabaş Saraya dedi: «Sən öz ərnlərini öldürdün! Bax artıq sən yeddi dəfə ərə getdin, amma onlardan heç birinin adını daşımadın. 9 Ərlərin öldüyünə görə biz niyə döyülməliyik? Sən də onların dalınca get. Qoy heç vaxt sənin oğul-qızını görməyim!»

Saranın duası

10 O anda Sara ürəkdən kədərlənib ağladı. Atasının yuxarı otağına çıxıb özünü asmaq istədi. Amma sonra fikirləşdi: «Atam məzəmmət edəcəkləri gözümlün qabağına gəlir. Ona deyəcəklər ki, yeganə sevimli qızın var idi, o da əzabdan özünü asdı. Belə etsəm, atam bu qoca yaşında kədər içində ölümlər diyarına enər. Yaxşı olar ki, özümü asmayım, ölmək və bundan belə, yaşayıb alçaldılmamaq üçün Rəbbə yalvarım».

11 Bunun ardından o, pəncərənin qarşısında əllərini qaldırıb dua edərək dedi: «Ey mərhəmətli Allah, Sənə alqış olsun! Adına əbədi olaraq alqış olsun, Yaratdığın hər şey əbədi olaraq Sənə şükür etsin!

12 İndi üzümü Sənə tutmuşam, Gözlərimi Sənə dikmişəm.

13 Əmr et ki, mən bu yer üzünü tərk edim, Bir daha bu məzəmmətləri eşitməyim!

14 Ey Pərvərdigar, təmiz olduğumu bilirsən,

Bir kişi əli mənə dəymədi.

15 Sürgün edildiyimiz bu ölkədə Nə özümün, nə də atamın adını ləkələdim.

Atamın tək övladıyam,

Varis olacaq başqa uşağı yoxdur.

Yaxın qohumu da, əqrəbası da yoxdur ki, Ona arvad olmaq üçün gözləyə bilim.

Artıq yeddi ər itirmişəm,

Bundan belə niyə yaşamalayıam?

Ya Rəbb, məni öldürmək istəmirsənsə,

Məzəmmət olunduğum halda məni eşit».

Duaya cavab

16 Həmin andaca Allah izzətinin hüzurunda Tovit və Saranın duası qəbul olundu. 17 Beləliklə, onlara şəfa vermək üçün Rafael göndərildi. Allahın yaratdığı işığı öz gözləri ilə görməsi üçün Tovitin gözlərindəki titə yox edildi və Raquelin qızı Sara şər ruh olan Asmodeydən qurtulub Tovitin oğlu Toviyanın arvadı oldu. Çünki Saranı istəyən bütün kişilərdən daha çox Toviyanın onunla evlənmək haqqı var idi. Tovit həyətdən öz evinə qayıtdığı elə həmin andaca Raquelin qızı Sara yuxarı otaqdan aşağı endi.

b3:7 Ekbatana o dövrdə Midiyanın paytaxtı idi

Tovitin öz oğluna tapşırığı

1 Həmin gün Tovit Midiyada olan Raqada Qavaelə əmanət verdiyi gümüşləri yada saldı. 2 O, öz-özünə dedi: «İndi özümə ölüm dilədim; yaxşı olar ki, ölməmişdən əvvəl oğlum Toviyanı çağırıb ona gümüş haqqında məlumat verim».

3 O, oğlu Toviyanı çağırıb ona dedi: «Mən öləndə məni layiqli bir tərzdə dəfn et. Anana hörmət göstər və ömrün boyu onu əsla tərk etmə. Onun bəyəndiyi işləri gör və heç bir şeydə onu məyus etmə.

4 Yadında saxla, oğlum, sən onun bətnində olarkən sənə görə çoxlu təhlükəyə məruz qalıb. Anan öldüyü zaman onu mənim yanımda, eyni qəbirdə basdır.

5 Oğlum, bütün ömrün boyu Rəbbi yada sal. Günah etmək və Onun əmrlərini pozmaq arzusunda olma. Bütün ömrün boyu düzgün işlər gör və əsla əyri yollarla getmə. 6 Çünki həqiqətə görə davransan, bütün işlərinde uğurlu olarsan.

7 Əmlakının bir hissəsini sədəqə ver və sədəqə verdiyin zaman gözün arxasınca baxmasın. Yoxsul olan bir kəsdən əsla üz döndərmə, Allah da səndən üz döndərməz.

8 Əgər çoxlu əmlakın varsa, ona uyğun olan miqdarda da sədəqə ver, əgər az əmlakın varsa, az miqdarda da verməkdən qorxma. 9 Belə etsən, ehtiyac günü üçün özünə zəngin xəzinə tədarük edərsən.

10 Çünki sədəqə vermək insanı ölümdən qurtarır, qaranlıq diyarına düşməkdən saxlayır. 11 Həqiqətən, sədəqə vermək Haqq-Taalanın önündə yaxşı töhfədir.

İkisindən insan nəsli əmələ gəldi.

Sən belə dedin:

«Kişinin tək olması yaxşı deyil,
Ona bənzəyən bir köməkçi yaradaq».

7 Mən qohumumla ehtirasımı
söndürməkdən ötrü evlənmişəm,
Həqiqətə əməl etdiyimə görə onunla
evlənmişəm.

Əmr et ki, mən mərhəmət tapım,
Və biz qoşa qarışa bilək».

8 İkisi də birlikdə «amin, amin» dedilər.

9 O gecə birlikdə yatmağa getdilər.

10 Bu arada Raquel qalxıb xidmətçilərini
yanına çağırırdı və onlar gedib bir qəbir
qazdılar. Raquel düşündü: «Kaş
ölməyəydi! Yoxsa bizi kinayə və
məzəmmət gözləyir». 11 Onlar qəbiri
qazıb qurtardıqda Raquel evinə dönüb
arvadını çağırırdı 12 və ona dedi:
«Qarabaşlardan birini içəri göndər, gedib
görsün ki, Toviya sağdır. Əgər ölübsə,
kimsənin xəbəri olmadan onu basdıraq».

13 Qarabaşı çağırtdılar, çırağı yandırılıb
qapını açdılar. Qarabaş içəri girdi və hər
ikisinin dərin yuxuda olduğunu gördü.

14 Qarabaş bayıra çıxıb onlara bildirdi ki,
Toviya sağdır, pis heç nə baş verməyib.

Raquel Allahı mədh edir

15 Onlar göylərin Allahına alqış etdilər və
Raquel dedi:

«Ey Allah, Sənə bütün pak xeyir-dualarla
alqış olsun!

Bütün yaratdıqların Sənə əbədi alqış etsin!

16 Məni sevindirdiyin üçün Sənə alqış
edirəm!

Gözlədiyim iş başıma gəlmədi,

Əksinə, bizimlə böyük mərhəmətinlə
davrandın!

17 Ailələrinin tək övladı olan

Bu iki cavana rəhm etdiyiniz üçün Sənə alqış
olsun!

Ey Pərvərdigar, onlara mərhəmət və xilas
ver.

Qoy ömürləri boyu sevinc və lütf içində
olsunlar!»

18 Sonra Raquel xidmətçilərinə dedi ki,
sübh açılmamış qəbiri doldursunlar.

Toya hazırlıq

19 Həmçinin arvadına çoxlu çörək
hazırlamağı tapşırırdı. Gedib sürüdən iki
öküzlə dörd qoyun gətirdi və
xidmətçilərinə onları bişirməyi tapşırırdı.
Beləcə hazırlıq görməyə başladılar.
20 Raquel Toviyanı çağırılıb ona dedi: «On
dörd gün ərzində buradan getmə, yanımda
qalıb mənimlə ye-iç. Həmçinin sıxıntı
çəkmiş qızımın qəlbini sevindir. 21 Qoy
öncə əmlakımın yarısı sənə olsun və
əmin-amanlıq içində atanın yanına
qayıdarsan. Əmlakımın o biri hissəsini isə
arvadımla mən öləndən sonra alacağam.
Cəsarətli ol, oğlum! Mən sənə atanam,
Edna da sənə anandır. Arvadının ailəsi
olduğumuz kimi, bundan sonra əbədi
olaraq sənə də ailəniz. Cəsarətli ol,
oğlum!»

9

Raqaya səfər

1 Sonra Toviya Rafaeli çağırılıb ona dedi:
2 «Azarya qardaş, sən özünlə dörd
xidmətçi və iki dəvə götürüb Raqaya yola
düş. Orada Qavaelin yanına get. Qəbzi ona
verib gümüşü al və Qavaeli də özünlə
birgə toy ziyafətinə gətir. 3 Çünki bilirsən
ki, atam günləri sayır, bir gün belə,
geciksəm, ona sıxıntı vermiş olaram.
4 Raquelin içdiyini anda sən şahidsən, mən
onun andını poza bilmərəm». 5 Rafael
dörd xidmətçi və iki dəvə ilə birgə
Midiyada olan Raqaya getdi. Orada
Qavaelin evində gecələdi. Rafael qəbzi ona
verdi. Tovitin oğlu Toviyanın evləndiyini

ona bildirdi və onu toya dəvət etdi. Qavael onun önündə üzərində möhür olan pul torbalarını saymağa başladı. Sonra onları dəvələrə yüklədilər. 6 Onlar səhər tezdən qalxıb toy ziyafətinə yola düşdülər. Raquelin evinə gəlib Toviyanın süfrə arxasında oturduğunu gördülər. Toviya ayağa qalxıb Qavaeli salamladı. O da ağladı və bu sözlərlə Toviya xeyir-dua verdi: «Ey saleh və cəmərd işlər görənin nəcib və xeyirxah atanın nəcib və xeyirxah oğlu! Rəbb sənə, arvadına, arvadının atasına göylərin xeyir-duasını versin! Əmioğlum Tovitin surətini oğlunun simasında mənə göstərdiyi üçün Allaha alqış olsun!»

10

Tovit və Xannanın narahatlığı

1 Bu arada Tovit günləri bir-bir sayırdı ki, oğlunun gedib-qayıtması nə qədər çəkkər. Günlərin sayı bitmişdi, Toviya isə hələ də geri qayıtmamışdı. 2 Tovit düşündü: «Ümid edirəm ki, orada onu saxlamayıblar. Bəlkə, Qavael ölüb və ona gümüşü verəcək bir kimsə yoxdur?» 3 Tovit narahat olmağa başladı. 4 Arvadı Xanna deyirdi: «Balam ölüb, artıq sağ deyil». O, oğlu üçün ağlayıb yas tutaraq deyirdi: 5 «Vay halıma, oğlum, gözlərimin işığı, mən niyə səni buraxdım ki, gedəsən?» 6 Tovit isə ona deyirdi: «Sakit ol, özünü ələ al, əzizim! Oğlumuz sağ-salamatdır. Yəqin, orada nəşə gözlənilməz iş çıxıb. Onun yol yoldaşı etibarlı adamdır, özü də bizim qohumlarımızdan biridir. Narahat olma, əzizim, o, tezliklə qayıdacaq». 7 O da cavab verirdi: «Məni rahat burax, məni aldatma, uşağım ölüb». O hər gün tələsik evdən çıxıb oğlunun getdiyi yola baxırdı; heç kəs onu inandıra bilmirdi. Gün batanda isə qayıdıb yas tutaraq bütün gecə boyu ağlayır və gözünə yuxu getmirdi.

Toviyanın Sara ilə birgə evə qayıtması

8 Raquel qızı üçün on dörd gün toy ziyafəti quracağına and içmişdi; bu müddət bitəndə Toviya onun yanına gedib dedi: «Məni göndər gedim, çünki bilirəm ki, atamla anam məni yenidən görmək ümidini itirmişlər. Ata, indi səndən xahiş edirəm, göndər məni öz atamın yanına gedim. Mən artıq sənə bildirdim ki, onu qoyub gəlmişəm». 9 Raquel Toviya dedi: «Qal, oğlum, mənimlə qal. Sənin barəndə xəbər çatdırmaq üçün atan Tovitin yanına qasidlər göndərərəm». Amma Toviya dedi: «Yox! Xahiş edirəm, məni buradan atamın yanına göndər». 10 Raquel qalxıb Toviyanın arvadı Saranı və əmlakının yarısını onun ixtiyarına verdi; ona nöqərlər və qarabaşlar, öküzlər və qoyunlar, eşşəklər və dəvələr, paltarlar, gümüş və ev əşyaları verdi. 11 Onları sağ-salamat yola salanda Toviya ilə vidalaşdıb ona dedi: «Salamat qal, oğlum, yolun açıq olsun! Göylərdəki Rəbb sənə və arvadın Saraya uğur gətirsin. Kaş ölməzdən qabaq uşaqlarınızı görəydim». 12 Qızı Saraya da söylədi: «Qayınatan evinə get; indi o da doğma atan kimi sənin valideynindir. Sülh içində get, qızım, qoy ömrüm boyu sənin barəndə yaxşı sözlər eşidim». Vidalaşandan sonra onları yola saldı. 13 Edna da Toviya dedi: «Sevimli oğlum və əzizim, qoy Rəbb səni yenə yanımıza gətirsin və mənə də uzun ömür versin ki, ölməzdən qabaq sənin və qızım Saranın uşaqlarını görə bilim. Rəbbin önündə qızımı sənə tapşırıram. Yaşadığın müddətdə onu kədəre salacaq bir iş görmə. Sülh içində gedin, oğlum. Bu gündən mən sənin anan, Sara da arvadındır. Qoy biz də bütün ömrümüz boyu xoşbəxt olaq». Sonra hər ikisini öpdü və rahatlıqla yola saldı. 14 Toviya Raquelin yanından rahatlıq və

sevinc içində ayrıldı; göyün və yerin Rəbbinə, hər şeyin Padşahına həmd edib öz səfərinə uğur dilədi. Axırda o, Rəbbə niyyət etdi: «Onların həyatının sonuna qədər onlara hörmət etməyimə mənə kömək et».

11

Tovitin şəfa tapması

1 Onlar Ninevanın qarşısındakı Kaserinə yaxınlaşanda Rafael dedi: 2 «Sənin atanı nə cür pis vəziyyətdə buraxdığımızı bilirsən. 3 Qoy biz sənin arvadından əvvəl gedək və başqaları hələ yolda ikən evi hazırlayaq». 4 İki birlikdə getdi. Rafael Toviyaya dedi: «Balığın öd kisəsini özündə hazır saxla». İt də onun və Toviyanın ardınca gəlirdi.

5 Toviyanın anası Xanna oturub oğlunun gələ biləcəyi yola baxırdı. 6 O, oğlunun gəldiyini müşahidə edib onun atasına dedi: «Oğlun yol yoldaşı olduğu adamla birgə gəlir».

7 Toviya atasının yanına gəlməzdən əvvəl Rafael ona dedi: «Mən inanıram ki, atanın gözləri açılacaq. 8 Balığın öd kisəsini onun gözlərinə sürtərsən. Dərman büzüşdürüb ağ titəni onun gözlərindən kənara çıxaracaq. Atan görə biləcək və işıqlığa çıxacaq».

9 Bu vaxt Xanna ona doğru qaçdı və oğlunun boynuna sarılıb dedi: «İndi ki mən səni gördüm, oğlum, rahat ölə bilərəm». O ağladı.

10 Tovit ayağa qalxdı, səndələyərək həyətə keçib qapıya gəldi. 11 Toviya da ona doğru irəlilədi. O, balığın öd kisəsini əlində tutmuşdu. Hərəkətsiz qalmasını istəyərək bunu atasının gözlərinə üfördü və dedi: «Cəsarətli ol, ata!» Sonra dərmanı sürtdü və tətbiq etdi. 12 İki əli ilə atasının gözlərinin kənarlarından başlayaraq üstündəki pərdəni soydu. 13 Tovit öz

oğlunu görüb onun boynuna sarıldı. Ağlayaraq «Görə bilirəm, oğlum, gözümün nuru!» söylədi. 14 Sonra əlavə etdi:

«Allaha alqış olsun! Uca adına alqış olsun! Bütün müqəddəs mələklərinə alqış olsun! Onun müqəddəs adına əbədi olaraq alqış olsun!

Hərçənd ki mənə şiddətlə cəzalandırmışdı, Amma mənə rəhm etdi və indi oğlum Toviyanı görürəm».

15 Beləliklə, Toviya gəlib çıxdı və sevinc içində uca səslə Allaha həmd etdi. Sonra atasına hər şeyi bildirdi: səfərinin uğurla keçdiyini, gümüşü geri gətirdiyini, Raquelin qızı Sara ilə evləndiyini, arvadının onun ardınca gəldiyini, Ninevanın darvazasına yaxınlaşdığını söylədi.

16 Tovit sevinc içində və Allaha həmd edə-ədə gəlinini qarşılamaq üçün Ninevanın darvazasına gəldi. Nineva xalqı Tovitin tam gümrəhliklə yeridiyini və bir kəsin onun əlindən tutub aparmadığını görəndə heyratə düşdü. Tovit Allahın ona necə rəhm etdiyini və gözlərinə şəfa verdiyini hər kəsə şəhadət etdi. 17 Tovit oğlu Toviyanın arvadı Saranı qarşılarkən ona xeyir-dua verib dedi: «Buyur, qızım, xoş gəlmisən! Səni bizə göndərdiyi üçün Allaha alqış olsun. Atana xeyir-dua olsun, oğlum Toviyaya xeyir-dua olsun və sənə də xeyir-dua olsun, qızım. Buyur, xeyir-dua və sevinclə öz evinə xoş gəlmisən. Buyur, qızım». 18 O gün Ninevada yaşayan bütün Yəhudilər sevinc içində oldular. 19 Əmisi oğulları Axixar və Nadav Tovitin sevincini bölüşmək üçün gəldilər.

12

Mələk Rafael

1 Toy ziyafəti bitdikdən sonra Tovit oğlu Toviyanı çağıraraq ona dedi: «Oğlum, səninlə yol yoldaşı olan adamın muzdunu hazırla.

Ona muzdundan bir az da əlavə ver». 2 Toviya dedi: «Ata, ona nə qədər mizd verim? Mənimlə birgə gətirdiyi malların yarısını ona versəm belə, yenə də ziyana düşməyəm. 3 Çünki o, məni sağ-salamat sənin yanına qayıtdı, arvadımı bəladan qurtardı, mənimlə birgə gümüşü gətirdi, həmçinin səni sağaltdı. Ona nə qədər artıq mizd verim?» 4 Tovit cavab verdi: «Oğlum, o, bütün gətirdiklərinin yarısını almağa layiqdir». 5 Onda Toviya yol yoldaşını çağıraraq dedi: «Bütün gətirdiklərinin yarısını mizd olaraq götür və salamat get».

6 Sonra Rafael hər ikisini xüsusi olaraq yanına çağıraraq onlara dedi: «Allaha alqış edin və sizin üçün etdiyi yaxşılıqlara görə bütün varlıqlar qarşısında Ona təşəkkür edin. Ona alqış edin, Onun adına şükür edin. Onun işlərini layiqli tərzdə bütün insanlara bəyan edin; Ona təşəkkür etməkdən əsla çəkinməyin. 7 Padşahın sirlərini gizli saxlamaq yaxşıdır, Allahın işlərini isə layiqli tərzdə bəyan etmək tərifləyicidir. Yaxşılıq edin və sizə heç bir pislik üz verməz.

8 Səmimiliklə dua etmək və salehliklə sədəqə vermək zülm etməklə varlı olmaqdan yaxşıdır. Qızıl yığılarsa sədəqə vermək daha yaxşıdır. 9 Çünki sədəqə vermək insanı ölümdən qurtarır və hər cür günahdan təmizləyir. Sədəqə verənlər uzun ömür sürəcəklər. 10 Günah işlədib zülm edənlərsə öz canlarının düşmənidirlər.

11 Bütün həqiqəti sizə bildirəcəyəm, sizdən heç bir şeyi gizlətməyəcəyəm; əvvəldə sizə söylədim ki, padşahın sirlərini gizli saxlamaq yaxşıdır, Allahın işlərini isə layiqli tərzdə bəyan etmək tərifləyicidir. 12 Bunu bil ki, sən və Sara dua edərkən dualarınızı Rəbbin izzətinin önündə yada salan mən idim. Ölüləri dəfn etdiyiniz zaman

da mən eyni şeyi edirdim. 13 Həmçinin ölünü dəfn etmək üçün təəddüd etmədən süfrədən qalxdığınız zaman müqəddəs imanınızı sınamaq üçün mən göndərilmişdim. 14 Eyni zamanda, sənə və gəlinin Saraya şəfa vermək üçün Allah mənə göndərdi. 15 Mən Rafaeləm, Rəbbin izzətinin önünə çıxmaq üçün hazır duran yeddi mələkdən biriyəm».

16 Onda hər ikisi sarsıntıya düşdü və qorxudan üzüstə yerə qapandılar. 17 Amma Rafael onlara dedi: «Qorxmayın, sülh içində olun. Allaha əbədi olaraq alqış edin. 18 Mənə gəlincə, sizinlə birlikdə olmağım öz iradəmlə deyil, Allahın iradəsi ilə baş verdi. Ona daim alqış edin və Ona şükür edin. 19 Yanınızda olanda elə bilirdiniz ki, mən yemək yeyirəm, amma bu, görünüşdən başqa bir şey deyildi. 20 İndi yer üzündə Rəbbə alqış edin və Ona şükür edin. Budur, məni Göndərənin yanına qalxıram. Başınıza gələn hər şeyi yazın». Sonra Rafael göyə qalxdı. 21 Onlar ayağa qalxanda daha onu görə bilmədilər. 22 Onlar Allahı ilahilərlə həmd etdilər, belə böyük işlər etdiyi üçün Ona şükür etdilər, çünki Allahın mələyi onlara görünmüşdü.

13

Tovitin Allaha təşəkkürü

1 Tovit söylədi:

2 «Əbədi var olan Allaha,

Və Onun Padşahlığına alqış olsun!

Çünki O həm cəzalandırır, həm bağışlayır, Həm insanı yerdəki ölümlər diyarının dərinliyinə endirir,

Həm də onları böyük həlakdan qurtarır, Onun əlindən qaçmaq olmaz.

3 Ey İsrail oğulları, bütün millətlərin önündə Allaha təşəkkür edin,

Çünki O, sizi onların arasına səpələdi,

4 Orada da Öz əzəmətini göstərdi.

Bütün varlıqlar qarşısında Ona şükür edin!
Çünkü O, bizim Rəbbimiz, Allahımız və
Atamızdır,
Bütün əsrlər boyu Allahdır.
5 O, haqsızlıqlarınıza görə sizi
cəzalandıracaq,
Sonra yenə də sizə mərhəmət göstərəcək.
Sizi səpələndiyiniz bütün millətlərin
arasından çıxarıb
Yenə də bir yerə toplayacaq.
6 Bütün qəlbiniz və canınızla Ona tərəf
döndüyünüz
Və Onun önündə həqiqətə görə
davrandığınız zaman
O da sizə tərəf dönəcək,
Daha üzünü sizdən gizlətməyəcək.
7 Onun sizin üçün nələr etdiyinə indi nəzər
salın,
Ona uca səslə şükür edin,
Ədalətli Rəbbə alqış edin,
Əbədi Padşaha şükür edin.
8 Mən isə sürgündə olduğum torpaqda
Onu bəyan edirəm,
Günah etmiş bir millətə
Onun qüdrətini və əzəmətini bildirirəm.
Günah edənlər, Ona tərəf dönün,
Onun önündə doğru olanı edin.
Bəlkə, istəsə, O, sizə lütfə baxar,
Sizə mərhəmət göstərər.
9 Mən isə öz Allahıma həmd edəcəyəm,
Qəlbim Səməvi Padşahın əzəmətinə görə
sevinclə nəğmə deyəcək.
Rəbbə həmd edin, ey seçilmişlər,
Ey hamınız, Onun qüdrətinə həmd edin.
10 Sevinc içində olun,
Ona həmdlər edin.
Ey Yerusəlim, müqəddəs şəhər!
Etdiyin işlər üçün Allah səni cəzalandırdı,
Amma salehlərin övladlarına yenə
mərhəmət edəcək.
Xeyirxah olan Rəbbi bəyan et,
Əbədi Padşaha alqış et.

11 Qoy Onun çadırı səndə sevinc içində
yenidən qurulsun,
12 Qoy O, sənin içindəki sürgünlərə təsəlli
versin,
Sənin içindəki bütün dərdliləri nəsillər
boyu əbədi olaraq sevsin.
13 Dünyanın hər tərəfində aydın bir işıq
parlayacaq,
Çoxlu millət uzaqdan Sənə doğru gələcək,
Dünyanın ən ucqar yerlərindən
Sənin müqəddəs adına doğru gələcək.
Onların əllərində Göylərin Padşahına
gətirdikləri
Hədiyyələr olacaq.
Nəsildən-nəslə Səni
Sevinc nidaları ilə mədh edəcəklər.
Seçilmiş şəhərin adı
Əbədi olaraq qalacaq.
14 Sənə qarşı sərt danışanlara lənət olsun,
Səni dağıdanlara, qala divarlarını
yıxanlara,
Qüllələrini dağıdana,
Evlərini yandıranlara lənət olsun!
Amma Sənə hörmət edənlər
Qoy əbədi olaraq xeyir-dua alsınlar!
15 O zaman sən coşarsan,
Salehlərin övladlarından ötrü sevinərsən,
Çünkü hamı toplanacaq
Və əbədi olan Rəbbə alqış edəcək.
Səni sevənlər bəxtiyardır!
Səndə sülh olmasına sevinənlər
bəxtiyardır!
16 Sənə verilən bütün cəzalar nəticəsində
Əziyyət çəkən adamlar bəxtiyardır!
Çünkü sənin böyük sevincini görəndə
Səninlə birgə əbədi olaraq sevinəcəklər.
Ey qəlbim, böyük Padşaha, Rəbbə alqış et.
17 Çünki Yerusəlim və şəhərlə birgə onun
məbədi
Daha əbədi olaraq qurulacaq.
Əgər mənim nəslimdən qalanlardan kimsə
Sənin əzəmətini görüb göylərin Padşahına
şükür edərsə,

Özümü bəxtiyar sayaram.

Yerusəlimin darvazaları sapphire və zümrüddən düzəldiləcək, Sənin bütün divarların qiymətli daşlarla örtüləcək.

Yerusəlimin qüllələri qızıldan,

Onun bürcləri saf qızıldan qurulacaq.

Yerusəlimin küçələri yaqut və Ofir daşları ilə döşənəcək.

18 Yerusəlimin darvazaları coşqun nəğmələr oxuyacaq,

Onun bütün evləri sevinclə qışqıracaq:

“Halleluya! İsrailin Allahına alqış olsun.

Bəxtiyarlar, Onun müqəddəs adına indi və əbədi olaraq alqış edin”».

14

1 Tovitin həmd-sənası burada sona çatdı.

Tovitin vəsiyyəti

2 Tovit yüz on iki yaşında öldü və Ninevada hörmətlə dəfn edildi. Kor olduğu zaman onun altmış iki yaşı var idi. Şəfa tapandan sonra xoşbəxt yaşadı. O, sədəqə verir, Allaha daim həmd edir və Allahın əzəmətini bəyan edirdi.

3 Tovit ölüm ayağında olanda oğlu Toviyanı çağıraraq ona belə əmr etdi: «Oğlum, uşaqlarını da götürüb 4 Midiyaya get, çünki Nineva ilə bağlı Nahumun söylədiyi Allahın sözünə inanıram. Allahın göndərdiyi İsrail peyğəmbərlərinin Aşşur və Nineva haqqında söylədiyi bütün şeylər gerçəkləşəcək. Onların dediyi heç bir söz boşa çıxmıyacaq, hər şey vaxtında olacaq. Midiya Aşşur və Babilə nisbətən daha təhlükəsiz olacaq. Çünki bilirəm və inanıram ki, Allahın söylədiyi bütün şeylər gerçəkləşəcək və baş verəcək, deyilənlərin heç biri əbəs yerə olmayacaq. İsrail torpağının sakini olan soydaşlarımızın hamısı pərən-pərən salınacaq və gözəl diyardan çox uzaqlara sürgün ediləcək. Bütün İsrail torpağı səhraya çevriləcək,

hətta Samariya və Yerusəlim də səhraya dönəcək, Allahın evi yandırılıb pis hala düşəcək və bu bir müddət belə qalacaq. 5 Amma Allah yenə onlara rəhm edəcək, Allah onları İsrail torpağına geri qaytaracaq. Onlar Allahın evini yenidən tikəcəklər, amma o, əvvəlki təmtəraqda olmayacaq; bu, müəyyən vaxt ərzində mövcud olacaq. Bundan sonra onların hamısı sürgündən geri qayıdacaq və Yerusəlimi təmtəraqa bərpa edəcəklər. İsrail peyğəmbərlərinin bu barədə söylədiyi kimi, Allahın evi orada bərpa ediləcək. 6 Bütün dünyanın xalqları kökündən dəyişib səmimiliklə Allahdan qorxacaqlar. Hamısı onları yalanla azdıran saxta bütləri tərk edəcəklər. Salehliklə davranıb əbədi olan Allaha alqış edəcəklər. 7 O günlərdə xilas olmuş bütün İsrail övladları Allahı səmimiliklə yada salacaqlar. Onlar Yerusəlimə gəlib toplaşacaq və əbədi olaraq İbrahimin torpağında əmin-amanlıq içində yaşayacaqlar və bu yer onların olacaq. Allahı səmimiliklə sevənlər sevinəcəklər, günah edib haqsızlıq edənlər isə yer üzündən silinəcəklər. 8 İndi, övladlarım, sizə tapşırıq verirəm: Allaha səmimiliklə xidmət edin və Onun önündə xoş olanı edin. Öz övladlarınıza da tapşırın ki, salehliklə davransınlar, sədəqə versinlər, Allahı yada salsınlar, səmimiliklə və var qüvvələri ilə daim Allaha alqış etsinlər. 9 İndi isə, övladım, Ninevadan get, burada qalma. Elə ananızı mənim yanımda basdıracağınız həmin gün buranın hüduqlarını tərk edin. Çünki burada çoxlu haqsızlıq və hiyləgərlik, çoxlu hədsizlik və həyasızlıq görmüşəm. 10 Övladım, Nadavın onu tərbiyələndirən Axikara nə etdiyini yada sal. Axikar həyatda ikən az qala torpağa gömülməmişdimi? Amma Allah məzlumun aqibətini zalıma verdi:

Axikar işığa çıxdı, Nadav isə əbədi olaraq qaranlığa düşdü, çünki Axikarı öldürmək istədi. Axikar xeyirxahlıq etdiyi üçün Nadavın onun üçün qurduğu ölüm tələsindən xilas oldu, Nadav isə ölüm tələsinə düşdü və özü məhv oldu. 11 Beləliklə, övladlarım, həm xeyirxahlıq etməyin, həm də haqsızlıq etməyin aqibətini gördünüz. Artıq nəfəsim kəsilir». Onda Toviti yatağına uzandırdılar. O öldü və hörmətlə dəfn edildi.

Xannanın və Toviyanın ölümü

12 Anası Xanna öləndə Toviya onu atasının yanında dəfn etdi. Sonra arvadı və uşaqları ilə bərabər Midiyaya getdi.

Ekbatanada qayınatası Raquelin yanında sakin oldu. 13 Qayınatasına və qayınanasına hörmət edib hər cür qayğı göstərdi. Onları Midiyada olan Ekbatanada dəfn etdi. Atası Tovitin əmlakından başqa, Raquelin əmlakı da Toviya qaldı. 14 O, hörmət qazanıb yüz on yeddi yaşında Midiyada olan Ekbatanada öldü. 15 Amma ölməmişdən əvvəl Ninevanın məhv xəbərini eşitdi. Midiya padşahı Kiaksarın əsir edib Midiyaya sürgün etdiyi Nineva əhalisini gördü. O, Nineva və Aşşur əhalisinin başına gətirdiyi işlərə görə Allaha alqış etdi. Ölümündən əvvəl Ninevanın aqibətinə şad oldu və Rəbb Allaha həmişə və durmadan alqış etdi.

YUDİTİN KİTABI

GİRİŞ

«Yuditin Kitabı» Yəhudilərin düşmən təhlükəsi altında yaşadığı bir dövrdə baş verən hadisələrdən danışır. Kitabın baş qəhrəmanı Yudit əqidəsinə ürəkdən bağlı bir qadındır. O, düşmən qoşununun başçısını öldürüb, xalqını məhv olmaq təhlükəsindən qurtarır və bu işi edərkən Allahın köməyinə arxalanır.

Kitabın məzmunu:

1:1–7:32 İsraililər düşmən təhlükəsi altında

8:1–13:20 Yudit İsraililəri xilas edir

14:1–16:25 İsraililərin qələbəsi

1

Navuxodonosor və Arfakşad

1 Böyük Nineva şəhərində Aşşurlulara padşahlıq edən Navuxodonosorun padşahlığının on ikinci ili idi. O vaxt Arfakşad Ekbatanda Midiyalılara padşahlıq edirdi. 2 O, Ekbatan ətrafında üç qulac qalınlığında və altı qulac uzunluğunda olan daşlardan sədlər tikdirmişdi. Qala divarlarının hündürlüyü yetmiş, eni isə əlli qulac idi. 3 Darvazaların üstündəki qüllələrin hündürlüyü yüz qulac, təməli isə altmış qulac enində idi. 4 Darvazalar isə döyüşçü qüvvələrin nizamlı addımla gedişə qatıla bilməsi, piyada əsgərlərin asanlıqla rəsmi keçid edə bilməsi üçün yetmiş qulac hündürlüyündə və qırx qulac enində tikilmişdi.

5 O günlərdə padşah Navuxodonosor Raqav sərhədlərindəki böyük düzənlikdə padşah Arfakşada qarşı döyüşməyi qərara aldı. 6 Dağlıq ölkələrdə, Fərat, Dəclə və Hidaspes çayları sahillərində yaşayanlar və düzənlik sakinləri Elimeylilərin padşahı Arioxun qoşunu padşah Navuxodonosoru dəstəkləyirdi. Beləliklə, Xaldey

övladlarının ordusuna qoşulmaq üçün çoxlu xalq topladı.

7 Aşşur padşahı Navuxodonosor bu xalqlara elçi göndərdi: Farsları, qərbdəki ölkələrin xalqlarını, Kilikiya, Dəməşq və Livanda, Livan və Suriya sərhədindəki dağlıq bölgədə yaşayanları, sahil bölgəsinin sakinlərini, 8 Karmel, Qalat, yuxarı Qalileya və böyük Ezdrelon düzənliyinin əhalisini, 9 Samariyanı və onun ətraf şəhərlərini, İordanın o biri tayında olan Yerusəlim, Betan, Keleus, Qadeş şəhərlərini, Misir çayı ətrafını, Tahna, Rames və Qoşen bölgəsini, 10 yuxarı Tanisə və Memfisə, Efiopiya sərhədlərinə qədər sakin olan Misir xalqını ona qoşulmağa çağırırdı. 11 Amma bu ölkələrin sakinləri Aşşur padşahı Navuxodonosorun çağırışına məhəl qoymadılar və onun yanına qoşun göndərmədilər. Onlar Navuxodonosordan qorxmurdular, çünki zənn edirdilər ki, onun müttəfiqi yoxdur. Beləcə, onun elçilərini rüsvayçılıqla geri qaytardılar.

12 Navuxodonosor bütün bu ölkələrin sakinlərinə çox qəzəbləndi. Taxtına və padşahlığına and içdi ki, Kilikiya, Dəməşq və Suriya ərazisinin sakinlərini, Moavlıları,

Ammonluları və iki dənizin^a arasında olan

Arfakşada qarşı yürüş

13 Padşahlığının on yeddinci ilində Navuxodonosor Arfakşadla döyüşə girib onu məğlub etdi. Arfakşadın qoşununu, bütün süvarilərini və döyüş arabalarını sıradan çıxartdı. 14 Onun şəhərlərini ələ keçirib Ekbatanın üzərinə getdi, şəhər qalasını zəbt etdi, küçələrini viran qoydu və şəhərin görkəmini biabırçı hala gətirdi. 15 Arfakşadı isə Raqav dağlarında əsir aldı və elə həmin gün onu nizələrlə deşərək öldürdü. 16 Sonra isə əsgərləri və müttəfiqləri ilə birgə geri qayıtdı. Onlar döyüşçülərdən ibarət böyük qoşun kütləsi idi. Navuxodonosor və onun qoşunu öz şəhərlərində bu qələbəni bayram edib yüz iyirmi gün müddətinə istirahət etdilər.

^a1:12 iki dənizin – Aralıq dənizindən Qırmızı dənizə qədər olan ərazi.

2

Qərbdəki ölkələrin üzərinə yürüş

1 Navuxodonosorun padşahlığının on səkkizinci ilində, birinci ayın iyirmi ikinci günü Aşşur padşahı Navuxodonosorun sarayında onun bütün ölkələrdən qisas alacağı barədə əmr bəyan edildi. 2 Navuxodonosor öz məsləhətçilərini və əyanlarını çağırıb bütün bu ölkələri cəzalandırmaq barədə gizli niyyətini onlara bildirdi. 3 Hamısı birgə qərara gəldilər ki, padşahın çağırışına məhəl qoymayanların hamısı məhv edilsin. 4 Müşavirə qurtaran kimi Aşşur padşahı Navuxodonosor ən yüksək mənsəbli əyanı olan qoşun başçısı Holofernesi çağırıb ona dedi: 5 «Bütün ölkələrin hökmranı uca padşah belə buyurur: önümdən çıxan kimi təcrübəli döyüşçülərdən ibarət yüz iyirmi min piyadanı və çoxlu atlarla birgə on iki min

bütün Yəhudanın və Misirin əhalisini qılıncla məhv edib qisas alsın.

süvarini özünə götürüb 6 qərbdəki bütün ölkələrin üzərinə gedərsən, çünki onların sakinləri mənim çağırışına məhəl qoymadılar. 7 Onlara bildir ki, qoy torpaq və su hazırlayıb^b təslim olsunlar, çünki qəzəblə onların üzərinə gəlirəm. Bütün ölkələri qoşunumun tapdığı altına salacağam, sakinlərini həlak etmək üçün əsgərlərimin ixtiyarına verəcəyəm. 8 Bu ölkələrin sakinlərinin yaralıları ilə yarğanlar və vadilər dolacaq, ölümləri ilə tıxanan çaylar daşacaq. 9 Qalanlarını əsir edib dünyanın ucqar yerlərinə sürükləyəcəyəm. 10 İndi get, mənim üçün bütün bu əraziləri ələ keçirtmək üçün işə başla. Əgər bəziləri özləri təslim olsalar, cəzalandıracağım günə onları amanda saxla. 11 Amma müqavimət göstərsələr, onlara aman vermə. Qoy ixtiyarına verdiyim ölkələrin sakinləri qılıncdan keçirilib və qarət edilsinlər. 12 Öz canıma və padşahlığımın əzəmətinə and içirəm ki, söylədiklərimi öz qüdrətimlə icra edəcəyəm. 13 Sən isə öz ağanın heç bir əmrini nəzərdən qaçırma, hər şeyi sənə əmr etdiyim kimi yerinə yetir, icrasını gecikdirmə».

14 Holofernes öz aqasının yanından çıxıb, Aşşur ordusunun qoşun başçılarını, zabitləri və nəzarətçiləri çağırırdı. 15 Ağasının ona əmr etdiyi kimi seçmə əsgərləri döyüş üçün ayırdı; yüz iyirmi min piyada və on iki min atıcı süvari topladı. 16 Onları döyüşə hazır olan nizami ordu vəziyyətinə gətirdi. 17 Daşınma vasitəsi kimi çoxlu sayda dəvə, eşşək və qatır, azuqə olaraq saysız-hesabsız qoyun, öküz və keçi götürdü. 18 Hər əsgər üçün çoxlu ərzaq və padşah xəzinəsindən həddindən artıq qızıl və gümüş tədarük etdi.

19 Holofernes öz qoşunu ilə birlikdə yola çıxdı ki, padşah Navuxodonosordan qabaqda getsin və qərbdəki ölkələrin bütün ərazisinə döyüş arabaları, süvarilər və seçmə piyadalarla hər tərəfdən hücum etsin. 20 Onların yanına gələn böyük bir kütlə də onlara qoşuldu ki, çoxluğuna görə çəyirtkələrə, yaxud torpağın qumuna bənzəyirdi. Saylarını təyin etmək mümkün deyildi.

Holofernesin yürüşü

21 Qoşun Ninevadan yola düşüb üç gün dayanmadan Bektilet düzənliyinə doğru irəlilədi. Oraya çatıb Bektiletin yaxınlığındakı dağda düşərgə saldılar; bu yer yuxarı Kilikiyanın şimalında yerləşirdi. 22 Holofernes oradan bütün qoşunu – piyadaları, süvariləri və döyüş arabaları ilə birlikdə dağlıq ölkələrə doğru irəlilədi. 23 Put və Ludu darmadağın etdi. Keleonun cənubunda, səhranın kənarında yaşayan Rasis övladları ilə İsmail övladlarının üzərinə basqın edib onları qarət etdi. 24 Sonra Fərat çayını keçib Mesopotamiya boyunca irəlilədi. Abron vadisi boyu möhkəm qalalı şəhərləri dağıdıb dənizə çatdı. 25 Kilikiya ərazisini ələ keçirdi, müqavimət göstərənləri öldürdü. Yafətin cənub hüdudlarına qədər irəliləyərək Ərəbistana yönəldi, 26 Holofernes Midyanlıları hər tərəfdən mühasirəyə aldı, çadırlarını yandıraraq sürülərini qarət etdi. 27 Sonra Dəməşq düzənliyinə endi. Taxıl biçini zamanı idi. Oranın bütün tarlalarına od vurdu, qoyun-keçi və mal-qara sürülərini qırdı. Şəhərləri qarət edib düzənliyi yararsız hala saldı və bütün cavanları qılıncdan keçirdi. 28 Xalq qorxu və lərzə içində idi. Sidon və Surda yaşayan sahil bölgəsinin əhalisi, Şur, Oxuna, Yemnaan sakinləri, Azot və Aşkelonda

yaşayanlar Holofernesin hərəkətlərindən bərk qorxuya düşmüşdülər.

_b2:7 Təslim olmağın nişanəsi.

3

1 Bölgənin əhalisi sülh xahişi ilə Holofernesin yanına elçilər göndərərək ona bildirdilər: 2 «Biz böyük padşah Navuxodonosorun qullarıyıq və özümüzü sənə ixtiyarına veririk. Bizimlə istədiyini kimi rəftar et. 3 Mülklərimiz, torpaqlarımız, taxıl zəmilərimiz, qoyun-keçi və mal-qara sürülərimiz, bütün məskənlərimiz sənə ixtiyarındadır. Onlardan istədiyini kimi istifadə edə bilərsən. 4 Şəhərlərimiz və orada yaşayanlar sənə tabeliyindədir. Gəl, onları istədiyini kimi idarə et». 5 Elçilər Holofernesin yanına gəlib bu sözləri ona çatdırdılar.

6 Holofernes qoşunu ilə birlikdə sahil bölgəsinə daxil oldu. Oradakı möhkəm qalalı şəhərlərdə qarnizonlar yerləşdirdi və seçmə döyüşçüləri öz qoşununa götürdü. 7 Şəhərlərin və ətraf yerlərin sakinləri çələnglərlə bəzənərək rəqs etməklə və təbil sədaları altında Holofernesi qarşıladı. 8 Buna baxmayaraq, Holofernes onların məbədlərini və bütəxanalarını dağıtdı. Ona əmr edilmişdi ki, bütün allahları yer üzündən silsin və beləcə, bütün millətlər, xalqlar və tayfalar Navuxodonosoru allah kimi tanıyaraq ona ibadət etsinlər.

9 Sonra Holofernes Ezdrelona tərəf gəldi. Bu şəhər böyük Yəhuda dağ silsiləsinin qarşısında olan Dotanın yaxınlığında idi. 10 O, Qavayla Skitopolis arasında düşərgə saldı və qoşununun bütün sursatını bir yerə toplamaq üçün düz bir ay orada qaldı.

4

Yəhuda döyüşə hazırlaşır

1 Yəhudada yaşayan İsraililər Aşşur padşahı Navuxodonosorun qoşun başçısı Holofernesin başqa millətlərlə necə rəftar etdiyini, onların bütün məbədlərini necə qarət edərək dağıtdığını eşidib 2 onunla qarşılaşmaqdan bərk qorxuya düşdülər, Yerusəlimdən və Allahın məbəbindən ötrü çox narahat oldular. 3 Çünki əsirlikdən təzəcə qayıtmışdılar. Bir az qabaq xalq Yəhudada toplaşmışdı, murdarlanmış müqəddəs qabları, qurbangahı və məbədi təqdis etmişdilər. 4 Onlar Samariya, Kona, Bet-Horon, Belman, Yerixon, Xova, Asor və Salem düzənliyində yaşayanların yanına adam göndərib vəziyyəti bildirdilər. 5 İsraililər bütün yüksək dağların zirvəsinə çıxıb oradakı kəndlərdə istehkamlar qurdular. Mühəribəyə hazırlıq üçün azuqə tədarük etdilər, belə ki, bir az əvvəl tarlalarda biçin olmuşdu.

6 O günlərdə Yerusəlimdə olan baş kahin Yoakim Betulya və Betomes sakinlərinə məktub yazdı; bu şəhərlər Dotan düzənliyinə yönələn Ezdrelonun qarşısında idi. 7 O, bu şəhərlərin sakinlərinə əmr etdi ki, dağ keçidlərini tutsunlar, çünki yalnız onlar vasitəsilə Yəhudaya girmək mümkün idi. Bu keçidlərdə düşmənin hücumunu dəf etmək asan olacaqdı, çünki onlardan yalnız iki adam yan-yana durub keçə bilərdi. 8 İsraililər baş kahin Yoakimin və Yerusəlimdə toplaşan Ağsaqqallar Şurasının əmrinə əməl etdilər.

Xalq dua edir

9 İsrailin bütün kişiləri bütün qəlbləri ilə Allahı çağırdılar və Onun önündə böyük bir istəklə itaətkarlıq etdilər. 10 Kişilərlə birlikdə arvadları, uşaqları, mal-qaraları, qərib və muzdur kimi orada yaşayanların və satın alınan qulların hamısı çula büründü. 11 Yerusəlimdə olan bütün İsrail kişiləri qadınlar və uşaqlarla birlikdə

məbədin qarşısında üzüstə yerə düşdülər və başlarına kül tökərək öz çullarını Rəbbin önündə yerə sərdilər. 12 Onlar qurbangahı çula bürüdülər və bütün qəlbləri ilə bir araya gələrək İsrailin Allahına yalvardılar; balaca uşaqlarının əsir aparılmamasını, arvadlarının əllərindən alınmamasını, onlara miras olan şəhərlərinin dağıdılmamasını, büt-pərəstlər sevinməsin deyə, məbədlərinin murdarlanaraq rüsvay edilməməsini xahiş etdilər. 13 Rəbb onların yalvarışlarını eşitdi və dərdlərinə nəzər saldı. Bütün Yəhudada və Yerusəlimdə xalq Külli-İxtiyar Rəbb Allahın məbədi önündə günlərlə oruc tutdu. 14 Baş kahin Yoakim, Rəbbin önündə dayanan kahinlər və məbəddə xidmət edənlər çula bürünərək xalqın fasiləsiz gətirdiyi yandırma qurbanları, nəzirləri və könüllü bəxşisləri təqdim edirdilər. 15 Onlar çalmalarına kül tökmüşdülər və var gücləri ilə Rəbbə yalvarırdılar ki, İsraililərə uğur gətirmək üçün xalqa nəzər salsın.

5

Holofernes İsraililər barədə məlumat alır

1 Aşşur qoşununun başçısı Holofernes İsraililərin döyüşə hazırlaşdığı xəbərini eşitdi. Onların dağ keçidlərini tutduqlarını, yüksək dağlarda istehkamlar qurduqlarını və düzənliklərdə maneələr qoyduqlarını öyrəndi. 2 O, bərk qəzəbləndi. Moavın bütün başçılarını, Ammonun sərkərdələrini və sahil bölgəsinin bütün valilərini çağırıb 3 onlara dedi: «Ey Kənanlılar, mənə deyin, dağlıq bölgədə hansı xalq sakindir? Onlar hansı şəhərlərdə yaşayırlar? Qoşunları çoxdurmu? Haradan güc və qüdrət alırlar? Onları idarə edən və qoşunlarına başçılıq edən padşah kimdir? 4 Qərbdəki bütün

ölkələrin sakinləri kimi nə üçün gəlib mənim pişvazıma çıxmadılar?»

5 Bütün Ammonlulara rəhbərlik edən Axiör onun cavabında dedi: «Ey ağam, qulunun sözünü lütfən dinlə. Dağlıq bölgədə yaşayan və sizə qonşu olan bu xalq barədə həqiqəti sənə bildirəcəyəm. Qulun heç vaxt sənə yalan danışmaz. 6 Bu xalq Xaldeylərin nəslindən törəyib. 7 Bir zamanlar onlar Mesopotamiyada sakin oldular, çünki Xaldeylərin ölkəsində yaşayan atalarının allahlarına xidmət etmək istəmədilər. 8 Əcdadlarının yolunu tərk edib göylərin Allahına – həqiqiliyini qəbul etdikləri Allaha ibadət etməyə başladılar. Xaldeylilər onları öz allahlarının önündən qovanda onlar Mesopotamiyaya qaçdılar və orada uzun müddət yaşadılar. 9 Özlərinin Allahı onlara məskənlərini tərk edib Kənan ölkəsinə getməyi əmr edəndə orada sakin oldular və çoxlu qızıl-gümüşə və böyük mal-qara sürüsünə sahib oldular. 10 Kənan ölkəsinə aclıq bürüyən zaman Misirə getdilər və azuqə olana qədər orada qaldılar. Orada törəyib artdılar, nəsillərinin sayı-hesabı olmadı. 11 Amma Misir padşahı onlarla pis rəftar etdi, onları aldadıb ağır işə və kərpic kəsməyə qoydu, alçaldıb kölə vəziyyətinə saldı. 12 O zaman İsraililər özlərinin Allahını çağırdılar, Allah da bütün Misir torpağını sağalmaz bəlalara düşər etdi və Misirlilər onları öz torpaqlarından qovdular. 13 Allah İsraililərin önündə Qırmızı dənizi qurutdu. 14 Onları Sina yarımadası boyu Qadeş-Barnea yolu ilə apardı. Onlar səhrada yaşayanların hamısını qovub 15 Emorluların torpağında sakin oldular və çox güclü olduqlarından bütün Xəşbonluları məhv etdilər. Sonra İordan çayını keçib bütün dağlıq bölgəni ələ keçirdilər. 16 Kənanlıları, Perizliləri, Yevusluları, Şekemliləri, bütün Qırqaşlıları

o torpaqdan qovdular və orada uzun müddət yaşadılar. 17 Nə qədər ki özlərinin Allahına qarşı günah etmədilər, xoş güzəran keçirdilər, çünki günaha nifrət edən Allah onlarla idi. 18 Amma Allahın onlara göstərdiyi yoldan döndükləri vaxt dalbadal baş verən müharibələrdə bir çoxu öldürüldü, digərləri isə yad ölkələrə sürgün edildilər. Onların Allahının məbədi dağıldı və şəhərləri düşmən əlinə keçdi. 19 Bundan sonra özlərinin Allahına üz tutdular, dağılışdıqları yerlərdən geri qayıtdılar. Özlərinin məbədinin olduğu Yerusəlimə yenidən sahib oldular və səkimsiz olan dağlıq bölgədə məskunlaşdılar. 20 Ey hökm sahibi ağam, indi də bu xalq səhv bir iş tutarsa, özlərinin Allahına qarşı günahkar olarsa, biz də onların yoldan azdıqlarını görəriksə, üzərlərinə hücum edib qələbə qazana bilərik. 21 Amma bu xalqda təqsir tapılmasa, ağamızın bundan imtina etməsi daha yaxşı olar. Çünki bu halda onların Allahı Rəbb tərəflərində olub onları müdafiə edəcək. Onda bütün dünyanın qarşısında rüsvay olarıq». 22 Axiör sözlərini bitirəndə çadırın ətrafında dayanan bütün xalq onun əleyhinə çıxdı. Holofernesin əyanları, sahil bölgəsinin və Moavin sakinləri bir ağızdan dedilər: «Onu öldürmək lazımdır. 23 Biz İsraililərdən qorxmuruq. Müqavimət göstərmək üçün onların nə böyük qoşunu, nə də gücü var. 24 Ey ağamız Holofernes, gəl hücum edək, onlar sənə qoşununa şikar olacaqlar».

6

Axiörün İsraililərə verilməsi

1 Düşərgənin ətrafında toplaşmış adamların səs-küyü sakitləşəndə Aşşur qoşununun başçısı Holofernes bütün yadelli xalqların qarşısında Axiöra və Ammonlulara müraciət edərək dedi:

2 «Sən Axior Efrayimin muzduru olan xalqla birgə özünü kim hesab edirsən ki, bu gün bizim üçün peyğəmbərlik edib bizi İsraililərlə döyüşməkdən çəkəndirmək istəyirsən? İsraililərin Allahının onları qoruyacağını iddia edirsən. Onların allahı Navuxodonosor deyilsə, bəs kimdir? O, öz qüdrətini göstərib onları yer üzündən yox edəcək və İsraililərin Allahı onları xilas edə bilməyəcək. 3 Belə ki Navuxodonosorun qulları olan biz onları çox asanlıqla məğlub edəcəyik və süvarilərimizin gücünə heç bir müqavimət göstərə bilməyəcəklər. 4 Onları atların ayaqları altında əzəcəyik. Dağları onların qanlarına boyanacaq və düzənlikləri cəsədləri ilə dolacaq. Bizim qarşımızda davam gətirə bilməyib həlak olacaqlar. Bütün dünyanın ağası padşah Navuxodonosor belə deyir. O dedisə, heç vaxt sözləri hədəyə getmir. 5 Sənə gəlincə, ey Ammonlu muzdur Axior, sən bu gün başına bəla açıb bu sözləri dedin. Misirdən çıxıb gələn bu xalqı cəzalandırana qədər sən mənim üzümü görməyəcəksən. 6 Mən qayıdanda isə əsgərlərimin qılıncları və keşikçilərimin mizraqları qol-qabırğanı sındıracaq. Sən də İsraililərin yaralıları arasında yığılıb qalacaqsan. 7 Zabidlərim səni dağlıq bölgəyə aparacaq və şəhərlərdən birinin ətrafındakı dağ keçidlərində səni buraxacaq. 8 Yalnız İsraililərin məhvini görəndən sonra onlarla yanaşı sən də öləcəksən. 9 Əgər ürəyində onları ələ keçirə bilməyəcəyimə ümid edirsənsə, dərd çəkmə. Bunu mən deyirəm və sözlərim hədəyə getməyəcək». 10 Holofernes çadırında olan zabidlərinə əmr etdi ki, Axioru tutub, Betulyaya aparsınlar və İsraililərə təhvil versinlər. 11 Zabidlər Axioru tutdular və düşərgədən çıxarıb düzənliyə apardılar. Düzənlikdən

də dağlıq bölgəyə qalxıb Betulyadan aşağıda olan bulaqların yanına gəldilər.

12 Şəhər sakinləri onları dağların zirvəsində görəndə silahlarını götürüb şəhəri tərk edərək dağların zirvəsinə qalxdılar. Sapandçılardan hamısı onların yuxarı qalxmalarına mane olmaq üçün üstlərinə sapandla daş atmağa başladılar. 13 Onlar isə dağın ətəyinə endilər, Axiorun əl-qolunu bağlayaraq dağın ətəyində qoyub getdilər və ağalarının yanına qayıtdılar.

14 İsraililər öz şəhərlərindən aşağı enərək Axiorun yanına gəldilər. Əl-qolunu açıb onu Betulyaya gətirdilər və öz şəhər başçılarından önünə çıxardılar. 15 O vaxt şəhər başçıları Şimeon nəslindən Mikanın oğlu Uzziya, Qotonelin oğlu Kabris və Melkielin oğlu Karmis idi. 16 Şəhərin bütün ağsaqqallarını çağırdılar. Cavanlar və qadınlar da yığınağa tez gəldilər. Axioru bütün xalqın ortasına çıxardılar. Uzziya baş verənləri ondan soruşdu. 17 Axior Holofernesin məşvərətində danışılanların hamısı barədə onlara xəbər verdi; Holofernesin Aşşur başçılarından arasında söylədiklərini və İsrail xalqına qarşı lovğa sözlərini onlara bildirdi. 18 Onda xalq diz çökərək Allaha yalvarıb dedi: 19 «Ey göylərin Allahı, Rəbb! Onların məğrurluğunu gör və bizim xalqımıza həlimliyinə görə mərhəmət göstər, özünü Sənə həsr edənlərə bu gün rəhm et». 20 Sonra Axioru arxayın edib çox təriflədilər. 21 Yığınaqdan sonra Uzziya Axioru öz evinə apardı və ağsaqqalları qonaq etdi. Hamısı bütün gecə boyu İsrailin Allahından kömək istədi.

7

İsraililərin üzərinə yürüş

1 Ertəsi günü Holofernes bütün qoşununa və müttəfiqlərinin göndərdiyi əsgərlərin hamısına Betulyanın üzərinə getmələrini,

dağ keçidlərini tutub İsraililərə qarşı döyüşə başlamağı əmr etdi. 2 Həmin gün bütün döyüşçülər hücumla hazırlaşdılar. Döyüşən əsgərlər yüz yetmiş min piyada və on iki min atlıdan ibarət idi, ləvazimatla məşğul olan piyada adamlar bura aid deyildilər; onlar böyük bir qoşun idilər. 3 Qoşun Betulya ətrafında, bulağın yanında olan vadiyə gəldi və eninə Dotandan Beltemə, uzununa Ezdrelonun qarşısındakı Betulyadan Kiyamona qədər ərazidə yerləşdi. 4 İsraililər qoşunun çoxluğunu görəndə böyük təlaşa düşüb bir-birlərinə dedilər: «İndi onlar bütün ölkəni viran edəcəklər. Nə yüksək dağlar, nə dərələr, nə təpələr onların qarşısını ala biləcək». 5 Adamların hamısı döyüş silahına sarıldı, öz qüllələrində fənelər yandıraraq bütün gecəni keşik çəktilər. 6 İkinci gün Holofernes Betulyada olan İsraililərin gözü qarşısında bütün süvarilərini meydana çıxardı. 7 Şəhərə gedən yoxuşları yoxladı, bulaqları tapıb ələ keçirdi və üzərlərinə döyüşçüləri keşik çəkmək üçün qoydu, özü isə qoşununun yanına qayıtdı. 8 Esavlıların başçıları, Moavlıların rəhbərləri və sahil bölgəsinin sərkərdələri Holofernesin yanına gəlib dedilər: 9 «Ey ağa, lütf edib bizi dinləsən, qoşununda heç bir tələfat olmaz. 10 İsrail xalqı öz mizraqlarından çox yaşadığı dağlıq bölgənin yüksəkliklərinə güvənir, çünki onların dağlarının zirvələrinə qalxmaq elə də asan deyil. 11 Beləcə, ey ağa, onlarla meydan döyüşünə girməsən, bir əsgər belə, itirməzsən. 12 Ordugahda qal, qoşunundakı bütün döyüşçüləri də ehtiyatda saxla, qoy sənin adamların dağın ətəyindəki bulağı ələ keçirsinlər. 13 Çünki həmin bulaqdan bütün Betulya əhalisi su götürür. Susuzluq onları taqətdən salar və şəhəri sənə təslim edərlər. Biz isə öz adamlarımızla birlikdə yaxınlıqdakı

dağların zirvələrinə qalxıb oralarda keşikçi qoyaq ki, şəhərdən heç kəs çıxa bilməsin. 14 İsraililər arvadları və uşaqları ilə birlikdə aclığa görə taqətdən düşəcəklər və qılinc zərbəsi almadan yaşadıkları yerin küçələrində yığılıb qalacaqlar. 15 Sənə tabe olmamaqlarının və səni sülhlə qarşılamaqlarının qisasını onlardan alarsan».

16 Holofernes və onun bütün zabitləri onların təklifini bəyəndilər və onu yerinə yetirmək əmrini verdilər. 17 Beləcə, Moavlıların dəstəsi irəlilədi, beş min Aşşurlu da onlarla idi. Onlar vadiyə çatıb İsraililərin su mənbələrini və bulaqlarını ələ keçirdilər. 18 Bu arada Edomlular və Ammonluların bir dəstəsi irəliləyib Dotanın qarşısındakı dağlıq bölgəni tutdular. Əsgərlərin bir hissəsini cənub-şərqə, Moxmur yarğanındakı Kuşun yaxınlığında olan Egrebelin qarşısına göndərdilər. Qalan Aşşur qoşunu isə düzənlikdə mövqe tutdu, torpağın üzünü bütünliklə onlarla örtülmüşdü. Çadırları və təchizatları çoxlu qoşunla birlikdə böyük bir düşərgə təşkil edirdi.

19 İsraililər isə özlərinin Allahı Rəbbə yalvarmaqda idilər. Onlar cəsarətsizliyə qapılmışdılar, çünki bütün düşmənləri onları mühasirəyə almış və qaçış yollarını bağlamışdılar. 20 Bütün Aşşur qoşunu piyadaları, döyüş arabaları və süvariləri ilə otuz dörd gün ərzində hər tərəfdən onları mühasirədə saxladı. Betulya əhalisinin qablarındakı su tükənmişdi. 21 Su hövzələri boşalmışdı. Adamlar heç bir gün də doyunca su içə bilmirdilər, çünki su onlara ölçü ilə paylanırdı. 22 Uşaqlar, qadınlar və cavanlar susuzluqdan zəifləyib taqətdən düşmüşdülər, şəhərin küçələrində və darvazaları ağzında yığılıb qalırdılar, daha gücləri qalmamışdı.

23 Onda bütün xalq cavanlar, qadınlar, uşaqlarla birgə Uzziyanın və şəhər başçılarının yanına toplaşıb ağsaqqalların qarşısında fəryad etdilər: 24 «Qoy Allah bizim aramızda hakim olsun! Siz Aşşurlulardan sülh istəməməklə bizə böyük pislik etdiniz. 25 İndi isə bizə kömək edən yoxdur. Allah bizi Aşşurlulara təslim etdi ki, onların əlində susuzluq və böyük əziyyətlə məhv olaq. 26 İndi onları çağırın və şəhəri Holofernesin xalqının və onun qoşununun talanına təslim edin. 27 Çünki onların qənimətinə çevrilmək, onlara qul olmaq indiki vəziyyətimizdən yaxşı olar. Heç olmasa diri qalarıq, gözümüzün önündə körpələrimizin öldüyünü, arvad-uşaqlarımızın həlak olmasını görmərik. 28 İndi isə yeri-göyü şahid gətirərək özümüzün və əcdadlarımızın günahı üçün bizi cəzalandıran Allahımızın, əcdadlarımızın Rəbbinin adına sizi and veririk ki, dediyimizə əməl edəsiniz».

29 Yığıncağın ortasında hamı birlikdə böyük fəryad qaldırdı və ucadan Rəbb Allaha yalvardılar. 30 Uzziya xalqa dedi: «Cəsarətli olun, qardaşlar! Daha beş gün dözək, bəlkə, bu günlərdə Rəbb Allahımız yenə də bizə mərhəmət göstərər və bizi birdəfəlik tərk etməz. 31 Bu müddətdən sonra bizə kömək gəlməsə, dediyinizə əməl edəcəyəm». 32 Sonra adamları öz düşərgələrinə buraxdı. Kişilər şəhərin divar və qüllələrinə getdilər, qadınlar, uşaqlar isə evlərinə göndərildilər. Şəhər əhalisi yazıq vəziyyətdə idi.

8

Yudit

1 O günlərdə baş verənlər Yuditə də çatdı. Yudit Merarinin qızı idi. Merarinin nəsil şəcərəsi belə idi: Oks oğlu Yusif oğlu Uzziel oğlu Elkiya oğlu Ananya oğlu

Gedeon oğlu Rafain oğlu Axituv oğlu Eliya oğlu Xilqiya oğlu Eliav oğlu Nataniel oğlu Salamiel oğlu Sarasaday oğlu İsrail oğlu. 2 Yuditin əri Menaşşe Yuditin qəbiləsindən və nəslindən idi. O, arpa məhsulu yığımı vaxtı ölmüşdü. 3 Tarlada arpa dərzlərinə nəzarət edən Menaşşeni gün vurdu və yatağa düşüb doğulduğu şəhərdə – Betulyada öldü. O, Dotanla Balamonun arasındakı sahədə, atalarının yanında dəfn edildi. 4 Dul qalan Yudit üç il dörd ay evindən çıxmadı. 5 O, damda özünə bir otaq düzəltmişdi. Belinin ətrafına çul sarıyırdı və dul qadınların geydiyi yas paltarında gəzirdi. 6 Şənbə günü ərəfəsi, Şənbə günü, Təzə Ay ərəfəsi, Təzə Ay bayramı və İsrail xalqının şənlik etdiyi günlər istisna olmaqla, dul qaldığı vaxt ərzində hər gün oruc tuturdu. 7 Yudit çox cazibədar və gözəl idi. Əri Menaşşe ona qızıl və gümüş, həmçinin kişi və qadın xidmətçilər, sürülər və əkin yerləri miras qoymuşdu və mülk sahibi idi. 8 O, Allahdan qorxan mömin bir qadın idi və kimsə barəsində pis danışa bilməzdi.

Yudit və şəhər başçıları

9 Yudit xalqın şəhər başçılarına dediyi xoşagəlməz sözləri eşitdi, belə ki adamlar susuzluğa görə cəsarətsiz olmuşdular. Uzziyanın şəhəri beş gün ərzində Aşşurlulara təslim edəcəyinə and içdiyi barədə xəbər də gəlib ona çatdı. 10 O, mülkünün idarəçisi olan xidmətçi qadını şəhər ağsaqqallarından Uzziyanı, Kabrisi və Karmisi yanına dəvət etmək üçün göndərdi.

11 Onlar yanına gələndə Yudit onlara dedi: «Betulya sakinlərinin başçıları, mənə qulaq asın. Bu gün xalqın önündə dediyiniz söz doğru söz deyil. Siz Allahla öz aranızda and içib söylədiniz ki, əgər bu günlərdə Rəbb sizə yardım etməsə, şəhəri

düşmənlərimizə təslim edəcəksiniz. 12 Axı siz kimsiniz ki Allahı bu gün sınağa çəkirsiniz? İnsan oğlu olduğunuz halda insanlar arasında özünüzü Allah yerinə qoyursunuz? 13 Bilin ki, siz Külli-İxtiyar Rəbbi sınaırsınız? Siz heç nə anlamırsınız və əsla anlamayacaqsınız. 14 Bir halda ki siz insan ürəyinin dərinliklərini və sözlərinin mənasını anlamırsınız, onda hər şeyi yaradan Allahı necə dərk edə bilərsiniz? Onun düşüncələrini, ya niyyətlərini haradan bilərsiniz? Xeyr, qardaşlarım, gəlin Rəbb Allahımızı qəzəbləndirməyin. 15 Bəlkə Allahın niyyəti bu beş gün ərzində bizə kömək etmək deyil? Onun ixtiyarı var ki, bizi Özünün istədiyi günlərdə qorusun, yaxud da düşmənlərimizin önündə məhv etsin. 16 Axı biz Allahımız Rəbbin niyyətlərindən zəmanət tələb edə bilmərik. Çünki Allah insan deyil ki, Ona təzyiq göstərəsən, bəşər övladı deyil ki, Onunla çəkişəsən. 17 Odur ki, gəlin Allahdan qurtuluş gözləyərək bizə kömək etməsi üçün Ona yalvarağ. Əgər iradəsinə uyğun olsa, səsimizi eşidəcək. 18 Bunu da bilin ki, həm yaxın dövrdə, həm də indi bizdən bir nəsil, bir ailə, bir kənd, ya şəhər insan əli ilə düzəldilən bütlərə səcdə etməmişdir. Əvvəlki dövrdə bu baş verəndə 19 əcdadlarımız bu əmələ görə qılınca təslim edildi, mülkləri talan olundu və düşmənlərimizin önündə ağır məğlubiyyətə düşər oldular. 20 Biz isə Allahdan başqasını tanımırıq, odur ki, Onun bizi və ailələrimizi tərk etməyəcəyinə ümid edirik. 21 Bilin ki, bizi ələ keçirənlər, bütün Yəhudanı da ələ keçirəcəklər. Müqəddəs saydıqlarımızı əlimizdən alacaqlar, Allah onların murdarlanmasının əvəzini canımız bahasına bizdən alacaq. 22 Soydaşlarımızın öldürülməsi,

adamlarımızın əsarətə düşməsi, torpağımızın viran qalması yadellilərin arasında bizə bəla gətirəcək. Biz onlara xidmət edəcəyik, həm də bizi əsarətə alanların nəzərində üzüqara və rüsvay olacağıq. 23 Yadellilər xidmətimizə görə bizimlə xoş rəftar etməyəcəklər, əksinə, Allahımız Rəbb xidmətimizi şərəfsizliyə çevirəcək. 24 Qardaşlar, gəlin indi soydaşlarımıza göstərək ki, onların həyatı bizdən asılıdır və müqəddəs saydıqlarımız, məbəd və qurbangahımız bizə bağlıdır. 25 Bütün bunlara görə əcdadlarımızı sınadığı kimi, indi də bizi sınayan Allahımız Rəbbə şükür edirik. 26 Yadınıza salın ki, O, İbrahimə nələr etdi, İshaqı nə qədər sınağa çəkdi, Suriya Mesopotamiyasında dayısı Lavanın qoyunlarını otaran Yaqubun başına nələr gəldi. 27 Rəbb əziyyət çəkdiyələri zaman əcdadlarımızı tamamilə məhv etmədiyi kimi, bizdən də qisas almır, Ona yaxın olan insanları ibrət götürməkləri üçün cəzalandırır».

28 Uzziya Yuditə dedi: «Çox səmimi sözlər dedin, heç kim söylədiklərinə qarşı çıxma bilməz. 29 Bu, ilk dəfə deyil ki, hamı sənin müdrikliyini görür, axı bütün xalq sənin uşaqlıqdan dərrakəli və xoşxasiyyət olduğunu bilir. 30 Amma adamlar susuzluqdan çox əziyyət çəkdiyələri üçün bizi onlara söz verdiyimiz kimi hərəkət etməyə və and içməyə məcbur etdilər ki, bu andı poza bilmərik. 31 Gəl sən bizdən ötrü dua et, çünki mömin bir qadınsan, Rəbb səsinə eşidib, yağış göndərər. Biz də su anbarlarımızı doldurarıq və daha susuzluqdan əziyyət çəkmərik».

32 Yudit onlara dedi: «Mənə qulaq asın, mən elə bir iş edəcəyəm ki, nəsillərdən-nəsillərə yaddaşlarda qalacaq. 33 Bu gecə şəhər darvazasında olmalısınız. Qarabaşım ilə şəhərin kənarına çıxacağam.

Şəhəri düşmənlərimizə təslim edəcəyinizi bildirdiyiniz vaxtdan əvvəl Rəbb mənim əlimlə İsrailə kömək göndərəcək. 34 Amma siz nə edəcəyimi məndən soruşmayın, çünki edəcəyim işi bitirənə qədər sizə heç nə söyləməyəcəyəm». 35 Uzziya və şəhər başçıları ona dedilər: «Salamat get, düşmənlərimizdən qisas almaqda Rəbb Allah sənə yar olsun». 36 Sonra onun çadırından çıxıb öz qoşunlarının yanına qayıtdılar.

9

Yuditin duası

1 Yudit üzüstə düşüb başına kül tökdü, əynində olan çulda qaldı və duaya başladı. Elə həmin vaxt Yerusəlimdə Allahın məbədinə axşam vaxtının buxur təqdimi gətirilirdi. Yudit uca səslə Rəbbə yalvarıb dedi:

2 «Ey əcdadım Şimeonun Allahı Rəbb, Sən ona yadellilərdən qisas almaq üçün bir qılınc verdin.

Onlar bakirə qızın ^C namusunu ləkələmişdilər,

Onu soyundurub biabır etmişdilər, İsmətinə toxunub rüsvay etmişdilər.

Sən “belə etmək olmaz” desən də, bunu etmişdilər.

3 Bundan ötrü Sən onların başçılarını ölümə təslim etdin,

Hiylələrlə dolu yataqlarını qana bulaşdırdın.

Xidmətçilərini ağalarının önündə, Ağaları isə öz taxtlarında həlak etdin.

4 Arvadlarının əllərindən alınmasına, Qızlarının əsir edilməsinə imkan verdin.

Onların talan etdikləri mal-mülk də Sənin sevdiyin övladlarının arasında bölüşdürüldü.

Çünki övladların Sənin təəssübünü çəkmişdilər,

Nəsillərinə murdar qan qatmaq istəməmişdilər,

Səni özlərinə kömək çağırmışdılar.

Ey Allahım, mən dul qadının da səsini eşit.

5 Bundan əvvəl olanları Sən hazırladın,

Bundan sonra olanlara da Sən qərar verirsən.

Bu gündə və gələcəkdə olanlar yaddaşındadır,

Sənin niyyət etdiklərin baş verir.

6 Sənin müəyyən etdiyin hər şey zahir olur,

Özü barədə bildirir ki: “Biz buradayıq!”

Belə ki bütün hadisələri Sən düzüb-qoşdun,

Öz hökmlərini qabaqcadan bilərək verdin.

7 Bax indi Aşşurluların güclü qoşunu var,

Onlar atları və süvariləri ilə qürurlanırlar, Piyadalarının gücü ilə öyünürlər.

Qalxanla mizrağa, kamanla sapanda güvənirlər.

Amma anlamırlar ki, Sən Rəbb qoşunların qənimisən.

8 Sənin adın Rəbdir.

Qüdrətinlə onların qüvvəsini heçə çıxar,

Hiddətinlə onların gücünü darmadağın et.

Çünki onlar Sənin məbədinə murdarlamaq niyyətindədirlər,

Sənin izzətli adının olduğu

Rahatlıq məskəni hörmətdən salmaq,

Sənin qurbangahının buynuzlarını

Qılıncı sındırmaq istəyirlər.

9 Onların lovğalığını gör,

Qəzəbini üzərlərinə göndər.

Mən dul qadının əlinə qüvvət ver ki,

Düşündüyüm işi görüm.

10 Mənim hiyləli dilimlə

Xidmətçini ağasının önündə,

Ağanı da xidmətçisinin yanında həlak et.

Onların qürurunu qadının əli ilə sındır.

11 Sənin gücün qoşunun sayında deyil,

Sənin qüdrətin güclülərin qolunda deyil.

Əksinə, Sən əzilənlərin Allahısan,

Zəiflərin köməkçisisən,
Gücsüzlərin himayədarı,
Məyus olanların sığınacağı,
Ümitsizlərin xilaskarısən.
12 Eşit, eşit, ey əcdadımın Allahı,
İsrailin mirasının Allahı,
Ey göylərin və yerin Sahibi, dənizləri
Yaradan,
Bütün yaradılışın Padşahı,
Mənim yalvarışıma qulaq as.
13 Mənə hiyləli bir dil ver ki,
Düşmənlərə zərər və bəla gətirsin.
Axı onlar Sənin əhdinə qarşı,
Sənin müqəddəs xalqının məbədinə,
Sion dağına, Sənin övladlarının mülkünə
qarşı
Qəddar niyyət qurublar.
14 Özünün bütün xalqına və hər millətə
Dərrakə ver ki, bilsinlər:
Bütün qüvvələrin və hakimiyyətlərin ağası
Sən Allahsən.
İsrail nəslinin də Səndən başqa qoruyucusu
yoxdur».

_C9:2 bakirə qız – Yaqubun qızı Dina.

10

Yudit Holofernesin ordugahına gedir

1 Yudit İsrailin Allahını çağıraraq etdiyi
duasını bu sözlərlə bitirdi. 2 Sonra ayağa
qalxıb, xidmətçi qadını çağırırdı və adətən
Şənbə günlərini və bayramları keçirdiyi
otağa getdi. 3 Orada geydiyi çulu və
üzərindəki dul qadın geyimini çıxartdı.
Başdan ayağa yuyundu, bədəninə ətirli yağ
çəkdi, saçlarını darayıb başına bəzəkli
sarı taxdı və əri Menaşşe sağ olanda
geydiyi bayram paltarını geyinib bəzəndi.
4 Səndəllərini ayağına geyindi,
boyunbağlarını, bilərziklərini, üzüklərini,
sırğalarını və bütün ləl-cəvahiratını taxdı.
Onu görə hər kişinin gözünü
qamaşdıracaq qədər gözəlləşdi. 5 Sonra

xidmətçisinə bir tuluq şərabla bir qab
zeytun yağı verdi. Zənbilini arpa yarması,
quru meyvə, əla undan bişirilmiş çörəklərlə
doldurdu və bütün qabları bükərək
xidmətçisinə verdi. 6 Yudit xidmətçisi ilə
birgə çıxıb Betulya şəhərinin darvazasına
tərəf getdi. Darvazaların yanında Uzziyaya
və şəhər ağsaqqallarından olan Kabris və
Karmisə rast gəldilər. 7 Onlar Yuditi
tamamilə başqa bir qiyafədə və geyimdə
görəndə gözəlliyinə olduqca heyran
qaldılar və ona dedilər: 8 «Qoy
əcdadlarımızın Allahı sənə lütf versin,

Niyyətin baş tutsun ki,
İsraillilər qüdrət qazansınlar,
Yerusəlim əzəmətli olsun!»

9 Yudit Allaha səcdə edib onlara dedi:
«Əmr edin ki, şəhər darvazalarını mənim
üçün açsınlar, kənara çıxıb sizin mənim
üçün söylədiklərinizi yerinə yetirim». Onlar
cavanlara əmr etdilər ki, Yuditin
dediyi kimi darvazaları onun üçün açsınlar.
10 Cavanlar darvazaları açdılar və Yudit
xidmətçisi ilə birlikdə kənara çıxdı.
Şəhərin kişiləri Yudit dağdan enib vadidən
keçənə qədər onun dalınca baxdılar və
sonra o, gözdən itdi.

11 Yuditlə xidmətçisi düz vadi ilə
gedirdilər, odur ki, Aşşurluların keşikçi
dəstəsi onların qabağına çıxdı. 12 Onlar
Yuditi tutub ondan soruşdular: «Sən
kimlərdənsən? Haradan gəlibsən? Hara
gedirsən?» Yudit cavab verdi: «Mən
Yəhudilərdənəm, onlardan qaçıram, çünki
siz tezliklə onları həlak edəcəksiniz.
13 Qoşun başçınız Holofernesini görmək
istəyirəm, ona dəqiq məlumat verəcəyəm.
Ona elə bir yol göstərəcəyəm ki, bütün
dağlıq bölgəni asanlıqla ələ keçirsin və
qoşunundan bir əsgər belə, həlak olmasın». 14 Bu
adamlar Yuditin söylədiklərini dinləyəndə
və simasına diqqətlə baxanda onun
gözəlliyinə heyran qaldılar və ona

dedilər: 15 «Ağamızın önünə öz istəyinlə gəlməklə canını qurtardın. İndi isə onun çadırına get, adamlarımız səni oraya ötürər və səni ona təhvil verərlər. 16 Ağamızın önündə duranda ürəyinə qorxu düşməsin. Bizə söylədiklərini təkrar etsən, səninlə xoş rəftar edəcək». 17 Sonra onların arasından yüz əsgər ayrılıb Yuditlə xidmətçisini Holofernesin çadırına qədər müşayiət etdi.

18 Yuditin gəliş xəbəri bütün çadırlara yayıldığından ordugah hərəkətə gəldi. Adamlar bir anda onun ətrafını bürüdülər; bu zaman Yudit Holofernesə bu barədə məlumat verilənə qədər onun çadırının qarşısında dayanıb gözləyirdi. 19 Hamı Yuditin gözəlliyinə heyran qalmışdı və onun üzündən İsraililərə də təəccüb edirdilər. Hər kəs bir-birinə deyirdi: «Belə qadınları olan bir xalqa necə məhəl qoymamaq olar? Buna görə də onlardan bir kişini belə, sağ buraxmaq olmaz. Əgər sağ qalsalar, bütün ölkələrə hiylə gələrlər».

20 Bu vaxt Holofernesin keşikçiləri və zabidləri çadırdan bayıra çıxdılar və Yuditə içəri apardılar. 21 Holofernes pərdə arxasındakı yatağında istirahət edirdi. Pərdə al-qırmızı parçadan idi və qızılla, zümrüdlə və qiymətli daşlarla işlənmişdi. 22 Yuditin gəldiyini Holofernesə xəbər verəndə o, çadırın açıq hissəsinə çıxdı. Adamları gümüş çıraqlarla onun yolunu işıqlandırirdilər. 23 Yudit Holofernesin və onun zabidlərinin önünə gətiriləndə hamı Yuditin gözəlliyinə heyran qaldı. Yudit üzüstə düşüb Holofernesə təzim etdi, xidmətçilər isə onu ayağa qaldırdılar.

11

Yuditlə Holofernesin ilk görüşü

1 Holofernes Yuditə dedi: «Ey qadın, cəsarətli ol, qorxma. Bütün dünyanın padşahı Navuxodonosora xidmət etmək

istəyən bir kəslə pis rəftar etmədim. 2 Dağlıq bölgədə yaşayan sənin xalqın da indi mənə xor baxmasaydı, ona qılınc qaldırmazdım. Təqsir özlərindədir. 3 İndi mənə söylə, niyə onlardan qaçıb bizim yanımıza gəldin? Hər halda canını qurtardın, qorxma. Bundan sonra sənə bir xəttər dəyməyəcək. 4 Bir kəs səninlə pis rəftar etməyəcək, əksinə, hamı səninlə yaxşı davranacaq. Ağamız padşah Navuxodonosora xidmət edənlərlə belə davranılır».

5 Yudit ona dedi: «Cariyənin sözlərini dinlə, qoy o, önündə danışsın. Bu gecə ağama heç nəyi yalan deməyəcəyəm. 6 Əgər cariyənin dediklərinə qulaq assan, Allah işinə uğur verəcək, ağamın heç bir əməli boşa çıxmayacaq. 7 Bütün dünyanın padşahı Navuxodonosor sağ olsun, onun qüdrəti var olsun! O, səni hamıya düz yol göstərmək üçün göndərdi. Sənin əlinlə insanlar ona xidmət edəcəklər, hətta vəhşi heyvanlar, ev heyvanları və quşlar da sənin gücün vasitəsilə onun və saray adamlarının hökmü altında yaşayacaqlar. 8 Sənin müdrikliyin və tədbirliliyin barədə eşitmişik. Bütün dünyaya məlumdur ki, sən bütün padşahlıqda yeganə xeyirxah adamsan, döyüş üsullarında böyük bacarığın və məharətin var. 9 Sənin keçirdiyin müşavirədə Axiorun söylədiklərinə gəlincə, biz də bu barədə eşitmişik. Betulyanın kişiləri Axioru salamat buraxdılar, o da sizə söylədiklərini bizə bildirdi. 10 Ey başçı ağam, Axiorun söylədiklərini boş sayma, onları yadında saxla, çünki doğru sözlərdir. Bizim xalqımız öz Allahına qarşı günah etməsə, heç kəs onu nə cəzalandıra, nə də məhv edə bilər. 11 Beləcə, ağamın məğlub olub uduzması üçün, İsraililərin də həlaka düşməsi üçün lazımdır ki, onlar yasaq olan bir iş görüb özlərinin Allahının

qəzəbini oyadan bir günaha batsınlar. 12 İndi onların ərzağı çatışmır və su ehtiyatı tükənib. Onlar bütün heyvanların ətindən, o cümlədən, Allahın Öz Qanununda yeməyi qadağan etdiyi heyvanların ətindən də istifadə etməyi qərara alıblar. 13 Hətta təqdis edilmiş buğda nübarını, şərabın və zeytun yağının ondabirini sərf etmək istəyirlər. Halbuki bunlar Yerusəlimdə Allahımızın hüzurunda duran kahinlər üçün təqdis edilmişdir və xalqdan heç kəs bunlara toxuna bilməz. 14 Üstəlik, Yerusəlimə adamlar göndərdilər ki, ağsaqqallar şurasından bu iş üçün icazə istəsinlər, belə ki Yerusəlim sakinləri də bu işi edirlər. 15 İstədikləri icazəni alanda bu işi edəcəklər və elə həmin gün həlak olmaq üçün sənə təslim ediləcəklər. 16 Bu səbəbdən mən cariyən bütün bunları öyrənəndə onların yanından qaçdım. Allah məni səninlə birgə elə işlər etmək üçün göndərdi ki, bunları eşidəndə bütün dünyanın sakinləri heyrətə gələcəklər. 17 Cariyən mömin bir qadındır və göydəki Allaha gecə-gündüz ibadət edir. İndi, ağam, izin verin burada qalım. Cariyən olaraq gecələr vadiyə gedib Allaha yalvaracağam ki, İsraililərin günah etdikləri vaxtı mənə bildirsin. 18 Sonra da gəlib sənə xəbər verərəm, sən də bütün qoşununla döyüşə çıxarsan, onlardan heç biri sizə müqavimət göstərə bilməz. 19 Səni başdan-ayağa qədər Yəhuda ərazisindən keçirərək Yerusəlimə qədər bələdçilik edərəm. Yerusəlimin ortasında səni taxta çıxararam. İsraililəri çobanı olmayan qoyun sürüsü kimi qabağına qatarsan, bir it də sənün üstünə hürə bilməz. Belə ki bu işlər mənə vəhy ilə aşkar edilərək bildirildi, mən də sənə xəbər vermək üçün göndəridim». 20 Yuditin sözləri Holofernesin və onun bütün zabitlərinin xoşuna gəldi. Hamısı onun

müdrikliyinə heyran qalıb dedi: 21 «Bütün dünyada onun kimi gözəl və ağıllı qadın tapılmaz». 22 Holofernes Yuditə dedi: «Allah öz xalqından qabaq səni göndərməkdə çox yaxşı iş gördü. O, belə etdi ki, biz daha da qüvvətlənək və ağam hökmdara xor baxanlar məhv olsunlar. 23 Sən isə gözəl olduğun kimi xoş sözlər də danışsın. Əgər öz sözünə əməl etsən, sən Allahın mənim Allahım olacaq, sən padşah Navuxodonosorun sarayında yaşayacaqsan və bütün dünyada söhrət qazanacaqsan».

12

1 Sonra Holofernes Yuditin özünün gümüş qablar qoyulan yemək süfrəsinə aparmağı əmr etdi. Ona öz yeməyindən və şərabından təklif etdi. 2 Amma Yudit dedi: «Mən bunlardan yeməyəcəyəm, çünki günaha bata bilərəm. Qoy mənə özümlə gətirdiyim yeməklərdən versinlər».

3 Holofernes ondan soruşdu: «Özünlə gətirdiyin yeməklər qurtarandan sonra həmin yeməkləri haradan tapa bilərik? Burada sənün xalqından heç kəs yoxdur».

4 Yudit ona dedi: «Ağam sağ olsun, narahat olma, cariyən özü ilə gətirdiyi yeməkləri qurtarmamış Allah mənim vasitəmlə niyyət etdiyi işləri yerinə yetirəcək».

5 Sonra Holofernesin zabitləri Yuditin bir çadıra apardılar. O, gecəni orada yatdı. Səhər növbəsindən bir az əvvəl qalxdı.

6 Holofernesə xəbər göndərərək bildirdi: «Qoy ağam əmr etsin ki, cariyənə dua etmək üçün bayıra çıxmağa izin versinlər».

7 Holofernes əmr etdi ki, mühafizəçilər Yuditə mane olmasınlar. Yudit ordugahda üç gün qaldı. O, hər gecə Betulya vadisinə gedib ordugahın yaxınlığında olan bulaq başında yuyunurdu. 8 Oradan gələndə İsrailin Allahı Rəbbə yalvarırdı ki, Öz xalqının qələbə qazanması üçün ona yol

göstərsin. 9 Sonra gəlib təmiz halda çadırında qalırdı, axşam isə ona yemək gətirirdilər.

Yudit Holofernesin ziyafətində

10 Dördüncü gün Holofernes bir ziyafət verdi. Bu ziyafətə yalnız şəxsi xidmətçilərini dəvət etdi, zabitləri dəvət etmədi. 11 Holofernes baş xidmətçisi olan hərəmağası Baqoasa dedi: «Xidmət etdiyin İbrani qadının yanına get və onu razı sal ki, gəlib bizimlə birlikdə yeyib-içsin. 12 Belə bir qadınla yaxından tanış olmasaq, bizə ar olar, onu yanımıza çağırmasaq, hamı bizə gülər».

13 Baqoas Holofernesin önündən çıxıb Yuditin yanına gedərək ona dedi: «Ey gözəl qadın, gəl sən ağamın önündə durmaq şərəfindən imtina etmə. Sən bizimlə ziyafət şərəbini içərsən və həmin gün səni Navuxodonosorun sarayında xidmət edən bir Aşşurlu əyanın qızı sayarlar».

14 Yudit ona dedi: «Mən kiməm ki, ağama etiraz edirəm? Ağama nə xoş gəlsə, o saat onun istəyini yerinə yetirməyə tələsəcəyəm və ölənə qədər bunu özümə xoşbəxtlik sayacağam».

15 Sonra Yudit qalxıb əyninə gözəl paltar geydi və hər cür bəzəklərini taxdı. Yuditin qadın xidmətçisi onun önündə gedərək əlindəki yun xalçanı Holofernesin qarşısında yerə sərdi. Baqoas bu xalçanı hər gün yemək yeyərkən üstündə oturmaq üçün Yuditə vermişdi. 16 Yudit içəri girib oturdu. Onu görünə Holofernesin ürəyi çırpındı, qəlbi təlatümə gəldi. Yuditlə qovuşmaq ehtirası bütün varlığını bürüdü. Onu gördüyü ilk gündən onu yoldan çıxartmaq üçün fürsət axtarırdı. 17 Holofernes ona dedi: «İndi iç, bizimlə şənələn!» 18 Yudit dedi: «İçəcəyəm, ağam, çünki doğulduğum gündən bəri həyatımda bugünkü mərtəbəyə ucalmamışam».

19 Yudit xidmətçisinin hazırladığı yeməkləri götürüb, Holofernesin qarşısında yeyib-içdi. 20 Holofernes Yuditin onun yanında olmasına çox şad idi və o qədər şərəb içdi ki, ömrü boyu heç vaxt bu qədər içməmişdi.

13

1 Vaxt gec olanda Holofernesin xidmətçiləri tələsik getdilər. Baqoas ağasının önündə duran xidmətçiləri yola salandan sonra çadırı bayır tərəfdən bağladı. Xidmətçilər yatmağa getdilər, çünki içki məclisi uzun çəkdiyindən haldan düşmüşdülər. 2 Çadırdan bir Yudit, bir də çoxlu şərəb içdiyindən özündən gedərək yatağına uzanmış Holofernes qaldı. 3 Yudit xidmətçisinə yataq otağının bayırında dayanıb hər səhər olduğu kimi onu gözləməsini tapşırırdı. Belə ki Yudit dua etmək üçün çıxacağını söyləmişdi. Bunu Baqoasa da bildirmişdi. 4 Hamı Holofernesin önündən çıxıb getmişdi, yataq otağında nə böyük, nə də kiçik vəzifəli adam qalmışdı. Yudit onun yatağının yanında durub öz-özünə dedi: «Ey bütün qüvvələrə hökmran olan Rəbb Allah,

Mənim edəcəyim işə bu anda nəzər sal, Mən bunu Yerusəlimin şərəfi üçün edirəm. 5 Çünki indi Sənin irsini müdafiə etmək zamanıdır, Üzərimizə hücum edən düşməyə zərbə vurmaq üçün Mənim niyyətimin yerinə yetəcəyi vaxtdır».

6 Yudit Holofernesin başı üstündə olan yatağın dirəyinə yaxınlaşıb onun qılıncını götürdü. 7 Yatağın lap yanına gəlib Holofernesin saçlarından tutub dedi: «Ey İsrailin Allahı Rəbb, bu gün mənə güc ver!» 8 Var gücü ilə qılıncla iki dəfə onun boynundan vurdu və başını bədənindən ayırdı. 9 Holofernesin cəsədini yataqdan

yerə salıb taxt-rəvanın pərdələrini dirəklərindən çıxartdı. Bir az keçəndən sonra bayıra çıxıb Holofernesin başını xidmətçisinə verdi. 10 Xidmətçi də başı yemək xurcununa qoydu. İki birlikdə hər dəfə dua zamanı etdikləri kimi, bayıra çıxdılar və ordugahı tərk etdilər. Vadinin ətrafına dolanaraq Betulyanın yerləşdiyi dağa çıxıb şəhər darvazalarına çatdılar.

Yudit Holofernesin başını Betulyaya gətirir

11 Yudit darvazalarda duran keşikçilərə uzaqdan qışqırdı: «Açın, darvazaları açın! Allahımız bizimlədir. O, bu gün olduğu kimi, İsraildə Öz qüdrətini və düşmənlərə qarşı Öz gücünü yenə də göstərər». 12 Şəhər sakinləri Yuditin səsinə eşidən kimi şəhər darvazalarının yanında topladılar və şəhər ağsaqqallarını çağırtdılar. 13 Böyükdən kiçiyə qədər hamı qaçıb gəldi, çünki Yuditin gəlişi onlar üçün gözlənilməz oldu. Darvazaları açıb hər iki qadını qəbul etdilər. Ətrafı işıqlandırmaq üçün od yandırdılar və qadınları əhatəyə aldılar. 14 Onda Yudit uca səslə onlara dedi: «Allahı mədh edin! Allahı mədh edin! O, İsrail xalqından mərhəmətini əsirgəmədi. Bu gecə mənim əlimlə düşmənlərimizi məğlub etdi!» 15 O, xurcundan Holofernesin başını çıxardaraq hamıya göstərüb dedi: «Bu, Aşşur qoşununun başçısı Holofernesin başıdır, bu da onun sərxoş halda arxasında yatdığı pərdədir! Rəbb bir qadının əli ilə onu həlak etdi! 16 Getdiyim yolda məni qoruyan Rəbbə and olsun! Gözəl simam həlak olması üçün onu başdan çıxartdı, amma mənimlə heç bir iyrənc və rüsvayçı bir iş edə bilmədi».

17 Bütün xalq onun sözlərindən təsirləndi. Onlar diz çöküb Allaha səcdə edərək yekdilliklə dedilər: «Ey Allahımız, bu gün

Öz xalqının düşmənlərini məhv etdiyini üçün Sənə şükür edirik!»

18 Bu vaxt Uzziya Yuditə dedi:

«Qızım, uca Allah sənə Dünyadakı bütün qadınlardan Daha artıq xeyir-dua versin! Göyləri və yer üzünü yaradan Və səni düşmən başçısının Başını kəsməyə yönəldən Rəbb Allaha şükür edirik.

19 Sənin verdiyin ümidi İnsanlar heç vaxt yaddan çıxarmayacaqlar, Onlar əbədi olaraq

Allahın qüdrətini xatırlayacaqlar.

20 Qoy Allah daim başını uca etsin, Üzərinə nemətlər yağdırsın.

Çünki xalqımız çarəsiz qalanda Sən öz həyatını düşünmədən Allahımızın önündə cəsərlə gedərək Bizi məhv olmaqdan qurtardın».

Bu sözlərə bütün xalq «Amin! Amin!» deyərək cavab verdi.

14

Yəhudilər Aşşurluların ordugahına hücum edirlər

1 Yudit şəhər sakinlərinə dedi: «Qardaşlarım, mənə qulaq asın. Holofernesin başını götürüb qala divarındakı bürclərdən asın. 2 Səhər açılıb günəş çıxanda bütün döyüşçü kişilər döyüş silahını götürüb şəhəri tərk etsin. Onlara bir başçı qoyun və özünüzü elə göstərin ki, guya düzənliyə enib Aşşurluların keşikçi dəstəsinin üzərinə gedirsiniz, amma aşağı enməyin. 3 Aşşurlular əsləhələrini götürüb öz ordugahlarına yollanacaqlar və Aşşur qoşununun sərkərdələrini oyadacaqlar. Sərkərdələr də Holofernesin çadırına tərəf qaçacaq, amma onu tapmayacaqlar. Onda qorxuya düşəcək və sizin qabağınızdan qaçacaqlar. 4 Siz və İsrail ərazisinin bütün sakinləri qoy onları təqib edib qaçdıqları

yolda öldürsünlər. 5 Amma bunları etməzdən əvvəl Ammonlu Axioru mənim yanına çağırın. Qoy İsrail xalqına xor baxan Holofernesin kəsilmiş başını görüb tanısın. Holofernes Axioru bizim yanımıza ölümə gedən bir adam kimi göndərmişdi». 6 Axior Uzziyanın evindən çağırıldı. O gəlib Holofernesin kəsik başını camaatın arasında bir nəfərin əlində görəndə huşunu itirib üzüstə yerə sərildi. 7 Axioru ayağa qaldıranda o, Yuditə təzim edib dedi:

«Yəhudanın bütün məskənlərində yaşayanlar
Və millətlərin hamısı sənə xeyir-dua versin!
Adını eşidəndə adamlar həyəcana düşəcəklər.

Bu son günlərdə etdiklərini mənə danış». 8 Yudit şəhəri tərk edib getdiyi gündən indiyə qədər etdiklərinin hamısını xalqın arasında ona danışdı. 9 Sözlərini bitirəndə xalq uca səslə nida etdi və şəhərə sevinc səsləri yayıldı. 10 Axior İsraililərin Allahının etdiyi bütün işləri görəndə Ona səmimi-qəlbdən iman etdi və sünnet etdirməyə razı olub həmişəlik İsrail xalqının bir üzvü oldu. 11 Səhər erkən Holofernesin kəsilmiş başını qala divarına asdılar. Bütün kişilər silaha sarılıb döyüş nizamı ilə dağın ətəyinə doğru irəlilədilər. 12 Onları görəndə Aşşurlular vəziyyəti zabitlərə bildirdilər. Onlar da sərkərdələrin, minbaşılardan və digər qoşun başçılarından yanına gəldilər. 13 Qoşun başçıları Holofernesin çadırının yanına getdilər. Holofernesin baş xidmətçisi olan Baqoasa dedilər: «Ağamızı oyat, bu kölələr bizimlə döyüşə çıxmağa cürət ediblər. Yəqin, onları məhv etməyimizi istəyirlər!» 14 Baqoas içəri girdi. Holofernesin Yuditlə yatdığını sanaraq, çadırın içərisindəki

pərdənin qarşısında əl çaldı. 15 Səs gəlməyəndə pərdəni açıb yataq otağına girdi. Holofernesin ölmüş halda kandara sərilməmiş başsız cəsədi ilə qarşılaşdı. 16 Baqoas bərkədən qışqırdı, hıçqıraraq ağladı və fəryad edərək paltarını cırdı. 17 Oradan Yuditin qaldığı çadıra getdi, amma onu tapa bilmədi. Sonra qoşun başçılarına tərəf qaçaraq ucadan qışqırdı: 18 «Bu kölələr bizi aldatdılar! Bir Yəhudi qadın Navuxodonosorun dövlətini rüsvay etdi. Holofernesin başsız cəsədi yerə sərilib!» 19 Aşşurluların qoşun başçıları bu sözləri eşidəndə hərbi geyimlərini cırdılar və onların ürəyinə bərk qorxu düşdü. Ucadan qışqırıqları və fəryadları bütün ordugaha yayıldı.

15

1 Çadırlarda olan əsgərlər baş verənlərdən xəbər tutanda çaşmış qaldılar. 2 Onların canına qorxu və lərzə düşdü. Hər kəs öz başının hayına qalaraq, ətrafa dağılışıb qabaqlarına çıxan düzənlik və dağ yolları ilə qaçmağa başladı. 3 Betulya ətrafındakı dağlıq bölgədə ordugah quran əsgərlər də qaçmağa üz tutdular. Onda İsraililərin bütün döyüşçüləri onların üzərinə hücum etdilər. 4 Uzziya Betomastama, Bebaiyə, Kobaya, Kolaya və İsrailin bütün ərazisinə qasidlər göndərdi. Oradakılara vəziyyəti bildirdi və hamıdan düşməni məhv etmək üçün onları təqib etmələrini istədi. 5 İsraililər vəziyyəti öyrənən kimi hamısı birlikdə düşmənin üzərinə hücum etdilər və Kobaya qədər onları qırıb-çatdılar. Düşmən ordugahında baş verənləri eşidincə Yerusəlimdən və bütün dağlıq bölgələrdən olan adamlar da onların köməyinə gəldilər. Gileadın və Qalileyanın sakinləri də hər tərəfdən düşmən qoşununa güclü zərbələr endirdilər, Dəməşqə və onun ətraf yerlərinə qədər hücumlarını davam etdirdilər. 6 Betulyanın qalan

sakinləri isə Aşşurluların ordugahına hücum edib onu qarət etdilər və çoxlu qənimət əldə etdilər. 7 Düşməni məğlub edib qayıdan İsraililər isə yerdə qalanları ələ keçirdilər. Dağlıq bölgədə və düzənlikdə olan kəndlər və mülklərin əhalisi də çoxlu qənimət əldə etdi, çünki böyük miqdarda sərvət yerdə qalmışdı.

İsraililər Allaha şükür edirlər

8 Yerusəlimdə yaşayan baş kahin Yoakim və İsrail ağsaqqaları Rəbbin İsrailə bəxş etdiyi uğuru görmək və Yuditlə görüşüb onu salamlamaq üçün gəldilər. 9 Onlar Yuditin evinə gələrək hamısı birlikdə ona xeyir-dua verib dedilər:

«Sən Yerusəlimin şərəfisən!
Sən İsrailin böyük iftixarısan!
Xalqımız sənənlə fəxr edir!

10 Bütün bunları sən özün etdin,
Sən İsrailə uğur qazandırdın.

Külli-İxtiyar Rəbb Əbədi olaraq sənə xeyir-dua versin!»

Bütün xalq «Amin!» dedi.

11 Xalq düşmən ordugahını otuz gün ərzində talan etdi. Holofernesin çadırını, bütün gümüş qabları, yataq yerini, kasalarını və bütün əşyalarını Yuditə verdilər. Yudit ona verilən şeyləri öz qatırına və arabalarına yüklədi. 12 İsrailin bütün qadınları Yuditi görmək üçün qaçıb gəldilər. Ona xeyir-dua verdilər və şərəfinə rəqs etdilər. Onlara qoşulan Yudit əlinə yarpaqla bəzədilmiş əsalar götürüb qadınlara payladı. 13 O, qadınlarla birlikdə başına zeytun budaqlarından çələnglər taxdı. Bütün xalqın qabağında gedib rəqs edərək qadınların hamısını arxasınca apardı. Onların ardınca isə İsrailin bütün kişiləri silahlanmış halda çələnglər qoyaraq nəğmə oxuya-oxuya gedirdilər.

14 Yudit bütün İsrail xalqı qarşısında şükür ilahisi oxumağa başladı və bütün xalq onun səsinə səs verdi.

16

1 Yudit dedi:

«Dəflə Allahıma həmd edin,
Sincə Rəbbi mədh edin,
Bir səslə Ona məzmur və ilahi oxuyun,
Onun adını ucalt, Onu çağır.

2 Çünki O, qoşunlara qalib gələn Rəbb Allahdır!

Xalqın arasında qurduğu Öz ordugahında
Məni təqib edənlərin əlindən məni xilas etdi.

3 Şimaldakı dağlardan Aşşurlular yürüş etdilər,

Sayı on minlərlə olan qoşunla üstümüzə gəldi.

Böyük izdiham vadilərə yayıldı,
Süvarilər təpələrin üzərini örtüdü.

4 Aşşurlular söylədilər ki, bizim diyarımızı oda verəcəklər,

Gənclərimizi qılıncdan keçirəcəklər,
Südəmər körpələrimizi yerə çırpacaqlar,
Balalarımızı əlimizdən alacaqlar,
Bakirə qızlarımızı qaçıracaqlar.

5 Amma Külli-İxtiyar Allah

Bir qadının əli ilə onlara mane oldu. 6 Axı onların ən qüdrətli adamını igidlər öldürmədi,

Nəhənglərin övladları onu həlak etmədi,
Ucaboy divlər üstünə hücum etmədi,

Əksinə, Merarinin qızı Yudit

Öz gözəl siması ilə onu yerə sərdi.

7 İsrailin məzlum xalqını qalib etmək naminə

Dulluq paltarını əynindən çıxartdı,

Üzünə ətirli yağ çəkdi. 8 Saçlarına bəzəkli sargı taxdı,

Əyninə kətan paltar geydi ki,

Düşmən başçısını başdan çıxartsın.

9 Ayağındakı səndəl başçının nəzərini
ovsunladı,
Onun qəlbi qadının gözəlliyinin əsiri oldu,
Beləcə, başçının boynu qılıncı vuruldu!
10 Bu qadının hünəri Farsları lərzəyə saldı,
Cəsarəti Midiyalıları sarsıtdı.

11 Mənim məzlum həmvətənlərim
səslərini ucaldanda
Düşmənlər qorxuya düşdülər.
Mənim zəif düşmüş soydaşlarım nida
edəndə
Düşmənlər dəhşətə gəldilər.
Bərkdən qışqıranda onlar geri çəkildilər.
12 Cavan qadınların övladları onları
qılıncdan keçirdilər,
Onları qaçaq qul kimi əzişdirdilər.
Düşmənlər Rəbbin qoşununun əli ilə məhv
oldular.

13 Allahıma yeni bir ilahi oxuyacağam:
Ey Rəbbim, Sən əzəmətlisən, izzətlisən,
Qüdrətin ecazkardır, məğlubedilməzdir!
14 Qoy bütün yaratdıqların Sənə xidmət
etsinlər!
Çünki Sən əmr etdin, hər şey yarandı,
Öz Ruhunu göndərdin, hər şey bina edildi.
Heç kim Sənin sözüünə qarşı çıxma bilməz.
15 Dağların təməli sularla birgə titrəyər,
Qayalar Sənin önündə mum kimi əriyər,
Bununla belə, Sənə ehtiram edənlərə
mərhəmət göstərirsən.
16 Sənin üçün verilən xoş ətirli təqdim
Elə də böyük bir şey deyil.
Sənə yandırma qurbanı olaraq gətirilən piy
Elə də əhəmiyyətli deyil.
Amma Rəbbə ehtiram edən daim ucalar.

17 Mənim xalqımın üzərinə gələn
millətlərin vay halına!

Küllü-İxtiyar Rəbb hökm günü onları
cəzalandıracaq.
Onları oda təslim edəcək, bədənlərinə qurd
salacaq,
Ağrı çəkərək əbədi olaraq göz yaşı
tökəcəklər!»

18 Sonra xalq Yerusəlimə gəldi və Allahın
önündə səcdə etdi və paklandıqdan sonra
yandırma qurbanları, könüllü təqdimlər və
hədiyyələr gətirdilər. 19 Yudit xalqın ona
verdiyi Holofernesə məxsus əşyaları və
Holofernesin yataq otağından götürdüyü
pərdəni Rəbbə təqdim olaraq verdi.
20 Xalq üç ay ərzində Yerusəlimdə
məbədin qarşısında şənlik etdi, Yudit də
onlarla birlikdə orada qaldı.

Yuditin ölümü

21 O günlərdən sonra hamı öz mülkünə
qayıtdı. Yudit də Betulyaya getdi və öz
malikanəsində yaşadı. Yaşadığı müddətdə
öz ölkəsində şöhrət tapmışdı. 22 Yuditi
istəyən çox kişi var idi, amma əri Menaşşe
ölüb əcdadlarına qovuşandan sonra o,
ömrünün sonuna qədər başqa birisinə ərə
getmədi. 23 Yuditin şöhrəti günü-gündən
artırdı. O, ərindən qalan evdə yüz beş il
yaşayaraq uzun ömür sürdü. Öz qarabaşına
azadlıq verdi. Yudit Betulyada öldü və əri
Menaşşenin dəfn edildiyi mağarada dəfn
edildi. 24 İsrail xalqı Yudit üçün yeddi gün
yas tutdu. Yudit ölməzdən əvvəl bütün
mülkiyyətini öz qohumları ilə əri
Menaşşenin qohumları arasında
bölüşdü. 25 Yuditin yaşadığı vaxt və
ölümündən sonra uzun müddət heç kəs
İsraililəri qorxuya sala bilmədi.

ESTER KİTABI

GİRİŞ

«Ester Kitabının» yunan dilində olan mətni ibrani dilində olan orijinalın tərcüməsi, uyğunlaşdırılmış və genişləndirilmiş variantıdır. Kitabın baş qəhrəmanı Fars padşahı Axaşveroşun arvadı olan mələkə Esterdir. O, saray əyanı Hamanın Yəhudilərə qarşı sui-qəsdinin qarşısını alaraq öz xalqını məhv olmaqdan xilas edir.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:23 Esterin mələkə olması

3:1–4:47 Yəhudilərə qarşı Hamanın sui-qəsd

5:1–7:10 Hamanın öldürülməsi

8:1–10:14 Yəhudilərin qələbəsi

1

Mordokayın yuxusu

A

1 [1] Böyük Axaşveroşun padşahlığının ikinci ilində, Nisan ayının birinci günündə, Binyamin qəbiləsindən Kiş oğlu, Şimi oğlu, Yair oğlu Mordokay bir yuxu gördü.

[2] O, Şuşan şəhərində yaşayan bir yəhudi idi və padşah sarayında böyük vəzifəsi var idi. 3 [3] Babil padşahı Navuxodonosorun Yəhuda padşahı Yehoyakinlə birlikdə Yerusəlimdən sürgün etdiyi əsirlərdən biri idi.

4 [4] Mordokayın gördüyü yuxu belə idi: yer üzündə dəhşətli səs-küy, göy gurultusu, zəlzələ və çaxnaşma var. 5 [5] Budur, bir-biri ilə vuruşmağa hazır olan, çox ucadan nərildəyə-nərildəyə iki böyük əjdaha göründü. 6 [6] Onların səsini eşidən xalqlar saleh xalqı vurmaq üçün müharibəyə hazırlaşdılar. 7 [7] Yer üzündə qaranlıq və zülmət, kədər və sıxıntı, iztirab və çaxnaşma gündür. 8 [8] Saleh xalq karıxdı, onları gözləyən bəla içində dəhşətə düşdü və ölümə hazırlaşaraq Allaha yalvardı. 9 [9] Sonra bu fəryaddan kiçik bulaqdan gəlirmiş kimi böyük bir çay doğdu və su sel kimi axdı. 10 [10] Günəş

və işıq parlamağa başladı və özünü aşağı tutanlar ucaldılar və şöhrətpərəstləri qırdılar.

11 [11] Allahın nə etmək istədiyini təsvir edən gördüyü bu yuxudan oyanan Mordokay onu ürəyində saxladı və bunun mənasını təfsilatı ilə başa düşmək üçün gecənin qalan hissəsini əlləşdi.

Padşaha qarşı qurulan sui-qəsd

12 [12] Mordokay sarayın həyətində padşahın iki hərəmağası olan və sarayı qoruyan Biqtan və Tereşlə birlikdə istirahət edirdi. 13 [13] Mordokay onların danışdıqlarını eşitdi, niyyətlərini anladı və padşah Axaşveroşa sui-qəsd hazırladıqlarını öyrəndi və bu barədə padşaha xəbər verdi. 14 [14] Padşah bu iki hərəmağasına işgəncə verməyi əmr etdi və onlar bunu boyunlarına aldıqda edam olundular.

15 [15] Padşah bu hadisəni xatirə kitabına yazdı. Mordokay da bu hadisəni yazdı.

16 [16] Padşah Mordokayın sarayda qulluq etməsini əmr etdi və ona hədiyyələr verdi.

17 [17] Amma o vaxt padşah tərəfindən yüksək dəyərləndirilən Aqaqlı Hammedata oğlu Haman iki hərəmağasının qisasını

almaq qərarına gəldi və Mordokaya pislik etməyə çalışdı.

Axaşveroşun ziyafəti

1

18 [1] Bunlar Axaşveroşun günlərində baş vermişdi. Axaşveroşun imperatorluğu Hindistandan başlayır və yüz iyirmi yeddi vilayəti əhatə edirdi. 19 [2] O günlərdə padşah Axaşveroş Şuşan şəhərində taxtında oturmuşdu. 20 [3] Padşahlığının üçüncü ilində bütün dostlarına, müxtəlif millətlərin nümayəndələrinə, Fars və Midiya hakimlərinə və vilayət canişinlərinə sarayında bir ziyafət verdi. 21 [4] Beləcə, imperatorluğunun var-dövlət və cah-calalını, padşahlığının böyüklüyünü və hörmətini nümayiş etdirdi. Şənliklər uzun müddət davam etdi, yüz səksən gün çəkdi. 22 [5] Bu toy şənliklərindən sonra padşah sarayının həyətində şəhərdə yaşayan böyükdən kiçiyə kimi hər kəs üçün altı gün davam edən bir ziyafət verdi. 23 [6] Ağ və bənövşəyi pərdələr incə kətandan və açıq bənövşəyi iplikdən düzəldilmiş kəndirlərlə başında qızıl və gümüş bəzəkləri olan mərmər sütunlardan asılmışdı. Həyətdə porfir, mərmər, sədəf və qiymətli daşlarla işlənmiş şəkə üzərində qızıl və gümüş bəzəkləri olan kürsülər var idi. Hər kürsünün üzərindəki örtüyün ortasında müxtəlif güllər, kənarlarında isə rəngarəng qızılgül tikmə bəzəkləri var idi. 24 [7] İçkilər müxtəlif qızıl və gümüş qədəhlərdə içilirdi; orada otuz min talantdan çox qiyməti olan yaqutlarla bəzədilmiş kiçik piyalə var idi; padşahın içdiyi şərəblər bolluqla paylanırdı. 25 [8] İçki içmək məcburiyyəti olmadığı üçün padşahın əmrinə uyğun olaraq, evdəki köməkçilər hər qonaqla onun istədiyi kimi davranırdılar.

Mələkə Vaşti

26 [9] Padşah Axaşveroşun sarayındakı qadınlar üçün mələkə Vaşti də bir ziyafət vermişdi.

27 [10] Yeddinci gün şərəb içib keflənən padşah Axaşveroş qulluğunda duran yeddi hərəmağası olan Mehuman, Bizzeta, Xarvona, Biqta, Avaqta, Zetar və Karkasa mələkə Vaştini mələkəlik tacı ilə hüzuruna gətirmələrini əmr etdi. 28 [11] Mələkə Vaşti çox gözəl idi, padşah xalqın və rəislərin onun gözəlliyini seyr etməsini istəyirdi. 29 [12] Amma mələkə Vaşti hərəmağaların ona bildirdikləri padşahın əmrinə əməl etməyi rədd etdi. Padşah çox hirsləndi və hirs getdikcə artdı.

30 [13] Padşah dostlarından soruşdu: «Vaştinin cavabı budur. Bu barədə öz fikrinizi və hökmünüzü söyləyin». 31 [14] Padşaha yaxın və yanında oturanlardan ən birinciləri olan Fars ölkəsi ilə Midiyanın hakimləri Karşena, Şetar və Malesear padşahın yanına gəldilər. 32 [15] Onlar mələkə Vaşti ilə qanuna uyğun olaraq necə rəftar etməyi padşaha bildirdilər, çünki mələkə Vaşti hərəmağalar tərəfindən ona bildirilən padşahın əmrinə itaət etməmişdir.

33 [16] Padşahın və rəislərin qarşısında Memukan bu cavabı verdi: «Vaşti təkcə padşaha deyil, eyni zamanda, padşah Axaşveroşun vilayətlərində yaşayan bütün rəislərə və xalqlara zərər verdi. 34 [17] (O, mələkənin sözlərini və padşaha zidd çıxdığını onlara çatdırdı). Beləliklə, mələkə padşah Axaşveroşla belə davrandı. 35 [18] Bütün Fars və Midiya başçılarının arvadları mələkənin hərəkətindən bu gün xəbər tutacaq və bu hərəkət ərlərinə belə həqarətlə baxmağa onları ürəkləndirəcək. 36 [19] Beləliklə, əgər padşah razıdırsa, Farsların, həm də Midiyalıların qanunlarına uyğun olan bir hökm fərmanı

yazdırsın və bu fərman dəyişməz olsun. Bu fərmana görə Vaşti padşah Axaşveroşun hüzuruna bir daha çıxmasın və padşah mələkə olaraq bu yerə daha layiqli qadını seçsin. 37 [20] Padşahın fərmanı padşahlığının hər tərəfində oxunsun. Beləcə, istər əsilzadə, istərsə də xalqdan olsun, bütün qadınlar bundan belə ərlərinin səlahiyyətini qəbul edəcək və ərlərinə tabe olacaqlar».

38 [21] Bu sözlər padşahın xoşuna gəldi və rəislərlə padşah Memukanın təklifini qəbul etdi. 39 [22] Padşahlığın bütün vilayətlərinə hər xalqın öz dilində yazılmış məktublar göndərildi; beləcə, hər ərin öz evinin ağası olması təmin edildi.

2

Ester mələkə olur

1 Bir müddətdən sonra hirs soyuyan Axaşveroş Vaştini xatırladı. Onun necə hərəkət etdiyini və ona qarşı görülən tədbirləri yada saldı. 2 Padşahı əyləndirməyə cavabdeh olan xidmətçiləri belə dedilər: «Padşah üçün bakirə gözəllər seçilsin. 3 Padşah ölkənin bütün vilayətlərində məmurlar təyin etsin. Onlar da bütün gözəl, bakirə qızları Şuşan şəhərinə gətirsinlər və padşahın hərəmağasının ixtiyarına verilsin. Qızlara ənik-kirşan və digər bəzək vasitələri verilsinlər. 4 Padşahın xoşuna gələn qız Vaştinin yerinə mələkə olsun». Bu təklifdən məmnun olan padşah belə də etdi.

5 Şuşan şəhərində Binyamin qəbiləsindən Kiş oğlu Şimi oğlu Yair oğlu Mordokay adında bir Yəhudi yaşayırdı. 6 O, Babil padşahı Navuxodonosorun Yerusəlimdən sürgün etdiyi əsirlərdən biri idi. 7 Mordokay əmisi Aminadavın qızını övladlığa götürüb böyütmüşdü. Onun adı Ester idi. Ester ata-anasını itirmişdi.

Esterin həm qaməti, həm də çöhrəsi gözəl idi; ata-anası öləndən sonra Mordokay onu gələcəkdə özünə arvad etmək üçün götürmüşdü.

8 Padşahın fərmanı yayıldıqdan sonra çoxlu gənc qızı Şuşan şəhərinə gətirib Heqaya təslim etdilər. Ester də qadınlara baxan Heqaya təhvil verildi. 9 Heqay Esteri bəyəndi və ona üstünlük verdi. Esteri ənik-kirşanla, yemək payı ilə təmin etdi. Bundan başqa, padşah sarayından yeddi xidmətçi qızı da onun üçün təyin etdi; hərəmxanada Esterlə xidmətçi qızlara xüsusi qayğı göstərdi.

10 Ester nə nəslini, nə də qohum-əqrəbalarını açıqladı, çünki bu barədə danışmağı Mordokay ona qadağan etmişdi. 11 Mordokay hər gün hərəmxananın həyəti qarşısında vurnuxur, Esterin hansı vəziyyətdə olması və onunla necə davranılması barədə məlumat alırdı.

12 Hər gənc qız on iki aylıq müddət başa çatanda padşah Axaşveroşun hüzuruna çıxmalı idi. Bu müddət ərzində bu işlər tamamlanmalı idi: altı ay qadınlara mirra ilə qarışdırılmış yağ çəkilir, sonrakı altı ay isə ətilər və ənik-kirşan istifadə edilirdi.

13 Hər gənc qız padşahın yanına girməmişdən əvvəl hərəmxanadan istədiyi şeyi götürüb saraya apara bilərdi.

14 Axşam Padşahın yanına gedən gənc qız səhər digər hərəmxanaya gedirdi; padşahın bu hərəmxanasının başçısı Şaaşqaz idi. Padşaha görünən qadın bir daha onun yanına girə bilməzdi. Yalnız padşahın adı ilə çağırıldığı qız yenidən onun yanına girə bilərdi.

15 Amma Avixayilin qızı olan və Avixayilin qardaşı oğlu Mordokay tərəfindən övladlığa götürülən Esterə padşahın hüzuruna çıxmaq növbəsi gələndə o, qadınlara cavabdeh olan hərəmağanın ona götürmək məsləhət

etdiyindən başqa heç bir şey istəmədi. Esteri görən bütün insanlar onu bəyənirdi. 16 Adar adlanan on ikinci ayda, Axaşveroşun hökmranlığının yeddinci ilində Ester padşahın yanına aparıldı. 17 Padşah Esteri sevdi; o biri qızlardan daha çox onu bəyəndi; tacı Esterin başına qoydu. 18 Sonra padşah dostlarına və əyanlara yeddi günlük ziyafət verdi və Esterlə toyunu bayram etdi. Padşahlığının sakinlərinə hədiyyələr etdi.

Mordokay və Haman

19 Mordokay sarayda xidmət edirdi. 20 Ester öz qohum-əqrəbalarını açıqlamamışdı, çünki bunu ona Mordokay tapşırmışdı. Mordokay həmçinin Esterə onu böyütdüyü günlərdə olduğu kimi, Allahdan qorxmağı və Onun əmrlərinə əməl etməyi tapşırmışdı. Ester öz həyat tərzini dəyişməmişdi.

21 Padşahın əsas mühafizəçisi olan iki xacə Mordokayın yüksək vəzifə almasına görə qeyzlənmişdi. Onlar padşah Axaşveroşu öldürmək məqsədi ilə bir sui-qəsd hazırlayırdılar. 22 Vəziyyəti öyrənən Mordokay mələkə Esterə bu barədə xəbər verdi; o da padşaha bu plan barədə bildirdi. 23 Padşah iki xacəni istintaq etdi və onları asdı. Mordokayın bu xeyirxahlığı unudulmasın deyə, padşah bu hadisəyə aid sənədi öz kitabxanasına qoymağı əmr etdi.

3

1 [1] Qısa müddətdən sonra padşah Axaşveroş Aqaqlı Hammedata oğlu Hamanı daha yüksək vəzifəyə təyin etdi. Padşah onu özünün digər dostlarından daha üstün etdi. 2 [2] Sarayda hamı Hamana padşahın əmrinə uyğun olaraq ehtiram göstərirdi, Mordokay isə ona ehtiram göstərmirdi. 3 [3] Padşah sarayında xidmət edənlər Mordokaydan

«Mordokay, sən niyə padşahın söylədiyinə itaət etmirsən?» deyə soruşdular. 4 [4] Onlar bu sualı hər gün Mordokaya verirdilər, amma o, onlara əhəmiyyət vermirdi. Axırda xidmətçilər Mordokayın padşahın əmrinə itaət etmədiyini və onlara Yəhudi olduğunu söylədiyini Hamana bildirdilər. 5 [5] Mordokayın ona ehtiram etmədiyini öyrənəndə Haman bərk qəzəbləndi. 6 [6] O, Axaşveroşun imperatorluğundakı hər bir Yəhudini məhv etmək qərarına gəldi.

Hamanın pis planları

7 [7] Padşah Axaşveroşun padşahlığının on ikinci ilində Mordokayın adamlarının ölüm gününün və ayının təyin olunması üçün Haman püşk atdı. Püşk Adar ayının on dördüncü gününə düşdü.

8 [8] Haman padşah Axaşveroşa belə dedi: «Padşahlığınızın vilayətlərində o biri xalqların arasına səpələnmiş bir xalq var. Qanunları bütün o biri xalqlarından fərqlidir və padşahın fərmanlarına əhəmiyyət vermirlər. Bu səbəbdən onlara dözmək padşahın mənafeyinə uyğun deyil. 9 [9] Padşah onların məhv edilməsini əmr etmək istəsə, padşahın xəzinəsi üçün on min talant gümüş ödəməyə hazırım».

10 [10] Sonra Yəhudilərə qarşı yazılmış əmri möhürləmək üçün padşah möhür üzüyünü barmağından çıxarıb Hamana verdi. 11 [11] Padşah ona belə dedi: «Gümüşün özündə qalsın, bu insanlarla nə istəyirsən et».

12 [12] Birinci ayın on üçüncü günü padşahın mirzələri çağırıldı və onlar Hamanın əmr etdiyi kimi, Hindistandan Həbəşistanadək yüz iyirmi yeddi vilayəti idarə edən valilərə və padşah Axaşveroşun padşahlığındakı bütün xalqların ağsaqqallarına onların öz dilində yazdılar. 13 [13] Adar adlı on ikinci ayın müəyyən

bir günündə Yəhudi xalqını məhv etmək və onların mülkünü müsadirə etmək üçün qasidlər vasitəsilə Axaşveroşun padşahlığının hər yerinə məktublar göndərildi. [a](#)

¶^a3-cü fəsil «B» fəslindən sonra davam edir.

B

14 [1] Məktubun məzmunu belədir:

Böyük padşah Axaşveroşdan Hindistandan Həbəşistana qədər uzanan yüz iyirmi yeddi vilayətə və onlara tabe olan canişinlərə:

15 [2] «Bir çox xalqlar üzərində padşahlıq və bütün kainat üzərində hökmranlıq edərək, hakimiyyətin qürurundan təkəbbürlənməyərək, daim həlimlik və sakitliklə idarə edərək rəiyyətin həyatının həmişə dinc olmalarını, öz padşahlığının əmin-amanlığını və onun bütün hüdudlarında asan keçilən olmasını gözləyərək adamların hamısı üçün arzu olunan sülhü bərpa etmək istəyirəm.

16 [3] Buna necə nail olmağı müşavirlərimdən soruşduqda aramızda öz müdrikliyi ilə seçilən, əvəzsiz lütfkarlığa, möhkəm sadıqlıq sübutuna malik olan və padşahlıqda ikinci hörmət sahibi olan Haman bizə başa saldı ki, 17 [4] pis xasiyyətli bəzi insanlar dünyanın bütün qəbilələri arasına yayılmışdır. Onlar öz qanunları ilə bütün millətlərə qarşıdırlar və padşahın əmrlərinə biganəlik edirlər. Onların hərəkətləri hər kəsin yaxşılığı üçün davam etdirdiyimiz dövlət rəhbərliyinə mane olmaqdır.

18 [5] Belə vəziyyətdə aydın olur ki, öz xislətlərində tək olan bu insanlar qəti şəkildə bütün insanlığa qarşıdırlar, çünki öz qəribə qanunları ilə onlardan ayrılırlar. Bu insanlar mənafeyimizə düşməndirlər və ən iyirənc günahlar edirlər. Belə ki,

padşahlığın sarsılmazlığını təhlükəyə məruz qoyurlar. Beləliklə, yalnız bu xalqın həmişə hər bir insana qarşı olduğu, qanunlara zidd həyat tərzi sürdüyü və bizim işlərimizə qarşı çıxaraq padşahlığımızın abadlaşdırılmasına nail olunmaması üçün çox böyük pislilər etdiyi görünür. 19 [6] Əmrimiz budur ki, mülkiyyətimizi qoruyan və bizə ikinci ata olan Hamanın yazdığı məktublarda göstərilmiş kişilər, qadınlar və uşaqlarla birlikdə, ümumiyyətlə, düşmənləri tərəfindən qılıncdan keçirilsinlər. Onların kökü kəsiləcək. Heç kim onlara rəhm etməyəcək, onları bağışlamayacaq və bu hadisə bu ilin on ikinci ayı olan Adar ayının on dördüncü günündə həyata keçəcək. 20 [7] Beləcə keçmişdəki və bugünkü pis adamlar bir günün içində ölümlər diyarına atılmağa məcbur ediləcəklər ki, sonrakı həyatımızı sona qədər sülhdə və rahatlıqda keçirməyimizə mane olmasınlar».

3

21 [14] Məktubun surətləri hər torpağa göndərildi. Əmr olundu ki, bütün xalqlar həmin günə hazır olsunlar. 22 [15] Fəaliyyət sürətlə Şuşana da yayıldı. Padşahla Haman yeyib-içən vaxt şəhər həyəcana düşmüşdü.

4

Mordokay Esterdən yardım istəyir

1 [1] Baş verənləri öyrənəndə Mordokay paltarını cırdı, çula bürünüb üstünə kül səpdi. Sonra şəhərin əsas meydanında yüyürərək uca səslə fəryad etdi: «Günahsız millət məhv olur!» 2 [2] Sonra padşahın darvazası yanına gəlib orada dayandı; belə ki, ona çul və külə bürünmüş halda saraya girməyə icazə vermədilər. 3 [3] Məktubun elan olduğu hər vilayətdə Yəhudilər

fəryada, hüznə və böyük yasa qərq oldular. Onlar çul və kül içində qaldılar.

4 [4] Xidmətçiləri və xacələr gəlib bunları mələkəyə bildirdilər, o, baş verənləri eşidəndə həyəcanlandı. O, paltar geyib çulu çıxartması barədə Mordokaya xəbər göndərdi, amma onu inandıra bilmədi.

5 [5] Onda Ester onun müşayiətçisi olan xacə Hataki çağırırdı. Onu özü üçün Mordokaydan dəqiq məlumat gətirmək məqsədi ilə göndərdi. 6 [6] 7 [7] Mordokay baş verənləri ona bildirdi və Hamanın Yəhudiləri məhv edə bilməsi üçün xəzinəyə on min talant ödəyəcəyi barədə padşaha vəd verdiyini söylədi. 8 [8] Esterə göstərməsi üçün Şuşanda bəyan edilən, Yəhudiləri məhv etməyi bildirən yazının bir surətini ona verdi. Bundan başqa, ona söylədi ki, Esterə padşahın yanına gedib ondan xahiş etməyi və öz xalqı naminə təmənna etməyi buyursun. Ona belə xəbər göndərdi: «Əvvəlki sadə həyatını yada sal, onda mən səni öz əlimlə boya-başa çatdırdım. Padşahlığın ikinci adamı olan Haman hamımızın ölümü üçün müraciət etdi. Rəbbə yalvar, bizim barəmizdə padşahla danışib bizi ölümdən qurtar!»

9 [9] Hatak gəlib bütün bu sözləri Esterə söylədi. 10 [10] Ester də Hataka dedi: «Get Mordokaya de ki, 11 [11] padşahlığın bütün millətləri bilir ki, çağırılmadan sarayın içində padşaha yanaşan hər hansı bir kişi, yaxud qadın ölümdən qurtula bilməz; yalnız padşah qızıl əsanı kimə uzatsa, o salamat qalar. Mən özüm bu otuz gün ərzində padşahın yanına getmək üçün çağırılmamışam».

12 [12] Hatak Esterin bütün sözlərini Mordokaya bildirəndə 13 [13] Mordokay Hataka dedi: «Gedib Esterə söylə ki, padşahlıqda bütün Yəhudilər arasından təkəcə özünün salamat qalacağını düşünmə. 14 [14] Əgər belə bir vaxtda da sən sakit

qalsan, kömək və müdafiə Yəhudilərə başqa bir yerdən gələcək, lakin sən də, atanın nəslə də məhv olacaq. Kim bilir, bəlkə də, elə bu vaxt üçün mələkə olmusan?»

15 [15] Ester adam göndərdi, o da Mordokayın yanına gəlib bu sözləri çatdırdı: 16 [16] «İndi get və Şuşadakı bütün Yəhudiləri bir yerə topla. Mənim üçün oruc tutun, üç gün ərzində gecə-gündüz nə yeyin, nə də için. Mən və xidmətçilərim də yeməkdən imtina edəcəyik. Sonra da padşahın yanına gedəcəyəm, hərçənd ki bu, qanuna ziddir, amma öləcəyəmsə, qoy ölüm».

17 [17] Mordokay gedib Esterin ona buyurduğu kimi etdi.

Mordokayın duası

C

18 [1] Bundan sonra Rəbbin bütün işlərini yada salaraq Mordokay Rəbbə dua etdi və belə dedi:

19 [2] «Rəbbim, səltənət sürən Sənsən,
Hər şeyin Ağası Sənsən,

Sənin gücün hər şeyi idarə edir,
Sən, Sən İsraili xilas etmək istəyəndə
Heç bir kəs Sənə qarşı dura bilməz.

20 [3] Sən göyü və yeri yaratdın,
Səma altında olan

Bütün fəvqəltəbii şeyləri Sən yaratdın.

21 [4] Bütün var olanların Rəbbi Sənsən,
Heç kim Sənə müqavimət göstərə bilməz.

22 [5] Sən hər şeyi bilirən;

Rəbbim, bilirən ki,

Məni belə hərəkət etməyə məcbur edən
Ədəbsizlik, həddini bilməzlik, boş lovğalıq
deyil;

Şöhrətpərəst Hamana baş əyərək onu
salamlamağı

Rədd etməyim bu səbəblərdən deyil.

İsrailin xilasını üçün onun ayaqlarını

Sevə-sevə öpərdim.

23-24 [6-7] Amma mən insan şöhrətini
Allahın şöhrətindən
Üstün tutmamaq üçün bunu etdim.
Rəbbim, mən yalnız Sənə baş əyərək
Salam verirəm.

25-26 [8-9] İndi Rəbbim, Allahım,
Padşahım,
İbrahimin Allahı,
Öz xalqını bağışla!
Çünki insanlar həlak olmağımızın
qəsdindədir,
Sənin əzəli mirasını qırmaq istəyirlər.
Misir ölkəsindən Özün üçün satın aldığı
Öz mülkünə xor baxma.

27 [10] Duamı eşit,
Öz mirasına mərhəmətli ol,
Yasımızı şənliyə çevir.
Beləcə, Rəbbim, yaşayaraq
Sənin ismini mədh edək;
Səni izzətləndirən
Dili susdurma, Rəbbim».

28 [11] Bütün İsraililər var gücləri ilə
qışqırıb çağırdılar, çünki ölümlə üz-üzə
qalmışdılar.

Esterin duası

29 [12] Ölüm iztirabına düşər olmuş,
amansız təhlükə ilə üzləşən Mələkə Ester
də Rəbbinə sığındı. 30 [13] Təntənəli
libasını çıxarıb yas geyimlərini geyindi.
Bahalı ətirilər əvəzinə başına kül və peyin
tökdü. Bədənini çox üzdü, şənliyində
bəzəndiyi hər bir hissəsini dağılmış saçları
ilə örtüdü 31 [14] və İsrailin Allahı Rəbbə
yalvararaq belə dedi:

«Rəbbim mənim! Padşahımız yalnız
Sənsən;

Mənə kömək et, tənhayam,
Səndən başqa köməyim yoxdur;
Çünki bəla məni haqlayıb.

32 [15] Həyatım təhlükədədir.

33 [16] Uşaqlıqdan bəri ailəmlə birlikdə
olarkən

Onların mənə öyrətdiklərinə görə, Rəbbim,
Sən bütün xalqlar arasından İsraili seçdin,
Qədim dövrlərdə yaşamış
Bütün ulu babalar arasında atalarımızı
seçdin,
Biz əbədi olaraq Sənin mirasın olacağıq.
Onlara söz verdiyin kimi davrandın.

34 [17] Amma biz Sənə qarşı günah etdik,
Sən bizi düşmənlərimizə təslim etdin.

35 [18] Çünki biz onların allahlarına ibadət
etdik.

Rəbbim, Sən adilsən.

36 [19] Amma köləliyimizin acısı

Hələ onlara kifayət etmədi!

Öz əllərini bütlərinin əlinə verdilər ki,

37 [20] Sənin ağzından çıxan əmrlərini

Yerə salsınlar,

Sənin mirasını dağıtsınlar,

Səni mədh edən ağızları susdursunlar,

Sənin məbədinin izzətini və Sənin
qurbangahını söndürsünlər.

38 [21] Bunun əvəzində büt-pərəstlərin
ağzını açsınlar,

Dəyərsiz bütləri mədh edib

Ətdən və sümükdən olan bir padşahı

Əbədi olaraq ucaltsınlar.

39 [22] Rəbbim, Öz hökmdarlıq əsanı

Mövcud olmayanlara təslim etmə,

Qoy bizim məğlub olmağımıza
sevinməsinlər,

Amma niyyətlərini

Onların özlərinə qarşı çevir,

Bizə qarşı olan böhtançını isə

Xalqın qarşısında ibrət dərsinə çevir.

40 [23] Bizi yada sal, Rəbbim;

Təhlükəli günlər yaşadığımız zaman

Verdiyin ilhamla Özünü bizə göstər.

Mənə cəsərat ver.

Sən allahların Padşahısan və bütün
başçıların Ağasısan.

41 [24] Bu aslanla qarşılaşdığım zaman
Dilimə xoş sözlər qoy;
Onun ürəyini bizi təqib edənə qarşı
Nifrətlə doldur ki,
Düşmənimizin və onunla əlbir olanların
sonu gəlsin.

42 [25] Bizi isə qüdrətinlə qurtar,
Mənə kömək et, çünki tənhayam,
Səndən başqa kimsəm yoxdur, Rəbbim.

43 [26] Ya Rəbb, Sən hər şeyi bilirsən,
Qanunsuzların şöhrətinə nifrət etdiyimi,
Sünnətsizlərin və hər hansı bir yadellinin
Yatağından iyrəndiyimi bilirsən.

44 [27] Sıxıntı içində olduğumu bilirsən,
Yüksək vəzifəmin rəmzindən iyrəndiyimi
bilirsən.

Padşahın sarayına girdiyim zaman
Başımda olan bu rənz alnımı qurşayır.
Aybaşı qanı ilə murdarlanmış cındır kimi
ondan iyrənirəm,
Boş vaxtlarımda onu başıma qoymuram.

45 [28] Sənin qulun Hamanın süfrəsindən
dadmayıb,

Padşah ziyafətinə ehtiram göstərməmişəm,
Bütə təqdim olunan şərabdən içməmişəm;

46 [29] Mələkə olduğum gündən bu günə
kimi,

Ya Rəbb, İbrahimin Allahı,
Sənin qulun Səndən başqa heç kimlə
şənlənməyib.

47 [30] Hər şey üzərində gücə malik olan
Allah!

Ümitsizlərin səsini eşit,
Bizi pis niyyətdə olanların əlindən xilas et,
Məni öz qorxumdan qurtar».

5
Ester padşahın qarşısına çıxır
D

1 [1] Üçüncü gün belə oldu ki, Ester dua
etməyi bitirdi, xidmət üçün olan
geyimlərini çıxartdı və öz izzət libasına
büründü. 2-3 [2-3] Onda o, çox gözəl
göründü, hər şeyi görəndə Allahı və Xilaskarı
çağırırdıqdan sonra iki xidmətçisini özü ilə
götürdü. Onlardan birinə tərəf əyilib
yüngülcəsinə söykənmişdi, 4 [4] o biri isə
şleyfini (dal ətəyini) tutaraq onun ardınca
gedirdi. 5 [5] Esterin gözəlliyi yüksək
həddə bərq vururdu, siması xoşbəxt
görünürdü, sanki sevinc içində idi, amma
qorxudan ürəyi sıxılmışdı. 6 [6] O, bütün
qapılardan keçdikdən sonra padşahın
önündə dayandı. Padşah öz padşahlıq
taxtında oturmuşdu, bütün cah-calalı ilə
geyinmişdi, qızıl və qiymətli daşlara
bürünmüşdü. Çox qorxunc bir görünüşü
var idi. 7 [7] Padşah izzətlə bərq vuran
üzünü yuxarı qaldıraraq yüksək həddə
qəzəblə ona baxdı. Mələkə səndələdi,
zəiflikdən rəngi ağardı və başını onun
önündə gedən xidmətçinin üzərinə qoyaraq
özündən getdi.

8 [8] Onda Allah padşahın ruhunu
həlimliyə doğru dəyişdi. O həyəcanlanıb
cəld öz taxtından qalxdı və Esteri qucağına
aldı, özünə gələncə qədər onu saxladı.
Sakitləşdirici sözlərlə ürək-dirək verərək
9 [9] ona dedi: «Nə olub, Ester? Mən sənin
qardaşınam, cəsarətli ol! 10 [10] Sən
ölməyəcəksən. Bizim fərmanımız ümumi
şəxslərə aiddir. 11 [11] Yaxın gəl». 12 [12]
Onda padşah qızıl əsanı qaldırıb Esterin
boynuna qoydu; onu salamlayaraq dedi:
«Mənimlə danış».

13 [13] O da padşaha söylədi: «Mən sizi,
ey ağam, ilahi bir mələk kimi gördüm,
mənim ürəyim sizin izzətiniz qarşısında
qorxudan həyəcana düşdü. 14 [14] Çünki
siz ecazkarınız, ey ağam, simanız lütfə
doludur».

15 [15] O danışarkən zəiflikdən səndələdi.
16 [16] Onda padşah və onun bütün nöqərləri həyəcanlandılar və o, mələkəyə ürək-dirək verdi.

5

17 [3] Padşah dedi: «Nə arzulayırsan, Ester? Xahişin nədir? Padşahlığının yarısını belə, istəsən, səninki olar». ^c

18 [4] Onda Ester dedi: «Bu gün mənim üçün xüsusi gündür. Əgər padşaha məqbul olsa, Hamanla birgə bu gün hazırladığım ziyafətə gəlsin».

19 [5] Padşah söylədi: «Haman mümkün qədər tez gətirilsin ki, Esterin sözləri yerinə yetsin». Beləcə, hər ikisi Esterin söylədiyi ziyafətə gəldi. 20 [6] Şərab məclisində padşah Esterə dedi: «İstəyin nədir, mələkə Ester? Nə istədiyindən asılı olmayaraq həyata keçəcək». 21 [7] Ester dedi: «Mənim xahişim və təmənnam budur: 22 [8] Padşahın gözündə lütf tapdımsa, qoy padşah və Haman sabah da onlar üçün verəcəyim ziyafətə gəlsinlər, sabah da bu şeyləri edəcəyəm».

Hamanın Mordokaya aid planı

23 [9] Beləcə, Haman padşahın yanından sevinc və fərəhlə çıxdı. Amma sarayın içində Yəhudi Mordokayı görəndə bərk qəzəbləndi. 24 [10] O, evinə gəlib dostlarını və arvadı Zereşi çağırdı. 25 [11] Onlara padşahın ona bəxş etdiyi var-dövlətindən, izzətindən və onu padşahlıqda birinci və başçı etməsindən danışdı. 26 [12] Haman sözünə davam etdi: «Mələkə heç kəsi deyil, məhz məni padşahla birgə ziyafətə dəvət etdi, hələ sabah da dəvət edilmişəm. 27 [13] Amma nə qədər ki Yəhudi Mordokayı sarayın içində görürəm, bütün bunlardan məmnun deyiləm».

28 [14] Onda arvadı Zereş və dostları ona dedilər: «Sən əlli qulac hündürlüyündə bir

dirək kəsdir və səhər tezdən padşahla danışib Mordokayın o dirəkdən asılmasını istə. Özün isə padşahla birgə ziyafətə get və şadlıq et!» Bu məsləhət Hamanın xoşuna gəldi və o, dirək hazırladı.

^cYunancada «D» fəslinin 1-2-ci ayələrini də əhatə edir.

6

Hamanın məğlubiyyəti

1 Amma Rəbb o gecə padşahın yuxusunu qaçırdı, o, öz müəlliminə gündəlik yazılmış qeyd kitablarını gətirməyi və ona oxumağı tapşırırdı. 2 O, bu qeydlərdə Mordokay barədə yazıya rast gəldi ki, orada padşahın mühafizəçisi olan iki xacənin Axaşveroşa sui-qəsd etməyə cəhd etməsi barədə onun padşaha məlumat verməsindən danışılırdı. 3 Padşah soruşdu: «Etdiyi bu işə görə biz Mordokayı hansı şərəfə və lütfə layiq gördük?» Padşahın köməkçiləri cavab verdilər: «Sən onun üçün heç bir şey etmədin».

4 Padşah Mordokayın xeyirxahlığı barədə sorğu-sual etdiyi vaxt – elə həmin an Haman sarayın həyətində idi! Padşah soruşdu: «Sarayın həyətində olan kimdir?» Haman isə elə o an həyətə gəldi ki, Mordokay üçün hazırladığı dirəkdən onu asmaq üçün padşahla danışsın. 5 Padşahın köməkçiləri «Budur, Haman sarayın həyətində dayanıb!» deyə cavab verdilər. Padşah «onu çağırın» dedi. 6 Onda padşah Hamandan soruşdu: «Mən şərəfə layiq görmək istədiyim şəxsə nə etməliyəm?» Haman öz-özünə dedi: «Padşah məndən başqa kimi şərəfə layiq görmək istəyəcək?» 7 Sonra padşaha cavab verdi: «Padşah şərəfə layiq görmək istədiyi şəxs üçün bunları etsin: 8 qoy padşahın nöqərləri padşahın geyindiği zərif kətan parçadan xalata, padşahın minib sürdüyü

atı gətirsinlər 9 və bunları padşahın ən adlı-sanlı dostlarından birinə versinlər, o da padşahın sevdiyi şəxsə bu libası geyindirsin, onu ata mindirsin və şəhər meydanından keçərək çar çəkib desin: «Padşahın şərəfə layiq gördüyü hər şəxsə belə ediləcək»».

10 Onda padşah Hamana dedi: «Dediyinə uyğun olaraq bunu sarayda xidmət edən Yəhudi Mordokay üçün et. Dediyin bir sözdən belə, yayınma».

11 Beləcə, Haman xaladı və atı götürdü, libası Mordokaya geyindirdi və onu ata mindirdi. Şəhər meydanından keçərək çar çəkib dedi: «Padşahın şərəfə layiq görmək istədiyi hər şəxsə belə ediləcək».

12 Sonra Mordokay saraya qayıtdı. Haman isə həyəcan içində, başını örtərək tələsik evinə qayıtdı. 13 Haman başına gələnləri arvadı Zereşə və dostlarına danışdı. Dostları və arvadı ona dedilər: «Əgər Mordokay Yəhudi tayfasındandırsa, sən onun önündə alçalmağa başlayırsan. Yıxıldığın zaman düşüb qalacaqsan. Sən ondan əvəz çıxmağa qadir olmayacaqsan, çünki var olan Allah onunladır». 14 Onlar hələ danışarkən xacələr gəlib Hamanı Esterin hazırladığı şərab məclisinə apardılar.

7

Haman Esterin ziyafətində

1 Padşah və Haman mələkə ilə şərab içmək üçün içəri daxil oldular. 2 İkinci gün olan şərab məclisində də padşah Esterdən soruşdu: «İstəyin nədir, mələkə Ester?» Sənin xahişin və təmənnan nədir? Padşahlığımın yarısı belə, istəsən, səninki olar.

3 O cavab verib dedi: «Əgər padşahın gözündə lütf tapmışamsa, xahişim öz həyatımın, təmənnam da xalqımın həyatının bağışlanması olsun. 4 Çünki mən

və mənim xalqım məhv edilməyə, ovlanmağa, özümüz də, uşaqlarımız da qul və kənz kimi köləliyə verilməyə təslim edilmişik, bununla belə, mən sakit qalmışdım. Belə ki, böhtançı padşah sarayına layiq deyil». 5 Onda padşah soruşdu: «Bu işi görməyə cəsarət edən adam kimdir?» 6 Ester dedi: «O adam düşməndir! Bu şər olan kəs Hamandır!» Onda Haman padşahın və mələkənin əlindən vahiməyə düşdü. 7 Padşah məclisdən qalxıb bağçaya daxil oldu. Haman isə mələkəyə yalvarırdı, çünki özünün pis vəziyyətdə olduğunu görürdü. 8 Sonra padşah bağçadan qayıtdı. Bu zaman Haman mələkəyə yalvararaq mələkənin uzandığı kürsünün üzərinə yığılmışdı. Padşah dedi: «Beləcə, sən mənim evimdə arvadımı həтта zorlamaq istəyirsən». Haman bunu eşidəndə üzünü örtüdü. 9 Sonra padşahı müşayiət edən xacələrdən biri olan Xarvona dedi: «Budur, Haman həтта padşahın xeyrinə danışan Mordokay üçün bir dirək də hazırlayıb. Əlli qulac hündürlüyündə olan dirək Hamanın evində dikəldilmişdir». Padşah dedi: «Qoy onun üzərində çarmıxa çəkilsin».

10 Beləcə, Haman Mordokay üçün hazırladığı dirəkdən asıldı, onda padşahın qəzəbi soyudu.

8

Padşah Yəhudilərə kömək edir

1 [1] Elə həmin gün padşah Axaşveroş böhtançı Hamanın bütün mülkiyyətini Esterə verdi. Mordokay da padşah tərəfindən çağırıldı, çünki Ester özünün onunla qohumluq əlaqəsini açıqladı. 2 [2] Padşah Hamandan geri aldığı möhür üzüyünü götürüb Mordokaya verdi. Ester də Hamanın hər şeyi üzərində idarəçiliyə Mordokayı təyin etdi.

3 [3] Ester yenə padşahla danışdı. Onun ayaqlarına düşdü, Hamanın pisliyini və Yəhudilərə etdiyi şeyi ləğv etməkdən ötrü ona yalvardı. 4 [4] Beləcə, padşah qızıl əsasını Esterə tərəf uzatdı. Ester də qalxıb padşahın önündə dayandı. 5 [5] Ester dedi: «Əgər bu, sənə məqbul olsa və gözündə lütf tapsam, sənın padşahlığında olan Yəhudiləri məhv etmək barədə yazılmış Haman tərəfindən göndərilən məktublارın səlahiyyətini ləğv etmək üçün fərman göndər. 6 [6] Xalqımın zülm çəkdiyini görərək necə davam gətirə bilərəm? Mənim tayfam məhv olduğu halda mən onların arasından xilas olub necə davam gətirə bilərəm?» 7 [7] Onda padşah Esterə dedi: «Əgər mən Hamanın bütün mülkiyyətini verib sənə bəxş etdimsə, Yəhudilərə sui-qəsd hazırladığı üçün onu dirəkdən asdırdımsa, daha nə əldə etmək istəyirsən? 8 [8] Siz də mənim adımdan özünüə məqbul olanı yazın. Mənim möhür üzüyümlə ona möhür vurun. Çünki padşahın əmri olaraq yazılmış və mənim möhür üzüyümlə möhür vurulmuş fərmanın əleyhinə çıxmaq olmaz». 9 [9] Elə həmin il Nisan adlanan birinci ayın iyirmi üçüncü günü mirzələr çağırıldı və onlar Yəhudilərə yazdılar; bu, Hindistandan Həbəşistana qədər idarəçilərə və vilayət başçılarına, yüz iyirmi yeddi vilayətə ayrı-ayrılıqda və hər birinin öz dilində verilən əmr barədə idi. 10 [10] Bunlar padşahın adından yazıldı, onun möhür üzüyü ilə möhürləndi və məktublar qasidlər vasitəsilə göndərildi. 11 [11] Padşah Yəhudilərə belə əmr etdi ki, bütün şəhərlərdə öz qanunlarına uyğun yaşasınlar, bir-birlərinin köməyinə gəlsinlər, öz əleyhdarları və rəqibləri ilə istədikləri kimi rəftar etsinlər. 12 [12] Bu əmr Axaşveroşun padşahlığının bütün ərazisində bir gün ərzində – Adar adlanan

on ikinci ayın on üçüncü günündə qüvvəyə mindi.

E

Ədaləti bərpa edən məktub

13 [1] Məktubun mətni belədir: «Böyük padşah Axaşveroşdan Hindistandan Həbəşistana qədər yüz iyirmi yeddi vilayətin başçalarına və bütün padşahlıqda olan hər bir sadıq adama salamlar.

14 [2] Yaxşılıq edən adamların səxavətlə verdiyi hədiyyələrlə bir necə dəfə mükafatlandırılan bəzi adamlar son nəticədə özlərini hər kəsdən üstün hesab edirlər. 15 [3] Hakimiyyətimiz altında olan adamlara ziyan vurmaqla kifayətlənməyib, yeyib-içməkdə ifratçılıqlarına baxmadan onlara yaxşılıq edən adamlara qarşı intriqa qurmağa başlayırlar. 16 [4] İnsanların qəlbində şükran hissini yox etməklə kifayətlənməyib, yaxşılıqdan bixəbər adamların alqışları ilə qürur duyurlar. Amma Allah hər şeyi görür və onlar günah edənlərə qarşı olan Allahın ədalətindən əsla qurtula bilməyəcəklər.

17 [5] Beləcə, dəfələrlə səlahiyyətli adamlar öz dostlarına inanıb işlərin rəhbərliyini onlara həvalə edir və onların təsiri altında qalırlar. Nəticədə onlarla birlikdə günahsızların tökülən qanlarına cavabdeh olur və bərpası mümkün olmayan əzablara qarışmış olurlar. 18 [6] Pis niyyətli adamların uydurma dəlilləri ilə rəhbərlərin düzgün niyyətləri səhv istiqamətə yönəldilir.

19 [7] Dediymiz kimi, bunu təkcə tarixi əhvalatlardan görmürük. Gözümüzün qarşısında olanlara baxın, başımıza bəla olan ləyaqətsiz vəzifə sahiblərinin etdikləri cinayətlərə baxın.

20 [8] Gələcəkdə padşahlığımızda hər kəsin sülh və əmin-amanlığını görmək üçün çalışacağıq. 21 [9] Yeni bir siyasət

yolunu tutacağıq və qərarımıza daxil olan mövzularda qərəzsiz fəaliyyət tərzimiz olacaq.

22 [10] Beləcə Hammedata oğlu Haman qonaqpərvərliyimizdən faydalandı. O, Makedoniyalıdır. Onda bir damla da olsun Fars qanı yoxdur və bizim şəfqətimizdən çox uzaqdır. 23 [11] Bütün millətlərə göstərdiyimiz kimi, ona da yüksək dərəcədə yaxşılıq göstərdik; o, padşahlıq taxtında ikinci sima kimi bəyan edilərək bizim atamız və hörmətli şəxs kimi təqdim olunmuşdu.

24 [12] Amma o, öz qüruruna hədd qoymaraq padşahlığımızı əlimizdən almaq və həyatımıza son qoymaq üçün fitnələr qurmağa başladı. 25 [13] Bundan savayı, məkrə və bizi inandırmaq üçün irəli sürdüyü dəlillərlə, xilaskarımız olan və bizə daima yaxşılıq edən Mordokayı, padşahlığımızın bir hissəsi olan Esteri və onların bütün xalqını yox etməyimizə səbəb olacaqdı. 26 [14] Bu planlarla bizi köməksiz qoymaq istədi və beləcə onun niyyəti Fars İmperatorluğunun Makedoniyalıları tərəfindən devrilməsi idi. 27 [15] Amma biz görürük ki, alçaqların alçağı olan bir adamın yox etmək istədiyi Yəhudilər təqsirkar deyillər, onlar əslində ən düzgün qanunlarla idarə olunurlar. 28 [16] Onlar o uca Varlığın, yaşayan uca Allahın övladlarıdır. Padşahlığımızın daimi xoşbəxtliyi üçün biz və atalarımız Ona borcluyuq.

29 [17] Bu səbəbdən Hammedata oğlu Hamanın göndərdiyi məktublara məhəl qoymamağınız məsləhətdir. 30 [18] Çünki o məktubları yazan adam bütün ev əhli ilə birlikdə Şuşan qalasında çarmıxa çəkilmişdir. Hər şeyi idarə edən Allah isə layiq olduğu cəzanı ona bir göz qırpımında verdi.

31 [19] Bu məktubun surətini hər bir yerdə nümayiş etdirin, ənənələrinə əməl etmələri üçün Yəhudilərin azadlığını tanıyın.

32 [20] Onlara iztirab vermək üçün təyin olunmuş gündə, yəni on ikinci ay olan Adar ayının on üçüncü günündə Yəhudilərə kim hücum edərsə, onlara yardım edin. 33 [21] Çünki Hər Şeyə Qadir Olan Allah seçdiyi xalqı üçün o günü qırğın günü yox, bir sevinc günü yaratmışdır.

34 [22] Ey Yəhudilər, sizə gəlincə, bütün dini bayramlarınız arasında bu bayramı xüsusi bir gün olaraq müxtəlif ziyafətlərlə keçirin. 35 [23] Beləcə indi və gələcəkdə istər sizin üçün, istərsə də yaxşı niyyətli Farslar üçün o gün xilasınızı anma şadyanalığı keçiriləcək. Düşmənlərinizə gəlincə, onlar da viranəliklərini yada salacaqlar.

36 [24] Bu əmrə əməl etməyən bütün şəhərlər və ölkələr qəddarcasına alov və mizraqlara təslim ediləcək, insanlar üçün xarabalıq, heyvanlar və quşlar üçün o yer əbədi olaraq düşmən kimi olacaq.

8

37 [13] İndi isə bu məktubun surətləri nəzərə çarpacaq tərzdə padşahlığın hər yerində bəyan edilsin ki, bütün Yəhudilər bu gündə əleyhdarları ilə mübarizə etməyə hazır olsunlar. [a](#)

38 [14] Beləcə, süvarilər tələsik çıxdılar ki, padşahın əmr etdiklərini yerinə yetirsinlər. Əmr Şuşanda da bəyan olundu.

39 [15] Mordokay isə padşah xalatını geyinmiş halda, başında qızıl çələng və al-qırmızı kətandan düzəldilmiş tacşəkilli bəzəklə bayıra çıxdı. Şuşandakı adamlar onu görəndə şad oldular. 40 [16] Yəhudilər üçün işıq və fərəh hissi gəlmişdi. 41 [17] Əmrin bəyan edildiyi, fərmanın elan olunduğu hər şəhər və vilayətdə Yəhudilər arasında sevinc və fərəh hissi var idi,

şadlıq məclisi qurulurdu. Başqa millətlərin arasından bir çox adam Yəhudilərin saldığı qorxu səbəbindən sünnət olunub Yəhudiliyi qəbul etdilər.

9

Yəhudilərin qələbəsi

1 Padşah tərəfindən yazılmış məktublardakı əmr Adar adlanan on ikinci ayın on üçüncü günü qüvvəyə mindi. 2 Elə həmin gün Yəhudilərin rəqibləri məhv oldular, heç kəs müqavimət göstərə bilmədi, çünki Yəhudilərdən qorxuya düşmüşdülər. 3 Vilayət başçıları, hökmranlar, padşah mirzələri Yəhudilərə ehtiram göstərirdilər, çünki Mordokayın qorxusu canlarına düşmüşdü. 4 Çünki o, padşah fərmanı vasitəsilə məlum olaraq padşahlığın bütün ərazisində adı ilə tanınırdı. 5 e

6 Şuşan şəhərində Yəhudilər beş yüz adam öldürdülər. 7 Parşandata, Dalfon, Aspatan, 8 Poratan, Barea, Sarbaxa, 9 Parmaştan, Arisay, Ariday, Vayzatan da daxil olmaqla, 10 Yəhudilərlə düşmənçilik edən Hammedata oğlu Hamanın on oğlu və Buqan da öldürüldü. Həm də mallarını qarət etdilər.

11 Həmin gün Şuşanda öldürülənlərin sayı barədə padşaha məlumat verildi. 12 Padşah da Esterə dedi: «Şuşan şəhərində Yəhudilər beş yüz adamı öldürdülər. Ətrafdakı yerlərdə güman edə bilərsənmi nələr etdilər. Nə istəyirsən, o da olacaq».

13 Ester padşaha dedi: «Qoy Yəhudilərə sabah da eyni ilə imkan verilsin ki, onlar Hamanın on oğlunu assınlar». 14 Beləcə, padşah icazə verdi ki, bunu etsinlər və Hamanın oğullarının cəsədlərini asılmaq üçün şəhərdəki Yəhudilərə təhvil versinlər. 15 Şuşandakı Yəhudilər Adar ayının on dördüncü günü yenidən bir yerə yığılıb üç

yüz adamı öldürdülər, amma mallarını qarət etmədilər.

16 Padşahlıqdakı qalan Yəhudilər də bir yerə yığılıb özlərini müdafiə etdilər və düşmənlərindən qurtuldular. Adar ayının on üçündə onlardan on beş min adamı qırdılar, amma mallarını qarət etmədilər. 17 Onlar həmin ayın on dördüncü günü istirahət etdilər və bu günü sevinc və fərəh içində dinclik günü kimi qeyd etdilər. 18 Amma Şuşan şəhərində olan Yəhudilər on dördüncü gün bir yerə yığıldılar və istirahət etmədilər. Onlar həmçinin on beşinci günü sevinc və fərəh içində qeyd etdilər. 19 Bu səbəbdən, bütün əyalət yerlərinə pərən-pərən düşmüş Yəhudilər Adar ayının on dördüncü gününü bayram kimi fərəh içində qeyd edirlər və hər kəs öz qonşusuna sovqat göndərir. Böyük şəhərlərin sakinləri isə həmçinin Adar ayının on beşinci gününü fərəhli bayram kimi qeyd edirlər və qonşularına sovqat göndərirlər.

Purim bayramının qeyd edilməsi

20 Mordokay da bu şeyləri kitaba yazdı və onu Axaşveroşun padşahlığında çoxlu sayda olan Yəhudilərə, yaxına və uzağa göndərdi ki, 21 bu günlərin, yəni Adar ayının on dördüncü və on beşinci günlərinin bayram kimi qeyd edilməsi təsis olunsun. 22 Çünki o günlərdə Yəhudilər əleyhdarlarından qurtulmuşdular, Adar adlanan bütün o ay ərzində dərdləri sevincə, əzabları bayrama çevrilmişdi; ta ki bunu toy və fərəh günü kimi bayram etsinlər, dostlarına və yoxsullara sovqat göndərsinlər. 23 Yəhudilər Mordokayın onlara yazdığı kimi bunları qəbul etdilər: 24 Necə Makedoniyalı Hammedat oğlu Haman onlara qarşı mübarizə aparmışdı, belə ki onların məhvinə qərar verərək püşk atmışdı; 25 necə padşahın yanına gedib

ona söyləmişdi ki, Mordokay asılsın, amma Yəhudilər üçün hazırladığı fitnə onun öz başına gəldi, həm özü, həm də övladları asıldı; 26 buna görə də bu günlərə Purim deyilir, bu, püşkə görədir ki, onların dilində Purim adlanır. Bu məktuba, çəkdikləri əzablara və başlarına gələnlərə görə onlar Mordokayın dediklərini qəbul etdilər. 27 Mordokay bunları təsis etdi, Yəhudilər də özləri, nəsilləri və onlara qoşulanlar üçün qəbul etdilər; şübhəsiz, başqa cür edə bilməzdilər. Bu günlər şəhər, ailə və ölkə tərəfindən nəsildən-nəslə saxlanan xatirədir. 28 Bundan belə, bu Purim günləri bütün dövrlər boyu qeyd olunacaq, onun xatirəsi xalqın nəsilləri arasında heç vaxt bitib qurtarmayacaq. 29 Aminadavın qızı mələkə Ester və Yəhudi Mordokay etdikləri bütün işlər və Purimə dair məktubun təsdiqi barədə yazdılar. 30^f 31 Mordokay və mələkə Ester bu şeyləri öz təşəbbüsləri ilə təsis etdilər və öz məsuliyyət və ideyaları ilə təsis etdilər. 32 Ester bu mövzunu fərmanla əbədi olaraq müəyyən etdi və xatirə olaraq yazdı.

d E fəslə 1-12 ayələrini də əhatə edir».

e Yunan mətnində 5-ci ayə yoxdur.

f 3-cü fəsil «B» fəslindən sonra davam edir. Yunan E mətnində 30-cu ayə yoxdur.

10

Padşahın qeydləri

1 [1] Padşah quru və dəniz üzərində hökmranlığı müddətində 2 [2] həm öz gücü və igidliyi, həm də padşahlığının zənginliyi və izzəti barədə qeydlər yazdı. Bilin ki,

bunlar Fars və Midiya padşahlarının xatirə kitabında yazılmışdır. 3 [3] Mordokay öz səlahiyyətini padşah Axaşveroşdan qəbul etmişdi. O, padşahlıqda çox yüksək mənəb daşıyırdı və Yəhudilər onun hörmətini qaldırdılar. Hamı tərəfindən sevilərək ömrünü bütün millət üçün sərf etdi.

Mordokay gördüyü yuxunu xatırlayır

F

4 [1] Mordokay belə dedi: «Bu, Rəbdən oldu. 5 [2] Bu hadisələrlə bağlı yuxumu xatırladım. Bütün gördüklərim gerçəkləşdi: 6 [3] balaca bir bulaq çaya çevrildi, işıq, günəş və çoxlu su var idi. Bu çay Esterdir, padşah onunla evləndi və onu mələkə etdi. 7 [4] İki əjdaha isə Haman və mən idim. 8 [5] Millətlər Yəhudilərin adını yer üzündən silmək istəyənlərdir. 9 [6] Yeganə millət, Allaha dua edən və xilas olan mənim millətim İsraildir. Bəli, Rəbb Öz xalqını xilas etdi, Rəbb bizi bütün pisliklərdən qurtardı. Allah millətlər arasında əsla görünməyən əlamətlər və böyük möcüzələr etdi. 10 [7] O, iki püşk qurdu: biri Allahın xalqı üçün, o biri də bütün digər xalqlar üçün. 11 [8] Bu iki püşk Allah və bütün digər millətlər qarşısında saatında, zamanında və hökm günündə ortaya çıxdı. 12 [9] Beləliklə, Allah Öz xalqını yada saldı və Öz mirasına bəraət qazandırdı. 13 [10] Onlar üçün bu günlər – Adar ayının on dördüncü və on beşinci günləri Allahın hüzurunda Onun milləti İsrailin bütün nəsilləri üçün əbədi olaraq toplaşma, şadlıq və sevinc günləri olacaq».

Nəticə

1 MAKKABİLƏR KİTABI

GİRİŞ

Makkabilərin Birinci Kitabı Yəhudi tarixində Antiox Epifan dövründən Yəhya Hirkanın fəaliyyətinə qədər eramızdan əvvəl 175-134 cü illər arası baş verən hadisələrdən bəhs edir. Kitabın əsas məzmunu Makkabi ailəsinin hekayəti və onların İsraili qurtarmaq üçün Allah tərəfindən seçildiklərinə əminlik ideyasıdır. Bununla yanaşı, bu kitabda əqidə mövzusu güclü bir şəkildə vurğulanır. Tarixi hadisələri idarə edən Allah Ona iman edənləri qalib edərək mükafatlandırır.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:70 Çətinliklər və Mattatiyanın üsyanı

3:1–9:22 Yəhudada Makkabinin rəhbərliyi

9:23–12:53 Yonatanın rəhbərliyi

13:1–16:24 Şimonun rəhbərliyi

1

Böyük İsgəndər

1 Belə oldu ki, Kittim torpağından gələn Makedoniyalı Filip oğlu İsgəndər Farsların və Midiyalıların padşahı Daranı məğlub etdi. Bundan sonra onun yerinə padşah oldu; əvvəlcə Yunanıstan üzərində padşah olmuşdu. 2 O, çoxlu müharibələr apardı, möhkəm qalaları zəbt etdi və yer üzünün padşahlarını öldürdü. 3 Beləcə, yer üzünün hüduclarına qədər gedib çoxlu millətdən qənimət əldə etdi. Dünya onun önündə aciz qaldı; onda o qürurlandı və ürəyi məğrurluqla doldu. 4 O, çox güclü qoşun topladı, ölkələri, millətləri və hökmlərləri özünə tabe etdirib onlardan xərac almağa başladı. 5 Bunlardan sonra İsgəndər yatağa düşdü və öləcəyini hiss etdi. 6 Cavanlığından bəri onunla birgə böyüyən adlı-sanlı xidmətçilərini çağırırdı və hələ sağ ikən öz padşahlığını onların arasında böldü. 7 İsgəndər on iki il padşahlıq etdikdən sonra öldü. 8 Onun xidmətçiləri hər biri öz torpağını idarə etməyə başladı. 9 İsgəndər öləndən sonra onların hamısı başına tac qoydu. Onlardan sonra oğulları

da uzun illər boyu belə etdilər və yer üzündə pisliyi artırdılar.

Antiox Epifanın dövründə Yəhudilərin yoldan azması

10 Onların arasından günahın kökü olan bir adam meydana çıxdı: bu, padşah Antioxun oğlu Antiox Epifan idi; o, bir zaman Romada girov kimi yaşamışdı. O, Yunan padşahlığının yüz otuz yeddinci ilində^a padşah oldu. 11 Həmin günlərdə İsrailin arasından qanuna zidd davranan adamlar çıxdılar. Onlar çoxlarını inandıraraq deyirdilər: «Gəlin, ətrafımızdakı başqa millətlərlə ittifaq yaradaq, çünki onlardan ayrılandan bəri çoxlu bəlaya düşər olduq». 12 Bu sözlər adamların gözündə xoş göründü. 13 Xalqdan bəzisi buna həvəs göstərərək padşah Antiox Epifanın yanına yollandı. O da onlara bütperəst adətində riayət etmək səlahiyyətini verdi. 14 Yerusəlimdə bütperəst adətində uyğun idman kompleksi düzəldilər. 15 Onlar özlərini sünətsiz edib müqəddəs əhdi tərək etdilər.

Bütpərəstlərlə birləşib şər işlərlə məşğul olmağa başladılar.

Antiox Epifan məbədi talan edir

16 Antiox hakimiyyəti tam ələ alandan sonra Misir ölkəsinin də padşahı olmağı və hər iki padşahlığa hökmranlıq etməyi qərara aldı. 17 O, Misirə güclü qoşun – döyüş arabaları, fillər, süvarilər və böyük donanma ilə daxil oldu. 18 Misir padşahı; Ptolemeylə döyüşə girdi. Ptolemey onun önündən dönüb qaçdı və çoxlu adam vurulub yerə sərildi. 19 Antioxun qoşunu Misir ölkəsində çoxlu möhkəm qalanı işğal etdi və o, Misir ölkəsindən qənimət ələ keçirdi. 20 Misirin zəbt edilməsindən sonra yüz qırx üçüncü ildə güclü qoşunla İsrailin üzərinə gedib Yerusəlimə hücum etdi. 21 Məğrurluqla məbədə daxil oldu, qızıl qurbangahı, çırağı və oranın bütün ləvazimatını götürdü. 22 Həmçinin Hüzur çörəkləri üçün masanı, dolçaları, piyalələri, qızıl buxurdanları, pərdəni, tacları və məbədin önündəki qızıl bəzəkləri – hər şeyi talan etdi. 23 Qızıl-gümüşü və dəyərli ləvazimatı götürdü, tapdığı gizli xəzinələri də götürdü. 24 Hər şeyi götürəndən sonra öz ölkəsinə qayıtdı. Qırğın törədib böyük məğrurluqla danışdı. 25 O zaman İsraildə, ölkənin hər yerində böyük matəm oldu. 26 Başçılar və ağsaqqallar inilti saldılar, Bakirə qızlar və cavan oğlanlar zəif düşdülər, Qadınların gözəlliyi soldu. 27 Hər adaxlı ağı qaldırdı, Gərdəkdə oturan gəlin matəmdə oldu. 28 Yer oranın sakinlərindən ötrü lərzəyə gəldi, Bütün Yaqub evini rüsvayçılıq bürüdü. 29 Günlər keçdi, iki il sonra padşah baş vergiyiğanını Yəhuda şəhərlərinə göndərdi. O, güclü qoşunla Yerusəlimə gəldi.

30 Hiylə ilə sülhsevər sözlər danışdı və xalq ona inandı. Amma qəflətən şəhərə hücum etdi, oraya güclü zərbə vurdu və İsraildən çoxlu adamı qırdı. 31 O, şəhərdən qənimət götürdü, oraya od vurub oranın evlərini və ətrafındakı divarı dağıtdı. 32 Qadınlarla uşaqları əsir apardılar və mal-qaraya sahib çıxdılar. 33 Sonra Davud şəhərinə güclü qüllələri olan böyük və möhkəm divar çəkib onu istehkama çevirdilər. 34 Oraya günahkar milləti, azğın adamları yerləşdirib mövqelərini gücləndirdilər. 35 Silah və ərzaq ehtiyatı saxladılar, Yerusəlimdən götürdükləri qəniməti oraya yığdılar və böyük təhlükə yaratdılar.

36 Bu, müqəddəs məskən üçün pusquya, Hər zaman İsrail üçün şər bir iblisə çevrildi.

37 Müqəddəs məskənin ətrafında günahsız qan tökdülər,

Müqəddəs məskəni murdarladılar.

38 Yerusəlim sakinləri onların üzündən qaçdılar,

Ora yadellilərə məskən oldu,

Orada doğulanlar özgüləşdi,

Övladları onu tərk etdilər.

39 Oranın müqəddəs məskəni bir səhra kimi boş yerə çevrildi,

Bayramları yasa döndü,

Şənbə günləri məzəmmət, şərəfi puç oldu.

40 Rüsvayçılığı çoxalıb əvvəlki izzətinə bərabər oldu,

Mədh edilməsi matəmə çevrildi.

41 Bundan sonra padşah Antiox Epifan bütün padşahlığına yazdı ki, qoy hamı bir xalq olsun; 42 hər kəs öz ənənəsindən əl çəksin. Bütün millətlər padşahın sözü ilə razılaşdılar. 43 İsraildən də bir çoxları onun dinini bəyəndilər, bütlərə qurban gətirdilər və Şənbə gününü adi saydılar.

44 Padşah Yerusəlimə və Yəhuda şəhərlərinə qasidlər vasitəsilə sənədlər

göndərib oranın sakinlərinin ölkəyə yad olan ənənələrlə yaşamalarını istədi: 45 belə ki məbəddə yandırma qurbanı, qurban gətirilməsi və maye təqdimi qadağan olunsun, Şənbə günlərinə və bayramlara ehtiramsızlıq göstərilsin; 46 müqəddəs yerə və müqəddəs əşyalara hörmətsizlik olunsun; 47 bütələr üçün qurbangahlar, təqdis olunmuş sahələr və bütəxanalar tikilsin, donuzlar və pak olmayan heyvanlar qurban gətirilsin; 48 xalq öz oğullarını sünnət etdirməsin, özlərini hər cür natəmizlik və iyrəncliklə mənfur etsin. 49 Bunu ona görə etdi ki, xalq qanunu unutsun və bütün qaydaları dəyişdirsin. 50 Padşahın əmrinə uyğun davranmayanlar öldürüləcəkdə. 51 Bütün bu sözlərə uyğun olaraq, o, padşahlığının hər yerinə yazıb bütün xalq üzərində nəzarətçilər qoydu və bir-birinin ardınca Yəhuda şəhərlərinin hər birinə qurban gətirməyi əmr etdi. 52 Xalqdan bir çoxu – qanunu tərk edənlərin hamısı ona qoşuldu və ölkədə şər işlər gördülər. 53 İsraililəri özlərinin hər sığınacaqlarına, gizli yerlərinə getməyə məcbur etdilər. 54 Yüz qırx beşinci ilin Kislev ayının on beşinci günü padşah viranəlik gətirən iyrənc şeyi^b qurbangahın üzərində tikdi, Yəhudanın ətrafındakı şəhərlərdə bütələr üçün qurbangahlar qurdular. 55 Evlərin qapısında və küçələrdə ətirli büxur yandırdılar. 56 Tapdıqları qanun kitablarını cırıb odda yandırdılar. 57 Haradasa bir nəfərdə Qanun kitabı tapılsaydı, ya da bir kəs qanuna riayət etsəydi, padşahın hökmü ilə edam olunardı. 58 Onlar öz qüdrətlərindən istifadə edərək aylarla İsraildə tapdıqları adamlara qarşı zor işlətdilər. 59 Həmin ayın iyirmi beşinci günü qurban yandırılan qurbangahın üzərinə qoyulan bütəpərəst qurbangahında qurban gətirildi. 60 Fərmana uyğun olaraq, oğullarını

sünnət etdirən qadınlar edam olundu. 61 Körpələri isə analarının boynundan asdılar. Onların ailələri də, onları sünnət edənlər də edam olundular. 62 Amma İsraildə bir çoxu qətiyyətli oldu, natəmiz şeylər yeməməyə cəsarət etdi. 63 Onlar yeməklə murdarlanmaqdan və müqəddəs əhdə hörmətsizlik etməkdənsə, ölümü üstün tutdular və edam olundular. 64 İsraili həddən artıq böyük bir qəzəb bürümüşdü.

a_{1:10} 1 Makkabi kitabında verilən illər e.ə. 312-ci ildən başlanan Selevki təqvimi ilə hesablanır.

b_{1:54} Bütəpərəst allahı Zevsin yaxud Yupiterin bir rəmzi ya heykəli olduğu sanılır.

2

Mattatiyanın ailəsi

1 O günlərdə Yoarib nəslindən bir kahin olan Şimon oğlu Yəhya oğlu Mattatiya Yerusəlimdən çıxıb Modində məskən saldı. 2 Onun beş oğlu var idi: Qaddi adlanan Yəhya, 3 Tassi adlanan Şimon, 4 Makkabi adlanan Yəhuda, 5 Avaran adlanan Eleazar, Apfus adlanan Yonatan. 6 O, Yəhudada və Yerusəlimdə olan küfrü görəndə 7 belə dedi:

«Vay halıma! Xalqımın məhvini və müqəddəs şəhərin viranəliyini görmək üçün doğulmuşam.

Bu yer düşmənlərə təslim edildiyi, Müqəddəs məskən yadellilərin əlinə keçdiyi halda

Orada necə qalmaq olar?

8 Oranın məbədi nüfuzunu itirən bir kişiyə bənzəyir.

9 Ona izzət gətirən əşyaları talayıb apardılar,

Körpələri küçələrində öldürüldülər, Cavanları düşmən qılıncına tuş gəldi.

10 Onun padşahlığında payı olmayan, Qənimətlərini ələ keçirməyən bir millət qalmadı.

11 Onun bütün bəzəklərini qarət etdilər, Azad olduğu halda indi köləliyə düşüb.

12 Gör ki bizim müqəddəs saydıqlarımız, gözəlliyimiz və izzətimiz talan olundu, Bütperəstlər bunları murdarladılar.

13 Daha nədən ötrü yaşayaq?»

14 Mattatiya və onun oğulları paltarlarını cırıb çul geyindilər və dərin matəmə batdılar.

Mattatiya bütperəst qurban mərasimində iştirakdan imtina edir

15 Əhalini zorla dinindən döndərməyə məsul olan padşah qasidləri Modin şəhərinə gəldilər ki, onları qurban gətirməyə məcbur etsinlər. 16 Bir çox İsraili gələnlərin yanına yığıldı, Mattatiya və oğulları da bir yerə topladılar. 17 Padşah qasidləri Mattatiyaya müraciət edib belə dedilər: «Sən bu şəhərdə başçı, hörmətli və böyük adamsan, oğulların və qardaşların da sənə dayaqdır. 18 İndi gəl ilk olaraq padşahın əmrini sən icra et; bütün millətlər, Yəhuda kişiləri, Yerusəlimdə qalanlar bunu etdilər. Sən və oğulların padşahın dostları arasında olarsınız, özünü və oğullarını qızıl-gümüslə, çoxlu sovqatlarla şərləndirərik». 19 Mattatiya uca səslə ona cavab verib dedi: «Əgər padşahın səltənətində yaşayan bütün millətlərin hər biri öz atalarının dinindən dönüb padşahın əmrinə itaət etməyi seçsələr, 20 mən, oğullarım və qardaşlarım öz atalarımızın əhdinə riayət edəcəyik. 21 Qoy Allah bizi qanunumuzu və qaydalarımızı tərk etməkdən qorusun. 22 Biz padşahın sözünə itaət etməyəcəyik, öz dinimizdən nə sağa, nə də sola sapmayacağıq».

23 O, sözünü bitirən kimi bir nəfər Yəhudalı kişi hamının gözü önündə padşahın əmrinə görə Modendə olan qurbangahda qurban gətirmək üçün irəli çıxdı. 24 Bunu görəndə Mattatiyanı təəssüb bürüdü, içi qaynadı, haqlı olaraq qəzəbi yüksəldi və yüyürüb qurbangahın üzərində həmin adamı öldürdü. 25 Həmçinin qurban gətirməyə məcbur edən padşah vəzifəlisini də öldürüb qurbangahı dağıtdı. 26 O, Salu oğlu Zimriyə qarşı Pinxasın etdiyi kimi qanunun təəssübünü çəkdi. 27 Sonra Mattatiya uca səslə şəhərdə car çəkərək dedi: «Qanunun təəssübünü çəkən və əhdə bağlı qalan hər kəs ardımca gəlsin». 28 Mattatiya və onun oğulları dağlara qaçdılar və bütün əmlaklarını şəhərdə qoyub getdilər.

Çöllükdə qeyd olunan Şənbə günü

29 O zaman salehlik və ədalət axtaran çox adam çöllüyə çıxıb-getdi və orada qaldı. 30 Özləri ilə oğullarını, arvadlarını və mal-qaralarını da götürdülər, çünki bəla onları sıxışdırırdı. 31 Padşahın adamlarına və Davudun şəhəri olan Yerusəlimdəki qoşuna xəbər çatdı ki, bəzi şəxslər padşahın əmrini pozaraq çöllükdə olan gizli yerlərə getmişlər. 32 Çoxlu əsgər onların ardınca düşdü, onlara çatıb qarşı tərəflərində ordugah qurdular və Şənbə günü döyüş üçün önlərinə düzüldülər. 33 Onlara dedilər: «Daha bəsdir! Gəlin, padşahın sözünə uyğun davranın və sağ qalın». 34 Onlar isə cavab verdilər: «Gəlməyəcəyik, padşahın sözünə uyğun davranmayacağıq, Şənbə gününə hörmətsizlik etməyəcəyik». 35 Onda qoşun onlara qarşı döyüşə atıldı. 36 Amma onlar müqavimət göstərmədilər, qoşuna nə bir daş atdılar, nə də gizli yerlərinin önünə bir sədd qoydular. 37 Onlar dedilər: «Qoy

hamımız təqsirsiz olaraq ölək, yer-göy şahidimiz olsun ki, siz haqsızlıqla bizi həlak edirsiniz». 38 Şənbə günü onlara qarşı döyüşə başladılar və özləri də, arvadları da, uşaqları da və mal-qaraları da həlak oldu; ölən adamların sayı minə qədər idi.

Mattatiya və onun dostlarının münasibəti

39 Mattatiya və onun dostları bu barədə biləndə onlardan ötrü hədsiz matəmə batdılar. 40 Hər kəs öz qonşusuna dedi: «Əgər biz hamımız da qardaşlarımız kimi etsək, öz həyatımız və qaydalarımız naminə bütperəstlərlə döyüşməsək, onlar tezliklə bizi yer üzündən yox edərlər». 41 O gün bu qərara gəlib söylədilər: «Şənbə günü kim bizimlə döyüşə girsə, biz də onunla döyüşəcəyik; ta ki qardaşlarımız gizli yerlərdə öldüyü kimi biz hamımız da ölməyək». 42 O zaman bir dəstə Hasideyli onlara qoşuldu. Onlar İsrailin qüvvətli döyüşçüləri idilər. Hamısı könüllü olaraq qanuna bağlı adamlar idi. 43 Bəla üzündən qaçqın düşənlərin hamısı onlarla birləşdi və onları dəstəklədi. 44 Onlar qoşun yaradıb, qəzəbləri ilə günahkarlara və hiddətləri ilə itaətsizlərə zərbə vurdular. Sağ qalanlarsa xilas üçün bütperəstlərin yanına qaçdılar. 45 Mattatiya və onun dostları ətrafı dolaşib qurbangahları dağıtdılar. 46 İsrail hüdudlarında rast gəldikləri sünnət olunmayan bütün oğlan uşaqlarını məcburən sünnət etdilər. 47 Dikbaşlıq edən adamları təqib etdilər və işləri özləri üçün uğurlu oldu. 48 Beləliklə, qanunu bütperəstlərdən və padşahlardan müdafiə etdilər və günahkarlara dəstək vermədilər.

Mattatiyanın vəsiyyəti və ölümü

49 Mattatiyanın ölüm günləri yaxınlaşdı. O, öz oğullarına dedi:

«İndi dikbaşlıq və fəsad güclənmişdir, viranəlik və qızğın qəzəb zamanıdır.

50 Beləcə, övladlarım, qanunun təəssübünü çəkin və atalarımızın əhdi naminə canınızdan keçin.

51 Atalarımızın öz nəsiləri arasında etdiyi işləri yada salın.

Onda böyük izzət və əbədi ad qazanarsınız.

52 Məgər İbrahim sınağa çəkildikdə İmanlı olduğu bilinmədimi?

Bu, ona salehlik sayılmadı mı?

53 Yusif çətin günlərində qanunun əmrinə riayət etdiyinə görə

Misirin ağası oldu.

54 Atamız Pinxas qeyrətlə təəssüb çəkdiyinə görə

Əbədi kahinlik əhdini əldə etdi.

55 Yeşua tapşırığı yerinə yetirdiyinə görə İsrailin hakimi oldu.

56 Kalev camaat qarşısında şəhadətinə görə

Torpağı irs olaraq aldı.

57 Davud mərhəmətli olduğuna görə Padşahlıq taxtını əbədi olaraq irs aldı.

58 İlyas qeyrətlə qanunun təəssübünü çəkdiyinə görə

Göylərə qaldırıldı.

59 Xananya, Azarya və Mişael İmanları sayəsində alovda yanmadılar.

60 Daniel səmimi olduğuna görə Şirlərin ağzından xilas odu.

61 Beləcə diqqət edin ki, nəsil-dən-nəslə Ona ümid edən hər kəs taqətdən düşməyəcək.

62 Günahkar adamın hədələrindən qorxmayın,

Çünki onun izzəti peyinə dönəcək və qurdlanacaq.

63 O, bu gün ucaldılsa da, sabah izi qalmayacaq,
Çünkü əvvəlcə olduğu toza çevriləcək,
Düşüncələri itib gedəcək.

64 Övladlarım, kişi kimi davranın,
Qanunda möhkəm dayanın,
Çünkü onun vasitəsilə izzətə çatacaqsınız.

65 İndi isə qardaşınız Şimonun məsləhətdə mahir olduğunu bilirəm; ömrü boyu ona qulaq asın, qoy sizə atalıq etsin. 66 Yəhuda Makkabi isə cavanlığından bəri qüvvətdə üstündür. Qoy o, qoşun başçınız olsun, başqa xalqlara qarşı döyüşə rəhbərlik etsin. 67 Həmçinin qanuna riayət edənlərin hamısını səfərbər edib xalqınızın qisasını alın. 68 Bütperəstlərdən əvəz çıxın və qanunun göstərişlərinə diqqət edin». 69 Sonra Mattaiya onlara xeyir-dua verdi və atalarına qovuşdu. 70 O, yüz qırx altıncı ildə öldü və Modində əcdadlarının məzarlığında dəfn olundu. Bütün İsrail onun üçün böyük yas tutdu.

3

Yəhuda Makkabinin rəhbərliyi

1 Bundan sonra Mattatiyanın yerinə onun oğlu Makkabi adlanan Yəhuda başçı oldu. 2 Ona bütün qardaşları və atasının bütün tərəfdarları kömək etdilər. Onlar İsrail naminə həvəslə döyüşə qatıldılar.

3 O, öz xalqının şöhrətini yaydı,
Bir nəhəng kimi döyüş zirehlərini geyindi,
Öz döyüş əsləhəsini qurşadı,
Döyüşə girib qılıncla sıraları qorudu.

4 O, əməllərində bir aslana,
Ov zamanı nərə çəkən cavan şir balasına bənzəyirdi.

5 O, qanunu tanımayanları axtararaq təqib etdi,
Xalqını həyəcana salanlara od vurdu.

6 Qanunu tanımayanlar onun qorxusundan sıxışdırıldılar,
Qanuna zidd iş görənlərin hamısı lərzəyə düşdü.

Xilasın uğuru onun əlində idi.

7 O, çox padşahlara acı gətirdi,
Amma öz işləri ilə Yaquba sevinc verdi.
Xatirəsi əbədi olaraq xeyir-dualıdır.

8 O, Yəhuda şəhərlərini dolaşdı,
Oralardakı dinsizləri məhv etdi.
Qəzəbi İsraildən sovuşdurdu.

9 Adı dünyanın o biri ucuna qədər yayıldı,
Tələf olası adamları ətrafına topladı.

Yəhudanın ilk uğuru

10 Onda Apolloni İsrailə qarşı döyüşmək üçün bütperəstləri və Samariyadan böyük qoşun topladı. 11 Yəhuda bunu bilən kimi onun qarşısına çıxdı və ona zərbə vurub öldürdü. Çox adam vurulub yerə yıxıldı, qalanları isə qaçdı. 12 Onlardan qənimət götürdülər. Yəhuda Apolloninin qılıncını götürdü və bundan sonra həmişə bu qılıncla döyüşdü. 13 Suriyanın qoşun başçısı Seron eşitdi ki, Yəhuda ətrafına bir kütlə və onunla birgə döyüşə çıxan sadıq adamlardan ibarət bir qoşun toplayıb. 14 O dedi: «Özümə ad qazanaram və padşahlıqda şöhrət taparam. Mən Yəhuda və onunla birgə padşahın göstərişinə məhəl qoymayanlarla döyüşəcəyəm».

15 İsraililərdən qisas almaq məqsədi ilə dinsizlərdən ibarət güclü bir qoşun kömək üçün ona qoşulub getdi. 16 Seron Bet-Xoron yoxuşuna yaxınlaşanda Yəhuda kiçik bir dəstə ilə onun qarşısına çıxdı. 17 Onların üzərinə gələn qoşunu gördükləri zaman yanındakılar Yəhudaya dedilər: «Belə az olduğumuz halda necə çoxsaylı güclü qoşunla döyüşə çıxa bilərik? Bu gün taqətdən düşmüşük, heç nə yeməmişik». 18 Yəhuda dedi: «Çoxsaylı qoşunun azsaylı dəstənin əlinə düşməsi heç

də çətin iş deyil; göylər üçün fərqi yoxdur ki, xilas çoxluq, ya azlıq vasitəsilə əldə olunur. 19 Döyüşdə qələbə qoşunun gücündən asılı deyil, qüvvə göylərdən gəlir. 20 Onlar böyük təkəbbür və haqsızlıqla üstümüzə gəlirlər ki, bizi, arvad-uşaqlarımızı məhv etsinlər və əmlakımızı qənimət aparsınlar. 21 Amma biz həyatımız və qanunlarımız naminə döyüşürük. 22 Rəbb Özü bizim önümüzdə onları darmadağın edəcək, sizsə onlardan qorxmayın». 23 Yəhuda sözlərini bitirdikdən sonra qəfil onların üzərinə atıldı. Seron və qoşunu onların önündə məğlub oldu. 24 Yəhudanın qoşunu Seronu Bet-Xoron enişi ilə, düzənliyə qədər təqib etdi. Qarşı tərəfdən səkkiz yüzə qədər adam öldü, qalanları isə Filişt torpağına qaçdılar. 25 Hamı Yəhuda və onun qardaşlarından qorxmağa başladı, Yəhudilərin ətrafındakı millətlər dəhşətə düşdü. 26 Onun adı padşaha qədər çatdı və bütün millətlər Yəhudanın döyüşlərindən danışırdı.

Farslara və Yəhudəyaya qarşı müharibəyə hazırlıq

27 Padşah Antiox bu söhbətləri eşidəndə qəzəbindən alışıb-yandı və xəbər göndərərək padşahlığının bütün qüvvələrini – çox güclü bir qoşun topladı. 28 O, xəzinəsini açıb əsgərlərinə bir illik məvacib verdi və onlara ehtiyac olduğu halda hazır olmalarını əmr etdi. 29 Amma xəzinəsində pulun qalmadığını və ölkədə vergi vəsaitinin azaldığını gördü; bunun da səbəbi onun əzəldən bəri mövcud olan qaydaları ləğv edərək bu torpağa gətirdiyi nifaq və fəlakət idi. 30 Əlindəki vəsaitin bir-iki dəfədən artıq xərclərə və hədiyyələrə çatmayacağından ehtiyat etdi; əvvəllər özündən qabaqkı padşahları geridə qoyaraq səxavətlə hədiyyə paylamağı adət

etmişdi. 31 Ürəyi çox narahat olaraq Fars ölkəsinə getməyi, ölkələrdən xərac yığıb çoxlu pul toplamağı qərara aldı. 32 Fərat çayından Misir hüdudlarına qədər padşah işlərini idarə etməyi məşhur adam və padşah nəslindən olan Lisiyaya həvalə etdi. 33 Qayıdana qədər oğlu Antioxun da qayğısına o qalmalı idi. 34 Həmçinin qoşunun yarısının və fillərin ixtiyarını ona verdi, nəzərdə tutduğu hər şey barədə, xüsusilə də Yəhudəyə və Yerusəlim sakinlərinə dair göstəriş verdi: 35 ta ki İsrailin qüdrətini və Yerusəlimdəki qalan əhalini əzib yox etmək və onların o yerdən adını silmək üçün onlara qarşı qoşun göndərsin; 36 onların bütün ərazisində yadelliləri yerləşdirsin və torpaqlarını bunların arasında bölüşdürsün. 37 Padşah özü isə qoşunun qalan yarısını götürüb öz paytaxtı olan Antakyadan yola düşdü; bu, yüz qırx yeddinci ildə oldu. O, Fərat çayını keçərək yuxarı ölkələrə səfər etdi.

Qorqiya və Nikanor Suriya ordusunu Yəhudəyaya gətirir

38 Lisiya padşahın dostları arasından bacarıqlı adamlar olan Dorimen oğlu Ptolemeyi, Nikanoru və Qorqiyanı seçib 39 onlarla qırx min piyada və yeddi min süvari göndərdi ki, padşahın göstərişinə görə, Yəhuda torpağına hücum edib oranı viran etsin. 40 Lisiya özünün bütün qoşunu ilə birgə yola düşdü və onlar gəlib Emmaus yaxınlığında düzənlik bir yerdə ordugah qurdular. 41 O ölkənin tacirləri onların adını eşidərək özləri ilə olduqca çoxlu qızıl-gümüş və qandal götürüb İsraililəri qul kimi satın almaq üçün ordugaha gəldilər. Suriyadan və qonşuluqdakı yadellilərin torpağından olan bir qoşun da onlara qoşuldu. 42 Yəhuda və onun qardaşları çətinliyin artdığını və qoşunların onların ərazisində ordugah

qurduğunu gördülər. Həmçinin xalqı qırıb məhv etməyi yerinə yetirməyə dair padşah göstərişi barədə bildilər. 43 Onda hər kəs öz qonşusuna dedi: «Yıxılmış xalqımızı ayağa qaldıraq, xalqımız və məbədimiz üçün döyüşək». 44 Döyüşə hazırlaşmaq, dua edib mərhəmət və şəfqət diləmək üçün camaat bir yerə topladı.

45 Yerusəlim çöllük kimi sakinsiz qaldı, Orada doğulanlardan oraya girib-çıxan bir kəs qalmadı.

Müqəddəs məskən ayaqlar altında tapdanır, Yadellilər iç qaladadırlar, ora bütperəstlərin məskənidir.

Sevinc Yaqubu tərk edib, ney və lira səsi susub.

Yəhudilər Mispada toplaşır

46 Yəhudilər toplaşıb Yerusəlimin qarşı tərəfində olan Mispaya getdilər, çünki əvvəllər İsrailin dua yeri Mispada idi. 47 O gün oruc tutdular, çula büründülər, başlarına kül tökdülər və paltarlarını cırdılar. 48 Onlar Qanun kitabını açdılar; bütperəstlər, üzərində öz bütlərinin təsvirini çəkmək üçün bu kitabı axtarırdılar. 49 Kahin geyimlərini, məhsulun novbarını və ondabirləri gətirdilər, əhdlərini tamamlamış Nəziriləri ayağa qaldırdılar. 50 Sonra göylərə tərəf fəryad qaldıraraq dedilər: «Bu adamlara nə edək? Onları hara aparaq? 51 Ya Rəbb, Sənin müqəddəs məskənin tapdalanıb murdarlanır, Sənin kahinlərin matəm və həqarət içindədirlər. 52 Budur, bütperəstlər bizi məhv etmək üçün toplaşırlar. Bizim əleyhimizə nələr düşündüklərini Sən bilirsən. 53 Sən bizim köməyimizə gəlməsən, onlara necə müqavimət göstərə bilərik?» 54 Onlar boruları çaldılar və böyük səs qaldırdılar. 55 Bundan sonra Yəhuda xalqa başçılar – minbaşılar,

yüzbaşılar, əllibaşılar və onbaşılar təyin etdi. 56 Ardından ev tikənlərə, nişanlı olanlara, üzümlük salanlara və cəsarətsiz olanlara söylədilər ki, qanuna əsasən, onların hər biri evinə qayıtsın. 57 Sonra qoşun çıxıb Emmausun cənubunda ordugah qurdu. 58 Yəhuda dedi: «Silaha qurşanın, cəsur olun! Səhər erkən bu bütperəstlərlə döyüşməyə hazır olun; onlar bizə qarşı yığılıb bizi və məbədimizi məhv etmək istəyirlər. 59 Millətimizin və məbədimizin fəlakətini görməkdənsə döyüşdə ölmək bizim üçün daha yaxşıdır. 60 Göylərin iradəsi nədirsə, o da olacaq».

4

Emmaus döyüşü

1 Qorqiya beş min piyada və min seçmə süvari götürdü. Qoşun gecə yola çıxdı ki, 2 Yəhudilərin ordugahına hücum edib onlara qəflətən zərbə vursun. Yerusəlimdə olan iç qaladakı adamlar onun bələdçisi idilər. 3 Yəhuda bunu eşidəndə özü və cəsur adamları Emmausdakı padşah qoşununa zərbə vurmaq üçün hərəkətə gəldilər; 4 bunu düşmən qoşunu hələ ordugahdan uzaqda olarkən etmək istəyirdi. 5 Qorqiya gecə Yəhudanın ordugahına gələndə heç kimi tapmadı və onları dağlarda axtardı. Çünki söylədi: «Bunlar bizdən qaçdılar». 6 Gün çıxanda Yəhuda üç min adamı ilə düzənlikdə göründü, amma istədikləri qədər qalxan və qılıncları yox idi. 7 Onlar bütperəstlərin ordugahını, onun möhkəm və müdafiəli olduğunu, süvarilərlə əhatə olunduğunu gördülər; bilinirdi ki, döyüş üçün yaxşı təlim alıblar. 8 Onda Yəhuda onunla birgə olan adamlara dedi: «Onların çoxluğundan qorxmayın, onların həmləsindən dəhşətə düşməyin! 9 Yadınıza salın, Firon öz qoşunu ilə əcdadlarımızı təqib edərkən onlar Qırmızı dənizdə necə xilas edildilər.

10 İndi də biz göylərə fəryad edək ki, bəlkə, Rəbb bizə meyil edib əcdadlarımızla bağladığı əhdi yada salar və bu gün bu qoşunu bizim qarşımızda darmadağın edər. 11 Onda bütün bütprəstlər dərk edəcəklər ki, İsrailin Satınalanı və Xilaskarı var». 12 Yadellilər başlarını qaldırıb qarşı tərəfdən onlara doğru irəliləyənləri görəndə 13 ordugahdan döyüşə çıxdılar. Yəhuda ilə olanlarsa boru çaldılar. 14 Qoşunlar döyüşə girdi. Bütprəstlər məğlub olub düzənliyə qaçdılar. 15 Arxada qalanların hamısı qılıncdan keçirildi. Qaçanları Ğazeraya, Edom düzənliyinə, Azota və Yamniyaya qədər təqib etdilər. Onlardan üç minə qədər adam həlak oldu. 16 Yəhuda və qoşunu onları təqib etməyi dayandıraraq geri qayıtdılar. 17 O, xalqa dedi: «Qənimət dalınca düşməyin, çünki hələ qarşımızda döyüş var. 18 Qorqiya və qoşunu dağda, bizim yaxınlığımızdadır. İndi düşmənlərimizin qarşısına çıxıb onlarla döyüşün, sonra isə cürətlə qənimət götürərsiniz». 19 Yəhuda sözünü bitirən kimi dağın arxasından çıxan bir bölük görüldü. 20 Onlar qoşunlarının məğlub olduğunu və ordugahlarının yandırıldığını gördülər; çünki qalxan tüstü nə olduğundan xəbər verirdi. 21 Bunu anlayanda böyük dəhşətə düşdülər. Həmçinin Yəhudanın qoşununu düzənlikdə döyüşə hazır vəziyyətdə görəndə 22 hamısı qonşuluqdakı yadellilərin torpağına qaçdı. 23 Onda Yəhuda qənimət üçün ordugaha döndü. Çoxlu qızıl-gümüş, göy və bənövşəyi rəngdə parçalar, külli miqdarda qiymətli əşya ələ keçirdilər. 24 Yəhudilər geri qayıdarkən göylərin Allahına ilahi oxuyub alqış etdilər, «ona görə ki yaxşıdır, çünki məhəbbəti əbədidir». 25 O gün İsrail üçün möhtəşəm qurtuluş oldu.

Lisiyanın ilk döyüşü

26 Yadellilərdən sağ qurtulan bir çoxu isə gəlib bütün olanlar barədə Lisiyaya məlumat çatdırdılar. 27 O, bunu eşidəndə narahat olub çaşqınlığa düşdü. Çünki İsrailə bağlı işlər istədiyi kimi getməmişdi, padşahın əmrinə uyğun nəticə əldə edilməmişdi. 28 Növbəti il Lisiya Yəhudiləri məğlub etmək üçün altmış min seçmə piyada və beş min süvari qoşun çağırırdı. 29 Onlar Edoma gəlib Bet-Surda ordugah qurdular. Orada Yəhuda on min adamla onlarla qarşılaşdı. 30 Yəhuda güclü qoşunu görəndə dua edib dedi: «Ey İsrailin Xilaskarı, Sənə alqış olsun! Sən qulun Davudun qüvvətli əli ilə həmləni dağıtdın, yadellilərin ordugahını Şaul oğlu Yonatana və silahdaşına təslim etdin. 31 Bu ordugahı da Sənin xalqın olan İsrailin çənginə təslim et. Qoy onların qoşunu və süvariləri rüsvay olsunlar. 32 Onları ürkəkliyə sal, güclərinə görə olan cəsarətlərini yox et, məğlubiyyətlərindən lərzəyə gəlsinlər. 33 Qoy onlar Səni sevənlərin qılıncı ilə həlak olsunlar. Sənin adını bilənlər Səni ilahilərlə həmd etsinlər». 34 Qoşunlar döyüşə girdi. Lisiyanın qoşunundan beş min əsgər öldürüldü; onlar qoşunun önündə həlak oldular. 35 Lisiya öz qoşununun geriye qaçdığını, Yəhudanın döyüşçülərinin isə igidliyini, ya yaşamağa, ya da igidliklə ölməyə hazır olduqlarını görəndə Antakyaya çəkildi. O, yadelli muzdlulardan ibarət çoxsaylı qoşun topladı ki, yenə Yəhudeyanın üstünə getsin.

Məbədin təmizlənməsi və təqdis edilməsi

36 Onda Yəhuda və onun qardaşları dedilər: «Artıq düşmənlərimizi məğlub etdik, indi gedib məbədi təmizləyək və təqdis edək». 37 Bütün qoşun toplaşaraq Sion dağına qalxdı. 38 Orada məbədin boş qaldığını, qurbangahın murdarlandığını,

qapıların yandırıldığını gördülər; həyətləri meşə, yaxud hansısa dağ kimi ot basmışdı, kahinlərin otaqları dağıdılmışdı. 39 Onlar paltarlarını cırıb böyük hüznə yas tutdular və üstlərinə kül tökdülər. 40 Üzüstə yerə qapandılar, siqnal borularını çaldılar və göylərə fəryad qaldırdılar. 41 Onda Yəhuda adamlarına əmr etdi ki, məbəd təmizlənənə qədər iç qalada olanlarla döyüşsünlər. 42 O, qüsursuz, qanuna ciddi riayət edən kahinlər seçdi. 43 Onlar məbədi təmizlədilər və murdarlanmış daşları natəmiz yerə daşıdılar. 44 Yandırma qurbanı verilən murdarlanmış qurbangaha dair müzakirə apardılar ki, onunla nə etsinlər. 45 Ondaca yaxşı bir qərara gəldilər ki, onu dağıtsınlar, ta ki nə vaxtsa onların məzəmmət edilməsinə bais olmasın; çünki bütperəstlər onu murdarlamışdılar. Beləcə, qurbangahı dağıtdılar. 46 Daşları məbədin olduğu dağda lazımi yerə qoydular; ta ki peyğəmbər gəlib bu daşlar barədə bildirsin. 47 Qanunun buyurduğu kimi, kəsilməmiş daşlar götürdülər və əvvəldə olduğu kimi yeni bir qurbangah tikdilər. 48 Həmçinin Müqəddəs yeri və məbədin içini bərpa etdilər, həyətləri təqdis etdilər. 49 Yeni müqəddəs qablar düzəldilər, çıraqdanı, buxur qurbangahını və masanı məbədin içərisinə gətirdilər. 50 Qurbangahda ətirli buxur yandırdılar, çıraqdanın üzərindəki çıraqları yandırdılar və məbədin içərisini işıqlandırdılar. 51 Masanın üzərinə çörəklər qoydular, pərdələri asdılar və başladılar bütün işləri bitirdilər. 52 Doqquzuncu ay olan Kislev ayının iyirmi beşində, yüz qırx səkkizinci ildə onlar səhər erkən qalxıb 53 yeni qurduqları yandırma təqdimləri qurbangahının üzərində qanunun buyurduğu kimi qurban təqdim etdilər. 54 Bütperəstlərin qurbangahı murdarladığı həmin tarixdə,

məhz həmin gündə o, ilahilərin, çənglərin, liralərin və sinclərin müşayəti ilə təqdis edildi. 55 Bütün xalq üzüstə düşüb səcdə etdi və onlara uğur qazandıran Göylərə alqış etdilər. 56 Qurbangahın təqdis edilməsini səkkiz gün qeyd etdilər, fərəhlə yandırma qurbanları təqdim etdilər, xilas və şükür qurbanı gətirdilər. 57 Məbədin ön hissəsini qızıl taclarla və qalxanlarla bəzədilər, darvazalarla kahin otaqlarını bərpa etdilər və ora qapılar qoydular. 58 Xalq çox böyük fərəh içində idi və bütperəstlərin onlara həqarət etməsinə son qoyulmuşdu. 59 Onda Yəhuda, onun qardaşları və bütün İsrail camaatı qərar verdilər ki, qurbangahın təqdis günləri hər il həmin mövsümdə Kislev ayının iyirmi beşindən başlayaraq səkkiz gün ərzində fərəh və sevinclə qeyd edilsin. 60 Elə həmin vaxt Yəhudilər Sion dağının ətrafında hündür divarlar və möhkəm qüllələr tikdilər ki, bütperəstlər nə vaxtsa gəlib müqəddəs şeyləri onları əvvəl etdikləri kimi tapdaq altına salmasınlar. 61 Yəhuda oraya dağı qoruyacaq qoşun yerləşdirdi və dağın qorunması məqsədi ilə Bet-Suru da möhkəmləndirdi ki, xalq üçün Edomun qarşısında dayanan bir qala olsun.

5

Edomlular və Ammonlularla müharibə

1 Ətrafdakı millətlər qurbangahın yenidən tikildiyini və əvvəl olduğu kimi məbədin təqdis edildiyini eşidəndə bərk hiddətləndilər. 2 Onlar aralarında yaşayan Yaqub nəslinin övladlarını məhv etmək qərarına gəldilər və bu xalqdan olanları öldürməyə və qovmağa başladılar. 3 Onda Yəhuda Edomda Esav övladları ilə Akrabattene ərazisində döyüşdü, çünki onlar İsraililəri mühasirəyə almışdılar. Yəhuda onları böyük məğlubiyyətə uğradıb zəiflətdi və onlardan qənimət

götürdü. 4 O, Beanlıların etdiyi pisliyi də yada saldı; onlar yollarda pusqu qurmaqla xalqı tora və tələyə salırdılar. 5 Onlar onun önündə qüllələrdə qapanıb qalsalar da, Yəhuda onların üzərinə qoşun çəkdi, onlara lənət edib qüllələrinə od vuraraq orada olan bütün adamlarla birgə yandırdı. 6 Sonra o, Ammonluların üzərinə getdi və Timoteyin başçılıq etdiyi güclü qüvvə və böyük kütlə ilə qarşılaşdı. 7 Onlarla çoxlu döyüşlər apardı, düşmənlər onun qarşısında məğlub oldular və onlara zərbə vurdu. 8 Yəhuda Yazeri və onun ətrafındakı kəndləri ələ keçirdikdən sonra Yəhudeyaya qayıtdı.

Qalileya və Gileadda döyüşlərin başlanması

9 Gileaddakı bütperəstlər onların ərazisində yaşayan İsraililəri məhv etmək üçün toplaşdılar. Amma İsraililər Datema qalasına qaçdılar. 10 Onlar Yəhuda və onun qardaşlarına məktub göndərərək yazdılar: «Ətrafımızdakı bütperəstlər bizi məhv etmək üçün toplaşblar. 11 Hücum edib qaçdığımız qalanı ələ keçirməyə hazırlaşır. Qoşunlarına Timotey başçılıq edir. 12 İndi isə gəlib bizi onların əlindən qurtar, çünki çox adamımız qırıldı. 13 Tovda yaşayan bütün soydaşlarımız öldürüldü, onların qadınları və uşaqlar əsir aparıldı, əmlakları qənimət aparıldı; təxminən min nəfər adamı öldürdülər». 14 Bu məktub hələ oxunarkən, budur, Qalileyadan başqa qasidlər geyimləri cırılmış halda bu xəbərlə gələrək 15 dedilər: «Ptolemaida, Sur, Sidon və Qalileyadakı bütün yadellilər əleyhimizə birləşdilər ki, bizi məhv etsinlər!» 16 Yəhuda və xalq bu sözləri eşidəndə böyük məşvərət şurasına toplaşdılar ki, fəlakətə uğrayan və düşmənin hücumuna məruz qalan soydaşları üçün nə edə

bilərlər. 17 Onda Yəhuda qardaşı Şimona dedi: «Özünə adamlar seç və gedib Qalileyada olan soydaşlarını qurtar. Mən isə qardaşım Yonatanla birlikdə Gileada gedəcəyəm». 18 Zəkəriyyə oğlu Yusifi və Azariyanı xalqın başçısı edərək qoşunun qalan hissəsi ilə birgə Yəhudeyanı qorumaq üçün getdi. 19 Onlara əmr edib dedi: «Bu xalqı idarə edin, amma biz qayıdana qədər bütperəstlərlə döyüşə girməyin». 20 Şimona Qalileyaya yürüş üçün üç min, Yəhudaya isə Gileada getmək üçün səkkiz min adam ayrıldı.

Qalileya və Gilead döyüşləri

21 Şimon Qalileyaya getdi, bütperəstlərlə çoxlu döyüşlər apardı və onları darmadağın etdi. 22 Onları Ptolemaida darvazasına qədər təqib etdi, bütperəstlərdən üç minə qədər adam həlak oldu və onlardan qənimət götürdü. 23 Həmçinin o, Qalileya və Arbattada olan Yəhudiləri arvad-uşaqları və hər şeyləri ilə birgə özü ilə götürərək böyük sevinclə Yəhudeyaya gətirdi. 24 Yəhuda Makkabi və qardaşı Yonatan isə İordan çayını keçib üç gün çöllükdə yol getdi. 25 Orada onlara Nabatalılar rast gəldilər, onları sülhlə qəbul etdilər və Gileadda soydaşlarının başına gələnləri onlara bildirdilər. 26 Nabatalıların söylədiyinə görə, Yəhudilərin çoxu Bosrada, Bosorda, Alemada, Xasfoda, Makeddə və Karnayimdə mühasirədədir; bunların hamısı qalalı, böyük şəhərlərdir. 27 Gileadın qalan şəhərlərində də mühasirədə olanlar var. Düşmən sabaha təyin edib ki, qalalara hücum edərək onları ələ keçirsin və bir gündə adamların hamısını məhv etsin. 28 Yəhuda öz qoşunu ilə təcili çöllük yolundan Bosraya geri döndü və şəhəri ələ keçirdi. Bütün kişiləri qılıncdan keçirdi, onlardan qalan bütün

qəniməti götürdü və şəhərə od vurub yandırdı. 29 Gecə oranı tərk edib qalaya çatana qədər getdilər. 30 Səhər açılarda başlarını qaldırıb gördülər ki, budur, sayı-hesabı olmayan çoxsaylı kütlə qalanı ələ keçirmək üçün nərdivanlar və döyüş qurğuları qaldırır və içəridəkilərə hücum edir. 31 Yəhuda döyüşün başladığını, şəhərdəki harayın boru səsləri və döyüş nərələri ilə göylərə yüksəldiyini görəndə 32 qoşunundakı adamlara dedi: «Bu gün soydaşlarımız naminə döyüşün». 33 O, üç dəstə ilə düşmənin arxasına keçdi şeypur çaldılar uca səsle dua etdilər. 34 Timoteyin qoşunu Makkabini tanıyıb onun önündən qaçdı. Makkabi onları böyük məğlubiyyətə uğratdı; o gün onlardan səkkiz minə qədər adam həlak oldu. 35 Sonra Alemaya tərəf istiqamətləndi, şəhərlə döyüşə başlayıb onu ələ keçirdi, bütün kişiləri öldürdü, onlardan qənimət götürdü və şəhərə od vurub yandırdı. 36 Oradan çıxıb Xasfonu, Makedi, Bosoru və Gileadın qalan şəhərlərini ələ keçirdi. 37 Bütün bu hadisələrdən sonra Timotey başqa bir qoşun topladı və Rafonun önündə, vadinin o biri tərəfində ordugah qurdu. 38 Yəhuda ordugahı gözdən keçirmək üçün adamlar göndərdi. Onlar xəbər çatdırıb dedilər: «Ətrafımızdakı bütün büt-pərəstlər onun yanına toplaşmışlar; olduqca çoxlu bir qoşundur. 39 Özlərinə dəstək vermək üçün Ərəbləri muzdla tutublar. Çayın o biri tərəfində ordugah qurublar və sənə qarşı döyüşə çıxmağa hazır vəziyyətdədirlər». Onda Yəhuda onlarla qarşılaşmaq üçün irəlilədi. 40 Yəhuda və onun qoşunu bulağa yaxınlaşanda Timotey öz qoşun başçılıqlarına dedi: «Suyu birinci o keçsə, biz onun qabağında dayana bilməyəcəyik, çünki bizə üstün gəlməyi bacaracaq. 41 Amma cəsarət etməyib çayın o biri tərəfində ordugah qursa, onda biz onun

olduğu tərəfə keçərək ona üstün gələcəyik». 42 Yəhuda çay axınına yaxınlaşanda çay boyunca xalqın mirzələrini qoydu və onlara əmr edib dedi: «Bir adam da ordugahda qoymayın qalsın, qoy hamı döyüşə getsin». 43 Özü birinci və bütün xalq da onun ardınca düşmənin olduğu tərəfə keçdi. Bütün büt-pərəst məbədinə qaçdılar, onların qarşısında məğlubiyyətə uğradılar, döyüş silahlarını tullayıb Karnayimdə olan bütlərə təqdis olunmuş sahələrə qaçdılar. 44 Yəhudilər əvvəlcə şəhəri ələ keçirdilər, sonra büt-xanaları orada olanlarla birlikdə yandırdılar. Beləcə Karnayim darmadağın oldu. Düşmən daha Yəhudaya qarşı çıxa bilmədi. 45 Sonra Yəhuda Gileadda olan yüksək təbəqədən aşağı təbəqəyə qədər bütün İsraililəri arvad-uşaqları və əmlakları ilə birlikdə topladı; olduqca böyük bir kütlə Yəhudeya torpağına getmək üçün hazır oldu. 46 Onlar Efrona gəlib çatdılar. O, yolun üstündə olduqca möhkəmləndirilmiş böyük bir şəhər idi; ondan nə sağa, nə də sola yan keçmək mümkün idi, yalnız onun ortasından keçmək olardı. 47 Amma şəhərdəkilər orada qapanıb darvazaların qabağına daş yığmışdılar. 48 Yəhuda sülh təklifi ilə onlara xəbər göndərdi: «Biz sizin torpağınızdan keçib öz torpağımıza gedirik. Heç kəs sizə pislik etməyəcək, yalnız ayağımız torpağınıza dəyəcək». Amma onlar darvazaları açmaqdan imtina etdilər. 49 Onda Yəhuda qoşunun arasında elan etməyi əmr etdi ki, hər kəs öz yerində sıraya dursun. 50 Döyüşçülər sıraya durdular. Yəhuda bütün gündüz və gecə boyu şəhərə qarşı döyüşdü və şəhər ona təslim oldu. 51 Bütün kişiləri qılıncdan keçirdi, şəhəri yerlə yeksan etdi, onlardan qənimət götürdü və cəsədlərin üzəri ilə şəhəri keçib-getdi. 52 Sonra Yəhudilər

İordan çayını keçərək Bet-Şeanın qarşısındakı böyük düzənliyə gəldilər. 53 Yəhuda arxada qalanları toplayır və bütün yol boyu xalqı ruhlandırır; ta ki onlar Yəhudeya torpağına gəlib çatdılar. 54 Onlar fərəh və sevinc içində Sion dağına qalxdılar və yandırma qurbanları təqdim etdilər, salamatlıqla qayıdana qədər heç bir itki vermədilər.

Yamniyada vəziyyətin məğlubiyyəti

55 Yəhuda və Yonatan Gileadda olan vaxt, qardaşı Şimon da Qalileyada Ptolemaidanın qarşısında ikən 56 qoşun başçıları Zəkəriyyə oğlu Yusif və Azarya onların igidliyini və döyüşdəki uğurlarını eşidib 57 dedilər: «Qoy biz də məşhur olmaq üçün gedib ətrafımızdakı bütprəstlərlə müharibə edək». 58 Onlar ixtiyarlarında olan qoşuna bunu əmr etdilər və Yamniyanın üzərinə getdilər. 59 Amma Qorqiya və onun adamları döyüşdə onlarla qarşılaşmaq üçün şəhərdən çıxdılar. 60 Yusiflə Azarya məğlub oldular və Yəhudeyanın sərhədlərinə qədər düşmənlər tərəfindən təqib olundular. O gün İsrail xalqından iki minə qədər adam həlak oldu. 61 Xalq arasında böyük qarışıqlıq yarandı, çünki onlar igidlik etmək istəyərək Yəhuda və onun qardaşlarına qulaq asmamışdılar. 62 Belə ki onlar öhdələrinə İsraili xilas etmək vəzifəsi qoyulan nəsildən deyildilər. 63 Amma cəsur Yəhuda və onun qardaşları bütün İsrailin və adlarının eşidildiyi bütün millətlərin arasında çox böyük şöhrət qazandılar. 64 Adamlar onları alqışlamaq üçün ətraflarına toplaşdılar.

Edom və Filişt ölkəsində əldə edilən uğurlar

65 Yəhuda və onun qardaşları yola çıxıb cənub torpağında olan Esav övladları ilə döyüşdülər. O, Xevrona və ətrafındakı

kəndlərə zərbə vurdu, onun qalalarını dağıtdı və ətrafındakı qüllələri yandırdı. 66 Sonra çıxıb qonşuluqdakı yadellilərin torpağına getdi və Marisadan keçdi. 67 Həmin gün döyüşdə kahinlər həlak oldular; onlar igidlik etmək istəyərək ehtiyatsızlıqla döyüşə çıxmışdılar. 68 Yəhuda qonşuluqdakı yadellilərin torpağı olan Azota yönəldi. Onların qurbangahlarını dağıtdı, allahlarının oyma bütələrinə od vurub yandırdı, şəhərlərindən qənimət ələ keçirdi və Yəhudeya torpağına qayıtdı.

6

Padşah Antiox Epifanın sonu

1 Bu arada padşah Antiox yuxarı ölkələri keçirdi. O eşitdi ki, Fars ölkəsində Elimais adlı var-dövləti, qızıl-gümüşü ilə məşhur olan bir şəhər var; 2 orada da olduqca zəngin bir məbəd var və onun içərisində Yunanlar üzərində ilk olaraq padşahlıq etmiş Makedoniya padşahı Filip oğlu İsgəndərin qoyub getdiyi qızıl örtüklər, döş zirehləri və silahlar var. 3 Antiox gəlib şəhəri ələ keçirərək qarət etmək istədi, amma bacarmadı, çünki şəhər sakinləri onun məqsədindən xəbər tutdular. 4 Ona müqavimət göstərib döyüşdülər və o qaçmağa üz qoyub böyük dilxorçuluqla oradan Babilə qayıtmaq üçün yola düşdü. 5 Onda bir adam Fars ölkəsinə onun yanına bu xəbərlə gəldi ki, Yəhuda torpağına yürüş edən qoşunlar qaçmağa üz qoyublar; 6 Lisiyanın güclü bir qoşunun başında yürüş etməsi, Yəhudilərin qarşısından dönüb qaçması, onların isə darmadağın etdikləri qoşunlardan aldıkları silah, qoşun və çoxlu qənimətlərlə daha da güclənməsi, 7 padşahın Yerusəlimdəki qurbangahın üzərində dikəltdiyi iyərənc şeyi Yəhudilərin dağıtması, onların əvvəlki kimi məbədi hündür divarlarla əhatə

etməsi, ətraf şəhər olan Bet-Suru da möhkəmləndirmələri ona bildirildi. 8 Padşah bu sözləri eşidəndə heyrətə düşüb sarsıldı. Yatağa düşüb kədər üzündən zəifliyə düşər oldu, çünki işlər onun istədiyi kimi getməmişdi. 9 Bir xeyli gün belə qaldı, böyük kədər hər dəfə onda təkrarlanırdı. O düşündü ki, artıq ölür. 10 Bütün dostlarını çağıraraq dedi: «Gözlərimə yuxu getmir və ürəyim təlaşla dolub. 11 Ürəyimdə dedim: mən necə bir bəlaya düşdüm, indi içində olduğum böyük təlatümə uğradım! Mən ki xeyirxah idim və hakimiyyətdə olarkən sevilirdim. 12 Amma indi Yerusəlimdə etdiyim pisliyi xatırlayıram; oradakı bütün qızıl-gümüş qabları qənimət apardım, nahaq yerə Yəhuda sakinlərini qırmaq üçün qoşun göndərdim. 13 Bilirəm ki, bu səbəbdən bu bəlaya düşər oldum və budur, böyük kədər içində qürbət yerdə ölürəm». 14 Sonra o, öz dostlarından biri olan Filipi çağıraraq onu bütün padşahlığın idarəçisi təyin etdi. 15 Tacını, şahlıq libasını və möhür üzünü ona verdi. Oğlu Antioxun tərbiyə alaraq padşahlığa hazırlanmasına qərar verdi. 16 Yüz qırx doqquzuncu ildə padşah Antiox öldü. 17 Lisiya padşahın öldüyünü biləndə oğlu Antioxu onun yerinə taxta çıxardı; ona cavanlığından bəri tərbiyə verirdi. Lisiya ona Evpator adını verdi.

Yəhuda Makkabinin Yerusəlimdəki iç qalanı mühasirəyə alması

18 Bu arada iç qalada olan adamlar məbədin ətrafındakı İsraililəri sıxıntı altında saxlayırdılar. Onlara hər fürsətdə pislik etməyə səy edir və bütpərəstlərə dəstək olurdular. 19 Yəhuda onları yox etməyi qərara aldı və onları mühasirəyə almaq üçün bütün xalqı çağıraraq. 20 Yəhudilər toplaşaraq onları mühasirəyə aldılar; bu, yüz əllinci ildə oldu. Onlar atıcı

alətlər üçün mövqelər və döyüş qurğuları hazırladılar. 21 Amma mühasirədə olanların bir hissəsi oradan çıxdı. İsraildən bəzi dinsizlər də onlara qoşuldular. 22 Onlar padşahın yanına gedib dedilər: «Nə vaxta qədər ədaləti icra edib soydaşlarımızın qisasını almayacaqsan? 23 Atanıza xidmət etdiyimizə, onun göstərişlərinə riayət etdiyimizə və əmrlərinə əməl etdiyimizə görə çox şadiq. 24 İç qalanı bizim xalqımızın övladları mühasirəyə alıblar. Onlar bizi yad sayır və aramızdan tapdıqları adamları öldürür və mirasımızı qarət edirlər. 25 Onlar yalnız bizə deyil, həm də özlərinə aid bütün ərazilərə əl atırlar. 26 Budur, onlar bu gün Yerusəlimdəki iç qalanı ələ keçirmək üçün mühasirəyə alıblar, məbədi və Bet-Suru isə möhkəmləndiriblər. 27 Əgər cəld onların qabağını almasan, daha böyük işlər edəcəklər və onda sən daha onları saxlamağı bacarmayacaqsan».

Antiox Evpatorun və Lisiyanın döyüşə getməsi

28 Padşah bunları eşidəndə qəzəbləndi, bütün dostlarını, qoşun başçılarını və süvari başçılarını topladı. 29 Başqa padşahlıqlardan və dənizlərdəki adalardan muzdlu əsgərlər onun yanına gəldilər. 30 Onun qoşununun sayı yüz min piyada, iyirmi min süvari və döyüş təlimi almış otuz iki fildən ibarət idi. 31 Edomun içindən keçib Bet-Suru mühasirəyə aldılar. Uzun müddət döyüşdülər və döyüş qurğuları hazırladılar. Amma mühasirədəkilər çıxaraq onlara od vurub yandırdılar və igidliklə döyüşdülər. 32 Bundan sonra Yəhuda iç qaladan çəkildi və padşahın ordugahının qarşısında Bet-Zaxaryada ordugah qurdu. 33 Padşah da səhər erkən qalxıb tələsik qoşunu ilə birgə Bet-Zaxaryaya gedən yolla irəlilədi. Qoşunlar döyüşə hazırlaşaraq boruları

çaldılar. 34 Filləri döyüşə təşviq etmək üçün onlara üzüm və tut şirəsi göstərildi. 35 Bu heyvanları dəstələrə ayırdılar. Hər filin ətrafına halqalı zireh geymiş və başlarına tunc dəbilqə qoymuş min əsgər yerləşdirdilər, bundan başqa, hər filə beş yüz seçmə süvari təyin olunmuşdu. 36 Döyüşçülər qabaqca fillərin olduğu yerdə hazır olurdular, onların yanından çəkilməyərək getdikləri yerə gedirdilər. 37 Hər heyvanın üstündə onu örtən möhkəm taxta qüllə var idi və onun üzəri qoşqu ilə dövrələnmişdi. Bunlardan hər birində də dörd güclü adam var idi ki, bunların üzərində döyüşürdülər, həmçinin hər filin Hindli sürücüsü vardı. 38 Qalan süvarilər isə qoşunun hər iki cinahında – o tərəf-bu tərəfdə yerləşdirilmişdilər; onlar işarə verməli və döyüş sıralarını möhkəmləndirməli idilər. 39 Günəşin işığı qızıl və tunc qalxanlarda parlayanda bunlardan dağlar da parıldadı və odlu çıraqlar kimi işıq saçdı. 40 Padşah qoşununun bir hissəsi dağların üzərinə, o biri hissəsi isə vadiyə yayılmışdı. Onlar inamla və nizamla irəliləyirdilər. 41 Çoxlu kütlənin səs-küyünü, böyük qoşunun yürüşünü, əsləhələrin toqquşmasını eşidən hər kəs lərzəyə düşürdü, çünki qoşun çox böyük və güclü idi. 42 Yəhuda və onun qoşunu döyüşmək üçün meydana girdi və padşah qoşunundan altı yüz nəfər həlak oldu. 43 Avaran adlanan Eleazar fillərdən birinin padşah zirehi ilə örtüldüyünü və başqalarından üstün olduğunu görəndə padşahın onun üzərində olduğunu zənn etdi. 44 Xalqının xilasını naminə o, özünü fəda etdi və özünə əbədi bir ad qazandı. 45 Cəsarətlə filin üzərinə, sıranın ortasına hücum etdi; sağa-sola ölüm saçdı və düşmən onun qabağından o tərəf-bu tərəfə dağıldı. 46 O, filin altına atıldı, altdan ona qılıncla zərbə vurub onu öldürdü. Fil yerə,

onun üstünə yıxıldı və o da öldü. 47 Yəhudilər padşahın gücünü və qoşununun qüvvəsini görüb onların qabağından geri çəkildilər.

Bet-Surun alınması və Suriyalıların Sion dağına mühasirəyə alması

48 Padşah qoşunu isə onlarla qarşılaşmaq üçün Yerusəlimə irəlilədi. Padşah Yəhudeyada və Sion dağında ordugah qurdu. 49 O, Bet-Surda olanlarla sülh bağladı. Onlar şəhərdən çıxdılar, çünki orada mühasirəyə oturmaq üçün ərzaqları yox idi, belə ki o il torpağın dinclik ili idi. 50 Padşah Bet-Suru ələ keçirdi və oranı qorumaq üçün orada bir keşikçi dəstəsi qoydu. 51 Xeyli müddət məbədin qarşısında ordugah qurdu və orada atıcı alətlər üçün mövqelər, döyüş qurğuları, od və daş mancaqları, ox atmaq üçün alətlər və sapandlar qoydu. 52 Lakin Yəhudilər də onların döyüş qurğularının qarşısında qurğular hazırladılar və uzun müddət döyüşdülər. 53 Amma anbarlarında ərzaqları yox idi, çünki yeddinci il idi və bütperəstlərdən Yəhudeyaya qaçıb qurtulanlar qalan ərzaq ehtiyatlarını yeyib qurtarmışdılar. 54 Məbədin yanında az miqdarda adam qalmışdı, çünki aclıq onlara üstün gəlirdi. Hər kəs öz yerinə dağıldı.

Padşah Yəhudilərə din azadlığı verir

55 Bu arada Lisiya eşitdi ki, padşah Antiox Epifan hələ sağ olarkən oğlu Antiox Evpatoru padşah olmaq üçün tərbiyə etməyə təyin etdiyi Filip 56 Fars və Midiyadan geri qayıdıb və padşahla gedən qoşun da onunla birlikdədir. O, idarəçiliyi öz əlinə almağa cəhd edir. 57 Buna görə də Lisiya tələsdi, çıxıb getməyə razılıq verdi və padşaha, qoşunun rəhbərlərinə və adamlara dedi: «Biz gündən-günə

zəifləyirik, ərzağımız azalır, mühasirəyə aldığımız yer möhkəmdir, eyni zamanda, padşahlığın işləri də bizim üzərimizdədir. 58 İndi bu adamlarla razılığa gəlib onlarla və onların bütün milləti ilə sülh bağlayaq. 59 İxtiyar verək ki, əvvəlki kimi öz qanunlarına riayət edə bilsinlər, çünki bizim ləğv etdiyimiz qanunlarından ötrü onlar qəzəbləniblər və bütün bunları ediblər». 60 Padşah və başçılar bu sözü bəyəndilər və Lisiya Yəhudilərə sülh təklifi göndərdi, onlar da bunu qəbul etdilər. 61 Padşah və başçılar onlara and içdilər. Bundan sonra Yəhudilər qaladan çıxdılar. 62 Sonra padşah Sion dağına ayaq basdı. Amma o yerin istehkamlarını nəzərdən keçirincə verdiyi andı pozdu və ətrafda olan divarın dağıdılmasını əmr etdi. 63 Sonra təcili yola düşüb Antakyaya qayıtdı və Filipin şəhərdə ağalıq etdiyini gördü. Padşah onunla döyüşə girdi və zorla şəhəri ələ keçirdi.

7

Dimitri padşah olur

1 Yüz əlli birinci ildə Selevk oğlu Dimitri Romadan çıxıb getdi və az adamla bir dənizsahili şəhərə gəlib orada padşah oldu. 2 O, atalarının sarayına daxil olanda qoşun Antioxla Lisiyanı onun yanına gətirmək üçün tutdu. 3 O, bu işi biləndə dedi: «Onların üzünü mənə göstərməyin». 4 Onda qoşun onları öldürdü və Dimitri öz padşahlığında taxta çıxdı. 5 İsrail arasında qanundan dönən və dinsiz bütün adamlar onun yanına gəldilər; baş kahin olmaq istəyən Alkim onların başında idi. 6 Onlar padşahın önündə xalqı ittiham edərək dedilər: «Yəhuda və onun qardaşları sənin bütün dostlarını öldürdülər, bizi də öz torpağımızdan qovdular. 7 İndi inandığın bir adamı göndər; qoy o gedib onların bizə və padşahın ölkəsinə gətirdikləri bütün

viranəliyi görsün, onları və onlara kömək edənlərin hamısını cəzalandırsın». 8 Padşah öz dostları arasından Fərat çayının qərb sahilindəki ərazini idarə edən Bakxidi seçdi; o, padşahlıqda böyük adam idi və padşaha sadıq idi. 9 Onu baş kahin təyin etdiyi dinsiz Alkimlə birlikdə göndərdi və İsraililərdən qisas alınmasını ona əmr etdi 10 Onlar yola düşüb çoxsaylı qoşunla Yəhudeya torpağına gəldilər. Bakxid Yəhuda və onun qardaşlarına xəbər göndərüb hiylə ilə sülh təklif etdi. 11 Onlar isə qarşı tərəfin bu sözlərinə əhəmiyyət vermədilər, çünki çoxsaylı bir qoşunla gəldiklərini gördülər. 12 Bununla belə, ilahiyyatçılardan ibarət bir şura Alkimlə Bakxidin qarşısına topladı ki, ədalətli bir razılığa gəlsinlər. 13 İsraililər arasında qarşı tərəfdən sülh gözləyənlərin birincisi Hasideylər oldu. 14 Çünki düşünürdülər: «Harun nəslindən olan bir kahin qoşunla birlikdə gəlib, o, bizə pislik etməz». 15 Alkim sülhsevər sözlərlə onlara and içib dedi: «Biz nə sizə, nə də dostlarınıza pislik etmək istəyirik». 16 Onlar da ona inandılar, amma Alkim onlardan altmış adamı tutub bir gündə öldürdü. Necə ki Kəlamda yazılmışdır: 17 «Sənin möminlərinin cəsədləri səpələnib, Yerusəlimin ətrafında qanları axıdılıb, Onları dəfn edən bir kəs yoxdur». 18 Bütün xalq onların üzündən qorxu və lərzəyə düşdü, belə ki dedilər: «Onlarda nə düzlük, nə də ədalət var, çünki razılığı və içdikləri andı pozdular». 19 Onda Bakxid Yerusəlimdən çıxıb Bet-Saitdə ordugah qurdu. O, adam göndərüb ondan qaçan adamların çoxunu və xalqdan bəzilərini tutub böyük bir quyuda öldürdü. 20 Sonra Alkimi ölkənin idarəçiliyinə təyin etdi və ona kömək olması üçün onunla birgə bir qoşun qoydu. Bakxid padşahın yanına

yollandı. 21 Alkim isə baş kahin olmaq üçün mübarizə aparırdı. 22 Onun yanına öz xalqını həyəcana salan bütün adamlar toplaşmışdılar. Onlar Yəhuda torpağını ələ keçirib İsraildə böyük viranəlik yaratmışdılar. 23 Yəhuda Alkimin öz tərəfdarları ilə birgə İsraililərə bütprəstlərdən də artıq etdiyi bütün pisliyi gördü. 24 O, bütün Yəhudeya ərazisi boyunca gəzərək düşmən tərəfə keçən adamlardan qisas aldı və onların ölkəyə daxil olmasının qabağı alındı. 25 Alkim isə Yəhuda və onun tərəfdarlarının gücləndiyini görəndə anladı ki, onlara müqavimət göstərməyə qadir deyil. Padşahın yanına qayıdaraq onlara qarşı sərt ittiham irəli sürdü.

Nikanor Yəhudeyada

26 Onda padşah öz şöhrətli qoşun başçılarından biri, İsrailə nifrət və düşmənçilik münasibəti bəsləyən Nikanoru göndərərək bu xalqı məhv etməyi ona əmr etdi. 27 Nikanor Yerusəlimə çoxsaylı bir qoşunla gələrək Yəhuda və onun qardaşlarına xəbər göndərərək hiylə ilə sülhsevər sözlər danışdı. 28 O dedi: «Qoy bizim aramızda müharibə olmasın, mən sizinlə sülh içində görüşmək üçün az adamla gələcəyəm». 29 O, Yəhudanın yanına gəldi və onlar bir-birlərini sülhlə salamladılar. Amma düşmənlər Yəhudanı tutmaq üçün hazır durmuşdular. 30 Yəhudaya Nikanorun onun yanına hiylə ilə gəldiyi məlum oldu, buna görə də təşvişə düşdü və daha onunla görüşmək istəmədi. 31 Nikanor niyyətinin ona aşkar olduğunu biləndə Xafarsalama yaxınlığında Yəhuda ilə döyüşmək üçün qarşılaşdı. 32 Nikanorun yanında olanlardan beş yüzə qədər adam həlak oldu, qalanları isə Davud şəhərinə qaçdılar.

Məbədə qarşı hədə-qorxu

33 Bu hadisələrdən sonra Nikanor Sion dağına qalxdı. Kahinlərdən və xalqın ağsaqqallarından bəzisi məbəddən çıxdılar ki, onu sülhlə salamlasınlar və padşah üçün təqdim edilən yandırma qurbanlarını ona göstərsinlər. 34 Amma Nikanor lağa qoyub onlara güldü, onları murdarladı və təkəbbürlə danışdı. 35 And içib qəzəblə dedi: «Əgər indi Yəhuda və onun qoşunu mənə təslim edilməsə, mən sülhlə geri qayıdan kimi bu evə od vuracağam!» Sonra böyük qəzəb içində oranı tərk etdi. 36 Onda kahinlər içəri girərək qurbangahın və məbədin önündə durub ağladılar və dedilər: 37 «Sən, ya Rəbb, bu evi seçdin ki, Sənin adın onun üzərində çağırılsın, o, dua evi və xalqın təmənnə yeri olsun. 38 Bu adamdan və onun qoşunundan qisas al, qoy qılıncdan keçirilsinlər. Küfrlərini xatırla və onlara möhlət vermə».

Adasada Nikanorun məğlub olması

39 Nikanor Yerusəlimdən çıxıb Bet-Horonda ordugah qurdu. Orada Suriya qoşunu da onunla rastlaşdı. 40 Yəhuda isə üç min nəfər adamı ilə Adasada ordugah qurdu. Yəhuda dua edib dedi: 41 «Ya Rəbb, Aşşur padşahı tərəfindən göndərilən adamlar küfr söyləyəndə Sənin mələyin onlardan yüz səksən beş min adamı həlak etdi. 42 Bu gün də bu qoşunu bizim önümüzə darmadağın et, başqaları da bilsinlər ki, bu adam Sənin məbədini təhqir etdi. Onu pis əməlinə görə mühakimə et». 43 Adar ayının on üçündə qoşunlar döyüşə girdi. Nikanorun qoşunu darmadağın oldu və döyüşdə birinci ölən o oldu. 44 Qoşunu isə Nikanorun öldüyünü görəndə əsləhələrini atıb qaçmağa üz qoydu. 45 Yəhudilər onları bütün gün boyu Adasadan Qaseraya girdiklərinə qədər təqib etdilər. Onların arxasınca signal

borularını çaldılar. 46 Adamlar Yəhudəyanın bütün ətraf kəndlərindən çıxıb onlara yandan hücum edirdilər. Onlar təqib edənlərə tərəf dönərkən hamısı qılıncdan keçirildi, bir nəfər də sağ buraxılmadı. 47 Yəhudilər onlardan qənimət və qarət etdikləri şeyləri götürdülər. Nikanorun başını və sağ əlini kəsdilər; o, bu əlini təkəbbürlə uzatmışdı. Bunlar gətirilib Yerusəlimdə nümayiş olundu. 48 Xalq həddən artıq sevindi və o günü böyük bir şənlik günü kimi qeyd etdi. 49 Hər il Adar ayının on üçündə bu günü bayram etməyi qayda qoydular. 50 Yəhuda torpağı qısa bir müddət sakitlikdə qaldı.

8

Romalıların şöhrəti

1 Yəhuda Romalıların şöhrətini eşidib öyrəndi ki, onlar qüdrətli hərbi qüvvəyə malikdirlər, onlarla bütün ittifaqda olanlara yaxşı münasibət bəsləyirlər, yanlarına gələn hər kəslə dostluq əlaqələri qururlar, çünki qüdrətli hərbi qüvvəyə malikdirlər. 2 Romalıların döyüşləri, Calatyalılara qarşı göstərdikləri igidlikləri və onlara üstün gəlib onlardan xərac almaları barədə Yəhudaya ətraflı danışıldı. 3 Həmçinin İspaniya ölkəsində olan qızıl-gümüş mədənlərini ələ keçirmək üçün orada etdiyi işlər barədə də bildirildi. 4 Bütün yerləri səbat və əzmlə hökmranlıqları altına almışdılar, hərçənd ki bu torpaq onlardan çox uzaqda idi. Eynilə də dünyanın o biri ucundan onların üzərinə gələn padşahları darmadağın edib böyük məğlubiyyətə uğratmışdılar, digərləri isə onlara hər il xərac verirlər. 5 Həmçinin Filip, Makedoniya padşahı Perseyi və onlara qarşı üsyan edən digərlərini döyüşdə darmadağın edib özlərinə tabe etdirmişdilər. 6 Onlarla yüz iyirmi fil, süvarilər, döyüş arabaları və olduqca

çoxsaylı qoşunla döyüşə çıxan Suriya padşahı Böyük Antiox da onlar tərəfindən darmadağın edilmişdi. 7 Onu diri tutub özünün və ondan sonra padşahlıq edənlərin onlara böyük xərac verməsinə qərar verdilər. Ondən adam girov qoyulması və ərazi güzəşti tələb etdilər. 8 Hindistan ölkəsini, Midiyanı, Lidiyanı və başqa ən yaxşı vilayətlərini əlindən alıb padşah Evmeneyə vermişdilər. 9 Yəhuda bunu da öyrəndi ki, Yunanlar Romalıları məhv etmək qərarına gələndə 10 Romalılar onların niyyətini bilərək üzərlərinə bir sərkərdə göndərüb onlarla döyüşmüşlər. Yunanların çoxu vurularaq yerə sərilmiş, Romalılar onların arvad-uşaqlarını əsir aparmış, onları qarət etmiş, topraqlarını ələ keçirmiş və qalalarını dağıtmışlar; bu günə qədər də onları əsarət altında saxlayırlar. 11 Romalılara nə vaxtsa qarşı çıxan başqa padşahlıqlar və adaları da onlar viran qoyub və əsarət altına alıblar. Lakin öz müttəfiqləri və onlara arxalananlarla dostluq münasibəti saxlayırlar. 12 Onlar yaxında və uzaqda olan padşahları özlərinə tabe etdirmişdilər və onların adını eşidən hər kəs qorxuya düşürdü. 13 Kimə kömək etmək və padşahlığa qoymaq istəsələr, o da padşahlıq edir, kimi də istəsələr, taxtdan salırlar; onlar olduqca yüksəldilər. 14 Bununla belə, onlardan heç kim başına tac qoymur, ya da əzəmətli görünmək üçün al-qırmızı padşah libası geymir. 15 Onlar özlərinə bir məşvərət şurası yaratmışlar və orada hər gün üç yüz iyirmi adam xalqa və onun rifahına dair hər şeyi məsləhət edirlər. 16 Hər il bir nəfərə özləri üzərində rəhbərliyi və bütün ölkələrinin idarəsini etibar edirlər. Hamı bir nəfərə qulaq asır və aralarında nə bir paxıllıq, nə bir qısqançlıq olur.

Yəhudilərlə Romalılar arasında ittifaq

17 Yəhuda Akkos nəslindən Yəhya oğlu Evpolemi və Eleazar oğlu Yasonu seçib onları Romalılarla dostluq və ittifaq bağlamaq üçün Romaya göndərdi; 18 bu məqsədlə ki Romalılar Yunanların onlar üzərində əsarətinə son qoysunlar, çünki Yunan padşahlığının İsraili köləlik əsarətinə saldığını görürlər. 19 Göndərilənlər Romaya gəldilər, yol həddən artıq uzun idi. Onlar məşvərət şurasına daxil olub sözə başlayaraq dedilər: 20 «Yəhuda Makkabi, onun qardaşları və Yəhudi xalqı bizi sizin yanınıza göndərdi ki, bizimlə sizin aranızda ittifaq və sülh yaransın, siz bizi öz müttəfiqlərinizin və dostlarınızın sırasına yazasınız». 21 Bu təklif məşvərət şurasının üzvlərinin xoşuna gəldi. 22 Onlar cavab olaraq tunc lövhələrə yazıb onlara sülh və ittifaqın xatirəsi olmaq üçün bunu Yerusəlimə göndərdilər; bu məktubun surəti budur: 23 «Romalılara və Yəhudi millətinə dənizdə də, quruda da daim uğur olsun! Qoy qılinc və düşmən onlardan uzaq olsun! 24 Əgər əvvəlcə Romaya, yaxud onun hər hansı bir müttəfiqinə qarşı özlərinin hökmranlığı altında ərazidə müharibə baş versə, 25 Yəhudi milləti onların müttəfiqi kimi səmimi qəlbdən hərəkətə keçəcək, o vaxt lazım olanı edəcək, 26 Düşmən tərəfə taxıl, hərbi sursat, pul və gəmi verməyəcək və çətdirməyəcək. Romanın qərarı budur və Yəhudilər öhdəliklərinin əvəzində heç nə almadan yerinə yetirməlidirlər. 27 Eynilə də əvvəlcə Yəhudi millətinə qarşı müharibə baş versə, Romalılar onların müttəfiqi kimi cani dildən hərəkətə keçəcək, o vaxt lazım olanı edəcək. 28 Düşmən olan müttəfiqlərə taxıl, sursat, pul və gəmi verilməyəcək. Romanın qərarı budur və öhdəliklərini yalan olmadan yerinə yetirəcək. 29 Bu müddəalarla

Romalılar Yəhudi əhalisi ilə müqavilə bağladılar. 30 Əgər bu müddələrdən sonra iki tərəfdən hər hansısı buraya nəsə artırıb-əskiltmək istəsə, qoy bunu birgə etsinlər və onların artırıb-əskiltmədiyi şeylərin səlahiyyəti olacaq. 31 Padşah Dimitrinin Yəhudilərə etdiyi pisliklərə gəlincə, ona bu sözləri yazdıq: “Bizim dostumuz və müttəfiqimiz olan Yəhudiləri nə üçün ağır boyunduruq altına salmışsan? 32 Əgər onlar bir də bizə sənin barəndə müraciət etsələr, onların hüququnu müdafiə edəcək və dənizdə də, quruda da səninlə döyüşəcəyik”».

9

Yəhuda Makkabinin ölümü

1 Nikanor və onun qoşununun döyüşdə məhv olduğunu eşidən Dimitri Bakxid və Alkimi ikinci dəfə Yəhuda torpağına göndərdi və qoşununun sağ cinahını da onların sərəncamına verdi. 2 Onlar Gilgala gedən yolla getdilər, Arbeladakı Mesalot qarşısında ordugah qurdular və onu ələ keçirib, orada çoxlu adam qırdılar. 3 Yüz əlli ikinci ilin birinci ayında Yerusəlimin qarşısında ordugah qurdular. 4 Ardından iyirmi min piyada və iki min süvari ilə çıxıb Bereyaya tərəf getdilər. 5 Yəhuda isə üç min seçilmiş adamla birlikdə Elada ordugah qurmuşdu. 6 Düşmən qoşununun nəhəng və çoxsaylı olduğunu görəndə onlar böyük qorxuya düşdülər və çoxu ordugahı tərk etdi. Onlardan yalnız səkkiz yüzdən artıq olmayacaq sayda adam qaldı. 7 Yəhuda qoşununun seyrəkləşdiyini gördü, döyüş onun başının üstünü almışdı; onda əhval-ruhiyyəsi pozuldu, çünki adamları toplamağa vaxtı yox idi. 8 Ruhdan düşmüş halda qalanlara dedi: «Qalxıb düşmənlərimizin üzərinə gedək, bəlkə, onlarla döyüşməyə qadir olduq». 9 Amma onlar onu fikrindən daşındırmağa

çalışıb dedilər: «Biz buna qadir deyilik, indi yalnız canımızı qurtara bilərik. Sonra soydaşlarımızla birlikdə qayıdıb onlarla döyüşərik, indi isə sayımız azdır». 10 Yəhuda isə dedi: «Onlardan qaçmaq qoy məndən uzaq olsun! Əgər vaxtımız çatıbsa, soydaşlarımız uğrunda igidliklə ölək, şərəfimizə ləkə gətirməyək». 11 Düşmən qoşunu ordugahdan çıxıb onlarla üzbəüz durdu; süvarilər iki hissəyə bölündü, qoşunun qabağında sapandçılar, oxatanlar və bütün güclü öndə gedən döyüşçülər gedirdi. Bakxid isə sağ cinahda idi. 12 Hər iki tərəfdən döyüş sıraları birbirinə yaxınlaşdı və borular çalındı. Yəhuda tərəfdən də borular çalındı. 13 Qoşunların səs-küyündən yer lərzəyə gəlirdi. Səhərdən axşama qədər qızgın döyüş oldu. 14 Yəhuda Bakxidin və onun əsas qoşununun sağ tərəfdə olduğunu gördü; onda bütün cəsur döyüşçülər onun ətrafına topladı. 15 Onlar qarşı tərəfin sağ cinahını dağıtdılar və düşmənləri Azot dağına qədər təqib etdilər. 16 Amma sol cinahda olanlar sağ cinahın dağıldığını görəndə dönüb Yəhuda və onun adamlarının dalınca düşdülər ki, arxadan onlara zərbə vursunlar. 17 Ağır döyüş oldu, hər iki tərəfdən çoxlu adam vurularaq yerə sərildi. 18 Yəhuda da həlak oldu və qalanlarsa qaçdılar.

Yəhuda Makkabinin dəfni

19 Yonatan və Şimon qardaşları Yəhudanı götürüb Modində, əcdadlarının məzarlığında dəfn etdilər. 20 Bütün İsrail onun üçün ağlayıb böyük yas tutdu. Onlar uzun müddət matəm saxlayıb dedilər: 21 «İsraili xilas edən qüdrətli insan necə də həlak oldu!» 22 Yəhudaya dair başqa sözlər, onun döyüşləri, göstərdiyi igidliklər və onun əzəməti burada yazılmayıb, çünki bunların sayı olduqca çoxdur.

Yatan Yəonhudilərin rəhbəri olur

23 Yəhudanın ölümündən sonra bütün İsrail ərazisində qanunu tanımayan adamlar peyda oldular və bütün haqsız iş görənlər baş qaldırdılar. 24 O günlərdə olduqca böyük aclıq üz verdi və sakinlər ölkəni boşaldıb onlar tərəfə keçdilər. 25 Bakxid dinsiz adamları seçib onları ölkənin idarəçiliyinə təyin etdi. 26 Bu adamlar Yəhudanın dostlarının yerini arayıb-axtararaq onları Bakxidin önünə gətirirdilər. O da onlardan qisas alır və onlara həqarət edirdi. 27 İsrailə böyük zülm üz verdi; onlar arasında peyğəmbər görünməyəndən bəri belə bir şey olmamışdı. 28 Onda Yəhudanın bütün dostları toplaşdıb Yonatanı dedilər: 29 «Qardaşın Yəhuda öləndən bəri düşmənlərə, Bakxidə və millətimizə nifrət edənlərə qarşı çıxan onun kimi bir nəfər olmadı. 30 Beləcə, bu gün səni seçdik ki, döyüşlərimizi aparmaq üçün onun əvəzinə bizə başçı və rəhbər olasan». 31 O vaxt Yonatan rəhbərliyi qəbul etdi və qardaşı Yəhudanın yerinə keçdi.

Yonatanın təşkil etdiyi yürüşlər

32 Bakxid bunu biləndə Yonatanı öldürmək istədi 33 Amma Yonatan, qardaşı Şimon və bütün onunla birgə olanlar bundan xəbər tutub Tekoa çöllüyünə qaçdılar və Asfar su anbarının yaxınlığında ordugah qurdular. 34 Bakxid şənbə günü bu barədə öyrənərək özü və bütün ordusu İordan çayını keçdi. 35 Yonatan isə qoşun başçısı olan qardaşını dostları olan Nabatalıların yanına göndərərək çoxlu daşınan əmlaklarını yanlarında qoymağı onlardan xahiş etdi. 36 Amma Yambri övladları Medabadan çıxıb Yəhyanı bütün malik olduğu şeylərlə birlikdə tutdular və onları götürüb getdilər. 37 Bu

danışılanlardan sonra Yonatana və onun qardaşı Şimona çatdırdılar ki, Yambri övladları böyük bir toy keçirirlər və Kənanlı bir nüfuzlu əyanın qızını böyük müşayiətlə Nadabatdan gəlin aparırlar. 38 Onda qardaşları Yəhyanın ölümünü yada salaraq qalxıb dağın arxasında gizləndilər. 39 Başlarını qaldırıb gördülər ki, budur, səs-küylə və çoxlu əmlakla bir dəstə gedir. Adaxlı, onun dostları və qardaşları onları qarşılamaq üçün sinclər, musiqiçilər və çoxlu silahla gəlirlər. 40 Onda Yonatanla birlikdə olanlar pusqudan onların üzərinə qalxıb onları öldürdülər. Çoxlu adam vurulub yerə sərildi, qalanları isə dağa qaçdılar və onların bütün qənimətlərini götürdülər. 41 Toy yasa, çalğı ağıya çevrildi. 42 Beləcə, öz qardaşlarının qanına görə qisas aldılar və sonra İordan çayının bataqlıq yerlərinə qayıtdılar.

İordan çayını keçmə

43 Bakxid bu barədə eşidən kimi Şənbə günü böyük bir qoşunla İordan çayının sahillərinə gəldi. 44 Onda Yonatan tərəfdarlarına dedi: «Gəlin qalxıb həyatımız naminə döyüşək, çünki bu gün nə dünən, nə də srağagün olduğu kimidir. 45 Baxın döyüş həm önümüzdən, həm də arxamızdan gəlir, həm bu tərəfdən, həm də o tərəfdən İordan çayının sularıdır, bir yandan bataqlıq və bir yandan meşədir. Yan keçməyə yer yoxdur. 46 İndi isə göylərə fəryad edin ki, düşmənlərimizin əlindən xilas ola biləsiniz». 47 Döyüş başladı. Yonatan Bakxidi öldürmək üçün ona zərbə vurmaq istədi, amma Bakxid ondan geriye tərəf çəkildi. 48 Onda Yonatan və onunla birgə olanlar İordan çayına atılaraq o biri sahilə üzüb keçdilər, amma düşmən onları təqib etmək üçün İordan çayını keçmədi. 49 O gün Bakxid

tərəfdən min nəfərə qədər adam həlak oldu.

Alkimin ölümü

50 Bakxid Yerusəlimə qayıtdı və Yəhudeyada möhkəmləndirilmiş şəhərlər tikdi: Yerixoda, Emmausda, Bet-Xoronda, Bet-Eldə, Timnatda, Faratonda və Tefonda hündür divarları, dəmir barmaglıqlı darvazaları olan qala tikdi. 51 İsrailə düşmənçilik məqsədi ilə oralarda keşikçi dəstəsi qoydu. 52 Həmçinin Bet-Sura və Qazara şəhərlərini, onların içqalalarını möhkəmləndirdi, oralarda qoşun və ərzaq ehtiyatı qoydu. 53 O, ölkənin rəhbərlərinin oğullarını girov götürdü və onları Yerusəlimin içqalasında nəzarətdə saxladı. 54 Yüz əlli üçüncü ilin ikinci ayında Alkim məbədin içəri həyatindəki divarın dağıdılmasını əmr etdi, beləcə, peyğəmbərlərin əməllərini pozmuş oldu. O, divarı dağıtmağa başladı. 55 Amma elə o vaxt Alkimə bəla üz verdi və işinə maneə yarandı. Onun ağzı bağlandı, iflic olub bir söz belə, tələffüz edə bilmədi, öz evinə dair bir göstəriş verə bilmədi. 56 Alkim həmin zaman böyük əzab içində öldü. 57 Bakxid Alkimin öldüyünü görəndə padşahın yanına qayıtdı. Yəhuda torpağı iki il sakitlikdə qaldı.

Bet-Basinin mühasirəsi

58 Onda qanunu tanımayanların hamısı məşvərət edib dedilər: «Budur, Yonatan və tərəfdarları əmin-amanlıqla sakitlik içində yaşayırlar; indi Bakxidi gətirək, qoy bir gecədə onların hamısını tutsun». 59 Gedib Bakxidlə məsləhət etdilər. 60 Bakxid çoxsaylı bir qoşunla yola çıxdı və Yəhudeyada olan bütün müttəfiqlərinə gizlicə məktublar göndərdi ki, onlar Yonatanı və tərəfdarlarını tutsunlar. Amma bunu edə bilmədilər, çünki onların

niyyətlərini bildilər. 61 Yonatan və tərəfdarları ölkənin əhalisi arasında bu şər işə başçılıq edənlərdən əlliyə qədər adamı tutub öldürdülər. 62 Bundan sonra Yonatan, Şimon və onların tərəfdarları çöllükdə olan Bet-Basiyə getdilər, oranın dağıdılmış yerlərini bərpa edib şəhəri möhkəmləndirdilər. 63 Bakxid bunu biləndə bütün qoşununu topladı və Yəhudeyada olan tərəfdarlarına da göstəriş verdi. 64 Sonra irəliləyib Bet-Basini mühasirəyə aldı. Oraya qarşı uzun müddət döyüşdü və döyüş qurğuları hazırladı. 65 Yonatan isə qardaşı Şimonu şəhərdə qoyub özü az sayda əsgərlə ölkəni dolaşmağa getdi. 66 O, Odomera və onun qardaşlarına, Fasironun övladlarına öz çadırlarında ikən zərbə vurdu. Onları qırmağa başladılar və hərbi qüvvə ilə hücumu keçdilər. 67 Onda Şimon və yanındakılar şəhərdən çıxıb döyüş qurğularına od vurdular. 68 Bakxidə qarşı döyüşdülər və o, Yəhudilər tərəfindən darmadağın olundu. Beləcə, onu olduqca məyus etdilər, çünki onun niyyəti və yürüşü nəticəsiz oldu. 69 Bakxid ona bu ölkənin üzərinə getməyi məsləhət görən qanunu tanımayan adamlara olduqca qəzəbləndi, onlardan çoxunu öldürdü və sonra öz torpağına qayıtmağı qərara aldı. 70 Yonatan bunu biləndə ağsaqqalları onun yanına göndərdi ki, onunla sülh müqaviləsi bağlasın və əsirləri geri qaytarsın. 71 Bakxid bu təklifi qəbul etdi, onun sözlərinə əməl etdi və bütün ömrü boyu ona qarşı heç bir pisliyə cəhd etməyəcəyinə and içdi. 72 O, əvvəllər Yəhuda torpağında əsir aldığı adamları ona qaytardı. Oradan çıxıb öz torpağına qayıtdı və onların hüduclarına bir daha gəlmədi. 73 İsrail müharibədən dinclik tapdı. Yonatan Maxmasda sakin oldu. O, xalqa

hakimlik etməyə başladı və İsraildə dinsizləri yox etdi.

10

Aleksandr Epifan Yonatanı baş kahin təyin edir

1 Yüz altmışıncı ildə Antiox Epifanın oğlu Aleksandr yürüş edib Ptolemaidanı ələ keçirdi. Onu qəbul etdilər və orada padşahlıq etməyə başladı. 2 Padşah Dimitri bunu eşidəndə olduqca çoxsaylı bir qoşun toplayıb onunla döyüşdə qarşılaşmaq üçün yola çıxdı. 3 Dimitri Yonatanı sülh təklifi ilə bir məktub göndərdi ki, bundan məqsədi onun vəzifəsini böyütmək idi. 4 Çünki düşündü: «Qoy qabaqca hərəkət edib biz onlarla sülh bağlayaq, yoxsa o, bizə qarşı Aleksandrla sülh bağlayar. 5 Yoxsa ona, qardaşlarına və millətinə qarşı etdiyimiz bütün pislikləri yada salar». 6 O, Yonatanı müttəfiqi olmaq üçün qoşun toplamağa və silah hazırlığı görməyə səlahiyyət verdi. Həmçinin içqalada olan girovların onun ixtiyarına verilməsini istədi. 7 Yonatan Yerusəlimə gəldi, bütün xalqın və içqalada olanların qarşısında məktubu oxudu. 8 Hamı padşahın Yonatanı qoşun toplamaq səlahiyyəti verdiyini eşidəndə böyük qorxuya düşdü. 9 İçqalada olanlar girovları Yonatanın ixtiyarına verdilər, o da onları valideynlərinə qaytardı. 10 Yonatan Yerusəlimdə sakin oldu, şəhəri tikməyə və bərpa etməyə başladı. 11 Bu işin icraçalarına tapşırırdı ki, Sion dağının ətrafında divar tiksinlər; onu istehkam olması üçün dördkunc yönəlmiş daşlardan tiksinlər. Belə də edildi. 12 Onda Bakxidə tikdiyi qalalarda olan yadellilər oralardan qaçdılar. 13 Hər biri bu yeri tərk edib öz torpaqlarına qayıtdı. 14 Yalnız Bet-Surda qanuna və qaydalara dönük çıxan bəzi adamlar qaldılar, çünki bura onlar üçün

sığınacaq yeri idi. 15 Padşah Aleksandr Dimitrinin Yonatanı verdiyi bütün vədlər barədə eşitdi. Eyni zamanda, ona Yonatanın və onun qardaşlarının apardıqları döyüşlər, göstərdikləri igidliklər və keçirdikləri çətinliklər barədə danışıldı. 16 Onda o dedi: «Biz belə bir adam tapa biləcəyikmi? Gəlin onu özümüzdə dost və müttəfiq edək!» 17 Ona məktub yazıb göndərdi ki, orada bu sözlər deyilirdi: 18 «Padşah Aleksandrdan qardaşı Yonatanı salam olsun! 19 Sənin barədə eşitmişik ki, sən böyük qüdrətə malik və bizim dostumuz olmağa layiq bir adamsan. 20 Buna görə də biz bu gün səni öz millətinin baş kahini təyin edirik və sən padşahın dostu adını alırsan. Bizə tərəfdar olub bizimlə dostluq münasibətləri saxlayacaqsan». Padşah Aleksandr Yonatanı al-qırmızı libas və qızıl tac göndərdi. 21 Yonatan yüz altmışıncı ilin yeddinci ayında, Çardaqlar bayramı zamanı müqəddəs kahinlik paltarını geydi. Sonra qoşun toplayıb çoxlu silah hazırlığı gördü.

Dimitridən Yonatanı məktub

22 Dimitri bu xəbəri eşidəndə narahat olub dedi: 23 «Biz nə üçün imkan verdik ki, Aleksandr bizi qabaqlayaraq dəstək üçün Yəhudilərin dostluğunu qazandı? 24 Mən də onlara ruhlandırıcı sözlər, tərif və bəxşiş verəcəyimi yazacağam ki, qoy mənə kömək olsunlar». 25 Onlara bu sözlərlə məktub yazdı: «Padşah Dimitridən Yəhudi millətinə salam olsun! 26 Bizimlə bağladığınız müqaviləyə əməl etdiyinizi, bizimlə dostluq əlaqələrinizi davam etdirdiyinizi və düşmənlərimizin tərəfini tutmadığınızı eşidərək məmnun olduq. 27 İndi də bizə sadıq qalmaqda davam edin, bizim üçün etdiklərinizin əvəzini biz də sizə xeyirxahlıqla ödəyərək. 28 Sizə

çoxlu imtiyazlar verərik və sizə bəxşişlər verərik. 29 Bundan belə, sizə icazə verərək bütün Yəhudiləri vergilərdən, duz rüsumundan və tac üçün qoyulan ödənişdən azad edirəm. 30 Mənim payıma düşən əkin üçün toxumun üçdə birini, ağacların məhsulunun yarı hissəsini bu gündən başlayaraq bundan sonraya qədər Yəhudi torpağından, həmçinin Samariya və Qalileyadan ona birləşdirilmiş üç bölgədən götürməyi ləğv edirəm; bu gündən əbədi dövrə qədər bu, qüvvədədir. 31 Qoy Yerusəlim müqəddəs və azad olsun, bu, onun hüdudlarına, ondabirlərinə və gəlirlərinə də aiddir. 32 Yerusəlimin içqalmasına nəzarət etmək səlahiyyətini də sizə həvalə edirəm, baş kahinə oranı qorumaq üçün özünün seçdiyi adamları orada qoymaq hüququnu verirəm. 33 Padşahlığımın hər yerində Yəhuda torpağından əsir götürülən Yəhudilərdən olan hər kəsi fidyə ödənmədən azadlığa buraxıram. Qoy hamı özü və mal-qarası üçün ödədiyi vergidən azad edilsin. 34 Bütün bayramlar, Şənbə günləri, təzə ay, təyin olunmuş günlər, bayram qabağı və sonrakı üç gün padşahlığımda olan bütün Yəhudilər üçün güzəşt və bağışlama günləri olsun. 35 Kimsənin heç bir işə görə onlara zülm etməyə ya da onları narahat etməyə, ixtiyarı olmayacaq. 36 Qoy Yəhudilərdən otuz min nəfər padşahın qoşunlarına yazılsın. Onlara bütün padşah qoşunlarında olanlara uyğun təminatlar veriləcək. 37 Qoy onlardan bəzisi padşahın böyük qalalarında yerləşdirilsin, onlardan olan adamlara padşahlığın etibar olunan işləri həvalə olunsun. Onların üzərində olanları və başçıları qoy öz aralarından olsun. Padşahın Yəhuda torpağında əmr etdiyi kimi, qoy onlar öz qanunlarına riayət etsinlər. 38 Samariya vilayətindən Yəhudeyaya birləşdirilmiş üç bölgəyə

gəlincə, qoy onlar Yəhudeyaya birləşmiş qalsın və bir idarəçilik hesab olunaraq baş kahinin səlahiyyətindən başqa heç kimə tabe olmasın. 39 Ptolemaidanı ətrafı ilə birlikdə Yerusəlimdəki məbədin məsrəfləri üçün məbədə hədiyyə verirəm. 40 Həmçinin mən sizə mülkiyyətdəki yerlərdən toplanan padşah hesabından hər il on beş min şekel gümüş verirəm. 41 Əvvəlki illərdə idarəçilərin gəlirdən ödəmədiyi yığılıb-qalan bütün pulları onlar bundan sonra məbədin işlərinə verəcəklər. 42 Bundan əlavə, illik hesaba görə, məbədin gəlirindən götürülən beş min şekel gümüş də xidmət işi görən kahinlər üçün buraxılsın. 43 Padşah xəzinəsinə borcu olduğuna və ya başqa səbəblərə görə Yerusəlimdəki məbədə və ya onun bütün ərazisinə qaçıb sığınan hər kəs padşahlığımda özünə məxsus olan hər şeydən azad şəkildə istifadə edə bilər. 44 Məbədin tikilməsi və bərpası işinin xərcləri də padşah hesabından ödəniləcək. 45 Yerusəlim divarlarının tikilməsi və ətrafına istehkam çəkilməsinin xərcləri padşah hesabından ödəniləcək; bu, Yəhudada divarların tikilməsinə də aiddir».

Yonatan Dimitrinin təkliflərini rədd edir

46 Yonatan və xalq bu sözləri dinlədilər, amma onlara inanmadılar və qəbul etmədilər. Çünki Dimitrinin İsrailin başına gətirdiyi böyük bəlaları və onlara hədsiz zülm etdiyini yada saldılar 47 İsgəndərlə müttəfiq oldular, çünki o, ilk olaraq onlara sülh təklifi etmişdi. Onlar daim İsgəndərlə müttəfiq oldular. 48 Padşah İsgəndər çoxlu qoşun yığaraq Dimitriyə qarşı döyüşə hazırlaşdı. 49 İki padşah döyüşə girdi. Dimitrinin qoşunu qaçmağa üz qoydu, Aleksandr onu təqib edib ona üstün gəldi. 50 Döyüş çox gərgin olub günəş batana

qədər davam etdi və Dimitri həmin gün həlak oldu.

Yonatanın sərkərdə və vali təyin edilməsi

51 Bundan sonra Aleksandr Misir padşahı Ptolemeyə qasidlərlə bu xəbəri göndərdi: 52 «Artıq mən öz padşahlığıma qayıtmışam, atalarımın taxtında oturmuşam və ali hakimiyyəti qəbul etmişəm. Dimitrini darmadağın edib ölkəmizə hökmran olmuşam. 53 Mən onunla döyüşə girdim, özü də, qoşunu da bizim tərəfimizdən darmadağın edildi. İndi biz onun padşahlıq taxtında oturmuşuq. 54 İndi aramızda bir dostluq yaradaq. Gəl sən qızını mənə ərə ver, kürəkənin olum və ona da, sənə də layiq olduğun hədiyyələr verərəm». 55 Padşah Ptolemey də belə cavab verdi: «Atalarının torpağına qayıtdığın və onların padşahlıq taxtına oturduğun gün mübarək olsun! 56 Beləcə, yazdığın şeyləri yerinə yetirərəm. Amma sən bir-birimizlə görüşmək üçün Ptolemaidada məni qarşıla. Mən, dediyin kimi, səninlə qohum olaram». 57 Ptolemey qızı Kleopatra ilə birlikdə Misirdən çıxıb Ptolemaidaya gəldi; bu, yüz altmış ikinci ildə oldu. 58 Padşah Aleksandr onu qarşıladı. Ptolemey qızı Kleopatranı ona ərə verdi. Ptolemaidada padşahlara layiq böyük təntənə ilə qızına toy etdi. 59 Sonra Aleksandr Yonatanı yazdı ki, gəlib onunla görüşsün. 60 Yonatan təntənə ilə Ptolemaidaya yola düşdü və gəlib iki padşahla görüşdü. Özlərinə və dostlarına qızıl-gümüş və çoxlu hədiyyələr verdi. Onların rəğbətini qazandı. 61 Bu arada İsraildən satqın və qanuna dönük çıxan bəzi adamlar Yonatanı qarşı ittiham irəli sürmək üçün topladılar, amma padşah onlara diqqət vermədi. 62 Padşah əmr etdi ki, Yonatanın paltarını əynindən çıxarıb

ona al-qırmızı libas geyindirsinlər. Belə də etdilər. 63 Sonra padşah Yonatanı yanında oturtdu və idarəçilərinə dedi: «Onunla birgə şəhərin ortasına çıxıb bəyan edin ki, bu adamı heç kəs hər hansı bir işdə ittiham etməsin və onu hər hansı bir səbəbdən narahat etməsin». 64 Yonatanı ittiham edənlər onun bəyan edilən izzətini və al-qırmızı libasa büründüyünü görəndə hamısı qaçıb dağılışdı. 65 Beləcə, padşah Yonatanı izzətləndirib onu əsas dostlarının siyahısına yazdı, onu sərkərdə və vali təyin etdi. 66 Sonra Yonatan sülh və fərəh içində Yerusəlimə qayıtdı.

Yonatan Apollonini məğlub edir

67 Yüz altmış beşinci ildə Dimitri oğlu Dimitri Kritdən atalarının torpağına gəldi. 68 Padşah İsqəndər bunu eşidəndə çox narahat olub Antakyaya qayıtdı. 69 Dimitri Koyle-Suriya valisi Apollonini qoşun başçısı təyin etdi. Apolloni böyük bir qoşun toplayıb Yamniyanın qarşısında ordugah qurdu və baş kahin Yonatanə xəbər göndərdi: 70 «Yalnız sən bizə qarşı qalxdın, mənə sənə ucbatından kinayə və məzəmmət edildim. Nə üçün sən dağlarda bizim üzərimizdə üstünlüyə malik olasan? 71 Əgər indi sən qoşununa güvənirsənsə, düzənlüyə bizim yanımıza en və orada bir-birimizlə qarşılaşaq. Çünki şəhərlərin qoşunları mənim tərəfimdədir. 72 Mənim və bizə digər kömək edənlərin kim olduğumuzu soruşub öyrənsən, sənə deyərlər ki, bizim qarşımızda davam gətirmək mümkün deyil, çünki sənə ataların öz torpaqlarında iki dəfə məğlubıyyətə uğradılar. 73 İndi də sən düzənlükdə bu qədər süvari əsgərin, bu qədər qoşunun qabağında dura bilməzsən, çünki orada nə bir daş, nə bir qaya, nə də qaçıb-sığınmağa bir yer var». 74 Apolloninin bu sözləri Yonatanə

çatanda onun ruhu hərəkətə gəldi, on min adam seçib, Yerusəlimdən çıxdı. Qardaşı Şimon da ona kömək etmək üçün onunla görüşdü. 75 Yonatan Yafonun qarşısında ordugah qurdu. Amma şəhərin qapılarını onun üzünə bağladılar, çünki Yafoda Apolloninin keşikçi dəstəsi vardı. Amma şəhərə qarşı hücumə keçəndə 76 xalq qorxuya düşərək şəhərin qapılarını açdı və Yonatan Yafoya sahib oldu. 77 Apolloni bu barədə eşidəndə üç min süvari və çoxsaylı qoşun götürüb Azota getdi. Guya oradan keçmək istəyirdi, bununla belə, düzənlüyə tərəf irəlilədi, çünki çoxlu süvarisi var idi və buna güvənirdi. 78 Yonatan da Azota qədər onun arxasınca getdi və qoşunlar döyüşə girdi. 79 Apolloni onların arxasında gizli bir yerdə min süvari qoymuşdu. 80 Amma Yonatan arxadan ona pusqu qurulduğunu bildi. Apolloninin qoşunu Yonatanın qoşununu mühasirəyə alıb səhərdən axşama qədər xalqa ox atdı. 81 Lakin xalq, Yonatanın əmr etdiyi kimi, davam gətirdi və nəhayət, düşmənin süvariləri yoruldular. 82 Onda Şimon öz qoşununu çəkib gətirərək nizami piyada alayı ilə döyüşə girdi, çünki süvarilərin taqəti qalmamışdı. Düşmən onun tərəfindən darmadağın edildi və onlar qaçmağa üz qoydular. 83 Süvarilər düzənlüyə dağılışıb Azota qaçdılar və xilas olmaq üçün öz bütxanaları olan Bet-Daqona girdilər. 84 Amma Yonatan Azota və ətrafındakı şəhərlərə od vurdu və onlardan qənimət götürdü. Daqon məbədinə oraya qaçıb sığınanlarla birlikdə od vurub yandırdı. 85 Qılıncla öldürülən və yandırılan adamların sayı birlikdə səkkiz minə qədər idi. 86 Yonatan oradan yola düşüb Aşkelonun qarşısında ordugah qurdu. Amma şəhər sakinləri böyük ehtiramla onu qarşılamağa çıxdılar. 87 Sonra Yonatan onunla olan adamlarla

birlikdə Yerusəlimə qayıtdı; yanında çoxlu qənimət var idi. 88 Padşah Aleksandr baş verənləri eşidəndə Yonatanı daha da izzətləndirdi. 89 Ona adətən padşahın qohumlarına verilən qızıl toqqa göndərdi. Eqronu və bütün ətrafını onun mülkiyyətinə verdi.

11

Aleksandrın ölümü

1 Bu arada Misir padşahı dəniz sahilindəki qum qədər çoxsaylı qoşun və çoxlu gəmi topladı və Aleksandrın padşahlığını hiylə ilə nəzarət altına alıb öz padşahlığına qatmaq istədi. 2 O, sülhsevər sözlərlə Suriyaya yollandı. Şəhərlərin sakinləri şəhər qapılarını onun üzünə açıb onu qarşılamağa çıxırdılar. Çünki Misir padşahı qaynatası olduğundan padşah Aleksandr tərəfindən onu qarşılamaq əmri verilmişdi. 3 Amma Ptolemey şəhərlərə daxil olanda hər şəhərdə keşikçi dəstəsi qoyurdu. 4 Azota yaxınlaşanda ona yandırılmış Daqon məbədini, Azotu və ətrafının xarabalıqlarını, səpələnmiş və döyüş zamanı yandırılmış cəsədləri göstərdilər, belə ki bunlar onun yolunun üstündə qalaqlanmışdı. 5 Yonatanın şikayət olunaraq onun etdikləri padşaha danışıldı. Amma padşah susdu. 6 Yonatan Yafoya təntənəli şəkildə padşahı qarşılamağa çıxdı. Onlar bir-birlərini salamladılar və orada gecələdilər. 7 Yonatan Elevtera adlanan çaya qədər padşahla birlikdə getdi və sonra Yerusəlimə qayıtdı. 8 Padşah Ptolemey isə Selevkiyaya qədər sahil şəhərlərini dəniz tərəfdən nəzarəti altına aldı və Aleksandrın əleyhinə pis niyyətlər qurdu. 9 Padşah Dimitrinin yanına qasidlərini göndərüb dedi: «Yanıma gəl, aramızda müqavilə bağlayaq. İndi Aleksandrda ərdə olan qızımı sənə verərəm və sən də atanın padşahlığında hökmranlıq edərsən. 10 Ona qızımı verdiyimə peşman

olmuşam, çünki o, məni öldürmək istədi». 11 O, Aleksandra bu şəkildə ittihamlar yağdırdı, çünki onun padşahlığında gözü var idi. 12 Qızını Aleksandrın alıb Dimitriyə ərə verdi. Aleksandrın yad oldu və aralarında açıq düşmənçilik başlandı. 13 Sonra Ptolemey Antakyaya daxil olub başına Suriya tacını qoydu. Artıq başına iki tac – Misir və Suriya tacları qoyurdu. 14 Həmin vaxt padşah Aleksandr Kilikiyada idi, ona görə ki o yerlərin sakinləri üsyan qaldırmışdı. 15 Amma Aleksandr bu barədə eşidəndə döyüşmək üçün Ptolemeyin üzərinə getdi. Onda Ptolemey qoşun çəkib onu güclü hərbi qüvvə ilə qarşıladı və qaçmağa vadar etdi. 16 Aleksandr Ərəbistanda sığınmaq üçün oraya qaçdı, padşah Ptolemey isə təntənə etdi. 17 Ərəb Zavdiel Aleksandrın başını kəsib Ptolemeyə göndərdi. 18 Amma bünün üçüncü günü padşah Ptolemey öldü və qalaların sakinləri oralarda olan Misir qoşununu qırdılar. 19 Beləcə, yüz altmış yeddinci ilində Dimitri padşah oldu.

Dimitri və Yonatan arasında münasibətlər

20 O günlərdə Yonatan Yəhudeyadan adamlar topladı ki, Yerusəlimin içqalasına hücum etsin və onun qarşısında çoxlu döyüş qurgusu hazırladı. 21 Amma öz millətinə nifrət edən və qanuna dönük çıxan bəzi adamlar padşahın yanına gedib ona xəbər verdilər ki, Yonatan içqalanı mühasirəyə alıb. 22 O da bu barədə eşidəndə qəzəbləndi. Eşidən kimi dərhal yığıb Ptolemaidaya yollandı. Yonatan yazdı ki, mühasirəni götürüb təcili Ptolemaidaya onun görüşünə danışmaq aparmaq üçün gəlsin. 23 Amma Yonatan bunu eşidərək mühasirəni davam etdirməyə göstəriş verdi. Sonra İsrailin ağsaqqallarından və kahinlərindən ibarət

dəstə seçərək risk etməyi qərara aldı. 24 Özü ilə qızıl-gümüş, paltarlar və çoxlu digər hədiyyələr götürüb Ptolemaidaya padşahın yanına getdi və onun rəğbətini qazandı. 25 Hərçənd ki öz millətindən olan qanuna dönük çıxan bəzi adamlar ona qarşı ittiham irəli sürdülər, 26 amma padşah onunla sələfləri kimi davrandı və bütün dostlarının önündə onu yüksəltdi. 27 Yonatanın baş kahinliyini və onun əvvəllər malik olduğu digər rütbələrini təsdiqlədi və onu əsas dostlarından biri saydı. 28 Yonatan padşahdan Yəhudeyanı və Samariyanın üç bölgəsini vergidən azad etməsini xahiş etdi və ona üç yüz talant pul ödəməyi vəd etdi. 29 Padşah razı olub bütün bunlar barədə Yonatana bu məzmununda məktub yazdı:

Yəhudilərə imtiyazlar

30 «Padşah Dimitridən qardaşı Yonatana və Yəhudi millətinə salamlar! 31 Sizin barənizdə qohumumuz Lastenesə yazdığımız məktubun surətini sizin də bilməyiniz üçün sizə göndəririk. 32 Padşah Dimitridən atası Lastenesə salamlar! 33 Dostumuz olan və önümüzdə sədaqətini qoruyub-saxlayan Yəhudi millətinə onların bizə olan xoş niyyətinin müqabilində xeyirxahlıq göstərməyə qərar verdik. 34 Biz təsdiq edirik ki, Yəhuda hüduqları və üç bölgə – Aferema, Lidda və Ratamin bölgələri onların ərazisi olsun; bunlar bütün ətraf əraziləri ilə Samariyadan Yəhudeyaya birləşdirilmişdir. Həmçinin Yerusəlimdə qurban gətirənlərin hamısı padşah vergisindən azad edilir; bu vergini padşah onlardan hər il torpağın məhsuluna və ağacların meyvəsinə görə götürürdü. 35 Bizə məxsus olan digər şeylərə gəlincə, indidən etibarən ondabirləri və bizə veriləsi rüsumları, duzlu gölləri və bizə məxsus olan tac vergisini – bütün bunları

onların üzərindən götürürük. 36 Bu şeylərdən heç biri indi və heç vaxt ləğv edilməyəcək. 37 Beləcə, bu əmrin surətini çıxarmağa çalışın və qoy o, Yonatana verilsin və müqəddəs dağda hər kəsin gördüyü bir yerə qoyulsun».

Yonatan Dimitrini xilas edir

38 Padşah Dimitri ölkənin ona tabe olduğunu və heç kəsin ona qarşı çıxmadığını görəndə bütün qoşununu – hər kəsi öz törpağına buraxdı. Onunla yalnız yadelli millətlərin adalarından muzdla tutduğu yadelli əsgərlər qaldı, onların ucbatından atalarının bütün qoşunu ona nifrət edirdi. 39 Aleksandrın əvvəlki tərəfdarlarından biri olan Trifon bütün qoşunun Dimitridən narazılıq etdiyini görəndə Aleksandrın azyaşlı oğlu Antioxu tərbiyə edən Ərəb İmalkunun yanına yollandı. 40 Trifon Aleksandrın oğlunu ona verməsini təkid etdi ki, onu atasının yerinə padşah etsin. Trifon Dimitrinin etdiyi iş və qoşununun ona ədavət bəslədiyi barədə ona bildirdi və orada uzun müddət qaldı. 41 Bu arada Yonatan padşah Dimitriyə xəbər göndərərək onun Yerusəlimin içqalasında və istehkamlarda qoyduğu qoşunu çıxarmasını istədi, çünki İsrailin üzərinə hücum edirdilər. 42 Dimitri də Yonatana xəbər göndərərək dedi: «Sən və millətin üçün həm bunu edəcəyəm, həm də əlverişli vaxt düşən kimi özünü də, millətini də böyük izzətə çatdıracağam 43 İndi müharibədə mənə müttəfiq olmaq üçün əsgərlər göndərsən, yaxşı iş görmüş olarsan, çünki bütün qoşunum məndən üz döndərdi». 44 Yonatan onun üçün Antakyaya üç min qüvvətli əsgər göndərdi. Onlar padşahın yanına çatanda padşah onların gəlişinə sevindi. 45 Şəhər sakinlərindən yüz iyirmi minə qədər adam şəhərin ortasına toplaşdı padşahı öldürmək

istəyirdi. 46 Amma padşah saraya qaçıb-sığındı. Sakinlərsə şəhərin küçələrini ələ keçirib hücumla keçməyə başladılar. 47 Onda padşah Yəhudiləri köməyə çağırırdı. Onların hamısı o saat onun ətrafına toplaşdı, sonra şəhərə səpələnib o gün şəhərdə yüz minə qədər adamı öldürdülər. 48 Şəhərə od vurdular, o gün çoxlu qənimət götürdülər və padşahı xilas etdilər. 49 Yəhudilərin istədikləri kimi şəhəri nəzarət altına aldığını görən sakinlər ruhdan düşərək padşaha nida edib yalvardılar: 50 «Bizimlə sülhə gəl və Yəhudilərin bizə və şəhərə qarşı hücumunu dayandır». 51 Onda onlar silahlarını yerə qoyub sülhə gəldilər. Yəhudilər padşahın və onun padşahlığında olan hər kəsin önündə şöhrət qazandılar və Yerusəlimə böyük qənimətlə qayıtdılar. 52 Padşah Dimitri öz padşahlıq taxtında oturmaqda davam etdi və ölkə ona tabe oldu. 53 Amma o, vəd etdiyi bütün şeylərə xilaf çıxdı. Yonatanı yad oldu, ona edilən yaxşılığın əvəzini ödəmədi və Yonatanı çox təzyiq etdi.

Yonatan Dimitriyə qarşı çıxır

54 Bunlardan sonra Trifon geri qayıtdı, hələ çox cavan olan Antiox da onunla birgə idi. Antiox padşah oldu və başına tac qoydu. 55 Dimitrinin buraxdığı bütün qoşunlar onun tərəfinə keçdilər və Dimitri ilə döyüşməyə başladılar. Dimitri qaçmağa üz qoydu və məğlub oldu. 56 Trifon filləri götürüb Antakyanı nəzarət altına aldı. 57 Cavan olan Antiox Yonatanı məktub yazdı ki, orada deyilirdi: «Səni baş kahinliyə təyin edirəm, səni dörd bölgənin idarəçisi qoyuram və padşahın dostları arasında olacaqsan». 58 O, Yonatanı qızıl qablar və masa əşyaları göndərdi, ona qızıl qablardan içmək, al-qırmızı libas geyinmək və qızıl toqqa taxmaq

səlahiyyətini verdi. 59 Yonatanın qardaşı Şimonu isə Sur yüksəkliyindən Misir sərhədlərinə qədər sərkərdə təyin etdi.

60 Onda Yonatan yürüşə çıxdı, Fərat çayının qərb sahilini və orada olan şəhərləri dolaşdı. Bütün Suriya qoşunları onu dəstəkləyib ətrafına toplaşdılar. O, Aşkelona gəldi və şəhər sakinləri onu təntənə ilə qarşıladı. 61 Oradan Qəzzəyə getdi, amma Qəzzə sakinləri şəhər qapılarını bağladılar. Yonatan da şəhəri mühasirəyə aldı, onun ətraf yerlərini od vurub yandırdı və talan etdi. 62 Qəzzə sakinləri Yonatanı xahişlə müraciət etdilər, Yonatan da onlarla sülhə gəldi, amma onların başçılarının oğullarını girov götürüb Yerusəlimə göndərdi. Sonra ölkəni Dəməşqə qədər dolaşdı. 63 Yonatan Dimitrinin qoşun başçıları və çoxsaylı qoşunla Qalileyayada olan Qadeşə gəldiyini eşitdi; onlar Yonatanı vəzifədən kənar etmək istəyirdilər. 64 Yonatan da qardaşı Şimonu ölkədə qoyub onları qarşılamağa getdi. 65 Şimon Bet-Surun qarşısında ordugah qurdu, uzun müddət oranı mühasirədə saxladı və şəhəri bağladı, 66 Axırda sakinlər ondan sülh xahiş etdilər. O da onlarla sülhə gəldi. Amma onları şəhərdən çıxartdı. Şəhəri ələ keçirib orada keşikçi dəstəsi qoydu. 67 Bu arada Yonatan və onun qoşunu Gennesar gölü yaxınlığında ordugah qurmuşdu. Onlar səhər erkən Asor düzənliyinə qalxıb-getdilər. 68 Budur, yadellilərin qoşunu onunla düzənlikdə qarşı-qarşıya gəldi. Onlar Yonatanı dağlarda pusqu qurmuşdular, özləri isə onun qarşısına əks tərəfdən gəlirdilər. 69 Pusquda olanlar öz yerlərindən çıxıb döyüşə girdilər. 70 Onda Yonatanla olanların hamısı qaçdı. Qoşun hissələrinin başçıları olan Abşalom oğlu Mattatıyadan və Xalfi oğlu Yəhudadan başqa heç kim qalmadı. 71 Yonatan

paltarlarını cırdı, başına torpaq töküb dua etdi. 72 Sonra düşmənlə döyüşmək üçün geri dönüb onları məğlubiyyətə uğrtdı və onlar qaçdılar. 73 Qaçan əsgərləri bunu görəndə Yonatanın yanına qayıdıb onunla birlikdə düşməni öz ordugahlarına – Qadeşə qədər təqib etdilər və orada özləri ordugah qurdular. 74 O gün yadellilərdən üç minə qədər adam həlak oldu. Sonra Yonatan Yerusəlimə qayıtdı.

12

Yonatanın Spartalılarla əlaqələri

1 Yonatan vaxtın özü üçün əlverişli olduğunu görərk adamlar seçib Romaya göndərdi ki, onlarla dostluq əlaqələrini qurub bərpa etsin. 2 Spartalılara və başqa yerlərə də həmin məqsədlə məktublar göndərdi. 3 Bu adamlar Romaya gəldilər və məşvərət şurasına daxil olub dedilər: «Baş kahin Yonatan və Yəhudi milləti bizi göndərib ki, sizinlə dostluğu və əvvəldə olduğu kimi ittifaqı bərpa edək». 4 Orada bu adamlara yerli idarəçilər üçün məktublar verdilər ki, onlar bu adamları sülhlə Yəhuda torpağına yola salsınlar. 5 Yonatanın Spartalılara yazdığı məktubun surəti budur: 6 «Baş kahin Yonatan, millətin ağsaqqalları, kahinlər və qalan Yəhudi icmasından Spartalı qardaşlara salamlar! 7 Əvvəllər sizə padşahlıq edən Ares tərəfindən baş kahin Oniyaya bir məktub göndərilmişdi. O məktubda bildirilirdi ki, siz bizim qardaşlarımızınız; bu, məktubun surətindən görünür. 8 Oniya göndərilən adamı təntənə ilə qəbul etdi. Açıqcasına ittifaq və dostluqdan danışılan bir məktub aldı. 9 Əlimizdə olan Müqəddəs Kitablar bizə təsəlli olduğundan bunlara ehtiyacımızın olmamasına baxmayaraq, 10 qardaşlığın və dostluğun bərpası üçün sizə təklif göndərməyə cəhd etdik ki, sizə yadlaşmayaq. Çünki bizə

məktub göndərdiyinizdən bəri xeyli vaxt keçdi. 11 Amma biz hər vaxt durmadan həm bayramlar, həm də qalan təyin olunmuş günlərdə qurban təqdim edərkən və dua edərkən sizi yada salırıq; qardaşları yada salmaq lazımdır və bu, layiqli bir işdir. 12 Şöhrətiniz bizi sevindirir. 13 Bizsə çoxlu bəla, saysız müharibələrlə əhatə olunduq, ona görə ki ətrafdakı padşahlar bizimlə müharibə etdilər. 14 Amma biz bu müharibələr zamanı sizi, digər müttəfiqlərimizi və dostlarımızı narahat etmək istəmədik. 15 Çünki bizim göylərdən köməyimiz var ki, bizə havadarlıq edir. Biz düşmənlərimizin əlindən qurtulduq və düşmənlərimiz alçaldı. 16 Biz də Antiox oğlu Numenini və Yason oğlu Antipateri seçib Romalılarla dostluğu və əvvəlki ittifaqı bərpa etmək üçün onların yanına göndərdik. 17 Onlara sizi salamlamaq üçün yanınıza getməyi və sizinlə qardaşlığımızın bərpa edilməsi barədə məktubu bizdən sizə çatdırmağı əmr etdik. 18 Bizə bunların müqabilində cavab versəniz, yaxşı iş görmüş olarsınız». 19 Oniyaya göndərilən məktubun surəti budur: 20 «Sparta padşahı Aresdən böyük kahin Oniyaya salamlar! 21 Yazılardan məlum olur ki, Spartalılarla Yəhudilər qardaşdırlar və İbrahimin nəslindəndirlər. 22 İndi biz bu barədə bilərkən bizə əmin-amanlıqda olduğunuz barədə yazsanız, yaxşı iş görmüş olarsınız. 23 Biz də sizə qarşılıqlı yazırıq: bizim mal-qaramız və əmlakımız sizindir, sizinkisə bizimdir. Biz qasidlərimizə sizə bu barədə bildirməyi əmr etdik».

Yonatanla Şimonun yürüşləri

24 Yonatan eşitdi ki, Dimitrinin qoşun başçıları onunla döyüşmək üçün əvvəlkindən daha çoxsaylı bir qoşunla geri qayıdıblar. 25 Buna görə də Yonatan

Yerusəlimdən çıxıb Amafit vilayətində onları qarşıladi və onlara öz ölkəsinə daxil olmağa imkan vermədi. 26 Yonatan düşmənlərin ordugahına casuslar göndərdi. Casuslar geri dönüb məlumat verdilər ki, düşmənlər bu gecə onlara hücum etməyə hazırlaşırlar. 27 Buna görə də günəş batanda Yonatan onunla olanlara bütün gecəni ayıq olmağı, silahlı qalmağı və döyüşə hazır durmağı əmr etdi, ordugahın ətrafına öncül keşikçilər qoydu. 28 Yonatanın öz adamları ilə birgə döyüşə hazır olduğunu eşidən düşmənlər qorxdular, ürəklərinə lərzə düşdü və öz ordugahlarını odla işıqlandıraraq getdilər. 29 Yonatan və onunla birgə olanlarsa səhərəcən bunu bilmədilər, çünki yanan işığı görürdülər. 30 Yonatan onların arxasınca cumdu, amma onlara çata bilmədi, çünki onlar Elevter çayını keçmişdilər. 31 Onda Yonatan dönüb Zabadeylər adlanan Ərəblərin üstünə getdi. Onlara zərbə vurdu və onlardan qənimət götürdü. 32 Sonra yola düşüb Dəməşqə gəldi. Bütün o ölkəni dolaşdı. 33 Şimon da çıxıb Aşkelona və ətrafdakı qalalara qədər keçdi. Sonra dönüb Yafoya hücum etdi və oranı ələ keçirdi. 34 Çünki eşitmişdi ki, qalanı Dimitrinin tərəfdarlarına təslim etmək istəyirlər. Şimon oranı qorumaq üçün orada keşikçi dəstəsi qoydu.

Yerusəlimdə bərpa işləri

35 Yonatan geri qayıdanda xalqı yığıncağa çağırırdı və Yəhudəyada qalalar tikmək barədə onlarla məsləhətləşdi. 36 Yerusəlimin divarlarını daha da yüksəltmək və içqala ilə şəhər arasında onu şəhərdən ayıran hündür bir divar tikmək qərara alındı; bu divar xüsusi olmalı və orada heç bir alver olmamalı idi. 37 Adamlar yığılıb şəhəri tikəndə şərq tərəfdən vadinin üzərindəki divar uçdu.

Yonatan onu təmir etdi və o, Xafenat adlandırıldı. 38 Şimon isə Sefelada Adidanı tikdi, onları möhkəmləndirərək sürgü ilə bağlanan darvazalar qoydu.

Yonatan düşmənlərinin əlinə düşür

39 Bu arada Trifon Suriya padşahı olmağa, başına tac qoymağa və padşah Antioxa əl qaldırmağa səy göstərirdi. 40 Amma Yonatanın ona əngəl yaradacağından və onunla müharibə edəcəyindən ehtiyat edirdi. Buna görə də Yonatanı tutub öldürmək üçün fürsət axtarırdı. Beləcə, o qalxıb Bet-Şeana getdi. 41 Yonatan qırx min seçmə nizami əsgərlə onun qarşısına çıxdı və Bet-Şeana gəldi. 42 Trifon Yonatanın çoxsaylı qoşunla gəldiyini görəndə ona əl qaldırmağa ehtiyat etdi. 43 Buna görə də onu təntənə ilə qəbul etdi və bütün dostlarına təqdim etdi. Ona bəxşislər verdi və öz dostlarına və qoşununa əmr etdi ki, özünə tabe olduqları kimi ona da tabe olsunlar. 44 Sonra Yonatan dedi: «Nə üçün bütün bu xalq yorursan? Bizi ki müharibə gözləmir. 45 İndi onları evlərinə göndər, özünə isə yanında olacaq az sayda adam seç və mənimlə Ptolemaidaya gedək. Mən oranı, başqa qalaları, qalan qoşunları və bütün məmurları sənə təhvil verərəm və sonra qayıdaram. Çünki elə bu məqsədlə mən buradayam». 46 Yonatan ona inandı və onun dediyi kimi etdi. Qoşunu göndərdi, onlar da Yəhuda torpağına yola düşdülər. 47 Özü ilə isə üç min nəfər saxladı. Ondan da iki min nəfəri Qalileyada qoydu, min nəfər isə onunla birlikdə getdi. 48 Amma Yonatan Ptolemaidaya daxil olan kimi Ptolemaida sakinləri darvazaları bağlayıb onu tutdular və onunla birlikdə şəhərə daxil olanların hamısını qılıncdan keçirdilər. 49 Onda Trifon Yonatanın tərəfdarlarının hamısını məhv etmək üçün

Qalileyaya və böyük düzənliyə qoşun və süvarilər göndərdi. 50 Amma onlar Yonatanın və onunla birlikdə olanların tutulub öldürüldüyünü biləndə bir-birlərini ürəkləndirdilər və sıx sıralarla çıxaraq döyüşməyə hazırlaşdılar. 51 Onların arxasınca gələnlər döyüşün canları bahasına tamam olacağını görüb geri qayıtdılar. 52 Yəhudilərin hamısı isə sağlamat Yəhuda torpağına çatdı, Yonatan və onunla birlikdə olanlar üçün matəm saxladılar və olduqca qorxuya düşdülər. Bütün İsrail matəm içində idi. 53 Onda ətraflarındakı bütün millətlər onları məhv etməyə cəhd etdilər, belə ki deyirdilər: «İndi onların başçısı və kömək edəni yoxdur. Gəlin onların üzərinə hücum edək və insanlar arasından onların xatirəsini silək».

13

Şimonun rəhbər olması

1 Şimon Trifonun Yəhudeya torpağına hücum edib oranı viran qoymaq üçün çoxsaylı qoşun topladığını eşitdi. 2 O, xalqın lərzə və qorxu içində olduğunu görəndə Yerusəlimə getdi. Xalqı topladı. 3 Adamları ruhlandıraraq onlara dedi: «Özünüz bilirsiniz ki, mən, qardaşlarım və atamın evi bu qanunlar və məbəd üçün nələr etmişik. Şahidi olduğumuz müharibələr və əziyyətlər də sizə məlumdur. 4 Elə bu səbəbdən bütün qardaşlarım İsrail uğrunda həlak oldular, tək mən qaldım. 5 İndi də bütün zülm dövründə öz canımı əsirgəmək qoy məndən uzaq olsun, çünki mən qardaşlarımdan artıq deyiləm. 6 Heç nəyə baxmayaraq, mən millətimin, məbədin və arvad-uşaqlarınızın qisasını alacağam. Çünki bütün millətlər düşmənçilikləri səbəbindən bizi məhv etmək üçün toplaşdılar». 7 Bu sözləri eşidən kimi

xalqın ruhu alovlandı. 8 Onlar uca səslə cavab verdilər: «Yəhudanın və qardaşın Yonatanın yerinə sən bizim rəhbərimizsən. 9 Bizim döyüşlərimizi sən apar, sənini dediyin hər şeyi edəcəyik». 10 Şimon döyüşməyi bacaran bütün adamları topladı, Yerusəlimin divarlarını tikib qurtarmağı sürətləndirdi və hər tərəfdən onu möhkəmləndirdi. 11 O, Avşalom oğlu Yonatanı və onunla birlikdə kifayət qədər qoşunu Yafoya göndərdi. Yonatan Yafoda olanları oradan qovub, özü orada qaldı.

Şimon Trifonu Yəhudeyadan kənar edir

12 Bu arada Trifon Yəhuda torpağına hücum etmək üçün çoxsaylı qoşunla Ptolemaidadan yola düşdü. Nəzarət altında olan Yonatan da onun yanında idi. 13 Şimon isə düzənliyin qarşısında, Adidada ordugah qurdu. 14 Şimonun, qardaşı Yonatanın yerinə keçdiyini və onunla döyüşə girməyə hazırlaşdığını bilən Trifon Şimona qasidlərlə xəbər göndərdi: 15 «Qardaşın Yonatanın öz vəzifələrindən ötrü padşah xəzinəsinə olan borcuna görə biz onu tutub saxlamışıq. 16 İndi bizə yüz talant gümüş və Yonatanın iki oğlunu girov göndər ki, biz onu buraxarkən bizə qarşı üsyan etməsin; onda onu buraxarıq». 17 Şimon anladı ki, onlar ona qarşı hiylə işlədirlər. Amma pulu da, Yonatanın iki oğlunu da göndərdi ki, xalqda özünə qarşı böyük nifrət oyatmasın. 18 O düşündü: «Yoxsa deyəcəklər ki, mən Trifona pul və uşaqları göndərmədiyim üçün Yonatan öldürüldü». 19 Beləcə, uşaqları və yüz talant gümüşü göndərdi, amma Trifon onu aldatdı və Yonatanı buraxmadı. 20 Bundan sonra Trifon ölkəyə girib onu viran qoymaq üçün yola düşdü və dolayı yolla Adoraya doğru getdi. Amma Şimon və qoşunu o, hara getdisə, onun ardınca düşdü. 21 İçqalada olanlar isə Trifonun

yanına qasidlər göndərdilər ki, onu cöllükdən keçərək yanlarına gəlməyə və onlara ərzaq ehtiyatı göndərməyə sövq etsinlər. 22 Trifon elə həmin gecə getmək üçün özünün bütün süvarilərini hazırladı. Amma həddən artıq qar yağdı və o, qara görə gedə bilmədi. Onda çıxıb Gileada getdi. 23 Baskamaya yaxınlaşanda Yonatanı öldürdü və Yonatan orada basdırıldı. 24 Sonra Trifon qayıdıb öz torpağına getdi.

Yonatanın məzarı

25 Onda Şimon adam göndərib qardaşı Yonatanın sümüklərini gətirdi. Onu atalarının şəhəri olan Modində dəfn etdi. 26 Bütün İsrail onun üçün böyük yas tutdu və uzun müddət ona matəm saxladı. 27 Şimon atası ilə qardaşlarının məzarı üstündə bir türbə tikdi; onu nəzərə çarpmaq üçün yüksək etdi. Türbənin ön və arxa tərəfini hamar daşlardan düzəltdi. 28 Həmçinin atası, anası və dörd qardaşı üçün qarşı-qarşıya qoyulmuş yeddi ehram ucaltdı. 29 Ehramların ətrafına böyük sütunlar qoyaraq onlara məharətlə tərtibat verdi. Ailəsinin xatirəsini əbədiləşdirmək üçün sütunların üzərinə oyma döyüş zirehləri təsvirləri düzəltdirdi. Döyüş zirehləri təsvirlərinin yanında isə oyma gəmi təsvirləri düzəltdirdi; bunları dənizlə üzən hər kəs görə bilərdi. 30 Modində düzəltdiyi bu türbə indiyə qədər durur.

II Dimitri Şimonla maraqları

31 Trifon hiylə ilə cavan padşah Antioxla birgə yola çıxdı və onu öldürdü. 32 Trifon onun yerinə padşah oldu və Suriya tacını başına qoydu. O, yer üzündə böyük viranəlik törətdi. 33 Şimon Yəhudəyada qalalar tikib onları hündür qüllələrlə, böyük divarlarla əhatə etdi, sürgü ilə bağlanan darvazalarla təchiz etdi və

qalalarda ərzaq ehtiyatı qoydu. 34 Sonra adamlar seçərək ölkəsinə qurtuluş diləmək üçün padşah Dimitrinin yanına göndərdi, çünki Trifonun bütün işləri qarətçilik idi. 35 Padşah Dimitri bu sözlərin cavabında ona məktub göndərdi və orada belə yazdı: 36 «Padşah Dimitridən baş kahin və padşahların dostu Şimona, Yəhudi ağsaqqallarına və millətinə salamlar! 37 Göndərdiyiniz qızıl tacı və xurma budağını biz aldığımız. Sizinlə tam sülh yaratmağa və sizi vergilərdən azad etməyi məmurlara yazmağa hazırıq. 38 Sizə dair bütün göstərişlər dəyişməz qalır. Tikdiyiniz qalalar da qoy sizin olsun. 39 Bu günə qədər bilmədən etdiyiniz təqsirlərinizi, günahlarınızı və ödəməli olduğunuz tac vergisini sizə bağışlayırıq. Yerusəlimdə bir qayda olaraq yığılan hər hansı digər vergi bundan sonra yığılmayacaq. 40 Aranızda bizim xidmətimizə yazılmağa layiq bir adam tapılsa, gəlib yazılsın. Qoy aramızda sülh olsun». 41 Yüz yetmişinci ildə İsraildə bütperəstlərin əsarəti sona çatdı. 42 Xalq sənədlərdə və müqavilələrdə belə yazmağa başladı: «Böyük başçı, sərkərdə və Yəhudilərin idarəçisi Şimonun birinci ilində...»

Şimon Qazaranı ələ keçirir

43 O günlərdə Şimon Qazaranın qarşısında ordugah qurdu və oranı qoşunları ilə mühasirəyə aldı. O, mühasirə qurğusu hazırlayıb onu şəhərə tərəf hərəkət etdirdi. Qüllələrdən birini dağıdıb onu ələ keçirdi. 44 Mühasirə qurğusunda olanlar şəhərin içinə atıldılar. Şəhərdə böyük qarışıqlıq baş verdi. 45 Şəhər sakinləri arvad və uşaqları ilə birlikdə divara qalxdılar və paltarlarını cırıb bərkədən fəryad qaldırdılar ki, Şimon iltifat edib onlarla sülhə gəlsin. 46 Onlar dedilər: «Bizimlə pis əməllərimizə görə deyil, mərhəmətinə görə rəftar et».

47 Şimon onlarla razılığa gəldi, onlarla döyüşü dayandırdı, amma onları şəhərdən qovdu və bütlər olan evləri təmizlədi. Beləcə, həmd və xeyir-dua edə-edə şəhərə daxil oldu. 48 Bütün natəmiz şeyləri şəhərdən kənara atdı, qanunu icra edən adamları orada məskunlaşdırdı və şəhəri möhkəmləndirib orada özünə ev tikdi.

Şimon Yerusəlimin içqalasını ələ keçirir

49 Yerusəlimin içqalasında olanlara ölkəyə girib-çıxmağa, nəşə alıb-satmağa imkan verilmirdi. Onlar şiddətli aclıq çəkirdilər və bir çoxu aclıqdan ölmüşdü. 50 Onlar Şimona fəryad etdilər ki, onlarla sülhə gəlsin. O da razı olub onlarla sülhə gəldi. Amma onları oradan qovdu və içqalanı murdarlıqdan təmizlədi. 51 Yüz yetmiş birinci ilin ikinci ayının iyirmi üçündə Yəhudilər alqışlarla, xurma budaqları ilə, liralarla, sinclərlə, çənglərlə, ilahilərlə və nəğmələrlə oraya daxil oldular. Çünki böyük bir düşmən darmadağın edilərək İsraildən kənara atılmışdı. 52 Şimon hər il bu günün bayram kimi qeyd ediləcəyini qərar qoydu. O, içqalanın yaxınlığındakı məbədin olduğu dağın ətrafına istehkam çəkdi və özü də tərəfdarları ilə birlikdə orada məskunlaşdı. 53 Oğlu Yəhyanın yetkinlik yaşına çatdığını görən Şimon onu bütün qoşunların başçısı təyin etdi. Yəhya Qazarada sakin oldu.

14

Dimitrinin dustaq edilməsi

1 Yüz yetmiş ikinci ildə padşah Dimitri qoşunlarını toplayıb Midiyaya yollandı ki, Trifonla müharibədə özünə yardım alsın. 2 Lakin Fars və Midiya padşahı Arşak Dimitrinin onun ərazisinə daxil olduğunu eşidərək qoşun başçılarından birini göndərdi ki, onu diri tutsun. 3 O da yola düşüb Dimitrinin qoşununu məğlub etdi və

Dimitrini tutub Arşakın yanına gətirdi. Arşak da Dimitrini zindana saldı.

Şimonun tərifi

4 Şimonun bütün hakimiyyəti dövründə Yəhuda torpağında əmin-amanlıq oldu, O, millətin rifahına çalışdı. Hamı onun hakimiyyətini və izzətini bütün dövrü boyu təqdir edirdi. 5 O, bütün şöhrətindən əlavə, Yafonu da ələ keçirib liman etdi, Dənizdəki adalara qapı açdı. 6 Öz millətinin sərhədlərini genişləndirdi, Ölkəni nəzarət altına aldı. 7 O, çoxlu əsir topladı, Qazarada, Bet-Surda və içqalada hökmranlıq etdi, İçqaladan natəmiz şeyləri kənar etdi, Ona qarşı çıxan olmadı. 8 Xalq sülh içində öz torpağını əkib-becərdi, Torpaq öz məhsulunu verdi, Düzənlikdəki ağaclar bəhrəsini gətirdi. 9 Yaşlılar meydanlarda oturaraq, Hamılıqla rifah barədə söhbət etdilər. Cavanlar dəbdəbəli geyinib hərbi libas daşdılar. 10 Şimon şəhərləri ərzaq ehtiyatı ilə təmin etdi, Onlarda istehkam qurğuları yerləşdirdi, O vaxta qədər ki, onun izzətli adı dünyanın o biri ucuna qədər məşhur oldu. 11 O, yer üzündə sülh yaratdı, İsrail böyük fərəhlə sevindi. 12 Hər kəs öz tənəyinin, öz əncir ağacının altında oturdu, Onları qorxudan olmadı. 13 Yer üzündə onlara qarşı döyüşən bir kəs qalmadı, O günlərdə padşahlar darmadağın edildilər. 14 O, xalqının aşağı təbəqədən olanlarının hamısını təmin etdi, Qanuna əməl olunmasına səy göstərdi,

Qanuna dönük çıxanların və pis adamların hamısını kənar etdi.

15 Məbədə görkəm verdi,
Müqəddəs əşyaların sayını artırdı.

Sparta və Roma ilə yeni müqavilə bağlanılır

16 Romaya və Spartaya Yonatanın ölüm xəbəri çatanda onlar olduqca kədərləndilər. 17 Amma qardaşı Şimonun Yonatanın yerinə baş kahin olduğunu, ölkəyə və orada olan şəhərlərə hökmranlıq etdiyini eşidəndə 18 tunc lövhələrdə ona yazdılar ki, qardaşları Yəhuda və Yonatanla bağladıkları dostluq və ittifaqı bərpa etsinlər. 19 Bunlar Yerusəlimdə yığıncaq qarşısında oxundu. 20 Spartalıların göndərdiyi məktublarda da surəti budur: «Sparta başçılarından və şəhərin adından böyük kahin Şimona, ağsaqqalara, kahinlərə və qalan Yəhudi camaatına – bizim qardaşlarımıza salamlar! 21 Bizim camaatın yanına göndərdiyiniz elçilər sizin şöhrətiniz və hörmətiniz barədə bizə bildirdilər və biz onların gəlişinə sevindik. 22 Onların dedikləri xalq şurasında beləcə qeydə alındı: Yəhudilərin elçiləri Antiox oğlu Numeni və Yason oğlu Antipater bizimlə dostluğu bərpa etmək üçün yanımıza gəldilər. 23 Bu adamları hörmətlə qəbul etmək, Sparta camaatını yada salmasından ötrü onların sözlərinin surətinin əyani ictimai kitablarda qeydə alınması camaata xoş gəldi. Bunların bir surətini də baş kahin Şimon üçün yazdılar». 24 Bundan sonra Şimon Numenini çəkisi min mina olan böyük qızıl qalxanla Romaya göndərdi ki, onlarla ittifaq bağlasın.

Dövlətin Şimonu izzətləndirməsi

25 İsrail camaatı bunlar barədə eşidəndə dedi: «Şimona və onun oğullarına necə

minnətdarlığımızı bildirək? 26 O da, qardaşları da, onun ata evi də mətin dayandılar və İsrailin düşmənlərini dəf etdilər və onu azadlığa çıxartdılar». Onda tunc lövhələr üzərində qeyd yazıb onu Sion dağındakı sütunların üzərinə yerləşdirdilər. 27 Yazının surəti budur: «Yüz yetmiş ikinci il sentyabr ayının on səkkizi – bu il böyük baş kahin Şimonun hakimiyyətinin üçüncü ili idi – Asarameldə 28 kahinlərin, xalqın, millət başçılarından və ölkə ağsaqqallarının böyük yığıncağında bizə bildirildi: 29 Bu ölkədə tez-tez müharibə olduğundan Yoarib nəslindən olan Mattatiya oğlu Şimon və onun qardaşları özlərini təhlükəyə ataraq öz millətlərinin düşmənlərinə müqavimət göstərdilər ki, onun məbədi və qanun qorunub saxlansın və bununla öz millətlərinə böyük izzət bəxş etdilər. 30 Yonatan öz millətini səfərbər etdi və onun baş kahini oldu, həmçinin xalqını birləşdirdi. 31 Düşmənləri onların ölkəsini viran qoymaq və məbədinə əl uzatmaq məqsədi ilə ölkələrinə girmək istəyirdilər. 32 Onda Şimon müqavimət göstərərək öz millətini üçün döyüdü. Millətinin qüvvətli adamlarını silahlandırmaq və onlara məvacib vermək üçün özünə məxsus çoxlu pul sərf etdi. 33 Yəhudəyə şəhərlərini və Yəhudəyə sərhədindəki Bet-Suru möhkəmləndirdi. Əvvəllər düşmən sursatı olan hər yerdə Yəhudi əsgərlərindən ibarət keşikçi dəstəsi qoydu. 34 Həmçinin dəniz sahilindəki Yafonu, Azot ərazisindəki Qazaranı möhkəmləndirdi; burada əvvəllər düşmənlər sakin idilər. Orada Yəhudiləri məskunlaşdırdı və bu yerlərin yenidən qurulması üçün nə lazım idisə, oralarda yerləşdirdi. 35 Xalq Şimonun imanını və öz millətini necə bir izzətə çatdırmaq istəməsini görüb onu öz rəhbəri və baş kahin qoydu. Çünki bütün bu şeyləri o etdi,

öz millətinə münasibətdə düzlüyü və sədaqəti qoruyub saxladı. Xalqının mənafeyini güdməsi, imanlı olması və hər vasitə ilə öz xalqını ucaltmaq istədi. 36 Onun dövründə onun əli ilə başqa millətlər və Yerusəlimdəki Davud şəhərində olanlar uğurla ölkədən kənar edildilər. Orada olanlar özlərinə içqala tikərək oradan çıxıb məbədin ətrafını murdarlayır, onun müqəddəsliyinə böyük zərər vururdular. 37 Şimon orada Yəhudi kişilərini məskunlaşdırdı. Ölkənin və şəhərin təhlükəsizliyi üçün oranı möhkəmləndirdi və Yerusəlimin divarlarını yüksəltdi. 38 Bunlara görə padşah Dimitri Şimonun baş kahinliyini təsdiqlədi. 39 Onu öz dostlarından biri etdi və onu böyük izzətə yüksəltdi. 40 Çünki eşitdi ki, Romalılar Yəhudiləri dost, müttəfiq və qardaş adlandırıb, Şimonun elçilərini hörmətlə qarşılamışlar. 41 Yəhudilər və kahinlər sadıq bir peyğəmbər meydana çıxana qədər Şimonun onlara daimi rəhbər və baş kahin olması barədə razılaşıdılar. 42 O həm də onların sərkərdəsi olmalı, müqəddəs şeylər üçün məsuliyyət daşımalı, bunlar üzərində adamları işə təyin etməli, ölkəyə, sursata və qalalara nəzarət etməli idi. 43 Məbəd üçün məsuliyyət daşımalı və hamı ona itaət etməlidir. Ölkədəki bütün müqavilələr onun adına yazılmalıdır. O, al-qırmızı libas geyməli və qızıl bəzək taxmalıdır. 44 Xalqdan və kahinlərdən heç kimə bunlardan birini rədd etməyə, yaxud onun sözlərinə zidd çıxmağa, ya da onsuz ölkədə yığıncaq çağırmağa, al-qırmızı libas geyməyə və qızıl toqqa daşımağa icazə verilmir. 45 Bu müddəalara zidd işlər, görən ya da bunları rədd edən adam təqsirkar sayılacaq». 46 Bütün xalq bu müddəalara uyğun olaraq ixtiyarı Şimona verməyə razılaşıdı. 47 Şimon baş kahin,

sərkərdə, Yəhudilərin və kahinlərin milli başçısı olmağı və onların hamısına rəhbərlik etməyi qəbul edib razılaşıdı. 48 Bu qeydi tunc lövhələrə həkk edib məbədin çəpəri içində nəzərə çarpan bir yerdə qoymağı qərara aldılar. 49 Onların surətlərini isə Şimon və onun oğullarında qalması üçün xəzinəyə qoymağı buyurdular.

15

VII Antiox Şimonun səlahiyyətini tanıyır

1 Padşah Dimitrinin oğlu Antiox dənizdəki adalardan baş kahin və Yəhudilərin milli başçısı Şimona və bütün millətə məktublar göndərdi. 2 Onların məzmunu belə idi: «Padşah Antioxdan böyük kahin və milli başçı Şimona, Yəhudi millətinə salamlar! 3 Belə ki yaramaz adamlar atalarımızın padşahlığını nəzarət altına aldılar, amma mən bu padşahlığı geri qaytarmaq istəyirəm ki, onu əvvəlki vəziyyətinə bərpa edim. Buna görə də çoxsaylı qoşunlar topladım və döyüş gəmiləri hazırladım. 4 Ölkəyə çıxmaq istəyirəm ki, ölkəmizi dağdan və padşahlıqda bir çox şəhəri viran qoyan adamların dalınca düşüm. 5 İndi isə məndən əvvəlki padşahların sənə güzəşt etdikləri bütün vergilərdən və sənə güzəşt etdikləri digər bəxşislərdən azad olduğunuzu mən də təsdiqləyirəm. 6 Sənə izin verirəm ki, öz ölkəndə öz pulunu zərb edəsən. 7 Yerusəlim və məbəd isə qoy azad olsun. Hazırladığın bütün sursat və ixtiyarında qalan özünün tikdiyin qalalar qoy sənə olsun. 8 Padşahlıq xəzinəsinə olan indiki bütün borcların, ya da oraya gələcəkdə olan borcların indidən etibarən həmişəlik sənə bağışlanır. 9 Padşahlığımızı nəzarət altına aldığımız zaman səni də, millətini də və məbədi də elə böyük izzətə çatdıracağıq ki, şöhrətiniz bütün yer

üzündə məlum olsun». 10 Yüz yetmiş dördüncü ildə Antiox döyüşmək üçün öz atalarının ölkəsinə çıxdı və bütün qoşunlar onun ətrafına toplaşdı; belə ki Trifonun yanında çox az adam qalmışdı. 11 Antiox Trifonu təqib etdi, o da dəniz sahilindəki Doraya qaçıb gəldi. 12 O artıq üzərinə yağan bəlani və qoşununun onu tərk etdiyini bilirdi. 13 Antiox yüz iyirmi min əsgər və səkkiz min süvari ilə Doranın qarşısında ordugah qurdu. 14 O, şəhəri mühasirəyə aldı. Gəmilər isə dənizdən sahilə yanaşdılar. O, şəhəri qurudan və dənizdən şıxışdıraraq heç kəsə oraya girib-çıxmağa imkan vermədi.

Elçilər Romadan Yəhudəyaya qayıdılar

15 Bu vaxt Numeni və onunla olanlar padşahlara və ölkələrə yazılmış məktublarla Romadan qayıtdılar. Məktublarda bunlar yazılmışdı: 16 «Romalıların konsulu Levkidən padşah Ptolemeyə salamlar! 17 Baş kahin Şimon və Yəhudi camaatı tərəfindən göndərilmiş, dostlarımız və müttəfiqlərimiz olan Yəhudi elçiləri əvvəlki dostluq və ittifaqı bərpa etmək üçün yanımıza gəldilər. 18 Çəkisi min mina olan bir qızıl qalxan gətirdilər. 19 Biz də niyyət edərək padşahlara və ölkələrə yazdıq ki, onlara zərər vurmasınlar, onlarla, şəhərləri ilə və ölkələri ilə müharibə etməsinlər, onlarla müharibə edənlərə müttəfiq olmasınlar. 20 Gətirdikləri qalxanı qəbul etməyə qərar verdik. 21 Belə ki onların ölkəsindən yaramaz adamlar sizə qaçıb sığınmışsa, öz qanunları ilə cəzalandırsın deyə onları baş kahin Şimona təslim edin». 22 Konsul bunları həmçinin padşah Dimitriyə, Attala, Ariarata və Arşaka yazdı. 23 Bütün ölkələrə, Sampsama, Spartalılara, Delosa, Mində, Sikiona, Kariyaya, Samosa, Pamfilyaya, Likiyaya, Halikarnasa,

Rodosa, Fasilidaya, Kosa, Sidaya, Arada, Qortinə, Knidaya, Kiprə və Kireneyə göndərdi. 24 Bunların bir surətini də baş kahin Şimona yazdılar.

VII Antiox Şimona düşmən olur

25 Bu arada Antiox Doraya hər tərəfdən hücum etməklə və döyüş qurguları hazırlamaqla ikinci dəfə onun qarşısında ordugah qurdu. Trifonun yolunu elə bağladı ki, girib-çıxmaq qeyri-mümkün oldu. 26 Şimon onu dəstəkləmək üçün iki min seçmə əsgər, qızıl-gümüş və kifayət qədər ləvazimat göndərdi. 27 Amma Antiox bunları qəbul etmək istəmədi, əksinə, əvvəllər Şimonla razılaşdığı hər şeydən imtina etdi və ona yad oldu. 28 Dostlarından biri olan Afinobini danışıqlar aparmaq üçün Şimonun yanına göndərdi ki, ona bu sözləri desin: «Siz mənim padşahlığımın şəhərləri olan Yafoya, Qazaraya və Yerusəlimdəki içqalaya nəzarət edirsiniz. 29 Siz oraların ərazisini boş qoydunuz, yer üzündə böyük viranəlik yaratdınız və padşahlığımın bir çox yerinə sahib çıxdınız. 30 İndi isə ələ keçirdiyiniz şəhərləri və Yəhudəya hüduklarından kənarında sahib olduğunuz yerlərin vergilərini mənə qaytarın. 31 Ya da başqa cür, etdiyiniz dağıntının əvəzinə beş yüz talant gümüş verin, şəhərlərin vergiləri üçün də daha beş yüz talant ödəyin. Yoxsa gəlib sizinlə döyüşəcəyik». 32 Padşahın dostu Afinobi Yerusəlimə gəlib Şimonun izzətini, qızıl və gümüş qabları olan dolabı və ətrafdakı təmtərağı görəndə heyran oldu. Padşahın sözlərini ona bildirdi. 33 Şimon onun cavabında dedi: «Biz yad torpağı ələ keçirmədik, başqaları üzərində hökmranlıq etmədik, yalnız əcdadlarımızın mirasına sahibik ki, ona bir vaxt düşmənlərimiz haqsız olaraq ziyələnmişdilər. 34 Amma münasib vaxt

düşdüyündən biz əcdadlarımızın mirasından yapışıyıq. 35 Tələb etdiyən Yafo və Qazaraya gəlincə, onların əhalisi xalqımıza və ölkəmizə böyük zərər vurdu. Bunlar üçün yüz talant verərik». 36 Afinobi bunun cavabında heç nə demədi, amma qəzəblə padşahın yanına getdi. Bu sözlər, Şimonun izzəti və gördüyü hər şey barədə ona bildirdi. Onda padşah bərk qəzəbləndi.

Kendebey Yəhudəyanı narahat edir

37 Bu arada Trifon bir gəmiyə minib Ortosiyaya qaçdı. 38 Onda padşah Kendebeyi sahil bölgəsinin sərkərdəsi təyin etdi, ona piyada və süvari qoşunlar verdi. 39 Ona Yəhudəyə qarşısında mövqə tutmasını əmr etdi. Həmçinin ona Kedronu tikmək, darvazaları möhkəmləndirmək və xalqla necə döyüşmək barədə göstəriş verdi. Padşah özü isə Trifonu təqib etdi. 40 Kendebey Yamniyaya gəlib əhalini döyüşə çağırdı, sonra o, Yəhudəyə hücum etməyə və xalqı əsir edib öldürməyə başladı. 41 O, Kedronu tikdi və orada süvari və piyada qoşun yerləşdirdi ki, onlar oradan çıxıb Yəhudəyanın yolları üzərinə yürüş edə bilsinlər; beləcə, padşahın ona verdiyi göstərişə əməl etdi.

16

Şimonun oğulları Kendebeyi məğlub edir

1 Sonra Yəhya Qazaradan yuxarıya getdi. Kendebeyin etdiyi işləri atası Şimona bildirdi. 2 Onda Şimon iki böyük oğlu Yəhuda və Yəhyanı çağırıb onlara dedi: «Mən, qardaşlarım və atamın ev xalqı cavanlığıımızdan bu günə qədər İsrailin düşmənləri ilə döyüşmüşük. İsraili dəfəllərlə öz əllərimizlə uğurla xilas etmişik. 3 Amma mən artıq yaşa doldum, sizsə Allahın lütfü ilə yetkin yaşa

çatmışınız. Mənim və qardaşımın yerinə keçin və gedib millətimiz naminə döyüşün. Səmələrin köməyi sizə yar olsun!» 4 Şimon ölkədən iyirmi min piyada və süvari əsgər seçdi. Onlar Kendebeyin üzərinə getdilər. Gecəni Modində keçirdilər. 5 Səhər erkən qalxıb düzənliyə çıxdılar və budur, piyada və süvarilərdən ibarət çoxsaylı bir qoşun onların qarşısına gəlir. Aralarında bir vadi var idi. 6 Yəhya adamları ilə birlikdə onların qarşısında səf çəkdi. Adamlarının vadini keçməkdən qorxduqlarını görünəcə birinci özü keçdi. Adamları da bunu görüb onun ardınca vadini keçdilər. 7 Yəhya adamları iki yerə böldü, süvariləri piyadaların arasına qoydu. Düşmənin süvariləri isə olduqca çox idi. 8 Borular çalındı. Kendebey və onun qoşunu məğlub oldu, onlardan çoxlu adam vurulub yerə sərildi, qalanı isə qalaya qaçdı. 9 Onda Yəhyanın qardaşı Yəhuda yaralandı, amma Yəhya Kendebeyin tikdiyi Kedrona çatana qədər onların dalınca getdi. 10 Düşmənlər Azotun ətraf tarlalarında olan qüllələrə qaçıb-sığındılar. Amma Yəhya od vurub Azotu yandırdı və onlardan iki minə qədər adam həlak oldu. Yəhya əmin-amanlıqla Yəhuda torpağına qayıtdı.

Dokda Şimonun ölümü

11 Abub oğlu Ptolemey isə Yerixoda düzənliyində sərkərdə təyin edilmişdi. Onun çoxlu qızıl-gümüşü var idi. 12 Çünki o, baş kahinin kürəkəni idi. 13 Ptolemeyin ürəyi qürurlandı və ölkəni nəzarət altına almaq istədi. Şimonu və onun oğullarını aradan götürmək üçün hiyləgər niyyətlər qurdu. 14 Şimon isə ölkənin şəhərlərinə baş çəkərək və onların ehtiyaclarına diqqət göstərərək Yerixoya gəldi, oğulları Mattatya və Yəhuda da onunla birlikdə idi; bu, yüz yetmiş yeddinci ilin on birinci ayı

olan Şevət ayında oldu 15 Abub oğlu Ptolemey hiylə ilə özünün tikdiyi Dok adlı orada gizlətdi 16 Şimon və oğulları sərxoş olan kimi Ptolemey adamları ilə birlikdə qalxıb silahlarını götürdülər və Şimonun yanına, məclisə gəlib onu, iki oğlunu və bəzi nöqərlərini öldürdülər. 17 Beləcə, Ptolemey böyük bir xəyanət etdi, yaxşılığa yamanlıqla cavab verdi. 18 Ptolemey bu barədə yazıb padşaha göndərdi ki, onun köməyinə qoşun göndərsin, o da öz ölkələrini və şəhərləri ona təslim etsin. 19 Bəzi adamları Yəhyanı aradan götürmək üçün Qadaraya göndərdi. Minbaşılara məktublar göndərib yanına gəlmələrini, onlara qızıl-gümüş və bəxşişlər verəcəyini bildirdi. 20 Digərlərini isə Yerusəlimi və məbədin olduğu dağı ələ

kiçik bir qalada onları qəbul etdi. Onlara böyük bir ziyafət verdi. Adamlarını isə keçirməyə göndərdi. 21 Amma bir nəfər qabaqcadan Qazaraya Yəhyanın yanına qaçıb ona bildirdi ki, atası və qardaşları öldürülüb. O dedi: «Ptolemey səni də öldürmək üçün adam göndərib». 22 Yəhya bunları eşidib olduqca çaşqınlığa düşdü. Onu öldürmək üçün gələn adamları tutub öldürdü, çünki onu öldürmək istədiklərini bilmişdi. 23 Yəhyanın qalan işləri barədə, apardığı döyüşlər, şücaətlə göstərdiyi hünərləri, ucaltdığı divarların tikilməsi və başqa işləri – 24 bütün bunlar baş kahin olaraq atasının yerinə keçdiyi gündən etibarən onun baş kahinlik dövrü kitabında yazılmışdır.

¶

2-ci MAKKABİLƏR KİTABI

GİRİŞ

«2-ci Makkabilər Kitabının» müəllifi yazısının Kirineyli Yasonun beş cildlik tarixinin müxtəsər icmalı olduğunu bildirir. Kitabda baş kahin III Oniyanın vaxtından qoşun başçısı Nikanorun ölümünə qədər olan dövrdə (e.ə. 180-160-cı illər) Yəhudi tarixində baş verən hadisələr təsvir edilir. Yəhudi xalqının Makkabilərin rəhbərliyi altında Selevkilərin hakimiyyətinə qarşı mübarizəsi kitabın əsas mövzudur. Kitabda Tövrətin prinsiplərinə sadıqlıq və əqidələri uğrunda ölənlərin Allah tərəfindən mükafatlandırılacağı vurğulanır.

Kitabın məzmunu:

1:1–2:32 Misirdə yaşayan Yəhudilərə müraciət

3:1–4:50 Baş kahinlik uğrunda mübarizə

5:1–7:42 Yəhudilərə edilən zülm

8:1–15:39 Yəhuda Makkabinin qələbələri

1

1 Misirdəki Yəhudi soydaşlara salamlar! Yerusəlim və bütün Yəhudəyə ölkəsindəki soydaşları onlara xoşbəxt sülh arzulayırlar! 2 Qoy Allah sizə xeyirxahlıq etsin və sadıq qulları İbrahim, İshaq və Yaqubla bağladığı Öz əhdini yada salsın! 3 Ona ehtiram etmək üçün, səmimi qəlbdən və can-dildən Onun iradəsinə yerinə yetirmək üçün hamınıza ürək bəxş etsin! 4 Onun qanunu və əmrləri üçün sizin ürəyinizi açsın və sizə sülh bəxş etsin! 5 Dualarınızı eşitsin, sizinlə mərhəmətli olsun və çətin anda sizi atmasın. 6 İndi biz burada sizin üçün dua edirik.

7 Yüz altmış doqquzuncu ildə^a, Dimitri padşah olanda biz Yəhudilər sizə bunları yazdıq: həmin dövrdə biz kədər və iztirablar çəkdik, çünki Yason və onun şərikləri müqəddəs torpağa və padşahlığa xəyanət etdilər.

8 Onlar darvazaları yandırdılar və günahsız adamların qanını tökdülər. O zaman biz Rəbbə dua etdik və O, bizi eşitdi. Ona buğda və un təqdim etdik, çıraqları

yandırdıq və çörək təqdimləri hazırladıq. 9 İndi sizdən istəyirik ki, Kislev ayında Çardaqlar Bayramına bənzər bir bayram keçirəsiniz. Bu məktub yüz səksən səkkizinci ildə yazılmışdır.

Misirdə yaşayan Yəhudilər

10 Yerusəlimdə və Yəhudəyada yaşayanlardan, ağsaqqallar şurasından və Yəhudadan^b padşah Ptolomeyin müəllimi, məsh olunmuş kahinlər nəslindən olan Aristovula və Misirdə olan Yəhudilərə salam və salamatlıq olsun.

11 Bizi böyük təhlükələrdən qurtararaq padşah Antiox Epifana qarşı mübarizədə dəstəklədiyi üçün Allaha şükür edirik. 12 Çünki O, müqəddəs şəhərin üzərinə döyüşməyə gələnləri qovdu. 13 Çünki padşah və onun ordusu məğlubedilməz görünən Fars ölkəsinə gedəndə Naneya məbəbində məğlub edildilər. Bu, Naneya ilahəsinə xidmət edən kahinlərin hiyləsi nəticəsində baş tutdu. 14 Antiox guya ki Naneya ilə izdivac mərasimi keçirmək məqsədi ilə, onun dostları isə cehiz olaraq

verilən xəzinəni götürmək üçün həmin yerə gəldilər. 15 Naneyanın kahinləri xəzinəni təqdim üçün gətirdilər. Antiox da yanında bir neçə adamla məbədə girdi. O, içəri girən kimi məbədin qapılarını bağladılar. 16 Tavandakı gizli qapını açdılar və oradan Antioxla yanındakıları daşa basdılar. Sonra onları parça-parça edərək başlarını kəsib bayırda dayananların üstünə atdılar. 17 Dinsizləri təslim edən Allahımıza hər şeydə alqış olsun. 18 Beləliklə, biz Kislevin iyirmi beşinci günündə məbədin pak edilməsini bayram etməyi qərara aldığımız. Siz də Çardaqlar bayramını geyd etdiyiniz kimi, bu bayramı da qeyd edin və bayram zamanı zahir olan odu yada salın; bu od Nehemya məbəd və qurbangahı tikib qurban gətirərkən zahir olmuşdu. 19 Çünki atalarımız Fars ölkəsinə sürgün edildiyi zaman mömin kahinlər gizli şəkildə qurbangahdan alov götürərək dibində suyu olmayan quyuda gizlətdilər və onu təhlükəsiz yerdə qorudular, belə ki bu yer heç kimə məlum deyildi.

20 Çox illərdən sonra, Allaha məqbul olan vaxtda Fars padşahı tərəfindən göndərilmiş Nehemya alovu gizlədən kahinlərin övladlarını həmin alovun ardınca göndərirdi. Onlar orada alov yox, qatılmış maye tapdıqlarını bəyan edəndə 21 Nehemya onlara o mayedən çəkib gətirmələrini əmr etdi; sonra qurbanlar hazır olduqda Nehemya kahinlərə əmr etdi ki, odunlara və onun üstündəkinə həmin sudan çiləsinlər. 22 Bunlar edildikdən sonra əvvəlcə buludlarla örtülmüş günəş parıldamağa başladı və böyük bir od alovlandı, belə ki hamını heyrət bürüdü. 23 Təqdim olunmuş qurban yanan müddətdə kahinlər və kahinlərlə birlikdə orada olanların hamısı dua edirdilər; Yonatan bərkdən oxuyur, digərləri də

Nehemya ilə birlikdə ona səs verirdilər. 24 Dua belə idi: «Ey Rəbbimiz, Ağamız və Allahımız, hər şeyi yaradan Sənsən. Zəhmli, qüdrətli, saleh və mərhəmətli sən, yeganə Padşah və xeyirxahsan. 25 Hər kəsin ruzisini Sən verir sən, Yeganə Haq sən, hər şeyə Qadirsən və sonsuza qədər Sən varsən, İsraili hər cür pislikdən Sən qurtardın, əcdadlarımızı Sən seçib təqdis etdin! 26 Öz xalqın olan bütün İsrail üçün gətirilən qurbanı qəbul et, Öz mirasını qoru və təqdis et. 27 Bizlərdən dünyanın hər tərəfinə dağılanları bir yerə topla, büt-pərəstlərin köləsi olanları azad et, xor baxılanlara və fəqirlərə nəzər sal, büt-pərəstlər görsünlər ki, Sən bizim Allahımızsan. 28 Bizə zülm edənləri və bizi lovğalıqla incidənləri cəzalandır, 29 Musanın söz verdiyi kimi, Öz xalqını müqəddəs torpaqlara yerləşdir». 30 Bundan sonra kahinlər ilahilər oxudular. 31 Təqdim olunan qurbanlar yananda Nehemya yerdə qalan su ilə böyük daşları sulamağı əmr etdi. 32 Bu iş yerinə yetirildikdən sonra alov alışdı, amma o, qurbangahdan parlayan işığın içində yox oldu. 33 Bu hadisə bəlli olanda və sürgündə olanların kahinlərinin gizlətdikləri odun yerində suyun aşkar olduğunu, Nehemyanın və onunla olanların həmin su ilə qurbanları təqdis etdiklərini Farsların padşahına xəbər verəndə 34 bu işi araşdırandan sonra padşah bu yeri hasarladı və müqəddəs yer olduğunu bildirdi. 35 Padşah iltifat etdiklərinə özünün aldığı çoxlu sayda hədiyyələr payladı. 36 Nehemya ilə olanlar bu suyu «Nəft» adlandırdılar. Mənası «təmizləmədir», amma çoxları tərəfindən «Nəft» adlandırılır.

¶^a1:7 2 Makkabi kitabında verilən illər e.ə. 312-ci ildən başlanan Selevki təqvimini ilə hesablanır.

¶^b1:10 Yəhuda Makkabi.

2

1 Yeremya peyğəmbərin yazılarında sürgün olunanlara oddan götürmək əmr olunmuşdu 2 və əmr etdiyi kimi, o, sürgündə olanların Rəbbin əmrlərini unutmamaları, qızıl və gümüşdən düzəldilmiş bütlərə və onların bərbəzəklərinə baxaraq öz fikirlərində azmamaları üçün onlara qanun verdi.

3 Buna bənzər başqa şeyləri də deyərək, öz ürəklərindən qanunu atmamalarını onlara xəbər verdi. 4 Eləcə də, yazılarda var idi ki, İlahi vəhyin gəlməsinə görə bu peyğəmbər dağa çıxanda Hüzur çadırına və Əhd sandığına onların ardınca düşməsinə əmr etdi. Musa da Allahın mirasını görmək üçün eyni dağa çıxmışdı. 5 Yeremya bura çatanda mağarada məskən tapdı, oraya Hüzur çadırını, Əhd sandığını və buxurdan qurbangahını gətirdi və girişini bağladı.

6 Sonra yol yoldaşlarından bəziləri yolu tapmağa gəldilər, amma tapa bilmədilər.

7 Yeremya bu haqda biləndə onları danladı, dedi ki, bu yer Allah rəhmə gəlib xalq kütləsini yığan vaxta qədər naməlum qalacaq. 8 O zaman Rəbb müqəddəs əşyaları göstərəcək; onda Rəbbin calalı və bulud zahir olacaq; bu həm Musanın vaxtında, həm də Süleymanın məbədin təqdisi üçün dua etdiyi vaxtdakı kimi oldu.

9 Müdrək bir insan olan Süleyman da məbədin təqdis olunması və tamamlanması üçün qurban gətirmişdi. 10 Musa Rəbbə dua etdiyi zaman göydən alov düşmüş və təqdim olunan qurbanı yandırmışdı. Süleyman da beləcə dua etmişdi və göydən düşən alov qurbanları yandırmışdı. 11 Musa da dedi: «Günah qurbanı qida

kimi istifadə olunmadığı üçün alov tərəfindən uduldu». 12 Eyni ilə Süleyman da bu bayramı səkkiz gün qeyd etdi.

13 Nehemyanın qeyd və xatirə kitablarında bunlar qeyd edilmişdir. O, kitabxana təşkil etmiş, burada padşahlar və peyğəmbərlər barədə hekayələr, Davudun yazılarını, padşahların həsr etmə təqdimləri barədə yazıları toplamışdı. 14 Eyni şəkildə Yəhuda da bizdə olan müharibə səbəbindən müxtəlif yerlərə səpələnmiş kitabların hamısını toplamışdır. Bu kitablar indi də bizim əlimizdədir. 15 Bu kitablara ehtiyacınız varsa, bunları sizə çatdıracaq adamlarınızı göndərin.

16 Məbədin paklanma bayramına başlayaraq bunları sizə yazdıq; bu günləri qeyd etsəniz, yaxşı iş görmüş olarsınız.

17 Allaha ümid edirik ki, Allah Öz xalqını qoruyaraq hamıya miraslarını, qanunda vəd etdiyi kimi padşahlığı, kahinliyi, 18 müqəddəs yeri qaytararaq tezliklə bizə rəhm edər və səma altından müqəddəs yerə toplayar. Çünki O, bizi çox pisləklərdən qurtarmış və məbədi paklamışdır.

19 Mən bu kitabda növbəti mövzuları qeyd edəcəyəm. Yəhuda Makkabi və onun qardaşlarının əməlləri, böyük məbədin paklanması və qurbangahın təzələnməsi, 20 eləcə də, Antiox Epifan və onun oğlu Evpatora qarşı müharibələr, 21 Yəhudilərə görə çox səylə çalışanlara göydən gələn görüntülər barədə danışacağam: bu adamlar az olduqları halda bütün ölkəni təmizlədilər və düşmənlərinin çoxsaylı kütləsini təqib etdilər, 22 bütün dünyada ehtişamlı olan məbədi qurdular, Yerusəlim şəhərini azad etdilər və dağılmağa yönələn qanunları bərpa etdikdən sonra Rəbb onlara böyük bir iltifatla rəhmə gəldi; 23 Kirineyli Yasonun beş kitabında şərh olunan bütün bu şeyləri bir kitabda qısa şəkildə göstərməyə çalışacağım.

24 Bu kitablarda çoxlu tarix var və onlar çox uzundur, tarixi hadisələrlə tanış olanlar üçün bunun çətin olacağını gördük. 25 Bunu oxumaq istəyənləri qane etməyi özümə məqsəd seçdim. Beləliklə, hekayələri yadda saxlamaq üçün onları asanlaşdırdım və oxucu üçün maraqlı etdim. 26 İxtisar işini öz üzərinə götürən bizlər üçün ağır zəhmət tələb edən, yuxusuzluq gətirən bu iş asan deyil, ağır və sıxıcıdır. 27 Bu, ziyafət üçün zəhmət çəkən və başqalarına xeyir verən insanın ağır işinə bənzəyir. Amma çoxlarının minnətdarlığını nəzərə alaraq mən bu əməyi sevinclə öz üzərimə götürdüm. 28 Təfsilatlara aid məsuliyyətləri tarixçinin öhdəsinə verdim, mən isə əsas hekayəni çatdırmağa çalışdım. 29 Çünki təzə evin inşaatçısının öhdəsinə bütün tikinti barədə qayğı çəkmək düşdüyü kimi naxış oymaq və nəqqaşlıqla məşğul olanlar isə yalnız bəzəkdən ötrü tələb olunanları axtardığı kimi mən də özüm haqqında elə düşünürəm. 30 Dərinə getmək, hər şey barəsində danışmaq və hər təfərrüatı araşdırmaq tarixin baş yazıçısına xasdır. 31 Amma ixtisar edən adama yalnız nitqinin qısa olması və təfsilatlı axtarışlardan qaçması həvalə olunmalıdır. 32 Beləliklə, yuxarıda söylədiklərimlə əlaqədar indi hekayəmi başlayıram: çünki tarixə yazdığım girişi uzatmaq, tarixin özünü isə qısaltmaq ağılsızlıqdır.

3

1 Müqəddəs şəhərdə həyat əmin-amanlıq içində davam edəndə və qanunlara çox dəqiqliklə əməl ediləndə baş kahin Oniyanın möminliyi və pisliyə nifrət etməsi sayəsində 2 hətta padşahlar belə, bu yerə ehtiram etməyə başladılar və dəyərli hədiyyələr təqdim edərək məbədi izzətləndirdilər. 3 Hətta Suriya padşahı Selevk də qurbanlıq xidmətindən ötrü

lazım olan bütün məsrəfləri öz gəlirlərindən ödədi. 4 Amma Binyamin qəbiləsindən olan məbədə inzibatçı qoyulan Şimon adlı birisi şəhər bazarı ilə bağlı məsələdə baş kahinlə ixtilafa girişdi. 5 O, Oniyaya üstün gələ bilmədiyi üçün həmin dövrdə Koyle-Suriya və Finikiyada hərbi vali olan Tarsuslu Apolloninin yanına getdi. 6 Şimon ona bildirdi ki, Yerusəlim xəzinəsində ifadə olunmayacaq qədər saysız-hesabsız miqdarda pul var və bu pul qurbanların xərclərinə aid deyil, buna görə də bütün bunlar padşahın ixtiyarı altına keçə bilər. 7 Apolloni padşahla görüşüb ona bildirilən pul haqqında padşaha məlumat verdi. Padşah da dövlət işləri üzrə məsul olan İliodoru bu iş üçün təyin edib göndərdi və haqqında danışılan pulları olduğu yerdən çıxarmasını ona əmr etdi.

8 İliodor Koyle-Suriya və Finikiyanı təftiş etmək bəhanəsi ilə o saat yola düşdü, amma əslində məqsədi padşahın iradəsinə yerinə yetirmək idi. 9 O, Yerusəlimə çatarkən şəhərdə olan baş kahin tərəfindən dostcasına qəbul edildi. Onda özünə çatdırılan məlumat barədə ona xəbər verib nə üçün gəldiyinin səbəbini söylədi. Sonra həqiqətənmə işin belə olduğunu soruşdu. 10 Baş kahin izah etdi ki, bu pullar dulları və yetimləri dəstəkləmək üçün ona tapşırılıb. 11 Pulların bir hissəsinin də yüksək mənsəb sahibi olan Tovi oğlu Hirkana məxsus olduğunu və bunların da dinsiz Şimonun yalandan iddia etdiyi qədər yox, cəmi dörd yüz talant gümüş və iki yüz talant qızıl olduğunu bildirdi. 12 O əlavə etdi ki, bu yerin müqəddəsliyinə və bütün dünyada hörməti olan bir məbədin toxunulmazlığına etibar etmiş adamlara qarşı haqsızlıq qətiyyənlə yolverilməzdir.

Yerusəlimdə həyəcan

13 Amma padşahın əmrinə malik olan İliodor bu pulların padşahın xəzinəsinə qoyulmalı olduğunu qətiyyətlə deyirdi. 14 O, pulları yoxlamaq üçün gələcəyi günü təyin etdi. Bu, şəhərdə hər kəsdə böyük həyəcan yaratdı. 15 Müqəddəs paltarlar geymiş kahinlər qurbangahın qarşısında yerə qapanıb göylərə yalvardılar ki, əmanət barədə qanun vermiş Allah o pulu nəzərdə tutulduğu adamlar üçün möhkəm qorusun. 16 Baş kahinin üzündəki ifadəyə baxanda adamın ürəyi parçalanırdı; çünki onun baxışları və rənginin qaçması ruhunun üzüntüsünü göstərirdi. 17 Dəhşət bürüyən və bədəni titrəyən bu adama baxanda onun ürəyinin kədər içində olduğu aşkar görünürdü. 18 Adamlar dəstə-dəstə evlərindən çıxıb ümumxalq duasına axışırdılar, çünki müqəddəs yerin təhqir olunacağı gözlənilirdi. 19 Döşlərinin altına çul bağlamış qadınlar küçələri doldurmuşdular, evdə oturmuş qızların bəziləri darvazalara, bəziləri şəhər divarlarına tərəf qaçır, bəziləri də pəncərələrdən çölə baxırdılar. 20 Onların hamısı əllərini göyə qaldırıb dua edirdi. 21 Böyük bir kütlənin üzüstə yerə düşməsi və çox həyəcanlanmış baş kahinin intizar içində gözləməsi acınacaqlı mənzərə idi. 22 Bu arada onlar etibar edilmiş pulları qorusun deyə Külli-İxtiyar Rəbbə yalvarırdılar. 23 İliodor isə qərarı yerinə yetirirdi. 24 O artıq öz mühafizəçiləri ilə birlikdə xəzinəyə girəndə ruhlar və bütün hakimiyyətlər üzərində Hökmran Olan böyük bir əlamət zahir etdi: İliodorla birlikdə içəri girməyə cəsərət edənlər Allahın gücünün təsirindən heyrətə düşərək zəifliyə və dəhşətə düşər oldular. 25 Tərkində gözəl bir örtüyə bürünən və qorxunc simalı bir şüvarini gəzdirən bir at onlara zahir oldu. At sürətlə İliodora tərəf

çaparaq qabaq dırnaqları ilə onu vurdu. Şüvarinin bütün döyüş silahları qızıldan idi. 26 Eyni zamanda, fəvqəladə gücə və çox gözəl görünüşə malik olan daha iki gənc cah-calallı libaslarında İliodora zahir oldu. Onlar İliodorun hər iki tərəfində durub fasiləsiz onu qamçılaraq ona çoxlu yara vurdular. 27 Onda İliodor yerə yıxıldı və ətrafını qatı qaranlıq bürüdü; adamlar onu qaldırdılar və bir xərəyə qoydular. 28 Bir az əvvəl öz əshabəri və mühafizəçiləri ilə birlikdə adı çəkilən xəzinəyə girən bu adam tamamilə aciz bir vəziyyətdə aparıldı. Yanındakılar da Allahın qüdrətini aydın şəkildə dərk etdilər.

Oniyanın İliodor üçün duası

29 Allahın fəaliyyəti ilə zəlil düşmüş İliodorun dili tutulmuş, bütün ümidlərini və xilasını itirmişdi. 30 Yəhudilər isə Öz məskəni naminə qeyri-adi iş görənlər Rəbbə alqış edirdilər. Bir az əvvəl qorxu və həyəcanla dolu olan məbəd Külli-İxtiyar Rəbbin zühuru ilə sevinc və şadlıqla dolmuşdu. 31 Tezliklə İliodorun yaxın adamlarından bəzisi Oniyanın yanına gedib Uca Olanı çağırmağı ondan xahiş etdilər ki, son nəfəsində olan adama həyat bəxş olunsun. 32 Yəhudilərin İliodora qarşı nəsə bir pislilik etdiyini padşahın düşünəcəyindən qorxan baş kahin bu adamın xilasını üçün qurban təqdim etdi. 33 Baş kahin satınalma qurbanını təqdim edərkən həmin gənclər həmin libasları geymiş halda yenə İliodora zahir oldular. Onlar orada duraraq dedilər: «Sən baş kahin Oniyaya çox minnətdar olmalısən, çünki Rəbb onun xatirinə sənə həyat bağışladı. 34 Göylərin qamçılacağı sən isə Allahın böyük qüdrətini bütün insanlara bildir». Onlar bunu deyib qeyb oldular.

35 İliodor Rəbbə qurban təqdim etdi və həyatını Qoruyana çoxlu and verdi. Oniya ilə vidalaşaraq öz qoşunu ilə birlikdə padşahın yanına yollandı. 36 Öz gözləri ilə gördüyü Uca Allahın işləri barəsində hamıya şəhadət etdi.

37 Padşah Yerusəlimə başqa bir vəzifə üçün necə bir adamın göndərilməsinin məsləhət olduğunu İliodordan soruşanda o dedi: 38 «Əgər bir düşməniniz, ya da dövlətə qarşı üsyan edən biri varsa, onu oraya göndərin. Əgər sağ-salamat qalarsa, qamçılanmış halda yanına qayıdacaq, çünki o yerdə, doğrudan da, Allahın qüdrəti var. 39 Çünki Səmada məskən salanın Özü o yerin keşikçisi və müdafiəçisidir, oraya pis niyyətlə gələnləri vurub həlak edir». 40 İliodorla bağlı hadisə və xəzinənin qorunması mövzusu beləcə bitir.

4

1 Yuxarıda adı çəkilən, xəzinə və vətəni barədə düşməne məlumat verən Şimon Oniyaya şər atdı ki, guya İliodoru təhrik edən və bütün fəlakətlərin təqsirkarı Oniya olmuşdur. 2 O, şəhər üçün yaxşı işlər görmüş, öz soydaşlarının qayğısına qalmış və qanunların təəssübünü çəkmiş bir adamı dövlətin əleyhdarı adlandırmağa cəsarət etmişdi. 3 Şimonun düşmənçiliyi o dərəcə artdı ki, onun yaxınlarından biri tərəfindən törədilmiş qətl hadisəsi baş verdi. 4 Oniya bu münaqişənin çox ciddi olduğunu və Koyle-Suriya və Finikiyada hərbi vali olan Meneste oğlu Apolloninin Şimonun pis niyyətlərinə havadarlıq etdiyini anladı. 5 O, soydaşlarını ittiham etmək üçün deyil, cəmiyyətin – hər kəsin və bütün xalqın rifahını nəzərə alaraq padşahın yanına getdi. 6 Çünki gördü ki, padşahın himayəsi olmadan işləri sülh içində yoluna qoymaq mümkün olmayacaq və Şimon da öz ağılsızlığından əl çəkməyəcək.

Yasonun islahatları

7 Selevk dünyadan köçdükdən sonra Epifan ləqəbli Antiox padşahlığa keçdi. Bu zaman Oniyanın qardaşı Yason baş kahinliyi rüsvətlə ələ keçirməyə çalışdı. 8 Yason padşahla görüşüb ona üç yüz altmış talant gümüş və başqa gəlir mənbələrindən də səksən talant gümüş ödəyəcəyini vəd etdi. 9 Bundan savayı, bir idman salonu və gənclər üçün məşq yeri tikmək səlahiyyəti aldığı təqdirdə daha yüz əlli talant gümüş təmin edəcəyini və Yerusəlim sakinlərini Antakya vətəndaşları kimi qeydiyyata alacağını vəd etdi. 10 Padşah razılığını verəndə Yason səlahiyyət əldə edərək öz soydaşlarını Yunan adət-ənənələrinə keçməyə sövq etdi. 11 Yason padşahın insanpərvərliklə Yəhudilərə verdiyi imtiyazları aradan qaldırdı. Bu imtiyazlar onlara Romalılarla dostluq və ittifaq üçün səfirliyə gedən Evpolemin atası Yəhyanın təşəbbüsü ilə verilmişdi. Bundan savayı, Yason qanuni təsisatları aradan qaldırdı və qanuna zidd olan adətləri tətbiq etdi. 12 O, qəsdən düz məbəd dağının yanında gənclərin məşq etməsi üçün bir idman salonu tikdi və ən yaxşı gəncləri buraya cəlb edərək rüsvayçı Yunan papağını^C onların başına qoydu. 13 Əslində baş kahin deyil, bir dinsiz olan Yasonun hədsiz şər işləri nəticəsində Yunan adətlərinə və yad ənənələrə o qədər uyğunlaşma baş qaldırdı ki, 14 kahinlər məbədə xor baxaraq və qurbanlara məhəl qoymayaraq qurbangah xidmətinə təəssüblərini itirdilər. Onlar idman məktəbindəki disk atılması signalı ilə başlanan qanuna zidd olan yarışlarda iştirak etməyə tələsdilər. 15 Əcdadlarının sayğı göstərdiyi bütün vəzifələrə xor baxdılar, Yunan vəzifələrini ən üstün saydılar. 16 Amma bu davranışlar onları

ağır vəziyyətə saldı. Heyran olduqları və hər şeydə bənzəməyə çalışdıqları kəslər onların düşməninə və qisasçısına çevrildilər. 17 Çünki Allahın qanunlarına qarşı çıxmaq heç də ötəri bir şey deyil; daha sonrakı hadisələr bunu aşkar göstərəcək.

Yason Yunan ənənələrinə riayət edir

18 Surda beş ildən bir keçirilən və padşahın da iştirak etdiyi idman yarışlarının bayram edilməsi zamanı 19 iyərnc Yason Yerusəlimdəki bəzi Antakya vətəndaşlarını tamaşaçı qismində oraya göndərdi ki, Herkulesə qurban gətirmək üçün ayrılan üç yüz dirhəm gümüş pulu çatdırsınlar. Amma pulu gətirənlərin özləri bu pulun qurban üçün verilməsini məsləhət bilmədilər, bunu nalayiq hesab etdilər və bu pulu başqa xərclərə sərf etməyə qərar verdilər. 20 Beləcə, Herkulesə qurban verilmək üçün göndərilən pul onu gətirənlərin təklifi ilə döyüş gəmisini düzəldilməsinə sərf olundu.

21 Meneste oğlu Apolloninin padşah Filometorun taxta çıxması münasibəti ilə Misirə göndərildiyi vaxt Antiox onun öz hakimiyyətinə qarşı çıxdığını biləndə öz təhlükəsizliyi üçün tədbir görməyə başladı və bu məqsədlə Yafoya çatıb oradan da Yerusəlimə gəldi. 22 Yason və şəhər əhalisi onu təntənə ilə qarşıladı, yol boyu məşəllər və alqışlarla müşayiət olundu. Oradan da ordusu ilə Finikiyaya yürüş etdi.

Menelay baş kahin olur

23 Aradan üç il keçdikdən sonra Yason əvvəldə adı çəkilən Şimonun qardaşı Menelayı padşahın yanına göndərdi ki, Menelay padşaha pul çatdırıb vacib işlər barədə hesabat versin. 24 Amma padşaha təqdim olunan Menelay onun izzətini

tərifləyərək baş kahinliyi özü üçün təmin etdi. Məbləği artırıb Yasondan üç yüz talant artıq gümüş boyun oldu. 25 O, padşahdan fərman alaraq geri döndü. Özü ilə zalim bir hökmdarın qəzəbi və vəhşi bir heyvanın qeyzindən başqa, baş kahinliyə yaraşan heç bir şey gətirmədi. 26 Beləcə, öz qardaşını aldadıb yerinə keçən Yasonun özü də başqa bir adam tərəfindən aldadıldı və Ammonluların ölkəsinə qaçmağa məcbur oldu. 27 Menelay isə öz vəzifəsində qalsa da, söz verdiyi pulları padşaha müntəzəm olaraq ödəyə bilmədi. 28 Qalanın rəisi Sostrat isə ödənişin verilməsini tələb edirdi, çünki onun vəzifəsi gəlir yığmaq idi; bu səbəbdən padşah onların hər ikisini çağırırdı. 29 Menelay baş kahinlik vəzifəsini qardaşı Lisimaxın öhdəsinə buraxdı, Sostrat isə Kiprlilərin başçısı Krateti öz yerinə qoydu.

Oniyanın öldürülməsi

30 Bütün bu hadisələr baş verərkən Tarsuslular və Mallotlular üsyan qaldırdılar. Bunun səbəbi şəhərlərinin padşahın cariyəsi Antiokisə hədiyyə edilməsi oldu. 31 Buna görə də padşah əyanlarından biri olan Androniki öz yerinə qoyaraq işləri yoluna qoymaqdan ötrü tez yola düşdü. 32 Əlinə fürsət düşdüyünü görən Menelay məbəddən bəzi qızıl qabları oğurlayıb Andronikə hədiyyə etdi. Bir hissəsini isə Surda və ətraf şəhərlərdə satdı. 33 Bu işdən bütünlüklə xəbər tutan Oniya bunu ifşa etdi və sığınacaq yerə – Antakya yaxınlığındakı Dafna məbədinə çəkildi. 34 Çünki Menelay təkliddə Androniklə görüşərək onu Oniyanı öldürməyə təhrik etdi. Andronik də Oniyanın yanına gələrək sağ əli ilə and içib təminat verməklə sığınacaq yerini tərk etməyə onu razı saldı. Oniya isə şübhələrinə baxmayaraq, oranı tərk etdi.

Andronik haqsızlıq edərək Oniyanı o andaca öldürdü.

Andronikin cəzalandırılması

35 Bu hadisədən yalnız Yəhudilər deyil, çoxlu başqa xalqlardan olanlar da narazı qaldılar və haqsız yerə öldürülən bu adama görə üzüldülər. 36 Padşah Kilikiya bölgəsindən qayıdanda şəhərdəki Yəhudilər bu cinayətdən narazı qalan Yunanlarla birlikdə Oniyanın nahaq yerə öldürülməsi barədə ona xəbər çatdırdılar. 37 Antiox ürəkdən kədərləndi və onun halına acıdı, ölən insanın sağlam düşüncəsi və xoş davranışı üçün göz yaşı tökdü. 38 Andronikə isə qəzəbi alovlandı, həmin andaca al-qırmızı libası onun əynindən çıxartdı, paltarlarını cırdı və bütün şəhər boyu gəzdilərək qatili haqsızlıqla Oniyanı öldürdüyü yerdə öldürməyi əmr etdi. Beləcə, Andronik Rəbdən layiq olduğu cəzanı aldı.

Menelaya və Lisimaxa xalqın etimadsızlığı

39 Bu arada şəhərdə Menelayın havadarlığı ilə Lisimax tərəfindən çoxlu küfr əməllər edildi və bu barədə xəbər yayıldı. Onda xalq Lisimaxa qarşı üsyana qalxdı, çünki məbəddən külli miqdarda qızıl əşyalar oğurlanmışdı. 40 Qəzəblə dolub-daşan kütlə həyəcana gələndə Lisimax üç min nəfərə yaxın adamı silahlandırdı, Avran adında yaşa dolmuş və yaşı qədər də ağılsızlıqla dolmuş bir nəfərin əli ilə haqsız zorakılıqlar etdi. 41 Lisimaxın belə zorakılığını görərək bəziləri daşlar, bəziləri taxta parçaları, bəziləri də yerdəki tozu ovuclarına götürərək nizamsız halda Lisimaxın adamlarına tulladılar. 42 Beləcə, onların çoxunu yaraladılar, bəzilərini öldürdülər və qalanlarını isə qaçmağa məcbur etdilər.

Məbəd oğrusunu isə xəzinənin düz qarşısında öldürdülər.

Menelay öz cəzasından pulla qurtulur

43 Bu hadisəyə görə Menelayın əleyhinə ittihamlar irəli sürüldü. 44 Padşah Sur şəhərinə gələn zaman ağsaqqallar şurasından göndərilmiş üç şəxs məhkəmə işini ona təqdim etdi. 45 Artıq uduzduğunu görən Menelay Dorimen oğlu Ptolomeyə onun xeyrinə padşahdan xahiş etdiyi təqdirdə çoxlu pul verəcəyini vəd etdi. 46 Ptolomey də padşahı istirahət etmək bəhanəsi ilə sütun meydanına dəvət etdi və onu fikrini dəyişməyə sövq etdi. 47 Padşah bütün pisliliklərin səbəbkarı olan Menelayı ittihamlardan azad etdi. Bunun müqabilində zavallı insanları ölüm cəzasına məhkum etdi ki, bunlar hətta Skiflərin qarşısında yalvarsaydılar, cəzasız buraxıldılar. 48 Şəhərin, xalqın və müqəddəs şeylərin xeyrinə danışan insanlar tezliklə haqsız cəzaya məruz qaldılar. 49 Hətta bu cinayətdən narazı olan bəzi Surlular bu adamların layiqli dəfn olunmasını təşkil etdilər. 50 Menelay isə hakimiyyətdə olanların acgözlüyü sayəsində başçılıqda qaldı. O, pisliliyini daha da artırdı və soydaşlarının əsas düşməninə çevrildi.

C4:12 Bu papaq Hermes allahının dini mərasimlərinə aid olub Yunan həyat tərzinin rəmzi idi.

5

Yasonun idarəciliyi ələ almaq cəhdi

1 Təxminən o vaxtlar Antiox ikinci dəfə Misirə yürüş etməyə təşəbbüs etdi. 2 Elə oldu ki, qırx gün ərzində bütün Yerusəlim şəhəri üzərində havada hərəkət edən süvari dəstələrinin təsvirləri zahir oldu; onlar qızıl paltarlar geymiş, təpədən dırnağa qədər

silahlanaraq əllərində mizraqlar və qınından çıxmış qılınclar tutmuşdular. 3 Qoşunlar atların üstündə nizamla səraya düzülmüşdülər, bir tərəf hücum, digər tərəf isə özünü müdafiə edirdi. Qalxanlar hərəkətə gəldi, hava oxlarla doldu, mancanaqlar atmağa başladı, qızıldan olan yaraqlar və hər növ zirehlər parıldadı. 4 Belə ki zahir olanların yaxşı bir əlamət olmasından ötrü hamı dua etdi.

5 Antioxun ölümü haqqında şayiə yayıldıktan sonra Yason min nəfərə qədər adam toplayıb Yerusəlim şəhərinə qəfil hücum etdi. Divarı qoruyan əsgərlər qovulub çıxarılanda, nəhayət, şəhər alındı. Menelay qalada sığınacaq tapdı. 6 Yason isə öz həmvətənlərini amansızcasına qırmaqda davam edirdi. O, öz soydaşlarına qarşı uğur qazanmağın ən böyük uğursuzluq olduğunu anlamırdı və özünü soydaşlarından deyil, düşmənlərindən qənimət almış kimi sanırdı. 7 Bununla belə, Yason idarəçiliyi ələ keçirə bilmədi. Nəticədə qurduğu qəsdə görə rüsvay oldu və yenə də bir qaçqın kimi Ammonluların ölkəsinə getdi. 8 Onun pislik etməkdən ibarət olan həyatının sonu belə oldu ki, o, Ərəb hökmdarı Aretanın ittihamına tuş gəldi; bu səbəbdən bir şəhərdən o biri şəhərə qaçaraq, hamı tərəfindən qanuna dönük çıxan, öz ölkəsinin və öz həmvətənlərinin düşməni sayılan bir şəxs kimi təqib edilərək və nifrət hədəfi olaraq Misir sahillərinə qovuldu. 9 Çoxlarını öz ölkəsindən didərgin salan Yasonun özü də yad yerdə öldü. Ömrünün axırında o, Spartalıların yanına getmişdi, qohumluq əlaqələrinə görə onların yanında sığınacaq tapmağı umurdu. 10 Çoxlarını dəfn olunmaqdan məhrum edən adamın özünə də nə yas saxlanıldı, nə dəfn mərasimi təşkil olundu, nə də əcdadlarının yanında basdırıldı.

Antiox məbədi qarət edir

11 Baş verənlər padşahın qulağına çatanda o, Yəhudeyanın öz hakimiyyəti altından çıxdığını düşündü. O, qəzəbdən qaynayaraq Misirdən yola düşdü və bir həmlə ilə şəhəri ələ keçirdi. 12 Əllərinə düşən hər kəsi amansızcasına həlak etməyi və evlərində gizlənən adamları öldürməyi əsgərlərinə əmr etdi. 13 Onda cavan və qocaların öldürülməsi, oğlanların, qadınların və uşaqların qətli, qızların və körpələrin qırğını baş verdi. 14 Üç gün ərzində səksən min nəfər itki oldu: qırx min nəfər əlbəyaxa döyüşdə öldürüldü, qalan qırx min nəfər isə qul kimi satıldı. 15 Etdikləri ilə kifayətlənməyən padşah bütün yer üzündəki ən müqəddəs məbədə girməyə cəsarət etdi. Qanunlara və ölkəsinə xəyanət edən Menelay ona bu işdə bələdçilik edirdi. 16 Padşah murdar əlləri ilə müqəddəs qabları götürdü və müqəddəs yerin izzətinin, şöhrətinin yüksəlməsi naminə başqa padşahların əhd edib verdikləri təqdimləri dünyəvi əli ilə silib-süpürdü. 17 Özü barəsində təkəbbürlə düşünən Antiox anlamırdı ki, şəhər əhalisinin günahına görə Rəbb qısa bir müddətə onlara qəzəblənmişdir və buna görə də müqəddəs yeri himayə etmir. 18 Əgər xalq çoxlu günaha düşər olmasaydı, padşah Selevk tərəfindən xəzinəni yoxlamağa göndərilən İliodor kimi o da içəri girən kimi həmin andaca cəzalandırılırdı və öz qaba hərəkətindən əl çəkərdi. 19 Amma Rəbb milləti məbəd naminə seçməmişdi, məbədi millətin naminə seçmişdi. 20 Beləcə, millətin başına gələn fəlakətlərə şərik olan yer sonra onunla baş verən yaxşılıqlara da şərik oldu; Külli-İxtiyar Öz qəzəbində olarkən məbədi tərk etdi, amma Hər Şeyə Qadir Olan onlarla barışarkən məbədi

bütün izzəti ilə yenidən əvvəlki halına qayıtdı.

21 Beləliklə, Antiox məbəddən min səkkiz yüz talant qızıl və gümüş oğurladı və tələsik Antakyaya qayıtdı. Özünə qürrələnib elə sandı ki, qurunu dəniz kimi, dənizi quru kimi keçib gedə bilər, çünki ürəyi o qədər qürurlanmışdı. 22 O, əhaliyə zülm etmək üçün idarəçilər qoydu: Yerusəlimdə onu bu vəzifəyə təyin edən Antioxdan da vəhşi olan Frakiya mənşəli Filipi, 23 Qarizmdə Androniki, üstəlik, öz soydaşlarına başqalarından daha bəzər ağalığı edən və Yəhudi vətəndaşlara düşmənçilik münasibəti bəsləyən Menelayı. 24 Antiox Musluların başçısı Apollonini iyirmi iki min nəfərlik bir ordunun başında oraya göndərdi və ona həddi-büluğa çatmış bütün kişiləri öldürməyi, qadınlarla uşaqları isə qul kimi satmağı əmr etdi. 25 Apolloni Yerusəlimə gələn vaxt özünü yalandan sülhsevər insan kimi göstərdi və müqəddəs Şənbə gününə qədər gözlədi. Yəhudilərin iş başında olmadıqlarından istifadə edib öz adamlarına silahlanaraq rəsmi keçid etməyi əmr etdi. 26 O, tamaşa etmək üçün evlərindən çıxan adamların hamısını qılıncdan keçirdi. Ardından da silahlı əsgərləri ilə şəhəri dolaşaraq çox sayda adamı öldürdü. 27 Amma Yəhuda Makkabinin başçılığı ilə on nəfər çöllüyə çıxıb getdi. O, yoldaşları ilə birlikdə təpəliklərdə vəhşi heyvanlar kimi yaşadı; onlar təkcə otla qidalanırdılar ki, murdarlıqda iştirak etməsənlər.

6

Bütpərəstliyin zorla qəbul etdirilməsi

1 Bir müddət keçdikdən sonra padşah Afinalı bir qocanı göndərdi ki, o, Yəhudiləri əcdadlarının qanunlarından əl çəkməyə və Allahın qanunlarına görə

yaşamamağa məcbur etsin. 2 O həm də Yerusəlimdəki məbədi murdarlamalı və onu Olimp Zevsi məbədinə, Qarizim dağındakı məbədi isə bu yerin əhalisinin istəyi ilə Yadellilər Hamisi Zevs məbədinə çevirməli idi.

3 Belə bir şər işin zorla qəbul etdirilməsi ağır və çox dözülməz bir şey idi.

4 Bütpərəstlər məbədi əyləncə və işrətlə doldurmuşdular, onlar fahişələrlə əylənir, müqəddəs yerin hüdudlarında qadınlarla yaxınlıq edirdilər və qadağan edilmiş şeyləri içəri gətirirdilər. 5 Qurbangah qanuna görə qadağan olunmuş məqbul olmayan şeylərlə dolu idi. 6 Heç kim Şənbə gününü, ya da əcdadlardan qalan bayramları qeyd edə bilmir, hətta Yəhudi olduğunu belə, açıqca söyləyə bilmirdi.

7 Padşahın ad gününün hər ay qeyd olunması zamanı Yəhudilər bütpərəst qurbanlarından yeməyin acı məcburiyyəti ilə üzləşirdilər. Dionis bayramında isə sarmaşıqdan çələnglər taxıb Dionisin şərəfinə yürüşdə iştirak etməyə məcbur edilirdilər. 8 Ptolemis əhalisinin təklifinə görə, qonşuluqda olan Yunan şəhərləri üçün bir fərman verildi ki, orada yaşayan Yəhudilərlə də eyni cür rəftar olunsun və onlar da qurbanlardan yeməkdə iştirak etməyə məcbur olunsunlar. 9 Yunan ənənələrinə keçməyə razı olmayanlar isə öldürülməli idilər. Onların necə bir fəlakətlə rastlaşdıqları aşkar görünürdü. 10 Məsələn, iki qadın oğullarını sünnət etməkdə ittiham olundu. Onlar körpələri döşlərinə asılı vəziyyətdə şəhərdə gəzdirilərək hamıya nümayiş olundu, axırda da şəhər divarlarından aşağı atıldılar. 11 Yeddinci günü gizləncə qeyd etmək üçün mağaralara üz tutan digərləri barədə isə Filipə xəbər çatdırıldı və onların hamısı birlikdə yandırıldı. Çünki onlar müqəddəs günə ehtiram göstərdiklərinə

görə özlərini müdafiə etməyi düzgün hesab etmədilər.

Bu təqibin mənası

12 Bu kitabı oxuyan hər kəsə təklif edirəm ki, bu fəlakətlərdən sarsılmasın, əksinə, bu cəzaların bizim nəslimizi yox etmək məqsədi ilə deyil, tərbiyə etmək məqsədi ilə üzərimizə gəldiyini dərk etsin. 13 Həqiqətən də, dinsiz adamlara fəaliyyətləri üçün uzun müddət izin verilməməsi və onların dərhal cəzalarını çəkməsi böyük bir xeyirxahlığın əlamətidir. 14 Başqa xalqlara münasibətində Allah onları cəzalandırmaq üçün günahlarının ən yüksək həddə çatmasına qədər səbirlə gözləyir; amma bizimlə fərqli davranır, 15 yəni günahlarımızın çoxalmasını gözləməyərək bizi cəzalandırır. 16 Beləcə, Allah heç vaxt mərhəmətini üstümüzdən götürmür. O, bizi fəlakətlərlə tərbiyə etsə də, Öz xalqını tərk etmir. 17 Bu dediklərimiz xatırlatma məqsədi daşıyır, sözün qıyası, əhvalatımıza qayıdaq.

Eleazarın şəhid olması

18 İlahiyyatçılar arasında ən mötəbər olan, artıq yaşa dolmuş və çox gözəl zahiri görünüşə malik olan Eleazarı donuz əti yeməsi üçün ağzını açmağa məcbur edirdilər. 19 Amma Eleazar şərəfli ölümü murdar olub yaşamaqdan üstün tutdu və könüllü surətdə işgəncə yerinə doğru getdi. 20 O, ağzındakını tüpürdü. İnsanın təbiətən öz həyatını qorumaq duyğusuna baxmayaraq, qəbul edilməsi qadağan olunmuş şeyləri rədd etmək üçün cəsərət göstərməsi zəruridir. 21 Qanuna zidd olan bu qurban mərasimini təşkil edənlər Eleazarla çoxdankı tanışlıqlarından ötrü onu bir kənara çəkib inandırmaq istədilər ki, o, yemək üçün məqbul olan, özünün

hazırladığı əti gətirsin və zahirdə özünü padşahın buyurduğu qurban ətini yeyirmiş kimi göstərsin. 22 Onlar köhnə dostluqlarından ötrü ona xeyirxahlıq edirdilər. Eleazar belə etsəydi, ölümdən qurtulmuş olacaqdı.

23 Amma Eleazarın verdiyi nəcib qərar onun yaşına, ixtiyar çağına və ağarmış saçlarına layiq idi; o, buna uşaqlıqdan bəri düzgün davranışı ilə və hər şeydən əvvəl, Allahın bərqərar etdiyi müqəddəs qanunlara riayət etməklə nail olmuşdu. O, öz əqidəsini dərhal bəyan edib istədi ki, onu ölümlər diyarına göndərsinlər. 24 O dedi: «Belə riyakarlıq mənim yaşımaya layiq deyil, yoxsa bir çox gənc elə zənn edər ki, Eleazar doxsan yaşında ikən yadellilərin dinini qəbul etmişdir. 25 Qısa və ani bir həyat müddəti naminə belə riyakarlıq etməyim onları mənə görə əyri yola sala bilər. Mənsə ixtiyar çağında özümə çirkinlik və ləkə gətirmiş olaram. 26 Hətta indi insanın verdiyi cəzadan qaçsam belə, istər diri olum, istər ölü, Külli-İxtiyarın əlindən canımı qurtara bilməyəcəyəm. 27 Amma indi kişi kimi ömürlə vidalaşsam, özümü yaşımaya layiq göstərmiş olaram. 28 Gənclər üçün də layiqli bir nümunə – hörmətə layiq və müqəddəs qanunlar uğrunda həvəslə və mərdliklə ölmək nümunəsi qoyub getmiş olaram». O, bunları dedikdən sonra dərhal işgəncə yerinə tərəf getdi.

29 Eleazarı müşayiət edənlər bundan əvvəl ona bir qədər xeyirxah duyğular bəsləsələr də, indi münasibətləri nifrətə doğru dəyişdi, çünki onun bayaq dediyi sözləri ağılsızlıq hesab etdilər. 30 Zərbələr altında ölməmişdən əvvəl Eleazar ucadan inildəyib dedi: «Rəbbə müqəddəs biliyi vasitəsilə əyandır ki, mənim ölümdən qurtulmaq imkanım olduğu halda bədənimin qamçılanması ilə dəhşətli

iztirablar çəkirəm. Amma qəlbim buna sevinclə dözüür, çünki mən Ondan qorxuram».

31 Eleazar beləcə öldü. O, öz ölümü ilə yalnız gənclər üçün deyil, həmçinin millətin əksəriyyəti üçün də bir nəciblik nümunəsi və cəsarət örnəyi qoyub getdi.

7

Yeddi qardaşın şəhid olması

1 Başqa bir hadisədə anaları ilə birgə yeddi qardaş da həbs edilmişdi. Padşah onları qanunun qadağan etdiyi donuz ətini yeməyə məcbur etdi, qırmanclar və iplərlə onlara işgəncə verdi. 2 Qardaşlardan biri hamısının adından danışaraq dedi: «Bizdən nə soruşub öyrənmək istəyirsən? Əcdadlarımızın qanunlarını pozmaqdan əl çəkməyi üstün tuturuq».

3 Onda padşah çox hirslənərək tasları və qazanları qızdırmağı əmr etdi. 4 Bunlar qızdıqdan sonra dərhal padşah hamının adından danışanın dilinin kəsilməsini, başının dərisinin soyulmasını, əl və ayaqlarının kəsilməsini əmr etdi; bu, o biri qardaşlarının və anasının gözləri önündə baş verirdi. 5 Padşah tamamilə yararsız bir vəziyyətə düşmüş adamı hələ nəfəs almaqda ikən ocağın yanına aparılaraq tasta qızartmağı əmr etdi. Tasdan tüstülər yayılan vaxt qardaşlar və onların anası ölüm ayağında bir-birlərinə ürək-dirək verərək deyirdilər: 6 «Allahımız Rəbb hər şeyi görür və ədalətə görə bizə şəfqət göstərəcək; Musa xalqın əleyhinə şəhadət etməsinə baxmayaraq, öz mahnısında bəyan etmişdi: “O, Öz qullarına şəfqət göstərəcək”».

7 Birinci qardaş öləndən sonra həqarət etmək üçün ikincisini ortaya çıxartdılar. Saçları ilə birlikdə başının dərisini soyaraq ondan soruşdular: «Yeməyimizdən yeyəcəksən? Yoxsa bədənin hər üzvünə

işgəncə verək?» 8 Amma o, öz ana dilində onlara «Yox!» cavabını verdi. O da əvvəlki qardaşının ardınca işgəncəyə məruz qaldı. 9 Son nəfəsində olarkən dedi: «Sən ey cinayətkar, bizi bu həyatımızdan məhrum edə bilərsən, amma bu dünyanın Padşahı Onun qanunları naminə öldüyümüz üçün bizi əbədi həyata dirildəcək».

10 Sonra üçüncüsünə həqarət etməyə başladılar. Ondan dilini bayıra çıxartmaq tələb olunarkən dərhal bunu etdi, cəsarətlə əllərini irəli uzatdı 11 və ləyaqətlə dedi: «Bu bədən üzvlərini mənə göydəki Allah verdi, Onun qanunları uğrunda bunlara əhəmiyyət vermirəm. Onun bu üzvləri mənə yenidən qaytaracağına ümid edirəm». 12 Padşah və yanında olanlar bu gəncin ürəkliliyinə heyran etdilər, çünki o, əzablarını heç saydı. 13 O öldükdən sonra dördüncüsünə də eyni cür işgəncə verib pis rəftar etməyə başladılar. 14 Bu qardaş da ölmək üzrə olanda dedi: «Ən yaxşısı budur ki, insan əli ilə ölməyi seçərək Allahın bizi yenidən dirildəcəyinə ümid bağlayaq. Sənin üçün isə, ey padşah, həyata dirilmə olmayacaq».

15 Sonra beşincisini gətirib onunla pis rəftar etməyə başladılar. 16 Amma o, padşaha nəzər salıb dedi: «İnsanlar üzərində səlahiyyətin olduğu halda sən özün də fanisən. Ürəyin istəyeni edirsən, amma düşünmə ki, Allah bizim millətimizi tərk edib. 17 Amma bir qədər gözlə, sənə və nəslinə qarşı Onun böyük qüdrətini görərsən!»

18 Sonra altıncısını ortaya çıxartdılar. O da ölməyə hazırlaşarkən dedi: «Nahaq yerə özünü aldatma! Biz bu əzabları özümüzə görə, Allahımıza qarşı günah etdiyimiz üçün çəkirik, o səbəbdən də bu fəvqəladə hadisələr oldu. 19 Amma düşünmə ki, sən Allaha meydan oxuduğun halda cəzasız qalacaqsan».

20 Bunların arasında, xüsusilə, ana daha fəvqəladə idi və şərəflə xatırlanmağa layiqdir. O, bir gün içində yeddi oğlunun ölümünə şahid olsa da, Rəbbinə olan ümidindən ötrü buna mətanətlə dözdü. 21 O, oğullarının hər birinə öz ana dilində müraciət edirdi; nəcib hisslərlə dolaraq qadın düşüncələrini kişi cəsarəti ilə möhkəmləndirərək onlara deyirdi: 22 «Bətnimdə necə əmələ gəldiyinizi bilmirəm, sizə nəfəs və həyat verən mən deyildim, hər birinizin hissəciklərini nizama salan mən deyildim. 23 Beləcə, insan varlığına şəkil verən, bütün varlığı təmin edən dünyanın Yaradıcısı Öz mərhəməti ilə sizə yenidən nəfəs və həyat verəcək, çünki indi Onun qanunları uğrunda öz canınızı əhəmiyyətsiz sayırsınız». 24 Antiox isə qadının ona xor baxmasından, səsin tonuna görə təhqir olunmasından şübhələnirdi. Hələ sağ qalan ən gəncə təkcə sözlərlə deyil, həm də andlarla vəd verməyə başladı ki, əcdadlarının yolundan döndüyü təqdirdə onu varlı və xoşbəxt edəcək; bu halda onu özünə dost edəcəyini və ona məsul bir vəzifə etibar edəcəyini bildirdi. 25 Gənc deyilənlərə heç etina etmədi. Onda padşah anaya müraciət edib ondan istədi ki, həyatını qoruması üçün oğlunu inandırсын. 26 Padşahın uzun müddət təkid etməsindən sonra ana oğlunu inandıрмаğa razı oldu. 27 Oğluna tərəf əyilib qəddar müstəbidə həqarət edərək öz ana dilində söylədi: «Oğlum, mənə rəhm et! Səni doqquz ay bətnimdə daşdım və üç il səni əmizdirdim, bəslədim, böyütdüm və qayğına qaldım. 28 Övladım, sənə yalvarıram, göylərə və yerə bax, onların içində olanları gör və Allahın onları heç nədən yaratdığını anla; beləcə də, insan nəsli vücuda gəldi. 29 Bu cəlladdan qorxma, öz qardaşlarına layiq ol.

Ölümü elə qarşıla ki, mən Allahın mərhəməti ilə səni qardaşlarınla birlikdə əldə edə bilim».

30 O, hələ danışmaqda ikən gənc dedi: «Daha nəyi gözləyirsiniz? Padşahın əmrinə itaət etməyəcəyəm, yalnız əcdadlarımıza Musa tərəfindən verilən qanunun əmrlərinə əməl edəcəyəm. 31 Sənsə, ey padşah, İbranilərə qarşı hər cür pislik icad edə bilərsən, amma Allahın əlindən qaça bilməzsən. 32 Belə ki biz öz günahlarımıza görə əzab çəkirik. 33 Əgər var olan Rəbb məzəmmət və tərbiyə etmək üçün qısa bir müddət ərzində bizə qəzəbini göstərdisə də, amma yenə də Öz qulları ilə barışacaq. 34 Sənsə, ey murdar və bütün insanlar içində ən iyirənc adam, göylərin övladlarına əl qaldırdığın üçün puç ümidlərlə qürrələnərək əbəs yerə şadyanalıq etmə. 35 Çünki Külli-İxtiyar və Hər Şeyi Görən Allahın mühakiməsindən hələ qaçmamısan. 36 Bizim qardaşlarımız qısa müddət ağrıya dözdükdən sonra Allahın əhdinə görə indi əbədi həyat qaynağına düşürlər. Sənsə Allahın mühakiməsinə görə öz qürurunun əvəzində haqlı cəza alacaqsan. 37 Mən də öz qardaşlarım kimi əcdadlarımın qanunları uğrunda bədənim və canımı verirəm. Allahdan tezliklə millətimizə mərhəmət göstərməsini diləyirəm. Qoy səni də fəlakət və xəstəliklərlə iqrar etməyə məcbur etsin ki, Ondan başqa Allah yoxdur. 38 Beləcə, Külli-İxtiyarın bütün xalqımıza yönələn haqlı qəzəbi mənim və qardaşlarımın üzərinə gəlməklə sona çatsın». 39 Onda padşah bərk qəzəblənib onunla o birilərindən də betər rəftar etdi. Çünki gəncin kinayəsi ona pis təsir etmişdi. 40 Beləcə, gənc həyatını bütünlüklə Rəbbə etibar etməklə təmiz qalaraq ölümü qarşıladı. 41 Hamıdan axırda, övladlarından sonra ana öldü.

42 Bütperəst qurbanları və həddindən artıq işgəncələr mövzusunda bu qədər yetər.

8

Yəhuda Makkabinin üsyanı

1 Bu arada Yəhuda Makkabi və yoldaşları gizlicə keçib kəndlərə gəldilər, qohumlarını bir yerə çağırıdılar. Yəhudi dininə sadıq qalanları cəlb edərək təxminən altı min adam topladılar.

2 Hamının tapdaq altına saldığı xalqa nəzər salması üçün Rəbbə yalvardılar. Ondan istədilər ki, dinsiz adamların müqəddəsliyini pozduğu məbədə rəhm etsin, 3 viranəyə dönən və az qala yerlə yeksan olan şəhərə mərhəmət göstərsin, tökülən qanların Ona qalxan fəryadını eşitsin, 4 günahsız körpələrin haqsızcasına məhv edilməsini, Öz adına edilən küfrləri yada salsın və şərə nifrətini göstərsin. 5 Makkabi öz qoşununu yığan kimi bütperəstlər üçün məğlubedilməz oldu, çünki Rəbbin qəzəbi mərhəmətə çevrilmişdi. 6 O, şəhər və kəndlərə gözlənilmədən hücum edərək onları yandırdı və əlverişli mövqelər tutaraq düşmənləri bir cox halda qaçmağa məcbur etdi. 7 Bu cəhdlərə kömək məqsədi ilə o əsasən gecə vaxtını seçirdi. Onun igidliyinin sədası hər tərəfə yayılmışdı.

8 Yerusəlimi idarə edən Filip bu adamın yavaş-yavaş gücləndiyini və getdikcə daha tez-tez uğur qazandığını görəndə Koyle-Suriya və Finikiyanın hərbi valisi Ptolemeyə yazdı ki, padşahın əməliyyatlarına kömək etsin. 9 Ptolemey də padşahın ən ilkin dostlarından biri olan Patroklun oğlu Nikanoru bu işə təyin etdi və onu müxtəlif millətlərdən təşkil olunmuş iyirmi min nəfərdən az olmayan bir qoşunun başında bütün Yəhudi nəslinin kökünü kəsmək məqsədi ilə göndərdi. Sərkərdə və hərbi işlərdə təcrübəsi olan

Qorgiyanı da ona qoşdu. 10 Nikanor padşahın Romalılara verdiyi iki min talant borcunu əsir tutulan Yəhudiləri köləliyə satmaqdan əldə etməyi nəzərdə tutmuşdu. 11 Buna görə də təcili olaraq dəniz sahilindəki şəhərlərə adam göndərüb onlara Yəhudi qullarını satın almağı təklif etdi. Bir talant əvəzində doxsan adam güzəşt etməyə söz verdi. Amma onu təqib etməkdə olan Külli-İxtiyarın mühakiməsini gözləmirdi.

Yəhudilərin ilk qələbəsi

12 Nikanorun yürüşü barədə Yəhudaya xəbər çatdı, o da qoşunun gəldiyini ətrafındakılara bildirdi. 13 Onda cəsarətsizlər və Allahın mühakiməsinə inamı olmayanlar öz yerlərini qoyub qaçdılar. 14 Digərləri isə əllərində qalan bütün şeylərini satdılar və eyni zamanda Rəbbə dua edərək onları dinsiz Nikanorun əlindən qurtarmasını dilədilər; Nikanor isə hələ üz-üzə gəlməmişdən qabaq onları satmışdı. 15 Dua edənlər özlərinə görə deyil, əcdadları ilə olunan əhdlərə görə, onların üzərinə Allahın möhtərəm və əzəmətli adı qoyulduğu üçün bunu istədilər.

16 Makkabi isə sayı altı minə çatan öz qüvvələrini topladı. Onları düşməndən dəhşətə düşməməyə, haqsız olaraq onların üzərinə gələn bütperəstlərin coxluğundan qorxmamağa, əksinə, ləyaqətlə mübarizə aparmağa çağırırdı. 17 Bütperəstlərin müqəddəs yerə qarşı həyata keçirdikləri qanunsuz zorakılığı, həqarət olunan şəhərə vurulan zərərləri və babalardan qalma quruluşun yıxılmasını göz önünə gətirmələrini istədi. 18 O dedi: «Onlar öz silahlarına və igidliklərinə güvənirlər, amma bircə hərəkətlə üstümüzdə gələnləri və hətta bütün dünyanı devirə bilməyə qadir olan Külli-İxtiyar Allaha güvənirik».

19 Sonra babalarına göstərilən köməklərdən danışdı: Sanxerivin dövründə onun yüz səksən beş min əsgəri həlak olmuşdu; 20 başqa bir vaxt Babildə Qalatyalılarla baş verən döyüşdə Yəhudilər yalnız səkkiz min nəfər və üstəlik, dörd min Makedoniyalı əsgərlə birlikdə mübarizə aparırdılar. Lakin Makedoniyalılar çətin vəziyyətə düşəndə bu səkkiz min nəfər göylərin köməyi ilə yüz iyirmi minlik qoşunu darmadağın etdi və çoxlu qənimət ələ keçirdi.

21 Makkabi bu sözlərlə onları cəsarətləndirdi və hamısını qanunlar və vətən uğrunda ölməyə hazır vəziyyətə gətirdi. O, öz qoşununu dörd hissəyə böldü, 22 qardaşları Şimon, Yusif və Yonatanı hər dəstəyə başçı təyin etdi və hər birinin ixtiyarına min beş yüz nəfər verdi. 23 Sonra Eleazara Müqəddəs Kitabdan oxudu, Yəhuda Makkabi öz yoldaşlarına «Allahın köməyi ilə» döyüş şüarını verdi, qabaqda gedən dəstəyə başçılığını qəbul edərək Nikanorla döyüşə girdi. 24 Külli-İxtiyarın onlara yardımçılığı ilə düşmən qüvvələrindən doqquz min nəfərdən çoxunu məhv etdilər, Nikanorun qoşununun çox hissəsini yaralayaraq şikəst etdilər və hamısını qaçmağa məcbur etdilər. 25 Onları qul kimi satın almağa gələnlərin pulunu ələ keçirdilər. Düşməni uzun məsafəyə qədər təqib etdikdən sonra geri döndülər, çünki vaxt məhdud idi. 26 Şənbə günü ərəfəsi idi; bu səbəbdən onları daha təqib etmədilər. 27 Düşmənin silahlarını yığıb qənimətləri götürəndən sonra onlar Rəbbə alqış və həmd etməklə Şənbə gününü qeyd etdilər; çünki Rəbb həmin gün onları xilas etmiş və onlara Öz mərhəmətini göstərməyə başlamışdı. 28 Şənbə günündən sonra əldə edilən qənimətin bir hissəsini zülm çəkənlərə, dullara və yetimlərə ayırdılar. Yerdə

qalanını isə özlərinin və uşaqlarının arasında bölüşdürdülər. 29 Bunu bitirib ümumi duaya qatıldılar və Öz qulları ilə tamamilə barışması üçün mərhəmətli Rəbbə yalvardılar.

Timoteylə Baxhidin məğlubiyyəti

30 Timoteylə Baxhid Yəhudilərin üzərinə hücum etdikdə Yəhudilər onlardan iyirmi min nəfərdən çoxunu həlak etdilər. Bir sıra ən yüksək qalanı ələ keçirdilər. Çox böyük olan qəniməti iki hissəyə bölərək bir hissəsini özlərinə götürdülər, digərini isə zülm çəkənlərə, yetimlərə və dullara, üstəlik, yaşlılara verdilər. 31 Düşmənin silahlarını yığıb hamısını cidd-cəhdlə əlverişli yerlərdə saxladılar, qənimətin qalan hissəsini də Yerusəlimə apardılar. 32 Onlar Timoteyin qoşun başçısını öldürdülər; o, çox pis adam idi və Yəhudilərə çox zülm etmişdi. 33 Sonra öz doğma şəhərlərində qələbəni qeyd edərkən onlar müqəddəs qapıları yandıran Kallisfeni və bir sıra başqalarını odda yandırdılar; onlar kiçik bir evə sığınmışdılar. Beləcə, onlar dinsizliklərinin layiqli əvəzini aldılar.

Nikanorun qaçması və öldürülməsi

34 Yəhudiləri qul kimi satın almaq üçün özü ilə min tacir gətirən, lənətə gəlmiş Nikanor isə 35 əhəmiyyət vermədiyi adamlar tərəfindən Rəbbin köməyi ilə rüsvay edilmişdi. O, təmtəraqlı geyimlərini çıxarıb qaçqın qul qiyafəsində tənha ölkənin içindən keçib Antakyaya gəldi; qoşununun məğlubiyyətindən tamamilə məyus olmuşdu. 36 Beləcə, Yerusəlim sakinlərini əsir alaraq Romalılara borcunu ödəməyə təminat verən adam Yəhudilərin bir Qoruyucusu olduğunu bəyan etdi və Onun təyin etdiyi qanunlara riayət etdikləri

üçün onların məğlubedilməz olduğunu bildirdi.

9

Antioxun son yürüşü

1 Həmin vaxtlarda elə oldu ki, Antiox Fars torpağından nizamsız bir şəkildə geri çəkildi. 2 O, Persepol adlı şəhərə daxil oldu, məbədləri qarət, şəhərə nəzarət etməyə cəhd etdi. Amma kütlə qalxıb özünü müdafiə etmək üçün silaha sarıldı. Nəticədə şəhər sakinlərinin qaçmağa məcbur etdiyi Antiox biabırçılıqla geri çəkilməli oldu. 3 O, Ekbatana yaxınlığında olanda Nikanorun və Timoteyin başına gələnləri eşitdi. 4 Qəzəbdən alışıb-yanaraq onu qaçmağa məcbur edənlərin heyfini Yəhudilərdən çıxmağı qərara aldı. Bu məqsədlə döyüş arabasının sürücüsünə dayanmadan sürərək yürüşü sürətləndirmək əmrini verdi. Amma göylərin mühakiməsi onun üzərinə gəldi. Çünki qürrələnib demişdi: «Yerusəlimə gələndə oranı Yəhudilər üçün məzarlığa çevirəcəyəm». 5 Amma hər şeyi görən Rəbb, İsrailin Allahı çarəsi tapılmayan və gözəgörünməyən bir xəstəliklə onu vurdu. Bu sözlər ağzından çıxar-çıxmaz bağırsaqlarını şiddətli ağrı və kəskin daxili sancı tutdu. 6 Bu, çox ədalətli idi, çünki o, başqalarının bağırsaqlarına ağır və dəhşətli işgəncələr vermişdi. 7 Hətta bu vəziyyətdə ikən məğrurluğundan əl çəkmədi. Qürurla daha çox dolaraq Yəhudilərə qarşı alovlu qəzəb püskürdü və yürüşü daha da sürətləndirmək əmrini verdi. Amma belə oldu ki, sürətlə irəli getdiyi üçün o, öz arabasından yıxıldı və bərk yıxılmaqla bədəninin bütün üzvlərini əzdi. 8 Antiox bir az əvvəl fəvqəladə qüruru ilə dənizdəki dalğalara hökm edəcəyini və dağları tərəzidə çəkə biləcəyini düşünürdü, amma torpağa düşdü və onu xərəkədə apardılar,

bununla da hamıya Allahın aşkar gücünü nümayiş etdirdi. 9 Belə ki bu dinsiz adamın bədəninə qurdlar qaynaşdı; o, əzab və ağrı içində hələ yaşayarkən bədəninin əti çürüməyə başladı. Çürümənin üfunəti bütün ordusu üçün dözülməz idi. 10 Bir az əvvəl göydəki ulduzlara toxuna biləcəyini sanan adamı indi heç kəs müşayiət edə bilmirdi, çünki üfunətinə dözmək olmurdu.

11 Artıq düşkün vəziyyətdə ikən qürurundan imtina etməyə və Allahın cəzasının təsirindən özünə gəlməyə başladı, çünki hər an ağrıdan əziyyət çəkirdi. 12 Artıq üfunətinə özü də dözə bilməyəndə bildirdi: «Allaha tabe olmaq düzgündür, heç bir öləri məxluq özünü Allaha bərabər saymamalıdır». 13 Onda bu murdar adam ona rəhm etməyən Hökmrana dua edərək bunları bildirdi: 14 yerlə yeksan etməyə tələsdiyi və məzarlığa çevirmək istədiyi müqəddəs şəhərin azad olduğunu bəyan edir; 15 dəfn etməyə layiq görmədiyi, uşaqları ilə birlikdə yem olmaq üçün quşlara və vəhşi heyvanlara atmağı düşündüyü Yəhudilərə isə Afina vətəndaşları ilə bərabər hüquqlar verir; 16 bir zamanlar qarət etdiyi müqəddəs məbədi indi ən gözəl təqdimlərlə bəzəyəcək, müqəddəs qabların hamısını artıqlaması ilə geri qaytaracaq və qurban xərclərini öz gəlirindən ödəyəcək; 17 bundan əlavə, özü də Yəhudi dinini qəbul edəcək və bütün məskunlaşmış yerlərə baş çəkib Allahın hökmranlığını bəyan edəcək.

Yəhudilərə Antioxun məktubu

18 Allahın haqlı mühakiməsi onun üzərinə gəldiyindən Antioxun ağrıları heç cür dayanmırdı. Onda o, bütün ümidini itirərək Yəhudilərə yalvarış şəkildə bu məktubu yazdı; məktubun məzmunu belə idi:

19 «Ləyaqətli Yəhudi vətəndaşlarına padşah və baş komandan Antioxdan çoxlu salam, salamatlıq və uğur olsun! 20 Əgər siz uşaqlarınızla birgə yaxşısınızsa və işləriniz öz istəyinizə görə gedirsə, məmnunam, belə ki mənim ümidim Allaha qalıb. 21 Mən həssaslıqla sizin hörmət və rəğbətini xatırlayıram. Fars torpağından qayıdanda narahatlıq gətirən xəstəliklə üzləşdim və hamının təhlükəsizliyi üçün bəzi tədbirlər görməyi düşündüm. 22 Özüm üçün ümitsiz deyiləm, çünki xəstəlikdən qurtarmağa böyük ümidim var. 23 Lakin mən gördüm ki, atam yuxarı ölkələrlə döyüşdüyü zaman vərəsə təyin edərdi. 24 Ona görə ki gözlənilməz bir hadisə baş verdikdə, yaxud həyəcanlı bir xəbər eşidildikdə ölkənin sakinləri narahat olmasın və işlərin kimin öhdəsinə buraxıldığını bilsin. 25 Bundan başqa, hüdudlarda olan hökmlərin və padşahlığımızın qonşularının fürsət axtardıklarını və nələrin baş verəcəyini görmək üçün gözlədiklərini bilirəm. Bu səbəbdən oğlum Antioxu padşah təyin edirəm; mən tələsik yuxarı vilayətlərə getdiyim zaman onu sizlərdən çoxuna tapşırar və sizi təklif edərdim. Burada yazdıqlarımı ona da yazdım. 26 Beləcə, sizi özünü göstərilən ümumi və xüsusi xeyirxahlıqları yada salmağa çağırır və bunu xahiş edirəm. Hər birinizin mənə və oğluma münasibətdə xoş niyyətinizi saxlamağınızı istəyirəm. 27 Mən əminəm ki, oğlum sizə mülayimlik və insanpərvərliklə yanaşmaqda mənim siyasətimi davam etdirəcək». 28 Beləcə, bu qatil və küfr danışan adam başqalarına çəkirdiyi qədər dəhşətli əzablar içində qərib diyarda dağlar arasında acınacaqlı tale ilə öz həyatını başa vurdu. 29 Onunla birgə tərbiyə alan Filip onun cəsədini götürüb apardı. Filip

Antioxun oğlundan ehtiyat etdiyi üçün Misirə, Ptolomey Filometorun yanına köçüb getdi.

10

Məbədin pak edilməsi

1 Onda Makkabi və onun yoldaşları Rəbbin yol göstərməsi ilə məbədi və şəhəri yenidən geri aldılar. 2 Yadellilərin bazar meydanında qurduqları qurbangahları və təqdis olunmuş bütxanaları yıxdılar. 3 Onlar müqəddəs məskəni pak etdilər və təzə qurbangah tikdilər. Çaxmaq daşı ilə əldə etdikləri odla iki illik fasilədən sonra qurban təqdim etdilər, buxur yandırdılar, çiraqları işıqlandırdılar və Hüzur çörəklərini qoydular. 4 Sonra üzüstə düşərək Rəbbə yalvardılar ki, bir daha belə fəlakətlərə düşməyiniz, yenə günah etdikləri təqdirdə iltifatla tərbiyə olunsunlar, küfr edən və vəhşi xalqlara təslim edilməsinlər. 5 Bu elə həmin günə, yəni müqəddəs məskənin yadellilər tərəfindən murdarlanması ilə eyni günə təsadüf etdi, məbədin pak edilməsi Kislev ayının iyirmi beşində baş verdi. 6 Onlar Çardaqlar bayramında olduğu kimi səkkiz gün şadlıq etdilər. Bir müddət əvvəl olan Çardaqlar bayramını dağlarda və mağaralarda vəhşi heyvanlar kimi qeyd etdiklərini xatırladılar. 7 Buna görə də sarmaşığa bürünmüş əsalar, gözəl budaqlar və xurma budaqları daşıyaraq Özünə məxsus olan müqəddəs yerin pak edilməsini uğurla nəticələndirən Rəbbə həmd ilahiləri oxudular. 8 Ümumi qərar və təkliflə bütün Yəhudi millətinin hər il bu günləri bayram etməsi barədə göstəriş verdilər. 9 Xülasə, Epifan adlandırılan Antioxun beləcə sonu çatdı.

Antiox Evpatorun hakimiyyətə gəlməsi

10 İndi isə bu dinsiz adamın oğlu Antiox Evpatorun dövründə baş verənlər barədə bildirmək və müharibələrin gətirdiyi fəlakətlərin xülasəsini vermək istəyirik. 11 Bu adam padşahlığa keçən zaman Koyle-Suriya və Finikiyanın hərbi valisi olan Lisiya adında bir adamı ölkənin idarəçiliyinə təyin etdi. 12 Əvvəlki idarəçi Makron adlandırılan Ptolemey Yəhudilərə edilən haqsızlıqlardan sonra onlarla ədalətlə rəftar etməyin təşəbbüsçüsü olmuşdu və onlarla sülh münasibətləri saxlamağa çalışmışdı. 13 Nəticədə o, padşahın dostları tərəfindən Evpatorun önündə ittiham olundu; çünki Misir padşahı Filometorun onun öhdəsinə buraxdığı Kipri qoyub getdiyi və Antiox Epifanın tərəfinə keçdiyi üçün hər kəs ona xain deyirdi. Əsilzadəliyinə layiq bir mövqe tuta bilmədiyi üçün özünü zəhərləyib həyatına son verdi.

İdumeyaya hərbi səfər

14 Qorqiya bölgədə hərbi vali oldu; o, muzzdlu əsgərləri səfərbər etdi və Yəhudilərlə fasiləsiz müharibə vəziyyətində oldu. 15 Bununla yanaşı, əlverişli qalalara nəzarət edən İdumeyalılar Yəhudiləri gücdən salırdılar. Yerusəlimdən qovulan adamları qəbul edərək müharibə vəziyyətini saxlamağa çalışırdılar. 16 Makkabi və onun tərəfdarları dua mərasimi təşkil edib döyüşdə onların tərəfində olması üçün Allaha yalvardılar. Sonra İdumeya qalalarına tərəf hücum atıldılar. 17 Sürətlə onların üzərinə hücum edib əlverişli yerləri ələ keçirdilər, qala divarlarında vuruşanların hamısını dəf etdilər, rastlaşdıqları hər kəsi doğradılar və iyirmi minə qədər adamı həlak etdilər. 18 Doqquz minə qədər adam mühasirəyə qarşı hər şeylə təchiz olunan, xüsusi olaraq möhkəmləndirilmiş iki bürcə qaçıb sığındı.

19 Makkabi Şimonla Yusifi, həmçinin Zakkayı mühasirə üçün kifayət qədər qüvvə ilə orada qoydu. Özünü isə daha çox lazım olduğu yerlərə getdi. 20 Amma Şimonun adamları pulpərəst idilər və qalalardakı adamlar onları rüşvət almağa razı saldılar. Onlar yetmiş min dirhəm alıb qalalardakı bəzi adamların aradan çıxmasına icazə verdilər. 21 Baş verənlərin xəbəri Makkabiyə çatdırılanda o, xalqın rəhbərlərini bir yerə topladı, onları öz soydaşlarını pula satmaqda ittiham etdi, çünki düşmənlərini onlara qarşı döyüşmək üçün buraxmışdılar. 22 Xain olduqları üçün bu adamları öldürdü və dərhal iki bürcü ələ keçirdi. 23 Silaha sarılınca bütün işlərində uğur qazandı, bu iki qalada iyirmi mindən çox adam həlak etdi.

Yəhuda Timoteyi məğlub edir

24 Əvvəllər Yəhudilər tərəfindən məğlub edilən Timotey isə muzzdlu əsgərlərdən ibarət böyük bir ordu topladı və Suriyadan az olmayan qədər süvari yığdı. Yəhudeyanı müharibə yolu ilə ələ keçirmək üçün gəldi. 25 O yaxınlaşarkən Makkabi və onun adamları başlarına torpaq töküb bellərinə çul bağlayaraq Allaha yalvardılar. 26 Qurbangahın kürsüsünə tərəf əyilərək Ondan xahiş etdilər ki, onlara mərhəmətli olsun və Qanunun dediyi kimi, düşmənlərinin düşməni, əleyhdarlarının əleyhdarı olsun. 27 Dua edəndən sonra silaha sarıldılar və şəhərdən bir xeyli irəli getdilər. Düşmənlərə yaxınlaşarkən dayandılar. 28 Günəş doğan kimi hər iki tərəf döyüşə girdi. Tərəflərdən biri öz igidlikləri ilə yanaşı uğur və qələbənin rəhni olaraq Rəbbə sığınır, digəri isə qeyzinin səyinə arxalanırdı. 29 Döyüşün ən şiddətli anında düşmən tərəfə göydən enən beş əzəmətli atlı zahir oldu; onların atlarının yüyəni

qızıldan idi. Atlılar Yəhudilərə başçılıq edirdi. 30 Onlar Makkabini əhatəyə alaraq onu öz əsləhələri ilə ördülər və yaralanmaqdan qorudular. Düşmən tərəfə isə ox və ildırım yağdırdılar. Nəticədə onlar görməkdən məhrum olub çaşqınlığa düşdülər, sıraları qarışaraq bir-birlərini qırdılar. 31 İyirmi min beş yüz piyada və altı yüz süvari öldürüldü.

32 Timoteyin özü isə Qazara adlanan xüsusi möhkəmləndirilmiş bir qalaya qaçıb canını qurtardı; ora Xareyanın başçılığı altında idi. 33 Makkabi və onun adamları ruh yüksəkliyi ilə qalanı dörd gün ərzində mühasirədə saxladılar. 34 Qalada olanlar bu yerin təhlükəsiz olmasına əmin olduqlarından hədsiz küfrlər və yolverilməz təhqirlər söyləyirdilər. 35 Beşinci gün dan yeri ağararkən Makkabinin adamlarından iyirmi gənc söylənən küfrlərə görə qəzəblə alovlanaraq cəsarətlə qalaya tərəf hücum atıldılar. Çılğın qəzəblə qarşılaşdıqları hər kəsi vurub öldürdülər. 36 Başqaları da çaxnaşma zamanı qalanın içərisində olanlara hücum etdilər və qala bürclərini yandırdılar. Tonqal qalayaraq küfr edənləri diri-diri yandırdılar. Digərləri isə darvazaları sındırdı və şəhəri tutmaq üçün qoşunun qalan hissəsini içəri buraxdı. 37 Su çənində gizlənənlər Timoteyi öldürdülər. Onunla birlikdə qardaşı Xareyanı və Apollofanı da öldürdülər. 38 Bunları başa çatdırıb İsrailə böyük xeyirxahlıq edən və qələbə bəxş edən Rəbbə şükür və alqış etdilər.

11

Lisiya Bet-Suru mühasirəyə alır

1 Bu hadisələrdən çox az müddət sonra padşahın qəyyumu, qohumu və dövlətin idarəçisi Lisiya baş verənləri eşidəndə olduqca qəzəbləndi. 2 O, təxminən səksən

min piyadanı və bütün süvariləri yığdı və Yəhudilərin üzərinə getdi. Niyyəti Yerusəlim şəhərini Yunanlar üçün yaşayış yeri etmək, 3 başqa millətlərin ibadət yerlərindən aldığı kimi, məbəddən də vergi almaq və baş kahinlik vəzifəsini hər il satışa çıxartmaq idi. 4 O, Allahın hökmranlığına heç əhəmiyyət vermədi, on minlərlə piyadasına, minlərlə süvarisinə və səksən filinə güvəndi.

5 Yəhudeyaya daxil olub Yerusəlimdən təxminən beş stadi məsafədəki möhkəmləndirilmiş bir yer olan Bet-Sura yaxınlaşdı. Oranı təzyiq altında saxladı. 6 Makkabi və onun adamlarına Lisiyanın qalaları mühasirəyə aldığı xəbəri çatanda kütlə ilə birlikdə hüzn və göz yaşları içində Rəbbə yalvardılar ki, İsraili qurtarması üçün xeyirxah bir mələk göndərsin. 7 Makkabi özü hamıdan əvvəl silaha sarıldı və başqalarını da onunla birlikdə həyatını təhlükəyə ataraq soydaşlarına kömək etməyə inandırdı. Onlar da dərhal həvəslə yola düşdülər. 8 Onlar Yerusəlimdən çıxan kimi ağ geyimli bir süvari zahir olub onlara başçılıq etdi. O əlindəki qızıldan olan döyüş silahlarını yelləyirdi. 9 Hamısı birlikdə mərhəmətli Allaha alqış etdilər. Ürəklərinə elə cəsarət gəlmişdi ki, yalnız insanlara deyil, yırtıcı heyvanlara və dəmir divarlara belə, hücum etməyə hazır idilər. 10 Səmavi müttəfiqlərinin başçılığı altında döyüş nizamı ilə irəlilədilər, çünki Rəbb onlara mərhəmət etmişdi. 11 Onlar aslanlar kimi düşmənin üzərinə atıldılar, düşmənin on bir min piyadasını və min altı yüz süvarisini qırdılar. Qalanların hamısını qaçmağa məcbur etdilər. 12 Qaçanlardan çoxu yaralı və soyunmuş vəziyyətdə qaçıb qurtuldu. Lisiyanın özü də biabırçı şəkildə qaçıb qurtuldu.

Lisiya Yəhudilərlə sülh bağlayır

13 Lisiya ağılsız deyildi. Düçar olduğu məğlubiyyət barədə düşünərkən anladı ki, qüdrətli Allah İbranilərlə müttəfiq olduğu üçün onlar məğlubedilməzdir. Buna görə də xəbər göndərərək 14 onları əmin etdi ki, bütün mübahisələr ədalətlə həll olunacaq və padşahı da inandıraraq onların dostu etməyə sövq edəcək. 15 Hamının xeyri üçün Makkabi Lisiyanın bütün təkliflərinə razılıq verdi. Yəhudilərə dair Makkabinin Lisiyaya yazdığı bütün tələblər padşah tərəfindən qəbul edildi.

16 Lisiyanın Yəhudilərə yazdığı məktubun mətni belədir: «Lisiyadan Yəhudi xalqına salamlar! 17 Sizin göndərdiyiniz Yəhya və Avşalom imzalanmış cavabı mənə verib orada bildirilənlər üçün vasitəçilik etdilər. 18 Padşahın diqqətinə çatdırılmalı hər şeyi ona təqdim etdim, o da mümkün olan hər şeyə razılıq verdi. 19 Əgər siz dövlətlə xoş rəftarınızı davam etdirsəniz, gələcəkdə də sizin rifahınız üçün səy göstərəcəyəm. 20 Təfsilatlarla gəlincə, mən həm bu adamlara, həm də mənim nümayəndələrimə sizinlə danışıqlar aparmağı tapşırıdım. 21 Salamət qalın! Yüz qırx səkkizinci ilin^d Dioskorint ayının iyirmi dördüncü günü».

22 Padşahın isə yazdığı məktubun mətni belədir: «Padşah Antioxdan qardaşı Lisiyaya salamlar! 23 Artıq atamızın allahların yanına köçdüyündən bəri arzumuz budur ki, padşahlığımızın təbələri şəxsi qayğıları ilə məşğul olmaqda narahatçılıq görməsinlər. 24 Eşitdiyimizə görə, Yəhudilər atamızın Yunan ənənələrinə keçmək siyasəti ilə razılaşırlar. Onlar öz həyat təzlərini üstün tutur və öz qanunlarına əməl etməyə icazə verilməsini istəyirlər. 25 Bu halda biz onların da başqa millətlər kimi həyəcansız yaşamasını istədiyimiz üçün məbədin

onlara geri qaytarılmasına və öz əcdadlarının ənənələrinə görə yaşamalarına fərman verirəm. 26 Beləliklə, onların yanına adam göndərib dostluq təminatı vermək yaxşı olardı. Onlar da bizim niyyətimizi bilərək yaxşı əhval-ruhiyyədə olar və sevinclə öz xidmətlərini davam etdirərlər».

27 Padşahın Yəhudi millətinə göndərdiyi məktub isə belə idi: «Padşah Antioxdan Yəhudi ağsaqqallarına və digər Yəhudilərə salamlar! 28 Yaxşı olmağınızı diləyirik, bizim də sağlamlığımız yaxşıdır. 29 Menelay bizə bildirdi ki, siz evinizə qayıdıb şəxsi işlərinizlə məşğul olmaq istəyirsiniz. 30 Beləliklə, Ksanfik ayının otuzuncu gününə qədər evə qayıdanlar təhlükəsizliklərinə tam təminat verildiyinə əmin olsunlar. 31 Yəhudilər əvvəllər olduğu kimi öz ərzaqlarından yeyə və öz qanunlarını tətbiq edə bilərlər. Onlardan heç kim əvvəllər bilmədən etdiyi səhvə görə hər hansı bir şəkildə pislik görməyəcək. 32 Sizi rahat etmək üçün Menelayı yanınıza göndərirəm. 33 Salamət qalın. Yüz qırx səkkizinci ilin Ksanfik ayının on beşi».

34 Romalılar da Yəhudilərə belə bir məktub göndərdilər: «Roma ağsaqqalları Kvint Memmi və Tit Manidən Yəhudilərə salamlar! 35 Padşahın qohumu Lisiya tərəfindən sizə verilənləri biz də təsdiq edirik. 36 Onun padşaha çatdırmağı məsləhət bildiyi məsələlərə gəlincə, onları diqqətlə araşdırıb dərhal yanımıza adam göndərin ki, bu məsələləri sizin lehinizə irəli sürə bilək. Çünki Antakyaya yola düşmək üzrəyik. 37 Buna görə də tələsin, hansı fikirdə olduğunuzu bizim də bilməyimiz üçün kimisə göndərin. 38 Salamət qalın. Yüz qırx səkkizinci ilin Ksanfik ayının on beşi».

^d11:21 e.ə. 165-ci il.

12

Yaffa və Yamniyada baş verən hadisələr

1 Bu razılaşmalar əldə olunduqdan sonra Lisiya padşahın yanına getdi, Yəhudilər isə əkinçilik işlərinə qayıtdılar. 2 Yerli hərbi başçılardan Timotey, Genne oğlu Apolloni, Yeronim, Demofon və Kipr valisi Nikanor Yəhudilərin sakit və rahat yaşamalarına imkan vermədilər.

3 Yaffalılar belə bir alçaq iş gördülər: aralarında yaşayan Yəhudiləri arvadları və uşaqları ilə birlikdə hazırladıqları qayıqlara oturmağa dəvət etdilər; özlərini də guya onlara qarşı düşmənçilik niyyətləri yoxmuş kimi göstərdilər. 4 Bu, şəhərin ümumi qərarına görə təşkil olundu. Aralarındakı sülhü saxlamaq istədiklərindən və şübhə etməyə heç bir səbəb olmadığından Yəhudilər buna razılıq verdilər. Yaffalılar dənizə çıxınca onların hamısını – iki yüzə qədər adamı dənizdə batırdılar.

5 Yəhuda soydaşlarının başına gətirilmiş bu qəddarlığı eşidəndə bu barədə öz adamlarına göstəriş verdi 6 və adil hakim olan Allahı çağıraraq qardaşlarını öldürən canilərə hücum etdi. Gecə ikən limanı yandırdı, qayıqlara od vurdu və oraya qaçıb sığınanları qılınclan keçirdi. 7 Darvazalar bağlı olduğu üçün Yəhuda çıxıb getdi; amma yenə qayıdaraq Yaffanın bütün əhalisinin kökünü kəsmək niyyətində idi. 8 Yəhuda Yamniyalıların da aralarında yaşayan Yəhudilərə qarşı eyni şəkildə davranmaq istədiklərini öyrəndikdə 9 gecə Yamniyalıların da üstünə hücum etdi, limanı və orada olan donanmanı yandırdı, belə ki alov iki yüz qırx stadi məsafədə olan Yerusəlimdən görünürdü.

Gileadda döyüş

10 Yəhuda və onun adamları Timoteyə qarşı yürüş etmək üçün oradan doqquz stadi uzaqlaşanda Ərəblər beş minə qədər piyada və beş yüz süvari ilə onlara hücum etdilər. 11 Şiddətli bir döyüş başlandı. Yəhuda və onunla olanlar Allahın köməyi ilə qələbə qazananda məğlub olan köçərilər dostluğa gəlmək üçün ona yalvardılar; onları mal-qara ilə təmin etməyə və digər işlərdə köməkçi olmağa söz verdilər. 12 Onlardan çox şeydə faydalana biləcəyini düşünən Yəhuda onlarla sülh bağlamağa razılaşdı. Verdikləri sözü qəbul etdikdən sonra Ərəblər öz çadırlarına qayıtdılar.

13 Yəhuda həmçinin möhkəm torpaq bəndlərlə və divarlarla əhatə olunmuş və hər cür millətin sakin olduğu Kaspın adlı şəhərə hücum etdi. 14 Divarların möhkəmliyinə və ərzaq ehtiyatlarına güvənən sakinlər Yəhuda və onun adamlarına qarşı kobud rəftar etdilər. Onları təhqir etdilər, hətta küfr edib nalayiq danışdılar. 15 Amma Yəhuda və onun adamları dünyanın Hökmranına dua etdilər; O, Yeşuanın dövründə divardeşən silahdan, ya da digər döyüş alətlərindən istifadə etmədən Yerixo şəhərini dağıtmışdı. Sonra onlar qeyzlə divarlara tərəf atıldılar. 16 Allahın iradəsi ilə şəhəri ələ keçirdilər və saysız adamı qətl etdilər; belə ki yaxınlıqdakı iki stadi enində olan göl tamamilə qanla boyanmışdı.

Karnion döyüşü

17 Sonra oradan yeddi yüz əlli stadi aralanaraq Tobyanlılar adlanan Yəhudilərin torpağına, Xaraka gəldilər. 18 Amma o yerdə Timoteyi tapmadılar, çünki o heç nə edə bilməyərək bölgəni tərk etmişdi. Hərçənd ki bir yerdə güclü qoşun hissəsi qoymuşdu. 19 Buna görə də Makkabinin qoşun başçıları Dositeylə Sosipater yürüş

edib Timoteyin qalada qoyub getdiyi on mindən çox adamı öldürdülər. 20 Onda Makkabi öz ordusunu dəstələrə ayıraraq onları bu dəstələrin üzərində başçı qoydu və özü Timoteyin ardınca tələsdi; Timoteylə birgə yüz iyirmi min piyada və iki min beş yüz süvari var idi. 21 Yəhudanın yaxınlaşdığını öyrənəndə Timotey qadınları, uşaqları və digər ev əşyalarını Karnion adlı bir yerə göndərdi. Çünki oranı mühasirəyə almaq çətin idi; ətrafdakı bütün yollar çox dar olduğundan o yer çətin keçilə bilirdi.

22 Amma Yəhudanın ilk bölüyü görünəndə düşmən qorxuya düşdü. Hər Şeyi Görən Allahın təzahüründən onlar dəhşətə gəldilər: o tərəf-bu tərəfə cumaraq qaçmağa üz qoydular, belə ki onların çoxu öz adamlarının qılınclarının iti ucları ilə vurulub yaralandı. 23 Yəhuda əzmlə onları təqib etdi və təqsirkarları qılıncdan keçirdi, otuz minə qədər adamı öldürdü. 24 Dositeylə Sosipaterin əlinə düşən Timotey böyük hiyləgərlik edərək onu sağ buraxmalarını istədi, çünki onlardan çoxunun ailəsinin, bəzilərinin də qardaşlarının onun əlində olduğunu söylədi və onun başına bir iş gələrsə, onlara da rəhm olunmayacağını bildirdi. 25 Nəhayət, Timotey qohumlarını sağ-salamat buraxacağına onları dönə-dönə inandırdıqdan sonra onlar qardaşlarının xilas olması naminə onun getməsinə izin verdilər.

26 Sonra Yəhuda Karniona və Aterqat məbədinə hücum edib iyirmi beş min adamı öldürdü.

Efron və Skitopol yolu ilə geri dönmə

27 Düşmənlərin qaçmasından və məğlubiyyətindən sonra Yəhuda Lisiyanın və coxlu müxtəlif tayfaların sakin olduğu möhkəmləndirilmiş şəhər olan Efrona

yürüş etdi. Divarların qarşısında durmuş güclü gənclər inadla müqavimət göstərirdilər, həmçinin orada döyüş alətlərinin və mərmilərin böyük ehtiyatı saxlanılırdı. 28 Amma Yəhudilər qüdrəti ilə düşmənlərin gücünü dağıdan Hökmdarı köməyə çağıraraq şəhəri ələ keçirdilər və orada olan iyirmi beş minə yaxın adamı qırdılar.

29 Oradan yola düşüb Yerusəlimdən altı yüz stadi məsafədə olan Skitopol^e şəhərinin üstünə cumdular. 30 Amma orada yaşayan Yəhudilər Skitopol sakinlərinin onlara yaxşı münasibət göstərdiyi, fəlakət günlərində belə, onlarla mehriban rəftar etdikləri barədə şəhadət etdilər. 31 Yəhuda və onun adamları onlara təşəkkür etdilər və gələcəkdə də onları soydaşlarına iltifat göstərməyə çağırdılar. Sonra yola düşüb Həftələr bayramına bir az qalmış Yerusəlimə gəlib çatdılar.

Qorqiya ilə döyüş

32 Əllinci gün adlanan bayramdan sonra Yəhuda və onun adamları İdumeyanın hərbi valisi Qorqiyaya qarşı yürüş etdilər. 33 Qorqiya üç min piyada və dörd yüz süvari ilə onların qabağına çıxdı. 34 Döyüş başlayanda elə oldu ki, bir-iki nəfər Yəhudi həlak oldu. 35 Bakenorun adamlarından biri olan Dositey ən yaxşı süvari və qüvvətli idi. O, Qorqiyanın üst geyimindən yapışan kimi onu bərk kənara dartmağa başladı. Bu mənfur adamı diri ələ keçirmək istəyirdi. Amma Trakiyalı süvarilərdən biri Dosideyin üstünə atılaraq onun çiyini parçaladı. Beləcə, Qorqiya qaçıb Marisaya getdi.

36 O vaxt Esdri və onun adamları uzun müddət döyüşdükləri üçün yorulmuşdular. Yəhuda Rəbbi çağırırdı ki, onların tərəfində olduğunu və döyüşə başçılıq etdiyini onlara göstərsin. 37 Sonra Yəhuda öz ana

dilində uca səslə himnlərlə döyüş şüarları çağıraraq gözlənilmədən Qorgiyanın qoşunlarının üzərinə atıldı və onları qaçmağa uğratdı.

Döyüşdə ölənlər üçün təqdim edilən qurbanlar

38 Bundan sonra Yəhuda ordusunu götürüb Adullam şəhərinə getdi. Həftənin yeddinci günü çatdığı üçün ənənələrinə uyğun olaraq özlərini pak etdilər və Şənbə gününü qeyd etdilər. 39 Ertəsi gün Yəhuda və onun adamları lazım olduğu kimi ölənlərin cəsədlərini götürüb soydaşları ilə birlikdə əcdadlarının məzarına qoymaq üçün getdilər. 40 Amma ölümlərin hər birinin köynəklərinin altında Yamniya bütələrinin həmayillərini tapdılar, halbuki qanun Yəhudilərə bunları daşımağı qadağan edir. Beləcə, bu adamların hansı səbəbdən həlak olduqları hamıya aydın oldu. 41 Onda hamı ədalətli hakim olan Rəbbə alqış etdi; O, gizli şeyləri aşkara çıxarır. 42 Onlar dua edib ölənlərin günahının tamamilə silinməsinə dilədilər. Alicənab Yəhuda isə adamları özlərini günahlardan qorumağa çağırırdı. Çünki ölənlərin günahının nə kimi nəticələr verdiyini hamısı öz gözləri ilə görmüşdü. 43 Həmçinin o, adamlarının sayına görə iki min dirhəm qədər pul toplayaraq günah üçün qurban verilməsi məqsədi ilə onu Yerusəlimə göndərdi. Bu işi yaxşı və vicdanla icra etdi, çünki ölümlərin dirilməsinə diqqət edirdi. 44 Əgər o, döyüşdə ölənlərin dirilməsinə gözlənməsəydi, onda ölümlər üçün dua etmək lazımsız və mənasız olardı. 45 Amma o, mömin olaraq rəhmətə gedənlər üçün saxlanılan çox gözəl mükafatı gözü qarşısına gətirdi; bu, müqəddəs və mömin bir fikir idi. Bu səbəbdən ölümlər üçün

satılma qurbanı verdi ki, onlar günahlarından azad olsunlar.

¶^e12:29 İbrani adı Bet-Şeandır.

13

Menelayın ölümü

1 Yüz qırx doqquzuncu ildə^f Yəhuda və onun adamlarına Antiox Evpatorun böyük ordu ilə Yəhudəyanın üzərinə gəldiyi xəbəri çatdı. 2 Padşahın qəyyumu və dövlətin idarəçisi Lisiya da onunla birlikdə idi. Hər birinin başçılığı altında Yunan ordusu var idi; onların yüz on min piyadası, beş min üç yüz süvarisi, iyirmi iki fili və üç yüz dəryaz aləti olan döyüş arabası var idi.

3 Menelay da onlara qoşuldu və böyük riyakarlıq göstərərək Antioxu həvəsləndirdi. Bunu edərkən vətəninin xilasını deyil, başçılığa təyin ediləcəyini düşünürdü. 4 Lakin padşahların Padşahı bu alçaq adama qarşı Antioxun qəzəbini oyatdı. Lisiya bütün pisliklərin səbəbkarının Menelay olduğunu bildirəndə Antiox Menelayın Bereyaya aparılmasını və oranın qaydasına uyğun öldürülməsini əmr etdi. 5 O yerdə əlli qulac hündürlüyündə, içərisi kül ilə dolu bir qüllə var. Ətrafında dairə şəklində artırması var və hər tərəfdən sıldırım olub külə doğru durur. 6 Müqəddəs şeyləri təhqir etməkdə və digər ağır cinayətlərdə təqsirləndirilən hər kəs oradan aşağı atılmaqla edam olunurdu. 7 Bu aqibət dinsiz Menelayın da başına gəldi; o, öldü, hətta dəfn olunmaqdan da məhrum oldu. 8 Bu da çox ədalətli oldu. Çünki odu və külü müqəddəs olan qurbangaha qarşı çoxlu günah etmişdi. Axırda da ölümünün küllərin içərisində qarşılıdı.

Modin yaxınlığında döyüş

9 Bu arada ağılında vəhşi niyyətlər olan padşah Antiox irəliləyirdi. Atasının bir vaxt etdiklərindən daha betərini Yəhudilərə göstərmək istəyirdi. 10 Bu barədə Yəhudaya xəbər çatanda adamlara əmr etdi ki, gecə-gündüz Rəbbi çağırınsınlar. O da əvvəlki vaxtlarda olduğu kimi, indi də qanundan, vətəndən və müqəddəs məbəddən məhrum olmaq təhlükəsi ilə üzləşən xalqa kömək etsin 11 və yenidən dirçəlməyə başlayan xalqın küfr edən bütprəstlərin əlinə düşməsinə izin verməsin. 12 Hamısı yekdilliklə bunda iştirak edib üç gün ərzində ağlaşma, oruc və səcdə ilə durmadan mərhəmətli Rəbbə yalvardılar. Yəhuda onları ruhlandırıldı və hazır olmalarını əmr etdi. 13 Ağsaqqallarla gizli məsləhətləşmələrdən sonra Yəhuda qərara aldı ki, padşah ordusunun Yəhudəyaya daxil olub şəhəri ələ keçirməsini gözləməsin, əksinə, çıxıb Allahın köməyi ilə məsələni həll etsin. 14 Nəticəni dünyanı Yaradanın öhdəsinə buraxaraq, adamlarını qanunlar, məbəd, şəhər, vətən və vətəndaşlıq hüquqları uğrunda ölənə qədər cəsarətlə mübarizə aparmağa çağıraraq Modin yaxınlığında düşərgə saldı. 15 Yəhuda öz adamlarına «Qələbə Allahdandır!» sözü ilə isarə verərək seçilmiş qüvvətli gənclərlə birlikdə gecə ikən padşahın köşkünə hücum etdi. Düşərgədə iki minə qədər adamı məhv etdilər, öndə olan filə və üstündəki adama zərbə vurdular. 16 Axırda düşərgəyə dəhşət və qarışıqlıq salaraq ruh yüksəkliyi ilə geri çəkildilər. 17 Bu baş verəndə artıq dan yeri ağarırdı. Beləcə, Rəbbin himayəsi Yəhudaya kömək oldu.

Antioxun Yəhudilərlə sazişi

18 Padşah Yəhudilərin cəsarətini təcrübədən keçirəndə mühüm bir nöqtədən

hücum etməyə cəhd etdi. 19 O, Yəhudilərin möhkəmləndirilmiş qalası olan Bet-Surun üstünə iki dəfə getdi, amma geri qovuldu. O, yenə hücum etdi. Lakin uğursuz oldu və itki verdi. 20 Yəhuda qalanın içində olanlara lazım olan şeylər göndərdi. 21 Ancaq Yəhudi qoşunundan Rodok adlı bir şəxs düşməyə məxfi məlumatlar verdi. O, araşdırılıb üzə çıxarıldı və həbs olundu. 22 Padşah ikinci dəfə Bet-Surda olanlarla danışığa başladı. Onlara dostluq təklif etdi, onların verdiyi sözü qəbul edib geri çəkildi. Sonra o, Yəhuda ilə döyüşdü, amma uduzdu. 23 Ona Antakyada dövlət idarəçiliyinə qoyub getdiyi Filipin üsyan etdiyi barədə xəbər çatanda çaşqınlığa düşdü. Yəhudiləri dilə tutmağa başladı, həlim oldu və onunla razılaşıdırılmış bütün ədalətli şərtlərə əməl edəcəyinə and içdi. Sonra qurban təqdim etdi, müqəddəs məskənə ehtiram göstərdi və o yerə xeyriyyəçilik etdi. 24 Makkabini qəbul etdi, Ptolemisdən Gerara qədər Eqemonidi hərbi vali təyin etdi. 25 Sonra Ptolemisə getdi. Ptolemis sakinləri müqavilədən narazı idilər. Həqiqətən, o qədər hiddətlənmişdilər ki, razılaşmanı ləğv etmək istəyirdilər. 26 Amma Lisiya məhkəməyə gəldi, padşahı bacardığı gədər müdafiə qədə etdi, onları dilə tutub sakitləşdirdi və onların rəğbətini qazanandan sonra Antakyaya yola düşdü. Padşah Antioxun hücumu və geri çəkilməsi belə oldu.

f^{13:1} e.ə. 164-cü il.

14

Baş kahin Alkim Yəhudaya qarşı çıxır

1 Üç il keçəndən sonra Yəhuda və onun adamları Selevkin oğlu Dimitrinin güclü qoşun və donanma ilə Trablis limanına

üzüb gəldiyini, 2 ölkəni işğal etdiyini, Antioxu və onun qəyyumu Lisiyanı öldürdüyünü eşitdilər. 3 Əvvəllər baş kahin olan, amma iğtişaşlar dövründə könüllü surətdə murdarlanan Alkim adında bir adam heç bir halda qurtula bilməyəcəyini və bundan sonra müqəddəs qurbangaha yolunun bağlı olacağını anlayaraq, 4 təqribən yüz əlli birinci ildə padşah Dimitrinin yanına gəldi. Ona qızıl bir tac və xurma ağacı budağı təqdim etdi, üstəlik, məbədə məxsus olan ənənəvi zeytun budağını da verdi. Həmin gün Alkim sakit qaldı. 5 Amma sonra ağılsız niyyətinə uyğun fürsət tapdı. Dimitri onu Şuranın iclasına çağıranda və Yəhudilərin hansı mövqedə, hansı niyyətdə olması barədə ondan soruşanda belə cavab verdi: 6 «Başçıları Yəhuda Makkabi olan Hasideylər adlanan Yəhudilər müharibə tərəfdarıdır və üsyana çağırırlar; onlar padşahlıqda sabitlik əldə olunmasına imkan verməyəcəklər. 7 Buna görə də əcdadlarımdan mənə qalan şərəfli vəzifəm, yəni baş kahinlik əlimdən alındıqda indi bura gəldim. 8 İlk növbədə, səmimi olaraq padşahın mənfəətini güddüyüm üçün, ikincisi də, öz həmvətənlərimin xeyrini düşündüyüm üçün bunu etdim. Çünki barəsində danışdığım adamların ağılsızlığı ucbatından bütün tayfamız böyük bədbəxtliyə düşür. 9 Sən isə, ey padşah, bunları ətraflı bilərək ölkəmizin və təzyiq altında olan tayfamızın qayğısına qal. Hamıya iltifatla göstərdiyin insanpərvərliyə görə bunu et. 10 Nə qədər ki Yəhuda sağdır, idarəçilikdə sülh əldə etmək mümkün olmayacaq». 11 Bunlar deyilən kimi Yəhudaya bədxah münasibət bəsləyən padşahın digər dostları Dimitrini daha da qızısdırdılar. 12 Padşah dərhal fillərə baxan Nikanoru seçib Yəhudeyaya hərbi vali təyin etdi, onu

göndərdi 13 və əmr etdi ki, Yəhuda öldürülsün, tərəfdarları pərən-pərən salınsın, Alkim ən böyük məbədə baş kahin təyin olunsun. 14 Onda Yəhudanın əlindən Yəhudeyadan qaçan bütperəstlər dəstə-dəstə gəlib Nikanora qoşuldular. Onlar Yəhudilərin başına gələcək bədbəxtlik və bəlalardan faydalanacaqlarına ümid edirdilər.

Nikanor Yəhuda ilə razılaşır

15 Nikanorun hücumunu və bütperəstlərin də onunla birləşdiyini eşidən Yəhudilər başlarına torpaq tökdülər və Öz xalqını əbədi olaraq Təyin Edənə və həmişə zahirdə Öz mirasının köməyinə Gələnə yalvardılar. 16 Rəhbərlərinin əmri ilə onlar dərhal olduqları yerdən yola düşdülər və Desau kəndində düşmənlə döyüşə girdilər. 17 Yəhudanın qardaşı Şimon döyüşdə Nikanorla qarşılaşdı, amma düşmənin gözlənilməz əks-zərbəsindən müvəqqəti duruxub qaldı. 18 Hər halda Yəhuda və onun adamlarının vətənləri üçün necə igidliklə döyüşdüklerini Nikanor eşitmişdi. O, məsələni qan tökərək həll etməyə ehtiyat etdi. 19 Bu səbəbdən dostluq təklif edib onlardan da bunu qəbul etmək üçün Posidona, Teodota və Mattatıyaya göndərdi.

20 Qaydalar çox araşdırıldıqdan sonra rəhbər bunları adamlarına bildirdi. Onların həmrəy olduqları görünürdü və saziş razılıq verdilər. 21 Hər iki tərəfin məxfi görüşəcəyi bir gün təyin olundu və o gün gələndə hər iki tərəf üçün kəcavə gəldi, yerdə kürsü qoyuldu. 22 Yəhuda düşmən tərəfindən qəfil bir xainliyin olmaması üçün əlverişli yerlərdə silahlı adamlar qoymuşdu və müşavirəni lazımi qaydada keçirdilər. 23 Nikanor bir müddət Yerusəlimdə qaldı və heç bir yersiz hərəkət etmədi. O, qoşunu da buraxdı. 24 O, hər

zaman Yəhudanı öz yanında saxladı və bu adama səmimi olaraq bağlandı. 25 Yəhudaya evlənib uşaq sahibi olmağı təklif etdi. O da evləndi, sakitlik tapdı və ümumi həyat tərzinə keçdi.

Alkim yenidən fitnəkarlıq edir

26 Bu iki adamın bir-birinə olan rəğbətini görən Alkim bağlanan müqavilənin mətnini götürüb Dimitrinin yanına getdi. Nikanorun dövlətin əleyhinə niyyəti olduğunu və padşahlığa xəyanət edən Yəhudanı öz xələfi təyin etdiyini bildirdi.

27 Bu rəzil adamın böhtanlarından əsəbiləşib hirslənən padşah Nikanora yazdı ki, bu müqavilədən narazıdır və Makkabini dustaq kimi dərhal Antakyaya göndərməyi əmr edir.

28 Bu məlumat Nikanora çatanda o, çaşqınlığa düşüb kədərləndi, çünki heç bir haqsız iş görməyən adamla bağladığı ittifaqı pozmalı idi. 29 Amma padşaha qarşı çıxma bilməzdi. Beləcə, əmri bir fəndlə yerinə yetirmək üçün fürsət gözlədi. 30 Makkabi isə Nikanorun onunla sərt davranmağa başladığını və görüşlər zamanı ona qarşı kobud olduğunu gördü və bu sərtliyin yaxşı niyyət daşmadığını anladı. Bu səbəbdən adamlarının böyük bir hissəsini götürüb Nikanordan gizləndi.

31 Nikanor Yəhudanın ona ağılla fənd gəldiyini anlayanda kahinlər ənənəvi qurban təqdim edən vaxt böyük və müqəddəs məbədə getdi və Yəhudanı təslim etmələrini onlara əmr etdi.

32 Kahinlər and içib onun axtardığı adamın harada olduğunu bilmədiklərini söyləyəndə 33 Nikanor sağ əlini müqəddəs məskənə tərəf uzadaraq and içdi: «Əgər siz Yəhudanı dustaq kimi mənə təslim etməsəniz, onda mən Allahın məskənini yerlə yeksan edəcəyəm, qurbangahı dağıdacağam və bu yerdə Dionisə əzəmətli

məbəd ucaldacağam». 34 O, bu sözləri deyib oradan uzaqlaşdı. Kahinlər əllərini göyə qaldıraraq millətləri üçün həmişə Qoruyucu olmuş Allaha bu sözlərlə yalvardılar: 35 «Hər şeyin Rəbbi, Sənin heç bir şeyə ehtiyacın yoxdur. Aramızda Sənin sakin olacağın bir məskənin olması Sənə xoş gəldi. 36 İndi də, bütün müqəddəs şeylərin müqəddəs olan Rəbbi, yenicə pak etdiyimiz bu evi əbədi olaraq murdarlanmamış saxla».

Razisin ölümü

37 Yerusəlim ağsaqqallarından Razis adlı bir adam barədə Nikanora məlumat verildi. O, həmvətənlərini sevən bir adam idi və çox yaxşı bir insan kimi tanınırdı. Ona xeyirxahlığına görə Yəhudilərin atası deyilirdi. 38 Əvvəlki vaxtlar, iğtişaşlar başlamamışdan qabaq o, Yəhudi dininin tərəfdarı kimi təqsislənmişdi. Yəhudi dini naminə böyük mətanətlə cismindən və canından keçməyə hazır idi. 39 Yəhudilərə olan düşmənçiliyini göstərmək istəyən Nikanor onu həbs etmək üçün beş yüzdən çox əsgər göndərdi. 40 Onu aradan götürdüyü halda Yəhudilərə zərbə vuracağını fikirləşirdi. 41 Qoşun Razisin olduğu qülləni ələ keçirməyə başladı. Onlar həyət darvazalarını itələdilər və darvazaları yandırmaq üçün od gətirməyi əmr etdilər. Mühasirədə olduğunu bilən Razis qılıncının üstünə düşərək özünü öldürmək istədi. 42 O, günahkarların əlinə düşüb nəcabətinin nalayiqcəsinə təhqir olunmasındansa nəcibliklə ölməyi üstün tuturdu.

43 Amma mübarizə sürətlə cərəyan etdiyindən zərbə dəqiq olmadı. Qoşun qapıdan içəri soxularkən o cəsarətlə divara tərəf qaçdı və igidcəsinə özünü aşağıya, qoşunun üstünə atdı. 44 Amma qoşun tələsik geri çəkildiyindən və aralıq

açıldığından o, boş yerin ortasına düşdü. 45 Hələ nəfəs alırdı, odlu qəzəblə ayağa qalxdı, qanı fəvvarə kimi axa-axa, ağır yaralanmış halda qoşunu yarıb keçdi və sıldırım bir qayanın üstünə çıxdı. 46 Qanı tamamilə axıb qurtardığı halda iki əli ilə bağırsaqlarını götürüb qopartdı və qoşunun üstünə fırladıb atdı. Həyat və nəfəs verən Hökmrana bunları bir vaxt yenidən ona qaytarması üçün yalvardı. O, ömrünü bu cür başa vurdu.

§14:4 e.ə. 162-ci il.

15

Nikanorun küfr etməsi

1 Yəhuda və onun adamlarının Samariya bölgəsində olduğunu öyrənən Nikanor Şənbə günündə onlara hücum etmək qərarına gəldi. Bu halda tam təhlükəsiz olduğunu düşündü. 2 Amma onu müşayiət etməyə məcbur edilən Yəhudilər dedilər: «Onları bu cür qəddar və vəhşicəsinə məhv etmək olmaz. Hər şeyi görəndə Allahın fərqləndirib üstün tutduğu və başqa günlər arasında təqdis etdiyi günə hörmət göstər». 3 Onda bu çox alçaq adam «Göydə elə bir hökmdar varmı ki, Şənbə gününə əməl etməyi əmr etsin?» deyə soruşdu. 4 Yəhudilər də bəyan etdilər: «Bəli, O, var olan Rəbdir, göydə Hökmdardır və yeddinci günü qeyd etməyi buyurub». 5 Nikanor isə dedi: «Mən də yer üzündə hökmdaram; silah götürüb padşahın işini yerinə yetirməyinizi əmr edirəm». Buna baxmayaraq, o, öz qəddar niyyətini yerinə yetirməyi bacarmadı.

Yəhudanın yuxusu

6 Nikanor böyük lovğalığı və qüruru ilə Yəhuda və onun adamları üzərində qələbə şərəfinə bir ümumi abidə düzəltməyi

qərara aldı. 7 Amma Makkabi tam əminliklə daim ümid edirdi ki, Rəbdən yardım alacaq. 8 O, öz adamlarını bütperəstlərin hücumundan qorxmamağa inandırdı. Əvvəlki vaxtlarda göylərin onlara kömək etdiyini xatırladaraq indi də Külli-İxtiyarın onlara bəxş edəcəyi qələbəni gözləməyə çağırırdı. 9 Qanun və peyğəmbərlərdən danışaraq onları ruhlandırırdı, qalib gəldikləri əvvəlki döyüşləri yadlarına salıb onlara həvəs aşıladı. 10 Onlarda əzm oyadaraq göstərişlər verdi, eyni zamanda, bütperəstlərin xainliyini və andlarını pozduqlarını qeyd etdi. 11 O, adamlarının hər birini daha çox qalxanların və mizraqların müdafiəsi ilə deyil, ruhlandırıcı xoş sözlərlə silahlandırdı. Sonra həyata keçəcəyi yəqin olan, görüntüyə bənzər bir yuxu danışaraq hamının əhvalını yüksəltdi.

12 Onun gördüyü yuxu belə idi: düzgün və yaxşı adam olan, mötədil davranan, həlim xasiyyətli, ləyaqətlə danışan və uşaqlıqdan bəri yüksək əxlaqi keyfiyyətləri əsaslı şəkildə mənimsəmiş əvvəlki baş kahin Oniya əllərini uzadaraq bütün Yəhudi icması üçün dua edir. 13 Sonra ağ saçları və izzəti ilə fərqlənən, fəvqəladə əzəmətli və səlahiyyətli bir şəxs zahir oldu. 14 Oniya danışmağa başladı: «Qardaşlarını sevən, xalq və müqəddəs şəhər üçün çoxlu dua edən bu adam Allahın peyğəmbəri Yeremyadır». 15 Yeremya sağ əlini uzadıb Yəhudaya bir qızıl qılınc verdi və belə müraciət etdi: 16 «Bu müqəddəs qılıncı Allahdan hədiyyə olaraq qəbul et. Onunla əleyhdarlarını darmadağın edəcəksən».

Döyüşçülərin nizamı

17 Gəncləri igidliyə həvəsləndirən, onların ürəklərinə cəsarət verən Yəhudanın çox gözəl və təsirli sözlərindən ürəklənən

Yəhudilər düşərgə salmamağı, cəsərlə hücumu keçməyi, hamısı birlikdə böyük igidliklə döyüşə girib işi həll etməyi qərara aldılar. Çünki onların şəhərləri, müqəddəs şeyləri və məbədləri təhlükədə idi. 18 Onlar arvadları, uşaqları və qohum-qardaşları üçün az qayğı çəkirdilər, mühüm və əsas qorxuları təqdis olunmuş müqəddəs məskəndən ötrü idi. 19 Şəhərdə qalmalı olanların da qayğısı az deyildi. Onlar açıq yerdə olacaq qarşılaşmaya görə təşviş içində idilər.

20 Hamı indi işin necə həll olunacağını gözləyirdi: düşmən artıq yaxınlaşır, onun qoşunu döyüş üçün nizama salınır, fillər mühüm mövqelərdə yerləşdirilir və süvarilər cinahlara qoyulur. 21 Onda Makkabi qarşısındakı çoxsaylı qoşunu, müxtəlif silahların hazır durduğunu və heyvanların vəhşiliyini seyr etdi. Əllərini göyə tərəf qaldıraraq möcüzələr yaradan Rəbbə dua etdi, çünki qələbənin silah gücü ilə əmələ gəlməyəcəyini bilirdi; yalnız Rəbbin Özü qərar verən kimi qələbəni layiq olana verir. 22 O, bu sözlərlə dua etdi: «Ey Hökmran, Yəhudeya padşahı Xizqiyanın dövründə Sən bir mələk göndərdin və o, Sanxerivin düşərgəsində yüz səksən beş min nəfəri məhv etdi. 23 İndi də, ey göylərin Hökmdarı, bir daha xeyrixah mələyini göndər ki, önümüzdə gedərək dəhşət və lərzə salsın. 24 Əlinin qüdrəti küfr edərək Sənin müqəddəs xalqının üstünə gələnləri yerə yıxsın». O, duasını belə bitirdi.

Nikanorun məğlubiyyəti və ölümü

25 Nikanor və onun əsgərləri şeypurların səsi və döyüş himnləri ilə irəlilədilər. 26 Yəhuda və onun adamları isə Allaha çağırma və dua ilə döyüşə girdilər. 27 Əlləri ilə döyüşdükləri halda ürəklərində Allaha dua edərək otuz beş

minə qədər adam qırdılar və bu işdə Allahın təzahürü onlara böyük sevinc verdi. 28 Hadisə bitəndə və onlar sevinclə geri dönəndə döyüş libası və silahları üstündə olduğu halda yığılıb ölmüş Nikanoru görüb tanıdılar.

29 Onda onlar səs-küy və nida ilə öz ana dillərində Hökmdara alqış etdilər. 30 Bütün cismi və canı ilə vətəndaşlarının əsas müdafiəçisi olan, öz gəncliyini iltifatla soydaşlarının qorunmasına sərf edən Yəhuda Nikanorun başını və əlini çiyini ilə birlikdə kəsməyi və Yerusəlimə aparmağı əmr etdi. 31 Oraya gələndə bütün soydaşlarını bir yerə çağırdı və kahinləri qurbangahın önünə qoydu, içqaladakı adamların da dalınca xəbər göndərdi. 32 Murdar Nikanorun başını və bu küfr edən adamın öyünərək Külli-İxtiyarın müqəddəs evinə qarşı uzatdığı əlini onlara göstərdi. 33 Ardından dinsiz Nikanorun dilini kəsərək parça-parça edib quşlara yem verməyi və axmaqlığının mükafatı olaraq müqəddəs məskənin qarşısında asmağı buyurdu. 34 Onda hamı göyə baxaraq Özünü zahir edən Rəbbə alqış edib dedi: «Öz məkanını murdarlanmamış Saxlayana alqış olsun!»

35 Yəhuda Nikanorun başını içqalanın divarına asdı. Bu, hər kəs üçün Rəbbin köməyinin aydın və əyan olan əlaməti idi. 36 Hamı ümumi bir təkliflə qərara aldı ki, həmin gün qeyd olunan gün kimi heç vaxt yaddan çıxmasın və bu, Arami dilində Adar adlanan on ikinci ayın on üçüncü günü, yəni Mordokay gününün ərafəsi qeyd olunsun.

Tərtibçinin son sözü

37 Nikanorla bağlı əhvalat beləcə sona çatdı. O dövrdən etibarən şəhər İbranilərin hakimiyyəti altında qaldığına görə mən də öz sözümlü burada bitirirəm. 38 Əgər bu

əsər gözəl və münasib tərtib olunubsa, deməli, məqsədimə çatmışam. Yox, əgər zəif və babatdırsa, bacardığım budur. 39 Şərabı, ya da suyu ayrı-ayrı içmək zərərli olduğu halda su ilə qarışdırılan

şərab xoş və məftunedicidir, həzzi artırır; eyni şəkildə hekayənin üslubu da əsərə qulaq asan adamların heyranlığına səbəb olar. Burada hekayənin sonu gəlir.

SÜLEYMANIN MÜDRİKLİYİ KİTABI

GİRİŞ

«Süleymanın müdrikliyi» kitabının əsas mövzusu İlahi hikmət, onun mənşəyi, xüsusiyyətləri və dünyadakı fəaliyyəti barədə düşüncələrdən ibarətdir. Kitabda bu düşüncələrin müdrək padşah Süleymana məxsus olduğu bildirilir. Kitabın ilk fəsillərində hikmət insan ruhuna yol göstərən İlahi nemət kimi təsvir edilir. Sonra onun Allahdan qaynaqlandığı, insan həyatındakı rolu barədə danışılır. Son fəsillərdə müəllif tarixdən götürülmüş nümunələrlə sübut edir ki, yalnız hikmət xalqları xoşbəxtliyə qovuşdura bilər.

Kitabın məzmunu:

1:1–5:23 Hikmət və insanın təyinatı

6:1–9:18 Hikmətin mənşəyi, xüsusiyyətləri və təsiri

10:1–19:22 Bəşər tarixində hikmətin fəaliyyəti

1

Allahı axtarmaq

1 Yer üzünün hökmdarları, ədaləti sevin,
Rəbb haqqında düzgün düşünün.

Səmimi qəlbdən Onu axtarın.

2 Çünki Allahı sınımayanlar Onu tapırlar,
Ona inananlara O, Özünü açır.

3 Amma yanlış düşüncə insanı Allahdan
uzaqlaşdırır,

Allah sınımaq qüdrəti ilə ağılsızları ifşa
edir.

4 Hikmət hiyləgər ürəyə girməz,
Günaha qul olmuş bədəndə sakin olmaz.

5 Çünki təlimin və nizamın müqəddəs ruhu
Hiyləgərlikdən uzaq durar.

Ağılsız mühakimələrdən çəkinər,
Haqsızlıq etməkdən utanar.

6 Hikmət insansevərlik ruhuna malik
olmaqdır,

Amma o, dili ilə küfr edəni cəzasız
qoymaz.

Çünki Allah belə adamın daxilindəki
hisslərini görür,

Onun ürəyini dərindən nəzərdən keçirir,
Onun dediyi sözləri eşidir.

7 Rəbbin ruhu dünyanı doldurur,

Hər şeyi vəhdətdə saxlayan hər sözdən
xəbərdardır.

8 Ona görə də haqsız danışan bir kəs
gizlənə bilməz,

Qisas alan ədalət ondan yan keçməz.

9 Çünki günahkar insanın niyyətləri
yoxlanılacaq,

Öz sözləri qanunsuzluğunun ifşası üçün
Rəbbə tərəf qalxacaq;

10 Ona görə ki, sayıq olan qulaq hər şeyi
eşidir,

Deyingənlik gizli qalmayacaq.

11 Beləliklə, faydasız deyingənlikdən
qorunun,

Dilin pis sözlərindən özünüzü gözləyin.

Çünki hətta gizli söz də nəticəsiz
qalmayacaq,

Böhtançı ağız canı məhv edir.

12 Həyatınızın səhvləri ilə ölümü
axtarmayın,

Əməllərinizlə həlakı özünü zə cəlb
etməyin.

13 Allah ölümü yaratmayıb,

Yaşayanların məhvinə sevinmir.

14 Çünki O, hər şeyi varlıq üçün yaradıb,
Dünyadakı hər şey əmin-amanlıq üçündür.

Tamamilə öldürücü bir zəhər yoxdur,

Ölülər diyarı da yer üzündə hökmranlıq etmir.

15 Ədalət ölməzdir.

Günahkarların həyatı

16 Günahkarlar ölümü həm əməlləri ilə, Həm də sözləri ilə özlərinə cəlb etdilər, Onlar ölümü əziz dosta qovuşmaq kimi arzuladılar,

Onunla ittifaq bağladılar,

Çünki ölümə nəsb olmağa layiqdirlər.

2

1 Yanlış fikrə düşənlər öz-özlərinə dedilər:

«Bizim həyatımız qısa və hüznlüdür, İnsana ölümdən xilas olmaq mümkün deyil,

Adamlar bilirlər ki, ölülər diyarından Heç kəs qayıtmır.

2 Biz təsadüfən doğulmuşuq,

Ölümdən sonra da heç doğulmamış kimi olacağıq:

Burnumuzla aldığımız nəfəs tüstüyə, Ürək çırpıntılarımızdan yaranan fikir Qığılıma bənzəyir.

3 Bu qığılıcım sönən zaman bədən torpağa dönər,

Ruh isə hava kimi əriyib gedər.

4 Vaxt keçdikcə adımız da unudulacaq, Heç kim bizim işlərimizi yada salmayacaq. Həyatımız da bulud topası kimi yox olacaq,

Günəşin şüalarının qovduğu,

Onun istisinin əritdiyi

Duman kimi keçib gedəcək.

5 Bəli, həyatımız bir kölgə kimi ötüb keçir, Ölümdən geri qayıtmağımız mümkün deyil,

Çünki möhür vurulub və heç kim geri qayıtmır.

6 Gəl hazırkı nemətlərdən zövq alağ, Gənclik həvəsi ilə dünyadan yararlanmağa tələsək.

7 Bahalı şərab və ətirlərdən bol-bol istifadə edək,

Ətrafdakı bahar çiçəyini belə, gözdən qaçırmayaq.

8 Qızılgüllər solmamışdan öncə Özümüzə onlardan çələng hörək.

9 Qoy bizlərdən heç kəs

Özünü belə həzdən məhrum etməsin.

Hər yerdə şənlik izləri qoyaq,

Çünki bu, bizim nəsibimiz və qismətimizdir.

10 Yoxsul salehə sıxıntı verəcəyik,

Dul qadına rəhm etməyəcəyik,

Qocanın, yaşlının ağ saçlarına hörmət etməyəcəyik.

11 Qoy bizim gücümüz həqiqət qanunu olsun,

Çünki gücsüzlük faydasız görünür.

12 Ədalətli adama tələ quracağıq,

Çünki o, bizə ağır yüküdür,

Bizim işlərimizə əngəl olur,

Bizi qanuna qarşı günahda təqsirləndirir, Tərbiyə əleyhinə olan günahlara görə ittiham edir.

13 Özünün Allah barədə biliyə sahib olduğunu iddia edir,

Özünü Rəbbin övladı adlandırır.

14 Önümüzə durub niyyətlərimizi ifşa edir.

15 Onun üzünü görmək belə, bizə ağırdır, Çünki onun həyatı başqalarınıninkinə bənzəmir,

Yolları da hamıdan fərqlidir.

16 O, bizi iyrənc hesab edir,

Çirkəbdən qaçan kimi bizim yollarımızdan uzaqlaşır,

Ədalətli adamların öləndə bəxtiyar olacağını bildirir,

Məğrurluqla Allahı öz atası adlandırır.

17 Onun sözlərinin doğru olub-olmadığını görürük,

Onun axırının necə olacağına baxırıq.

18 Əgər bu ədalətli adam Allahın oğludursa,

Onda Allah onu qoruyar,
Düşmənlərin əlindən xilas edər.

19 İtaətkarlığını bilmək və kin saxlamadığını görməkdən ötrü Onu təhqirlərlə və əzab-əziyyətlərlə yoxlaya;

20 Onu şərəfsiz ölümə məhkum edək,
Çünki, dediyinə görə, onun qayğısına qalınacaq».

Şər insanların səhvi

21 Onlar yanlış düşüncələrə qapılıb səhv etdilər,

Çünki pislilikləri onları kor etdi.

22 Onlar Allahın sirlərini dərk etmədilər,
Müqəddəsliyə görə verilən əvəzi gözləmədilər,

Qüsursuz insanların mükafatını layiqli saymadılar.

23 Allah insanı ölməzlik üçün yaratmışdı,
Onu Öz əbədi varlığının surəti etmişdi.

24 Lakin iblisin paxıllığı dünyaya ölüm gətirdi,
Onun payına aid olanlar bunun acısını çəkirlər.

3

Yaxşı və pis insanlara əvəz

1 Ədalətli adamların canı isə Allahın əlindədir,

Onlara əzab-əziyyət toxunmayacaq.

2 Ağılsızlar belə hesab edirlər:
«Ədalətli adamlar ölmüş kimi görünürdülər,

Onların axırının bədbəxtlik olduğu güman edilirdi.

3 Bizdən ayrılmaları da heçlik sayılırdı». Amma onlar sülhdə qalırlar.

4 Çünki insanlar onların cəzalandığını güman etsələr də,

Onların ölməzliyə böyük ümidləri var.

5 Onlar azacıq çətinlik görüb,
Çoxlu iltifat alacaqlar.

Çünki Allah onları sınaıyıb Özünə layiq gördü.

6 Allah onları kürədəki qızıl kimi yoxladı,
Onları yandırma qurbanı kimi qəbul etdi.

7 Onlara əvəz veriləndə
Onlar küləş üzərində qaçısan
Qıyılcımlar kimi parıldayacaqlar.

8 Millətlərə hökm edib,
Xalqları idarə edəcəklər.

Onların üzərində isə Rəbb
Əbədi olaraq padşahlıq edəcək.

9 Ona ümid bağlayanlar həqiqəti dərk edəcəklər,

Sadiq olanlar da Onun məhəbbətində qalacaqlar.

Çünki Onun müqəddəsləri lütf və mərhəmətə,

Onun seçilmişləri yaxşılığa nail olacaqlar.

10 Günahkarlar isə yanlış düşüncələrinə görə

Cəza çəkəcəklər,

Çünki ədalətli adama xor baxdılar və Rəbbi tərk etdilər.

11 Bəli, müdrikiyə və nəsihətə xor baxanlar bədbəxtdirlər,

Onların ümidləri puçdur, zəhmətləri bəhərsizdir,

Onların işləri də kara gəlməz.

12 Onların arvadları axmaqdır,
Uşaqları da pisdirlər, bütün nəsiləri lənətlidir.

13 Nə bəxtiyardır o qadın ki,
Sonsuz olduğu halda özünü murdarlamayıb,

Zina ilə özünü ləkələməyib.

Müqəddəs canlara əvəz veriləndə o, bəhrə alacaq.

14 Nə bəxtiyardır o xədim ki,
Əməlləri ilə qanunsuzluq etmir,
Rəbbə qarşı pis niyyəti yoxdur.
Çünki ona imanın xüsusi lütfü,

Rəbbin məbədinə ən yaxşı pay veriləcək.
15 Doğru yoldakı zəhmətin bəhrəsi izzət gətirər,

Müdrikliyin kökü itib getməz.

16 Amma zinakarların övladları faydasız olacaqlar,

Zina yatağından gələn nəsil yox olacaq.

17 Hətta uzunömürlü olsalar belə,

Onlara qiymət verilməyəcək,

Onları qocalıq dövründə şərəfsizlik gözləyir.

18 Amma tezliklə ölsələr,

Məhkəmə günündə ümid və təsəlliləri olmayacaq.

19 Bəli, pislik edənlərin nəslinin aqibəti dəhşətli olacaq.

4

1 Övladsız olub fəzilətli olmaq daha yaxşıdır,

Çünki fəzilətin yaddaşı ölməzdir.

Onu həm Allah, həm də insanlar

qiymətləndirir.

2 Fəziləti görəndə ona bənzəmək istəyirlər,

Onu tapmayanda ona can atırlar.

Əbədiyyətdə o zəfər çələngi ilə təntənə edir,

Yüksək mükafat almaq üçün qələbə çalır.

3 Amma günahkarların törəyib çoxalan nəslindən

Bir fayda olmayacaq.

Zinakar kökləri dərinə işləməyəcək,

Sarsılmaz təmələ çatmayacaq.

4 Müvəqqəti olaraq qol-budaq atsalar da,

Möhkəm olmadıqları üçün

Külək və fırtınadan sarsılacaqlar.

5 Zəif budaqları sınaq,

Bəhrələri faydasız olacaq,

Kal meyvələri yeyilməz,

Heç nəyə yararlı olmaz.

6 Çünki zinadan doğulan

Və onların əxlaqsızlığının şəhadəti olan övladlar

Allahın önündə valideynlərinin məhkəməsi zamanı

Onlara qarşı çıxacaqlar.

7 Ədalətli adam isə vaxtsız ölsə də, rahatlığa qovuşacaq.

8 Ağsaqqallığın hörməti ömrün uzunluğu ilə,

Yaşanmış illərin sayı ilə ölçülmür:

9 İnsanın çal saçları dərrakənin nişanəsidir,

Yetkin qocalıq pak həyatın əlamətidir.

10 Yaxşı davranan insanı Allah sevir,

O, günahkarlar arasında yaşamasın deyə dünyadan götürülür.

11 Göylərə qaldırılır ki, şər onun

düşüncəsini dəyişməsin,

Hiyləgərlik onun qəlbini yoldan

çıxarmasın.

12 Çünki pisliliyi təkrarlamaq yaxşılığa

kölgə salır,

Ehtirasın cuşa gəlməsi saf ağıl pozur.

13 Yaxşı davranan insan qısa vaxt ərzində

kamilliyə çataraq

Uzun illərin işini yerinə yetirdi.

14 Çünki onun qəlbi Rəbbə məqbul idi,

Rəbb də onun şər içindən çıxmağını

tezləşdirdi.

Adamlar isə bunu görüb anlamadılar,

Hətta dərk etmədilər ki,

15 Rəbbin müqəddəslərini lütf və

mərhəmət gözləyir,

O, Öz seçilmişlərini qoruyur.

16 Ölən ədalətli insan diri olan

günahkarları,

Kamilliyə tez çatmış cavan isə

Uzun ömrü olan yaşlı haqsız mühakimə edəcək.

17 Çünki pis adamlar müdrək adamın

ölümünü görsələr də,

Rəbbin ona nələr hazırladığını,

Nəyə görə onu əmin-amanlıqda saxladığını anlamazlar.

18 Onlar bunu lağa qoyacaqlar,

Amma Rəbb onların halına güləcəkdir.
19 Onlar tezliklə hörmətsiz bir meyitə,
Ölənələr arasında əbədi rüsvayçılığa
çevriləcəklər.
Çünki Rəbb onları susduraraq yerə atacaq,
Onları təməllərindən qoparıb atacaq,
Onlar acınacaqlı hala düşüb kədərə qərq
olacaq,
Yaddan çıxıb gedəcəklər.

Qiyamət günündə əvəz

20 Bu adamlar günahlarının hesabı
aparılarda
Qorxu içində qarşıya çıxacaqlar,
Qanunsuzluqları da qarşılarına çıxıb
Onları mühakimə edəcəkdir.

5

1 Onda ədalətli adam böyük cəsərlə onu
təhqir edənlərin,

Onun əziyyətinə həqarətlə baxanların
qarşısında dayanacaq.

2 Onlarsa bunu görüb böyük qorxu ilə
həyəcana düşəcəklər,

Onun gözlənilməz xilasına
heyrlənəcəklər.

3 Peşman olaraq, ruh sıxıntısından
inildəyərək

Öz-özlərinə deyəcəklər:

4 «Bu, əvvəllər biz ağılsızların ələ
saldığımız,

Həqarətlə məsələ çevirdiyimiz adamdır.

Biz onun həyatını sərsəmlik,

Ölümünü isə şərəfsizlik sayırdıq!

5 Necə olur ki, o, Allahın oğullarından biri
sayılır,

Müqəddəslər sırasında yer alır?

6 Belə isə, biz həqiqət yolundan azdıq,

Ədalət işığı üzərimizə nur saçmadı,

Günəş dan yerindən bizə şafəq salmadı.

7 Biz qanunsuzluq əməlləri ilə,

Həlakə aparan işlərlə dolduq,

Keçilməz səhralarla getdik,

Rəbbin yolunu isə tanımadıq.

8 Məğrurluq bizə nə fayda verdi?

Zənginlik və şöhrətpərəstlik bizə nə
qazandırdı?

9 Bütün bunlar bir kölgə kimi,

Tez deyilən bir söz kimi keçdi.

10 Dalğalanan suları yarıb keçən gəmi

Özündən sonra heç bir iz buraxmır,

Onun oturacağıının nişanəsi suda qalmır;

11 Yaxud da havada uçan quşların

Arxalarınca bir izləri qalmır,

Qanad çaldıqları və cəld hərəkətlə

yardıqları yüngül havanı

Qanadları ilə uçub keçirlər,

Amma oradan keçdiklərindən bir nişan
qalmır;

12 Həmçinin hədəfə atılan oxun dəldiyi
hava

Dərhal əvvəlki vəziyyətinə qayıdır,

Belə ki, onun haradan keçdiyini bilmək
olmur;

13 Biz də bu cür doğulduq və öldük,

Heç bir fəzilət nişanəsi göstərə bilmədik,
Amma öz əxlaqsızlığımızda üzüldük».

14 Çünki günahkarın ümidi küləklə
sovrulan toz kimi,

Fırtınadan dağılan narın qar kimi,

Küləkdən yayılan tüstü kimi yox olur,

Birgünlük qonaq haqqında xatirə kimi
keçib gedir.

15 Ədalətli adamlar isə əbədi yaşayırlar;

Onların mükafatı Rəbdədir,

Qayğılarını çəkən Uca Olandır.

16 Beləcə, Rəbb Öz əli ilə onlara

İzzət padşahlığını, gözəllik tacını təqdim
edəcəkdir.

Çünki Rəbb onları sağ əli ilə örtəcək, qolu
ilə qoruyacaq.

17 O, Öz qısqanclığını sursat kimi

götürəcəkdir,

Düşmənlərini cəzalandırmaq üçün aləmi

silahlandıracaq;

18 O, ədalətdən zireh geyəcəkdir,

Qərəzsiz hökmdən başına dəbilqə qoyacaq;
19 Müqəddəsliyi məğlubedilməz qalxan
olaraq götürəcək;
20 Kəskin qəzəbini qılınc kimi itiləyəcək,
Dünya Onunla birgə ağılsızlara qarşı
qalxacaq.
21 Şimşəklər sərrast ox kimi,
Tarım dartılmış kamandan çıxan kimi
Buludlardan hədəfə uçacaq.
22 Mancanaqdan atılan kimi şiddətlə dolu
yağacaq,
Dənizin suları ağılsızların üstünə
qabaracaq,
Çaylar amansızlıqla onları basacaq.
23 Güclü külək onlara qarşı qalxacaq,
Qasırğa kimi onları səpələyəcək.
Beləcə, qanunsuzluq bütün yer üzünü viran
qoyacaq,
Şər əməllər güclülərin taxtını devirəcək.

6

1 Beləliklə, ey padşahlar, qulaq asın,
Yer üzünün hər tərəfinin hökmranları,
anlayın, öyrənin!
2 Çoxlu insanları idarə edənlər,
Təbəələrinin sayı ilə öyünənlər, diqqətlə
dinləyin!
3 Hökmranlıq və qüdrət sizə Rəbdən –
Əməllərinizi araşdıran,
Niyyətlərinizi sınayan Uca Olandan
verilib.
4 Çünki siz Onun Padşahlığının
xidmətçiləri olduğunuz halda
Düzgün mühakimə etmədiniz,
Qanuna əməl etmədiniz,
Allahın iradəsinə görə davranmadınız.
5 Allahın iradəsi də dəhşətlə və tezliklə
sizə görünəcək,
Başçılıq edənlərə qarşı sərt mühakimə
olacaq.
6 Çünki özünü aşağı tutanlar mərhəmətə
layiqdirlər,

Güclülər isə şiddətli işgəncəyə məruz
qalacaqlar.

7 Hamının Hökmdarı insanlardan qorxan
deyil,
Böyüklərdən dəhşətə düşən deyil.
Çünki böyüyü də, kiçiyi də O yaradıb,
Hamı barədə eyni cür düşünür.
8 Lakin başçılıq edənləri sərt sınaq
gözləyir.
9 Beləliklə, ey hökmranlar, Mənim
sözlərim sizə yönəlib ki,
Siz hikmətə yiyələnəsiniz və yoldan
azmayasınız.
10 Çünki müqəddəs şeyləri təqdis edənlər
müqəddəs sayılacaq,
Müqəddəs şeylər barədə öyrədilənlər
müdafiə ediləcək.
11 Beləcə, Mənim sözlərimə həvəs
göstərin,
Onlara istəkli olun və onlar sizi öyrədəcək.

12 Hikmət nur saçar və heç vaxt saralmaz,
Onu sevənlər onu asanlıqla görür,
Onu axtaranlar onu əldə edirlər.
13 Onu istəyənləri o, özü tapır.
14 Erkən vaxtdan onu axtaranlar
yorulmayacaq,
Çünki hikmətin öz qapısı qarşısında
oturduğunu görəcək.
15 Hətta hikmət haqqında düşünmək idrakı
kamilliyə çatdırır,
Ondan ötrü oyaq qalan tezliklə qayğılardan
azad olacaq.
16 Çünki o, özü dolaşib ona layiq olanları
axtarır,
Yollarda onlara iltifatla zahir olur,
Hər düşüncəsində onlara yardımçı olur.
17 Hikmətin başlanğıcı təlimə güclü
səmimi istək göstərməkdir.
Təlimə maraq isə hikmətə məhəbbətdir.
18 Məhəbbət isə hikmətin qanunlarına
əməl etməkdir.

Onun qanunlarına riayət etmək ölməzliyin rəhnidir.

19 Ölməzlik isə Allaha yaxınlaşmaq deməkdir.

20 Çünki hikmət arzusu padşahlığa yüksəldir.

21 Beləliklə, ey xalqların hökmdarları, Əgər siz öz hökmranlıq taxtınızdan Və əsanızdan həzz alırsınızsa, Hikmətə ehtiram göstərin.

Onda siz əbədi olaraq padşahlıq edərsiniz.

Hikmətin mahiyyəti

22 Hikmətin nədən ibarət olduğunu, Necə meydana gəldiyini indi bildirəcəyəm. Sizdən heç bir şeyi sirr saxlamayacağam, Hikmətin əzəldən mahiyyətini araşdıracağam.

Həqiqətdən kənara çıxmıyaraq Onun idrakını aşkar edəcəyəm.

23 Üzüntülü paxıllıqla yol yoldaşı olmayacağam,

Çünki onun hikmətlə heç bir əlaqəsi yoxdur.

24 Dünyanın xilasını

Çox sayda müdrik insanın varlığına bağlıdır.

Bir xalqın rifahını

Padşahının dərrakəli olmasından asılıdır.

25 Beləliklə, mənim sözlərimdən öyrənin, Onda siz fayda götürərsiniz.

7

1 Mən də hamı kimi ölümlü bir insanam, Torpaqdan yaranan ilk varlığın nəslindənəm.

Ana bətnində bədən almışam,

2 Doqquz ay ərzində onun qanında surət aldım;

Kişi toxumu və evlilik yatağında olan həzz bunun səbəbi oldu.

3 Doğulduğum zaman mən də hamı kimi Nəfəs almağa başladım,

Hamı kimi dünyaya gəldim,

Hamı kimi ilk dəfə qışqırıb ağladım.

4 Qundağa bələnib qayğı ilə bəsləndim.

5 Çünki hər padşahın həyatı belə başlayıb.

6 Hamı üçün həyatın başlanğıcı və sonu eynidir.

7 Buna görə də mən dua etdim və mənə düşüncə verildi,

Mən çağırdım və üzərimə hikmət ruhu endi.

8 Mən onu hökm əsasında və taxtlardan üstün tutdum,

Onunla müqayisədə sərvəti heç nə hesab etdim.

9 Qiymətli daşı ona tay tutmadım,

Çünki onun qarşısında bütün qızıl

Heç bir dəyəri olmayan qumdur,

Gümüş isə onunla müqayisədə palçıqdır.

10 Mən hikməti sağlamlıq və gözəllikdən daha çox sevdim,

Onu işıqdan üstün hesab edərək seçdim,

Çünki onun nuru əbədidir.

11 Onun vasitəsilə bütün nemətlər,

Onun əli ilə tükənməz sərvət mənə nəşib oldu.

12 Mən hər şeydən ötrü sevinirdim,

Çünki hikmət onlara rəhbərlik edirdi.

Lakin mən bilmirdim ki, hikmət onların anasıdır.

13 Mən xeyrimi güdmədən öyrəndim,

Və paxıllıq etmədən verirəm,

Onun zənginliyini sirr saxlamıram.

14 Çünki hikmət insanlar üçün tükənməz xəzinədir,

Onlar onun təliminin bəxşişlərindən istifadə edərək

Allahla dost olmağa nail olurlar.

Müdriklik arzusu

15 Kaş Allah mənə ağılla danışmaq,

Bəxş edilən nemət barəsində

Layiqincə düşünmək bacarığı verəydi.

Çünkü O, müdrikliyə yol göstərən və hikmətliləri islah edəndir.

16 Biz öz sözlərimiz, düşüncəmiz və bacarığımızla birlikdə Allahın əlindəyik.

17 O, Özü mənə mövcudluq barədə Həqiqi biliyi bəxş etdi ki, Dünyanın quruluşunu və ünsürlərin fəaliyyətini bilim.

18 Mən dövrlərin əvvəlini, ortasını və axırını,

Gün dönümlərinin dəyişməsinə, Fəsillərin bir-birini əvəz etməsinə,

19 İllərin dövr etmələrini və ulduzların vəziyyətini,

20 Heyvanların təbiətini və yırtıcıların xüsusiyyətlərini, Ruhların gücünü və adamların fikirlərini, Bitkilərin fərqlərini və rişələrin təsirini öyrəndim.

21 Mən həm gizləndə, həm aşkarda olan hər şeyi dərk etdim, Çünki hər şeyin sənətkarı olan hikmət məni öyrətdi.

22 Hikmət düşüncəli bir ruh, müqəddəs, vahid, çoxhissəli,

Həssas, mütəhərrik, aydın, pak, aşkar, Qüsursuz, yardımçı, qəti, qarşısızalmaz,

23 Əngəl qoyulmaz, xeyirxahlıq edən, insansevər, möhkəm,

Sarsılmaz, narahat olmayan, hər şeyə qadir, hər şeyə nəzarət edən, Bütün ağıllı, saf və incə ruhlara nüfuz edəndir.

24 Çünki hikmət hər cür hərəkətdən daha cəliddir, Öz saflığına görə hər şeyə yayılır və nüfuz edir.

25 O, Allah qüdrətinin nəfəsidir, Külli-İxtiyarın pak izzətinin axınıdır: Buna görə də heç bir çirkin şey ona nüfuz etməyəcək.

26 O, əbədi işığın şöləsidir, Allah fəaliyyətinin təmiz güzgüsü,

Onun xeyirxahlığının surətidir.

27 Hikmət tək olsa da, hər şeyi bacarır, Özü olduğu kimi qalsa da, hər şeyi təzələyir.

Nəsillər boyu müqəddəs canlara girir, Onları Allahın dostlarına və peyğəmbərlərinə çevirir.

28 Çünki Allah hikmətlə yaşayanlardan başqa

Heç kimi sevmir.

29 Hikmət günəşdən də gözəldir, Bütün ulduz cərgələrindən üstündür, Işıqla müqayisədə birinci sayılır.

30 Çünki işıq gecə ilə əvəz olunur, Hikmətə isə şər üstün gələ bilməz.

8

1 Hikmət dünyanın bir ucundan o biri ucuna qədər şiddətlə yayılır, Hər şeyi nizamla qaydaya salır.

Hikmətə sevgi

2 Mən hikməti sevdim və gəncliyimdən bəri axtardım,

Onu özümə gəlin götürmək istədim, Onun gözəlliyinin vurğunu oldum.

3 Allahla yaxın olması

Onun yüksək mənşəyindən xəbər verir, Hamının Sahibi onu sevdi.

4 O, İlahi elmin həsr olunmuşu, Onun işlərinin həmkarıdır.

5 Əgər həyatda arzu olunan şey var-dövlətdirsə,

Onda hər işi görən hikmətdən üstün var-dövlət varmı?

6 Əgər dərrakə çox işlər görə bilirsə, Hər şeyin sənətkarı olan hikmətdən üstün nə ola bilər?

7 Əgər kimsə ədalətli olmağı sevirsə, Onun səyinin nəticəsi fəzilətdir.

O, mötədilliyi və sağlam düşüncəni, Ədaləti və mərdliyi öyrədir.

Həyatda insanlar üçün bunlardan faydalı heç nə yoxdur.

8 Əgər kimsə böyük təcrübəyə can atırsa, Hikmət uzaq keçmişə aid olanları bilir və gələcəkdən xəbər verir, Mətnlərin incə mənalarını və tapmacaların həllini bilir, Əlamət və möcüzələrin, illərin və dövrlərin Nəticələrini əvvəlcədən bilir.

Hikmət hökmdarlara zəruridir

9 Beləcə, mən hikməti özümlə birgə yaşamaq üçün götürdüm, Çünki bilirdim ki, o, mənə yaxşı məsləhət verəcək,

Zəhmət və əziyyət zamanı mənə dayaq olacaq.

10 Mən onun vasitəsilə Xalq arasında izzətə sahib olacağam, Gənc olsam da,

Ağsaqqallar qarşısında hörmətə malik olacağam;

11 Məhkəmə zamanı fərasətli olacağam, Qüdrət sahibləri mənə heyranlıqla baxacaqlar.

12 Mən susan zaman onlar gözləyəcəklər, Danışmağa başlayanda diqqət edəcəklər, Uzun nitq edəndə ağızlarına qıfıl vuracaqlar.

13 Müdrikliyin vasitəsilə ölməzliyə nail olacağam, Özümdən sonra əbədi xatirə qoyacağam.

14 Mən xalqları idarə edəcəyəm, Millətlər mənə tabe olacaqlar.

15 Adımı eşidəndə qorxunc zalımlar özləri qorxuya düşəcəklər.

Xalqla münasibətdə xoşrəftar, müharibədə igid olacağam.

16 Öz evimə girəndə mən hikmətlə rahatlıq taparam, Çünki onunla yoldaşlıqda heç bir acılıq yoxdur,

Onunla birgə yaşamaqda heç bir ağrı yoxdur,

Əksinə, şadlıq və sevinc var.

17 Bu barədə dərinə düşünür,

Öz ürəyimdə fikirləşirdim ki,

Hikmətlə yaxınlıqda ölməzlik,

18 Onunla dostluqda xoş həzz,

Onun zəhmətinin bəhrəsində tükənməz zənginlik,

Onunla həmsöhbət olmaqda dərrakə,

Onun sözləri ilə ünsiyyətdə şan-şöhrət var.

Mən gəzib-dolaşırdım ki,

Onu necə özüm üçün əldə edə bilim.

19 Mən qabiliyyətli bir uşaq idim,

Nəsibimə saf bir can düşmüşdü.

20 Həm də saf olaraq

Mən pak bir bədənə girdim.

21 Amma dərk edirdim ki, Allah onu mənə bəxş etməsə,

Başqa cür ona malik ola bilmərəm.

Bu bəxşişin kimə məxsus olduğunu bilmək isə

Artıq dərrakənin işidir.

Beləcə, mən Rəbbə üz tutub Ona dua etdim,

Bütün qəlbimlə söylədim:

9

Hikmət üçün dua

1 Əcdadlarımızın Allahı və mərhəmətli Rəbb,

Sən hər şeyi Öz sözünlə yaratdın;

2 Sənin yaratdıqların üzərində hökmranlıq etmək üçün

Öz hikmətinlə insanı əmələ gətirdin;

3 Onu müqəddəslik və ədalətlə dünyanı idarə etmək,

Düzgün qəlblə hökm çıxarmaq üçün qoydun.

4 Sənin taxtında oturan insana – mənə hikmət bəxş et,

Məni Öz övladların arasından çıxartma.

5 Çünki mən Sənin qulunam,

Sənin qarabaşının oğluyam.
Zəif və fani bir insanam,
Məhkəmə və qanunlardan az xəbərim var.
6 Hətta insan övladları arasında kamil
sayılan bir kəs də
Səndən gələn hikmətə malik olmasa, heç
nə sayılır.

7 Sən məni Öz xalqının padşahı,
Öz oğul və qızlarının hakimi seçdin.
8 Buyurdun ki, mən Sənin müqəddəs
dağında məbəd,
Sənin məskən saldığın şəhərdə qurbangah
tikim;

Bu, başlanğıcdan bəri hazırladığın
Müqəddəs çadırın surəti idi.
9 Hikmət Səninlədir, o, Sənin işlərini bilir,
Sən dünyanı yaradanda orada idi.

O, Sənin gözündə xoş olanı,
Sənin əmrlərinə uyğun olanı bilir.

10 Onu müqəddəs göylərdən,
Öz izzətinin taxtından göndər,
Qoy zəhmətimdə mənə yardımçı olsun,
Ta ki mən Sənə məqbul olanı bilim.

11 Çünki o, hər şeyi bilir və anlayır,
Sağlam düşüncə ilə mənə işlərimdə yol
göstərəcək,
Məni öz izzəti ilə qoruyub-saxlayacaq.

12 Onda mənim işlərim məqbul olacaq,
Sənin xalqına ədalətlə hakimlik edəcəyəm,
Atamın taxtına layiq olacağam.

13 Axı Allahın niyyətlərini hansı insan
dərk edə bilər?

Rəbbə məqbul olanı kim anlaya bilər?
14 Ölümlü olanların düşüncələri sabit
deyil,

Bizim fikirlərimiz dəyişkəndir.
15 Çünki ölümlü bədən cana yük olar,
Maddi cisim çoxlu qayğısı olan ağılı zora
salar.

16 Hətta yerdə olanları dərk etmək,
Əlimizin altındakıları anlamaq ağır işdir.
Bəs göydə olanları kim öyrənə bilər?

17 Sən hikmət bəxş etməsən,

Yuxarıdan Öz müqəddəs olan ruhunu
göndərməsən,
Sənin iradəni kim dərk edə bilər?
18 Beləcə, yer üzündə yaşayanlar düz yola
yönəldilər,
İnsanlar Sənə məqbul olanı öyrəndilər
Və hikmətin vasitəsilə xilas oldular.

10

Adəmdən Yusifə qədər hikmət

1 Bəşərin atası olan ilk varlığı hikmət
qoruyurdu;
Bu varlıq tək yaradılmışdı.
Hikmət onu yanlışlıqdan qurtardı.
2 Hikmət ona hər şey üzərində hakimiyyət
verdi.

3 Amma bir haqsız insan qəzəbi içində
Hikmətdən üz döndərəndə puç oldu;
O hiddətlənərək qardaşını öldürdü.^a

4 Bu adama görə torpaq suya qərq olan
vaxt
Yenə də hikmət insanı qurtardı.
Dəyərsiz taxta parçasının üstündəki
Ədalətli bir insana yol göstərdi.^b

5 Yenə də şər işlərə qərar verən millətlər
qarışan zaman
Hikmət ədalətli bir insanı tapdı
Və onu Allah üçün nöqsansız saxladı.
Övladına yazığı gəlməməsi üçün ona güc
verdi.^c

6 Hikmət günahkarların həlakı zamanı
ədalətli bir adamı qurtardı;
O, Beş Şəhərin üzərinə yağan oddan qaçıb
qurtuldu.^d

7 Onların şər əməlləri barədə şəhadət hələ
də qalır:
Tüstülənən boş torpaq, öz vaxtında bəhər
gətirməyən bitkilər,

İmansız bir insanın xatirəsi olan duz
sütunu.

8 Çünki hikmətdən yan keçdikləri üçün
Nəinki yaxşı olanı dərk etməməklə
özlərinə ziyan vurdular,
Həmçinin düşkünlükləri gizli qalmasın
deyə
Dünyaya ağılsızlıqlarını yada salan bir
xatirə qoyub getdilər.
9 Hikmət isə ona xidmət edənləri
əziyyətlərdən qurtardı.

10 Hikmət qardaşının qəzəbindən qaçan
ədalətli insanı
Düz yollarla apardı.
Ona Allaha məxsus ölkəni göstərdi.
Ona müqəddəs şeylər barədə bilik bəxş
etdi.
Çəkdiyi zəhmətlərində uğur verdi.

Əziyyəti əvəzində bol məhsul verdi.^e
11 Ona zülm edənlər tamahkarlıq edəndə
Hikmət ona dayaq oldu və onu varlandırdı.
12 Düşmənlərinin qarşısında onu qorudu,
Onun üçün pusquda duranlardan onu
qoruyub-saxladı,
Çətin bir güləşmədə ona qələbə qazandırdı
ki,
Allah qorxusunun hər şeydən güclü
olduğunu bilsin.

13 Ədalətli bir insan satılanda hikmət onu
tərk etmədi,

Amma onu günahdan qurtardı.

14 Onunla birgə zindana endi,
Buxovda olanda onu tərk etmədi.

Ta ki ona padşahlıq əsası,
Zülmkar ağaları üzərində hakimiyyət
verdi,

Beləcə, onu ittiham edənlərin yalançı
olduğunu göstərdi,

Ona əbədi izzət verdi.^f

Hikmət İsraililəri Misirdən çıxartdı

15 Hikmət mömin bir xalqı, məsum bir
nəsli

Zülmkar bir millətin əlindən qurtardı.

16 Hikmət Rəbbin bir xidmətçisinin^g
canına daxil oldu,

Onu möcüzələr və əlamətlərlə qorxunc
padşahlara qarşı qoydu.

17 Mömin insanlara zəhmətləri əvəzində
mükafat verdi,

Onlara ecazkar bir yol göstərdi.

O, gündüzlər onlara kölgə, gecələr isə
ulduzların ecazkar parıltısı oldu.

18 Hikmət onları Qırmızı dənizdən keçirdi,
Onları böyük suların arasından apardı.

19 Düşmənlərini suya qərğ etdi,
Bunları dənizin dibindən kənara püskürdü.

20 Beləcə, ədalətli adamlar günahkarların
silahlarını ələ keçirdilər,

Ya Rəbb, Sənin müqəddəs adına şükür
etdilər,

Hamılıqla Sənin qoruyucu əlini mədh
etdilər.

21 Çünki hikmət lalların dilini açdı,
Körpələrin dilini anlaşıqlı etdi.

^a10:3 Burada Qabildən bəhs olunur.

^b10:4 Burada Nuhdan bəhs olunur.

^c10:5 Burada İbrahimdən bəhs olunur.

^d10:6 Burada Lutdan bəhs olunur.

^e10:10 Burada Yaqubdan bəhs olunur.

^f10:14 Burada Yusifdən bəhs olunur.

^g10:16 Burada Musadan bəhs olunur.

11

Hikmət İsraililəri səhra ilə apardı

1 Hikmət müqəddəs peyğəmbərin
vasitəsilə

İsraililərin işlərinə uğur verdi.

2 Onlar sakinsiz bir səhradan keçdilər,
Keçilməz yerlərdə çadırlarını qurdular.

3 Əleyhdarlarına müqavimət göstərdilər,
Düşmənlərindən müdafiə olundular.
4 Susadıqları zaman Səni – Allahı
çağurdılar
Və möhkəm qayadan onlara su verildi,
Sərt daşdan susuzluqları söndürüldü.
5 Beləcə, düşmənlərini cəzalandıran şey
Çətinliklərində onlar üçün yararlı oldu.
6-7 Daim axan çayın fəvvarəsi əvəzinə
Sən gözlənilmədən onlara bol su verdin;
O çay Misirlilərin uşaq qətliamı hökmünə
qarşı
Sənin sərt münasibətinə görə qanla
kirlənmişdi.
8 Onda susuzluq vasitəsilə
Sən əleyhdarlarını necə cəzalandırdığını
İsraillilərə göstərdin.
9 Çünki mərhəmətlə tərbiyə olunmaqla
sınağa çəkildikləri vaxt
Qəzəblə işgəncə verilən günahkarların
Necə əziyyət çəkdiklərini anladılar.
10 Çünki Sən İsrailliləri ata kimi
Dərs verərək sınağa çəkdin,
Amma Misirliləri padşah kimi sərtliklə
Sorgu edərək məhkum etdin.
11 Orada olanlar və olmayanlar eyni cür
zərər gördülər.
12 Belə ki, onlara ikiqat dərd üz verdi,
Keçmişə xatırlayanda iniltiləri artırdı.
13 Misirlilərin cəzalanmasından
İsraillilərin xeyir qazandığını eşidəndə
Anladılar ki, bunu edən Rəbdir.
14 Uzun müddət əvvəl Rəbdən imtina
edərək Onu tərk etdilər,
Sonra da lağ edib üz döndərdilər.
Hadisələrin sonunda isə Ona heyrət etdilər,
Çünki onların susuzluğunun axırı
Ədalətli adamların susuzluğunun axırından
fərqli oldu.

Heyvanlara səcdə edən adamların cəzası

15 Ağılsız və haqsız niyyətləri onları
azdırdı,

Onlar düşüncəsiz sürünənlərə, dəyərsiz
heyvanlara
Səcdə etməyə başladılar.
Sən də cəzalandırmaq üçün onların üstünə
Çoxlu ağılsız varlıqlar göndərdin.
16 Ta anlasınlar ki, kim hansı vasitə ilə
günah edir,
Onunla da cəzalanır.
17 Çünki surəti olmayan maddədən
dünyanı yaradan
Sənin qüdrətli əlin qadir idi ki,
Onların üzərinə çoxlu ayı və yırtıcı şir,
18 Yaxud naməlum, yeni yaradılan azğın
heyvanlar,
Nəfəslərindən od püskürən, tüstü qoxuyan,
Gözlərindən dəhşətli qıgılcımlar saçan
heyvanlar göndərəsən.
19 Bunlar yalnız vurduqları zədə ilə deyil,
Dəhşət gətirən görünüşləri ilə də onları
məhv edə bilərdi.
20 Amma bunsuz da onlar bircə nəfəslə,
Sənin ədalətinlə təqib olunaraq,
Sənin qüdrətinin ruhu ilə sovrularaq ölə
bilərdilər.
Lakin Sən hər şeyi ölçüsü, sayı və çəkisi
ilə nizamladın.

Allah qüdrətli və rəhmlidir

21 Çünki Sənin böyük gücün həmişə
müntəzirdir.
Sənin qolunun qüvvətinə qarşı kim dayana
bilər?
22 Sənin önündə bütün dünya
Tərəzinin gözünü əyə bilməyən toz dənəsi
kimidir,
Torpağa düşən səhər şəhinin damlası
kimidir.
23 Amma Sən hamıya rəhm edirsən,
Çünki hər şeyə qadirsən.
İnsanların tövbə etməsindən ötrü
Onun günahlarının üstündən keçirsən.
24 Bəli, Sən bütün varlığı sevirsen,
Yaratdığın heç bir şeydən iyrənmirsən.

Bir şeyə nifrət etsəydin, onu yaratmazdın.
25 Nəyisə Sən istəməsəydin, o, necə qala bilərdi?

Nəyisə Sən ərsəyə gətirməsəydin, o, necə qorunub-saxlana bilərdi?

26 Sən hər şeydən muğayat olursan,
Çünki hər şey Sənindir, ey həyatsevər Pərvərdigar.

12

1 Sənin ölməyən ruhun hər şeydə var.

2 Bu səbəbdən azmışları yavaş-yavaş ifşa edir,

Nədə günah etdiklərini onlara xatırladırsan.

Şərdən üz döndərmələri və Sənə iman etmələri üçün

Onlara nəsihət verirsən, ya Rəbb.

Allahın Kənan ölkəsinə verdiyi dərs

3 Sən Öz müqəddəs torpağının Qədimdəki sakinlərindən iyrəndin.

4 Onlar mənfur cadugərliklə, Azğın qurban gətirməklə məşğul idilər.

5 Uşaqları rəhmsizcəsinə öldürürdülər, Qurban ziyafətlərində

İnsan bədəninin üzvlərini yeyirdilər, Gizli məclislərdə qan içirdilər,

6 Valideynlər zəif varlıq olan uşaqları öldürürdülər.

Sən əcdadlarımızın vasitəsilə

Onları məhv etməyə qərar verdin;

7 Ta ki Sənin önündə hər yerdən daha əziz olan torpaqda

Layiqli olaraq Allah övladları sakin olsunlar.

8 Amma insan olduqları üçün onları əsirgədin,

Öz qoşununun xəbərçisi kimi

Üstlərinə eşşəkərisi göndərdin ki,

Onları yavaş-yavaş məhv etsin.

9 Sən müharibədə günahkarları

Ədalətli adamların əlinə verə bilərdin,

Qorxunc heyvanlarla, yaxud sərt bir sözünlə

Onları bir anda məhv edə bilərdin.

10 Amma onları yavaş-yavaş cəzalandıraraq

Tövbə etmək üçün imkan verdin.

Hətta Sən bilirdin ki, onlar pis tayfadır, Şər anadangəlmə içlərindədir.

Düşüncələri heç vaxt dəyişməyəcək.

11 Çünki onların nəslə başlanğıcdan lənətlidir.

Allah qadirdir

12 Günahlarından ötrü onları cəzalandırmadığının səbəbi

Kimdənsə qorxmağın deyildi.

Çünki kim Sənə «Nə etdin?» deyə bilər?

Kim Sənin mühakimənə qarşı çıxma bilər?

Yaratdığın millətləri məhv etməkdə

Səni kim təqsirləndirə bilər?

Günahkar insanlara vəkillik etmək üçün

Hansı müdafiəçi Sənin önünə çıxma bilər?

13 Çünki hamıya himayə göstərən

Səndən başqa Allah yoxdur.

Sənin ədalətlə mühakimə etmədiyini

Heç nə ilə sübut etmək olmaz.

14 Heç bir padşah, heç bir hökmdar

Həlak etdiyən insanlardan ötrü

Sənin gözünə görünməyə cəsarət etməz.

15 Özün adil olduğun üçün

Hər şeyi ədalətlə idarə edirsən.

Cəzaya layiq olmayanları mühakimə

etməyin

Qüdrətinə yaraşmadığını bilirsən.

16 Çünki Sənin qüdrətin ədalətin

başlanğıcıdır,

Sən hər şey üzərində hökmranlıq edirsən,

Buna görə də hamıya rəhm etməyə

meyillisən.

17 Öz gücünü Sənin qüdrətinə

inanmayanlara göstərirsən,

Sənin qüdrətini tanıyanlara

Qaba adamların başına nə gəldiyini
öyrədirsən.

18 Lakin gücünə rəğmən

Yumşaqılıqla mühakimə edirsən.

Bizi böyük mərhəmətlə idarə edirsən,

Çünki qüdrətin həmişə Öz iradəndədir.

Ədalət və mərhəmət

19 Belə işlərlə Sən Öz xalqına dərs verdin,
Ədalətli adamın insanları sevməli
olduğunu öyrətdin.

Öz övladlarına gözəl bir ümid verdin ki,
Günahlarından tövbə etdikləri halda
Tövbələrini qəbul edəcəksən.

20 Övladlarının düşmənlərini ölümə layiq
olduqları halda

Belə rəhm və aman verməklə
cəzalandırdınsa,

Onlara şərdən qurtulmaq üçün zaman və
imkan verdinsə,

21 Öz övladlarını necə də həssasılıqla
mühakimə etdin;

Sən onların əcdadlarına and içərək
Gözəl vədləri əhd etmişdin.

22 Beləcə, bizə dərs verərkən
Düşmənlərimizi min dəfə artıq
cəzalandırırsan.

Bunu edirsən ki, başqalarını mühakimə
edəndə

Sənin xeyirxahlığını yada salaq,
Özümüz cəzalananda mərhəmət gözləyək.

Heyvanlara səcdə edən adamların cəzası

23 Beləliklə, düşüncəsizliklə həyat sürən
həmin günahkarlara
İbadət etdikləri heyvanların vasitəsilə
işgəncə verdin.

24 Çünki onlar yanlış yollarında azıb
Çox uzağa getmişdilər.

Düşüncəsiz uşaqlar kimi aldanaraq
Hətta düşmənlər üçün də iyrenc sayılan
heyvanlara
Allah kimi baxdılar.

25 Buna görə də adamların onları
Düşüncəsiz uşaq hesab edib gülməsi üçün
Onların üzərinə cəza göndərdin.

26 Amma onlar bu yüngül cəzadan ibrət
almadıqları üçün
Sonralar Allahın layiqli cəzasına məruz
qaldılar.

27 Onlar Allah hesab etdikləri heyvanlar
vasitəsilə cəza aldılar,

Acizliklə həm özlərinin, həm də bu
heyvanların əzabını gördülər ki,
Əvvəllər tanımaq istəmədikləri həqiqi
Allahı tanısınlar.

Bu səbəbdən onların üzərinə qəti
mühakimə gəldi.

13

Ulduzlar və təbiətlə bağlı inamlar

1 Allah barədə anlayışı olmayan bütün
insanlar

Təbiətən puçdurlar.

Onlar görünən kamil şeylərdən

Var Olanı dərk edə bilmədilər,

İşlərinə baxaraq Sənətkarı tanımadılar.

2 Onlar üçün od, ya külək, ya hərəkətdə
olan hava,

Ya ulduz dəstəsi, ya gur axan sular, ya da
göy üzü

Dünyanı idarə edən allahlardır.

3 Əgər bunların gözəlliyinə heyran olaraq

Bunları allahlar hesab etdilər,ə,

Bunların Rəbbinin nə qədər gözəl
olduğunu dərk etməli idilər.

Çünki gözəlliyin Səbəbkarı Olan bunları
yaratdı.

4 Əgər bunların gücünə və fəaliyyətinə
təəccüblənirdilər,ə,

Bunlardan bilməli idilər ki,

Bunları Yaradan Kəs nə qədər qüdrətlidir.

5 Çünki yaradılışın görkəmi və gözəlliyi
Təsviri olaraq bunların mövcudluğunun
Səbəbkarından xəbər verir.

6 Amma bu insanlar az məzəmmətə
layiqdirlər,
Bəlkə də, Allahı axtararkən, Onu tapmaq
istəyərkən
Yanlış yola düşüblər.
7 Çünki Onun işlərinə nəzər salarkən
Onlar araşdıraraq nəticəyə gəlirlər ki,
Zahirdə olan hər şey gözəldir.
8 Amma, eyni zamanda, onları bağışlamaq
olmaz.
9 Əgər onların düşüncələri müvəqqəti
dünyanı
Araşdırmaq iqtidarında idisə,
Nə üçün dünyanın Rəbbini o saat tapa
bilmədilər?

Bütlərə sitayiş edənlər

10 Lakin insan əlinin işi olan cansız
şeyləri,
Sənət əsəri olan qızıl və gümüş əşyaları,
Heyvan təsvirlərini, nə vaxtsa yonulmuş,
yararsız bir daşı
Allahlar adlandıranların özləri də, ümidləri
də puçdur.
11 Bir usta yararlı bir ağacı kəsir,
Ağacın qabığına diqqətlə soyur.
Sonra sənətkarlıqla onu işləyib
Məişət üçün yararlı olan bir qab halına
gətirir.
12 Artıq qalan hissələrindən
Yeməyini bişirmək üçün istifadə edir,
Qarnını doydurur.
13 Qalıqların yararsız olan başqa bir
hissəsi qalır,
Bu hissə yumru və düyünlü bir kötük
parçasıdır.
Onu götürüb boş vaxtında səylə yonur,
Sənətkar təcrübəsi ilə onu işləyib
İnsan surəti halına gətirir.
14 Ya da onu iyrənc bir heyvan surətində
yonur,
Üzərinə sülügən sürtür,
Üstünü boya ilə örtür,

Kələ-kötür yerlərini boyayır.
15 Sonra da ona uyğun bir yer tapır,
Ona dəmir qarmaq bərkidib divarın üstünə
asır.
16 Beləcə, yerə düşməməsi üçün ehtiyat
tədbiri görür,
Usta bilir ki, taxta parçası özünə kömək
edə bilməz.
Çünki o bir heykəldir, köməyə ehtiyacı var.
17 Əmlakı, nikahı, uşaqları üçün dua
edərkən
Cansız bir kötük parçası ilə danışmağına
utanmır.
18 Sağlamlıq üçün üzgün olan bir şeyə,
Həyat üçün ölü olan bir şeyə,
Kömək üçün tamamilə köməksiz olan bir
şeyə,
Yola çıxmağı üçün tərpnə bilməyən bir
şeyə yalvarır.
19 Gəliri, sənəti və işlərinin uğurundan
ötrü
Heç bir iş görə bilməyən bir şeyə,
Qüvvəti ən zəif olan bir şeyə müraciət edir.

14

1 Bir başqası coşan dalğaları üzüb
keçməyə hazırlaşanda
Onu aparan gəmidən daha zəif olan ağac
parçasını köməyə çağırır.
2 Gəmi qazanc gətirmək üçün
düzəldilmişdir,
Bir usta onu məharətlə inşa etmişdir.
3 Lakin, ey Ata, Sənin iradədən gəmini idarə
edir,
Çünki Sən dənizdə yol saldın,
Dalğalar üzərində təhlükəsiz yer açdın.
4 Bununla göstərdin ki, hər şeydən qurtara
bilərsən,
Bacarığı olmayan bir kəs belə,
Dənizlə səfərə çıxma bilər.
5 Sən istəyirsən ki, Öz müdrikliyinə işləri
hədərlə olmasın,

Buna görə də adamlar bir taxta parçasına həyatlarını etibar edirlər, Sal ilə dalğaları keçib sağ-salamat mənzilə çatırlar.

6 Çünki başlanğıcda məğrur nəhənglər məhv ediləndə

Dünyanın ümidi bir sala sığındı

Və Sənin əlinlə idarə olunaraq

Dünya üçün nəsil davamını qoruyub-saxladı.

7 Fəzilətli bir şeyə xidmət edən ağac xeyirdualıdır.

8 Amma insan əlinin işi olan şeyin özü də, Onu düzəldən usta da lənətlidir:

Usta onu düzəltdiyi üçün,

Həmin şey də ona «allah» deyildiyi üçün.

9 Çünki Allah günahkara da,

Onun pis əməlinə də eyni dərəcədə nifrət edir.

10 Düzəldilən şey də, onu düzəldən də

Birlikdə cəza alacaqlar.

11 Beləcə, bütperəstlərin bütləri də mühakimə olunacaq.

Çünki onlar Allahın yaratdıqları arasında İyrənc bir şeyə çevrildi.

İnsan canları üçün tələ,

Düşüncəsizlərin ayaqları üçün tor oldu.

12 Bütlərin uydurulması xəyanətin başlanğıcı oldu,

Onların icadı həyatı pozğunluğa gətirdi.

13 Başlanğıcda bütələr yox idi,

Onlar əbədi də qalmayacaq.

14 Onlar insanın düşkünlüyü səbəbindən dünyaya gəldilər,

Buna görə də bir andaca axırlarının çatmasına qərar verilmişdir.

15 Qəfildən ölmüş oğlu üçün yas tutub üzülən ata

Artıq ölmüş oğlunun təsvirini düzəldir,

Sonra da ona Allah kimi sitayiş edir.

Özünə tabe olanlar üçün

Ayinləri və təqdim mərasimləri təsis edir.

16 Sonra zaman keçdikcə bu mərasimlər Qanun kimi öz yerini möhkəmləndirir.

17 Hökmdarların fərmanı ilə bu oyma təsvirlərə

Allah kimi sitayiş olunur.

Adamlar çox uzaqda yaşayan,

Üzünü görmədikləri hökmdarın təsvirlərini düzəldirlər;

Hörmət etdikləri padşahın surətini yapırırlar.

Beləcə, səy göstərib yanlarında olmayana

Sanki yanlarında olan kimi hörmət göstərirlər.

18 Sənətkarın məharəti o şəxsi

tanımayanları

Ona sitayiş etməyə sövq edirdi.

19 Sənətkar da hökmdarı razı salmaq üçün

Sənətinin köməyi ilə həyatda olduğundan

Daha gözəl bir təsvir düzəldirdi.

20 Xalq isə oyma təsvirin gözəlliyinə məftun olaraq

Əvvəllər insan kimi hörmət göstərdiyi şəxsi

İndi allah sayırdı.

21 Bu da adamlar üçün bir ölüm tələsi oldu,

Çünki onlar zülmə, ya da müstəbidliyə tabe olaraq

Daşlara və ağac parçalarına dilə gətirilməz Adı verdilər.

Bütperəstlərin sonu

22 Allahı dərk etməkdə azdıqları hələ bəs deyilmiş kimi,

Nadanlığın ağır müharibəsində yaşayarkən Hələ bu böyük bəlanı da sülh adlandırırlar.

23 Uşaq qurban gətirmələri, gizli ayinlər, Başqalarının adətlərindən götürülmüş

Çılğın ziyafətlər keçirərək

24 Həyatlarında və nikahlarında

Özlərini təmiz saxlamırlar.

Bir-birlərini namərdliklə öldürür,

Ya da zina ilə incidirlər.

25 İstisnasız olaraq hamı bu şeylərə mübtəladır:
Qan və qətl, oğurluq və hiylə, rüşvət, Xainlik, üsyankarlıq, yalan and,
26 Əmlakı qarət etmək, yaxşılığı unutmaq, Ruhları murdarlamaq, cinsi qeyri-təbiilik, Nikahda nizamsızlıq, zina və əxlaqsızlıq.
27 Adlarına layiq olmayan bütlərə sitayiş etmək
Hər cür pisliyin başlanğıcı, səbəbi və nəticəsidir.
28 Çünki bu adamlar çilğincasına şənlik edirlər,
Yalandan peyğəmbərlik edirlər,
Pis tərzdə həyat sürürlər,
Andlarını o saat pozurlar.
29 Cansız bütlərə ümid etdiklərindən
Yalan and içdikləri üçün
Cəzalanacaqlarını sanmırlar.
30 Amma hər iki səbəbə görə
Onların üzərinə mühakimə gələcək:
Həm Allah barədə küfr düşünərək
Bütlərə müraciət etdikləri üçün,
Həm də müqəddəsiyə məhəl qoymayaraq
Hiylə ilə yalandan and içdiklərinə görə.
31 Beləcə, and içdikləri şeylərin gücü ilə deyil,
Günah edənlər üzərində mühakimə vasitəsilə cəzalanacaqlar;
Bu mühakimə günahkarların pis əməllərinə
Həmişə cavab olur.

15

Bütpərəstlikdən imtina

1 Amma Sən, ey bizim Allahımız, xeyirxah və həqiqisən,
Səbirlisən, hər şeyi mərhəmətlə idarə edirsən.
2 Günah etsək də, biz yenə Sənə məxsusuq,
Sənin hakimiyyətini tanıyırıq.
Əgər Sənə məxsus olduğumuzu qəbul etdiyini bilsək,

Bir daha günah etmərik.

3 Səni qəbul etmək ən yüksək fəzilətdir,
Sənin hakimiyyətini tanımaq
ölümsüzlüyün təməlidir.

4 Məkrli insanın icadı bizi yolumuzdan azdıra bilməz;

Bir sənətkarın bəhərsiz zəhməti olan
Üstünə müxtəlif rənglərlə xal-xal boya çəkilmiş təsvirlər
Bunu edə bilməz.

5 Bütpərəstlər onlara baxanda
Ağılsızcasına ehtirasa düşürlər.

Cansız olan ölü təsvirdən cuşa gəlirlər.

6 Bu təsvirləri düzəldənlər,
Bunlardan cuşa gələnlər və sitayiş edənlərin hamısı

Pisliyi sevən adamlardır və onlar belə ümidə layiqdirlər.

Bütleri düzəldənlər nadandırlar

7 Dulusçu gili əzir,

Zəhmət çəkib bizim istifadəmiz üçün hər cür qab düzəldir.

Eyni gil eyni qaydada təmiz işlərdə istifadə olunan qablar üçün,

Həm də natəmiz işlər üçün sərf olunur.

Amma hər qabın nəyə istifadə ediləcəyinə
Qərar verən dulusçudur.

8 Varlığı puç olan bir işçi həmin gildən
Puç bir allah düzəldir.

O, özü az öncə torpaqdan yaranıb,
Tezliklə götürüldüyü yerə də gedəcək,
Aldığı canı geri qaytaracaq.

9 Lakin o nə öz ölümü barədə,

Nə də həyatının qısalığı barədə düşünür.

Qızıl və gümüş şeylər düzəldən

Zərgərlərdən üstün olmağa səy göstərir,

Misgərlərə bənzəməyə çalışır,

İyrənc şeylər düzəltməyi ilə öyünür.

10 Onun ürəyi kül kimidir,

Ümidi palçıqdan da dəyərsizdir,

Həyatı çirkəbdən də mənfurdur.

11 Çünki o, özünü Yaradanı,

Ona nəfəs verib canlı varlıq edən,
Ona həyat ruhu üfürəni tanımadı.
12 Büt-pərəstlər həyata bir əyləncə,
Yaşayışa gəlir gətirən ticarət kimi baxırlar.
Onlar deyirlər ki, hər şeydən, hətta şərdən
də
Bir gəlir əldə etmək lazımdır.
13 Hərçənd ki belə adam günah etdiyini
Hər kəsdən daha çox bilir.
Çünki torpaqdan müvəqqəti olan qablar və
təsvirlər hazırlayır.
14 Hamıdan ağilsız, hətta körpələrdən də
az düşüncəyə malik olanlar isə,
Ey Allah, Sənin xalqına zülm etmiş
düşmənlərdir.
15 Çünki onlar büt-pərəst xalqların
büt-lərinin hamısına
Allahlar kimi sitayiş edirlər.
Bu büt-lərin görmək üçün gözləri, nəfəs
almaq üçün burunları,
Eşitmək üçün qulaqları, hiss etmək üçün
barmaqları yoxdur,
Ayaqlarından getmək üçün istifadə edə
bilməzlər.
16 Çünki onları bir insan düzəltmişdir,
Ruhunu borc götürən bir varlıq onu şəkllə
salmışdır.
Heç kəs insana bənzəyən allah yarada
bilməz.
17 Ölümlü olaraq günahkar əlləri ilə ölü
bir şey düzəldir,
Özü allahlarından daha üstündür.
O heç olmasa canlıdır, bunlar isə heç vaxt
canlı olmayıb.
18 Bəzi büt-pərəstlər ən iy-rənc heyvanlara
sitayiş edirlər,
Bu heyvanlar başqalarından daha
şüursuzdur.
19 Bunlar başqa cəlbədicə heyvanlar kimi
olmayıb
Görünüşcə hətta eybəcərdirlər.
Bunu edən insanlar Allaha məqbul
olmaqdan

Və Onun xeyir-duasından məhrumdurlar.

16

Misir və İsrail

1 Buna görə də xalqımızın düşmənləri
haqlı olaraq
Bu cür heyvanlar vasitəsilə cəzalandılar.
Saysız vəhşilər onları parçaladı.
2 Onlara verdiyin bu cəzaya rəğmən
Öz xalqına xeyirxahlıq göstərdin.
Nəfslərini söndürərək doyurmaq üçün
Sən onlara qeyri-adi yemək – bildirçinlər
göndərdin.
3 Beləcə, Misirlilər aclıqdan əziyyət
çəksələr də,
Onlara göndərilən iy-rənc heyvanları
görəndə
Aclıq hissənə biganə qalıb yeməkdən
imtina etdilər.
İsraillilər isə qısa müddət qıtlıq çəkərək
Qeyri-adi yeməkdən daddılar.
4 Çünki zülm edənlərin qıtlığa düşər
olması qaçılmaz idi,
Beləcə, Öz xalqına düşmənlərinin
Necə əzab çəkdiyini göstərdin.
5 O zaman vəhşi heyvanlar qeyzlə Sənin
xalqının üzərinə atıldı,
Əfi ilanlar onları çeynəyib məhv etdi.
Amma Sənin qəzəbin sona qədər davam
etmədi.
6 Onlar qısa bir müddət dərs almaq üçün
bəlaya düşər oldular,
Sənin Qanununun hökmlərini yada salmaq
üçün
Xilasının əlaməti olan bir təsvir aldılar.
7 Ona üz tutan sağalırdı.
Ona baxdığı üçün deyil,
Hamının Xilaskarı olan Sənin vasitənlə bu
baş verirdi.
8 Bununla bizim düşmənlərimizə
göstərdin ki,
Sən hər pislikdən xilas edə bilərsən.

9 Belə ki, çayırtkəllərlə milçəklərin sancması onları öldürürdü, Onların canlarını qurtarmaq üçün heç bir çarə tapılmadı.

Çünki onlar bu canlılar vasitəsilə cəzalanmağa layiq idilər.

10 Amma Sənin övladlarına ilanların dişləri belə, üstün gələ bilmədi, Çünki Sənin mərhəmətin köməyə gəldi və onlara şəfa verdi.

11 Hərçənd ki Sənin sözlərini yada salmaq üçün

Bir müddət onları da əzaba saldın, Amma tezliklə şəfa aldılar ki, Hər şeyi unudub Sənin xeyirxahlığından məhrum olmasınlar.

12 Onlara şəfa verən otlar və sargı deyil, Ya Rəbb, Sənin hər şeyə şəfa verən sözün oldu.

13 Həyat və ölüm üzərində Sən hakimiyyətə maliksən, Ölülər diyarına endirə də bilərsən, oradan qaldıra da bilərsən.

14 İnsan şər işi ilə ölümə bais ola bilər, Amma gedən ruhu qaytara bilməz, Alınan canı geri çağıra bilməz.

15 Sənin əlindən isə qaçmaq mümkün deyil.

16 Çünki Səni tanımaqdan boyun qaçıran günahkarlar

Sənin qolunun gücü ilə cəzalandılar; Onlar görünməmiş yağış və dolu ilə, Amansız tufan və şimşəklə təqib edilib məhv oldular.

17 Amma qeyri-adi olanı bu idi ki, Hər şeyi söndürən suda şimşəyin təsiri daha da artdı.

Bu, ona görə oldu ki, təbiətin özü salehlərin tərəfində vuruşur.

18 Hərdən alovun təsiri azalırdı ki, Günahkarlar üçün göndərilmiş şimşək heyvanları yandırmasın.

Ona görə ki, Allahın mühakiməsi ilə təqib olunduqlarını anlasınlar.

19 Hərdən də suyun içində ikən şimşəyin təsiri güclənirdi ki, Allahsız adamları olan ölkədə məhsul məhv olsun.

İsraillilərə verilən manna

20 Amma Öz xalqına münasibətin başqa idi;

Onları mələklərin yeməyi ilə qidalandırırıdın, Zəhmət çəkməyənlərə göydən hazır yemək göndəriridin.

O yeməkdə hər cür dad var idi və hər kəsin zövqünə uyğun idi.

21 Sənin verdiyin yeməyin dadlılığı övladlarına mehribanlığını göstərirdi, Çünki hər kəs öz zövqünə görə yeməkdən istədiyi ləzzəti alırdı.

22 Qar və buz kimi olan manna oda davam gətirirdi, ərimirdi, Ta ki onlar bilsinlər ki, dolunun içində olan şimşək,

Yağışın arasında olan alov Düşmənlərin məhsulunu məhv edir.

23 Amma elə həmin alov öz təsirini azaldırdı ki,

Saleh insanlar bəslənsinlər.

24 Çünki yaradılış Sənə – Yaradana xidmət edərək

Günahkarları cəzalandırmaq üçün fəal olur, Sənə iman edənlərin rifahı üçün aram olur.

25 Beləcə, bütünlüklə dəyişən təbiət Sənin hər şeyi bəsləyən lütfünə tabe olaraq Ehtiyacı olan insanların arzusuna əməl etdi.

26 Ya Rəbb, qoy Sənin sevdiyin övladların anlasınlar ki,

İnsanlar cürbəcür məhsullarla bəslənmirlər, Sənə iman edənləri Sənin sözün qoruyub saxlayır.

27 Çünki alovun zərər vurmadiğı şey

Zəif günəş işığının istisindən o andaca əridi.

28 Bununla bəyan etdi ki, gün çıxmazdan əvvəl Sənə şükür etmək,

Gün çıxarkən Sənə dua etmək lazımdır.

29 Çünki nankorun ümidi qış qırovu kimi əriyir,

Yararsız su kimi axıb gedir.

17

Qaranlıq və işıq

1 Sənin mühakimələrin böyük və dərkedilməzdir!

Bu səbəbdən tərbiyə almayan şəxslər yoldan azdılar.

2 Müqəddəs xalqa zülm etmək niyyətində olan itaətsizlər

Qaranlığın məhbusu, uzun gecənin əsiridirlər.

Onlar evlərində xəlvətə çəkilib Allahın əbədi niyyətindən məhrum oldular.

3 Xəlvətdə etdikləri günahlarda gizlənməyi,

Unutqanlıqın onlar üçün qara pərdə olacağını düşünsələr də,

Dəhşətə düşüb kabuslarla qorxudularaq ətrafa dağılıdılar.

4 Çünki gizləndikləri ən xəlvət yer də Onları qorxudan xilas edə bilmədi.

Ətraflarındakı qorxunc səslər onları həyəcana salırdı,

Qorxunc qarabasmalar onlara zahir olurdu. 5 Heç bir od onlara işıq vermək gücündə deyildi,

Ulduzların parlaq şöləsi bu zülmət gecəni nurlandırmağa qadir deyildi.

6 Onlara yalnız dəhşətə salan öz-özünə yanan alovlar görünürdü,

Onlar görünən şeylərdən daha çox qorxurdular,

Nəinki görünməyən şeylərdən.

7 Şirnikləndirici sehrkarlıq bacarıqları işə yaramadı,

Öyüdükləri müdriklik kinayə hədəfi oldu.

8 Çünki əziyyət çəkən cahlardan Dəhşət və qorxunu qovmağı iddia

edənlərin özləri

Gülünc qorxaqlıqdan əziyyət çəkдилər.

9 Heç bir qorxunc şey onları ürkütməsə də, Zəhərli ilanların tərpanişlərini,

Sürünənlərin fitlərini izləyərək qorxudan əriyirdilər.

Hətta havaya baxmaqdan qorxurdular, Amma bundan yaxa qurtara bilmirdilər.

10 Çünki pisliyinin şəhadəti onu ittiham edir,

Beləcə, qorxu içində və vicdanı ilə təqib olunaraq

Reallığın daha pis olduğunu düşünür.

11 Qorxu ağlın köməyindən məhrum olmaqdan başqa bir şey deyil.

12 İnsanın düşüncəsinə inamı nə qədər azalrsa,

O qədər də bilmədiyi və anlamadığı şeylərdən qorxuya düşür.

13 Onlar, həqiqətən, tab gətirilməyən, Ölülər diyarının dözülməz dərinliklərindən gələn gecədə

Adi yuxuya getmək niyyətində olduqları halda

14 Gah dəhşətli kabuslarla, gah da ruh düşkünlüyü ilə həyəcana düşdülər.

Çünki üzərlərinə qəflətən və gözlənilməz qorxu çökürdü.

15 Beləcə, kim harada yığılırdısa, Qandalları olmayan bu həbsxanada dustağa

çevrilirdi.

16 Əkinçi, ya çoban olsun,

Ya da çöldə işlə məşğul olan bir adam olsun,

Hər kəs yaxalanıb bu qaçılmaz qismətə məruz qalırdı.

Çünki hamı qaranlığın eyni açılmaz bağları ilə bağlanmışdı.

17 Küləyin uğultusu,
Sıx budaqların arasındakı quşların xoş səsi,
Gur axan suların gurultusu,
Qayalardan qopan daşların çaqqıltısı,
18 Qaçan heyvanların görünməz addımları,
Ən yırtıcı heyvanların nərilti səsləri,
Dağların vadisindən gələn əks-səda –
Bütün bunlar onları dəhşətə salaraq
Halsız bir vəziyyətə gətirirdi.
19 Çünki bütün dünya parlaq bir işığa qərq
olmuşdu
Və maneəsiz öz işi ilə məşğul idi.
20 Amma yalnız onların üzərinə ağır
qaranlıq çəkilmişdi;
Bu, bir vaxt onları bürüyə bilən zülmətin
surəti idi.
Amma içlərindəki sıxıntı zülmətdən betər
idi.

18 **İsraillilər üçün işıq parlayır**

1 Amma Sənin müqəddəslərin üçün böyük
bir işıq vardı.
Misirlilər onların səslərini eşidirdilər,
Amma surətlərini görə bilmirdilər.
Əziyyət çəkmədikləri üçün onları bəxtiyar
adlandırırdılar.
2 Misirlilər onlara etdikləri haqsızlıqların
müqabilində
Qisas almadıqlarını görüb onlara təşəkkür
etdilər.
Əziyyət verdikləri üçün bağışlanmaqlarını
xahiş etdilər.
3 Buna rəğmən İsraillilərə bələd
olmadıqları yolda
Od saçan sütunu yolgöstərən olaraq verdin.
Bu, şöhrətli səfərlərində onlar üçün sanki
az hərərətli günəş idi.
4 Amma o birilər işıqdan məhrum olmağa,
Qaranlıqda əsir olmağa layiq idilər.
Çünki Sənin övladlarını əsarətdə
saxlamışdılar;

Onlar vasitəsilə Qanunun sönməz işığı
dünyaya verilməli idi.

Məhvedici qüvvə

5 Onlar müqəddəs insanların uşaqlarını
öldürməyə qərar vermişdilər.
Ölmək üçün tərk edilmiş uşaqlardan yalnız
biri xilas edildi.
Bunun cəzası olaraq Sən onların çoxlu
uşağını əllərindən aldın,
Özlərini isə bütünlüklə fırtınalı sulara
həlak etdin.
6 O gecə barədə qabaqcadan atalarımıza
xəbər vermişdin,
Beləcə, inandıqları vədlərə möhkəm
güvənərək cəsarətli oldular.
7 Sənin xalqın həm salehlərin xilasını,
Həm də düşmənlərin həlakını gözləyirdi.
8 Çünki bir yandan düşmənləri
cəzalandırdın,
Digər yandan da bizi Özünə tərəf çağırıb
ucaltdın.
9 Hörmətli insanların müqəddəs övladları
gizlicə qurbanlar gətirdilər,
İlahi bir qanunla yekdilliklə qərara aldılar
ki,
Müqəddəslər eyni uğurları və təhlükələri
birgə paylaşsınlar;
Bu zaman atalarının mədhlərini oxumağa
başladılar.
10 Əks tərəfdən isə düşmənlərin qarışıq
bağırışı eşidilirdi,
Uşaqları üçün ağlayanların şikayətli
fəryadları qalxırdı.
11 İstər qul olsun, istər ağa, eyni cəzaya
məruz qaldılar,
Sadə insan da, padşah da eyni əzaba
qatlaşdı.
12 Hamıda eyni aqibətə uğrayan çoxlu
sayda ölü var idi,
Onları basdırmaq üçün dirilər çatmırdı.
Çünki nəsillərinin ən əziz adamlarının
hamısı

Bir andaca həlak olmuşdu.
13 Onlar çadugərliklərindən başqa heç nəyə inanmırdılar,
Amma ilk doğulan uşaqları öləndə
Bu xalqın Allahın övladları olduğunu anladılar.
14 Tam sükut hər tərəfi əhatə edəndə,
Gecənin yarısı gəlib çatanda
15 Sənin hər şeyə qadir olan sözün zəhmli döyüşçü kimi
Göylərdəki padşahlıq taxtından aqibəti ölüm olan torpağa endi.
O, özü ilə iti qılınc – Sənin dəyişməz hökmünü daşıyırdı.
16 Dayanıb hər yerə ölüm saçırdı,
Başı göyə dəyirdi, amma yer üzündə gəzirdi.
17 Bu zaman onları qəfil yuxular,
Gözlənilməz görüntülər bərk qorxuya saldı.
18 Biri orada, biri burada vurulub yıxıldılar.
Ölümcül olanlar ölməklərinin səbəbini bildirdilər.
19 Çünki onları həyəcana salan yuxular
Bunun səbəbini qabaqcadan onlara göstərmişdi;
Belə ki onlar nəyə görə bəlaya məruz qaldıqlarını bilməmiş ölməsinlər.
20 Hərçənd salehlər də ölüm sınağı ilə qarşılaşdılar
Və səhrada onlardan çoxlu adam öldü,
Amma bu qəzəb uzun sürmədi.
21 Çünki fəzilətli bir insan onları müdafiə etmək üçün tələsdi,
Öz xidmət silahından istifadə edərək
Dua edib rəhmə gətirmək üçün buxur yandırdı,
Qəzəbə qarşı dayanıb fəlakətə son qoydu,
Beləcə, Sənin qulun olduğunu göstərdi.
22 O, həlakedicini fiziki gücü ilə,
Silahın gücü ilə məğlub etmədi,
Cəza verənə sözü ilə qalib gəldi,

Atalarına verilən andları və əhdləri onların yadına saldı.
23 Cəsədlər qalaq-qalaq üst-üstə yığılanda
O, ortaya çıxıb qəzəbi dayandırdı,
Onun dirilərə yaxınlaşmasının qabağını aldı.
24 Əynindəki cübbənin üzərində bütün dünyanın rəmzi var idi,
Əcdadların izzətli adları
Üstünə bərkidilmiş dörd sıra daşların üzərində yazılmışdı,
Sənin əzəmətli adın Onun başında olan tacın üzərində idi.
25 Hələkedicilərə bunlara təslim oldu,
bunlardan qorxdı.
Çünki bir qəzəb sınağı artıq kifayət idi.

19
Qırmızı dəniz
1 Amma günahkarları axıradək mərhəmətsiz qəzəb sıxışdırdı,
Çünki Allah onların gələcək işlərini qabaqcadan bilirdi.
2 Onlar əvvəlcə İsraililərə yollanmağa icazə verib
Onları tələsik yola saldılar.
Sonra isə peşman olub bu xalqı təqib etdilər.
3 Hələ kədər qarşılarında ikən,
Ölülərin məzarı üzərində ağlaşarkən
Onlar başqa ağılsız niyyətə düşdülər;
Yalvarışlarla yola saldıqları adamları
Qaçaq kimi təqib etməyə başladılar.
4 Layiq olduqları tale onları bu aqibətə tərəf çəkib apardı,
Qabaqki hadisələri onlara unutturdu.
Beləcə, çəkdikləri əziyyətləri bir cəza da tamamladı.
5 Bunlar oldu ki, Sənin xalqın ecazkar bir səfəri başa vursun,
Misirlilər isə fəvqəltəbii ölümə düçar olsunlar.
6 Beləcə, bütün yaradılış şəklini dəyişdi ki,

Sənin xüsusi əmrlərinə itaət etsin.
Yenidən öz təbiətinə görə yuxarıdan şəkil
aldı ki,
Sənin övladların sağ-salamat qorunub-
saxlansınlar.
7 Düşərgəyə kölgə salan bulud peyda oldu,
Əvvəllər su olan yerdə quru torpaq
göründü.
Qırmızı dənizdən maneəsiz yol,
Fırtınalı ənginlikdən yaşıl otlaq açıldı.
8 Sənin əlinlə qorunan xalqın heyrətamiz
möcüzələri görüb
Hamılıqla dənizi aşıb-keçdi.
9 Çəmənlikdə otlayan atlar kimi, hoppanan
quzular kimi
Onlar öz Xilaskarlarına – ya Rəbb, Sənə
şükür edirdilər.
10 Çünki hələ əsarətdə olarkən
Nələrin baş verdiyini xatırlayırdılar:
Yer üzünü necə başqa canlılar əvəzinə
milçəklər yetirdi,
Çay balıq əvəzinə çoxlu qurbağalar
püskürdü.
11 Sonra isə onlar istəklərinə uyaraq
Ləzzətli bir yemək istəyəndə
Nadir növlü quşların gəldiyini gördülər.
12 Onları doyurmaq üçün dənizdən
bildirçinlər uçub gəldi.

Misir və Sodom

13 Amma günahkarlar cəzalara məruz
qaldılar,
Bunlar əlamətlərlə, ildırımların gücü ilə
müştayiət olundu.
Pisliklərinə görə haqlı olaraq əziyyət
çəktilər.
Çünki Misirlilər yadellilərə güclü ikrah
hissi ilə yanaşdılar.

14 Sodomlular tanımadıqları qonaqları
qəbul etmədilər,
Misirlilər isə xoş niyyətlə gələn qəribləri
dustaq etdilər.

15 Sodomlular yadellilərlə düşmənçəsinə
davrandıqlarına görə

Hələ mühakiməyə də məruz qaldılar.

16 Misirlilərə gəlincə, əvvəlcə xalqını
sevinclə qarşıladılar,

Onlara bərabər hüquqlar verdilər.

Sonra isə ağır işlərlə zülm etdilər.

17 Buna görə də Misirlilərin hamısı kor
oldu,

Saleh olan Lutun qapısı ağzında

dayananların aqibətinə uğradılar;

Onlar qatı zülmətə qərq olaraq qapılarının
girişini aradırlar.

Çıxış zamanı təbiətin fəaliyyəti

18 Çəngdə səslər eyni olduğu halda ritmlər
dəyişdiyi kimi,

Ünsürlər də öz təyinatlarını dəyişdi.

Hadisələri diqqətlə izlədikcə bunu görmək
olur.

19 Torpaqda yaşayan canlılar suda yaşayan
oldu,

Suda yaşayan varlıqlar torpağa çıxdılar.

20 Od suda öz gücünü saxladı,

Su da odu söndürmə gücünü itirdi.

21 Bir yandan da alov odun içinə girən

Zəif heyvanların bədənini yandırmadı,

Qara bənəyə, asan əriyə, göydən yağan
nemət ərimədi.

Nəticə

22 Beləcə, ya Rəbb, Öz xalqını Sən hər
şeydə ucaldın və izzətləndirdin,
Onu tərks etmədin, hər zaman, hər yerdə
onunla birgə oldun.

SİRAXIN KİTABI

GİRİŞ

«Siraxın Kitabı» Yeşua Sirax adlı bir ilahiyyatçı tərəfindən əvvəl ibrani dilində yazılmış, sonralar müəllifin nəvəsi tərəfindən yunan dilinə tərcümə edilmişdir. Bu barədə kitabın ön sözündə məlumat verilir. Kitabın əsas hissəsini insan həyatı ilə bağlı müdrik məsəllər və sağlam düşüncəyə dəvət edən məsləhətlər təşkil edir. Kitabda həyat və məişət məsələrinə Tövratın qanunlarına uyğun cavablar verilir. Müəllif İbrahimdən Nehemyaya qədər İsrail tarixinin görkəmli simalarından da rəğbətlə bəhs edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-30 Hikmətin tərfi

2:1-18 Allaha xidmət

3:1–16:23 Fəzilət və davranış qaydaları

16:24–23:27 Allahın müdrikliyi və insani düşüncələr

24:1–32:13 Fəzilət və davranış qaydaları

32:14–42:14 İnsanların ibadəti və işləri barədə

42:15–43:33 Allahın təbiətdə zühuru

44:1–50:21 İsrailin əcdadlarının mədhi

50:22–51:30 Nəticə

Ön söz

Qanun, peyğəmbərlər və onların ardınca gedən başqaları vasitəsilə bizə çoxlu və böyük şeylər bəxş olunmuşdur. Bu səbəbdən İsraili təhsilinə və hikmətinə görə tərifləmək lazımdır. Amma yalnız bunları öyrənənlərin savadlı olması kifayət deyil, kənardakı öyrənməyə həvəsi olan xalq da söz və yazı ilə fayda gətirə bilər. Beləcə, babam Yeşua Sirax qanunu, peyğəmbərləri və əcdadlarımızın başqa kitablarını öyrənməyə özünü daha çox həsr edərək və bunlarda kifayət qədər bacarıq qazanaraq şəxsən təhsilə və hikmətə dair bir şey yazmağa əl atdı. Ta ki öyrənməyi sevənlər bunlara daha da meyilli olaraq qanuna uyğun həyat təzi sürməkdə yenə də tərəqqi etsinlər.

İndi isə sizi həvəslə və diqqətlə bu kitabı oxumağa çağırıram. Əgər tərcümə üzərində çalışarkən bəzən fikirləri uyğun

çatdıra bilməmişiksə, güzəşt edin. Çünki İbrani dilindəki deyimləri başqa dilə çevirərkən tam uyğun ifadə tapmaq olmur. Hətta qanun, peyğəmbərlər və başqa kitablar da orijinal mətdə oxunduqda mənaca xeyli fərqli görünür.

Mən padşah Ptolemey Everqetin hökmranlığının otuz səkkizinci ilində Misirə gələrkən bizimlə onlar arasında təhsildə xeyli fərq gördüm. Onda az bir müddətdə bu kitabın tərcüməsinə özümün zəhmət çəkməyimi çox zəruri hesab etdim. Kitabı başa çatdırmaq üçün bu vaxt ərzində çoxlu yuxusuz gecə, zəhmət və bilik sərf etdim. Məqsədim yad ölkələrdə sakin olduqları halda öyrənməyi arzulayan və öz davranışlarını qanuna uyğun həyat təzi ilə nizamlamaq istəyənlərin bundan yararlanmasıdır.

1

Hikmətin sirri

1 Bütün hikmət Rəbdəndir,
Əbədi olaraq Ona məxsusdur.
2 Dənizin qumunu, yağış damllarını,
Əbədiyyətin günlərini kim sayə bilər?
3 Səmanın hündürlüyünü, yer üzünün
genişliyini,
Dənizin dərinliyini və hikməti kim tədqiq
edə bilər?
4 Hər şeydən əvvəl hikmət yarandı,
Ağlın mühakiməsi daim mövcuddur.
5 Hikmətin mənbəyi ucalarda olan Allahın
sözləridir,
Hikmətin yolları əbədi olan əmrlərdir.^a
6 Hikmətin əsası kimə aşkar oldu?
Onun incəliklərini kim dərk edə bilər?
7 Hikmət kimə bəlli oldu?
Onun mahir üsullarını kim öyrənə bildi?^b
8 Yeganə hikmətli, gerçəkdən fəvqəltəbii
olan
Öz taxtında Oturandır.
9 O, Rəbdir. Hikməti Rəbb yaratmış və ona
nəzər yetirmişdir,
Ona dəyər vermişdir və onu bütün
yaratdıqlarına qatmışdır.
10 Hikmət Rəbbin bütün varlıqlara
hədiyyəsidir,
Hikməti sevənlərə onu pay vermişdir.^c
11 Rəbb qorxusu izzət və şərəfdir,
Sevincin və fərəhin tacıdır.
12 Rəbb qorxusu ürəyə həzz verər,
Sevinc, şadlıq və uzun ömür gətirər.
13 Rəbdən qorxan adamın axırı yaxşı olar.
Öldüyü gün xeyir-dua alar.
14 Rəbb qorxusu hikmətin başlanğıcıdır,
Hikmət imanlılara ana bətnində verilir.
15 İnsanlar arasında özünə əbədi məskən
salmışdır,
Onların nəsillərinə sədaqətlə xidmət
edəcəkdir.
16 Hikmətin kamilliyi Allahdan
qorxmaqdır,
Hikmət öz bəhrələri ilə insanları doydurur.
17 Arzuladıqları bütün şeylərlə evlərini,

Məhsulları ilə anbarlarını doldurur.
18 Rəbb qorxusu hikmətin tacıdır,
O, sülhə daha da güc verir, sağlamlığı
artırır.
19 Rəbb hikmətə nəzarət edib dəyər
vermişdir,
Bilik və dərrakə şəklində yerə
yağdırmışdır.
Ona malik olanların izzətini ucaltmışdır.
20 Hikmətin kökü Rəbb qorxusudur,
Onun budaqları uzun ömürdür.
21 Rəbb qorxusu günahları qovar,
Hikmətin olduğu yerdə qəzəb itib gedər.^d

Səbir və özünə nəzarət barədə

22 Haqsız qəzəbə bəraət qazandırmaq
olmaz,
Çünki qəzəbinin zərbəsi insanın
yığılmasına səbəb olar.
23 Səbirli adam müəyyən vaxta qədər
dözməlidir,
Amma axırda ona sevinc üz verəcəkdir.
24 Müəyyən vaxta qədər sakit qalacaq,
Sonra bir çox başqa adamlar onun xoş
əxlaqından danışacaqlar.

Müdrilik və düzgünlük barədə

25 Hikmətin xəzinəsində ağıllı söhbətlər
var,
Günahkar isə Allaha ehtiram göstərməkdən
ikrah edər.
26 Hikmət istəyirsənsə, əmrlərə əməl et,
Rəbb onu sənə ixtiyarına verəcəkdir.
27 Çünki hikmət və təlim Rəbb qorxusu
deməkdir,
Ona xoş gələn iman və həlim olmaqdır.
28 Rəbb qorxusuna itaətsiz olma,
Riyakar ürəklə Ona yanaşma.
29 Adamlara cavab verərkən ikiüzlülük
etmə,
Öz sözlərinə nəzarət et.

30 Özünü yüksəyə qaldırma ki, aşağı yığılmayasan,
Özünü hörmətsiz etmə.
O halda Rəbb sənin sirlərini aşkar edəcək,
Cəmiyyət qarşısında səni yığıb-salacaq.
Ona görə ki, sən Rəbb qorxusuna ciddi yanaşmamısan
Və ürəyin hiylə ilə doludur.

b_a1:5 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.
1:7 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

c₁:10 Bəzi əlyazmalar son cümləni əlavə edirlər.

d₁:21 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

2

1 Övladım, Rəbbə xidmət etmək qərarına gəlirsənsə,

Özünü böyük bir sınağa hazırla.

2 Nəfsinə hakim ol, möhkəm ol,

Çətinlik zamanı həyəcana düşmə.

3 Rəbdən yapış, Onu buraxma,

Ta ki ömrün boyu uğur qazanasan.

4 Başına gələn bütün işləri qəbul et,

Alçaldığın zaman dözümlü ol.

5 Çünki qızıl odda sınaqdan keçər,

Məqbul sayılan insanlar da alçalma kürəsində.

6 Rəbbə iman et və O, səni müdafiə edər,

Düz yolla get və Ona ümid bağla.

7 Ey Rəbdən qorxanlar, Onun lütfünə sığın,

Ondan yan keçməyin, yoxsa yığıla bilərsiniz.

8 Ey Rəbdən qorxanlar, Ona iman edin,

Sizin mükafatınıza heç nə əngəl olmayacaq.

9 Ey Rəbdən qorxanlar, yaxşı şeylərə ümid bağlayın,

Daimi sevinci və mərhəməti əldə edəcəksiniz.

10 Əvvəlki nəsillərə baxıb görün:

Rəbbə inandığı halda xəcalətə düşən varmı?

Yaxud bütün varlığı ilə

Ondan qorxdığı halda tərک edilən varmı?

Ya da Onu çağırdığı halda laqeydlik görən varmı?

11 Çünki Rəbb şəfqətlidir, mərhəmətlidir, Günahları bağışlayır,

Kədər günündə insanı qurtarır.

12 Qorxaq ürəyə, süst əllərə malik olanın, İki yolla gedən günahkarın vay halına!

13 İmanı olmayan cəsərsiz adamın vay halına!

Onlar sığınacaq tapmayacaqlar.

14 Dözümünü itirənlər, sizin vay halınıza!

Rəbb sizə baş çəkməyə gələndə nə edəcəksiniz?

15 Rəbdən qorxanlar Onun sözlərinə inamsızlıqla yanaşmaz,

Rəbbi sevənlər Onun yolları ilə gedərlər.

16 Rəbdən qorxanlar Ona məqbul olmağa çalışırlar,

Onu sevənlər Rəbbin qanunu ilə ehtiyaclarını ödəyirlər.

17 Rəbdən qorxanlar öz ürəklərini hazırlayıb,

Onun önündə özlərini həlim edirlər.

18 Onlar belə deyirlər:

«Rəbbə təslim olaq, insanlara yox,

Çünki Rəbbin əzəməti nə qədərdirsə,

Mərhəməti də o qədərdir».

e₃:19 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

f₃:25 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

3

Valideyn qarşısında məsuliyyət

1 Övladlarım, məni – öz atanızı dinləyin, Söylədiyim kimi davranın ki, əmin-amanlıqda olasınız.

2 Çünki Rəbb övladlar üzərində ataya şərəf vermişdir,

Oğullar üzərində anaya haqq vermişdir.

3 Atasına ehtiram göstərən kəsin günahları bağışlanır.

4 Anasına hörmət edən kəs sərvət əldə edən adam kimidir.

5 Atasına ehtiram göstərən öz uşaqlarından sevinc tapacaq.

Dua etdiyi gün yalvarışı eşidiləcək.

6 Atasına hörmət edənin ömrü uzun olar, Anasına rahatlıq verən Rəbbə itaət etmiş olur.

7 İnsan öz ağasına xidmət etdiyi kimi Valideyninə xidmət etməlidir.

8 Davranışın və sözünlə atana ehtiram göstər,

Beləcə, sən ondan xeyir-dua alarsan.

9 Çünki atanın xeyir-duası ilə övladların evi möhkəm qalır,

Ananın lənəti isə onu kökündən yıxır.

10 Atanı hörmətdən salmaqda izzət axtarma,

Atanın hörmətdən düşməsi sənə izzət gətirməz.

11 Çünki bir insanın hörməti onun atasının izzətinə bağlıdır,

Şərəfsiz bir ana övladları üçün rüsvayçılıqdır.

12 Övladım, atan qocalanda ona kömək ol, Ömrü boyu onu kədərləndirmə.

13 Əgər valideynin ağılı zəifləyirsə, ona iltifat göstər,

Özün tam sağlam ikən ona həqarətlə yanaşma.

14 Çünki ataya göstərilən mehribanlıq unudulmaz,

Günahların nəticəsində dağılan həyatın bərpa olar.

15 Kədər günlərində bu, sənə xeyrinə yada salınacaq,

Buz istidən əridiyi kimi, günahların da yox olacaq.

16 Atasını atıb-gedən adam küfr edənə eynidir,

Anasını hirsələndirən kəs Rəbbin lənətini alar.

Həlimlik barədə

17 Oğlum, işini həlimliklə icra et, Allaha məqbul olan adamlar tərəfindən sevilərsən.

18 Böyüklüyün nə qədər artırsa, o qədər də həlim olmalısən,

Onda Rəbbin önündə lütf taparsan.

19 Bir çox adam lovğa və qürurlüdür,

Amma Rəbb Öz sirlərini həlimlərə açar.^e

20 Çünki Rəbb böyük qüdrətə malik olmasına baxmayaraq,

Həlim adamlar tərəfindən izzətlənər.

21 Özün üçün çox çətin olan şeyləri axtarma,

Gücündən çox olan şeyləri sınaqdan keçirmə.

22 Sənə əmr edilən şeylər barədə düşün, Sirlərə baş vurma.

23 Sənə aid olmayan işlərə qarışma, Onsuz da sənə insan aqlının dərk edəcəyindən

Daha çox şey aşkar olub.

24 Çünki bir çoxlarının yanlış gümanları Onların yoldan azmasına səbəb olmuşdur, Pis niyyətlər onların aqlını sapdırmışdır.

25 Gözlər olmasa, işıq görünməz,

Bilik olmayan yerdə hikmət olmaz.^f

26 İnadkar ürəkli adamın aqibəti pis olar, Təhlükəni sevən kəs o yolda həlak olar.

27 İnadkar ürəkli adam kədər yükü altında qalar,

Günahkar günahı üst-üstə qalayar.

28 Qürurlu adamın dərdinə çarə tapılmaz, Çünki pis bir toxum onda kök salmışdır.

29 Düşüncəli adamın ürəyi məsəllərə
qiymət verir,
Müdrək insanın istəyi eşidən qulağa malik
olmaqdır.

Yoxsullara kömək barədə

30 Su odun şöləsini söndürür,
Verilən sədəqə günahları bağışlatdırır.
31 Yaxşılığa yaxşıqla cavab verən kəs
Bundan sonra yadda qalacaq,
O yığıldığı zaman dayaq tapacaq.

4

Yoxsullara və məzlumlara mərhəmət barədə

1 Övladım! Yoxsulun ruzisini verməkdən
imtina etmə,
Ehtiyacda olanların gözlərini intizarda
qoyma.
2 Ac olanların ürəyini kədərləndirmə,
Möhtac insanı əsəbiləşdirmə.
3 Məyus ürəyi incitmə,
Yoxsullardan köməyini əsirgəmə.
4 Əziyyət içində yalvaran kəsi rədd etmə,
Yoxsul bir şəxsə rast gələndə üzünü
çevirmə.
5 Dilənçilərə gözünü yumma,
Elə et ki, heç kim səni lənətləməsin.
6 Çünki o, ürək yanğısı ilə sənə lənət
edəndə
Onu Yaradan onun yalvarışını eşidəcək.
7 Arasında yaşadığın icmanın məhəbbətini
qazan,
Hörmət sahibi olan adamın önündə təzim
et.
8 Yoxsula qulaq as,
Onun salamına nəzakətlə cavab ver.
9 Məzlumu zalımın əlindən qurtar,
Hökm verərkən tərəddüd etmə.
10 Yetimlərə ata kimi ol,
Onların analarına bir ər kimi dayaq ol.

Uca Olanın gözündə bir oğul kimi
olacaqsan.
O, ana sevgisindən daha üstün olan
məhəbbətlə səni sevəcək.

Hikmətin verdiyi mükafat

11 Hikmət öz övladlarını ucaldır,
Onu axtaranlara himayə göstərir.
12 Hikməti sevən həyatı sevər,
Erkən vaxtdan onu axtaranlar sevinclə
dolacaq.
13 Ona sahib olan izzət qazanacaq,
Hara getsə, Rəbb ona xeyir-dua verəcək.
14 Hikmətə xidmət edən kəs
Müqəddəs Olana xidmət etmiş olur,
Rəbb də hikməti sevənləri sevir.
15 Hikmətə itaət edən şəxs millətlərə hökm
edəcək,
Onunla maraqlanan kəs əmin-amanlıqda
yaşayacaq.
16 Hikmətə sadıq qalan adam onu miras
alar,
Bu adamın nəsilləri hikməti əldə edər.
17 Əvvəlcə hikmət insanı dolanbac
yollarla aparar,
Onu qorxudub həyəcana salar.
Hikmətə güvənə biləcəyinə əmin olana
qədər
Təlimi ilə onu əziyyətə salar.
Öz göstərişləri ilə onu sınayar.
18 Sonra birbaşa düz onun yanına gələr,
Onu sevindirər, sirlərini ona aşkar edər.
19 Əgər insan yoldan azarsa, hikmət onu
tərk edər,
Onu öz həlakının əlinə təslim edər.

Xəcalət və insana hörmət barədə

20 Sən münasib vaxtı gözlə və şərdən
özünü saxla,
Onda öz canın üçün xəcalət çəkməzsən.
21 Belə ki insanı günaha aparən xəcalət
olduğu kimi,
Şərəfli və xeyirli xəcalət də var.

22 Özünün zərərinə olaraq tərəfkeşlik etmə,
Öz həlakına səbəb ola bilən bir xəcalətə düşmə.

23 Lazım olduğu vaxt sözünü deməkdən çəkinmə,

Öz müdrikliyini gizlətmə.^g

24 Çünki hikmət insanın danışığından bilinir,

Təhsil ağızdan çıxan sözlərdən məlum olur.

25 Həqiqətin əleyhinə danışma,
Əksinə, öz nadanlığından xəcalət çək.

26 Günahlarını etiraf etməkdən utanma,
Çayın axınına qarşı durma.

27 Axmaq adama tabe olma,
Qüdrətli bir şəxsə meyil etmə.

28 Öləncən həqiqətə naminə mübarizə apar,

Rəbb Allah da sənə üçün döyüşəcək.

29 Danışarkən həyasız olma,
İş görərkən ləng və etinasız olma.

30 Evdə özünü aslan kimi aparma,
Xidmətçilərinə qarşı şübhəli olma.

31 Almaq üçün açılan əllərin
Vermək lazım gələndə bağlanmasın.

§4:23 Bəzi əlyazmalar son cümləni əlavə edirlər.

5

Zənginlik və xəbislik barədə

1 Maddi sərvətə bel bağlama,
«Artıq özümü təmin etmişəm» demə.

2 Ürəyinin arzularına uyaraq
Ehtiraslarının və cisminin ardınca getmə,

3 «Mənim üzərimdə kimin ixtiyarı var?» demə,

Çünki Rəbb hökmən səndən əvəz alacaq.

4 «Günah etdimsə də, mənə nə oldu?» demə,

Çünki Rəbb uzun müddət səbir edə bilər.

5 Bağışlanacağına əmin olaraq

Günahı günah üstünə qalama.

6 «Onun mərhəməti böyükdür,
Mənim çoxsaylı günahlarımı bağışlayar» demə.

Çünki Onun mərhəməti olduğu kimi,
qəzəbi də var,

Onun hiddəti günahkarların üzərində qalacaq.

7 Rəbbə üz tutmaqda yubanma,

Bu işi gündən-günə təxirə salma.

Çünki Rəbbin qəzəbi qəflətən üstünə gələcək,

Əvəz aldığı zaman həlak olacaqsan.

8 Haram sərvətə bel bağlama,

Çünki fəlakət günündə sənə bir faydası olmayacaq.

Düzgünlük və nəfsinə nəzarət barədə

9 Hər küləyin əsdiyi səmtə getmə,

Hər yolun ardınca getmə.

İkiüzlü günahkarlar belə edir.

10 Əqidəndə möhkəm ol,

Sözün ardıcıl olsun.

11 Eşitməyə tələs,

Cavab verəndə isə ətraflı düşün.

12 Bir şey barədə bilirsənsə, qonşuna cavab ver,

Əgər belə deyilsə, ağzını öz əlinlə yum.

13 Həm hörmət qazanmağın,

Həm də hörmətsizliyin səbəbi deyilən sözlərdir;

İnsanın dili onun yıxılmasına yol açır.

14 İftiraçı adam kimi tanınma,

Dilinlə başqalarına tələ qurma.

Çünki oğurluğun sonu xəcalətə,

İkiüzlülüğün axırı acı məzəmmətə aparır.

15 Böyük-kiçik bütün işlərdə nadan olma.

Dost ola biləcəyin yerdə düşmən olma.

6

1 Pis şöhrət sənə xəcalət və məzəmmət gətirər,

Bu iş ikiüzlü günahkarın başına gələr.
2 Öz nəfsinin caynağına düşmə,
Ta öküz kimi vücudunu dağıtmasın.
3 Çünki yarpaqların quruya bilər,
Meyvələrin məhv olar,
Qurumuş ağac kimi qalarsan.
4 Şər ehtiras, içində onu daşıyan insanı
məhv edər,
Onu düşmənlərinin kinayə hədəfinə
çevirər.

Dostluq barədə

5 Xoş danışmaq insanın dostlarını artırır,
Şirin dilli adama nəzakət göstərirlər.
6 Səninlə dostluq edənlərin sayı qoy çox
olsun,
Amma min nəfərdən birini özünə
məsləhətçi seç.
7 Bir kəslə dost olmaq istəyirsənsə, əvvəl
onu sına,
Ona etibar etməyə tələsmə.
8 Bəziləri var ki, onun işinə yarayanda
sənə dost olar,
Kədər günündə isə səninlə birgə qalmaz.
9 Bəziləri də var, dostdan düşməyə
çevrilər,
Səni rüsvay etmək üçün bu davanı hər kəsə
söyləyər.
10 Dost var ki, süfrə arxasında dostdur,
Kədər günündə isə səninlə birgə qalmaz.
11 Uğurlu vaxtında o elə bil sənin
kölgəndir,
Xidmətçilərinə ərklə buyruq verər.
12 Amma bir gün sən alçalsan, əleyhinə
çıxar,
Sənin önündən gizlənər.
13 Düşmənlərindən uzaq dur,
Dostlarınla ehtiyatlı ol.
14 Sadıq dost möhkəm sığınacaqdır,
Onu tapan bir xəzinə tapmışdır.
15 Sadıq dostun qiyməti yoxdur,
Onun dəyərini ölçmək mümkün deyil.
16 Sadıq dost həyat verən məlhəmdir,

Rəbdən qorxan kəs onu tapar.
17 Rəbdən qorxan kəs dostluqda düzgün
olduğu üçün
Yoldaşlıq etdiyi adamı da özü kimi olmağa
sövq edər.

Müdrikliyə yönəlmək

18 Övladım, cavan ikən təlimi seç,
Saçların ağarana qədər müdrilik əldə
edəcəksən.
19 Bu işdə torpağı şumlayan və toxum
səpən adam kimi ol,
Bunun bol məhsulunu gözlə.
Çünki hikmət sənin torpağını becərən vaxt
Bir qədər yorulacaqsan,
Amma tezliklə onun məhsulundan
qidalanacaqsan.
20 Hikmət təlim öyrənməmiş adama qarşı
çox sərtidir,
Ağılsız adam onunla qala bilmir.
21 Hikmət onu ağır sınaq daşı kimi
sıxacaq,
O, bunu üzərindən atmağa tələsəcək.
22 Çünki hikmət öz adına uyğun davranır,
Çox az adama aşkar olur.
23 Mənə qulaq as, övladım, mənim
mühakiməmə bel bağla,
Mənim öyüdüümü rədd etmə.
24 Sən hikmətin qandalını ayağına bağla,
Onun boyunduruğunu boynuna sal.
25 Onun boyunduruğunun altına girib onu
daşı,
Onun əsarəti altında olmaq səni
qıcıqlandırmasın.
26 Bütün varlığımla ona yaxınlaş,
Bütün gücünlə onun yollarına əməl et.
27 Araşdırıb axtar və sən onu dərk
edəcəksən,
Ona sahib olandan sonra onu əldən
buraxma.
28 Çünki axırda onda sakitlik tapacaqsan,
O, sənin üçün sevincə çevriləcək.

29 Onun qandalları sənin üçün güclü müdafiədir,
Onun boyunduruğu cah-calallı libasdır.
30 Onun halqası qızıl bir bəzəkdir,
Onun buxovu al-qırmızı bir sapdır.
31 Sən onu cah-calallı bir libas kimi geyəcəksən,
Sevinc tacı kimi başına qoyacaqsan.

32 Övladım, əgər istəsən, təlim öyrənərsən,
Varlığını bu işə həsr etsən, zəkali olarsan.
33 Əgər qulaq asmağı sevsən, hikmətə yol taparsan,
Əgər söylənənlərə diqqət etsən, müdrik olarsan.
34 Ağsaqqalların yığıncağına qatıl,
Bir müdrik şəxs gördünsə, ona bağlan.
35 Hər ruhani söhbətə qulaq asmağa həvəsli ol,
Ağıllı məsələrdən yan keçmə.
36 Ağıllı bir adam görsən,
Səhər ertədən onun görüşünə get.
Qoy ayaqların onun evinin astanasını yağır etsin.
37 Rəbbin qaydaları üzərində dərinləndən düşün,
Hər zaman Onun əmrləri barədə fikirləş.
Onda Rəbb sənə ağılına həssaslıq verəcək,
İstədiyini müdrikliyi əldə edəcəksən.

7 Müxtəlif nəsihətlər

1 Şər əməl etmə, sənə də üzərinə şər gəlməz,
2 Haqsızlıqdan uzaq dur, o da səndən uzaq olar.
3 Oğlum, haqsızlığın cığırlarında toxum səpmə ki,
Əvəzində onun yeddi qat məhsulunu yığmayasan.
4 Rəbdən ən yüksək mövqeyə qalxmağını,
Padşahdan ən hörmətli yerdə oturmağını istəmə.

5 Rəbbin önündə öz salehliyini bildirmə,
Padşahın önündə müdrikliyini göstərmə.
6 Hakimlik etmək iddiasında olma,
Haqsızlığın kökünü kəsməyə qadir olmaya bilərsən.
Bir qüdrətli adam sənə hədə-qorxu gələ bilər,
Düzgünlüyünə xələl gələ bilər.
7 Şəhər əhalisinə qarşı haqsızlığa yol vermə,
Xalq içində özünü nüfuzdan salma.

8 Günah üstünə günah etmə,
Hətta bir günaha görə cəzasız qalmayacaqsan.
9 Demə ki: «Mən Uca Allaha çoxlu hədiyyə gətirdiyim zaman
O, bunlara nəzər salacaq və qəbul edəcək».
10 Dua edərkən inamsız olma,
Sədəqə verməyə xor baxma.
11 Ürəyində dərd olan adama gülmə,
Çünki Alçaldan və Ucaldan var.
12 Qardaşının ayağının altını qazma,
Öz yoldaşınla da belə rəftar etmə.
13 Heç bir yalan danışmamağa çalış,
Çünki bunun nəticəsi xeyir gətirməz.
14 Ağsaqqalların məclisində uzun danışma,
Dua edərkən sözləri təkrarlama.

15 Çətin işdən və Uca Olanın qoyduğu Əkinçilik sənətindən ikrah etmə.
16 Günahkarların sırasına qoşulma,
Yadda saxla ki, cəza gecikməyəcək.
17 Özünü olduqca həlim et,
Çünki haqsız adamın cəzası od və torpaq qurdudur.

Başqalarına münasibət

18 Dostunu hətta bahalı bir şeyə dəyişmə,
Sənə əsl qardaş olan adamı Ofir qızılına da dəyişmə.
19 Ağıllı və xeyirxah arvadını tərk etmə,

Onun yaxşı xasiyyəti qızıldan qiymətlidir.
20 Vicdanla iş görən qulunla pis rəftar etmə,
Əlindən gələni edən muzdlu işçini incitmə.
21 Qoy ürəyin ağıllı qulu sevsin,
Onu azadlığa buraxmaqdan imtina etmə.

22 Mal-qaran varsa, onların qayğısına qal,
Sənə xeyir gətirirlərsə, özündə saxla.
23 Oğlanların varsa, onlara təhsil ver,
Uşaq ikən onları itaət etməyə öyrət.
24 Qızların varsa, onların namusunun qayğısına qal,
Onların yanında özünü ciddi apar.
25 Qızını ərə versən, böyük iş görmüş olarsan,
Amma qızını ağıllı bir adama ərə ver.
26 Arvadın ürəyincədirsə, onu qovma,
Xoşuna gəlməyəni edirsə, ona etibar etmə.

27 Atana bütün qəlbinlə ehtiram göstər,
Ananın doğuş vaxtı çəkdiyi ağrıları heç vaxt unutma.
28 Dünyaya gəldiyin üçün onlara borclu olduğunu xatırla,
Sənin üçün etdiklərinin əvəzini onlara necə qaytara bilərsən?

29 Rəbbin önündə ikən ürəyin ehtiramla dolu olsun,
Onun kahinlərinə hörmət göstər.
30 Səni Yaradanı bütün qəlbinlə sev,
Onun xidmətçilərinə xor baxma.
31 Rəbdən qorx və kahinə hörmət göstər,
Sənə əmr olunduğu kimi, onun payını özünə ver:
Məhsulun novbarını, günah təqdimini,
Qurbanlıq heyvanın çiyininin təqdimini,
Təqdis qurbanını, müqəddəs şeylərin novbarını.
32 Yoxsula əlini uzat,
Onun xeyir-duasını alarsan.
33 Bütün varlıqlara bərəkətini bəxş et,

Xeyirxahlığını ölüldəndən belə, əsirgəmə.
34 Ağlayanlardan yan keçmə,
Dərdli adamların dərini bölüş.
35 Xəstələri ziyarət etməyi təxirə salma,
Belə etsən, adamlar tərəfindən sevilərsən.
36 Bütün etdiyən işlər zamanı aqibətin barədə düşün,
Onda heç vaxt günah etməzsən.

8 **Ağıllı davranış və sağlam düşüncə barədə**

1 Qüdrətli bir şəxslə mübarizəyə girişmə ki,
Onun çənginə keçməyəsən.
2 Varlı bir adamla çəkişmə ki,
Vəziyyəti sənə əleyhinə döndərməsin.
Çünki qızıl çoxlarını məhvə sürükləmiş,
Padşahların aqlını çaşdırmışdır.
3 Çoxdanışan şəxslə mübahisə etmə,
Onun dilinə rəvac vermə.
4 Tərbiyəsiz adamla zarafat etmə ki,
Sənin əcdadını təhqir etməsin.
5 Günahından üz döndərmiş kəsi məzəmmət etmə,
Yadda saxla ki, hamımız cəza altındayıq.
6 Qoca vaxtında insana xor baxma,
Çünki biz özümüz də qocalacağıq.
7 Başqalarının ölümünə sevinmə,
Yadda saxla ki, biz hamımız öləcəyik.

8 Müdrik adamların söhbətlərinə etinasızlıq etmə,
Onların məsəllərini tədqiq et.
Çünki bunlardan təlim öyrənəcəksən,
Vəzifəli adamlara xidmət etməyin qaydalarını biləcəksən.
9 Yaşlı adamların söhbətlərinə etinasızlıq etmə,
Çünki bunları öz əcdadlarından öyrənmişlər.
Sən onlardan düşünmək qabiliyyətini,

Zəruri olduqda cavab verməyi öyrənəcəksən.

10 Günahkarın kömürünü alovlandırma, Çünki onun alovunun dillərindən yana bilərsən.

11 Həyasız adama baş qoşma ki, Səni öz sözlərindən tələyə salmasın.

12 Səndən güclü olan adama borc vermə, Əgər vermişənsə, pulunu itirilmiş hesab et.

13 Öz imkanından artıq üzərinə zəminlik götürmə,

Əgər götürürsənsə, pulu ödəməyə hazır ol.

14 Bir hakimlə məhkəməyə çıxma, Çünki hökm onun lehinə olacaq.

15 Macəraçı bir adamla yol yoldaşı olma, Sənə əziyyət gətirə bilər.

O, özbaşına hərəkət edəcək,

Onun düşüncəsizliyi hər ikinizin ölümünə səbəb ola bilər.

16 Tez qızıışan adamla mübahisə etmə, Çöllüyə onunla birlikdə səfər etmə.

Çünki qan tökmək onun üçün çox asan işdir,

Kömək olmayan yerdə səni vura bilər.

17 Ağlısız bir adamla məsləhətləşmə, Çünki o, sənin sirrini saxlamaz.

18 Yad adamın yanında gizli ediləsi işləri etmə,

Çünki bilmirsən ki, ondan hansı əməl hasil olacaq.

19 Ürəyindəkiləri hər adama bildirmə, Yaxşılığını hər adamdan qəbul etmə.

9

Qadınlar barədə

1 Sevdinin arvadını qısqaqna,

Öz zərərinə ona pis nümunə göstərmə.

2 Özünü qadına təslim etmə,

Öz gücünü onun tapdağına vermiş olarsan.

3 Əxlaqsız qadına tərəf getmə,

Onun tələsinə düşmüş olarsan.

4 Musiqiçi qızla çox oturma,

Onun ədalarına əsir olarsan.

5 Bakirə qıza çox baxma,

Yoxsa bunun cəriməsini ödəmiş olarsan.^h

6 Özünü fahişələrə təslim etmə,

Yoxsa mirasını bada verərsən.

7 Şəhərin küçələrində gedərkən o yan-bu yana baxma,

Şəhərin xəlvət yerlərini sərgərdan dolaşma.

8 Güzəl qadından gözlərini çək,

Başqasına məxsus olan gözəlliyə gözlərini dikmə.

Qadın gözəlliyi çox kişini başdan çıxarıb, Bundan bir od kimi istək alovlanır.

9 Evli bir qadınla heç zaman oturma,

Onunla ziyafətdə şərab içmə ki,

Ürəyin ona meyil etməsin,

Ruhun həlakə sürüklənməsin.

Dost seçimi

10 Köhnə dostunu tərək etmə,

Təzə dost onunla müqayisə oluna bilməz.

Yeni dost yeni şərabə bənzəyər,

Şərab köhnədikcə dadı gözəl olar.

11 Günahkarın uğuruna həsəd aparma,

Çünki qəfil aqibətinin necə olacağını bilmirsən.

12 Haqsızların bəyəndikləri şeyləri bəyənmə,

Yadda saxla ki, haqsızlar bütün ömürləri boyu saleh sayılmayacaqlar.

13 Öldürmək qüdrətinə malik olan adamdan uzaq dur,

Ta ölüm qorxusu ilə həyəcana düşməyəsən.

Əgər ona yaxınlaşırsansa,

Səhv etmə ki, səni həyatından məhrum etməsin.

Elə hesab et ki, tələlər arasında gedirsən,

Qala divarlarının bürcləri üzərində gəzirsən.

14 Mümkün olduqca qonşularını tanımağa çalış,

Müdrək adamlarla məsləhət et.

15 Ağillı insanlarla söhbət et,
Bütün danışıqların Uca Olanın qanunu
barədə olsun.

16 Saleh adamlarla həmsüfrə ol,
Rəbb qorxusuna malik olmağınla fəxr et.

İdarəçilər barədə

17 İşi sənətkarın məharətinə görə
tərifləyərlər,

Xalqı idarə edən isə danışığına görə
müdrək sayılar.

18 Çoxdanışan adamdan yaşadığı şəhərdə
qorxarlar,

Düşünmədən danışan şəxsdən adamların
zəhləsi gedər.

h9:5 Bax: Çıx. 16:17

10

1 Müdrək idarəçi öz xalqına təlim öyrədən,
Ağillı adamın idarəçiliyi yaxşı təşkil
olunur.

2 Xalqın idarəçisi necədirsə,
Onun yanında xidmət edənlər də elədir,
Şəhərin valisi necədirsə, orada yaşayanlar
da elədir.

3 Nizam-intizamsız bir padşah xalqını
məhvə aparar,
Başda duranları dərrakəli olarsa, şəhər də
abad olar.

4 Dünyanın idarəsi Rəbbin əlindədir,
O, lazımi adamı zəruri vaxtda yuxarı
qaldırır.

5 İnsanın uğuru Rəbbin əlindədir,
O, qanunları yazan insanı şöhrətləndirir.

Qürurun səbəb olduğu günah

6 Qonşunun hər qüsuruna qarşı
qəzəblənmə,

Heç kəslə kobud davranma.

7 Qürur həm Rəbdə, həm də insanlarda
ikrah oyadır,

Haqsızlıq hər ikisi üçün iyrəncdir.

8 Hökmranlığın bir millətdən digərinə
keçməsinin səbəbi

Haqsızlıq, kobud rəftar və var-dövlət
hərisliyidir.

9 Tozla küldən ibarət insanın qürurlanası
nəyi var?

Diri ikən də insanın bağırsaqlarından pis
şey ifraz olur.

10 Uzun sürən xəstəliyin qarşısında həkim
də acizdir,

Bu günün padşahı sabah bir heç olur.

11 İnsan öləndə onun cismi
Sürünənlərə, vəhşi heyvanlara və qurdlara
miras qalır.

12 Qürurun başlanğıcı insanın Rəbdən
uzaqlaşmasıdır,

Ürəyinin onu Yaradandan dönməsidir.

13 Qürurun başlanğıcı günah olduğuna
görə

Ona bağlanan adamdan pislik üzə çıxar.

Buna görə də Rəbb insanlara görünməmiş
fəlakətlər göndərir,

Onları büsbütün məhv edir.

14 Rəbb hökmranları taxtdan salır,
Həlim adamları onların yerinə oturdur.

15 Rəbb millətləri kökündən çıxarır,
Onların əvəzinə həlim millətləri yerləşdirir.

16 Rəbb millətlərin yaşadığı ölkələri viran
qoyur,

Onları dünyanın təməlinə qədər yox edir.

17 O, bəzi millətləri qovub məhv etmişdir,
Onların xatirəsini yer üzündən silmişdir.

18 Qürur insanlar üçün yaradılmamışdır,
Qəzəb alovu qadından doğulanlar üçün
deyil.

Hörmətə layiq adamlar barədə

19 Hansı nəsil hörmətə layiqdir? – İnsan
nəslə.

Hansı nəsil hörmətə layiqdir? – Rəbdən
qorxanlar nəslə.

Hansı nəsil hörmətə layiq deyil? – İnsan nəslı.

Hansı nəsil hörmətə layiq deyil? – Əmrləri pozanlar nəslı.

20 Qardaşlar arasında başçı olan hörmətə layiqdir,

Rəbbin nəzərində isə Ondan qorxanlar hörmətə layiqdir.

21 Rəbb qorxusu Ona məqbul olmağın başlanğıcıdır,

İnadkarlıq və qürur isə Onun tərəfindən rədd edilmənin başlanğıcıdır.¹

22 İstər varlı, əsilzadə, istərsə də yoxsul olsun,

Hər kəsin tərifi Rəbb qorxusundadır.

23 Yoxsul olduğu üçün ağıllı adama

Xor baxmaq doğru deyil,

Günah edən adamı izzətləndirmək də yaxşı deyil.

24 Əyan, hakim və başçı olanlara hörmət edilir,

Amma onların heç biri Rəbdən qorxan insandan üstün deyil.

25 Müdrik qula azad insanlar xidmət edərlər,

Buna da dərrakəli adam heç vaxt narazılıq etməz.

Həlimlik barədə

26 İşini görərkən özünü müdrik kimi göstərmə,

Ehtiyacda olduğun vaxt qürrələnmə.

27 Çörək tapmadığı halda

Özünü öyüb bekar gəzən adamdansa

Çox çalışıb bolluq içində yaşayan

Bir insan olmaq daha yaxşıdır.

28 Övladım, özünü həlimliklə izzətləndir,

Özünə həqiqi dəyərini ver.

29 Özünü ittiham edən insana kim bəraət verər?

Özünə xor baxan insana kim hörmət göstərər?

30 Yoxsul adama biliyinə görə hörmət edilir,

Varlı adama varına görə.

31 Yoxsul olduğu vaxt hörmət olunan adam

Varlı olarkən daha da hörmət qazanır.

Varlı olduğu vaxt hörmət olunmayan adam Yoxsullaşarkən daha da hörmətsiz olur.

¹10:21 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

11

Görünüşə aldanma

1 Həlim adamın müdrikliyi onun başını ucaldır,

Onu əyanlarla oturub-durmağa qaldırır.

2 Bir kəsi yaraşlı olduğu üçün tərifləmə, Görünüşünə baxıb bir adamdan ikrah etmə.

3 Qanadlı məxluqlar arasında arı kiçikdir, Amma məhsulu şirin şeylərin ən yaxşısıdır.

4 Təmtəraqlı geyimlərlə öyünmə, İzzət qazandığın gün qürurlanma.

Çünki Rəbbin işləri ecazkarıdır,

Amma insanlardan gizlidir.

5 Bir çox hökmdar sonralar yerdə oturmağa məcbur oldu,

Heç kəsin məhəl qoymadığı adamın isə başına tac qoyuldu.

6 Qüdrətli olan bir çox adam tamamilə hörmətdən düşdü,

Şöhrətli şəxslər başqalarına təslim edildi.

Hər şeyi götür-qoy etmək barədə

7 Bir məsələni araşdırmadan onda qüsurlu tapma,

Əvvəlcə öyrən, sonra pislə.

8 Qulaq asmamış cavab vermə,

Bir adam danışarkən sözünü kəsmə.

9 Sənə lazım olmayan məsələdən ötrü mübahisə etmə,

Günahkarlar adamları mühakimə edərkən onlarla birgə oturma.

10 Övladım, öz üzərinə həddindən artıq iş götürmə,
İşin çox olarsa, qüsursuz ola bilməzsən.
İşin dalınca qaçsan, ona çata bilməyəcəksən,
Ondan qaçsan, qurtula bilməyəcəksən.

11 İnsan çalışır, özünü gücə salır və tələsir,
Amma bununla belə, geridə qalır.

12 Başqa birisi isə köməyə möhtac bir zavallıdır,
Gücü yoxdur, yoxsulluğa düşərdi.

Amma Rəbbin nəzəri ona iltifat göstərir,
Onu öz alçalmış vəziyyətindən çıxarır.

13 Onun başını ucaldır,
Hər kəs də bu işə heyrət edir.

14 Yaxşı və pis şeylər, həyat və ölüm,
Yoxsulluq və zənginlik – bunların hamısı Rəbdəndir.

15 Hikmət, dərrakə və Qanunu bilmək,
Mərhəmət və yaxşılığın üsulları Rəbdən gəlir.

16 Xəta və qaranlıq günahkarlar tərəfindən yaradıldı,

Şər pisliliklə öyünənlər vasitəsilə tam oldu.↓

17 Rəbb mömin insana nə verirsə, həmişə qalır,

Onun Rəbbə məqbul olması həmişə ona uğur gətirir.

18 Bir kəs çalışmayı, məhrumiyyətləri bahasına varlanır,

Bəs sonda onun mükafatı nə olur?

19 Öz-özünə deyir: «Rahatlıq tapdım,
İndi nemətlərimdən həzz ala bilərəm».

Amma o, bunun nə qədər sürəcəyini,
Nə vaxt ölüb malını başqalarına qoyacağını bilmir.

20 Öz vəzifəni yerinə yetir, bu işdə həvəs göstər,

Qocalığına qədər öz işinlə məşğul ol.

21 Günah edənlərin uğurlarına heyran olma,

Rəbbə güvən və səyini davam etdir.

Çünki yoxsul bir kəsi tezliklə və birdən-birə varlı etmək

Rəbbin nəzərində çox asan bir şeydir.

22 Rəbbin xeyir-duası mömin adamın mükafatıdır,

Rəbbin xeyir-duası bir an içində bəhər verir.

23 «Daha nəyə ehtiyacım var?

Daha bundan artıq nə qazancım olacaq?» demə.

24 «Öz-özümü qane edə bilirəm,

Bundan sonra nə itirə bilərəm?» demə.

25 Xoş gündə pis gün unudulur,

Pis gündə də xoş gün yada düşmür.

26 Bir adam öldüyü gün

Ona əməllərinə uyğun bir şəkildə əvəz vermək

Rəbb üçün asan bir şeydir.

27 Bir anlıq əzab əvvəlki zövqləri unutturur,

İnsanın son saatında əməlləri üzə çıxır.

28 Ölüm anına qədər heç kəsə bəxtəvər demə,

Onun kimliyi necə uşaqlar qoyub-getdiyindən bəlli olur.

Dost seçməkdə diqqət etmək barədə

29 Hər kəsi evinə gətirmə,

Çünki şər olanın tələləri olduqca çoxdur.

30 Qürurlu adamın ürəyi tələ üçün qəfəsə qoyulan quş kimidir,

Səni casus kimi izləyər, yıxılmağını gözləyər.

31 Hiylə quraraq yaxşılığı pisliliyə çevirər,

Layiqli şeylərə ləkə yaxar.

32 Bir qığılıcı ocaqdakı kömürü alovlandırır,

Günah edən adam qan tökmək üçün pusquya yatar.

33 Şər niyyətdə olduğu üçün pis adamdan ehtiyat et,

Çünki sənə həmişəlik ləkə yaxa bilər.

34 Yad olan bir şəxsi evinə qəbul etsən,
Aranı qarışdıracaq, ailəni sənə yadlaşdıracaq.

İ11:15-16 Bəzi əlyazmalar 15 və 16-cı ayələri əlavə edirlər.

12

Yaxşılıq etməyin qaydaları

1 Yaxşılıq etmək istəyirsənsə, kimə etdiyini bil,

Onda etdiyən yaxşılıqların müqabilində təşəkkür alarsan.

2 Mömin bir insana yaxşılıq et, mükafat alarsan,

Bunu sənə o kəs verməsə də, Uca Olan verir.

3 Daim pislik edən və heç vaxt sədəqə verməyən adam

Yaxşılığa layiq deyil.

4 Mömin insana bir şey ver,

Günahkara kömək etmə.

5 Həlim adama yaxşılıq et,

Dinsizə heç bir şey vermə.

Onun çörəyini kəs və heç nə vermə.

Çünki bundan istifadə edib sənə üstün gələ bilər,

Ona etdiyən yaxşılıqların əvəzində

Sənə ikiqat pislik edər.

6 Çünki Uca Olan günahkarlara nifrət edir,

Dinsiz adamlara cəza verir.

7 Yaxşı insana bir şey ver,

Günahkara kömək etmə.

Əsl dostlar barədə

8 Uğur qazandığın vaxt əsl dostunu tanıya bilməzsən,

Uğursuzluq zamanı da düşmən gizlində qalmaz.

9 Bir insan uğur qazanarkən düşmənləri kədəərə batar,

İşləri pis gedən vaxt dostu belə, ondan uzaqlaşar.

10 Düşməyə əsla inanma,

Mis pas atdığı kimi onun pisliliyi də insana təsir edir.

11 Düşmən həlim davranıb yaltaqlansa da, Özünü gözlə və ondan ehtiyat et.

Ona münasibətdə güzünü pardaqlayan kimi ol,

Pası təmizləndikdən sonra əsl siması bilinəcək.

12 Onu yanına götürmə,

Çünki səni yıxıb yerində otura bilər.

Onu sağına əyləşdirmə,

Çünki sənə yerinə iddia edə bilər.

Yoxsa axırda sözlərimi dərk edib,

Dediklərimi yana-yana yada salacaqsan.

13 İlan oynadanı ilan vurarsa, onun halına kim acıyar?

Vəhşi heyvanlara yaxınlaşanların halına kim acıyar?

14 Bir günahkara yaxın münasibət göstərən,

Onun etdiyi günahlara şərik olan adama da acımaq olmaz.

15 Ayaq üstə durduğun müddətdə yanında olar,

Amma sarsıldıığın vaxt yanında qalmayacaq.

16 Düşmən yağlı dilini işə salır,

Amma ürəyində niyyət qurur ki,

Səni dərin bir quyuya necə atsın.

Düşmənin gözləri yaşla dolu ola bilər,

Amma əlinə bir fürsət keçəndə

Nə qədər qan töksə, ona azlıq edər.

17 Əgər başına bir pis iş gəlsə, onu öz qarşında görərsən,

Guya, kömək edirmiş kimi sənə badalaq vuracaq.

18 O, başını tərpedib əl çalacaq,

Xısın-xısın danışacaq və iç üzünü göstərəcək.

13

Həmkarlıq barədə

1 Qatrana toxunan hər kəs kirlənər,
Beləcə, qürurlu bir adamla yoldaşlıq edən
də axırda ona bənzəyər.

2 Sənin üçün çox ağır olan bir yükü
daşımağa çalışma,
Səndən daha güclü və varlı adamla
yoldaşlıq etmə.

Gil küp dəmir qazanın müqabilində duruş
gətirə bilərmisən?

Toqquşduqları zaman küp qırılacaq.

3 Varlı adam başqasını incidər, hələ hədə-
qorxu da gələr,

Yoxsul incidilsə də, özü üzr istəyər.

4 Varlı adamın işinə yarasan, səndən
istifadə edəcək,

Amma ehtiyacın olsa, o, səni tərək edəcək.

5 Əgər sənin bir şeyin varsa, səninlə
qalacaq,

Sıxıb suyunu çıxaracaq, heç halına da
yanmayacaq.

6 Sən ona lazım olanda səni aldadacaq,

Üzünə gülümsəyəcək, səni
ümidləndirəcək.

Şirin dilini işə salacaq,

«Sənə bir şey lazımdır mı?» deyəcək.

7 Öz nemətləri ilə sənə xəcalət verəcək,

O vaxtacan ki, iki-üç dəfə səni xərcə
salacaq,

Axırda səni gülünc vəziyyətə gətirəcək.

Sonra da qarşılaşdığınız vaxt səni
saymayacaq,

Sənə kinayə edərək başını yelləyəcək.

8 Ehtiyatlı ol ki, yolunu azmayasan,

Öz axmaqlığına görə alçaldılmayasan.

9 Yüksək mənəbli bir şəxs səni çağırırsa,
boyun qaçır,

O zaman səni daha da təkidlə dəvət
edəcək.

10 Özünü qabağa vermə ki, səni rədd
etməsinlər,

Amma kənarda da durma ki, yaddan
çıxmayasan.

11 Ona özünü bərabər sayma,

Onun uzun danışa bilməyinə bel bağlama.

Onun uzun danışmasının məqsədi səni
sınamaqdır,

Üzünə gülümsəyərək səni nəzərdən
keçirəcək.

12 Sözüünü özündə saxlamayan adamın
özünə yazığı gəlmir,

O, özünü zülmədən və qandaldan qoruya
bilməyəcək.

13 Ayıq ol və diqqət et,

Çünki yıxıla biləcəyin yolla gedirsən.

14 Bunları yuxuda da eşitsən, oyan!

Bütün həyatın boyu Rəbbi sev və xilasın
üçün Ona yalvar.^k

15 Hər canlı özünə bənzər canlıyı,

Hər insan özünə oxşayanı sevər.

16 Hər varlıq öz növü ilə qovuşar,

İnsan öz növünə aid varlığa bağlanır.

17 Qurdla quzu yola gedə bilərmisən?

Günahkarlar və möminlər arasında
münasibət də belədir.

18 Goreşənlə köpək arasında sülh ola
bilərmisən?

Varlı ilə yoxsul arasında anlaşma ola
bilərmisən?

19 Çöldə vəhşi eşşək aslanın ovu olur,

Eyni tərzdə yoxsullar da varlıların
şikarısıdır.

20 Qürurlu adam üçün həlimlik iyrəncdir,

Eynilə də varlı adam üçün yoxsul
iyrəncdir.

21 Varlı adam yıxılarsa, dostları ona dəstək
olar,

Yoxsul adam yıxılarsa, dostları onu pisləyər.

22 Varlı adam sarsılında ona çox adam yardım edər,
Pis sözlər danışsa da, ona bəraət verilər.
Yoxsul adam sarsılında təqsirkar olar,
Ağıllı sözlər danışsa da, heç kəs ona qulaq asmaz.

23 Varlı adam danışanda hər kəs susar,
Onun söylədikləri göylərə qaldırılar.
Yoxsul danışarsa, hamı «Bu adam kimdir?» deyə soruşar,
Büdrəyərsə, onu itələyib yıxarlar.

24 Əgər bunda bir günah yoxdursa, var-dövlət yaxşı şeydir,
Dinsizlər yoxsulluğun pis bir şey olduğunu deyirlər.

25 İnsanın ürəyi onun üzünün ifadəsini
Ya yaxşılığa, ya da pisliliyə doğru dəyişir.

26 Xoşbəxt bir ürək sevincli bir simaya,
Məsəllər yaratmaq isə gərgin düşüncəyə gətirib çıxarır.

k^{13:14} Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

14
1 Nə bəxtiyardır dili ilə günah etməyən,
Günahdan gələn kədəre qapılmayan insan!
2 Nə bəxtiyardır qəlbi onu ifşa etməyən,
Ümidini əsla itirməyən insan!

Xəsislik və acgözlük barədə

3 Var-dövlət xəsis adamın nəyinə lazımdır?
Acgözün əmlaka malik olmasından nə fayda olar?

4 Canına qiyməyaraq sərvət toplayan adam
Bunu başqaları üçün yığır,
Onun malı ilə başqaları rifah içində yaşayacaqlar.

5 Özü üçün xəsis olan bir insan kimə xeyirxahlıq edə bilər?
O, öz var-dövlətindən həzz ala bilməyəcək.

6 Özünə xəsislik edən adamdan pis heç nə ola bilməz,

Bu, onun etdiyi günahın əvəzidir.

7 Bu adam yaxşılıq etsə belə, anlamadan edər,

Amma axırda yenə pisliliyini üzə çıxarar.

8 Xəsis olan kəs pis adamdır,

O, başqalarına arxa çevirər və məhəl qoymaz.

9 Acgöz adamın gözü öz payı ilə doymaz,
Şər adamın haqsızlığı ürəyi cansız edir.

10 Xəsis çörəyi istəksiz verir,
Onun süfrəsində qənaət olar.

11 Övladım, nə qədər bacarırsan, özünə yaxşı bax,

Rəbbə layiqli təqdimlər gətir.

12 Yadda saxla ki, ölüm gecikmir,
Ölümün qaydaları sənə aşkar deyil.

13 Nə qədər ki ölməmişən, dostuna yaxşılıq et,

Gücün çatdığı qədər ona əl tut və ver.

14 Bu günün nemətlərindən özünü məhrum etmə,

Yaxşı niyyətlə arzuladıqlarından öz payına düşəni al.

15 Var-dövlətini başqalarına qoyub getməyəcəksənmi?

Zəhmətinin məhsulu püşkə görə paylara bölünməyəcəkmisi?

16 Verən və alan ol, canına qulluq et,
Çünki ölümlər diyarında əylənmək mümkün deyil.

17 Bütün varlıqlar paltar kimi köhnəlir,
Qədimdən belə müəyyən olunmuşdur:
«Hökmən öləcəksən».

18 Onlar qol-budaq atmış ağacdakı yaşıl yarpaqlar kimidir:

Bəziləri düşür, bəziləri bitir.

Ətdən və qandan ibarət məxluq da belədir:
Biri ölür, biri doğulur.

19 Çürüməyə məruz qalan hər şey yox olur,

Onu düzəldən də onunla birgə ölür.

Hikmətin verdiyi bəxtiyarlıq

20 Nə bəxtiyardır hikmət barədə dərin düşünən,

Onu düşüncəsində araşdıran,

21 Onun yolları barədə ürəyində fikirləşən,

Onun sirlərini nəzərdən keçirən kəs.

22 Sən bir ovçu kimi hikmətin ardınca get,
Yollarında dayanıb onu pus.

23 Nə bəxtiyardır hikmətin
pəncərələrindən içəri baxan,

Qapılarında ona qulaq asan,

24 Onun evinə yaxın çadır quran,

Öz çadırının payacıqlarını onun divarına
bitişdirən kəs.

25 Belə insan hikmətin göstərdiyi yerdə
çadır qurar,

Xoş bir məskəndə özünə yer tapar.

26 Uşaqlarını onun kölgəsində oturdar,

Yatağını budaqlarının altına qoyar.

27 Hikmət onu istidən qoruyar,

O, hikmətin izzətinin qoynunda məskən
salar.

15

1 Rəbdən qorxan hər kəs bu cür davranır,
Qanunla özünə nəzarət edən şəxs hikməti
əldə edir.

2 Hikmət bir ana kimi onu qarşılayar,

Təzə gəlin kimi onu qəbul edər.

3 Onu dərrakə çörəyi ilə qidalandırar,

Müdrilik suyundan içirər.

4 Bu adam hikmətin üzərində möhkəm
qalacaq, sarsılmayacaq,

O, hikmətə diqqət edəcək, xəcalətə
düşməyəcək.

5 Hikmət onu qonşularından üstün edər,

Toplantı içində ona bəlağət verir.

6 O, fərəh hissini, sevinc tacını,

Əbədi qalan bir adı irs alar.

7 Axmaq adamlar hikməti əldə edə
bilməzlər,

Günahkarlar onu görə bilməzlər.

8 Hikmət məğrurlardan uzaq durar,

Yalançı adamlar onu yada salmazlar.

9 Günahkar adamın dilinə həmd yaraşmır,
Çünki bu, Rəbb tərəfindən qəbul edilmir.

10 Amma həmd müdriliklə deyilirsə,
Rəbb buna yol açacaq.

İnsan sərbəstdir

11 Demə ki: «Yoldan azmağım Rəbb
tərəfindən oldu»,

Çünki O, nifrət etdiyi şeyi etməyəcək.

12 Demə ki: «Rəbb məni yanlış yola
apardı»,

Günah edən adam Onun nəyinə gərəkdir?

13 Rəbb bütün iyrənc şeylərə nifrət edir,
Ondan qorxanların bu şeylər xoşuna
gəlməz.

14 O, başlanğıcda insanı yaratdı,

Qərar verməyi onun öz ixtiyarına buraxdı.

15 Əgər istəsən, əmrlərə riayət edərsən,

İmanı icra etmək yaxşı əməldir.

16 Rəbb od və suyu sənənin önünə qoyub,

Hansına istəsən, əlini uzada bilərsən.

17 Həyat və ölüm insanın önündədir,

Hansını arzulasa, ona veriləcək.

18 Çünki Rəbbin hikməti böyükdür,

O, Öz hökmündə qüdrətlidir və hər şeyi
görür.

19 Rəbbin nəzəri Ondan qorxanların
üzərindədir,

O, insanların bütün əməllərini bilir.

20 Rəbb heç kəsə dinsiz olmağı
buyurmadı,

Heç kəsə günah etməyə izin vermədi.

16

Rəbb günahkarları cəzalandıracaq

1 Çox sayda heç nəyə yaramayan
uşaqlarının olmasını arzulama,
Dinsiz oğullarına görə fərəhlənmə.

2 Sayları çoxalsa belə, onlarda Rəbb
qorxusu yoxsa,
Onlara görə fərəhlənmə.

Gözləmədiyən vaxtda qüssələnəcəksən,
Onların qəflətən öldüyünü biləcəksən.¹
3 Onların uzun ömür sürəcəklərinə inanma,
Onların çoxluğuna bel bağlama.
Bir övladın olması mininin olmasından
yaxşıdır,
Övladsız ölmək dinsiz övladın olmasından
üstündür.
4 Ağıllı insanın nəslı artıb şəhəri
məskunlaşdırar,
Amma qanunu tanımayan adamların nəslı
tükənəcək.

5 Çoxlu belə hadisəni gözlərimlə gördüm,
Daha dəhşətli sözləri qulaqlarımla eşitdim.
6 Günahkarların arasında od alışıacaq,
Necə ki itaətsiz bir millətin arasında qəzəb
alovlanmışdı.^m
7 Rəbb qədim zamanlardakı nəhənglərə
rəhm etmədi,
Onlar öz güclərinə arxalanaraq üsyan
etmişdilər.
8 O, Lut ilə bir yerdə yaşayan adamların
həyatını əsirgəmədi,
Qürurlarından ötrü onlardan iyranırdı.
9 Həlaka məhkum millətə mərhəmət
göstərmədi,
Onlar öz günahları ilə öyünürdülər.
Bütün bunları üsyankar millətlərə etdi,
Hətta Öz millətini də əsirgəmədi.ⁿ
10 O, ürəklərini sərtləşdirərək bir yerə
toplaşan
Altı yüz min piyadaya qarşı da eləcə rəftar
etdi.
11 Əgər bir nəfər inadkar insan olsaydı,
Onun cəzasız qalmağı təəccüblü olardı.
Çünki mərhəmət və qəzəb Rəbdəndir,
O, bağışlamaq və qəzəbini tökmək
səlahiyyətinə malikdir.
12 Onun mərhəməti nə qədər böyükdürsə,
Töhməti də o qədər böyükdür.
O, insanı əməllərinə görə mühakimə edər.
13 Günahkar qənimətlə qaça bilməyəcək,

Mömin insanın dözüümü əbəs olmayacaq.
14 Rəbb verilən hər sədəqəni nəzərə
alacaq,
Hər kəs öz əməllərinə görə tanınacaq.
15 Rəbbi tanımasın deyə O, fironun
ürəyini sərtləşdirdi,
Ta ki Rəbbin fəaliyyəti göylər altında
bilinsin.
16 Rəbbin mərhəməti bütün yaradılışa
aşkar oldu,
O, işığı və qaranlığı bir-birindən ayırdı.^j

17 Demə ki, Rəbdən gizlənə bilərəm,
Ucalardan kim məni yada sala bilər,
Bu qədər xalq içində kim məni tanıyacaq,
Sonsuz yaradılış arasında mənim canım
nədir ki?
18 Bax göy üzünə və göylərin göyü,
Dərin sular və yer Rəbbin gəlişindən
silkelənər.
19 Dağlar yerin təməli ilə birlikdə
Onun baxışından titrəyib lərzəyə düşər.
20 Ağıl bunları düşünə bilmir.
Onun yollarını kim dərk edə bilər?
21 Necə ki insan güclü küləyi görmür,
Eləcə Onun işlərinin çoxu da gizli qalır.
22 Onun ədalətinin işlərini kim bəyan edə
 bilər?
Kimin bunu gözləməyə səbri çatar?
O, vədlərini yerinə yetirməkdə çox ləngdir.
23 Ağıldan kasad olan şəxs belə fikirləşir,
Axmaq və yolundan azan adam ağılsız
şeylər düşünür.

Kainatda insan

24 Məni dinlə, övladım, biliyi qəbul et,
Sözlərimi ürəyində saxla.
25 Mən təlimi dəqiq açıqlayacağam,
Biliyi dürüst bəyan edəcəyəm.
26 Rəbb başlanğıcda Öz işlərini edəndə
Hər şeyin vəzifəsini təyin etdi.

27 O, Öz işlərinə əbədi olan bir nizam qoydu ki, Başlanğıcdan nəsillər boyu davam etsin. Onun yaratdıqları aclıq çəkməz və yorulmazlar, Öz fəaliyyətlərini dayandırmazlar.

28 Onların heç biri öz qonşusunu sıxışdırmaz, Heç vaxt Onun əmrindən çıxmaz.

29 Bunlardan əlavə, Rəbb yer üzünə nəzər saldı, Onu Öz nemətləri ilə doldurdu.

30 Hər cür canlı varlıq torpağın üzərini bürüdü, Onlar axırda torpağın qoynuna da qayıdırlar.

17

1 Rəbb insanı torpaqdan yaratdı, Sonra yenə onu torpağın qoynuna qaytarır.

2 O, insanlara beş günlük ömür verdi, Onlara dünyada olanlar üzərində səlahiyyət verdi.

3 O, insanlara Özündə olan qüvvə kimi qüvvət bəxş etdi, Onları Öz surətinə görə yaratdı.

4 Bütün varlıqların canına insanın qorxusunu saldı, İnsanı heyvanlara və quşlara hökmran etdi.

5 İnsanlar Rəbdən beş duyğu aldılar, O, altıncı duyğu kimi onlara dərkətmə, Yeddinci duyğu kimi ağılla ayırd etmə, Öz davranışını izah etmə qabiliyyəti verdi.^p

6 O, insanlara ağılla ayırd etmə, dil, gözlər və qulaqlar verdi, Düşüncələri üçün onlara beyin verdi.

7 O, insanları bilik və idrakla doldurdu, Onlara yaxşı ilə pisi göstərdi.

8 İşlərinin əzəmətini onlara göstərmək üçün Ürəklərinə Öz bəsirətini verdi.

9 İnsanlar Onun xariqələri ilə öyünəcəklər.^q

10 Onun işlərinin əzəmətini bəyan etmək üçün Onun müqəddəs adına şükür edəcəklər.

11 Bundan başqa, O, insanlara biliyi təqdim etdi, Həyat qanununu onlara irs olaraq verdi.

12 Əbədi əhdi onlarla qoydu, Öz hökmlərini onlara göstərdi.

13 İnsanların gözləri Onun əzəmətli izzətini gördü, Qulaqları Onun izzətli səsini eşitdi.

14 Rəbb insanlara dedi: «Bütün haqsızlıqlardan çəkinin», O, hər kəsə qonşusu barədə göstəriş verdi.

Müqəddəs hökm

15 İnsanların əməlləri həmişə Onun önündədir, Bunlar Onun gözündən gizlənmə bilməz.

16 Onların əməlləri cavanlıqlarından bəri pisliyə meyil edir, Öz daş ürəklərini həlim ürəyə çevirməzlər.^f

17 Rəbb bütün yer üzünün millətlərinin hamısını bir-birindən ayırmışdır.^s Hər millətə bir rəhbər təyin etmişdir, Amma İsrail Rəbbin payıdır.

18 O, Rəbbin ilk doğulanı olduğuna görə Onu məhəbbət işığı və tərbiyə etməklə bəsləyər, Onu tərək etməz.^t

19 İnsanların bütün işləri Rəbbin önündə günəş kimi aşkardır, Onun gözləri daima insanların yollarını izləyər.

20 Onların haqsızlıqları Ondan gizli deyil, Bütün günahları Rəbbin önündədir.

21 Amma iltifatlı olan və Öz məxluqlarını tanıyan Rəbb Onları tərək etmədi, Əksinə, onları əsirgədi.^u

22 Bir insanın sədəqə verməsi

Rəbb üçün bir möhür üzüyü qədər əhəmiyyətlidir,

O, insan mərhəmətini gözünün bəbəyi kimi sevər.

23 Rəbb bir gün qalxıb insanlara əvəz verəcək,

İnsanlar layiq olduqlarının əvəzini alacaqlar.

24 Amma O, tövbə edənlərin geri dönməsinə imkan verir,

Dözümünü itirənləri ruhlandırır.

Tövbəyə dair nəsihətlər

25 Rəbbə tərəf üz tut və günahları tərək et,

Onun önündə yalvar və nöqsanlarını azalt.

26 Uca Olana qayıt və haqsızlıqdan üz döndər,

İyrənc şeylərdən tamamilə ikrah et.

27 Dirilər Uca Olanı mədh etməzlərsə,

Ölülər diyarında kim Onu mədh edəcək?

28 Ölülər və həlak olanlar Rəbbi tərif edə bilməz,

Dirilər və sağ olanlar Onu mədh edə bilərlər.

29 Rəbbin mərhəməti necə də böyükdür!

Ona tərəf qayıdan insanları bağışlayır.

30 Çünki insanın hər şeyə gücü çatmaz,

Ona görə ki bəşər övladı ölümsüz deyil.

31 Günəşdən işıqlı nə var? Amma o da tutulur.

Eləcə də ət və qandan ibarət olan varlıq

Pis şey barədə düşünür.

32 Rəbb uca səma qüvvələrinə nəzarət edir,

Bütün insanlarsa torpaqdan və küldən ibarətdir.

P17:5 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

Q17:9 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

r17:16 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

s17:17 Bəzi əlyazmalar bu cümləni əlavə edirlər.

t17:18 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

u17:21 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər

18

1 Əbədi yaşayan Rəbb

Bütün kainatı yaratmışdır.

2 Adil olan yalnız Rəbdir.

Ondan başqası yoxdur.^V

3 O, əlinin içi ilə dünyanı idarə edir,

Hər şey Onun iradəsinə itaət edir.

O, Öz qüdrəti ilə hər şeyin Padşahıdır,

Müqəddəs şeylərlə adi şeyləri bir-birindən ayırır.^W

4 Öz işlərini bəyan etməyə heç kəsə izin verməmişdir.

Onun əzəmətini kim tədqiq edə bilər?

5 Onun əzəmətli qüdrətini kim qiymətləndirə bilər?

Onun iltifatları barədə kim tam təfəsilat verə bilər?

6 Bunlara bir şey artırıb-əskiltmək mümkün deyil,

Rəbbin xariqələrini tədqiq etmək mümkün deyil.

7 İnsan bir işi başa çatdırdığı zaman

Yenə də işin əvvəlində olur,

Dayandığı zaman çaşqınlığa düşür.

8 İnsan nədir ki? Ondan nə fayda var?

Onun yaxşılığı və pisliyi nədir?

9 İnsan yüz il yaşasa, böyük şeydir.

10 Bu, əbədiyyətin günləri ilə müqayisədə çox az –

Dənizdə bir damla su, ya da bir qum dənəsi kimidir.

11 Bu səbəbdən Rəbb insanlara səbir edir,

Onların üzərinə Öz mərhəmətini tökür.

12 O, insanların acı fəlakətini görür və bilir,

Buna görə də mərhəmətini artırır.

13 İnsanın şəfqəti qonşusuna yönələr, Rəbbin şəfqəti isə bütün varlıqlara yönələr. Çoban öz sürüsünün qayğısına qaldığı kimi Rəbb insanları məzəmmət edər, təlim verir, öyrədir və geri döndərir.

14 O, təlimi qəbul edənlərə, Onun hökmlərinə can atanlara qarşı mərhəmətlidir.

Yoxsullara yardım

15 Övladım, xeyirxahlıq edəndə məzəmmət etmə,

Ya da bir bəxşiş verəndə acı sözlər demə.

16 Şeh istiliyi azaldar,

Yaxşı söz də elədir,

O, bəxşisdən yaxşıdır.

17 Məgər söz gözəl bir hədiyyədən üstün deyilmi?

Şəfqətli insan bunların hər ikisini edir.

18 Ağılsız adam mərhəmətsizliklə məzəmmət edəcək,

Könülsüz verilən bəxşiş başqalarının gözünə pis görünəcək.

Özünü sınamaq

19 Danışmazdan əvvəl öyrən,

Xəstə olmazdan əvvəl özünə yaxşı bax.

20 Hökm gəlməzdən qabaq özünü sına,

Onun gəldiyi zaman bağışlanma alarsan.

21 Nə qədər ki xəstələnmişən, özünü həlim et,

Günah edəndə tövbə et.

22 Verdiyini vədə vaxtında əməl etməkdə

Heç bir şey sənə mane olmasın,

Ölümünü gözləmə ki, vədindən azad olasan.

23 Vəd verməzdən əvvəl özünü hazırla,

Rəbbi sınağa çəkən insan kimi olma.

24 Son günündə rastlaşacağın qəzəbi indi yada sal,

Rəbb üz döndərəndə qisas anı barədə düşün.

25 Toxluq vaxtında ac vaxtını,

Varlı vaxtında yoxsulluğu və ehtiyacı yada sal.

26 Səhərdən axşama qədər vaxt dəyişir,

Rəbbin önündə hər şey tez keçib-gedir.

27 Müdrik insan hər şeydə ehtiyatlı olar, Günah ətrafda olanda səhv etməməyə diqqət edər.

28 Hər ağıllı insan hikməti dərk edər,

Onu əldə edənlərə alqış edər.

29 Sözləri idraklı olan adamların özləri də müdrik olurlar,

Münasib məsələlər söyləyirlər.

Özünü araşdırmaq

30 Öz şəhvətinin ardınca getmə,

Öz həvəslərini cilovla.

31 Şəhvətini oxşayan şeylərlə özünü təmin etsən,

Düşmənlərinin qarşısında gülünc hala düşərsən.

32 Böyük dəbdəbələrə aludə olma,

Bunların xərci səni yoxsul edər.

33 Cibin boş olduğu halda borc pullarla ziyafət edib

Yoxsul vəziyyətə düşmə.

19

1 İçki aludəsi olan işçi varlana bilməz,

Az şeyə xor baxan yavaş-yavaş tənəzzülə uğrayar.

2 Şərab və qadın ağıllı kişiləri yoldan çıxarır,

Fahişələrlə bir olan həyasını itirir.

3 Çürümə və qurdlar onun nəsibi olacaq,

Həyasız adam canını əldən verəcək.

Boş sözlər danışmamaq

4 Başqalarına tez inanan adam yelbeyindir,

Günah edən kəs özünə pislik edər.

5 Ürəyi hədsiz həzzə meyil edən insan məhkum olacaq,

Buna müqavimət göstərənsə həyatına tac qoyar.^X

6 Dilinə nəzarət edən adam münafişsiz yaşayar.^Y

Söz-söhbətdən ikrah edən kəsin pisliyi az olar.

7 Heç vaxt dedi-qodunu təkrar etmə, Onda heç nə itirməzsən.

8 Onu dostuna da, düşməninə də danışma, Əgər sənə günah sayılmırsa, onu açıqlama.

9 Bir kəs səni eşidib, səndən ehtiyat edər, Bir müddət sonra da sənə nifrət edər.

10 Bir söz eşitdinmi? Onu özünlə qəbirə apar,

Qorxma, bundan bağırın çatlamaz.

11 Eşitdiyi söz axmaq adama sancı verir, Bu, uşaq dünyaya gətirən qadının doğuş ağrılarına bənzəyər.

12 Axmağın içindəki söz

Omba ətinə sancılmış ox kimidir.

Hər eşitdiyinə inanma

13 Dostundan soruş, bəlkə, heç bu işi etməyib,

Əgər edibsə, qoy bir daha etməsin.

14 Qonşundan soruş, bəlkə, heç deməyib, Əgər deyibsə, qoy bir daha deməsin.

15 Dostundan soruş, çünki çox vaxt böhtan olur,

Hər eşitdiyinə inanma.

16 İnsan bəzən yanılır, amma bunu qəsdən etmir.

Dili ilə günah etməmiş adam varmı?

17 Qonşunu hədələməkdən əvvəl ondan soruş,

Uca Olanın qanununun yerinə yetməsinə imkan ver.

18 Rəbb qorxusu Onun tərəfindən qəbul olunmağın başlanğıcıdır,

Müdrilik isə Ondan gələn məhəbbəti gətirir.

19 Rəbbin əmrlərini bilmək həyat təlimidir,

Ona xoş gələn şeyləri edənlər

Ölməzlik ağacının meyvəsindən zövq alacaqlar.^Z

Həqiqi və saxta hikmət barədə

20 Hər cür hikmət Rəbb qorxusudur, Qanunu icra etmək bütün hikmətin əsasıdır.

21 Bir nökr öz ağasına «Sənin istədiyini etməyəcəyəm» desə,

Sonra o şeyi etsə, ağasının qəzəbinin qarşısını ala bilməz.^a

22 Pisliyi bilməkdə müdrilik yoxdur, Günahkarların məsləhətində də sağlam düşüncə yoxdur.

23 İyrənc olan bacarıq da mövcuddur, Müdrikliyi çatmayan kəs səfehdir.

24 Anlayışı az olub Allahdan qorxan adam Anlayışı çox olub qanuna zidd gedən adamdan üstündür.

25 Elə fərasət var ki, dəqiqdir, amma haqsızdır,

Elə adam da var ki, məhkəmə işini udmaq üçün

Lütfdən sui-istifadə edir.

26 Dərddən guya beli bükülən dələduz da var,

Amma daxili hiylə ilə doludur.

27 Üzünü gizlədib özünü eşitməyən kimi göstərər,

Tanınmadığı yerdə səni qabaqlayar.

28 İndi günah etməyə qadir olmasa da, İmkan tapan kimi pislilik edəcək.

29 İnsan görünüşündən bəlli olar, Düşüncəli adama rast gələndə üzünün ifadəsi ilə tanınar.

30 Bir insanın geyimi, gülümsəməsi, yerışı Onun kimliyindən xəbər verir.

^X19:5 Bəzi əlyazmalar son cümləni əlavə edirlər.

^Y19:6 Bəzi əlyazmalar bu cümləni əlavə edirlər.

^z19:18-19 Bəzi əlyazmalar 18 və 19-cu ayələri əlavə edirlər.

^a19:21 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

20

Susmaq və danışmaq barədə

1 Elə məzəmmət var ki, vaxtında edilmir,
Elə susan adam var ki, dərrakəlidir.

2 Məzəmmət etmək içində
qəzəblənməkdən yaxşıdır.

3 Kim öz səhvini etiraf edir, alçalmaqdan
qorunacaq.

4 Məhkəməni udmaq üçün zor işlədən
adam

Bir qızın bakirəliyini pozmaq istəyən
xədimə bənzəyər.

5 Elə adam var ki, sakit qalır və müdrik
sayılır,

Eləsi də var, çox danışdığı üçün nifrət
qazanır.

6 Eləsi var, nə cavab verəcəyini
bilmədiyindən susur,

Eləsi də var, danışmağın vaxtını
bildiyindən sakit qalır.

7 Müdrik insan münasib vaxta qədər səssiz
qalar,

Təkəbbürlü və səfeh isə münasib vaxtı
əldən buraxar.

8 Çox danışan adamdan ikrah edilər,
Danışmaq səlahiyyəti istəyən kəsdən
hamının zəhləsi gedər.

9 Pis bir hadisədə insan uğur qazana bilər,
İtkidə uğur ola bilər.

10 Elə bəxşiş var ki, sənə fayda gətirməz,
Elə bəxşiş də var ki, ikiqat mükafat gətirər.

11 Elə izzət var ki, alçalmaya gətirib
çıxarır,

Elə alçalma da var ki, izzətə qaldırır.

12 Az pulla çox şey alan adam da var,
Amma sonra buna yeddi qat xərc çəkir.

13 Müdrik insan sözləri ilə hamının
rəğbətini qazanar,

Səfəhin lütfü isə boşa çıxar.

14 Səfeh adamın bəxşişi sənə xeyir
gətirməz,

Çünki bir şeyin müqabilində çox şeydə
gözü qalar.

15 O, az verər və çox minnət qoyar,

Carçı kimi ağzını açar.

Bu gün sələm verib sabah geri istəyər,

Beləsi Rəbdə və insanlarda ikrah oyadar.

16 Axlıq adam deyər: «Mənim dostum
yoxdur,

Xeyirxahlıqlarımın müqabilində
minnətdarlıq edilmir.

17 Çörəyimi yeyənlər dalımca danışurlar».

Beləsinə həmişə hər kəs gülər!

Nalayıq sözlərdən uzaqlıq

18 Səkiyə ilişib yıxılmaq dil ucbatından
yıxılmaqdan yaxşıdır,

Beləcə, pis adamların bir andaca süqutu
gəlir.

19 Kəbud adam nadanların ağzında
danışılan

Yersiz hekayəyə bənzəyər.

20 Axlıq adamın söylədiyi məsəl
qəbul edilməzdir,

Çünki onu münasib vaxtda söyləməz.

21 Eləsi var ki, yoxsul olduğu üçün günah
etmək imkanı yoxdur,

İstirahət edərkən vicdan əzabı çəkmir.

22 Eləsi də var ki, rüsvayçılıq onu məhv
edir,

Axlıq adama xoş gəlmək üçün özünü
həlak edir.

23 Eləsi də var, dostuna rüsvayçı vəd verir,

Heç nədən özünə düşmən qazanır.

Yalan danışmamaq

24 Yalan söyləmək insana çirkin bir
ləkədir,

Yalan tərbiyəsiz adamın dilindən düşmüz.
25 Yalan dilindən düşməyən kəsdən oğru yaxşıdır,
Amma ikisinin də payı fəlakət olacaq.
26 Yalan söyləyən adamın rəftarı biabırçılıqdır,
Rüsvayçılığı həmişə onu müşayiət edir.

Hikmətli sözlər barədə

27 Müdrik danışan insan irəli gedər,
Dərrakəli adam əyanların rəğbətini qazanar.
28 Torpağı becərən adamın məhsulu bol olar,
Əyanların rəğbətini qazanan kəsin haqsızlığı bağışlanar.
29 Hədiyyə və bəxşilər müdriklərin gözünü örtər,
Heyvanın ağzına keçirilən ağızlıq kimi məzəmmətləri dayandırar.
30 Üzə çıxmayan müdriklik və gizli qalan xəzinə –
Bunların hər ikisindən nə fayda var?
31 Axmaqlığını gizlədən adam Müdrikliyini gizlədən kəsdən üstündür.

21

Günah barədə xəbərdarlıq

1 Övladım, əgər günah etdinsə, bunu daha davam etdirmə,
Əvvəlki günahların üçün də bağışlanma dilə.
2 İlanın əlindən qaçan kimi günahdan qaç,
Əgər ona yaxınlaşsan, səni sancar.
Onun dişləri aslanın dişləri kimidir,
Adamların həyatını məhv edir.
3 Qanunsuzluq ikiəgzəl qılınca bənzəyər,
Onun vurduğu yaraya şəfa yoxdur.
4 Dəhşət və zorakılıq zənginliyi viran qoyar,
Eləcə də təkəbbürlülərin evi viran qalar.

5 Yoxsulun dilindən çıxan yalvarışını Allahın qulağı eşidər,
Onun barəsində qərar tez gələr.
6 Məzəmmətə xor baxan kəs günahkarın izi ilə gedər,
Rəbdən qorxan şəxs ürəkdən peşman olar.
7 Dildən pərgar adam məşhur olar,
Amma düşüncəli kəs onun çaşmasını görər.

8 Özgəsinin pulu ilə özünə ev tikən adam Öz məzarı üçün daş toplayan kəsə bənzəyər.
9 Qanuna riayət etməyən adamların toplantısı
Bir yumaq ip kimidir,
Onların axırı od alovudur.
10 Günahkarların yolu daş döşənərək hamarlanmış bir yoldur,
Amma onun axırında ölümlər diyarının quyusu var.

Müdrik və ağılsız

11 Qanuna riayət edən adam fikirlərinə hakim olur,
Kamil Rəbb qorxusu müdriklik deməkdir.
12 Zəkəsiz adama bir şey öyrətmək mümkün deyil,
Amma zəka da var ki, insanın acısını artırır.
13 Müdrik adamın biliyi sel kimi artar,
Onun məsləhəti həyat bulağı kimidir.
14 Axmaq adamın başı qırıq qaba bənzəyər,
İçində heç bir bilik qalmaz.
15 Dərrakəli adam hikmətli bir söz eşitsə,
Bu sözü tərifləyər və ona əlavə edir.
Axmaq adam bu sözü eşitsə, narazılıq edir,
Ona arxa çevirər.
16 Axmaq adamın danışığı səfər vaxtı daşınan yükə bənzəyər,
Amma dərrakəli şəxsin dilindən lütf gələr.

17 Ağillı adamın danışması yığıncaqda arzu edilər,
Dediyi sözlər diqqətlə araşdırılar.

18 Ağılsız adamın müdrikliyi dağılmış evə bənzəyər,
Düşüncəsiz şəxs üçün bilik mənasız danışqdır.

19 Ağılsız adam təlimi ayağına bağlanan zəncir,

Sağ əlinə vurulan qandal sanar.

20 Axmaq şəxs uca səslə gülər,

Amma ağıllı adam çox sakitcə gülümsəyər.

21 Ağillı adam təlimi qızıl bir bəzək,

Sağ qoluna taxılan bilərzik sanar.

22 Axmaq adam bir evə dərhal ayaq açar,

Amma təcrübəli şəxs hörmət saxlayar.

23 Səfeh adam qapı arasından evin içinə baxar,

Tərbiyəli insan bayırda gözləyər.

24 Qapı dalında qulaq asmaq insanın tərbiyəsizliyini bildirər,

Tərbiyəli adam belə rüsvayçılıqdan utanar.

25 Xəbərçilər başqalarının sözlərini təkrar edərlər,

Ağıllı adamların sözləri isə ölçülü-biçilidir.

26 Axmaq adamlar düşünmədən danışar,

Müdrək şəxslər isə düşünüb danışarlar.

27 Pis adam şərə lənət edəndə

Elə özünə lənət edir.

28 Dedi-qodu edən adam özünü rüsvay edər,

Qonşuluqda olanlar ondan ikrah edərlər.

22

Tənbəl adam barədə

1 Tənbəl adam çirkli bir daşa bənzəyər,

Hər kəs onun rüsvayçılığına fit çalar.

2 Tənbəl adam mal təzəyinə bənzəyər,

Bunu götürən əlini çırpıb təmizləyər.

3 Tərbiyəsiz böyüyən bir oğul

Ata üçün rüsvayçılıqdır,

Tərbiyəsiz qız isə bir itkidir.

4 Ağillı qız özünə ər tapır,

Rüsvayçı qız isə atasına dərd gətirir.

5 Həyasız qız atasına və ərinə xəcalət gətirər,

Hər ikisinin ondan zəhləsi gedər.

6 Yersiz danışmaq yas vaxtı musiqi çalmaq kimi bir şeydir,

Amma cəzalandırmaq və tərbiyələndirmək müdriklikdir.

7 Xoş əxlaqla böyüyən uşaqlar

Validəynlərinin aşağı mənşədən olmasını gizlədərlər.

8 Həqarət edən, təkəbbürlü və tərbiyəsiz uşaqlarsa

Ailələrinin yüksək mənşəyi üçün ləkədirlər.^b

Müdrəklik və ağılsızlıq barədə

9 Axmaq adamı öyrədən kəs

Gil qabın parçalarını yapışqanla bitişdirənə,

Ya da dərin yuxuya getmiş o yadana bənzəyər.

10 Axmaq adama bir şey danışan kəs

Yuxulu ilə danışana bənzəyər.

Qurtardıqdan sonra

O, «Nə barədə danışdırdın?» deyər soruşar.

11 Bir ölən adam üçün ağla,

Çünki o, gün işığını itirib.

Bir də axmaq adam üçün ağla,

Çünki o, dərrakəsini itirib.

Amma ölü üçün acı-acı ağlama, çünki dinclik əldə edib.

Axmaq adamın həyatı isə ölümdən betərdir.

12 Ölü üçün yas yeddi gün tutulur,

Axmaq və dinsiz adam üçünsə bütün ömrü boyu.

13 Ağılsız adamla çox danışma,

Dərrakəsiz şəxsin yanına getmə.

Ondan özünü qoru ki, başına bəla gəlməsin,
O, üstünü çırpanda çirklənməyəsən.
Ondan yan keç ki, dinclik tapasan,
Onun ağılsızlığından üzülməyəsən.
14 Qurğuşundan ağır nə ola bilər?
Onun adı «axmaq» deyilmi?
15 Qum, duz və dəmir parçası daşımaq
Ağılsız adamın yükündən daha asandır.

16 Binaya bənd edilmiş dirək zəlzələdən dağılmadığı kimi,
Məsləhətlə düşünüb əsaslı qərara gələn
ağıl da
Çətin vaxt gələndə qorxuya düşməz.
17 Dərrakəli düşüncəyə əsaslanan ağıl
Hamar divara suvaq edilmiş bəzəyə
bənzəyər.
18 Hündür bir yerdə duran çınqıl daşları
Küləyə davam gətirə bilmədiyi kimi,
Axmaq düşüncələri olan cəsarətsiz ağıl da
Qorxuya davam gətirə bilməz.

Dostluq barədə

19 Gözə zərbə vursan, göz yaşı axıdarsan,
Ürəyə zərbə vursan, duyğuları oyadarsan.
20 Quşlara daş atsan, onları ürküdüb
uçurdarsan,
Dostunu təhqir etsən, dostluğu qırarsan.
21 Dostunun üstünə qılınc çəkəndə,
ümidini itirmə,
Onu özünə yenə də dost edə bilərsən.
22 Dostuna qarşı dilini işə saldansa, təlaş
etmə,
Barışmaq mümkündür.
Amma təhqir, lovğalıq, sirr faş etmək,
xaincəsinə zərbə –
Bütün bunlar dostu səndən qaçırar.
23 Qonşun yoxsul olanda onun etimadını
qazan,
Çünki bir vaxt o, uğur qazananda
Sən də onun rifahına şərik olarsan.

Onun kədərli günlərində yanında ol,
O, miras əldə edəndə sən də payını alarsan.
24 Alovdan əvvəl ocaqdan buxar və tüstü
qalxdığı kimi,
Təhqirlər də qan töküləcəyindən xəbər
verir.
25 Dostu qorumaqdan utanmaram,
Onun önündən gizlənmərəm.
26 Əgər dostun ucbatından başıma bir
pislik gəlsə,
Bunu eşidən hər kəs ondan özünü gözləyər.

Ayıqlıq barədə

27 Kim mənim dilimə keşikçi qoyar,
Ağzıma kamal möhürü vurur ki,
Mən onların vasitəsilə yıxılmayım,
Dilim məni həlak etməsin?

b^{22:7-8} Bəzi əlyazmalar 7 və 8-ci ayələri əlavə edirlər.

23

1 Ya Rəbb, ey Ata və həyatımın Hökmranı,
Məni dilimin və ağzımın ixtiyarına buraxma,
Onların üzündən yıxılmağıma imkan vermə.
2 Kim düşüncələrim üzərində qamçı,
Ağlım üçün müdriklik təlimi qoya bilər ki,
Nöqsanlarıma aman verməsin,
Günahlarımı nəzərdən qaçırmayın.
3 Qoy nöqsanlarım çoxalmasın,
Günahlarım artmasın.
Yoxsa əleyhdarlarımla önümdə yığıla
bilərəm,
Düşmənim üzərimdə şadyanalıq edə bilər.
4 Ya Rəbb, ey Ata və həyatımın Allahı,
Mənə təkəbbürlü baxışlar vermə.
5 Ehtirası məndən uzaqlaşdır,
6 Nəfsimin istəyinə və şəhvətə uymayım,
Canımın biabırçı istəklərinə təslim
olmayım.

And içmək barədə

7 Övladlarım, danışığ barədə təlimə qulaq asın,

Ona riayət edənlər səhv üstündə yaxalanmayacaqlar.

8 Günahkar adam dilindəki sözlərdən tələyə düşər,

Acıdil və təkəbbürlü kəs bunlardan büdrəyər.

9 Dilini and içməyə öyrəşdirmə,

Müqəddəs Olanın adını çəkməyə adət etmə.

10 Nəzarət altında olan qul

Zərbələrdən qurtula bilmədiyi kimi,

And içərək həmişə Allahın adını çəkən kəs də

Günahdan təmizlənmə bilməyəcək.

11 Həmişə and içən adam qanuna zidd əməllərlə dolar,

Cəza onun evindən əskik olmaz.

Əgər səhv etsə, günah onun üstündə qalar,

Andına əhəmiyyət verməsə, ikiqat günah etmiş olar.

Yalan and içsə, bəraət almayacaq.

Evi bəlalılarla dolacaq.

Kobud danışmaq

12 Ölümlə müqayisə olunan bir danışığ üsulu var,

Bu, Yaqubun mirası olan İsrail xalqından qoy uzaq olsun.

Çünki bütün bunlar möminlərdən uzaq olar,

Onlar günahlarda batıb qalmazlar.

13 Dilini nadanlıqla ədəbsiz sözlərə öyrəşdirmə,

Çünki belə sözlərdə günah var.

14 Əsilzadələrlə məşvərətə oturduğun zaman

Ata-ananı yada sal.

Ta ki oturduqlarının önündə özünü unudub

Vərdişlərinlə özünü axmaq kimi göstərməyəsən,

Doğulmamağını arzu etməyəsən,

Doğulduğun günə lənət etməyəsən.

15 Ədəbsiz sözlər söyləməyə öyrəşən adam

Bütün ömrü boyu tərbiyə ala bilməz.

Cismani günahlar barədə

16 İki cür insan günahları artırır,

Üçüncü cürü isə qəzəb gətirir.

17 Ehtiraslı can alovlanan oda bənzəyər,

Qüvvədən düşməyə qədər sönməyəcək.

Öz yaxın qohumu ilə cinsi əxlaqsızlıq edən adam

Bu od onu yandırana qədər əməlini heç vaxt dayandırmaz.

Cinsi əxlaqsızlıq edən adama

Hər xörək həzz verir,

O, ölənə qədər heç vaxt əməmindən doymaz.

18 Evlilik yatağına xəyanət edən adam

Öz-özünə deyər: «Məni kim görür?

Qaranlıq ətrafımı bürüyüb, divarlar məni gizlədib,

Məni heç kəs görmür.

Nədən ehtiyat etməliyəm?

Uca Olan günahlarımı yada salmayacaq».

19 İnsanların nəzəri onu qorxuya salar, Rəbbin nəzərinin günəşdən on min dəfə parlaq olduğunu bilməz.

Amma Rəbbin nəzəri insanın bütün yollarını izləyər,

Gizli guşələri seyr edər.

20 Hər şey yaradılışdan əvvəl Rəbbə məlum idi,

Yaradılış tamamlanandan sonra da O, hər şeydən agahdır.

21 Zinakar adam şəhər meydanında cəzalandırılacaq,

Gözləmədiyi zamanda yaxalanacaq.

Zina edən qadın barədə

22 Bu şeylər aiddir həm də o qadına ki,
Ərini tərək edib gedir,
Özgəsinə varis doğur.
23 Birincisi, o, Uca Olanın qanununa itaət
etməmişdir,
İkincisi, ərinə qarşı yalan işlətməmişdir,
Üçüncüsü, fahişəliklə zina edərək
Başqa kişidən uşaqlar dünyaya gətirmişdir.
24 O, camaatın önünə gətiriləcək,
Övladlarının işinə baxılacaq.
25 Övladları kök salmayacaq,
Budaqları bəhər verməyəcək.
26 O, öz xatirəsi üçün lənət qoyub
gedəcək,
Rüsvayçılığı silinməyəcək.
27 Ondan daha uzun ömür sürənlər
anlayacaqlar ki,
Rəbdən qorxmaqdan yaxşı şey yoxdur,
Rəbbin əmrlərinə riayət etməkdən şirin şey
yoxdur.

24

Hikmətin dedikləri

1 Hikmət özünü şöhrətləndirər,
Öz ardıcılları arasında təriflənər.
2 Uca Olanın toplantısında ağız açar,
Onun səma qüvvələrinin önündə öyünər:
3 «Mən Uca Olanın ağızından çıxıb gəldim,
Yer üzünü duman kimi örtüdüm.
4 Yüksəklərdə məskən saldım,
Taxtım bulud dirəyinin üstündə idi.
5 Təkbaşına göy qübbəsini əhatə etdim,
Dibsiz dərinlikdə dolaşdım.
6 Dənizin dalğaları, bütün yer üzü,
Bütün xalqlar və millətlər üzərində
hökmranlıq etdim.
7 Bunların hamısının arasında istirahət yeri
axtardım ki,
Kimin mülkündə məskən sala bilərəm.
8 Onda hər şeyin Yaradıcısı mənə göstəriş
verdi,
Məni Yaradan çadırım üçün yer təyin etdi.

O dedi: “Çadırını Yaqubda qur,
İsraildə sənin mirasın olsun”.
9 Əbədiyyətdən bəri, başlanğıcda O, mənə
yaratdı,
Mən əbədiyyətə qədər bitib-
tükənməyəcəyəm.
10 Müqəddəs çadırdə Onun önündə xidmət
etdim,
Beləcə, Sionda bərqərar oldum.
11 Sevimli şəhərdə mənə həm də dinclik
verdi,
Yerusəlimdə səlahiyyətə malikəm.
12 İzzətləndirilmiş bir xalqın arasında,
Rəbbin onların mirası olan mülkündə kök
saldım.

13 Livandakı sidr,
Xermon dağındakı sərv ağacı kimi
böyüdüm.

14 En-Gedidəki xurma ağacı,
Yerixodakı qızılgül kolları kimi böyüdüm.
Düzənlikdəki gözəl zeytun ağacı
Və bir çinar kimi böyüdüm.

15 Darçın və dəvətikanı kimi gözəl qoxu
verdim,
Seçmə mirra kimi,
Ətirli qatran, damarlı əqiq, ədviyyat
Və müqəddəs çadırdakı kündür buxuru
kimi ətir saçdım.

16 Bir yabanı püstə ağacı kimi qol-budaq
atdım,
Budaqlarım əzəmətli və gözəldir.
17 Mən gözəl qol-budaq atan bir meynə
kimiyəm,
Tumurcuqlarım cah-calallı və bol bəhər
verdi.

18 Mən gözəl sevgi, ehtiram, bilik və
müqəddəs ümid anasıyam,
Bütün bunları Rəbbin əbədi olaraq
çağırdığı

Öz övladlarıma verirəm.^c

19 Ey məni arzulayanlar, yanıma gəlin,

Meyvələrimlə özünüzü doyurun.
20 Çünki mənim xatirələrim baldan şirindir,
Mənim mirasçım olmaq bal şanıdan dadlıdır.
21 Məni yeyənlər acıb daha da çox istəyərlər,
Məni içənlər susayıb daha da artıq istəyərlər.
22 Mənə itaət edən əsla utanmayacaq,
Mənimlə birgə hərəkət edən əsla günah etməyəcək».

Hikmət və Qanun barədə

23 Bütün bunlar Uca Olan Allahın əhd kitabıdır,
Musanın buyurduğu Qanundur,
Yaqub icmasının mirasıdır.
24 Rəbdə güclü olmağa davam et,
Səni qüvvətli etməsi üçün Ona qoşul.
Küllü-İxtiyar Rəbb yeganə Allahdır,
Ondan başqa xilaskar yoxdur!^d
25 Qanun Pişon çayı qədər hikmətlə doldurar,
İlk bəhər günlərindəki Dəclə çayına bənzəyər.
26 Qanun Fərat çayı qədər dərrakə ilə aşıb-daşar,
Biçin zamanındakı İordan çayına bənzəyər.
27 Qanun işıq kimi təlimin nurunu yayar,
Məhsul yığımı zamanındakı Gixon çayına bənzəyər.
28 İlk insan hikməti tam anlaya bilmədi,
Sondakı insanlar da onu tam öyrənə bilməz.
29 Çünki onun düşüncələri dənizdən daha doludur,
Onun niyyətləri dibsiz dərinlikdən daha dərinidir.
30 Mənsə çaydan axan bir arx kimi,
Bağçaya axan bir nov kimiyəm.
31 Mən dedim: «Bağımı sulayaram,
Ləklərimə su verərəm».

Budur, arxım çaya döndü,
Çayım dənizə çevrildi.
32 Mən indi təlimi səhər şafəqi kimi edəcəyəm,
Onu uzaqlara qədər yayacağam.
33 İndi təhsili peyğəmbərlik kimi nazil edəcəyəm,
Gələcək nəsillərin ixtiyarına buraxacağam.
34 Bax mən yalnız özüm üçün deyil,
Həm də hikmət axtaran hər kəs üçün zəhmət çəkdim.

C24:18 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

d24:24 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə edirlər.

25

Üç yaxşı şey

1 Üç yaxşı şey məni cəlb etdi,
Bunlar Rəbbin və insanların önündə xoşdur:
Qardaşların həmrəyliyi, qonşuların dostluğu,
Bir-biri ilə həmahəng yaşayan ər-arvad.
2 Mən üç cür adamdan ikrah edirəm,
Onların həyat tərzinə hiddətlənirəm:
Təkəbbürlü yoxsul, yalançı varlı,
Ağıldan məhrum zina edən yaşlı kişi.

Yaşlı müdrük adamın cazibədarlığı

3 Cavanlığında heç nə əldə etməmişənsə,
Yaşlı ikən necə bir şey tapa bilərsən?
4 Ağsaçlı dövrdə doğru mühakimə,
Ağsaqqal çağda yaxşı məsləhət verə bilmək
Necə də gözəl şeydir!
5 Yaşlıların müdrikliyi,
Hörmətli adamların düşüncəsi və məsləhəti
Necə də gözəl şeydir!
6 Yaşlıların tacı böyük təcrübədir,
Onların tərfi Rəbb qorxusudur.

On gözəl fikir

7 Doqquz şey ürəyimə sevinc verdi,
Onuncu şeyi isə dilimlə söyləyəcəyəm:
Uşaqlarına görə sevinc duyan kəs,
Sağ ikən düşmənlərinin yıxılmasını görən
adam,
8 Dərrakəli arvadla yaşayan insan,
Dili ilə büdrəyib yıxılmayan şəxs,
Özünə layiq olmayan adama xidmət
etməyən kəs bəxtiyardır.
9 İdrak əldə edən və sözlərini diqqətli
dinləyicilərə
Çatdıran adam bəxtiyardır.
10 Müdriklik əldə edən insan necə də
böyükdür,
Amma heç kəs Rəbdən qorxan adamdan
üstün deyil.
11 Rəbb qorxusu hər şeydən üstündür,
Buna malik olan adam nə ilə müqayisə
edilə bilər?
12 Rəbb qorxusu Onu sevməyin
başlanğıcıdır,
İman Onunla birləşməyin başlanğıcıdır.^e

Bədxasiyyət və xoşxasiyyət arvadlar barədə

13 Heç bir yara ürək yarası kimi deyil,
Heç bir pislik arvad bədxasiyyətliyi kimi
deyil.
14 Heç bir həmlə nifrət edənlərin həmləsi
kimi deyil,
Heç bir qisas düşmənin qisası kimi deyil.
15 İlan zəhərindən betər zəhər yoxdur,
Düşmən qəzəbindən betər qəzəb yoxdur.
16 Şir, ya əjdaha ilə yaşamaq
Bədxasiyyət arvadla bir yerdə yaşamaqdan
yaxşıdır.
17 Pis xasiyyət arvadın baxışını dəyişdirir,
Onun üzü ayının üzü kimi tünd olur.
18 Əri qonşularla birgə süfrəyə oturanda
Qeyri-ixtiyari acı köks ötürər.

19 Bütün pisliklər arvadın pislili ilə
müqayisədə kiçikdir,
Günahkarın başına gələn onun qisməti
olsun!
20 Bir qum təpəsinə dırmaşmaq
Yaşlı adamın ayaqlarına necə ağırdırsa,
Sakit bir ər üçün də deyingən arvadla
yaşamaq o qədər çətindir.
21 Qadın gözəlliyinin toruna düşmə,
Qadın ehtirasına uyma.
22 Arvad ərini saxlayarsa,
Bu, narazılığa, biabırçılığa və böyük
rüsveyçiliyə səbəb olur.
23 Bədxasiyyət arvad dilxor ürəyə, tutqun
üzə,
Ürək yarasına səbəb olur.
Ərinə xoşbəxtlik gətirməyən arvaddan ona
Sustalmış əllər, zəifləmiş dizlər qalır.
24 Günah qadından başlamışdır,
Onun üzündən hamımız öləcəyik.
25 Suyu axıdan bir dəlik qoyma,
Bədxasiyyət arvadla danışmaq cürəti
vermə.
26 Əgər sənin sözünə baxmırsa,
Onu özündən ayır.
¶-----
^e25:12 Bəzi əlyazmalar bu ayəni əlavə
edirlər.
26
1 Xoşxasiyyət bir arvadın əri bəxtiyardır,
Onun ömrünün günləri ikiqat artacaq.
2 Fəzilətli arvad əri üçün sevinc
mənbəyidir,
Əri həyatını dinclik içində başa çatdıracaq.
3 Xoşxasiyyət arvad gözəl bir nemətdir,
O, Rəbdən qorxanların qismətinə düşər.
4 Varlı, ya yoxsul olsun, ürəyi xoşhaldır,
Hər zaman gülürüz olar.
5 Ürəyimi təlaşa salan üç şey var,
Dördüncüsündən vahiməyə düşürəm:

Şəhərin qalmaqalı, kütlənin qarışıqlığı,
yalan ittiham –
Bunların hamısı ölümdən betərdir.
6 Amma başqa bir qadınla rəqabət aparan
qadın
Ürək əzabı və kədər gətirir.
Dilin zərbəsi bütün həmsöhbətlərə dəyir.
7 Bədxasiyyət arvad öküzü qıcıqlandıran
boyunduruq kimidir,
Onu ələ almaq əqrəbi tutub saxlamaq kimi
bir şeydir.
8 İçkiyə aludə qadın böyük narazılıq
yaradır,
O, öz rüsvayçılığını ört-basdır edə bilməz.
9 Qadının əxlaqsızlığı gözlərini
qaldırmasından,
Göz-qaş oynatmasından bəlli olur.
10 Öz bildiyini edən qızına ciddi nəzarət
et,
Yoxsa öz sərbəstliyindən sui-istifadə
edəcək.
11 Qızının ədəbsiz baxışlarına nəzarət et,
Sənə rüsvayçılıq gətirsə, təəccüb etmə.
12 Susayan bir yolçu ağzını açıb
Yoluna çıxan hər sudan içəcək,
Hər dirəyin qarşısında oturacaq,
Hər oxun müqabilində oxdanını açacaq.
13 Bir qadının məlahəti ərinə həzz verər,
Bacarığı kişiyyə güc-qüvvət verər.
14 Sakit arvad Rəbbin hədiyyəsidir,
Tərbiyəli şəxsən əvəzi yoxdur.
15 Ədəbli arvad ikiqat lütfdür,
Nəfsini saxlayan kəsin qiyməti hədsizdir.
16 Evi səliqəli olan xoşxasiyyət bir arvadın
gözəlliyi
Rəbbin dağları üstündən qalxan günəşə
bənzəyər.
17 Yetkin bir qamətin üzərindəki gözəl üz
Müqəddəs qəndilin üstündə nur saçan
çırağa bənzəyər.

18 Mütənasib pəncələrin üzərindəki gözəl
ayaqlar
Gümüş təməl üzərindəki qızıl sütunlara
bənzəyər.
19 Övladım, yetkinliyinin çiçəkləndiyi
dövrə sağlamlığını qoru,
Qüvvətini özgələyə vermə.
20 Bütün düzənliyin ərazisində münbit bir
tarla axtar,
Sağlam bir pöhrəyə əmin olaraq,
Onun üzərinə öz toxumunu səp.
21 Beləcə, nəslin səndən sonra davam
edəcək,
Sağlam pöhrən əminliklə qol-budaq
atacaq.
22 Fahişə qadın tüpürcəyə bərabər
sayılacaq,
Xəyanət edən ərli qadınsa məşuqları üçün
bir ölüm qülləsi olacaq.
23 Günahkar qadın bir pay kimi
Qanuna riayət etməyən adama verilər,
Amma mömin qadın
Rəbb qorxusu olan adama bəxş edilir.
24 Həyasız qadın daim hörmətsizlik
göstərər,
Həyalı gənc qadın hətta ərinin yanında da
utancaq olar.
25 İnadkar qadın diş köpəyə bənzər,
Amma utancaq qadın Rəbdən qorxar.
26 Ərinə hörmət edən arvadı
Hər kəs müdrik adam hesab edəcək.
Amma qürurlanaraq ərinə hörmətsizlik
edən arvadı
Hamı pis qadın sayacaq.
Xoşxasiyyət arvadı olan ər bəxtiyardır,
Onun ömrü ikiqat artacaq.
27 Ucadan çox danışan qadın
Müharibəyə səsləyən döyüş borusuna
bənzər,
Belə şəraitdə olan hər kəsin ömrü
Dava həyəcanı içində keçəcək.^f

Pis hadisələr

28 Ürəyimi kədərə salan iki şey var,
Üçüncüsü də məni qəzəbə gətirir:
Ehtiyacdan zəifliyə düşən cəngavər,
Həqarətlə baxılan dərrakəli adamlar,
Salehlikdən günaha tərəf dönmüş insan;
Rəbb belə adamı qətl üçün hazırlayır.

29 Tacir çətin ki nöqsandan qaça bilsin,
Alverçi üçün günaha batmamaq çətinidir.

f26:19-27 Bəzi əlyazmalar 19-dan 27-yə
qədər ayələri əlavə edirlər.

27

1 Bir çox adam qazanc naminə günaha
batmışdır,
Sərvət axtaran adamın gözü heç nəyi
görməz.

2 Daşların bitişdiyi yerin arasına payacıq
vurular,
Eyni tərzdə alış-veriş arasına günah
soxular.

3 Əgər insan Rəbb qorxusunda möhkəm
dayanmırsa,
Tezliklə onun evi viran qalacaq.

Həyatda sınaqlar

4 Ələyi yelləyəndə zir-zibil qalar,
Eləcə də insan danışarkən qüsurları bəlli
olar.

5 Soba dulusçunun qabını sınaqdan
keçirər,
Eləcə də insan öz söhbətindən sınınar.

6 Ağaca necə qulluq edildiyi onun
bəhərindən məlum olar,
Eləcə də insanın ağılının düşüncələrini
sözləri üzə çıxarar.

7 Bir adamın danışmağından qabaq onu
tərifləmə,
Çünki sözləri vasitəsilə sınaqdan
keçiriləcək.

Fəzilət barədə

8 Əgər sən ədalətin dalınca getsən, onu
əldə edəcəksən,

İzzət libası kimi onu geyinəcəksən.

9 Quşlar öz növündən olanlarla birgə olar,
Düzlük onu tətbiq edənlərə tərəf gələr.

10 Aslan qənimət üçün pusqu qurar,
Eləcə də günah haqsızlıq edənləri gözləyər.

11 Möminin söhbəti həmişə müdrikdir,
Amma ağılsız adam ay kimi dəyişər.

12 Düşüncəsiz adamların arasına düşsən,
çox qalma,
Dərrakəli adamların arasında olsan, oradan
ayrılma.

13 Axmaqların söhbəti iyrəncdir,
Onların gülüşü mütləq günahlı olur.

14 Söyüş söyən adamların danışığından
tüklər biz-biz durar,
Onların münaqişəsindən qulaqlar tıxanar.

15 Qürurlu adamların münaqişəsi qan
tökməklə nəticələnir,
Onların söyüşməsinə qulaq asmaq çox
ağırdır.

Sirr açmağın qəbahəti

16 Sirr açan adam etibarını itirər,
Ürəyincə olan dostu əsla tapa bilməz.

17 Dostunu sev və aranızdakı inamı qoru,
Amma sirlərini açdınsa, daha onun dalınca
qaçma.

18 Çünki sən yaxın adamının dostluğunu
məhv etdin,
Necə ki bir kəs düşməninə məhv edir.

19 Bir quşu əlindən buraxdığın kimi,
Yaxın adamının çıxıb getməsinə imkan
verdin,

Onu bir daha ələ ala bilməyəcəksən.

20 Onun ardınca getmə, çünki uzaqlara
çıxıb getdi,

Bir ceyran tələdən qaçan kimi qaçdı.

21 Çünki yaranı sarımaq mümkündür,
Təhqirdən sonra barışmaq olar,
Amma sirləri açan adam üçün ümid
yoxdur.

İkiüzlülük barədə

22 Hiyləgərcəsinə göz vuran adam fitnə düzəldər,

Onu tanıyan adam ondan üz döndərər.

23 Sənin gözün önündə onun dilindən bal tökülər,

Sözlərinə heyranlığını göstərər.

Amma sonra öz dediklərini dəyişdirər,

Öz sözlərinlə səni yoldan çıxarar.

24 Mənim çox şeydən zəhləm gedir,

Amma ən çox belə adamdan ikrah edirəm,

Rəbb də ona nifrət edər.

25 Yuxarıya bir daş atan adam onu öz başına atar,

Namərd zərbədən özün yara alarsan.

26 Quyu qazan özü düşər,

Tələ quran özü ilişər.

27 Bir adam pislik edərsə, pislik onun özünə qayıdar,

Amma onun haradan gəldiyini bilməyəcək.

28 Kinayə və məzəmmət qürurlu adamdan gəlir,

Amma qisas bir aslan kimi ondan ötrü pusquya yatıb.

29 Möminlərin yıxılmasına sevinənlər tələyə düşəcəklər,

Ölməzdən əvvəl dərd onları yaxacaq.

Qisas almamaq

30 Hiddət və qəzəb həmçinin iyrəncdir,

Bunların ikisi də günahkar adamda tapılar.

28

1 Qisas alan adamdan Rəbb tərəfindən qisas alınacaq,

Rəbb belə adamın günahlarının hesabını aparır.

2 Öz qonşuna sənə etdiyi haqsızlığı bağışla,

Onda dua etdiyin zaman günahların bağışlanar.

3 İnsan insana qəzəb bəslədiyi halda,

Rəbdən şəfqət gözləyir.

4 Özü kimi bir insana mərhəmət etmədiyi halda,

Öz günahlarından ötrü necə yalvara bilər?

5 Özü də cismani varlıq olduğu halda kin saxlayır,

Kim onun günahlarını satın alacaq?

6 Öz sonunu yada sal və nifrət etməkdən vaz keç,

Hələki və ölümü yada sal, əmrlərə riayət et.

7 Əmrləri yada sal və qonşuna hiddətlənmə,

Uca Olanın əhdini yada sal,

Səhvlərinə diqqət et.

Dava etməmək

8 Dava etməkdən çəkinsən, daha az günah edərsən,

Çünki coşan adam dava qızıdır.

9 Günahkar adam dostlarına həyəcan gətirər,

Sülh içində olan adamlar arasına ixtilaf salar.

10 Yanan odunun çoxluğuna görə alov davam edəcək,

İnadkarlığa görə də dava qızıyacaq.

İnsan öz gücünün həddinə görə qəzəblənər, Öz var-dövlətinin miqdarına görə hiddətlənər.

11 Tez başlayan mübahisə od alovlandırır, Tez başlayan davanın nəticəsində qan tökülər.

12 Qıgılcımı üfləsən, daha da alovlandırarsan,

Onun üzərinə tüpürsən, sönər.

Bunların hər ikisi sənin ağızından çıxır.

Cilovlanmayan dil barədə

13 Böhtançı adama və sözünü dəyişən kəsə lənət olsun!

Çünki onlar əmin-amanlıqda olan

Çoxlu adamı pis günə qoyublar.

14 Aravuran adamın dili
Çoxlarını sarsıtmış, millətlərdən millətlərə
didərgin salmış,
Möhkəmləndirilmiş şəhərləri yıxmış,
Əyanların evini alt-üst etmişdir.
15 Aravuranın dili fəzilətli qadınları evdən
uzaqlaşdırmış,
Onları zəhmətlərinin bəhrəsindən məhrum
etmişdir.
16 Aravurana qulaq asan kəs əsla rahatlıq
tapmaz,
Sakitlikdə yaşaya bilməz.
17 Qamçı zərbəsindən yara açılar,
Amma dil zərbəsi sümükləri qırar.
18 Qılıncın ağzı ilə həlak olanlar çoxdur,
Amma dildən həlak olanların sayı daha
çoxdur.
19 Dildən qorunan, onun qızğınlığını hiss
etməyən,
Boyunduruğunu daşımayan
Və buxovu ilə bağlanmayan insan nə
bəxtiyardır.
20 Çünki dilin boyunduruğu dəmirdəndir,
Buxovları tuncdan düzəlib.
21 Böhtançının ölümü sərt bir ölümdür,
Ölülər diyarı bundan yaxşıdır.
22 Böhtançı əsla möminləri üstələyə
bilməz,
Möminlər onun yandığı odda yanmaz.
23 Rəbbi tərk edənlər o odun içinə
düşəcəklər,
Alov onları yandıracaq və heç vaxt
söndürülməyəcək.
Bir aslan kimi onların dalınca buraxılacaq,
Bir bəbir kimi onları parçalayacaq.
24 Sən ki öz mülkünün ətrafına tikandan
çəpər çəkirsən,
Öz qızıl-gümüşünü kiliddə saxlayırsan.
25 Eləcə də sözlərin taraz və ölçülü olsun,
Ağzına qapı və sürgü qoy.
26 Diqqət et ki, sözlərində sürüşməyəsən,
Səni pusquda gözləyənin qarşısında
yığılmayasan.

29

Borc alıb-vermək barədə

1 Kim ki mərhəmət göstərər, öz qonşusuna
borc verər,
Kim ki yardım əlini uzadar, əmrlərə riayət
edər.
2 Ehtiyacı olduğu zaman qonşuna borc ver,
Özün də qonşunun pulunu vaxtında qaytar.
3 Sözünün üstündə dur və onunla dürüst ol,
Hər zaman ehtiyaclarının ödəndiyini
görərsən.
4 Bir çoxu borcu qənimət hesab etdi,
Onlara kömək edənləri əziyyətə saldı.
5 Bir şey əldə edənə qədər o adamın əlini
öpər,
Qonşusu sərvətli olduğuna görə
Səsinin tonunu aşağı salar.
Amma vaxtında borcunu qaytarmağı
uzadar,
Boş vədlər verər,
Vaxt müddətindən gileylər.
6 Əgər borcverən çətinliklə borcun yarısını
əldə etsə,
Bunu bir tapıntı hesab edər.
Əgər əldə edə bilməsə,
Öz pulundan məhrum olar,
Hədər yerə də özünə bir düşmən qazanar.
O adam borcverənə lənət və təhqirlə əvəz
verər,
İzzət əvəzinə hörmətsizliklə əvəz verər.
7 Çox adam borc verməkdən boyun
qaçırarkən
Pislik etmək istəməz,
Bəlkə, hədər yerə aldadılmaqdan qorxar.

Sədəqə vermək barədə

8 Eyni zamanda, kasıblarla səbirli ol,
Sədəqə üçün onları gözləməyə vadar etmə.
9 Əmrə riayət etmək üçün kasıba yardım
et,
Ehtiyacda olarkən onu əliboş yola salma.

10 Gümüşünüzü öz qardaşınız və dostunuz üçün sərf edin,
Onun daş altında çürüyüb xarab olmasına imkan verməyin.

11 Sərvətini Uca Olanın əmrlərinə uyğun paylaşdır,

Bu, sənə qızıldan daha səmərəli olar.

12 Öz xəzinənə mərhəmət yığıb saxla,
O, səni hər bələdan qurtaracaq.

13 Sədəqə möhkəm qalxandan və ağır mizraqdan üstündür,

Sənin uğrunda düşməninlə döyüşəcək.

Zaminlik barədə

14 Yaxşı adam qonşusuna zamin olar,
Abrını itirmiş şəxs isə onu tərək edər.

15 Sənə zamin olan adamın xeyirxahlığını unutma,

Çünki o, sənin naminə canını verdi.

16 Günahkar şəxs zamin olan adamın varidatını dağıdar,

Nankor insan onu qurtaran kəsi atıb gedər.

17 Zaminlik bir çox varlı adamı iflasa uğratmış,

Dənizin dalğası kimi onları çalxalamışdır.

18 Qüdrətli adamları evindən didərgin salmış,

Onları yadelli millətlərin arasına azdırmışdır.

19 Öz üzərinə zaminlik götürən,

Bu işdə öz xeyrini güdən günahkar adam Məhkəmələrə düşəcək.

20 Qonşuna bacardığın qədər yardım et,

Amma diqqət et ki, özün də belə pis vəziyyətə düşməyəsən.

Ailə ocağı və qonaqsevərlik barədə

21 Həyat üçün zəruri vasitələr su, çörək, paltar və evdir ki,

İnsanın ayıbını örtür.

22 Yoxsul bir adamın öz taxta damı altındakı həyatı

Özgələrin evindəki dəbdəbəli ziyafətlərdən yaxşıdır.

23 Əlindəki az və ya çox olsun, məmnun qal,

Heç kəs sənə özgə hesabına dolanan adam deməz.

24 Evdən-evə dolaşmaq acınacaqlı bir həyatdır,

Harada qalırsansa, ağzını aç bilməzsən.

25 Qonaq qəbul edib içki paylayarsan,

Heç kəs sənə təşəkkür etməz,

Hələ acı sözlər də eşidərsən:

26 «Gəl, ay qərib, süfrəni hazırla,

Əlində bir şey varsa, məni də yedizdir»,

27 «Get, ay qərib, hörmətli adam üçün yer ver,

Qardaşım qonaq gəlir, ev mənə lazımdır».

28 Özgə sığınacağında qaldığına görə həssas adam üçün

Giley eşitmək və hansısa borcverənin məzəmmətinə qulaq asmaq ağırdır.

30

Övlad yetişdirmək barədə

1 Kim ki oğlunu sevir, onu tez-tez cəzalandırır,

Ta ki nəticədə onunla fərəhlənə bilsin.

2 Oğluna tərbiyə verən adam bunun faydasını görəcək,

Tanışları arasında oğlu ilə öyünəcək.

3 Oğluna nəsihət verən adam düşməni qısqandırar,

Dostları arasında onunla fəxr edər.

4 Əgər bu oğlun atası ölsə, ölmüş sayılmaz,

Çünki öz bənzərini özündən sonra qoyub getmişdir.

5 Ata ömrü boyu ona baxıb fərəhlənmişdir,

Ölüm ayağında da qüssələnmişdir.

6 Çünki özündən sonra düşmənlərindən qisas alan,

Dostlarına xeyirxahlıqla əvəz verən

Bir kəsi qoyub getmişdir.

7 Oğlunu əzizləyən adam isə onun yaralarını sarıyacaq,
Hər qışqırıqda ürəyi həyəcana düşəcək.
8 Əhliləşdirilməmiş at tərs olar,
Özbaşına buraxılan oğul da öz bildiyini edər.
9 Uşağını ərköyün etsən, səni qorxudacaq,
Onunla yalnız oynasan, sənə qüسسə gətirəcək.
10 Onunla birgə gülmə ki, onunla birgə sızıldamayasan,
Çünki sonda dişlərini qıncırdacaqsan.
11 Cavanlığında ona ixtiyar vermə,
Onun cahil işlərinə etinasız baxma. §
12 Oğlun cavan ikən onun boynunu əy,
Qabırğalarına döyəclə.
Ta ki inadkar olub, itaətindən çıxmasın,
Yoxsa sənə ürək ağrısı gətirər.
13 Oğluna tərbiyə ver, onun üzərində zəhmət çək,
Yoxsa onun ləyaqətsiz hərəkətlərini görüb xəcalət çəkərsən.

Sağlamlıq barədə

14 Sağlam və qüvvətli olan yoxsul Bədəni ağrı çəkən varlıdan yaxşıdır.
15 Sağlamlıq və qüvvət hər cür qızıldan, Möhkəm bədən saysız var-dövlətdən üstündür.
16 Bədən sağlamlığından yaxşı var-dövlət, Ürək sevincindən yaxşı zövq yoxdur.
17 Zəlil bir ömür sürməkdənsə ölmək, Uzun sürən xəstəlikdənsə əbədi rahatlıq daha yaxşıdır.
18 Bağlanmış bir ağıza yaxınlaşdırılan nemətlər Məzara təqdim olunan yemək kimidir.
19 Bütə təqdimin nə xeyri var? O nə yeyə, nə də iyləyə bilir.
Rəbbin cəzalandırdığı adam da buna düçar olur.

20 O, bir qızı qucaqlayıb içini çəkən xədim kimi Gözləri ilə baxar və ah çəkər.

Sevinc və kədər barədə

21 Qəlbini kədərə təslim etmə,
Bədgümanlıqla özünə əziyyət vermə.
22 İnsana həyat verən ürəyindəki sevinçdir,
Fərəh insana uzun ömür gətirir.
23 Canına qulluq et, qəlbinə təsəlli ver,
Kədəri özündən uzaqlaşdır.
Çünki kədər çox adamı yıxmışdır,
Onun heç kəsə xeyri yoxdur.
24 Qısqançlıq və qəzəb ömrü qısaldır,
Qayğı çəkmək vaxtından əvvəl qocalığa səbəb olur.
25 Səmimi və xeyirxah qəbli insanın iştahı da yerindədir,
Yediyi yeməyin ona xeyri olur.

§30:11 Bəzi əlyazmalar son cümləni əlavə edirlər.

31

Varlı olmaq barədə

1 Var-dövlətin keşiyində durmaq bədəni üzür,
Onun qayğısını çəkmək adamın yuxusunu qaçırır.
2 Daima qayğı çəkmək insanı yatmağa qoymur,
Ağır bir xəstəlik də adamı yuxudan məhrum edir.
3 Varlı adam pul yığarkən zəhmət çəkir,
İstirahət etdiyi zaman nemətlərlə özünü doydurur.
4 Yoxsul adam həyat məhrumiyyətləri içində zəhmət çəkir,
İstirahət etdiyi zaman da ehtiyac içində olur.
5 Qızılı sevən şəxs saleh olmaz,

Pul dalınca qaçan adamı pul yoldan çıxaracaq.

6 Çoxları qızıldan ötrü həlakə düçar olmuşlar,

Ölüm onlarla üz-üzə durmuşdu.

7 Qızıla pərəstiş edən adamlar üçün o, bir maneədir,

Ağılsız adamlar bu tələyə düşürlər.

8 Nə bəxtiyardır o varlı adam ki,

Qüsursuz sayılır və qızılın dalınca qaçmır.

9 O, kimdir? Gəlin ona alqış edək,

Çünki o, öz xalqı arasında ecazkar işlər görmüşdür.

10 Kim bu sınaqdan çıxıb və kamil sayılıb?

Bu işi bacardığı üçün qürur duya bilər.

Kim qayda pozmaq iqtidarında olduğu halda onu pozmayıb?

Pislik etmək iqtidarında olduğu halda bunu etməyib?

11 Onun sərvəti möhkəm duracaq,

Camaat onun verdiyi sədəqələrdən danışacaq.

Ziyafət zamanı qaydalar

12 Təmtəraqılı bir süfrəyə oturdunsa,

Ona ağzıaçıq baxma,

«Nə çox yemək var» demə.

13 Yada sal ki, acgöz olmaq pis şeydir.

Yaradılış arasında göz qədər həris nə var?

Gördüyü hər şeydən ötrü ağlayır.

14 Gözün baxdığı hər şeyə əlini uzatma,

Əlin qabda başqasının əli ilə toqquşmasın.

15 Özünü qonşunun yerinə qoy,

Hər işini götür-qoy et.

16 Bir nəcib adam kimi qabağına qoyulanları ye,

Acgözlüklə yemə ki, səndən zəhlələri getməsin.

17 Ədəb-ərkana uyğun, hər kəsdən qabaq yeməyi burax,

Gözüdoymaz olma ki, heç kəsi incik salmayasan.

18 Əgər çoxlu adamın arasında oturmusansa,

Onlardan qabaq yeməyə əl uzatma.

19 Nəcib adam aza qane olur,

Buna görə də yatağına uzandığı vaxt tənənfəs olmur.

20 Mədə pəhriz saxlayanda yuxu da sağlam olar,

İnsan səhər erkən qalxar və kefi kök olar.

Gözüdoymaz adamın nəsibi isə

Yuxusuzluqdan əziyyət, mədə pozğunluğu və sancı olar.

21 Əgər qarnını yeməklə doldursan,

Qalxıb mədəndəkiləri qaytar ki, rahat olasan.

22 Övladım, mənə qulaq as, söylədiklərimə etinasızlıq etmə,

Sonda mənim sözlərimdəki nəticəyə gələcəksən.

Bütün işlərində diqqətli ol,

Onda heç bir xəstəliyə düçar olmazsan.

23 İnsanlar əliaçıq adama xeyir-dua edərlər,

Onun xeyirxahlığı barədə şəhadət etibarlıdır.

24 Xəsis adam barədə isə şəhər əhalisi gileylənər,

Onun xəsisliyi barədə şəhadət doğrudur.

Şərab barədə

25 Şərab içməkdə cəsur olma,

Çünki şərab çoxlarını yıxmışdır.

26 Soba dəmiri qızdırıb-soyutmaqla sınaqdan çıxarar,

Beləcə, şərab da mübahisə əsnasında

Adamların qürurunu üzə çıxarır.

27 İnsan şərabı ölçüsündə içərsə, o, insanı canlandırır.

Şərabsız ömrün nə ləzzəti var?

O, insanlara sevinc vermək üçün yaradılmışdır.

28 Şərab lazım olan vaxt və lazımı qədər içilərsə,

Ürəyə sevinc, ruha fərəh verər.

29 Çox içiləndə, ara qızıışarkən və münafiqə vaxtı

Ürəyə acı gətirər.

30 Sərxoşluq ağılsız adamın qəzəbini artırır,

Bu da onun büdrəməsinə gətirər.

Sərxoşluq gücü azaldar və yara vurur.

31 Şərab ziyafətində qonşunu danlama,

Şənlik zamanı ona həqarətlə baxma,

Onu məzəmmət edən sözlər söyləmə,

Borcunu tələb edərək onu incitmə.

32

1 Səni məclisə başçı qoydularsa, özünü yüksəltmə,

Adamların arasında onlardan biri kimi ol,

Əvvəl onların qayğısına qal, sonra otur.

2 Bütün vəzifələrini icra edəndən sonra yerinə keç ki,

Adamlarla birlikdə şənlik edəsən,

Yaxşı idarəçiliyin üçün çələng alasan.

3 Ay ağsaqqal, söhbətə sən başla, çünki bu, sənə yaraşır,

Amma əsaslı fikir söylə və musiqini kəsmə.

4 Musiqi dinlənən zaman söhbəti uzatma,

Vaxtı gəlmədən müdriklik etmə.

5 Şərab ziyafətində musiqi dəstgahı

Qızıl bəzəyin üstündəki yaqut möhürə bənzər.

6 Şirin şərabla birlikdə musiqi ahəngi

Qızıl sağanağın üstündəki zümrüd möhürə bənzər.

7 Ay cavan, əgər sənə lazımdırsa, danış,

Amma iki kəlmə kifayətdir,

Həm də səndən soruşulan vaxt cavab ver.

8 Əsas şeydən danış, az sözlə çox şey ifadə et,

Bilən, lakin susmağı bacaran adam kimi görün.

9 Əsilzadələr arasında olarkən özünü onlara bərabər tutma,

Başqası danışıarkən sən çox çərənləmə.

10 Göy guruldamazdan qabaq şimşək çaxar,

Eləcə rəğbət də təvazökar adamın arxasınca gələr.

11 Məclisdən vaxtında dur, axıra qalma,

Evinə tələs, dayanıb-durma.

12 Məclisdə əylən, ürəyin istədiyini et,

Amma təkəbbürlü sözlər deyib günah etmə.

13 Bunlardan ötrü səni Yaradana,

Səni Öz nemətləri ilə Qidalandırana şükür et.

Rəbb qorxusu barədə

14 Rəbdən qorxan adam tərbiyə qəbul edir,

Gün başlayandan tərbiyəni axtaran şəxs

Rəbbin rəğbətini qazanar.

15 Qanunu axtaran adam onunla qidalanar, İkiüzlü adama isə o bir maneə olar.

16 Rəbdən qorxanlar bəraət alacaqlar,

Onların saleh işləri işıq kimi parlayacaq.

17 Günahkar adam məzəmmətdən yan qaçar,

Özünə bəraət qazandıрмаğa bəhanə tapar.

18 Dərrakəli adam bir iş görərkən qabaqcadan düşünər,

Özündən razı və təkəbbürlü şəxsə hətta qorxu da təsir etməz.

19 Düşünmədən bir iş girişmə,

Etdiyin işə daha təəssüf etmə.

20 Maneələr olan yolla getmə,

Yoxsa daşlara ilişib büdrəyərsən.

21 Hətta hamar yolda da çox arxayın olma.

22 Öz uşaqlarına göz qoy.

23 Hər rəftarında özünə diqqət et,

Bu elə əməllərə riayət etmək deməkdir.

24 Qanuna imanı olan adam əmrlərə diqqət edər,
Rəbbə arxalanan şəxs zərərə uğramaz.
33
1 Rəbdən qorxan adam bəla ilə üzləşməyəcək,
Sınağa düşdüyü halda da Rəbb ona qurtuluş verəcək.
2 Müdrək adam Qanundan ikrah etməz,
Qanuna qarşı riyakarlıq edənsə Fırtınaya düşən qayığa bənzər.
3 Dərrakəli adam Qanuna güvənir,
Qanun onun üçün Peyğəmbərlik sözü qədər etibarlıdır.

4 Söz danışmaq üçün hazırlaş, onda sənə qulaq asarlar,
Biliyini qaydaya sal, sonra cavab ver.
5 Ağılsız adamın fikirləri arabanın təkəri kimidir,
Onun mühakimələri təkərin fırlanan oxuna bənzəyər.
6 Kinayə edən dost yəhərlənərkən qızışan ata bənzəyər ki,
Ona minən hər kəsin üstünə kişnəyər.

Bərabərsizlik barədə
7 İl ərzində hər günün işığı öz mənbəyini günəşdən alır.
Bəs onda niyə bəzi günlər digərindən xoşdur?
8 Rəbbin məsləhətinə görə bunlar bir-birindən ayrılmışlar,
Mövsümləri və bayramları O müəyyən edir.
9 O, bəzi günləri mühüm və müqəddəs,
Digərlərini isə adi günlər müəyyən etmişdir.
10 Bütün insanlar torpağın tozundan,
Adəm də torpaqdan yaradılmışdır.
11 Öz biliyinin kamilliyində Rəbb İnsanlar arasında fərqlər qoymuşdur,

Onlar üçün müxtəlif həyat yolu təyin etmişdir.
12 Bəzi insanlara xeyir-dua verib yüksəltmiş,
Bəzilərini təqdis edib Özünə yaxınlaşdırmışdır.
Başqalarını isə lənətləyib alçaltmış,
Öz mövqelərindən salmışdır.
13 Dulusçu əlindəki gil parçasına Özünün istədiyi quruluşu verə bildiyi kimi,
İnsanlar da onları Yaradanın əlində elədirlər.
O da istədiyi kimi onlara əvəz verir.
14 Şərin əksi xeyir, ölümün əksi həyatdır,
Eləcə də mömin adamın əksi günahkardır.
15 Beləliklə, Uca Olanın işlərinə nəzər salmaq gərəkdir,
Hər şey ikilidir, hər şeyin əksi var.

16 Mən üzümüyğanların ardınca gedib Yerdə qalan üzümü yığan adam kimi Yatmadan çalışdım.
17 Rəbbin xeyir-duası ilə öndə gəldim,
Üzümyığan kimi üzümsıxanı doldurdum.
18 Bilin ki, mən yalnız özüm üçün deyil,
Bilik axtaranların hamısı üçün zəhmət çəkdim.

Sərbəstlik barədə
19 Məni dinləyin, ey xalqın böyükləri,
Mənə qulaq asın, ey camaata başçılıq edənlər.
20 Ömür sürdüyün müddətdə Oğluna, arvadına, qardaşına və dostuna Öz üzərində səlahiyyət vermə.
Öz əmlakını başqasına vermə ki,
Sonra peşman olub, ondan ötrü yalvarmayasan.
21 Nə qədər ki sağsan, nəfəsin gəlir,
Heç kəsi öz yerinə qərar qəbul etməyə qoyma.
22 Övladlarının səndən diləməyi

Sənin öz övladlarının əlinə baxmağından yaxşıdır.

23 Bütün işlərində ən üstün ol,

Öz adına ləkə gətirmə.

24 Həyatının sonunda ömrünü başa vurarkən,

Ölüm ayağında mirasını bölüşdür.

Nökərlər barədə

25 Yem, çubuq və yük eşşək üçün,

Çörək, tərbiyə və iş nökər üçündür.

26 Onu işlə məşğul et, rahatlıq taparsan,

Onu bekar qoysan, özünə azadlıq axtarar.

27 Boyunduruq və qayış öküzün boynunu əyər,

Pis nökərin də itaət etməsi üçün bədən cəzası var.

28 Onu işlə məşğul et ki, bekar dura bilməsin,

Çünki bekarçılıq çoxlu pis şey öyrədir.

29 Onu qabiliyyəti olduğu işin arxasına oturt,

Əgər itaət etməsə, ona ağır buxov vur.

30 Amma həddən artıq bir şey etmə,

Hər şeyi ədalətlə et.

31 Əgər sənin bir nökərin varsa, ona özün kimi bax,

Çünki onu qan-tərlə əldə etmişən.

32 Əgər sənin bir nökərin varsa, onunla qardaşın kimi davran,

Çünki öz canına ehtiyacın olduğu kimi ona ehtiyacın olacaq.

33 Əgər onunla pis davransan, qoyub qaçar,

Sonra onu harada axtaracaqsan?

34

Yuxular barədə

1 Boş və aldadıcı ümidlər dərrakəsiz şəxsə olar,

Yuxular axmaq adamları qayğılandırır.

2 Yuxulara inanan kəs

Kölgəni tutmaq və külək dalınca qaçmaq istəyən

Adama bənzər.

3 Yuxuda görülən şey

Güzgüdə görünən üzün əksi kimi real deyil.

4 Natəmiz şeydən nə təmiz şey çıxar?

Yalan şeydən nə doğru şey olar?

5 Öncəgörmələr, fallar və yuxular puçdur,

Bunlar doğuş əziyyəti çəkən

Qadının ürəyinin xəyallarına bənzəyər.

6 Əgər yuxular Uca Olan tərəfindən

Xüsusi olaraq göndərilməyibsə,

Onlara əhəmiyyət vermə!

7 Çünki yuxular çoxlarını yoldan azdırmışdır,

Yuxulara ümid bağlayanlar süquta uğramışlar.

8 Belə yalan şeylərsiz Qanuna riayət edilməlidir,

Hikmət Allaha sadıq kəslərin dilində kamil olur.

Səyahət barədə

9 Çox gəzən adam çox bilər,

Onun böyük təcrübəsi olduğu üçün

Sağlam mühakimə ilə danışar.

10 Heç bir sınaqla qarşılaşmamış adam az bilər,

Amma çox gəzən şəxs dərrakəsini artırar.

11 Səyahətim zamanı çox şey gördüm,

Anladığım şeylər söyləyə biləcəklərimdən artıqdır.

12 Dəfələrlə ölüm təhlükəsi ilə qarşılaşdım,

Amma təcrübəmə görə nicat tapdım.

Rəbb qorxusu barədə

13 Rəbdən qorxan insan sağ qalacaq,

Çünki onları qurtara bilən Kəsə ümid bağlamışlar.

14 Rəbdən qorxan insan cəsarətsiz deyil,

Əsla qorxmaz, çünki ümidi Onadır.

15 Rəbdən qorxan insan bəxtiyardır.
Kim onu qoruyub saxlayır?! Kim ona dəstək olur?!

16 Rəbbin nəzəri Onu sevənlərin üstündədir,

Rəbb onların qüdrətli qoruyucusu və möhkəm dayağıdır.

Onlara bürküdən sığınacaq, günorta istisindən örtük,

Büdrəmədən qoruyan, yıxılmaqdan saxlayandır.

17 O, qəlbi yüksəldir, gözlərə işıq verir,
Şəfa, həyat və xeyir-dua verir.

Qurbanlar barədə

18 Haqsız qazancla təqdim edilən qurbanlar qınağa layiqdir,

Qanuna riayət etməyənlərin Allaha bəxşisləri məqbul deyil.

19 Dinsizlərin təqdimləri Uca Olana xoş gəlməz,

Qurbanın çoxluğu ilə onların günahları silinməz.

20 Yoxsulların əmlakından qurban gətirən adam

Oğulu atasının gözü önündə öldürən kəs kimidir.

21 Bir loğma çörək yoxsulların həyatı gərəyidir,

Onları bundan məhrum edən qaniçən adamdır.

22 Qonşusunun ruzisinə mane olan adam onu öldürmüş kimidir,

İşçinin muzzunu ödəməyən kəs qan tökmüş sayılır.

23 Birinin tikdiyini digəri yıxarsa,
Hər ikisi əziyyətdən başqa nə əldə edər?

24 Biri dua edərkən digəri lənət edərsə,
Küllü-İxtiyar hansının səsini eşidəcək?

25 Bir adam cəsədə toxunduqdan sonra əlini yuyarsa

Və yenə ona toxunarsa,

Əlini yumasının xeyri nədir?

26 Günahlarından ötrü oruc tutan,
Sonra gedib həmin işi edən adam da eyni vəziyyətdədir.

Onun dualarını kim eşidər?

Özünü alçaltmasının nə faydası var?

35

Qanun və təqdimlər barədə

1 Qanuna əməl edən adam çoxlu təqdim gətirmiş kimidir,

Əmrlərə riayət edən kəs ünsiyyət qurbanı gətirmiş kimidir.

2 Mərhəmət göstərən adam çörək təqdimi gətirmiş kimidir,

Sədəqə verən kəs həmd qurbanı gətirmiş kimidir.

3 Şərdən uzaqlaşmaq Rəbbi razı salmaq deməkdir,

Haqsızlıqdan çəkinmək

Günahların əvəzini ödəməyə bərabərdir.

4 Rəbbin önünə əliboş çıxma,

Çünki əmrə görə, bütün bunları etmək gərəkdir.

5 Saleh adamın gətirdiyi təqdim qurbangahı zənginləşdirər^h,

Onun ətirli buxuru Uca Olanın önündədir.

6 Saleh adamın gətirdiyi qurban qəbul olar,
Allah bunu yaddan çıxarmayacaq.

7 Səxavətlə Rəbbi izzətləndir,
Seçmə təqdimlərini əskik etmə.

8 Hər dəfə bəxşiş verərkən güləriz ol,
Ondabiri həsr edərkən sevinc duy.

9 Uca Olanın sənə verdiyi kimi Ona ver,
Əlinin qazancına görə səxavət göstər.

10 Çünki Rəbb əvəz verəndir,
Sənə də yeddi qat əvəzini verəcək.

Rəbbin ədaləti

11 Təqdimi Ona rüşvət kimi vermə,
Çünki qəbul etməyəcək.

Haqsız qazanca ümid etmə.

12 Çünki Rəbb hakimdir,

O, tərəfgirlik etmir.

13 O, yoxsulun müqabilində mötəbərə üstünlük verməz,
Məzlumun duasını eşidər.
14 Yetimin yalvarışını,
Ürəyini boşaldan dul qadını nəzərdən qaçırmaz.
15 Dul qadının göz yaşları yanaqlarını isladanda
O, buna səbəb olan adama qarşı fəryad etmirmi?

16 Xoş iradə ilə Allaha xidmət edən insan Allaha məqbul olacaq,
Onun diləyi buludlara qədər çatacaq.
17 Həlim adamın duası buludları dələr,
Dua gedib çatana qədər o, sakit olmaz,
18 Uca Olan nəzər salıb ədalətli hökm çıxararaq
Haqqı icra edənə qədər duasını dayandırmaz.
19 Rəbb gecikməyəcək,
Rəhmsizlərə dözməyəcək,
20 Onların bellərini qıracaq,
Başqa millətlərdən intiqam alacaq,
21 Zalımlar kütləsini məhv edəcək,
Haqsızların hakimiyyət əsasını sındıracaq,
22 İnsana əməllərinə görə əvəz verəcək,
Adamların işlərinə niyyətlərinə görə qarşılıq verəcək,
23 Öz xalqı üzərində hökmü icra edəcək,
Mərhəməti ilə onları sevindirəcək.
24 Quraqlıq zamanı yağış gətirən buludlar kimi,
Əziyyət zamanı mərhəmət də vaxtına düşər.

h^{35:5} Yunan mətnində hərfi: «yağlayar».

36

Rəbbin xalqı üçün dua

1 Bizə mərhəmət et, ey Külli-İxtiyar, hər varlığın Allahı, nəzər et,

Öz qorxunu bütün başqa millətlərin canına sal.
2 Yadelli millətlərə qarşı əlini qaldır,
Qoy onlar Sənin qüdrətini görsünlər.
3 Onlar bizim aramızda
Necə Sənin müqəddəsliyini gördülərsə,
Eləcə də bizə onların arasında
Öz əzəmətini göstər.
4 Bizim tanıdığımız kimi, onlar da Səni tanısinlər
Və bilsinlər ki, Səndən başqa Allah yoxdur, ya Rəbb.
5 Əlamətləri bərpa et, yenə möcüzələr göstər,
Əlin və sağ qolun üçün izzət qazan.
6 Hiddətini artır, qəzəbini tök,
Əleyhdarı yox et, düşməni əz.
7 Cəza vaxtını sürətləndir, vədi yada sal,
Qoy onlar Sənin əzəmətindən danışsınlar.
8 Qızgın alov qurtulmaq istəyəni yandırıb-yaxsın,
Sənin xalqına zülm edənlər məhvə düşər olsunlar.
9 «Bizdən başqası yoxdur!» deyən
Düşmən başçılarının başını əz.
10 Yaquubun bütün qəbilələrini topla,
Əvvəllər olduğu kimi onlara yenidən miras payla.
11 Ya Rəbb, Sənin adınla çağırılan xalqa,
İlk doğulanın saydığı İsrailə mərhəmət göstər.
12 Sənin müqəddəs şəhərin Yerusəlimə,
Sakin olduğun yerə rəhm et.
13 Sionu Öz əzəmətli işlərinin tərifi ilə,
Məbədinin¹ Öz izzətinlə doldur.
14 Başlangıçda yaratdığın insan nəsli üçün şəhadət et,
Adından söylənilən peyğəmbərlikləri yerinə yetir.
15 Səni gözləyənlərə əvəz ver,
Qoy Sənin peyğəmbərlərinə inansınlar.
16 Ya Rəbb, Sənin xalqın barədə Harunun xeyir-duasına görə,

Sənin müdafiəni axtaranların yalvarışını eşit.

17 Onda yer üzündəki bütün insanlar biləcəklər ki,
Sən Rəbsən, əbədi olan Allahsan.

Yalanı ayırd etmək barədə

18 Mədə hər cür qidanı həzm edir,
Amma bəzi qidalar digərlərindən daha yaxşıdır.

19 Ağız ov ətinin dadını yoxladığı kimi,
Dərrakəli ağıl da saxta sözləri aşkar edir.

20 Xain ürəkli adam kədər gətirər,
Təcrübəli adam isə ona necə əvəz verəcəyini bilir.

Həyat yoldaşı seçmək barədə

21 Bir qadın ərə getdiyi kişini özü seçə bilmir,

Amma kişi özünə arvad seçə bilər.

Belə ki, bəzi qızlar digərlərindən üstündür.

22 Qadın gözəlliyi üzə sevinc gətirir,
Bir kişi üçün bundan arzuolunan şey yoxdur.

23 Əgər o qadının dilində mehribanlıq və həlimlik də varsa,
İnsanlar arasında onun əri qədər xoşbəxt adam yoxdur.

24 Arvad alan kişi ən əsas sərvətini –
Özünə uyğun köməkçini və rahatlığının dayaqını qazanır.

25 Bir mülkün ətrafında hasar yoxsa, qarət edilər,

Arvad olmayan yerdə insan səfil düşüb əziyyət çəkər.

26 Axı kim silah gəzdirən,
Şəhərdən-şəhərə dolaşan quldura etibar edər?

27 Məskəni olmayan,
Axşam düşəndə harada gəldi gecələyən
Adamın taleyi də belədir.

¶-----
---ⁱ36:13 Yunan mətnində «Xalqını...».
Bu, İbrani mətnindən götürülmüşdür.

37

Etibarsız dostlar barədə

1 Hər dost «mən də sənə dost oldum» deyər,
bilər,

Amma bəzi dostların yalnız adı dostdur.

2 Bir yoldaşın, ya dostun düşmən olması

Ölüm gətirən bir dərd deyilmi?

3 Ey pis niyyət, haradan soxuldun ki,

Yer üzünü belə yalanla örtüdü?

4 Elə yoldaş var ki,

Dostunun yaxşı günündə onunla birgə kef çəkər,

Pis günündə isə ona qarşı çıxır.

5 Elə də yoldaş var ki, dostunun naminə

Çəkdiyi əziyyətləri onunla bölüşür,

Döyüşmək lazım gələndə qalxan götürür.

6 Qəlbində əsl dostunu unutma,

Varlananda da onu yaddan çıxarma.

Məsləhətçilər barədə

7 Hər məsləhətçi öz məsləhətini tərifləyir,

Amma bəziləri öz xeyrinə məsləhət verir.

8 Məsləhət verənə münasibətdə ayıq ol,

Əvvəlcə öyrən ki, ona nə lazımdır.

Bəlkə, o, öz xeyrinə məsləhət verəcək?

Bəlkə, sən əleyhinə seçim edəcək?

9 Bəlkə, sənə deyəcək ki, doğru yoldasan,

Amma kənarda dayanacaq ki,

Başına nə gələcəyini görsün.

10 Sənə əyri baxan adamla məsləhət etmə,

Sənə həsəd aparanlardan niyyətini gizlət.

11 Qadınla rəqibi barədə,

Qorxaqla müharibə barədə,

Tacirlə alver barədə,

Alıcı ilə satış barədə,

Paxılla təşəkkür barədə,

Rəhmsizlə xeyirxahlıq barədə,

Tənbəllə hər hansı bir iş barəsində,

Muzdlu işçi ilə işin qurtarması barədə,
Avara nökrələ böyük iş barədə danışma,
Heç bir məsləhət üçün onlara müraciət etmə.

12 Amma həmişə mömin adama müraciət et,
Elə adama ki əmrlərə riayət etdiyini bilirsən,
Ruhu sənə ruhuna uyğundur,
Büdrədiyən zaman sənənlə dərdini bölüşdürür.

13 Öz qəlbindən gələn məsləhətdən yapış,
Çünki sənə üçün ondan etibarlısı yoxdur.

14 Belə ki insan qəlbinin bəzi hallarda
Keşik qülləsində dayanan yeddi keşikçidən daha yaxşı
Xəbərdarlıq etmək vərdişi var.

15 Bunlardan əlavə, Uca Olana yalvar ki,
Sənə həqiqət yoluna yönəltsin.

Həqiqi müdrilik barədə

16 Hər işin başlanğıcı düşünməkdir,
Hər əməldən qabaq məsləhət gəlir.

17 Ürəkdə olan dəyişikliklər özünü büruzə verir,
Bu, dörd şeydə görünür:

18 Yaxşılıq və pislikdə, həyat və ölümdə.
Amma onları mütəmadi idarə edən dildir.

19 Eləsi var ki, çoxlarını öyrətməkdə mahirdir,
Amma öz canına heç bir faydası yoxdur.

20 Eləsi də var ki, dildən pərgar olsa da,
Hamının ondan acığı gəlir.

Belə adam bütün nemətlərdən binəşib qalacaq.

21 Çünki Rəbb ona mərhəmət göstərməyib,

O, hər cür hikmətdən məhrumdur.

22 Elə adam var ki, müdrikliyi özünə fayda gətirir,

Düşüncəsinin bəhəri olan sözləri etibarlıdır.

23 Müdrək adam öz xalqına təlim öyrədər,

Düşüncəsinin bəhəri etibarlıdır.

24 Müdrək adam bol xeyir-dua alacaq,
Onu görənlərin hamısı onu bəxtiyar adlandıracaq.

25 İnsanın həyatı günlərinin sayı ilə məhdudlaşır,

Amma İsrail xalqının həyatının günləri saysızdır.

26 Müdrək adam öz xalqının etibarını qazanacaq,

Onun adı əbədi yaşayacaq.

Özünü idarə etmək barədə

27 Övladım, həyatın ərzində canını sınaqdan keçir,

Onun üçün nəyin pis olduğunu bil və bunu ona rəva görmə.

28 Çünki hər kəsə hər şey yararlı deyil,
Hər adama hər şey xoş gəlməz.

29 Hər ləzzətli şeyə qarşı acgöz olma,
Yeməyin üstünə atılma.

30 Çünki çox yeməkdən xəstəlik əmələ gəlir,

Acgözlük mədə pozğunluğuna gətirib çıxarır.

31 Acgözlükdən çox adam ölüb,
Pəhriz edən isə ömrünü artırır.

38

Həkimlik və sağlamlıq barədə

1 Həkimə xidmətinə görə şərəflə ehtiram göstər,

Çünki onu Rəbb yaradıb.

2 Uca Olandan həkimə şəfa vermək qabiliyyəti verilir,

Padşahlar da ona hədiyyə verirlər.

3 Həkimin biliyi onun başını ucaldar,

Əyanlar ona heyranlığını bildirərlər.

4 Rəbb dərmanları torpağın bitkilərindən yaradıb,

Ağıllı adam bunlara etinasızlıq göstərməz.

5 Bir zaman ağac parçası suyu içməli etmədimi?]

Beləcə, Rəbbin gücü bilinmədimi?
6 Rəbb insanlara bilik verdi ki,
Özünün ecazkar işlərində Onu
izzətləndirsinlər.

7 Həkim dərmanlarla şəfa verir
Və xəstənin ağrısını götürür.
Əczaçı dərmanlardan bir tərkib hazırlayır.
8 Allahın işləri həmişə davam edir,
Onun sayəsində dünyada sağlamlıq
bərqərar olur.

9 Övladım, xəstələnmərkən etinasız olma,
Rəbbə dua et, O, sənə şəfa verəcək.
10 Yanlış yolu tərk et, əməllərini islah et,
Hər cür günahdan ürəyini təmizlə.
11 Buxur yandır və xatirə olaraq çörək
təqdimi ver,
İmkanın olduğu qədər bu təqdimin üzərinə
yağ təqdimi axıt.
12 Həkimə də yer ayır, çünki onu Rəbb
yaradıb,
Həkim səni qoyub getməsin, çünki ona
ehtiyacın var.
13 Bəzi vaxt uğur onların əlində olur,
14 Çünki onlar da Rəbbə yalvarırlar ki,
Rəbb xəstənin halını yüngülləşdirməkdə
onlara uğur,
Həyatı davam etdirmək üçün şəfa əta etsin.
15 Kim onu Yaradanın önündə günah
edirsə,
Qoy həkimin əlinə düşsün!

Yas tutmaq barədə

16 Övladım, ölən adam üçün göz yaşı tök,
Acı dərmini göstərməklə ağı söylə.
Cəsədini ölənin adətinə görə ört,
Onun dəfninə biganə qalma.
17 Acı-acı ağla, ürəkdən fəryad et,
Ölənin ləyaqətinə uyğun yas tut.
Bu, bir və ya iki gün davam etsin ki,
Söz-söhbətə səbəb olmasın.
Sonra isə dərdindən təsəlli tap.
18 Çünki dərd ölüm gətirir,

Ürəyin dərdi gücü tükəndirir.
19 Fəlakət üz verərkən dərd də gəlir,
Yazıq kimi ömür sürmək ürəyi üzür.
20 Ürəyini kədərə təslim etmə,
Onu özündən kənar et, öz sonunu xatırla.
21 Geriyə yol olmadığını yada sal,
Sən ölüyə kömək edə bilməzsən,
Amma özünə pislik edərsən.
22 Sanki ölü sənə deyir:
«Mənə çıxarılan hökmü yada sal,
O həm də sənənin hökmündür.
Dünən mənim üçün, bu gün sənənin üçün».
23 Ölənin rahatlığa qovuşması ilə
Onun xatirəsini də rahat burax,
Ruhu bədəninə tərk edəndən sonra
Onun dərdindən təsəlli tap.

Peşə sahibləri və sənətkarlar barədə

24 Mirzələr müdrikliyi boş vaxt sayəsində
əldə edirlər,
Az işi olan adam müdrik olur.
25 Xış sürən adam necə müdrik ola bilər?
Onun qürrələndiyi şey əlindəki qamçısıdır.
İşi-gücü öküzləri qovmaq və onların işi ilə
məşğul olmaqdır,
Danışdıqları da yalnız cavan öküzlərlə
bağlıdır.
26 Onun fikri xışın açdığı şırımdadır,
Danaları yedirməklə gecə yarısına qədər
çalışır.
27 Hər dülgər və bəna da eyni
vəziyyətdədir:
Onlar gecə-gündüz çalışırlar.
Möhürdə naxış açan həkkaklar
Müxtəlif haşiyələr yaratmağa səy
göstərir, lə,
Onlar istəyirlər ki, təsvirlərini daha çox
bənzətsinlər.
İşlərini tamamlamaq üçün gecə yarısına
qədər çalışırlar.
28 Dəmirçi zindanın yanında oturan
dəmirçi də belədir:
Dəmir işləri barədə öyrənir,

Odun hərarəti onun bədənini yandırır,
Sobanın istisinə müqavimət göstərir,
Çəkicin səsi qulağını batırır,
Gözlərini qabın sürətinə dikir,
İşi tamamlamaq istəyir,
Bəzəmə işini tamamlamaq üçün
Gecə yarısına qədər çalışır.
29 İş başına oturan dulmuş da belədir:
Ayaqları ilə təkəri fırladır,
Həmişə öz işinin qayğısını çəkir,
Hər işini qabaqcadan hesablayır.
30 Gili əli ilə şəkilə salır,
Ayaqları ilə bərkliyini yumşaldır,
Malalama işini tamamlamaq istəyir.
Sobanı təmizləmək üçün gecə yarısına
qədər çalışır.
31 Onların hamısı əllərinə güvənir,
Hər biri öz işinin ustasıdır.
32 Onlar olmadan bir şəhər məskunlaşmaz,
Sakinlik və gediş-gəliş olmaz.
33 Lakin onlar xalq məşvərtlərinə
çağırılmırlar,
Yığıncıqlarda xüsusi yer tutmurlar,
Hakimlik kürsüsünə oturmurlar.
Hökm qərarlarını çıxarmırlar.
34 Təlim və mühakimə bacarığı nümayiş
etdirmirlər,
Məsəllər icad etmirlər.
Amma dünyadakı həyata dayaq dururlar,
Dualarını sənət fəaliyyətləri vasitəsilə
bildirirlər.

İ38:5 Bax: Çıx. 15:25

39

Müdrük adamlar barədə

1 Yalnız öz qəlbini Uca Olanın qanunu
üzərində
Düşünməyə həsr edən adam
Bütün qədimdə olanların hikmətini axtarar,
Peyğəmbərliklərin tədqiqi ilə məşğul olar.

2 Məşhur adamların söylədiklərini qoruyub
saxlayar,
Məsəllərin incəliklərinə nüfuz edər.
3 Məcəzaların gizli mənalərini tədqiq edər,
Məsəllərin müəmmaları üzərində çalışar.
4 Əsilzadələr arasında xidmət edər,
Başçıların önündə görünər.
Yadellilərin ölkələrinə səyahət edər,
Beləcə, insanlardakı yaxşını və pisi
imtahan edər.
5 Öz ürəyini səhər erkəndən
Onu yaradan Rəbbə yönəldər,
Uca Olanın önündə yalvarar,
Dua etmək üçün ağzını açar,
Öz günahlarından ötrü yalvarar.

6 Əgər əzəmətli Rəbb istəsə,
Bu adam dərrakə ruhu ilə dolacaq,
Dilindən müdrük sözlər töküləcək,
Duada Rəbbə şükür edəcək.
7 O, məsləhət verməkdə və bilikdə dürüst
olacaq,
Rəbbin sirləri üzərində dərinləndən
düşünəcək.
8 Öyrəndiyi təlimi nümayiş etdirəcək,
Rəbbin əhdinin Qanunu ilə öyünəcək.
9 Çoxları onun dərrakəsini mədh edəcək,
Bu, əsla unudulmayacaq,
Onun xatirəsi silinməyəcək,
Adı nəsildən-nəslə yaşayacaq.
10 Millətlər onun müdrikliyindən
danışacaq,
Camaat onun tərifini bəyan edəcək.
11 Yaşadıqca adı minlərlə addan daha
məşhur olacaq,
Öləndən sonra da adı yaşayacaq.

Rəbbin mədhi

12 Mən hələ ağılımdakı fikirləri daha çox
bildirəcəyəm,
Belə ki, bədirələnmiş ay kimi dolmuşam.
13 Ey mömin övladlarım, mənə qulaq asın,

Axar su kənarında yetişən qızılgül kimi açın.
14 Buxur kimi xoş ətir saçın,
Zanbaq kimi çiçək açın, rayihəniz yayılsın.
Şükür nəğməsi oxuyub
Rəbbə bütün işlərinə görə alqış edin.
15 Onun əzəmətli adını bildirin,
Dilinizdəki nəğmə və lira ilə
Onun tərifini bəyan edin,
Onu mədh edərək belə deyin:
16 «Rəbbin bütün işləri ecazkarıdır!
Onun bütün fərmanları öz vaxtında yerinə yetər».
«Bu, nədir? Bu, nə üçündür?» suallarını vermək olmur,
Çünki hər şey öz vaxtında baş verir.
17 Onun sözü ilə sular bir yerə yığılıb dayandı,
Ağzından çıxan bir sözlə onlar üçün hövzələr yarandı.
18 Onun buyruğu ilə hər şey baş verir,
Onun xilas gücünü heç kəs zəiflədə bilməz.
19 Bütün varlıqların əməlləri Onun önündədir,
Heç nə Onun gözündən gizlənə bilməz.
20 O, əzəldən əbədiyyətə qədər hər şeyi görür,
Heç bir şey Onu heyrətə sala bilməz.
21 «Bu, nədir? Bu, nə üçündür?» demək olmur,
Çünki hər şey öz vəzifəsinə uyğun yaradılmışdır.
22 Rəbbin bərəkəti bir çay kimi qurunu örtər,
Güclü axın kimi onu suvarar.
23 Suları duzlu dənizə çevirdiyi vaxtdakı kimi
Bütpərəstlər Onun qəzəbinə düçar olurlar.
24 Onun yolları mömin adamlar üçün hamardır,
Amma Qanuna riayət etməyənlər üçün maneədir.

25 Başlanğıcdan bəri yaxşı şeylər
Yaxşı adamlar üçün yaradılmışdır,
Eynilə pis şeylər də günahkarlar üçündür.
26 Yaşamaq üçün insanların ən zəruri ehtiyacları
Su, od, dəmir, duz,
Buğda unu, süd, bal,
Üzüm şirəsi, zeytun yağı və paltardır.
27 Bütün bunlar yaxşı adamların xeyri üçündür,
Amma günahkarların ziyanına çevrilir.
28 Elə küləklər olur ki, insanları cəzalandırmaq üçün yaranıb,
Hücum çəkdikləri vaxt güclərini göstərilər,
Beləcə, onları Yaradanın qəzəbini icra edirlər.
29 Od, dolu, aclıq və ölüm –
Bütün bunlar cəzalandırmaq üçün yaradılmışdır.
30 Vəhşi heyvanların dişləri, əqrəblər, gürzələr
Və dinsizləri məhv edən qisas qılıncı
31 Rəbbin buyruqlarını şövqlə yerinə yetirirlər.
Lazım olanda yer üzündə hazır olurlar,
Vaxtı gələndə Onun sözünə əməl edirlər.
32 Beləcə, mən əvvəldən qərara gəldim,
Düşünüb daşındım və yazmağa başladım:
33 «Rəbbin bütün işləri yaxşıdır,
O, bütün ehtiyacları vaxtında ödəyir».
34 «Bu, ondan betərdir» demək olmaz,
Çünki hər şey vaxtı gələndə dəyərini göstərir.
35 Beləcə, bütün qəlbin və səsinlə şükür nəğməsi oxu,
Rəbbin isminə alqış et!

40

İnsan həyatının çətinlikləri

1 Hər insanın payına çoxlu çətinlik düşür,

Adəm övladlarının üzərində ağır bir boyunduruq var.

Öz analarının bətnindən çıxdıqları gündən
Hər şeyin anası olan torpağın qoynuna
Dönəcəkləri günədək bu, belədir.

2 Qabaqcadan ölüm gününü fikirləşmək
Onları dərin düşüncəyə və ürək qorxusuna salır.

3 Taxtda oturan məşhur bir insandan tutmuş

Torpağa və toza yıxılan kəsə qədər,

4 Al-qırmızı geyinib tac qoyandan tutmuş
Çula bürünənə qədər hər kəs

Qəzəbə, paxıllığa, həyəcana, təlatümə,
Ölüm qorxusuna, hiddətə və münaqişəyə mübtəladır.

5 İnsan hətta yataqda yatdığı zamanda da
Gecə yuxusu onun düşüncəsini qarışdırır.

6 Az dincəlir, ya da heç istirahət etmir,
Yuxuda da gündüz olduğu kimi keşik çəkir.
Düşüncəsindəki mənzərələrlə səksəkəyə düşərək

Döyüş meydanından qaçan adama bənzəyir.

7 Təhlükəsiz yerə çatıb oyanır,
Səbəbsiz qorxduğuna heyrət edir.

8 İnsandan ev heyvanlarına qədər bütün varlıqlara

Bəlalar üz versə də,

Günahkarlar üçün bunlar yeddi qat çox olur.

9 Ölüm, qan, münaqişə, qılınc,
Fəlakət, aclıq, dağıntı və bəla –

10 Bütün bunlar Qanuna riayət etməyənlər üçün yaradılmışdır,

Nuh daşqını onlara görə olmuşdur.

11 Torpaqdan olan hər şey torpağa,
Sudan olan hər şey dənizə dönər.

Pisliyin nəticələri

12 Hər rüşvət və haqsızlıq məhv olacaq,
Amma düzgünlük əbədi qalacaq.

13 Haqsızlıq edən adamların sərvəti çay kimi quruyacaq,

Leysan zamanı güclü şimşək kimi çaxıb yox olacaq.

14 Səxavət əlini açan sevinəcək,
Qanunu pozan isə tamamilə məhv olacaq.

15 Dinsizlərin nəslə az qol-budaq verəcək,
Onlar sıldırım qayalardakı xəstə bitki köklərinə bənzəyərlər.

16 Hər gölün və çayın kənarında qamışlar olur,

Hər bitkidən öncə bunlar çəkilib çıxarılır.

17 Xeyirxahlıq bərəkətlərlə dolu cənnət bağçası kimidir,

Sədəqə verməyin nəticəsi əbədi olaraq qalır.

Həyat nemətləri barədə

18 Özünü təmin edən şəxs və zəhmətkeş adamın həyatı xoşdur,

Amma xəzinə tapan kəs hər ikisindən üstündür.

19 Uşaqlar və şəhər salmaq insanın adını yaşadar,

Amma qüsursuz sayılan arvad insan üçün daha üstündür.

20 Şərab və musiqi ürəyə sevinc verər,
Amma hikmət sevgisi hər ikisindən üstündür.

21 Tütək və liranın müşayiəti nəğməni xoşagələndir,

Amma gözəl səs hər ikisindən üstündür.

22 Cazibədarlıq və gözəllik gözü cəlb edir,
Amma toxumun cücərtisi hər ikisindən üstündür.

23 Dost və yoldaşla vaxtaşırı görüşərlər,
Ər və arvadsa həmişə bir-birinin yanında olduğu üçün daha üstündür.

24 Qardaşlar və yardım çətin vaxtda lazımdır,

Amma sədəqə vermək ikisindən də daha yaxşı insana kömək edir.

25 Qızıl və gümüş insana arxayınlıq verər,

Amma qiymətli məsləhət hər ikisindən üstündür.

26 Sərvət və qüvvət ürəyə ruh verər,
Amma Rəbb qorxusu hər ikisindən üstündür.

Rəbb qorxusunda yaşayan adam möhtac olmaz,
Kömək axtarmaq ona lazım deyil.

27 Rəbb qorxusu bərəkətli cənnət bağçası kimidir,
İnsanı hər cür izzətli libasdan yaxşı geyindirər.

Dilənçilik barədə

28 Övladım, dilənçiliklə ömür sürmə,
Sədəqə istəməkdənsə ölmək yaxşıdır.
29 Başqasının süfrəsinə göz dikən adamın
Həyat tərzini heç həyat sayılmaz.

O, başqasına məxsus yeməklə özünü əskildir,
Dərrakəli və tərbiyəli adam isə bundan çəkinər.

30 Utanmaz adamın dili dilənərkən şirin olur,
Amma onun içində xəcalət alışıb-yanır.

41

Ölüm barədə

1 Ey ölüm, əmlak sahibi olub, sülh içində yaşayan adama,
Qayğı çəkməyən və hər şeydə uğur qazanan,

Yemək yeməyə hələ qüvvəsi olan şəxsə
Səni xatırlamaq nə qədər acıdır!

2 Ey ölüm, möhtac və qüvvəsi zəif olan,
Çox qocalmış, hər şeyə görə qayğı çəkən,
Məyus olan və dözümlünü itirmiş adama
Sənin hökmün nə qədər xoşdur!

3 Ölüm hökmündən qorxuya düşmə,
Əcdadlarını və nəsilərini xatırla.

4 Bütün varlıqlar üçün Rəbb tərəfindən olan hökm budur.

Onda nə üçün Uca Olana məqbul olan şeyə qarşı çıxasan?

Ömrün istər on, istər yüz, istərsə də min il olsun,
Ölülər diyarında bunun əhəmiyyəti olmayacaq.

Günahkarların taleyi

5 Günahkarların övladları mənfur olur,
Onlar tez-tez dinsizlərin məskəninə baş çəkirlər.

6 Günahkarların övladlarının mirası puç olacaq,

Onların nəsiləri daim şərəfsizliyə düşər olacaq.

7 Övladları dinsiz atanı təqsirləndirəcəklər,
Çünki ondan ötrü məzəmmət olunurlar.

8 Vay halınıza, ey dinsiz adamlar ki,
Uca Allahın Qanununu tərk etmişsiniz.

9 Doğulanda lənət üçün doğulursunuz,
Öləndə də lənət payı alacaqsınız.

10 Torpaqdan olan hər şey torpağa qayıdır,
Eləcə də dinsizlər lənətdən həlakə doğru gedirlər.

11 Adamlar öz ölümlərindən ötrü yas tuturlar,

Günahkarların isə şərəfsiz adları itib-gedir.

12 Öz ad-sanını gözlə,
Çünki bu, sənə min böyük qızıl xəzinəsindən çox qalacaq.

13 Xoş günlər müvəqqətidir,
Amma ad-san əbədi olaraq qalır.

Nədən utanmaq lazımdır

14 Övladlarım, öyrətdiklərimə riayət edin və sülh içində yaşayın.

Gizli müdriklik və kəşf olunmamış xəzinə –

Bunların hər ikisindən nə fayda?

15 Axmaqlığını gizlədən adam
Müdrikliyini gizlədən adamdan üstündür.

16 Beləcə, mənim sözlərimə sayğı göstərin:

Elə hallar olur ki, utancaqlıq göstərmək yaxşı deyil.
Hər şey hər kəs tərəfindən düzgün qiymətləndirilmir.

17 Atanla ananın önündə cinsi əxlaqsızlıqdan,
Başçının, ya da hökmranın yanında yalan söyləməkdən utan.

18 Hakimin və münsifin yanında cinayətdən,

Camaatın və xalqın yanında Qanunun ziddinə hərəkət etməkdən utan.

19 Yoldaşının və dostunun önündə haqsızlıqdan,

Qaldığın yerdə oğurluq etməkdən utan.

20 Allahın həqiqətinin və Əhdinin önündə utan.

Yemək zamanı dirsəyini masaya dayamaqdan,

21 Borc alanda və verəndə lənət etməkdən,
Səni salamlayanlara cavab verməməkdən utan.

22 Yüngül əxlaqlı qadına nəzər salmaqdan,
Qohuma arxanı çevirməkdən utan.

23 Payı və hədiyyəni geri almaqdan,
Ərli qadına gözünü dikməkdən utan.

24 Öz qarabaşına sataşmaqdan,
Onun yatağına yaxınlaşmaqdan utan.

25 Dostların önündə məzəmmət sözlərindən,

Bəxşiş verəndən sonra qınamaqdan utan.

26 Şayiələri təkrar etməkdən,
Gizlində söylənənləri faş etməkdən utan.

27 Bunların hamısına əməl etsən,
Əsl utancaqlığı nümayiş etdirəcəksən,
Hər bir insanın önündə rəğbət qazanacaqsan.

42

Nədən utanmaq lazım deyil

1 Bu şeylərdənsə utanmaq lazım deyil:

Başqalarının rəğbətini qazanmaq üçün günah etmə,

2 Uca Olanın Qanunundan və əhdindən utanma.

Hətta bir dinsiz də haqlı olarkən

Ona bəraət verən hökm çıxarmaqdan utanma.

3 Həmkarın və yol yoldaşınla haqq-hesab aparmaqdan,

Qohumlarınla mirası bölüşdürməkdən utanma.

4 Ölçüdə və çəkiddə düzgünlükdən,

Az, ya çox qazanmaqdan utanma.

5 Tacirlərlə sövdələşmədə mənfəət götürməkdən,

Uşaqlarına ciddi tərbiyə verməkdən,

Pis bir nökrin kürəyini qan çıxana qədər

Qırmanclamaqdan utanma.

6 Arvad etibarsız olanda şeyləri möhürləmək yaxşıdır,

Çox adam olan yerdə hər şeyi qıfıl altında saxla.

7 Bir şey verirsənsə, sayının və çəkisinin hesabını apar,

Verdiyini və qəbul etdiyini hər şeyi qeydə al.

8 Ağılsıza, axmağa, cavanlarla çəkişən qocaya

Öyüd verməkdən utanma.

Onda əsl tərbiyəli insan olacaqsan,

Dünyada yaşayan hər kəs səni təqdir edəcək.

Atalar və qızlar barədə

9 Qızından ötrü ata yuxusuz qalar,

Amma qızının xəbəri olmaz,

Qızının fikrindən yuxusu qaçar.

Cavanlığında onun ərə getməyinin,

Ərə getdikdə ərinin gözündən düşməsinin qayğısını çəkər.

10 Qız vaxtı bakirəliyinin pozulmamasının,

Ata evində ikən hamilə qalmamasının dərini çəkər.

Evləndikdə xəyanət edə biləcəyindən,
Ərli ikən sonsuz qalacağından narahat olar.
11 Dikbaş qızına ciddi nəzarət et,
Ta ki o, səni düşmənlərinin kinayə hədəfi
etməsin,
Şəhərdə dedi-qoduya, xalqın
mühakiməsinə tuş gəlməyəsən,
Çoxlu camaat arasında rüsvay olmayasan.
Qadınlar barədə

12 Bir insanın gözəlliyinə gözünü dikmə,
Qadınların içində oturma.
13 Çünki paltardan güvə çıxdığı kimi
Qadından da qadın məkri hasil olur.
14 Kişinin küdurəti qadının xoş rəftarından
yaxşıdır,
Qadından xəcalət və rüsvayçılıq hasil olur.

Allahın təbiətdə zühuru

15 İndi isə Rəbbin işlərini yada salacağam,
Gördüklərim barədə ətraflı danışacağam.
Rəbbin sözləri ilə Onun işləri zahir olur,
Hər şey Onun xoş iradəsi ilə baş verir.^k
16 Parlayan günəş hər şeyin üzərinə nəzər
salır,
Beləcə, Rəbbin işi Özünün izzəti ilə
doludur.
17 Rəbb bütün ecazkar işlərini bəyan
etməyi
Mələklərə həvalə etməmişdir.
Küllü-İxtiyar Rəbb kainatı Öz izzəti ilə
bərqərar etmək üçün
Bu ecazkar işləri qoymuşdur.
18 O, dibsiz dərinlikdə və ürəkdə nə
olduğunu bilir,
Onların heyvətli işlərini görür.
Çünki Uca Olan hər bilikdən xəbərdardır,
Dövrün əlamətlərinə nəzər salır.
19 Keçmiş və gələcək hadisələri bəyan
edir,
Gizli şeylərin izlərini aşkara çıxarır.
20 Heç bir fikir Ondan yan keçməz,
Heç bir söz Ondan gizlənməz.

21 O, Öz hikmətinin əzəmətli işlərini
nizamladı,
Belə ki, əzəldən əbədiyyətə qədər
mövcuddur.

Ona nəşə artırıb-əskiltməyə lüzum yoxdur,
Onun heç bir məsləhətçiyə ehtiyacı yoxdur.
22 Onun bütün işləri necə də cəlbedicidir,
Baxanda necə də göz qamaşdırır!
23 Bunların hamısı yaşayır və əbədi qalır,
Öz vəzifəsini icra edir və hər biri tabe olur.
24 Hər şey ikilidir və hər şeyin əksi vardır,
O, heç bir şeyi əskik yaratmayıb.
25 Bir şey digərinin xeyrinə xidmət edir.
Rəbbin izzətini seyr etməkdən kim doya
bilər?

k42:15 Bəzi əlyazmalar «hər şey Onun xoş
iradəsi ilə baş verir» cümləsini əlavə
edirlər.

43

Günəş, ay və ulduzlar barədə

1 Uca fəzanın əzəməti, aydın göy qübbəsi
–
Səmanın necə də izzətli mənzərəsi var!
2 Günəş doğarkən və göyə qalxarkən
bəyan edir:
«Ecazkar yaradılış olan mən Uca Olanın
işiyəm».
3 Günəş ən yüksək nöqtədə olarkən torpağı
quraqlığa çevirir,
Onun hərərətinə kim davam gətirə bilər?
4 Əritmə işləri zamanı sobanı püfkürürlər,
Amma günəş dağları üç qat artıq yaxır.
O, alovlu buxar püfkürərək, şüalarla
parlayaraq
Gözləri qamaşdırır.
5 Günəşi yaradan Rəbb əzəmətlidir,
Günəş Rəbbin sözü ilə öz yolu ilə sürətlə
hərəkət edir.
6 Aya gəlinəcə, o da öz növbəsində dayanıb,
Ayları bildirir və zamanın əlaməti olur.
7 Bayramların gəlişini ay göstərir,

Bədirləndikdən sonra onun işığı tədricən kiçilir.

8 Aylar ona uyğun olaraq adını alır,
O, öz dəyişikliyi zamanı ecazkarlıqla böyüyür.

Ay ucalarda olan ordunun çırağıdır,
O, göy qübbəsində parlayır.

9 Göylərin gözəlliyi ulduzların izzətindədir,

Onlar Rəbbə məxsus ucalarda parlayan bəzəkdir.

10 Müqəddəs Olanın sözü ilə hökmə uyğun dayanırlar,

Öz növbələrini tutmaqdan əsla yorulmurlar.

11 Göy qurşağına nəzər sal və onu Yaradana alqış et,

Bərq vurarkən o, olduqca gözəldir.

12 Əzəmətli dairə ilə səmanı əhatəyə alır,
Uca Olanın əlləri ona uzanır.

Təbiətin möcüzələri

13 Rəbb Öz fərmanı ilə qarı tələsdirir,
Hökmünün parıltısı olan şimşək çaxır.

14 Eyni şəkildə səma anbarları açılır,
Buludlar quş kimi uçub çıxır.

15 Öz qüdrəti ilə buludları möhkəmləndirir,

Dolu parçalarını dağıdıb yerə tökür.

16 Onun nəzərindən dağlar silkələnir,
Onun iradəsi ilə səmum küləyi əsir.

17 Onun ildırımının səsi yeri lərzəyə salır,
Şimal qasırgası və burulğan olur.

18 Aşağıya uçan quşlar kimi qar səpələyir,
Qarın yağması çayırtkə axını kimidir.

Onun bəyazlığının gözəlliyi göz oxşayır,
Onun yağması qəlbi heyran edir.

19 Rəbb torpağın üzərinə duz kimi qırov tökür,

O da donaraq iti sırsıraya çevrilir.

20 Soyuq şimal küləyi əsir,
Suyun üstü buz bağlayır.

Buz bütün su hövzələri üzərində qərar tutur,

Su sanki dəbilqəyə bürünür.

21 Rəbb dağları dağıdır və çöllüyü yandırır-yaxır,

Atəş otları alışdırır.

22 Amma duman hər şeyin təcili şəfasına xidmət edir,

Düşən şəh bürkünü sərinləşdirir.

23 Rəbb Öz niyyəti ilə dənizin dərinliyini azaldır,

Onun arasına adalar salır.

24 Dənizlə yola çıxanlar bunun təhlükəsindən danışirlar,

Biz də qulaqlarımızla eşitdiklərimizdən heyrətə gəlirik.

25 Çünki dənizdə qəribə və möcüzəli işlər,
Hər cür varlıq və nəhəng dəniz canlıları olur.

26 Rəbbin sayəsində hər şey uğurla öz məqsədinə çatır,

Hər şey Onun sözü ilə qərar tutur.

27 Biz çox şey söyləyə bilərik, amma yenə yetərli olmaz,

Sözün qıyası: «Rəbb hər şeydə və hər yerdədir».¹

28 Onu izzətləndirmək üçün haradan güc tapa bilərik?

Çünki O, Öz işlərinin hamısından üstündür.

29 Rəbb zəhmlidir və çox əzəmətlidir,
Onun qüdrəti ecazgardır.

30 Rəbbi izzətləndirərkən Onu ucaldın,
Bacardığınız qədər bunu edin, çünki O, bundan da üstündür.

Onu ucaldarkən gücünüzü artırın,
yorulmayın,

Bununla belə, yenə yetərli olmayacaq.

31 Kim Onu gördü ki, təsvir edə bilsin?

Olduğu kimi Onu kim izzətləndirə bilər?

32 Görünənlərdən də çox şey gizləndə qalıb,

Çünki biz Onun işlərinin az hissəsini görürük.

33 Beləcə, hər şeyi yaradan Rəbdir, Mömin insanlara da müdrikliyi O vermişdir.

143:27 Yunan mətnində hərfi: «Hər şey Odur».

44

İsrailin əcdadlarının mədhi

1 İndi gəlin şan-şöhrətli kişiləri mədh edək,
Nəsil ardıcılığı ilə əcdadlarımızı tərifləyək.

2 Rəbb onlar vasitəsilə çoxlu izzətli şeyləri,
Əzəldən Öz əzəmətini zahir etdi.

3 Onlardan bəzisi padşahlığı idarə edirdi,
Bəzisi qüdrət sahibi, adlı-sanlı kişilər idi,
Bəzisi ağıllı məsləhətlər verir,
Peyğəmbərliklə söz bəyan edirdi.

4 Bəzisi məşvərətlərdə xalqa rəhbərlik edir,
Xalqa yazı sənətini başa salır,
Təlimi hikmətli sözlərlə çatdırırdı.

5 Bəzisi musiqi ahəngləri bəstələyir,
Yazaraq şeirlər qoşurdu.

6 Bəzisi var-dövlət və güc sahibləri idi,
Öz məskənlərində sülh içində yaşayırdı.

7 Onların hamısının öz soydaşları arasında hörməti var idi,
Öz dövrlərinin fəxri idilər.

8 Bəzisi özlərindən sonra ad qoyub getdi ki,
Onları başqaları müfəssəl tərif etsinlər.

9 Bəzisindən isə bir xatirə qalmamış,
Heç yaşamamış kimi yox olmuşlar.

Onlar sanki heç doğulmamışlar,
Onlardan sonra gələn övladları da eləcə.

10 Amma o biriləri şəfqət sahibi olmuşlar ki,

Onların saleh əməlləri yaddan çıxmamışdır.

11 Nəsillərinə bu ad qalmaqdadır,
Gözəl mirasları övladlarıdır.

12 Onların nəsli həmişə Rəbbin əhdinə sadıq qalmışdır,

Onların sayəsində övladları da bu yoldadır.

13 Nəsilləri əbədi olaraq qalacaq,
İzzətləri silinib itməyəcək.

14 Bədənləri sülh içində uyuyur,
Adları nəsillər boyu yaşayacaq.

15 Xalqlar onların müdrikliyindən danışacaq,
Camaat təriflərini bəyan edəcək.

Xanok

16 Xanok Rəbbə məqbul oldu və göyə qaldırıldı,
Bütün nəsillər üçün tövbə nümunəsi oldu.

Nuh

17 Nuh kamillik və salehlik əldə etdi,
Allahın qəzəbi zamanı o, insanlığa bir başlanğıc oldu,

Daşqın olanda yer üzündə qalan bir neçə nəfərdən biri oldu.

18 Allah onunla əbədi əhd bağlamışdır ki,
Bütün varlıqlar bir daha daşqınla məhv olmayacaq.

İbrahim

19 İbrahim çoxlu millətin böyük əcdadıdır,
Onun kimi izzətli bir kəs olmayıb.

20 O, Uca Olanın Qanununa riayət etmiş,
Onunla əhd bağlamış,

Bu əhdi öz bədənində təsbit etmiş,
Sınaq zamanı sadıq qalmışdır.

21 Bu səbəbdən Rəbb ona and içib vəd etmişdir ki,

Onun nəsli vasitəsilə millətlərin hamısı xeyir-dua alacaq,

Onun nəsli yerin tozu qədər çoxalacaq,
Ulduzlar kimi ucalacaq,

Onlara Qırmızı dənizdən Böyük dənizə
qədər,
Fərat çayından qurunun qurtaracağına
qədər torpaqları miras verəcək.
İshaq və Yaqub

22 Atası İbrahimin xatirinə Rəbb İshaqa da
təsdiq etdi ki,

23 Bütün insanlara olan xeyir-duasını və
əhdi davam etdirir.

Bu xeyir-dua Yaqubun başı üzərinə də
endi,

Rəbb xeyir-duasını ona da aid etdi və ona
miras verdi,

Torpağı paylara ayıraraq İsrailin on iki
qəbiləsi arasında bölüşdürdü.

45

Musa

1 Rəbb Yaqubun nəslindən elə bir şəfqətli
insan çıxartdı ki,

O, bütün insanların gözündə lütf tapdı.

Bu, Allahın və insanların sevimlisi olan
Musadır ki,

Xatirəsi xeyir-dualarla yad edilir.

2 Rəbb onun izzətini mələklərə bərabər
etmişdir,

Düşmənləri vahiməyə salmaq üçün onu
qüdrətli etmişdir.

3 Musanın sözü ilə Rəbb möcüzələrin
icrasını sürətləndirdi,

Onu padşahların önündə izzətləndirdi.

Onun vasitəsilə xalqa göstəriş verdi,

Ona Öz izzətini göstərdi.

4 Sədaqəti və həlimliyi üçün Onu təqdis
etdi,

Bütün insanların arasından onu seçdi.

5 Özünün səsini eşitməsinə ona izin verdi,

Qatı qaranlığın içi ilə onu apardı.

Ona üzbəüz əmriləri, həyat və bilik
qanununu verdi ki,

Yaquba əhdi, İsrailə Öz hökmlərini
öyrətsin.

Harun

6 Rəbb Musa kimi müqəddəs bir şəxs olan
Harunu da ucaltdı,

Harun onun qardaşı olub Levi qəbiləsindən
idi.

7 Rəbb Harunla əbədi bir əhd qoydu,

Onu xalqın kahinliyinə təyin etdi.

Ona şərəf bəxş etdi,

İzzət libasına bürüdü.

8 Onu gözəl dəbdəbə ilə geyindirirdi,

Qüdrət alətləri ilə möhkəmləndirdi,

Bunlar şalvar, üst cübbə və efoddan ibarət
idi.

9 Bunu qızıl qotazlarla və ətrafında
zınqırovlarla əhatə etdi ki,

O addımlayarkən səs salsın.

Bunlar Rəbbin xalqına xatırlatmaq üçün

Məbəddə eşidiləcək bir cingilti salırdı.

10 Ona tikmə işi olan qızilla bəzənmiş,

Mavi və al-qırmızı libas,

Hökm öncəgörməsi və həqiqət izharı olan

Urimi və tummimi verdi.

Bu, qırmızı ipliklə hörülmüşdü və sənətkar
işidi.

11 Ona möhür həkk olunmuş çox qiymətli
daşlar verdi,

Onlar qızıl sağanaqda idi və zərgər işidi.

Xatirə üçün onların üzərində

İsrail qəbilələrinin sayına görə adları
oyulmuşdu.

12 Ona çalmanın üstünə qoymaq üçün qızıl
bir tac verdi,

Onun üzərində təqdis möhürünün naxışı,

Fəxrlə daşınası mötəbər yazı var idi.

Bu tac mahir sənətkar işi,

Göz oxşayan bir bəzək əşyası idi.

13 Ondan əvvəl belə gözəl şeylər yox idi,

Yadellilərdən bir kəs heç vaxt belə
geyinməmişdir,

Yalnız bütün dövrlərdə onun oğulları və
nəsilləri

Bunlardan istifadə etmişlər.

14 Onun gətirdiyi qurbanlar tamamilə yanırdı,
Bu, gündə iki dəfə davam edirdi.
15 Musa vəzifəyə təyin edərək
Onu müqəddəs zeytun yağı ilə məsh etdi.
Bu, Harun üçün əbədi bir əhd oldu,
Göylər durduqca onun nəslini üçün də davam etdi.
Ta ki onlar Rəbbə xidmət etsinlər,
Birlikdə kahinlik etsinlər,
Rəbbin xalqına Onun adı ilə xeyir-dua versinlər.
16 Rəbbə bəhər təqdimi,
Onun xalqının bağışlanmasının xatirəsi olaraq
Buxur və ətirli qoxu təqdimi vermək üçün
O, yer üzündə bütün yaşayanlar arasından Harunu seçmişdi.
17 Rəbb Öz əmrləri vasitəsilə
Ona əmrlərlə və hökmlərlə bağlı səlahiyyət verdi ki,
Yaquba şəhadəti öyrətsin,
İsrailə Özünün Qanunu ilə yol göstərsin.
18 Kahin olmayan başqaları ona qarşı çıxdılar,
Çöllükdə hiddət və qəzəb içində
Dotanın, Avironun və Korahın tərəfdarı olan adamlar
Ona paxıllıq etdilər.
19 Rəbb bunu gördü və Ona xoş gəlmədi,
Hiddət və qəzəblə onlar həlak edildi.
Rəbb onların üzərində möcüzə göstərdi,
Belə ki, alovlanan odla onları məhv etdi.
20 Harunun izzətini artırdı,
Ona bir miras verdi.
İlk novbarın ilk bəhrələrini ona ayırdı,
Hər şeydən öncə ona bol çörək təqdimləri hazırladı.
21 Belə ki, onlar Rəbbin qurbanlarını da yeyəcəkdilər,
Bunu da Rəbb Haruna və onun nəslindən olanlara vermişdir.

22 Amma o, xalqının torpağından miras almamalıdır,
Öz xalqı arasında yalnız ona pay yoxdur,
Çünki onun payı və mirası Rəbbin Özüdür.

Pinxas

23 Eleazar oğlu Pinxas izzətdə onlardan sonra üçüncüdür,
Çünki Rəbb qorxusu ilə təəssüb çəkdi.
Xalq üz döndərirdi vaxt
Öz ürəyinin xoş niyyətində möhkəm dayandı,
İsrailə görə vəsatətçilik etdi.
24 Bu səbəbdən onunla bir sülh əhdi qoyuldu ki,
Həm müqəddəs şeylər, həm də xalq üçün məsuliyyət daşsın,
Özü və nəslindən olanlar yüksək kahinlik vəzifəsinə
Əbədi olaraq mənsub olsunlar.
25 Həmçinin Yəhuda qəbiləsindən Yessey oğlu Davudla da əhd qoyuldu ki,
Padşahlıq mirası onun bir oğlundan digər oğluna keçsin.
Beləcə, kahinlik mirası da Haruna və onun nəslinə məxsusdur.
26 Qoy Rəbb siz kahinlərin ürəklərinə müdrilik versin ki,
Onun xalqına ədalətlə hakimlik edəsiniz.
Ta ki əcdadların fəzilətləri itib-batmasın,
Onların izzəti nəsilləri boyu qalsın.

46

Yeşua

1 Nun oğlu Yeşua döyüşdə qüvvətli idi,
Peyğəmbərlikdə Musanın xələfi idi.
Adının mənasına uyğun olaraq
Rəbbin seçilmişlərini xilas etməkdə,
Üsyan edən düşmənlərdən qisas almaqda qüdrətli idi.
Beləcə, İsraili öz mirasına qovuşdurdu.
2 Əlini uzadarkən,

Şəhərlərə qarşı qılınc çəkərkən necə də şöhrətli idi!

3 Kim ondan qabaq belə möhkəm dayana bildi?

Belə ki, o, Rəbbin döyüşlərini aparırdı.

4 Onun əli ilə günəş dayanmadımı?

Bir gün iki günə qədər uzanmadımı?

5 Düşmən onu hər tərəfdən sıxışdırarkən Külli-İxtiyar Uca Olanı çağırdı.

Əzəmətli Rəbb onu eşitdi,

Böyük şiddətlə dolu parçaları yağdırdı.

6 O, başqa millətlərin üzərinə döyüşə atıldı,

Enişdə olarkən ona müqavimət göstərənləri məhv etdi.

Ta ki başqa millətlər də onun əsləhəsinin gücünü,

Onun Rəbbin adı ilə vuruşduğunu bilsinlər.

7 O isə yalnız Külli-İxtiyar Rəbbin ardınca gedirdi.

Kalev

Musanın dövründə Yeşua

Yefunna oğlu Kalevlə birlikdə yaxşı bir iş gördü.

Camaata müqavimət göstərərək

Xalqa günah etməyə imkan vermədilər,

Bəd deyingənliyi dayandırdılar.

8 Belə ki, yürüş edən altı yüz min nəfərdən

Yalnız onların ikisi qalmışdı.

Məqsəd bu idi ki, xalqı süd və bal axan torpağa daxil etsinlər.

9 Rəbb Kalevə qüdrət verdi,

Bu, onda qocalığına qədər qaldı.

O, ölkənin dağlıq bölgəsinə qalxdı,

Onun nəslə miras aldı.

10 Ta ki bütün İsraililər Rəbbin ardınca getməyin

Yaxşı iş olduğunu görsünlər.

Hakimlər

11 Hakimlər də hər biri öz adı ilə tanınırdı,

Ürəkləri xəyanətə uymamışdı,

Rəbdən üz döndərməmişdilər.

Qoy onların xatirəsinə xeyir-dua olsun!

12 Qoy nəsilləri bəhər versin,

Adları övladlarına ötürülsün.

Şamuel

13 Şamuel öz Rəbbinin sevimlisi,

Rəbbin peyğəmbəri idi.

O, padşahlığı təsis etdi, öz xalqı üçün başçıları məsh etdi.

14 Rəbbin Qanununa uyğun camaata hakimlik etdi.

Rəbb də Yaqubun nəslinə nəzər saldı.

15 O, imanı sayəsində peyğəmbərliyini isbat etdi,

Görüntünün həqiqiliyi sözləri vasitəsilə bəlli oldu.

16 Düşmənləri hər tərəfdən sıxışdırarkən

Külli-İxtiyar Rəbbi çağırdı,

Ona bir südəmər quzu təqdim etdi.

17 Rəbb göylərdən guruldadı,

Uca səda ilə Öz səsini eşitdirdi.

18 Surluların rəhbərlərini,

Filistililərin bütün başçılarını silib atdı.

19 Əbədi yuxuya getməzdən əvvəl

Rəbbin və Onun məsh etdiyi padşahın önündə şəhadət etdi:

«Heç kəsdən mal, bir çarıq belə, qəbul etmədim».

Bir adam da ona iddia irəli sürmədi.

20 Rəhmətə gedəndən sonra da peyğəmbərlik etdi,

Padşaha ölümünü bildirdi.

Peyğəmbərlik vasitəsilə yer üzündə səsini qaldırdı,

İstədi ki, xalqın günahları silinib atılsın.

47

Natan

1 Bundan sonra Natan ortaya çıxdı,

Davudun dövründə peyğəmbərliyə çatdı.

Davud

2 Ünsiyyət təqdimindən ayrılan piy kimi
Davud da İsraililər arasından seçilmişdir.
3 Oğlaqlarla oynayan kimi, aslanlarla
oynayardı,
Sürüdəki quzularla oynayan kimi, ayılarla
oynayardı.
4 Cavanlığında nəhəngi öldürmədimi?
Xalqını məzəmmətdən qurtarmadımı?
O vaxt sapand daşı olan əlini qaldırmışdı,
Qolyatın qüruruna son qoymuşdu.
5 Çünki o, Uca Olanı – Rəbbi çağırmışdı,
Rəbb də onun sağ əlinə qüvvət vermişdi ki,
Döyüşdə güclü olan adamı öldürsün,
Öz xalqının qüdrətini ucaltsın.
6 Bu səbəbdən çoxlu düşmənə qalib gələn
kimi
Davudu izzətləndirdilər.
Rəbbin verdiyi xeyir-dualardan ötrü onu
alqışladılar,
Ona izzət tacı təklif etdilər.
7 Belə ki, o, ətrafdakı düşmənləri məhv
etdi,
Əleyhdarları olan Filiştilərə həqarət etdi,
Onların qüdrətini qırdı,
İndiyə qədər də bu vəziyyətdədirlər.
8 O, bütün əməlləri zamanı izzət sözləri ilə
Müqəddəs Olana, Uca Olana şükür edirdi.
Bütün qəlbi ilə ilahi oxuyurdu,
Öz Yaradanını sevirdi.
9 O, qurbangahın qarşısına məzmun
oxuyanlar qoydu ki,
Onların səsi ilə musiqi ahəngi gözəlləşsin.
10 O, bayramları təntənə ilə qeyd etdi,
Onları il ərzində vaxtında keçirdi.
Ta ki xalq Rəbbin müqəddəs adına şükür
etsin,
Səhər erkəndən məbəddə səs ucalsın.
11 Rəbb onun günahlarını götürdü,
Qüdrətini əbədi olaraq ucaltdı.
Ona padşahlıq əhdi bəxş etdi,
İsraildə izzət taxtı verdi.

Süleyman

12 Bundan sonra onun müdrik oğlu taxta
çıxdı,
O, atasının sayəsində rahatlıqda yaşadı.
13 Süleyman sülh dövründə padşahlıq etdi,
Allah hər tərəfdən ona rahatlıq verdi ki,
Rəbbin adına bir məbəd tiksin,
Əbədi qalmaq üçün müqəddəs yer
hazırlasın.
14 Ey Süleyman, cavanlığında sən necə də
müdrik idin,
Bir çay kimi dərrakə ilə dolu idin!
15 Sənin nüfuzun yer üzünü bürümüşdü,
Dünyanı dərin mənalı məsələrlə
doldurmuşdun.
16 Adın uzaq adalara qədər yayılmışdı,
Ölkə sülh içində olduğuna görə sevilirdin.
17 İlahilərinə, kəlamlarına, məsələlərinə,
təfsirlərinə görə
Dünya sənə heyran qaldı.
18 İsrailin Allahı adlanan Rəbb Allahın adı
ilə
Qalay qədər qızıl topladın,
Qurğuşun qədər gümüş yığdın.
19 Amma eyni zamanda vücudunu
qadınlara sərf etdin,
Bədən ehtirasına tabe oldun.
20 İzzətinə ləkə gətirdin,
Nəslini elə murdarladın ki,
Övladların üzərinə qəzəb gətirdin,
Öz ağılsızlığıyla onlara dərd gətirdin.
21 Hakimiyət iki yerə bölündü,
Efrayimdən tabe olmayan bir padşahlıq
meydana gəldi.
22 Lakin Rəbb Öz mərhəmətindən əsla əl
çəkməz,
Verdiyi heç bir sözü ləğv etməz.
Öz seçilmişinin nəsillərini heç vaxt yox
etməz,
Onu sevənin toxumunu əsla kökündən
çıxarmaz.
O, Yaqubun nəsindən sağ qalan bir xalq,
Davuda ondan gələn bir kök bəxş etdi.

Rexovam və Yarovam

23 Süleyman öz ataları ilə uyudu,
Öz nəslindən birini yerinə qoyub getdi.
Bu, xalq içində ən ağılsız olan,
Dərrakədən məhrum Rexovam idi ki,
Öz siyasəti ilə xalqı qiyama sövq etdi.
24 Bundan sonra Navat oğlu Yarovam
İsrailə günah etdirdi,
Efrayimin nəsillərini günah yoluna
sürüklədi.
Onların günahları o dərəcədə çoxaldı ki,
Öz torpaqlarından qovuldular.
25 Üzərlərinə cəza gələnə qədər
Hər cür pis işə əl atdılar.

48

İlyas

1 Bundan sonra İlyas peyğəmbər alov kimi
ortaya çıxdı,
Sözü çıraq kimi alışdı.
2 O, xalqın üzərinə qıtlıq gətirdi,
Allahın təəssübünü çəkərək
Xalqından olanların sayının azalmasına
bais oldu.
3 Rəbbin sözü ilə göyləri bağladı,
Həm də üç dəfə yerə od endirdi.
4 Ey İlyas, öz möcüzələrinlə necə də izzətli
idin!
Kim sənin kimi öyünə bilər?
5 Sən Uca Olanın sözü ilə ölünü
Ölümdən və ölümlər diyarından diriltidin.
6 Padşahları həlaka apardın,
Şöhrətliləri yatağından endirdin.
7 Sina dağında xalqın məzəmmət
edilməsini,
Xorevdəki cəza hökmlərini eşitdin.
8 Qisas alacaq padşahı,
Özündən sonra varisin olacaq peyğəmbəri
məsh etdin.
9 Od qasırğasında, odu atlar arabasında
Yuxarı aparıldın.
10 Sən müəyyən vaxtda
Xəbərdarlıq üçün təyin edilmisən ki,

Qəzəbin hiddətə çevrilməsindən qabaq onu
dayandırasan,
Atanın ürəyini oğula tərəf döndərəsən,
Yaqubun qəbilələrini yenidən bərpa
edəsən.
11 Nə bəxtiyardır səni görənlər və
məhəbbətdə uyuyanlar.
Qoy biz də o vaxta qədər yaşaya bilək!

Elişə

12 O vaxt ki İlyas qasırğaya büründü,
Elişə onun ruhu ilə doldu.
O, öz dövründə heç bir başcının önündə
lərzəyə düşmədi,
Heç kəs ona təzyiq edə bilmədi.
13 Heç bir söz ona çətin gəlmədi,
Hətta uyuyarkən cismi ilə möcüzə göstərdi.
14 Ömrü boyu möcüzələr etdi,
Ölərkən etdiyi işlər ecazkar idi.
15 Bütün bunlara baxmayaraq, xalq tövbə
etmədi,
Günahlarından əl çəkmədi.
Ta o vaxtacan ki, öz torpaqlarından yığılıb
aparıldılar,
Bütün yer üzünə səpələndilər.
16 Ölkədə az sayda adam qaldı,
Başçıları da Davud nəslindən idi.
Onlardan bir qismi Allaha məqbul oldu,
Bir qismi isə günahlarını çoxaltdı.

Xizqiya

17 Xizqiya öz şəhərini möhkəmləndirdi,
Onun içinə su çəkdi.
Dəmir ilə qayaları yardı,
Su üçün hövzələr düzəltdi.
18 O günlərdə Sanxeriv hücum etdi,
Rabsakı göndərdi.
O da gəlib əlini Siona qarşı qaldırdı,
Özünü məğrur tutub çox lovğalandı.
19 O zaman şəhər sakinlərinin ürəkləri və
əlləri titrədi,
Doğuş ağrısı çəkən qadına bənzədilər.

20 Mərhəmətli olan Rəbbi çağırıldı,
Əllərini Ona tərəf uzatdılar.
Müqəddəs Olan dərhal göylərdən onları
eşitdi,
Yeşayanın vasitəsilə onlara qurtuluş verdi.
21 Rəbb Aşşurluların ordugahına zərbə
vurdu,
Onun mələyi onları məhv etdi.
22 Çünki Xizqiya Rəbbə məqbul olan işlər
etdi,
Əcdadı Davudun yollarından möhkəm
yapışdı.
Bunu böyük insan və görüntüləri həqiqi
olan
Yeşaya peyğəmbər əmr etmişdi.

Yeşaya

23 Onun peyğəmbərlik etdiyi günlərdə
günəş tərsinə hərəkət etdi,
O, padşahın ömrünü uzatdı.
24 Allahın əzəmətli Ruhu ilə gələcəyi
gördü,
Sionda yas tutanlara təsəlli verdi.
25 Əbədiyyətə qədər olacaqları göstərdi,
Gizli olanları baş verməzdən qabaq
bildirdi.

49

Yoşiya

1 Yoşiyanın xatirəsi
Ətriyyatçı tərəfindən hazırlanmış
Buxur tərkibi kimidir.
O, hər ağızda bal kimi şirindir,
Şərab ziyafətində çalınan musiqiyə
bənzəyər.
2 Yoşiya xalqı düz yola tərəf döndərmişdi,
Qanuna zidd olan iyrənclikləri silib atdı.
3 O, öz ürəyini Rəbbə tərəf yönəltdi,
Qanuna riayət edilmədiyi dövrdə
möminliyi möhkəmləndirdi.

Yeremya

4 Davud, Xizqiya və Yoşiyadan başqa,

Padşahların hamısı çox səhv yola düşdülər,
Çünki Uca Olanın Qanununu tərk etdilər.
Yəhuda padşahlarının hakimiyyəti sona
çatdı.

5 Çünki qüdrətlərini başqalarına,
İzzətlərini yad millətə verdilər.

6 Seçilmiş müqəddəs şəhər yandırıldı,
Küçələri boş qaldı.

7 Yeremya bunları qabaqcadan bildirmişdi.
Buna görə də onunla pis rəftar etdilər.
O, anasının bətnindən peyğəmbərliyə
təqdis edilmişdi.

Vəzifəsi həm yıxmaq, dağıtmaq və məhv
etmək,
Həm də tikmək və əkmək idi.

Yezekel və on iki peyğəmbər

8 Yezekel izzətli bir görüntü gördü,
Allah keruqların arabası üzərində bunu ona
göstərdi.

9 O, leysan göndərməklə düşmənləri yada
saldı,

Yollarını düzəldənlərə yaxşılıq etdi.

10 On iki peyğəmbərə gəlincə,

Qoy nəsilləri bəhər versin!

Çünki onlar Yaqubun nəsillərinə təsəlli
verdilər,

Xalqı sadıq ümidləri ilə qurtardılar.

Zerubbabil və Yeşua

11 Zerubbabili necə ucaldıq?

O, sağ əldəki möhür üzüyü kimidir.

12 Yehosadaq oğlu Yeşua da elə idi.

Onlar öz dövrlərində məbədi tikdilər,

Əbədi izzət üçün hazırlanan

Rəbbin müqəddəs məskəni bərpa etdilər.

Nehemya

13 Nehemyanın da xatirəsi böyükdür,

O, yıxılmış qala divarlarını yenidən qurdu.

Darvazaları və sürgüləri yerinə qoydu,

Evləri bərpa etdi.

Digər böyük əcdadlar

14 Dünyada Xanok kimisi hələ yaradılmamışdır,

Ona görə ki, Allah onu yer üzündən qaldırmışdır.

15 Yusif kimisi hələ dünyaya gəlməmişdir, O, qardaşlarının başçısı və xalqın dayağı idi,

Hətta onun sümüklərinə də qayğı göstərildi.

16 Sam və Şet insanlar arasında şöhrət qazandı,

Amma Adəm yaradılan varlıqların hamısından üstündür.

50

Baş kahin Şimon

1 Oniya oğlu Şimon böyük kahin idi,

Həyatı ərzində məbədi bərpa edən o idi.

Onun dövründə müqəddəs məskən möhkəmləndirildi.

2 Onun tərəfindən ikiqat divarın əsası qoyuldu,

Məbədin ətrafına hündür istehkam çəkildi.

3 Onun dövründə su anbarı qazıldı,

O, tunc hovuzla bir ölçüdə idi. [m](#)

4 Öz xalqını fəlakətdən qorumaq qayğısı ilə

Mühasirəyə qarşı şəhəri möhkəmləndirdi.

5 Şimon məbədin pərdəsini açıb çıxarkən Ətrafına toplaşan xalqın arasında necə də əzəmətli idi!

6 Şimon buludların arasındakı səhər ulduzu,

Bayram günlərindəki bədirlənmiş ay kimi idi.

7 O, Uca Olanın məbədi üzərində parlayan günəş,

Möhtəşəm buludlarda bərq vuran göy qurşağı kimi idi.

8 İlk bahar fəslindəki qızılgüllər, Su mənbələri kənarındakı zanbaqlar,

Yay fəslindəki ətir ağacının tumurcuqları kimi idi.

9 Buxurdandakı od və buxur, Hər cür qiymətli daşlarla bəzədilmiş

Döymə qızıl qablar kimi idi.

10 Bar gətirən zeytun ağacı, Buludlara qədər ucalan sərv ağacı kimi idi.

11 Şimon təmtəraqlı üst cübbəsini geyərək, Fəxri bəzəklərə bürünərək

Müqəddəs qurbangaha çıxarkən

Müqəddəs məskənin ətrafını izzətləndirirdi.

12 Kahinin əlindən pay alarkən,

Qurbangah ocağının yanında duranda

Başqa kahinlərdən ibarət çələng onu dövrəyə alırdı.

Onda hündür bir Livan palıdına bənzəyirdi,

Onlar xurma ağacının budaqları kimi onu əhatə edirdilər.

13 Harun nəslindən olanların hamısı

Öz əzəmətli görünüşlərində

Bütün İsrail camaatının önündə

Rəbbə olan təqdimləri əllərində tuturdular.

14 Şimon Uca Olan Külli-İxtiyarı

Təqdimlə rəvnəqləndirmək üçün

Qurbangahlardakı xidməti tamamlayaraq

15 Əlini uzadıb kasanı götürür,

Üzüm şirəsindən bir qədrini təqdim kimi axıdaraq

Qurbangahın təməlinə töküdü.

Bunu Uca Olan, hər şeyin Hökmranı üçün

Ətirli qoxu olmaqdan ötrü edirdi.

16 Sonra Harunun nəslindən olanlar ucadan səslənərək

Döymə metaldan hazırlanmış boruları çalırdılar.

Uca Olanın önündə çağırış olaraq

Yüksək səs eşidilirdi.

17 Onda bütün xalq birlikdə tələsərək

Üzüstə yerə düşüb özlərinin Rəbbinə,

Külli-İxtiyar,

Uca Olan Allaha səcdə edirdilər.

18 Məzmur oxuyanlar Ona öz səsləri ilə həmd edirdilər,
Yüksək avazlı musiqi şirin səslənirdi.
19 Rəbbin mədhi tamamlanana qədər Xalq Mərhəmətli Olanın önündə dua edərək
Uca Olan Rəbbə müraciət edirdi,
Beləcə, onlar öz xidmətlərini bitirirdilər.
20 Sonra Şimon aşağıya enərək Bütün İsraililərin icması üzərinə əllərini qaldırırdı ki,
Öz dili ilə Rəbbin xeyir-duasını versin, Onun adı ilə öyünsün.
21 Xalq Rəbbin xeyir-duasını qəbul etmək üçün Səcdə hərəkətini yenidən icra edirdi.

Nəsihət

22 İndi isə hər varlığın Allahına alqış edin, Hər yerdə böyük işlər görən Odur, Ana bətnindən bəri bizi bəsləyən Odur. O, bizimlə Öz mərhəmətinə görə rəftar edir.
23 Qoy Allah bizə ürək sevinci versin! Qoy keçən günlərdə olduğu kimi Bizim günlərimizdə də İsraildə sülh olsun!
24 O, bizə olan mərhəmətini davam etdirdin!
Öz dövrümüzdə bizə qurtuluş versin!

Üç millət barədə

25 Qəlbimi hiddətləndirən iki millət var, Üçüncüsünə isə millət demək olmaz:
26 Seir dağında sakin olan Edomlular, Filiştililər, Şekemdə yaşayan axmaq xalq olan Samariyalılar.

Nəticə

27 Həmin müdriklik və bilik təlimini Mən, Yerusəlimli Eleazar oğlu Sirax oğlu Yeşua

Düşüncəmdən hikmət çıxararaq bu kitaba həkk etmişəm.

28 Nə bəxtiyardır bu mövzularla məşğul olan adam!

Bunları düşüncəsinə qəbul edən kəs müdrik olar.

29 Əgər bunları icra etsə, hər şeyi bacarar. Çünki Rəbbin nuru onun yolunu işıqlandırar.

m50:3 Bax: 1Pad.7:23.

51

Rəbbə alqış

1 Ey Rəbb və Padşah, Səni mədh edəcəyəm,
Mənim xilaskarım olan Allah, Sənə şükür edəcəyəm,
Sənin adını mədh edəcəyəm.
2 Çünki Sən mənə himayədar və yardımçı oldun,
Vücudumu həlakdan, böhtançı dilin tələsindən,
Yalan hasil edən ağızdan satın aldın.
Əleyhimə çıxanların qarşısında Mənə köməkçi və satınalan oldun.
3 Mərhəmətinin bolluğuna və adına görə Məni udmaq istəyən ağızlardan, Canımı almaq istəyənlərin əllərindən, Çəkdiyim çoxlu əziyyətdən məni qurtardın.
4 Hər tərəfdən boğucu olan alovdan, Yanmadığım bir odun içindən,
5 Ölülər diyarının dərinliklərindən, Natəmiz dildən, yalan sözdən,
6 Padşahın önündə haqsız adamın Böhtançı dilindən məni qurtardın.
Canım ölümə yaxınlaşdı, Həyatım ölülər diyarının dibinə yanaşdı.
7 Düşmənlər hər tərəfdən məni əhatəyə almışdılar,
Mənə kömək edən yox idi,

Mən insanlardan yardım gözlədim, amma heç kəs yox idi.

8 Onda, ya Rəbb, Sənin mərhəmətini, Əzəlki vaxtlardan Sənin xeyirxah işlərini xatırladım.

Çünki Səndən gözləyənləri qurtarırsan, Düşmənlərin əlindən onları xilas edirsən.

9 Xahişimi yer üzündən göyə yüksəltdim, Ölümdən qurtulmaq üçün yalvardım.

10 Rəbbi çağırırdım:

«Ey Ata olan Rəbbim, sıxıntılı günlərimdə, Lovğa adamlardan kömək olmadığı vaxtlarda

Məni tərək etmə.

Sənin adına aramsız şükür edəcəyəm, Təşəkkürlə ilahi oxuyacağam».

11 Xahişim eşidildi,

Çünki məni həlakdan qurtardın,

Pis gündən qurtuluş verdin.

12 Bu səbəbdən Sənə minnətdar olub şükür edəcəyəm,

Rəbbin adına xeyir-dua edəcəyəm.

Müdrilik axtarmaq barədə

13 Hələ cavan ikən səyahətə çıxmamışdan qabaq

Dualarımda aydın şəkildə hikmət istədim.

14 Məbədin önündə ondan ötrü yalvardım, Axıracan da onu axtaracağam.

15 Üzümün çiçəklənməsindən yetişməsinə qədər

Ürəyim onunla sevindi.

Düz yolla addımladım,

Cavanlığımdan bəri onu izlədim.

16 Hətta bir az qulaq verməklə onu qavrayaraq

Onda özüm üçün çoxlu bilik tapdım.

17 Onun sayəsində irəli getdim,

Mənə müdrilik verənə alqış olsun!

18 Belə ki, mən hikməti tətbiq etməyi qərara aldım,

Düzgünlüyün təəssübünü çəkdim,

Əsla xəcalətə düşməyəcəyəm.

19 Canım ondan ötrü əlləşdi,

Qanuna riayət etməkdə tələbkar oldum.

Əllərimi yüksəkliyə uzatdım,

Cahilliyimə görə qəmə batdım.

20 Qəlbimi hikmətə tərəf yönəltdim,

Təmizlənməklə onu tapdım.

Əzəldən onunla birlikdə dərrakə əldə etdim,

Bu səbəbdən o əsla məni tərək etməyəcək.

21 Daxilim onu axtarmaq üçün təlatümə gəldi,

Buna görə də yaxşı qazanc əldə etdim.

22 Rəbb mənə sözü mükafat olaraq verdi,

Söz vasitəsilə də Ona şükür edəcəyəm.

23 Ey təlim öyrənməyənlər, mənə yaxın gəlin,

Mənim məktəbimdə yer tutun.

24 Bunlara ehtiyacınız olduğunu söylədiyiniz halda

Nə üçün ürəyiniz çox həvəsli deyil?

25 Mən ağzımı açıb söylədim ki,

Gəl hikməti özün üçün havayı əldə et.

26 Özünü təlimin boyunduruğuna sal,

Ürəyin onu qəbul etsin,

O, yaxındadır, onu tap.

27 Öz gözlərinlə gör ki, mən bir az zəhmət çəkdim

Və özüm üçün böyük rahatlıq tapdım.

28 Təlimə çox sayda gümüş müqabilində belə, sahib ol,

Onun vasitəsilə çoxlu qızıl əldə edərsən.

29 Qoy qəlbin Rəbbin mərhəməti ilə sevin, sin,

Ona şükür etməkdən əsla utanmayasan.

30 Öz işini vaxtında başa çatdır,

Rəbb də Öz vaxtında sənə əvəz verər

YEREMYANIN MƏKTUBU

GİRİŞ

«Yeremyanın Məktubu» Peyğəmbər Yeremyanın sürgünə aparılan Yəhudilərə ünvanlanmış müraciətidir. Yeremya öz məktubunda bütperəstliyi pisləyir və öz soydaşlarına bütlərdən uzaq durmaq barədə xəbərdarlıq edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-7 Bütperəstlikdən çəkinmək

1:8-73 Bütələrin faydasızlığı

1

Bütperəstlikdən çəkinmək

1 Babil padşahı Navuxodonosor tərəfindən Babilə sürgün edilənlərə Yeremyanın göndərdiyi məktubun surəti; bu, onlara bəyan etməkdən ötrü ona Allah tərəfindən əmr olunmuşdu.

2 Allah qarşısında etdiyiniz günahlara görə Babil padşahı Navuxodonosor tərəfindən Babilə sürgünə aparılacaqsınız. 3 Belə ki, Babilə girərək çox illər və uzun müddət, hətta yeddi nəslə qədər orada qalacaqsınız; bundan sonra Mən sizi oradan sülh içində çıxaracağam. 4 İndi siz Babilə bütperəstlərin çiyinlərində daşdığı və onları qorxuya salan gümüşdən, qızıldan və ağacdan olan allahları görəcəksiniz. 5 Beləcə, özünüzü gözləyin ki, siz də yadellilərə bənzəməyəsiniz və bu allahların qarşısında sizi qorxu bürüməsin. 6 Onların qarşısında öndən və arxadan kütlənin səcdə etdiyini görəndə düşüncənizdə deyin: «Küllü-İxtiyar, Sənə səcdə etmək lazımdır!» 7 Çünki Mənim mələyim sizinlədir və o, canlarınızı müdafiə edəcək.

Bütələrin faydasızlığı

8 Bu allahların dilləri usta tərəfindən yonulub, özləri isə qızıl və gümüşlə örtülüb; onlar saxtadır və danışa bilmirlər. 9 Bu adamlar bəzənməyi sevən qız kimi qızılı götürüb öz allahlarının başına

çələnglər düzəldirlər. 10 Bəzən də elə olur ki, kahinlər qızıl və gümüşü öz allahlarından oğurlayır və özlərinə sərf edirlər, həmçinin bundan onlarla bir yerdə qalan məbəd fahişələrinə də verirlər. 11 Qızıldan, gümüşdən və ağacdan olan allahları adamlar kimi geyimlərlə bəzəyirlər, amma bu geyimlər onları pasdan və güvədən xilas etmir. 12 Onların əynindəki tünd-qırmızı paltarların üzü ibadətgahlarını basmış tozdan xarab olur. 13 Ölkənin hakimi olan adam kimi bu allahın əlində əsa var, lakin özünə qarşı günah edəni öldürə bilmir. 14 Sağ əlində qılıncı və baltası var, amma öz-özünü qoşundan və quldurlardan müdafiə edə bilmir. 15 Bundan bilinir ki, onlar heç də allahlar deyil. Beləliklə, onlardan qorxmayın.

16 Sınmış qab insan üçün necə faydasız olursa, onların ibadətgahlarında olan allahları da elədir. 17 İçəri girənlərin ayaqlarının tozundan onların gözləri tozla dolur. 18 Padşahı təhqir edən şəxs ölümə məhkum olanda mənzilinin girişi necə bağlanırsa, onların ibadətgahlarını da kahinlər qapılarla, qıfıllarla və sürgülərlə qoruyurlar ki, quldurlar tərəfindən qarət olunmasın. 19 Onlar özlərindən daha çox bu allahlar üçün çiraq yandırırırlar, amma bu allahlar heç kəsi görə bilmir. 20 Bu allahlar evin şalbanı kimidir; deyirlər ki, onların

ürəklərini yer qurdları dəlir, özlərini və paltarlarını yeyir, onlarsa hiss etmir. 21 İbadətgahdakı tüstüdən onların üzləri qaralıb. 22 Onların bədənlərinin və başlarının üstünə yarasalar, qaranquşlar və digər quşlar uçub gəlir, eləcə də, pişiklər onların üstünə çıxır. 23 Bundan biləcəksiniz ki, onlar allahlar deyil. Beləliklə, onlardan qorxmayın.

24 Əgər kimsə onları gözəllik üçün örtüldükləri qızılın pasından təmizləməsə, onda onlar parıldamayacaq; axı onlar qəlibə tökülüb düzəldiləndə heç nə hiss etməyiblər. 25 Onlar bəhə qiymətə alınıb, amma onlarda ruh yoxdur. 26 Ayaqları olmadığı üçün onları çiyinlərdə daşıyırlar. Beləcə, acizliklərini insanlara göstərirlər. Yerə yıxıldıqları zaman onlara xidmət edənlər də biabır olurlar; 27 çünki özləri qalxa bilmirlər, kimsə onları yerdən qaldırsa belə, özləri hərəkət edə bilmirlər. Ölülər kimi onların qabağına hədiyyələr qoyurlar. 28 Onların qurbanlarını isə kahinlər satır və israf edirlər, qadınları da bunların bir hissəsini duzlayır, amma nə kasıba, nə də zəifə pay ayırmırlar. Onların qurbanlarına hər gün zahı qadınlar toxunurlar. 29 Beləliklə, onların allahlar olmadığını bundan bilərək onlardan qorxmayın.

30 Onları necə allahlar adlandırmaq olar? Çünki bu gümüşdən, qızıldan və ağacdan olan allahlara qadınlar təqdim gətirirlər. 31 Onların ibadətgahlarında kahinlər cırılmış köynəklərdə, başı və saqqalı qırılmış vəziyyətdə, başıaçıq otururlar. 32 Kahinlər öz allahları qarşısında şivən çəkib bağırırlar, necə ki, bəziləri bunu ölənlərin yasında edirlər. 33 Onların paltarlarının bir hissəsini kahinlər özlərinə götürür və arvad-uşaqlarını geyindirirlər. 34 Bu allahlar kimdənsə pis, yaxud yaxşı əməl görəndə ona əvəzini ödəyə bilmirlər;

onlar padşahı taxta çıxarıb, onu taxtdan sala bilmirlər. 35 Eləcə də onlar nə sərvət, nə də kiçik bir mis sikkə verə bilmirlər. Əgər kimsə onlara and vəd edib bunu yerinə yetirmirsə, əvəz çıxma bilmirlər. 36 İnsanı ölümdən xilas edə bilmirlər, zəifi güclünün əlindən ala bilmirlər. 37 Kor adamın gözlərinə şəfa verə bilmirlər, sıxıntı içində olan insana kömək edə bilmirlər. 38 Dul qadının halına yanmırlar, yetimə yaxşılıq etmirlər. 39 Ağacdan olan, qızıl və gümüşlə örtülmüş bu allahlar dağlardakı daşlara bənzəyir; onlara xidmət edənlər biabır olacaqlar. 40 Beləliklə, necə düşünmək və hesab etmək olar ki, onlar allahlar ola bilər?

41 Xaldeylilərin özləri də bu allahlara hörmətsizlik göstərirlər: onlar danışa bilməyən lal bir adam görəndə onu Baalın yanına gətirirlər və tələb edirlər ki, Baal sanki hiss edə bilirmiş kimi ucadan qışqırsın. 42 Onların bunu bacarmadığını bilsələr də, əl çəkmirlər, çünki bunun mənası yoxdur. 43 Həmçinin qadınlar bellərinə ip bağlayıb ot tüstüsü çəkərək yol üstündə otururlar. 44 Onlardan hər hansı biri yoldan keçənə nəzər yetirib, onunla yaxınlıq edəndə öz rəfiqəsini məzəmmət edir ki, o, bu şərəfə nail olmayıb və onun ipi qırılmayıb. 45 Onlarla baş verən bütün işlər saxtadır və beləliklə, necə düşünmək və hesab etmək olar ki, onlar allahlar ola bilər?

46 Onlar sənətkarlar və qızıl işləri görənlər tərəfindən düzəldilib və sənətkarların onlarla etmək istədiyindən başqa bir şey ola bilməzlər. 47 Onları düzəldənlərin özləri uzunömürlü deyil; bəs onların düzəltdiyi şeylər necə allahlar ola bilər? 48 Onlar nəsillərə yalan və biabırçılığı miras qoyublar. 49 Üstlərinə müharibə və fəlakət gələndə kahinlər öz aralarında məşvərət keçirirlər ki, bu allahlarla birgə

harada gizlənsinlər. 50 Əgər onlar özlərini müharibədən və fəlakətdən qurtara bilmirlərsə, deməli, allahlar deyillər. 51 Axı onlar ağacdandır, qızıl və gümüşlə örtülmüşlər. Bundan bilmək olar ki, onlar saxtadır; qoy bütün xalqlara və padşahlara aşkar olsun ki, onlar allahlar deyil, insan əlinin işidir və onlarda heç bir İlahi əməl yoxdur. 52 Beləliklə, hər kəsə aydındır ki, onlar allahlar deyil.

53 Onlar ölkələrə padşah təyin etmir, insanlar üçün yağış göndərmir, 54 məhkəmədə hökm çıxarmır, əzilən insanı müdafiə etmirlər; göylə yer arasında çırpınan qarğalar kimi gücsüzdürlər. 55 Çünki bu ağacdən olan, yaxud qızıl və gümüşlə örtülmüş allahların ibadətgahlarına od düşəndə onların kahinləri qaçıb canlarını qurtaracaq, onlarsa şalban kimi içəridə yanacaqlar. 56 Onlar nə padşaha, nə də düşməyə qarşı dayana biləcəklər. 57 Beləliklə, necə qəbul etmək və düşünmək olar ki, onlar allahlardır?

58 Ağacdən olan, qızıl və gümüşlə örtülmüş bu allahlar nə oğrulardan, nə də quldurlardan özlərini qoruya bilir: qarətçilər bu allahlardan güclü çıxıb üstlərindəki qızılı, gümüşü və paltarları çıxarır, qənimətlə gedirlər, bu allahlarsa öz-özlərinə kömək edə bilmirlər. 59 Buna görə də şücaət göstərən bir padşah, yaxud sahibinin evdə işlətdiyi faydalı ev əşyası yalançı allahlardan daha yaxşıdır; yaxud da içərisindəki əmlakı qoruyan evin qapısı və padşah sarayındakı ağacdən olan sütunlar yalançı allahlardan daha yaxşıdır. 60 Işıq vermək üçün yaradılan günəş, ay və

ulduzlar itaətlə bu işi yerinə yetirirlər; 61 eləcə də ildırım təzahür edir və külək ölkənin hər yerində əsir; 62 buludlar da Allahın onlara bütün yer üzündən keçməsinə əmr edəndə tez yerinə yetirirlər, dağları və meşələri məhv etmək üçün göydən göndərilən od da ona təyin olunan işi edir. 63 Bu allahlar isə nə görünüşlərinə, nə də güclərinə görə onlara tay ola bilməz. 64 Necə düşünmək və hesab etmək olar ki, onlar allahlar ola bilər? Bir halda ki, onlar nə məhkəmədə hökm çıxarmağa, nə də insanlara yaxşılıq etməyə qadirdir. 65 Beləliklə, onların allahlar olmadığını bilərək, onlardan qorxmayın.

66 Onlar padşahları nə lənətləyir, nə də onlara xeyir-dua verirlər. 67 Millətlərə səmada əlamət ola bilməzlər, çünki nə günəş kimi şafəq, nə də ay kimi işıq saçırlar. 68 Heyvanlar onlardan yaxşıdır: bunlar öz sığınacaqlarına qaçaraq özlərinə kömək edə bilirlər. 69 Beləliklə, onların allahlar olmasını biz heç nədə görmürük; buna görə də onlardan qorxmayın.

70 Bostandakı müqəvva heç nəyi qorumadığı kimi, onların ağacdən olan, qızıl və gümüşlə örtülmüş allahları da belədir. 71 Eyni cür onların ağacdən olan, qızıl və gümüşlə örtülmüş allahları üstündə hər cür quş oturan bağdakı tikanlı alağa, həmçinin qaranlığa atılmış meyitə oxşayır. 72 Onlardakı çürüyən tünd-qırmızı nəfis kətandan bilərsiniz ki, onlar allahlar deyil; sonra isə qurdlar onların özlərini yeyəcək və ölkədə biabır olacaqlar. 73 Beləliklə, bütləri olmayan saleh insan üstündür, çünki biabırçılıqdan uzaqdır.

BARUXUN KİTABI

GİRİŞ

«Baruxun Kitabı» Peyğəmbər Yeremyanın katibi Barux tərəfindən yazılmışdır. Kitabın əvvəlində sürgünə aparılan Yəhudilərin öz günahları üçün dua etdikləri və Allahdan bağışlanmaqlarını dilədikləri təsvir olunur. Barux öz kitabında xalqı müdrikliyə səsləyərək yenidən Allahın yoluna dəvət edir və Allaha üz tutduqları təqdirdə təsəlli tapacaqlarını vəd edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-14 Barux və Babildəki Yəhudilər

1:15–3:8 Günahlardan tövbə duası

3:9–4:4 Müdrikliyin tərifli

4:5–5:9 Fəlakətin səbəbi və xalqa təsəlli

1

Barux və Babildəki Yəhudilər

1 Bu, Nir oğlu Massa oğlu Sadukey oğlu Asadya oğlu Xalkey oğlu Baruxun Babildə yazdığı kitabın sözləridir; 2 o, bu kitabı Xaldeylərin Yerusəlimi tutduqları və oranı yandırdıqları gündən beş il sonra, həmin ayın yeddinci günündə yazdı. 3 Barux bu kitabın sözlərini Yəhudeya padşahı Yehoyakim oğlu Yekonyaya, bu kitabın sözlərinə qulaq asmağa gələn bütün adamlara, 4 əyanlara, padşah oğullarına, ağsaqqallara, Babildə Sud çayının sahilində sakin olan, böyükdən kiçiyə qədər bütün xalqa ucadan oxudu. 5 Onlar da ağlayıb oruc tutdular və Rəbbin önündə dua etdilər. 6 Nəticədə hər kəsdən imkanına görə gümüş yığıb 7 Yerusəlimə baş kahin Xalkey oğlu Salmon oğlu Yehoyakimə, kahinlərə və onunla birlikdə Yerusəlimdə olan bütün xalqa göndərdilər. 8-9 Barux Müqəddəs yerdən aparılmış Rəbb evinin qablarını Sivan ayının onuncu günü Yəhuda ölkəsinə qaytardı. Bu gümüş qabları Yəhuda padşahı Yoşiya oğlu Sidqiya Babil padşahı Navuxodonosor Yehoyakini, başçıları, əsirləri, əyanları və

xalqı Yerusəlimdən köçürərək Babilə gətirəndən sonra düzəltmişdi.

Babillilərin Yerusəlimdəkilərə müraciəti

10 Babildəki xalq Yerusəlimdə olanlara xəbər göndərdi: «Budur, biz sizə gümüş göndəririk və bu gümüşə yandırma qurbanı, günahlarınıza görə qurban və kündür alın, Rəbb Allahımızın qurbangahına hədiyyə olaraq taxıl təqdimi verin. 11 Babil padşahı Navuxodonosorun və onun oğlu Baltasarın canına dua edin ki, nə qədər ki göylər yer üzərində durur, onların da ömrü davam etsin. 12 Rəbb bizə güc və gözlərimizə işıq versin, biz də Babil padşahı Navuxodonosorun və onun oğlu Baltasarın himayəsi altında yaşayaq, uzun müddət onlara xidmət edək və onların mərhəmətini qazanaq. 13 Bizim üçün də Rəbb Allahımıza dua edin, çünki biz Rəbb Allahımızın önündə günah etdik və bu günə qədər də Rəbbin hiddəti və qəzəbi bizdən dönməyib. 14 Sizə göndərdiyimiz bu kitabı anma günü və müəyyən vaxtlarda Rəbbin evində bəyan etmək üçün oxuyun 15 və deyin:

Günahların etirafı

Rəbb Allahımızda salehlik, bizdə isə bu gün olduğu kimi üzüqaralıq var; bu üzüqaralıq hər bir Yəhudiyyə, hər bir Yerusəlim sakininə – 16 həm padşahlarımıza, həm başçılarımıza, həm kahinlərimizə, həm peyğəmbərlərimizə, həm də əcdadlarımıza aiddir. 17 Çünki biz Rəbbin önündə günah etdik, 18 Ona itaət etmədik, Rəbbin qarşımıza qoyduğu əmrlərinə əməl etmək üçün Allahımızın səsinə qulaq asmadıq. 19 Rəbbin əcdadlarımızı Misir torpağından çıxartdığı gündən indiyəcən Rəbb Allahımıza itaətsiz olduq və Onun səsinə qulaq asmağa məhəl qoymadıq. 20 Bal və süd axan torpağı bizə vermək üçün əcdadlarımızı Misir torpağından çıxartdığı gün Rəbbin Öz qulu Musaya bildirdiyi fəlakət və lənət başımıza gəldi; bunlar hələ də üzərimizdədir. 21 Biz Onun bizə göndərdiyi peyğəmbərlərin heç bir sözünə əməl etməyib Rəbb Allahımızın səsinə qulaq asmadıq. 22 Hər birimiz Rəbb Allahımızın gözləri önündə başqa allahlara xidmət edərdik, pis işlər görüb ürəyimizdə pis fikirlərlə gəzirdik».

2

1 Rəbb bizə, İsraildə hökm çıxaran hakimlərimizə, padşahlarımıza, rəislərimizə, İsrildən və Yəhudadan olan hər kəsə qarşı söylədiyi sözü yerinə yetirdi. 2 Musanın qanununda yazıldığına görə, Allah göylər altında belə bir iş görməmişdi: 3 biz hamımız oğullarımızın və qızlarımızın ətini yeməyə məcbur olmuşduq. 4 Rəbb bizim xalqı ətrafımızdakı bütün padşahlıqların əlinə verdi; onlar Rəbbin aralarına səpələdiyi bütün ətraf xalqların arasında rüsvayçılığa və ayrılığa hədəf oldular. 5 Biz ağa əvəzinə qul olduq, çünki biz Rəbb Allahımızın səsinə eşitməyərək Onun qarşısında günah etdik. 6 Rəbb Allahımızda salehlik, bizdə

və əcdadlarımızda isə bu gün olduğu kimi üzüqaralıq var. 7 Allahın bizim barəmizdə söylədiyi bütün pis əməllər başımıza gəldi. 8 Hər kəsi pis ürəyinin niyyətindən döndərmək üçün Rəbbin önündə dua etmədik. 9 Rəbb bütün bu fəlakətləri göndərmək üçün uyğun vaxtı gözləyirdi və bunları üzərimizə göndərdi, çünki O, bizə əmr etdiyi hər işində salehdir. 10 Amma biz Onun səsinə qulaq asmadıq və Onun bizim önümüzə verdiyi əmrləri ilə getmədik.

Xilas üçün dua

11 Ey İsrailin Allahı Rəbb, Sən qüdrətli əlinlə, əlamətlərlə, möcüzələrlə, böyük qüvvə ilə, uzanan qolla Öz xalqını Misir torpağından çıxartdın və bununla Özünə ad qazandın; bu şöhrətin bu günə qədər davam edir. 12 Ey Allahımız Rəbb, biz günah etdik, Sənin bütün qaydalarına qarşı çıxaraq haqsızlıq və qanunsuzluqla rəftar etdik. 13 Qoy Sənin qəzəbin bizdən çəkilsin, çünki biz aralarına səpələdiyin xalqlar arasında az qalmışıq. 14 Ya Rəbb, bizim dualarımızı və yalvarışlarımızı eşit, bizi Öz xatirinə görə xilas et və bizi sürgün edənlərin önündə bizə lütf ver; 15 qoy bütün dünya bilsin ki, Sən bizim Rəbb Allahımızsan, çünki İsrail və onun nəslə Sənin adını daşıyır. 16 Ya Rəbb, Öz Müqəddəs evindən bax və bizi yada sal; ya Rəbb, bizə qulaq as və eşit; 17 ya Rəbb, gözlərini aç və bax, çünki ruhu içindən götürülən ölümlər diyarındakı ölümlər Rəbbə izzət verməzlər və haqq qazandırmazlar; 18 amma böyük fəlakətdə kədər içində olan, başı aşağı, qəmgin, gözləri torlaşmış və qəlbi susayan kəslər Sənə izzət və haqq qazandırarlar, ya Rəbb. 19 Mərhəmət üçün Sənə yalvararkən əcdadlarımızın və padşahlarımızın salehliyinə görə yalvarmırıq, ey Rəbb Allahımız, 20 çünki

Sən qulların peyğəmbərlər vasitəsilə söylədiyini kimi hiddətini və qəzəbini üstümüzə göndərdin. 21 Rəbb belə dedi: «Belinizi əyib Babil padşahına tabe olun ki, atalarınıza verdiyim torpaqda qala biləsiniz; 22 əgər Babil padşahına xidmət etmək barədə Allahın sözünü eşitməsəniz, 23 Mən Yəhuda şəhərlərində və Yerusəlim ətraflarında şənlik və sevinc səslərini, adaxlı və gəlin səslərini yox edəcəyəm və bütün bu yer sakinsiz qalacaq». 24 Babil padşahına xidmət etmək barədə Sənin səsine qulaq asmadıq, Sən də padşahlarımızın və atalarımızın sümüklərinin qazılıb qəbirdən çıxarılacağı barədə qulların peyğəmbərlər vasitəsilə dediyin sözünü yerinə yetirdin. 25 Budur, onlar günün bərk istisinə və gecənin soyuğuna atıldılar, özləri isə vəbadan, aclıqdan, qılıncdan və təqibdən öldülər. 26 Bu gün olduğu kimi, İsrail evinin və Yəhuda evinin haqsızlığına görə Sən adını daşıyan evi tərk etdin. 27 Rəbb Allahımız, bizimlə Sən Öz iltifatın və böyük şəfqətinə görə rəftar etdin. 28 Qulun Musa vasitəsilə söylədiyini kimi İsrail övladlarının önündə Öz Qanununu yazdığı əmr etdiyini gün belə dedin: 29 «Əgər Mənim səsini eşitməsəniz, bu böyük və səs-küylü kütlə az sayda qalacaq, çünki onları millətlərin arasına səpələyəcəyəm. 30 Mən bilirəm ki, onlar Mənə qulaq asmayacaqlar, çünki inadkar xalqdırlar. Amma köçürüldükləri yerdə öz ürəklərinə diqqət yetirəcəklər 31 və Mənim onların Allahı olduğumu biləcəklər. Mən onlara itaətli ürək və eşidən qulaq verəcəyəm. 32 Onlar köçürüldükləri torpaqda Məni izzətləndirəcəklər və Mənim adımla yada salacaqlar. 33 Əvvəlki inadçılıqlarından və pis əməllərindən üz döndərəcəklər, çünki Rəbbin önündə günah edən əcdadlarının başlarına gələnəri yada

salacaqlar. 34 Onda Mən onları əcdadları İbrahimə, İshaqa və Yaquba vəd etdiyim torpağa qaytaracağam və onlar bu torpağa sahib olacaqlar; onların sayını çoxaldacağam, azalmayacaqlar; 35 onlara əbədi əhd qoyacağam ki, Mən onların Allahı, onlar da Mənim xalqım olsun; Mən xalqım İsraili ona verdiyim torpaqdan bir daha tərpətməyəcəyəm».

3

1 Külli-İxtiyar Rəbb, İsrailin Allahı, sıxıntı içində olan qəlb və hüznü ruh Sənə nida edir: 2 ya Rəbb, eşit və mərhəmət et, çünki biz Sənin önündə günah etdik; 3 Sən əbədi qalan, biz isə əbədi yox olanlarıq. 4 Külli-İxtiyar Rəbb, İsrailin Allahı, Sənin qarşında günah edən İsrailin övlətlərinin və onların oğullarının duasını eşit; onlar özlərinin Rəbb Allahının səsini eşitmədilər və buna görə də bizə fəlakət üz verdi. 5 Atalarımızın haqsızlıqlarını yada salma, lakin bu zaman Öz qüdrətini və Öz adını yada sal, 6 çünki Sən bizim Rəbb Allahımızsan və biz Səni izzətləndirəcəyik, ya Rəbb. 7 Sən ona görə ürəklərimizə qorxu saldın ki, biz Sənin adını çağıraraq; köçürüldüyümüz yerdə Səni izzətləndirəcəyik, çünki biz Sənin önündə günah edən atalarımızın hər bir günahını ürəyimizdən silib atmışıq. 8 Budur, indi biz Rəbb Allahımızı tərk edən atalarımızın bütün günahlarına görə təhqir, lənət və cəza üçün bizi səpələdiyini köçürüldüyümüz yerdəyik.

Müdrikliyin tərfi

9 Ey İsrail, həyat əməllərini dinlə,

Hikməti anlamaq üçün qulaq as.

10 Nə üçün, ey İsrail, nə üçün

Düşmənlərin torpağındasan?

Sən yad torpaqda qocalmısan,

11 Ölülərlə birlikdə murdarlanmısan,

Ölülər diyarında olanlara aid edilmisən,

12 Müdrüklük mənbəyini tərək etmişən.
13 Əgər sən Allahın yolu ilə getsəydin,
Onda əbədi olaraq sülhdə yaşayardın.
14 Hikmətin, qüdrətin, biliyin
Harada olduğunu öyrən ki,
Eyni zamanda, uzun ömrün və həyatın,
Gözlərin nurunun və sülhün
Harada olduğunu biləsən.

15 Kim müdrüklüyün yerini tapıb,
Kim onun xəzinəsinə girib?
16 Xalqların başçıları,
Yerdəki vəhşi heyvanlara nəzarət edənlər,
17 Göy quşları ilə əylənənlər,
Adamların güvəndikləri qızıl və gümüşü
Doymadan toplayanlar haradadır?
18 Gümüşdən olan əşyaları əldə etmək
üçün
Təşvişə düşənlər haradadır?
Onların yeri məlum deyil.
19 Onlar yoxa çıxdılar,
Ölülər diyarına endilər,
Onların yerini başqaları tutdu.
20 Sonrakı nəsillər dünyaya göz açdılar,
Yer üzündə yaşadılar,
Lakin idrakın yolunu tanımadılar,
21 Müdrüklüyün yollarını anlamadılar,
Onların oğulları da onu əldə edə
bilmədilər;
Onlar müdrüklüyün yolundan uzaqda idilər.
22 Müdrüklüyün barəsində Kənanada
əşidilmirdi,
O, Temanda da görünmürdü.
23 Həcər oğulları dünyəvi bilik axtarırlar,
Merra və Temanın tacirləri də
Əllaməlik və filosofluq edirlər;
Lakin onlar müdrüklüyün yolunu
tanımadılar,
Onun yollarını yada salmadılar.

24 Ey İsrail, Allahın evi necə böyük,
Onun hakimiyyəti altında olan yer
Necə də genişdir!

25 O, böyükdür və sonu yoxdur,
Uca və ölçüyəgəlməzdir.
26 Başlanğıcda orada adlı-sanlı,
Döyüşdə məharətli,
Qəhrəman nəhənglər doğulmuşdu.
27 Lakin Allah onları seçmədi,
İdrak yolunu onlara açmadı;
28 Onlar hikmətsizliklərindən məhv
oldular,
Ağılsızlıqlarının ucbatından həlak oldular.

29 Göylərə kim çıxıb hikməti götürdü,
Buludlardan aşağı endirdi?
30 Dənizləri kim keçib onu tapdı,
Saf qızıldan da yaxşı olanı kim gətirə
bilər?
31 Hikmətin yolunu bilən,
Onun getdiyi yollar haqqında düşünən
Kimsə yoxdur.
32 Lakin hər şeyi bilən Allah onu
bütünlüklə tanıyır;
Allah Öz ağılı ilə onu aşkar etdi,
Yer üzünü əbədi vaxtlar üçün yaratdı,
Dördəyaxlı heyvanlarla doldurdu.
33 O, işığı göndərir, işıq da gedir,
Onu çağırır, o da lərzə ilə Allaha itaət edir;
34 Ulduzlar da öz keşiklərində
Sevinclə parlayırlar.
35 Allah onları çağırırdı,
Onlar da dedilər ki, biz buradayıq
Və onları Yaradanın qarşısında sevinclə
parladılar.
36 Bu, bizim Allahımızdır,
Başqa kimsə Ona tay ola bilməz.
37 O, hikmətin hər cür yolunu tapdı,
Öz qulu Yaquba və Öz sevimlisi İsrailə
verdi.
38 Bundan sonra hikmət yer üzündə
göründü,
İnsanların arasında gəzib-dolaşdı.

4
1 Allahın əmrlərinin kitabı,
Əbədi qalan qanun idrak yoludur.

Ona əməl edənlərin hamısı yaşayacaq,
Onu tərk edənlərsə öləcək.
2 Ey Yaqub, dön və ondan bərk tut,
Onun işığının parıltısında gəz.
3 Öz izzətini başqasına vermə,
Özünə faydalı olanı özgə millətə vermə.
4 Ey İsrail, biz bəxtiyarıq,
Çünki bilirik ki, Allaha xoş gələn nədir.

Yerusəlimə təsəlli

5 Cəsarətli ol, Mənim xalqım,
İsrailin adını yaşadan!
6 Siz məhv olmaq üçün
Bütpərəstlərə təslim edilmədiniz,
Allahı qəzəbləndirdiyiniz üçün
Düşmənlərə təslim edildiniz.
7 Çünki siz Allaha deyil,
Cinlərə qurban gətirərək
Yaradanınızı qəzəbləndirdiniz.
8 Sizi qidalandıran
Əbədi Allahı unutdunuz,
Həmçinin sizi bəsləyən
Yerusəlimi məyus etdiniz.
9 Çünki Yerusəlim Allahdan sizin üzərinizə
Gələn qəzəbi görüb dedi:
«Qulaq asın, Sionun qonşuları,
Allah mənə böyük kədər göndərdi,
10 Ona görə ki mən oğul və qızlarımla
Əsir edildiyini gördüm;
Bunu onların üzərinə Əbədi Olan göndərdi.
11 Mən onları sevinclə qidalandırardım,
Amma ağlaşma və kədərlə buraxdım.
12 Qoy heç kəs mənim üçün sevinməsin,
Mən çoxlarının tərk etdiyi dul qadına
bənzəyirəm.
Oğul və qızlarımla günahına görə
boşaldım,
Çünki onlar Allahın qanununa arxa
çevirdilər;
13 Onun qaydalarını dərk etmədilər,
Allahın əmrlərinin yolu ilə getmədilər,
Onun salehliyində olan
Təlim yollarına qədəm qoymadılar.

14 Gəlin, Sionun qonşuları,
Oğul və qızlarımla əsirliyini xatırlayın;
Əbədi Olan bunu onların üzərinə göndərdi.
15 Çünki O, uzaqdan gələn bir milləti
Onların başına bəla etdi;
Sərt sifətli və başqa dildə danışan bu millət
Nə ağsaqqaldan utanır,
Nə də körpəyə rəhm edir.
16 Onlar dul qadının sevimli oğullarını,
Tənha qadının qızlarını apardılar.

17 Mən sizə necə kömək edə bilərəm?
18 Bu fəlakəti kim sizin başınıza gətirib, sə,
O da sizi düşmənlərinizin əlindən xilas edə
bilər.
19 Gedin, övladlarım, gedin,
Çünki mən boş qalmalıyam.
20 Mən sülh libasını əynimdən çıxartdım,
Yalvarışımın çuluna büründüm;
Ömrüm boyu Əbədi Olana fəryad
edəcəyəm.
21 Cəsarətli olun, övladlarım, Allahı
çağırın,
O, sizi əsarətdən, düşmənlərinizin əlindən
qurtaracaq.
22 Çünki Əbədi Olandan
Sizin xilasınızı gözlədim,
Mərhəmətə görə mənə
Müqəddəs Olandan sevinc gəldi;
Bu mərhəmət tezliklə
Sizə Əbədi Olandan, Xilaskarımdan
gələcək.
23 Mən sizi kədər və ağlaşma ilə
buraxdım,
Amma Allah sizi mənə
Sevinc və şadlıq içində əbədilik
qaytaracaq.
24 İndi Sionun qonşuları
Sizin əsirliyinizi gördükləri kimi,
Tezliklə Allahdan olan xilasınızı da
görəcəklər;
Bu xilas sizə böyük izzətlə,
Əbədi Olanın əzəməti ilə gələcək.

25 Övladlarım! Sizin üzərinizə
Allahdan gələn qəzəbə dözüün;
Düşmən sizi təqib edirdi,
Amma siz tezliklə onun məğlubiyyətini
görəcəksiniz,
Onu boyunduruğa salacaqsınız.
26 Mənim qidalandırdığım kəslər
Hamar olmayan yolla getdilər,
Düşmənlər tərəfindən oğurlanan
Sürü kimi ələ keçirildilər.
27 Cəsarətli olun, övladlarım, Allahı
çağırın,
Çünki bütün bunları üzərinizə Göndərən
Sizi yada salacaq.
28 Allahı tərk etməkdə qətiyyətli
olduğunuz kimi,
İndi də Ona tərəf dönün;
Onu axtarmaq üçün on dəfə artıq səy edin.
29 Çünki bu fəlakəti üzərinizə Göndərən
Sizə xilasla əbədi sevinc də göndərəcək.

Yerusəlimə yardım

30 Cəsarətli ol, Yerusəlim!
Sənə bu adı verən sənə təsəlli verəcək.
31 Səninlə pis rəftar edib,
Süqutuna sevinənlərin vay halına,
32 Övladlarının xidmət etdiyi şəhərlərin,
oğullarını qəbul edən torpağın vay halına!
33 O, sənin süqutuna sevindi ki kimi,
Məğlubiyyətinə şad olduğu kimi,
Öz viranəliyində də kədərlənəcək.
34 Mən ondan izdiham sevincini alacağam,
Onun lovğalığı kədəərə çevriləcək.
35 Əbədi Olandan onun üzərinə göndərilən
Od bir neçə gün yanacaq,
Uzun müddət cinlər onda sakin olacaq.
36 Ey Yerusəlim, şərqə nəzər sal,
Allahdan sənə gələn sevinci gör.
37 Budur, sənin buraxdığın oğulların
gəlirlər,
Müqəddəs Olanın sözü ilə

Şərqdən qərbə qədər hər tərəfdən
toplananlar
Allahın izzətinə görə sevinərək gəlirlər.
5
1 Ey Yerusəlim!
Öz kədər və kin libasını əynindən çıxart,
Allahdan olan gözəllik izzətini əbədi
olaraq geyin.
2 Allahdan olan salehlik libasına bürün,
Əbədi Olanın izzət tacını başına qoy.
3 Çünki Allah səma altında olan hər kəsə
Sənin parlaqlığını göstərəcək.
4 Allahın əbədi olaraq
Sənə verdiyi ad belə olacaq:
«Salehlikdən gələn sülh və möminliyin
izzəti».
5 Qalx, Yerusəlim,
Hündür yerdə dayanaraq
Üzünü şərqə tərəf tutub,
Müqəddəs Olanın sözü ilə
Qərbdən şərqə qədər
Hər tərəfdən toplanmış övladlarına bax,
Allahın onları yada saldığına sevinirlər.
6 Onlar sənin içindən piyada,
Düşmənləri tərəfindən təqib olunaraq
çıxdılar,
Amma Allah onları sənin içinə
Padşah taxtında izzətlə gətirəcək.
7 İsrailin möhkəm addımla,
Allahın izzəti ilə irəliləməsindən ötrü
Allah hər uca dağın və əbədi təpənin
alçalmasını əmr etdi,
Yer üzünün eyni səviyyədə olması üçün
Vadilərin doldurulmasını,
8 Meşənin və hər xoş ətirli ağacın
Allahın əmri ilə İsrailin üzərinə kölgə
salmasını buyurdu.
9 Allah Özündən olan mərhəmət və
salehliklə
Sevinc içində, Öz izzətinin işığı ilə
İsrailin önündə gedəcək.

Daniel Peyğəmbərin Kitabı

3-cü Fəsilin əlavəsi

ÜÇ GƏNCİN NƏĞMƏSİ

GİRİŞ

«Üç gəncin nəğməsi» «Daniel Kitabının» yunan dilində tərcüməsinə əlavə olunan üç mətndən biridir. «Daniel Kitabının» 3:23 və 3:24 ayələri arasına əlavə olunan bu mətndə Babil padşahı Navuxodonosorun odlu sobaya atmağı əmr etdiyi üç gəncin igidliyindən və Allaha sadıqlıyından danışılır.

1-22 Azaryanın duası

¹Xananya, Mişael və Azarya (Şadrak, Meşak və Aved-Neqo) adlı üç gənc Allaha nəğmələr oxuyaraq və Rəbbə şükürlər edib Onu mədh edərək odun içində gəzməyə başladı. ²Aved-Neqo (Azarya) ayağa qalxaraq dua etdi, ağzını açaraq odun içərisində yüksək səslə car çəkdi:

³«Ey atalarımızın Allahı, ey Rəbbimiz, Sənin adın əbədi olaraq Tərif və şöhrətə layiqdir.

⁴Bizimlə adil davrandın.

Etdiyin hər bir işdə haqsan və yolların düzdür,

Hökmlərində ədalətliyə.

⁵Atalarımızın müqəddəs şəhəri olan Yerusəlimin və bizim başımıza gətirdiyin Hər bir şeydə bizə doğru hökm etdin.

⁶Çünki biz günah etdik və qanunsuz davrandıq, Səndən uzaqlaşaraq hər işdə günah etdik.

⁷Sənin əmrlərinə qulaq asmadıq və onlara əməl etmədik,

Bizə yaxşı olsun deyə Sənin əmr etdiyin kimi davranmadıq.

⁸Amma başımıza gətirdiyin hər bir işdə həqiqətlə davrandın.

⁹Bizi qanunsuz düşmənlərin,

Pis niyyətli dönüklərin,

Yer üzünün ən ədalətsiz və pis padşahının əlinə təslim etdin.

¹⁰İndi dilimiz gödəkdir,

Sənin qullarına və Sənə ehtiram edənlərə xəcalət və söyüş olduq.

¹¹Amma yenə də Öz ismin naminə, Aramızdakı əhdi pozma, Bizi həmişəlik tərk etmə,

¹²Sevdiyin İbrahimə görə, qulun İshaqa görə

Və Sənin müqəddəsin İsrailə görə Bizdən Öz mərhəmətini əsirgəmə.

¹³Sən onlara gələcək nəsillərini göydəki ulduzlar qədər

Və dəniz kənarındakı qum dənələri qədər çoxaldacağına dair söz vermişdin.

¹⁴Amma indi, Rəbbim, bütün millətlərdən də çox alçalmışıq

Və günahlarımızdan ötrü bütün millətlər arasında gözdən düşmüşük.

¹⁵İndi hal-hazırda nə padşahımız, nə peyğəmbərimiz, nə rəhbərimiz,

Nə yandırma qurbanlarımız, nə

qurbanlarımız, nə təqdimlərimiz,

Nə buxur yandırmalarımız və nə də Sənə qurbanlar təqdim edərək

Sənin mərhəmətini əldə etməyimiz üçün bir yerimiz var.

¹⁶Amma Sən yalnız sarsılan ürəyimiz və itaətli ruhumuzla bizi qəbul et.

¹⁷Qurban verilən qoçlar, öküzlər

Və təqdim edilən minlərlə kökəldilmiş quzular kimi,

Sənin qarşında verdiyimiz təqdimlərimiz
indi Sənə məqbul olsun;
Çünki Sənə ümid edənlər utanmazlar.
¹⁸ İndi bütün qəlbimizlə Sənin ardınca
gedirik,
Səndən qorxuruq və Sənin üzünü axtarıyıq.
¹⁹ Bizi rüsvay etmə, amma bizimlə Öz
iltifatına
Və bol mərhəmətinə görə rəftar et.
²⁰ Öz möcüzələrinin qüdrəti ilə bizi qurtar
Və Öz ismini izzətləndir, ya Rəbb.
²¹ Sənin qullarına pislilik edən hər kəs qoy
rüsvay olsun,
Qoy onlar bütün qüdrətləri ilə zəlil
olsunlar,
Müqavimətləri qırılsın.
²² Beləcə yeganə Rəbb Allah olduğunu
Və bütün kainatda izzətli olduğunu
anlasınlar».

23-27 Üç gənc odlu sobada

²³ Üç gənci qızdırılmış sobaya atan
padşahın xidmətçiləri sobanı neft, qatran
və çırpı ilə yandırmaqda davam edirdilər.
²⁴ Sobadan çıxan alovun dilləri qırx doqquz
dirsək hündürlüyündə idi. ²⁵ Hətta alov
kənara yayılaraq sobanın yanında duran
Xaldeyliləri yandırdı. ²⁶ Amma Rəbbin bir
mələyi Aved-Neqo və onunla olanlarla bir
yerdə sobanın içinə girdi ²⁷ və alovun
dillərini sobadan kənara atdı, sobanın da
ortasında səs-küylü nəm külək yaratdı,
alov da onlara nə toxundu, nə zərər vurdu
və nə də təşvişə saldı.

28-67 Üç gəncin nəğməsi

²⁸ Onda bu üç nəfər elə bil ki, bir ağızdan
sobanın içində mahnı oxudu və mədh
edərək Rəbbi izzətləndirdi:
²⁹ «Atalarımızın Allahı Rəbbimiz,
Sən xeyir-dualısan,
Təriflənən və əbədi olaraq ucalan Sənsən.
Sənin izzətinin adı xeyir-dualıdır,

Müqəddəs və tərifləyiqdir,
Əbədi olaraq ucadır.

³⁰ Müqəddəs izzətinin məbədində Sən
xeyir-dualısan,
Təriflənən və əbədi olaraq ucalansan.
³¹ Dərinlikləri Görən, Keruvların üstündə
Oturan,
Təriflənən və əbədi olaraq şərəflənən
Sənsən.
³² Padşahlığının izzətli taxtında Sən xeyir-
dualısan,
Yüksələn və əbədi olaraq təriflənənsən.
³³ Göy qübbəsində Sən xeyir-dualısan,
Əbədi olaraq təriflənən və şərəflənənsən.
³⁴ Rəbbin bütün işləri, Rəbbə xeyir-dua
verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
³⁵ Rəbbin mələkləri, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
³⁶ Göy qübbəsi, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
³⁷ Göy qübbəsinin üstündəki sular,
Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
³⁸ Günəş və ay, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
³⁹ Rəbbin qüvvətləri, Rəbbə xeyir-dua
verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴⁰ Göydəki ulduzlar, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴¹ Hər bir yağış və şəh, Rəbbə xeyir-dua
verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴² Küləklər, hamınız Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴³ Atəş və hərarət, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴⁴ Soyuq və bürkü, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴⁵ Şəhlər və qırovlar, Rəbbə xeyir-dua
verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.

⁴⁶ Gecələr və gündüzlər, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴⁷ İşıq və qaranlıq, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴⁸ Buz və şaxta, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁴⁹ Qırov və qar, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁵⁰ İldırımlar və buludlar, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁵¹ Qoy yer üzünü Rəbbə xeyir-dua versin,
Qoy mədh etsin və əbədi olaraq Onu tərifləsin.
⁵² Dağlar və təpələr, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁵³ Yer üzündə bitən hər bir şey, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁵⁴ Bulaqlar, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁵⁵ Dənizlər və çaylar, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁵⁶ Balinalar və sulara qaynaşan məxluqlar,
Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁵⁷ Göy qübbəsində uçan bütün quşlar,
Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.

⁵⁸ Vəhşi heyvanlar və bütün ev heyvanları,
Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁵⁹ Bəşər övladları, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁶⁰ İsrail qəbiləsi, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁶¹ Rəbbin kahinləri, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁶² Rəbbin qulları, Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁶³ Salehlərin ruhları və canları,
Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁶⁴ Saleh və qəlbən təvazökar olanlar,
Rəbbə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin.
⁶⁵ Şadrak, Meşak və Aved-Neqo,
Rəbbinizə xeyir-dua verin,
Mədh edin və əbədi olaraq Onu tərifləyin;
Çünkü O, bizi ölümlər diyarından çıxartdı
Və ölümün əlindən xilas etdi,
Bizi odlu sobadan qurtardı
Və bizi odun içindən çıxartdı.
⁶⁶ Rəbbə şükür edin, çünki O, yaxşıdır,
Çünkü mərhəməti əbədidir.
⁶⁷ Ey allahların Allahına, Rəbbə pərəstiş edənlər,
Onu mədh edin və Ona şükür edin,
Çünkü Onun mərhəməti əbədidir».

13-cü Fəsil SUSANNA

GİRİŞ

«*Susanna*» mətni «*Daniel Kitabının*» yunan dilində tərcüməsinə əlavə olunan üç mətndən biridir. Hekayənin qəhrəmanı olan Susanna gözəl və mömin qadın olub, varlı bir Yəhudinin arvadıdır. İki hakim şər ataraq onu əxlaqsızlıqda ittiham edir. Amma Danielin fərasəti sayəsində Susanna cəzadan qurtara bilir.

13:1-27 İki hakim Susannanı yoldan çıxartmaq istəyir

¹ Babildə Yoakim adında bir kişi yaşayırdı.

² Bu adam Xilkiyanın Susanna adlı qızı ilə

evlənmişdi. Susanna çox gözəl və mömin qadın idi. ³Onun valideynləri saleh Yəhudilərdən idi və öz qızlarına Musanın qanununu öyrətmişdilər. ⁴Yoakim çox varlı adam idi və onun evinin ətrafında çox gözəl bağı var idi. Yəhudilər tez-tez orada toplanırdılar, çünki hamı Yoakimə hörmət edirdi. ⁵⁻⁶Bir-biri ilə mübahisəsi olanlar Yoakimin evinə gedirdilər, çünki həmin ildə xalq arasından çıxan iki hakim orada hakimlik edirdi. Rəbb belələri barədə demişdi ki, günah Babildə xalqı idarə etmək üçün təyin olunan hakimlərdən çıxdı. ⁷Günorta vaxtı xalq çıxıb gedəndə Susanna ərinin bağına gəzməyə çıxardı. ⁸Hər dəfə bağa gələn və orada gəzişən Susannanı o iki hakim görürdü və onlarda ona qarşı şəhvət hissi oyandı. ⁹Onlar ikisi də göylərə baxmayaraq (dua etməyərək) və ədalətli hökmləri yada salmayaraq ağıllarını itirdilər. ¹⁰Hər ikisi ona eyni şəhvət hissini keçirirdi, amma ikisi də istəklərini bir-birindən gizlədirdi. ¹¹Çünki onunla cinsi əlaqədə olmaq haqqındakı ehtiraslarını açıqlamağa utanırdılar. ¹²Beləcə, hər gün Susannanı görmək üçün cəhdlə onu güdür və bir-birinə deyirdilər: ¹³«Gedək evə, artıq nahar vaxtıdır». Sonra çıxaraq bir-birindən ayrılırdılar. ¹⁴Geri qayıdaraq yenə həmin yerə gəldilər və bunun səbəbini bir-birlərindən soruşduqda Susannaya olan öz ehtiraslarını etiraf etdilər. Susannanı təklikdə yaxalamaq üçün birlikdə fürsət axtarmağa başladılar. ¹⁵Belə oldu ki, onlar əlverişli fürsəti gözlədilər. Bir dəfə Susanna hər gün olduğu kimi, iki xidmətçi qızla bağa girdi və bağda çimmək istədi, çünki çox isti idi. ¹⁶Gizlənilib Susannanı güdən iki hakimdən başqa bağda heç kim yox idi. ¹⁷Susanna xidmətçilərinə belə dedi: «Mənə ətirli yağ və sabun gətirin, bağın qapılarını bağlayın ki, rahat çimə bilim». ¹⁸Xidmətçilər

qapıları bağlayıb Susannanın istədiklərini gətirmək üçün yan qapılardan çıxdılar, amma hakimləri görmədilər, çünki onlar gizlənməmişdilər. ¹⁹Xidmətçilər çıxan kimi iki hakim gizləndikləri yerdən çıxıb cəld Susannanın yanına gəldilər və belə dedilər: ²⁰«Budur, bağın qapıları kilidlənib, bizi heç kim görmür. Səninlə yatmaq istəyirik, buna görə bizimlə razılaş və istədiyimizi bizə ver. ²¹Əgər istədiyimizi bizə verməsən, onda gənc bir adamla tək qalmaq üçün xidmətçilərini uzaqlaşdırdığını söyləyib sənə qarşı şahidlik edəcəyik». ²²Susanna inləyərək belə söylədi: «Mən hər tərəfdən sıxışdırılmışam; çünki sizə təslim olsam, zina etdiyimə görə ölümə məhkum olunaram. Sizi rədd edəmənsə, sizin əlinizə düşərəm. ²³Rəbbə qarşı günah işlətməkdənsə, sizin əlinizə düşməyə üstünlük verirəm». ²⁴Bunu deyib Susanna var gücü ilə qışqırdı; iki hakim də onun əleyhinə bağırmağa başladılar. ²⁵Bu kişilərdən biri qaçıb bağın qapılarını açdı. ²⁶Evdəki xidmətçilər bağdakı səs-küyü eşidib Susannaya nə olduğunu görmək üçün yan qapılardan bağa atıldılar.

27-41 Susanna ölümə məhkum edilir

²⁷Hakimlər öz sözlərini deyəndə Susannanın xidmətçiləri çox utandılar, çünki Susanna haqqında bu günə qədər heç vaxt belə şeylər deyilməmişdi. ²⁸Ertəsi gün xalq onun əri Yoakimin evinə toplandı. Onu ölümə məhkum etmək üçün Susannaya qarşı mənfur planlarını tətbiq etmək niyyətində olan iki hakim də oraya gəldi. ²⁹Onlar xalq qarşısında belə dedilər: «Xilkiyanın qızı, Yoakimin arvadı Susannanı gətirin». Onu çağıranda ³⁰Susanna anası, atası, uşaqları və bütün qohum-əqrəbaları ilə birlikdə gəldi. ³¹Susanna sifətdən o qədər incə və gözəl

idi ki, ³²bu iki əxlaqsız adam onun gözəlliyindən zövq almaqdan ötrü üzündəki örtüyü qaldırmasını əmr etdilər, çünki onun üzü örtülü idi. ³³Susannanın ailəsi və orada olan hər bir kəs ağlayırdı. ³⁴Amma iki hakim xalqın önündə ayağa qalxdı, əllərini Susannanın başına qoyub onu təqsirləndirməyə başladılar. ³⁵Susanna isə göz yaşları içərisində gözlərini göylərə dikmişdi, çünki o, Rəbbə ümid edirdi. ³⁶Bu iki hakim dedi: «Biz bağçada gəzirdik, bu qadın da iki xidmətçisi ilə gəldi və bağın əsas qapılarını bağlayıb xidmətçilərinə getmələrini əmr etdi. ³⁷Sonra bağda gizlənən gənc bir adam ona yaxınlaşdı və onunla yatdı. ³⁸Biz bağın bir tərəfində idik və bu qanunsuzluğu görəndə onları yaxaladıq. ³⁹Onları cinsi əlaqədə olan yerdə yaxaladıq. O adamı tuta bilmədik, çünki o, bizdən güclü idi, qapıları açdı və qaçdı. ⁴⁰Amma qadını yaxaladıq və onu dindirdik, o isə bizə cavab vermək istəmədi. Doğru şahidlik etdiyimizə and içirik». ⁴¹Bu iki adam həm xalqın başçıları, həm də hakim olduqlarına görə xalq onların sözlərinə inandı və Susannanı ölümə məhkum etdi.

42-64 Daniel Susannanı xilas edir

⁴²Susanna yüksək səslə fəryad etdi və dedi: «Ey əbədi Var Olan Allah, Səndən heç bir şey gizli deyil, Sən bütün olacaq şeyləri əvvəlcədən bilirən. ⁴³Bu adamların mənə qarşı yalan söylədiklərini bilirən, budur, mən heç bir günah etmədən, bu adamların pis niyyətlərinə görə ölməliyəm». ⁴⁴Rəbb Susannanın səsini eşitdi. ⁴⁵Susanna ölümə məhkum edilmək üçün aparılanda Allah Daniel adlı gəncin ruhunu oyatdı ⁴⁶və o, yüksək səslə bağırdı: «Onun ölümünə səbəb olanlardan biri olmaqdan imtina edirəm!» ⁴⁷Onda bütün xalq ona tərəf döndü və dedi: «Dediysin bu söz nədir?»

⁴⁸Onda Daniel onların qarşısında ayağa qalxıb belə söylədi: «Siz belə düşüncəsizsinizmi, ey İsrail nəsli, həqiqəti araşdırmadan və həqiqəti bilmədən İsrailin qızını məhkum edəcəksiniz? ⁴⁹Məhkəməyə bir də baxın, çünki bu adamlar ona qarşı yalan şahidlik etmişdilər». ⁵⁰Hamı geri qayıtdı və rəislik edən adamlar Danielə belə dedilər: «Bizim yanımızda otur və bizə demək istədiklərini açıqla, çünki Allah sənə hakimlik verib». ⁵¹Daniel onlara belə dedi: «Bu iki hakimi bir-birindən ayırın və mən onları ayrı-ayrı dindirəcəyəm». ⁵²Onları bir-birindən ayırandan sonra Daniel birinci hakimi çağırdı və ona belə dedi: «Pislikdə qartlamış qoca, indi əvvəllər etdiyən bütün günahların aşkar oldu. ⁵³Günahsızları məhkum edərək və günahkarlara bəraət verərək adil olmayan qərarlar çıxarırdın. Amma Rəbb “təqsirsizi və günahsızları öldürmə” deyib. ⁵⁴Belə olan halda, əgər sən onların əxlaqsızlıq etdiyini görmüsənsə, onda de görüm, onları hansı ağacın altında görmüsən?» O dedi: «Saqqız ağacının altında». ⁵⁵Daniel dedi: «Düzdür! Bu yalanının cəzasını çəkəcəksən; budur, səni şaqqalamaq (ikiyə bölmək) üçün Allahın mələyinə Allah tərəfindən əmr verildi». ⁵⁶Birinci hakim oradan uzaqlaşdırıldıktan sonra ikincisini Danielin yanına gətirdilər və Daniel ona dedi: «Yəhudidən çox Kənanlıya oxşayırsan. Bu qadının gözəlliyi səni yoldan çıxartdı və düşüncələrini şəhvət pozdu. ⁵⁷İsrailin qadınları səndən qorxduqları üçün onlarla istədiyini etməyə vərmiş etdin; amma Yəhudi qızı pislikdə sənənlə ortaqlaşmaz. ⁵⁸İndi mənə de görüm, onları hansı ağacın altında gördün?» İkinci hakim belə cavab verdi: «Palıd ağacının altında». ⁵⁹Daniel dedi: «Düzdür! Bu yalanının cəzasını həyatınla ödəyəcəksən, çünki

Allahın mələyi səni ikiyə bölmək üçün əlində qılınc hazır durub. Beləcə ikinizdən də qurtulacağıq». ⁶⁰Bundan sonra bütün toplananlar uca səslə Ona ümid bağlayanları xilas edən Allahı alqışladılar. ⁶¹Hamı bu iki hakimə qarşı çıxdı, çünki Daniel onların ağızından çıxan yalanı ifşa etdi. ⁶²Musanın qanununa görə öz yaxınına qarşı yalan şahidlik edənlərə edilən cəza ilə

onları cəzalandırdılar. Beləcə iki hakim ölümə məhkum edildi və günahsız qadın xilas oldu. ⁶³Susannanın atası və anası, əri və bütün qohum-əqrəbası Allahı izzətləndirdilər, çünki onda utanmalı heç bir şey aşkara çıxmamışdı. ⁶⁴O gündən etibarən Daniel insanlar qarşısında böyük nüfuz qazandı.

14-cü Fəsil **BEL VƏ ƏJDAHA**

GİRİŞ

«*Bel və əjdaha*» «*Daniel Kitabının*» yunan dilində tərcüməsinə əlavə olunan üç mətndən biridir. Bu mətn iki hissədən ibarətdir. Birinci hissədə Daniel Bel adlı bütə səcdə edən kahinləri və onların puç etiqadını ifşa edir. İkinci hissədə isə o, Babillilərin səcdə etdiyi əjdahaya qalib gəlir.

1-22 Daniel kahinləri ifşa edir

¹Padşah Astiyaqın ölümündən sonra Fars padşahı Kir onun yerinə keçdi. ²Daniel padşah Kirin ən yaxın dostlarından biri idi. Padşah əyanları arasında ən çox Daniələ güvənirdi. ³Babillilərin Bel adında bir bütləri var idi. Xalq hər gün Belə on iki böyük kisə buğda unu, qırx qoyun və altı ölçü^a şərab vermək məcburiyyətində idi. ⁴Padşah Kir Belin allah olduğuna inanır və hər gün ona səcdə edirdi; Daniel isə öz Allahına səcdə edirdi. Amma bir gün padşah Daniələ dedi: «Sən nə üçün Belə səcdə etmirsən?» ⁵Daniel cavab verdi: «İnsan əllərinin işi olan bütlərə səcdə etmirəm, mən yalnız göyləri və yeri yaradan və bütün bəşər üzərində hökmranlıq edən yaşayan Allaha səcdə edirəm». ⁶Padşah dedi: «Sən Belin canlı allah olmadığını düşünürsən? Hər gün onun nə qədər yeyib-içdiyini görmürsən?» ⁷Daniel gülümsəyərək cavab verdi: «Ey padşahım, aldanmayın! Bel adlanan bu allah bürüncə örtülmüş gildən düzəldilib

və heç vaxt nə yeyib, nə də içib». ⁸Onda padşah hirslənərək Belin kahinlərini çağırdı və onlara dedi: «Əgər Belə təqdim olunan yeməkləri kimin yediğini mənə göstərməsəniz, ölümə məhkum ediləcəksiniz. ⁹Amma əgər bunları Belin yediğini mənə sübut etsəniz, onda Danieli ölümə məhkum edəcəyəm, çünki Daniel Belə küfr edir». Daniel padşaha dedi: «Qoy padşahın sözüə görə olsun». ¹⁰Bel kahinləri arvad və uşaqlarından başqa yetmiş nəfər idi. ¹¹Padşah Daniellə birlikdə Belin məbədinə gəldilər və Belin kahinləri dedilər: «Biz buradan çıxırıq, padşah isə masanın üstünə yemək və şərab qoysun, qapıları bağlasın və öz üzüyü ilə möhürləsin. ¹²Əgər sabah gəlib Belin hər şeyi yediğini görməsəniz, bizi ölümlə cəzalandıra bilərsiniz, əksinə olarsa, bizə qarşı yalandan böhtan atan Daniel öləcək». ¹³Kahinlər buna fikir vermədilər, çünki bir masanın altında gizli qapı düzəltdilmişdilər və hər dəfə içəri girir və təqdim edilən qidaları yeyirdilər. ¹⁴Kahinlər getdikdən

sonra padşah yeməkləri Belin qarşısına düzdü, Daniel isə kül gətirmələrini və bütün məbədə səpmələrini öz nöqərlərinə əmr etdi. Bunu padşahdan başqa bir kimsə görmədi. Sonra hamısı çıxıb qapını kilidlədilər, padşahın üzüyü ilə möhürləyib getdilər. ¹⁵ Kahinlər isə hər dəfə olduğu kimi, o gecə də arvad və uşaqları ilə birlikdə gizli qapıdan məbədə girdilər, bütün yeməkləri yeyib, şərabı içdilər. ¹⁶ Ertəsi gün padşah və Daniel səhər tezdən oyanıb məbədə getdilər. ¹⁷ Padşah soruşdu: «Daniel, möhür açılmayıbmı?» Daniel «xeyr, ağam, möhür açılmayıb» deyə cavab verdi. ¹⁸ Qapı açılan kimi padşah boş masanı görüb qışqırdı: «Ey Bel! Sən böyüksən! Sən həqiqi allahsan!» ¹⁹ Daniel isə gülərək belə söylədi: «Məbədə girməmişdən əvvəl döşəməyə baxın və orada kimin ayaq izlərini gördüyünüzü söyləyin». ²⁰ Padşah dedi: «Kişilərin, qadınların və uşaqların ayaq izlərini görürəm». ²¹ Padşah hirsləndi, kahinləri, onların arvadlarını və uşaqlarını tutub yanına gətirdi. Onlar masanın üstünə qoyulan yeməkləri yemək üçün hər gecə hansı gizli qapıdan içəri girdiklərini padşaha göstərdilər.

22-32 Daniel əjdahanı öldürür

²² Onda padşah kahinləri ölümə məhkum etdi, Beli də Danielə verdi. Daniel bütü və onun məbədini yerlə yeksan etdi.

²³ Babillilərin səcdə etdikləri böyük bir əjdaha var idi. ²⁴ Bir gün padşah Danielə belə dedi: «Bu allahın bürüncdən olduğunu söyləməzsən ki? Budur, o canlıdır, həm yeyir, həm içir, bu allahın canlı olmadığını deməzsən; ona səcdə et!» ²⁵ Daniel dedi: «Mən Rəbb Allahıma səcdə edirəm, çünki canlı Allah Odur. ²⁶ Amma ağam padşah əjdahanı qılıncsız və dəyənəksiz öldürməyimə izin versin». Padşah dedi:

«Sənə izin verirəm». ²⁷ Onda Daniel qatran, piy və tük götürüb bunları bir-birinə qatıb bişirdi. Bunlardan yumru-yumru kömbələr düzəldib əjdahanın ağzına atdı. Bunları yeyən əjdaha şişdi və şaqqalandı. Onda Daniel belə söylədi: «Siz Babillilərin səcdə etdiyi bax budur». ²⁸ Babillilər baş verənlər barəsində eşidəndə çox hirsləndilər və padşaha qarşı çıxaraq dedilər: «Padşah Yəhudi oldu. Əvvəlcə Beli dağıdıb kahinlərini öldürdü, sonra da əjdahanızı öldürdü». ²⁹ Onlar padşahın yanına gələrək dedilər: «Danieli bizim əlimizə ver, yoxsa səni və sənin ailəni öldürəcəyik». ³⁰ Padşah onların çox ısrarlı olduqlarını gördükdə Danieli onlara təslim etmək məcburiyyətində qaldı. ³¹ Onlar da Danieli şirlərin quyusuna atdılar və Daniel orada altı gün qaldı. ³² Quyuda yeddi şir var idi və bu şirlərə hər gün iki insan, iki qoyun verilirdi. Amma onlar Danieli yesin deyə altı gün müddətində şirlərə heç bir yemək verilmədi.

33-42 Daniel şirlərin quyusundan xilas olur

³³ O günlərdə Habaqquq peyğəmbər Yəhudada idi. O, şorba bişirib içərisinə də çörək doğramışdı. Tarlada işləyənlərə yemək aparırdı. ³⁴ Amma Rəbbin mələyi Habaqquqa dedi: «Əlindəki yeməyi Babildə şirlərin quyusunda olan Danielə apar». ³⁵ Habaqquq dedi: «Ey Ağam, Babildə heç olmamışam, şirlərin quyusunun da harada olduğunu bilmirəm». ³⁶ Onda Rəbbin mələyi peyğəmbərin təpəsindən tutdu və başındakı saçlarından qaldıraraq öz ruhunun qüdrəti ilə onu Babildəki şirlərin quyusunun yanında qoydu. ³⁷ Habaqquq çağıraraq dedi: «Daniel! Daniel! Allah sənə yemək göndərdi, gəl götür». ³⁸ Daniel dedi: «Ey Allahım, məni yada saldın, Səni sevənləri tərک etməzsən». ³⁹ Sonra Daniel ayağa

qalxdı və yemək yedi. Allahın mələyi Habaququ cəld götürüb əvvəlki yerinə qaytardı. ⁴⁰Danielin şirlərin quyusuna atılmasından yeddi gün sonra padşah onun üçün göz yaşı axıtmaqdan ötrü quyunun yanına getdi. Oraya yaxınlaşıb quyuya baxanda gördü ki, budur, Daniel oturub. ⁴¹Padşah yüksək səslə qışqırdı: «Danielin

Allahı Rəbb, Sən necə də Qüvvətli sən! Yalnız Sən həqiqi Allahsan!» ⁴²Sonra padşah Danieli quyudan çıxarmağı əmr etdi və onun məhv edilməsini istəyənləri quyuya atdırdı; şirlər padşahın gözü qarşısında həmin adamları bir göz qırpımında yedilər.

